

023017
12
Veröffentlichungen des Slavischen Instituts
an der Friedrich-Wilhelms-Universität Berlin
herausgegeben von
Max Vasmer

2.

Wendische (Sorbische) Bibliographie

von

Dr. Jacob Jatzwauk

Landesbibliothekar in Dresden

1929

In Kommission bei
Markert und Petters, Leipzig, Seeburgstraße 53

023017

~~Bibliografia~~

Buchdruckerei L. A. Donnerhak Nachf., Bautzen

K. 1459 | 67

Meiner lieben Frau
zugeeignet

usen und ist
Burgberg.

Vorwort.

Versuche zu wendischen Bibliographien reichen ins 18. Jahrhundert zurück. Als ersten wendischen Bibliographen muß man den Bockauer deutschen Pastor Georg Körner ansehen, der in seiner Schrift „Philologisch-kritische Abhandlung von der Wendischen Sprache und ihrem Nutzen in den Wissenschaften“ vom Jahre 1766 eine wendische Bibliographie bot und darin 63 Bücher in wendischer Sprache zählte. Eine zweite Literaturzusammenstellung finden wir in der Schrift „Kurzer Entwurf einer Oberlausitz-wendischen Kirchenhistorie, abgefaßt von einigen oberlausitz-wendischen evangelischen Predigern, Budissin 1767“. Im Jahre 1844 gab Christian Adolf Pescheck im Neuen Lausitzer Magazin Bd. XXII Seite 283—294 unter dem Titel „Literatur über die Oberlaus. Wenden“ eine Zusammenstellung der bis dahin erschienenen wendischen Literatur. Vier Jahre später hatte dann der Pastor Krüger in Purschwitz wohl die vollkommenste wendische Bibliographie geliefert, und zwar unter den Titeln a) „Vollständiges und getreues Titelverzeichnis aller in der wendischen Sprache des Budissiner evangelischen Dialectes abgefaßter Schriften von 1597—1848“ und b) „Materialien zu einem vollständigen, chronologisch geordneten Verzeichnisse der oberlausitz-wendischen Literatur Budissinisch-evangelischen Dialectes Vol. 1, enthaltend diejenigen Bücher..., welche mit Angabe ihres Jahres erschienen sind, oder von denen es sonst bekannt geworden, in welchem Jahre sie erschienen.“ Unter Zugrundelegung dieser beiden niemals im Druck erschienenen Arbeiten Krügers begann im Jahre 1855 der Pohlaer Pastor K. A. Jentzsch in den Schriften der Maćica einen Überblick über das wendische Schrifttum katholischer und evangelischer Wenden vom Jahre 1848 ff. zu veröffentlichen. Diese Überblicke führte er dann ununterbrochen bis zum Jahre 1880. Als Nachtrag brachte er in den Jahren 1862 und 1887 das ältere wendische Schrifttum vor dem Jahre 1848. Eine Zusammenstellung des Schrifttums der

katholischen Wenden begann im Jahre 1867 ebenfalls in den Schriften der Maćica Handrij Dućman (Andreas Deutschmann) herauszugeben und beendete seine bibliographische Tätigkeit i. J. 1889. Seit dieser Zeit ruhte jegliche größere Arbeit auf dem bibliographischen Felde des wendischen Schrifttums.

Als ich bald nach Beendigung des Weltkrieges daran ging, eine Bibliographie der Sorbenwenden zu bearbeiten, war es mir von Anfang an klar, eine schwierige Arbeit begonnen zu haben. Hatte doch die Sächsische Landesbibliothek, was die ältere wendische Literatur anbelangt, herzlich wenig in ihren Beständen. Es blieb mir daher kein anderer Ausweg, als ein Jahr lang fast täglich nach beendet Dienstzeit eine Bahnreise nach Bautzen anzutreten und dort in den Abendstunden die wendischen Bestände der Bibliothek der Maćica Serbska bibliographisch aufzunehmen. Das Resultat dieser abendlichen Tätigkeit war der i. J. 1924 herausgegebene „Katalog der wendischen Abteilung der Bibliothek der Maćica Serbska“, erschienen sowohl als Buch als auch als Heft des Časopis Maćicy Serbskeje. Dieser Katalog diente mir dann als Grundlage zur vorliegenden Bibliographie.

Bedauerlicherweise war es mir seinerzeit nicht möglich, auch die Domstifts-Bibliothek zu Bautzen insbesondere nach wendisch-katholischer Literatur zu durchforschen. Man hatte daselbst zu jener Zeit die Absicht gehabt, die Bibliothek gebrauchsfähiger zu gestalten. Diese beabsichtigte Arbeit war aber nicht weit gediehen. Da auch die alte Ordnung zerstört worden war, mußte ich meinen Versuch, dort zu arbeiten, aufgeben. Dadurch konnte ich so manches ältere Werk der wendisch-katholischen Literatur nicht selbst einsehen und mußte mich bei der Aufnahme auf die allerdings ausgezeichnete Arbeit des Pfarrers Handrij Dućman: Pismowstwo katholskich Serbow, zběrka 1—2 v. J. 1869 stützen. Alle aus dem Dućmanschen Werkchen entnommenen Titel sind mit [Dě...] gekennzeichnet.

Ich bin mir darüber vollkommen klar, daß meine wendische Bibliographie eine absolute Vollständigkeit nicht erreicht hat — das ist aber das Schicksal einer jeden Bibliographie. Was mir aber zugänglich war, ist auch aufgenommen worden.

Was enthält nun die vorliegende Bibliographie? Sie verzeichnet die gesamte noch erreichbare, in wendischer Sprache ge-

druckte Literatur; sie umfaßt aber auch alle jene Schriften und Aufsätze, die sich irgendwie auf das wendisch-sorbische Volk beziehen, ganz gleich, in welcher Sprache sie erschienen sind.

Große Schwierigkeiten stellten sich mir in bezug auf die Erlangung der ausländischen Literatur entgegen. Es war mir beruflich nicht möglich, zwecks bibliographischer Studien ins Ausland zu reisen. Ich war deshalb oft auf bibliographische Notizen in Zeitschriften und Zeitungen angewiesen, die ich dann zur Kontrolle an befreundete Wissenschaftler im Auslande schickte. Insbesondere bin ich hier Herrn Prof. Dr. Páta in Prag zum Danke verpflichtet, der mir oft auf Grund seiner reichen wendischen Literaturkenntnis ausgeholfen hat. Dennoch habe ich kurz vor Beendigung des Druckes vorliegenden Werkes bei der Lektüre der Druckfahnen einer von Prof. Páta verfaßten wendischen Literaturgeschichte „Úvod do studia lužickosrbského písemnictví“ [in wendischer Sprache], Prag 1925, gemerkt, daß mir noch eine ganze Reihe von Titeln, insbesondere solche in čechischer und russischer Sprache, entgangen sind. Diese sollen bei einem, wenigstens nach einigen Jahren, notwendig werdenden Nachtrag aufgenommen werden.

Eine Bibliographie läßt sich nach verschiedenen Gesichtspunkten und nach verschiedenen Systemen bearbeiten. Als langjährigem Mitherausgeber der Bibliographie der sächsischen Geschichte lag es mir nahe, für die vorliegende Arbeit im großen und ganzen das dort angewandte System zu übernehmen. Ich konnte mich dazu um so leichter entschließen, als auch schon die Bibliographie der sächsischen Geschichte nach einem bewährten Muster, und zwar nach der „Bibliographie der württembergischen Geschichte“ von Wilhelm Heyd zusammengestellt worden war.

Da die Geschichte des wendisch-sorbischen Volkes sehr oft nur im Zusammenhang mit der sächsischen bzw. preußisch-brandenburgischen Geschichte betrachtet werden muß, so wird es immer vorteilhaft sein, bei historischen und volkskundlichen Arbeiten die entsprechenden Kapitel und Paragraphen der „Bibliographie der sächsischen Geschichte“ von Bemmann-Jatzwauk, und (sobald es sich um die Niederlausitz handelt) die ausgezeichnete „Bibliographie zur Geschichte der Niederlausitz“ von Rudolf Lehmann mit heranziehen.

Um die wendische Bibliographie auch für Nichtslaven brauchbarer zu gestalten, habe ich für die meisten Titel eine kurze, meist wörtliche Übersetzung in eckigen Klammern [ ] hinzugefügt. Ausgelassen wurde eine Übersetzung grundsätzlich in Teil IX, soweit die Titel nicht geschichtlichen Inhalts waren. Außerdem wurde eine Übersetzung nicht beigegeben, wo bereits die Abschnittsüberschrift den Inhalt der folgenden Titel kennzeichnete, und schließlich auch nicht für die Titel aus der sogenannten „schönen Literatur“, Teil II § 2 ff.

Die Ordnung in den einzelnen Kapiteln, Paragraphen und kleineren Unterabteilungen ist, wenn nichts anderes vermerkt ist, eine chronologische, und zwar nach dem Erscheinungsjahr des Buches, bei rein geschichtlichen Abteilungen chronologisch nach den Geschehnissen und innerhalb dieser wiederum nach dem Erscheinungsjahr.

Grundsätzlich nicht aufgenommen worden sind die wendischen Handschriften, deren es in verschiedenen Bibliotheken und Archiven eine stattliche Anzahl gibt. Außerdem blieben unberücksichtigt die zahlreichen Fasten- und Ablaßbriefe der sächsischen Bischöfe, Vikare und Dekane und endlich die zahllosen Gelegenheitsschriftchen, die man in den Literaturübersichten von K. A. Jentzsch finden kann.

Was die Form der wendischen Verfassernamen anbelangt, so wurde dieselbe so übernommen, wie sie in der betreffenden Schrift zu finden ist. Beim Verfasserregister wurde jedoch von dem wendischen Namen auf den amtlichen deutschen verwiesen. Dasselbe Verfahren wurde bei den Orts- und Personenregistern angewandt.

Beim Abschluß meiner Arbeit möchte ich nicht versäumen, Herrn Prof. Dr. M. Vasmer in Berlin meinen tiefempfundenen Dank auszusprechen. Er war es, der von Beginn der Bearbeitung an für die Bibliographie stets das lebhafteste Interesse gezeigt hat, und er war es, der sie trotz mancherlei Schwierigkeiten in seine Sammlung „Veröffentlichungen des Slavischen Instituts an der Friedrich-Wilhelms-Universität Berlin“ als Band 2 aufnahm.

Dresden, im Januar 1929.—

Jacob Jatzwauk.

Die wichtigsten Abkürzungen.

Abb.	= Abbildungen
Beil.	= Beilage
Bl.	= Blatt
Bll.	= Blätter
Dass.	= Dasselbe
Dess.	= Dasselben
ebda:	= ebenda
f.	= folgende [Seite]
ff.	= folgende [Mehrzahl]
fol.	= Folio [Format]
fr.	= Fraktur
H.	= Heft
N. F.	= Neue Folge
o. O. u. J.	= ohne Ort und Jahr
s.	= siehe
S.	= Seite
S.-A.	= Sonder-Abdruck
Sp.	= Spalte

Häufig oder gekürzt zitierte Zeitschriften.

Analecta Saxonica = Analecta Saxonica, darinnen allerhand zur sächsischen Historie behörige Urkunden, Privilegia, Geschlechts-Untersuchungen, ungedruckte Chroniken, Statuten und Lebensbeschreibungen sächsischer Gelehrten mitgetheilet werden. Pars 1. 2. Dresden 1765—1766.

Bergblumen = Bergblumen. Illustr. Blätter d. Sektion Strehlen d. Gebirgsver. f. d. Sächs. Schweiz I ff. 1886 ff.

Bunte Bilder = Bunte Bilder aus dem Sachsenlande. Für Jugend und Volk. Hrsg. v. Sächs. Pestalozzi-Verein m. Abb. Bd. 1—4. Leipzig 1892 ff.

Curiositäten-Cabinet = Sächsisches Curiositäten-Cabinet 1749 ff. — Curiosa Saxonica.

Č. M. S. = Časopis towařstwa Maćicy Serbskeje. Jg. 1 ff. 1848 ff.

Das Land = Das Land. Zeitschr. f. soz. u. volkstüml. Angelegenheiten d. Landbevölkerung. Berlin. 1891 ff.

Der Bär = Der Bär. Berlinische Blätter für vaterländische Geschichte und Altertumskunde. Bd. 3 ff. 1877 ff.

Die Mark = Die Mark. Illustr. Heimatschrift f. Touristik und Heimatkunde d. Mark Brandenburg. Berlin. 1903 ff.

Die weite Welt = Die weite Welt. Vom Fels zum Meer. Wochen-ausgabe. Berlin.

Dresdn. gel. Anzgn. = Dresdner gelehrte Anzeigen.

Dresdn. Anzgr. = Dresdner Anzeiger.

Fieliz. Wochenblatt = Wochenblatt für die Lausitz und den Cott-buser Kreis 1811 ff., hrsg. von Fieliz.

Gebirgsfreund = Gebirgsfreund. Illustr. Zeitschr. f. Topographie, Geschichte und Touristik des Riesen-Isergebirges, des Jeschken- und Lausitzer Gebirges, Nordböhmens und des Spreewaldes. Zittau. Bd. 1 ff. 1888 ff.

Globus = Globus. Illustr. Zeitschr. f. Länder- und Völkerkunde. Bd. 1 ff. 1862 ff.

Histor. Ztschr. = Historische Zeitschrift. Hrsg. v. H. Sybel u. Max Lehmann. Bd. 1 ff. München u. (Leipzig). 1859 ff.

Hoffmann, Scriptores = Hoffmannus, Christ. Godofred. Scriptores rerum Lusatianarum antiqui et recentiores. Tom. 1—4. (1719 ff.) Lipsiae et Budissae.

Kinderlaube = Kinderlaube. Illustr. Monatshefte für die deutsche Jugend. Dresden. 1864 ff.

Krajan = Krajan. Katolska protyka za Hornju Lužicu na lěto 1868 ff. W Budyšinje.

Kreysig. Beyträge = Beyträge zur Historie der chur- und fürstlichen sächsischen Lande, hrsg. v. G. Chr. Kreysig. Altenburg 1754 ff.

Lausitz. Monatsschr. = Lausitzische Monatsschrift. 1793—1799.

Lužica = Lužica. Měsačník za zabawu a powučenje na lěto 1882 ff. Jahrg. 1 ff. W Budyšinje.

Lužičan = Lužičan. Časopis za zabawu a powučenje. H. 1 ff. 1860 ff. W Budyšinje.

Märkische Blätter = Märkische Blätter. Beil. z. Frankfurt, Oder-zeitung. Frankfurt.

Märkische Forschungen. N.F. = Forschungen zur Brandenburgischen u. Preußischen Geschichte. 1888 ff.

Mannus = Mannus. Zeitschrift für Vorgeschichte. Bd. 1 ff. 1909 ff.

Musäum = Weisse, Christian Ernst. Musäum für die sächsische Geschichte, Literatur und Staatskunde. Bd. 1—3. Leipzig. 1794—1796.

N. Archiv = N. Archiv für Sächsische Geschichte, hrsg. v. Ermisch. Bd. 1 ff. Dresden 1880 ff.

Niederl. Mitt. = Niederlausitzer Mitteilungen. Bd. 1 ff. 1885 ff.

N. Laus. Mag. = N. Lausitzisches Magazin. Jahrg. 1 ff. 1822 ff.

- Oberlaus. Heimatztg.** = Oberlausitzer Heimatzeitung. Blätter für Geschichte, Heimatkunde, Kunst, Literatur. Jg. 1 ff. Reichenau 1919 ff.
- Oberlaus. Jahreshefte** = Jahreshefte d. Gesellsch. f. Anthropologie u. Urgeschichte d. Oberlausitz. Bd. 1 ff.
- Posoł** = Katolski Posoł. Cyrkwinski časopis. Jahrg. 1 ff. 1863 ff. W Budyšinje.
- Prähist. Zeitschr.** = Prähistorische Zeitschrift. Bd. 1 ff. 1909 ff.
- Předženak** = Předženak. Jahrg. 1 ff. Protýka sa Serbow na lěto 1855—1928. W Budyšinje.
- Roland. Berlin** = Roland. Monatsschr. d. Roland, Verein z. Förd. d. Stamm-, Wappen- u. Siegelkunde. Berlin. I ff. 1902/03 ff.
- Sachsenpost** = Sachsenpost. Wochenschrift für Sachsen in der Fremde. Jg. 1 ff. 1906 ff. Dresden.
- Saxonia** = Moschkau, Alfred. Saxonia. Zeitschrift für Geschichts-, Alterthums- und Landeskunde des Königreichs Sachsen. Jg. 1 ff. Freiberg 1876 ff.
- Serbske Nowiny** = Serbske Nowiny. Budyšinje 1854 ff.

Inhaltsverzeichnis.

	Seite		Seite
Vorwort	V—VIII	Kap. 5. Statistik	19—21
Die wichtigsten Abkürzungen .	IX	Kap. 6. Elementarereignisse . .	21
Häufig oder gekürzt zitierte Zeitschriften	IX—XI	Teil III. Volkskunde.	
Teil I. Allgemeines.			
(Bibliographien, Bibliotheken, Museen).	1—3	Kap. 1. Vereine	21—24
Teil II. Geographie u. Heimatkunde.			
Kap. 1. Allgem. Darstellungen .	3—6	Kap. 2. Allgemeine wendische Volks- kunde (Gesamtwenden, oberlaus., niederlaus. Wenden.	24—31
§ 1. Wendisches Land . . .	3—6	Kap. 3. Einzelnes z. Volkskunde	31—32
§ 2. Fremde Länder	6	Kap. 4. Kulturgeschichte und nationales Leben	32—39
Kap. 2. Einzelnes	7—8	Kap. 5. Die wendische Frage der letzten Zeit	39—42
§ 1. Grenzen	7	Kap. 6. Beziehungen zu anderen Nationen u. Persönlichkeiten	42—44
§ 2. Straßen u. Flurbilder .	7—8	Kap. 7. Aberglaube, Zauber- sprüche und Formeln	44
Kap. 3. Naturwissenschaften .	8—11	Kap. 8. Sagen und Märchen	45—51
§ 1. Geologie, Klimatologie, Meteoro- logie, Astronomie, Chemie u. ä. 8		§ 1. Sammlungen	45—46
§ 2. Flora und Fauna. . . .	8—11	§ 2. Einzelne Sagen und Märchen	46—51
A. Flora	8—10	Kap. 9. Volkscharakter, Sitten und Gebräuche	51—61
1. Allgemeines	8—9	§ 1. Allgemeines	51—53
2. Einzelnes	9—10	§ 2. Weihnachten	53
B. Fauna	10—11	3. Spinte	53—54
1. Allgemeines	10—11	4. Fastnachten	54—55
2. Einzelnes	11	5. Ostern	55—56
§ 3. Gewässer u. Gebirge . .	11	6. Liebe, Hochzeit u. Tanz .	57—59
Kap. 4. Reisen, Wanderungen, Führer, Wenden im Ausland, Ausländer bei den Wenden	12—19	7. Tod und Bestattung . . .	59
§ 1. Reisen, Wanderungen, Führer	12—15	§ 8. Verschiedenes	59—61
A. Durch die gesamte Wendei	12—13	Kap. 10. Volkskunst (Bauten, Haus- bau, Hausschmuck, Gefäße und Geräte)	61—63
B. Durch die Niederlausitz und den Spreewald .	13—14	Kap. 11. Trachten, Nahrung .	63—65
C. Durch das übrige Deutschland	14—15	Teil IV. Sprache und Literatur.	
§ 2. Ausländer bei d. Wenden	15—16	Kap. 1. Sprache	65—93
§ 3. Wenden im Ausland .	16—19	§ 1. Allgemeines, Methodologie, Wert u. Nutzen d. Sprache	65—67

	Seite		Seite
§ 2. Geschichte, Sprachdenkmäler	67—70	Teil V.	
§ 3. Grammatiken und Gesprächsbücher	70—72	Musik.	
§ 4. Lauflehre	73—75	Kap. 1. Theoretische Musik	146—149
A. Entwicklung d. Laute	73—74	Kap. 2. Praktische Musik	149—152
B. Rechtschreibung	74—75	Teil VI.	
§ 5. Formenlehre	75—86	Geschichte u. Altertumskunde	
A. Deklination	75	Kap. 1. Quellen u. Spuren	152—155
B. Konjugation	76	Kap. 2. Darstellungen der gesamten	
C. Wortforschung	76—85	Geschichte und größerer	
1. Allgemeines	76—78	Abschnitte	155—158
2. Orts- u. Flurnamen	78—83	Kap. 3. Vorgeschichte und älteste	
3. Personen- und		Zeit	158—160
Familiennamen	83—85	Kap. 4. Kult und Kultstätten	160—161
D. Wortbildung	85—86	Kap. 5. Ausgrabungen	161—169
§ 6. Satzlehre	86	§ 1. Überreste, Funde, Begräbnisse, Gräber	161—164
§ 7. Lexikographie	87	§ 2. Schanzen, Burgen, Wälle	164—168
§ 8. Sprichwörter	89—91	§ 3. Urnen	168—169
§ 9. Rätsel, Redensarten, Schelte-, Spott- u. Schimpfwörter	91—92	Kap. 6. Siedlungsgeschichte (Vorgeschichtliche, frühgeschichtliche u. wendische Siedlung)	169—173
§ 10. Dialektologie	92	Kap. 7. Deutsche Besiedlung	173—174
§ 11. Verschiedenes	93	Kap. 8. Einzelnes zur Geschichte	174—180
Kap. 2. Literatur	93—146	A. Wendische Geschichte	174—179
§ 1. Bibliographisches und Buch- und Schriftwesen	93—94	B. Außerwend. Geschichte	179—180
§ 2. Zeitschriften u. Kalender	94—98	Kap. 9. Ortsgeschichte	180—191
§ 3. Sammelschriften verschiedenem Inhalts	98—99	Teil VII.	
§ 4. Literaturgeschichte	99—102	Verfassung, Recht und Verwaltung	
§ 5. Volkslieder	103—107	Kap. 1. Verfassungsgeschichte	192
§ 6. Gedichtsammlungen und Gedichte einzelner Dichter	108—116	Kap. 2. Hörigkeit, Wahlen und Landtag	192—193
A. Originalgedichte	108—115	Kap. 3. Recht, Gesetze, Rechtsgeschichte, Minderheitenrecht, Straf- und Gerichtswesen, Gemeindeverwaltung	193—194
B. Übersetzungen aus fremden Sprachen	115—116	Kap. 4. Soziale Frage, Armenwesen, Gesundheitswesen, Sport, Luxus und Sittlichkeit	194—197
§ 7. Romane, Novellen, Erzählungen u. andere Unterhaltungsschriften	116—135	Teil VIII.	
A. Originalschriften	116—129	Wirtschaftliche Verhältnisse	
B. Übersetzungen aus fremden Sprachen	129—135	. . . . .	197—201
§ 8. Wenden in deutsch. Romanen, Novellen und Epen	135—136	Teil IX.	
§ 9. Theaterwesen	136—145	Mythologie, Heidentum, allgemeine Religionswissenschaft, christliche Religionswissenschaft.	
A. Allgemeines und Geschichte	136—137	Kap. 1. Mythologie, Heidentum und allg. Religionswissenschaft	201—204
B. Sammlungen von Theaterstücken und einzelne Theaterstücke	137—145		
1. Originalstücke	137—142		
2. Übersetzungen oder Bearbeitungen aus fremden Sprachen	142—145		
§ 10. Jugendschriften	145—146		

	Seite	Seite	
Kap. 2. Christliche Religionswissenschaft	204—277	C. Katechismen	265—266
§ 1. Allgemeines	204	D. Gebetbücher u. kirchliche Gesangbücher	266—273
§ 2. Kirchengeschichte	204—214	E. Predigten und Hirtenbriefe	273—274
A. Allgemeine Kirchengeschichte	204—207	F. Christ-katholische Belehrung und Erbauung	274—277
B. Evangelische und katholische Kirchengeschichte getrennt	207—214	Teil X.	
1. Evangelische Kirchen- und Missionsgeschichte	207—210	Unterrichtswesen.	
a) Allgemeines	207—209	Kap. 1. Volksschulen	277—283
b) Einzelnes	209—210	§ 1. Allgemeines	277
1. Evangelische Parochialgeschichte	209	§ 2. Einzelnes	277—278
2. Evangelische Vereine etc.	209—210	§ 3. Schul- und Erbauungsbücher	278—283
2. Katholische Kirchengeschichte	210—214	A. Religiöse	278—280
a) Allgemeines	210—211	B. Gesang- und Choralbücher	280—281
b) Einzelnes	211—214	C. Bibeln u. Lesebücher	281—283
1. Katholische Parochialgeschichte	211—212	D. Deutscher Sprachunterricht	283
2. Wallfahrtsorte, Wallfahrten, Prozessionen	212—213	Kap. 2. Lehrerschaft	283—284
3. Ablässe, Vereine, Bruderschaften	213—214	Kap. 3. Mittelschulen, Hochschulen, Studentenvereine, Unterstützungsvereine	284—288
§ 3. Evangelische Theologie	214—263	§ 1. Allgemeines über Hoch- und Mittelschulen und über das Studium	284—285
A. Bibeln, Episteln u. Evangelien, Psalmen, Perikopen u. ähnliches	214—219	§ 2. Einzelnes	285—288
B. Biblische Geschichten und Literatur ähnln. Inhalts	219—221	A. Skhadżowanka	285
C. Katechismen	221—226	B. Einzelne Institute und Studentenvereine	285—287
D. Agenden u. Liturgie	226—227	C. Studentenunterstützungsvereine u. Freistellen	287—288
E. Gebetbücher, Choral- und Gesangbücher	227—240	Teil XI.	
1. Gebetbücher	227—331	Biographien.	
2. Choral- und Gesangbücher	231—240	Kap. 1. Sammelbiographien	288—289
F. Predigten	240—249	Kap. 2. Einzelbiographien	289—324
G. Christlich-evangelische Belehrung	249—263	Kap. 3. Wendische Schriften und Aufsätze über Nichtwenden	324—327
§ 4. Katholische Theologie	263—277	Register	328—353
A. Bibeln, Evangelien, Episteln, Psalmen, Perikopen und ähnliches	263—264	1. Verfasserregister	328—338
B. Biblische Geschichten und ähnliches	264—265	2. Namenregister	338—342
		3. Ortsregister	342—345
		4. Sachregister	345—353

Teil I.

Allgemeines.

(Bibliographien, Bibliotheken, Museen.)

1. Jenč, K. A. Přehlad serbskeho pismowstwa kathólských a evangelských Serbow wot lěta 1848—1854 [Überblick ü. d. wend. Schrifttum kath. u. evang. Wenden vom...]: Č. M. S. VIII (1855), 85—103; 1855—1857: ebda XI (1858), 63—69; 1858—1860: ebda XV (1862), 10—17; 1861—1865: ebda XIX (1866), 370—388; 1866—1870: ebda XXIII (1870), 35—49; 1871—1875: ebda XXIX (1876), 90—99; 1876—1880: ebda XXXIV (1881), 131—146.
2. Jenč, K. A. Přidawk k staršemu serbskemu pismowstwu prjedy lěta 1848 [Nachtrag zum älter. wend. Schrifttum vor d. J. 1848]: Č. M. S. XV (1862), 17—21. Desgl. Druhi přidawk: ebda XL (1887), 131—133.
3. Dućman, Handr. Přehlad pismowstwa katholských Serbow [Überblick d. Schriftums d. kath. Wenden]: Č. M. S. XX (1867), 543—586.
4. Dućman, Handr. Pismowstwo katholskich Serbow. Dízel 1—3... [D. Schrifttum d. kath. Wenden]: Č. M. S. XXVI (1873), 105—130; XXVII (1874), 18—44; XLII (1889), 3—36.
5. Dućman, Handr. Pismowstwo katholských Serbow. [Schrifttum d. kath. Wenden] W Budyšinje, Smoleř u. Pjech. 1869. 104 S. 8°. fr. Desgl. 2. zběrka. [2. Sammlung] Budyšin, J. E. Smoleř. 1874. 52 S. 8°. fr.
6. Pjech, J. B. Serbski knihopis na lěće 1867 a 1868 [Wend. Bibliographie a. d. J. . . .]: Łužičan X (1869), 14—16; 28—31. Desgl. 1869: Łužičan XI (1870), 14—16; 28 ff.
7. Jenč, K. A. Spisowarjo hornjołužiskich evangelských Serbow wot 1597 hač 1800 [Schriftsteller oberl.-evang. Wenden von 1597—1800]: Č. M. S. XXVIII (1875), 3—42.
8. Jenč, K. A. Spisowarjo hornjołužiskich evangelských Serbow, kiž su w druhich ryčach před lětom 1800 wo Serbach pisali [Schriftsteller oberl.-evang. Wenden, die in fremd. Sprachen vor 1800 über d. Wenden schrieben]: Č. M. S. XXVIII (1875), 89—98.

9. Serbske knihi a pisma [za katolskich Serbow]. [Wendische Bücher u. Schriften]: Krajan 1875; 1876; 1877.
10. Jenč, K. A. Pismowstwo a spisowarjo delnjołužiskich Serbow. Wot (1548) 1574—1880 [Schrifttum u. Schriftsteller niederl. Wenden. Von (1548) 1574—1880]: Č. M. S. XXXIII (1880), 73—154.
11. Pjech, J. Přinošk k serbskemu knihopisej [Beitrag zur wend. Bibliographie]: Č. M. S. XXXVI (1883), 62—64.
12. Jordan, H. Pismowstwo delnjołužiskich Serbow. Wot lěta 1881—1900. (Dodawk I.): Č. M. S. LV (1902), 13—20.
13. [Schwela.] Verzeichnis sämtlicher in niederwendischer Sprache käuflichen Schriften. Zusammengestellt u. hrsg. durch die „Maschiza Sserbska“ in Cottbus. Hoyerswerda, Laptich. 1909. 8 S. 8°.
14. Naše serbske knihi [Unsere wend. Bücher]: Posoł LII (1914), 143; 151 f.
15. Kerner, Robert Joseph. Slavic Europe. A selected bibliography in the western european languages. Comprising history, languages and literatures. [Harvard Bibliographies library series. Vol. 1.] (Darin wendische Bibliographie S. 189—198.) Cambridge, Harvard Univers. Press. 1918. XXIV, 402 S. 8°.
16. Wjacławek, Jakub. Katalog serbskeho wotdžela knihownje Maćicy Serbskeje: Č. M. S. LXXVI (1923), 55—199.
17. Jatzwauk, Jacob. Katalog serbsk. wotdžela... Katalog der wendischen Abteilung der Bibliothek der Gesellschaft Maćica Serbska. Bearb. und geordn. W Budyšinje-Bautzen, Maćica Serbska. 1924. VIII, 154 S. 8°.
18. Wjacławek, Jakub. Přehlad spisow a nastawkow za serbsku bibliografiju z lět 1925—26 [Übersicht der Schriften u. Aufsätze f.d.wendisch.Bibliographie f.d.J....]: Č. M. S. LXXX (1927), 95—113.

---

19. Jenč, K. A. Faberowa serbska knihownja na radnej khěži w Budyšinje [Fabers wend. Bibliothek a. d. Rathaus zu Bautzen]: Č. M. S. XV (1862), 44 f.
20. Wjela, H. F. Pjechowa knihownja při Michałskéj cyrkwi w Budyšinje [Pechs Bibliothek bei d. Michaeliskirche zu Bautzen]: Č. M. S. XVIII (1865), 344—347.
21. Parczewski, A. J. Přinoški k serbskej bibliografiji z měščanskeje knihownje we Wrótsławje [Beitr. z. wend. Bibliogr. in der Bibliothek zu Breslau]: Č. M. S. XXXV (1882), 73—77.
22. Regulativ za wupoščowanje knihow z knihownje Maćicy Serbskeje [Regulat. f. d. Entleihung v. Büchern a. d. Biblioth. d. M. S.]: Č. M. S. XLI (1888), 52 f.

23. Albrecht, G. Die Lausitzer Wenden im Museum für deutsche Volkstrachten u. Erzeugnisse des Hausgewerbes in Berlin: Frankf. Oderzeitg. 1899. Nr. 80. 2. Beil.
-
24. Jenč, K. A. Starožitnostne zběrki Maćicy Serbskeje [Altertumsk. Sammlungen d. M. S.]: Č. M. S. XXIV (1871), 58—64.
25. Serbski narodny museum [Wend. National-Museum]: Łužica I (1882), 61.
26. Wopomnješka na serbsku narodopisnu wustajeńcu w Drježdānach 1896. Wendisches Volksmuseum. o. O. u. J. [1896].
27. Serbski museum w Budyšinje [Wend. Museum in Bautzen]: Posoł XXXVIII (1900), 123—125.
28. Ein wendisches Museum (zu Lübbenau): Cottbuser Anzeiger 1900. Nr. 171. Beibl.
29. Wićaz, Ota. Germaniski muzej w Norimje (Serbstwo w muzejach I) [German. Museum i. Nürnberg]: Łužica XLI (1926/27), 16 f.
30. Wićaz, Ota. Muzej w Lubnjowje (Serbstwo w muzejach II) [Museum i. Lübbenau]: Łužica XLI (1926/27), 48 f.
31. Nowak-Neander, Jakub. Cyrkwinski muzej w Radworju z wobr. (Serbstwo w muzejach III) [Kirchenmuseum i. Radibor]: Łužica XLI (1926/27), 90—94.
32. Helas, Bžedrich. Krajny muzej za sakske ludowe wumělstwo w Drježdānach (Serbstwo w muzejach IV) [Landesmuseum f. d. sächs. Volkskunst i. Dresd.]: Łužica XLII (1927), 15—16.

Teil II.

Geographie u. Heimatkunde.

Kap. 1. Allgemeine Darstellungen.

§ 1. Wendisches Land.

33. H., M. Starožitnostne karty [Altertumskndl. Karten]: Łužica XX (1900), 25—26.
34. Hantšo-Slepjanski, Hajno. Přehladna kharta Serbskeje Narodnosće a nadrobná wobkhodniska kharta Hornjeje a Delnjeje Łužicy. Z alfabetiskim němsko-serbskim zapiskom wšěch městnosćow we Łužicy. Übersichtskarte des Wendischen Sprachgebiets u. Spezial-Verkehrskarte d. Ober- u. Nieder-Lausitz ... Bautzen, (Donnerhak). 1919. 32 S. u. Karte. 8°.
35. Schöttgen, Christian. Geographie derer Sorben-Wenden: Schöttgen u. Kreysig. Nachlese I (1730), 361—446.

36. S[chöttgen, Christian]. Zusätze zur Geographie derer Sorben-Wenden: *Analecta Saxonica* II (1766), 98—116.
37. Masch, Andreas Gottlieb. Topographische Beschreibung der wendischen Stämme zwischen der Elbe, der Spree, der Oder, der Trave und der Ostsee: *Dess. Beyträge zur Erläuterung d. Obotritischen Alterthümer*. 1774. S. 75—156.
38. Wendisch-Deutsches Namensverzeichniß der wendischen Ortschaften in der Oberlausitz: *Oberlausitz. Kalender* 1800. S. 221—225.
39. Engelhardt, Karl August. Ober- und Niederlausitz [darin wendische Geschichte, Sprache, Sitten u. Gebräuche]: *Dess. Erdbeschreibung d. Kgr. Sachsen* Bd. 9. Leipzig, Barth. 1818.
40. Naumann, J. W. Beitrag zur Marken- und Gaugeographie der ehemaligen Sorbenländer: *N. Mitt. a. d. Gebiete historisch-antiquar. Forschungen* IV, 1 (1838), 114—135.
41. Ledebur, Leopold von. Über des Bischof Boguphal II. von Posen Kenntniß der nordwestlichen Slavenländer: *Märkische Forschungen* II (1843), 120—130.
42. H[órník], M. Serbjo na ethnografiskej kharé [Die Wenden a. d. ethnogr. Karte]: *Lužičan* VIII (1867), 75 f.
43. Andree, Richard. Wendische Wanderstudie. Zur Kunde der Lausitz und der Sorbenwenden m. Abb. u. 1 Karte. Stuttgart, Jul. Meier. 1874. VIII, 191 S. 8°.
44. Muka, Ernst. Alfabetiski němsko-serbski zapisk [lužiskich wsow a městnow] [Alphab. deutsch-wend. Verzeichn. [laus. Orte]]. (W Budyšinje, E. M. Monse. o. J. [1886].) 17 S. 8°.
45. Černý, Adolf. Ruzné listy o Lužice. Feuilletony a drobné črty. (Matice lídu ročník XXVIII, Nr. 3. (Běčné Nr. 165)) [Briefe über die Lausitz.] Prag, Ed. Greger. 1894. 134 S. 8°.
46. Muka, Ernst. Serbski zemjepisny słowničk [Wend. geogr. Lexikon]: Č. M. S. XLVII (1894), 131—150; XLVIII (1895). 33—51.
47. Muka, Ernst. Serbski zemjepisny słowničk. T. j. dospołny alfabetiski zapisk serbskich městnych a druhich zemjepisnych mjenow... Z přidakom nadrobneje ethnografisk. kharty Serbskich Hornich a Delnich Łužicow. 2. wo wjele rozm. wud. [Wend. geogr. Wörterbuch.] Budyšin, Verfasser. 1895. 40 S. 8°. — Dass. 5. Aufl. W Budyšinje, M. S. 1927. XI, 142 S. 8°.
48. Reiner, J. Die Sorben in Deutschland: *Deutsche Rundschau f. Geogr. u. Statistik* XXV (1903), 455—458.
49. Jakubaš, Józef. Serbski kraj, krasny raj. Mytowany nastawk [Wend. Land, herrl. Paradies]. (Mačične spisy Nr. 124.) Budyšin, (Smoleř.) 1914. 28 S. 8°.

50. Richter, Paul Emil. Deutsch-wendisches und wendisch-deutsches Ortsverzeichnis der Kgl. Sächs. Oberlausitz. Amtshauptmannschaften Bautzen, Kamenz, Löbau, Zittau, enthaltend 677 Ortsnamen, davon 466 wendisch u. deutsch. Bautzen, W. Stark. 1917. 24 S. 8°.
51. Weer, Reinhard. Im Wendenland: Grenzboten LXXVIII (1919), 79—84.
52. Páta, Jósef. Łužica. Do serbštiny přełožil Jurij Wičaz. [Die Lausitz. Ins Wendische übers. v. Georg Lehmann.] (Z narodopisnej khartu.) Bautzen, Serbski Narodny Wubjerk. 1920. 63 S. 8°.
53. Hladki, A. Łužica a jeje wobydlerjo [Die Lausitz und ihre Bewohner]: Łužica XXXVI (1921), 6—7.
54. Masaryk, Tomaš G. Nowa Europa. Słowjanske stojniščo. Přełožil Jurij Wičaz. [Darin auch das wendische Gebiet.] W Budyšinje, Serbomił Tuchoński. 1922. XV, 128 S. 8°.
55. Páta, Jósef. Łužica (Zemja-ta na najmalkija slavjanski narod). Übers. a. d. Tschech. von St. Ognjanov. (Slavjanska Biblioteka Nr. 2—3). [Die Lausitz.] Sofija, Slavjansk. družestvo v Bulgarija. 1924. 99 S. 8°.
56. Wendenland. (Lausitzer Erde. Eine Heftreihe für Schule u. Haus, i. Auftr. des Jugendschriften-Ausschusses des Bezirkslehrervereins Bautzen hrsg. von Hanns Thar. H. 2.) Bautzen, Gebr. Müller. 1925. 48 S. 8°.
57. Wagner, Susi. Wendische Herbstlandschaft m. 3 Abb.: Über Berg u. Tal XLIX (1926), 141—143.
58. Hahnewald, Gerhard. Die Wendei m. Abb.: Über Berg und Tal L (1927), 89—91.
-
59. Oertel, Georg. Die sächsische Wendei: Dess. Beiträge ... 1890. S. 69—77.
60. Einst und jetzt. Kleine Bilder aus der Lausitz. Hrsg. von der freien Vereinigung katholischer Lehrer der wend. Lausitz. Bautzen, Donnerhak. 1915. 88 S. 8°.
61. Just, Miklawš. Do „i“ abo „y“ [Do hribow abo rybow]: Krajan. Katholska protyka 1916. S. 42—47.
62. Zimmermann, Otto. Das wendische Sprachgebiet im Königreich Sachsen: Petermanns Mitt. LXV (1919), 7—11.
63. Kral-Zarěčan. Po dole Čornicy w Njeswačidlejskej wokolinje [im Tale des Schwarzwassers in der Umgebung von Neschwitz]: Kwětki. Serbska čitanka. W Budyšinje, 1921. S. 178—184.
64. Wendt u. Petschick. Die Wenden im Kreise Hoyerswerda: Heimatbuch d. Kreises Hoyerswerda. Hrsg. v. Scholz. Bad Liebenwerda, C. Ziehlke. 1925. S. 76—90.
65. Schöne, O. Im Banne der wendischen Götterberge: Unsere Heimat. Sächs. Erzähler. 1926. Nr. 3.

66. Pa. Slawenvölker in Sachsen: Unsere Heimat. Meißner Tgbl. VII (1927). Nr. 1. S. 4.
-
67. Bittrich, Max. Frühling im Spreewald m. Abb.: Gartenlaube 1891. S. 265 f.
68. Fahlisch, P. Der Spreewald: Frankf. Oderzeitg. (1892.) Nr. 132 ff.
69. Fahlisch, P. Land u. Volk des Spreewaldes: Nationalzeitung 1893. Nr. 543. Feuilleton. Nachtrag in e. d. folg. Nummern.
70. Werner, Willy. Bilder aus dem Spreewald. Faksimiledruck. Originalzeichnungen. Berlin, Mertens u. Cie. 1896. 12 Bl. fol.
71. Černý, A[dolf]. Błota. Z českoho přełož. Serbin [Spreewald]: Łužica XXIX (1910), 20—22; 29—30; 36—37; 44—45.
72. Vařeka, J. Lužické Benátky [Lausitz. Venedig]: Hlasy z Haně. Proßnitz 1911. Nr. 187—189.
73. Müller, Ewald. Im wendischen Eismeer [Spreewald]: Bautzn. Nachr. 1922. No. 1. Unterhaltungsbeil. — Dass.: Frankfurter Oderztg. 1896. Nr. 306. Beil. 1.
74. Mannel, Bruno. Im Spreewald: Dresdn. Neueste Nachr. XXXI (1923). Nr. v. 19. IV.
75. Fahlisch. Spreewald und Oberspree, der Wenden letzter Hort: Cottbus-Kalau-Spremberger Kreiskalender 1925.
76. Klötzel, C. Z. Fremdes Land vor den Toren Berlins. Eine Expedition in den wendischen Spreewald: Berliner Tagebl. 1926. Nr. 148. Beil. 1.
77. de Vaux-Phalipau. Une Venise verdoyante (La Błota lusacienne). Paris, „Les Amis de la Pologne“. 1927.
78. Mechow, Max. Der Spreewald in der deutschen Dichtung: Lausitzer Heimat I (1928), 9—12.

§ 2. Fremde Länder.

79. Jencž, Karl August. Selenska a jeje wobydlerjo. Džel 1—2. Straschnie puczowanja w półnóznych morjach wokoło Selskeje, geografiske a přirodopisne wopišanje tuteho symneho kraja, . . . (Maczicze spišy 12 u. 22.) W Budyschinie, Macziza Serbska. 1850—1853. 2 Bde. 8⁰.
80. Gólcž, J. Sslubjeny kraj. Po najwažnišich powjesczach stareho a nětczischeho cžaša wopišał a lubemu ſerbskemu ludej poßwjeczíł. S wobrasami a khartu ſlubjeneho kraja. [Das gelobte Land] (Towařstwowe spišy Nr. 111.) W Budyschinje, M. Schmaler. 1900. 122 S. 8⁰. fr.
81. Šolta, Pawoł. Bosnijski kraj a raj. Budyšin, (L. A. Donnerhak.) 1918. 55 S. 8⁰. — Dass.: Posoł XLIX (1911), 124—125; 147—148; 160—161; 168—170; 192—193; 224—225; 239.

Kap. 2. Einzelnes.

§ 1. Grenzen.

82. Heffter. Gauenkunde des Sorbenlandes: N. Mitt. a. d. Gebiete histor.-antiquar. Forschungen VI, 1 (1841), 1—19.
83. D. Serbske mjezy pola Biskopic [Wend. Grenze bei Bischofswerda]: Lužičan IV (1863), 107—110.
84. J—č, J. Kus naraňeje mjezy Serbow před 200 lětami [E. Stück östl. Grenze d. Wend. vor 200 Jahr.]: Lužičan IV (1863), 43.
85. Gabelentz, H.C.v.d. Über den Limes Sorabicus (Die Sorbische Grenzmark): Mitt. d. geschichts- und alterthumsforschenden Gesellschaft d. Osterlandes VI (1863/66), 156—172.
86. Müldener, R. Die alte Slavengrenze in Ostdeutschland: Aus allen Welttheilen I (1870), 369.
87. Andree, Richard. Das Sprachgebiet der Lausitzer Wenden vom 16. Jahrhundert bis zur Gegenwart: Mitt. d. Ver. f. Geschichte d. Deutschen i. Böhmen XI (1873), 223—242. [Mit 1 Karte.]—Dasselbe: Dess. Wendische Wanderstudien... Stuttgart. 1874. S. 162—191. Dass. S.-A. Prag, Ver. f. Gesch. d. Deutschen i. Böhmen. 1873. 22 S. 8°.
88. Böttger, Heinrich. Diöcesen und Gau im Slavenlande: Dess. Diöcesan- und Gaugrenzen Norddeutschlands... Abt. 4. Halle, Waisenhaus. 1876. 456 S. 8°.
89. Milčanin. Pomjenowanja a mjezy sydlíšćow lužiskich Serbow we wselakich časach. Historiski přehlad [in russischer Sprache] [Benennungen u. Grenzen d. Siedl. Laus. Wenden i. versch. Zeiten]: Blagověšt 1893. Nr. 50.
90. Meiche, Alfred. Der Anteil der Gau Milsca und Nisani an der Sächsischen Schweiz: N. Archiv XXI (1900), 201—213.
91. Mucke, Ernst. Die Grenzen des sorbischen Sprachgebiets in alter Zeit: Archiv f. slavische Philologie XXVI (1904). H. 4.
92. P. Das sorbische Sprachgebiet in alter Zeit: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1905. S. 181 f.
93. Honigsheim, Paul. Der „limes Sorabicus“: Ztschr. d. Ver. f. thür. Geschichte XXIV. N. F. XVI (1906), 303—322.
94. Müller, Gg. H. Über das Sprachgebiet der Wenden m. Karten: Mitt. d. Ver. f. Erdkunde z. Dresden III (1921), 209—227.
95. Schwarz, Ernst. Die einstige obersorbisch-tschechische Grenzzone: Archiv f. slav. Philol. XLI (1927), 31—42.

§ 2. Straßen- und Flurbilder.

96. Jenč. Stara dróha [Die alte Straße]: Lužica IX (1890), 67—69.

97. Langer. Slawische Reste, deutsche Anfänge in den Flurbildern der Südlausitz: Sächs. Heimat. Sächs. Staatsztg. 1927. S. 33—34; 38.

Kap. 3. Naturwissenschaften.

§ 1. Geologie, Klimatologie, Meteorologie, Astronomie, Chemie u. ä.

98. Dučman, Handrij. Wobzorostrony [Himmelsgegenden]: Č. M. S. XI (1858), 83—87.
99. Wjela, H. F. Dwě družinje slónčneho časnika mjez Serbami [2 Arten v. Sonnenuhren unter d. Wenden]: Łužičan III (1862), 135—137.
100. Rostok, M. Chemiske wurazy [Chemische Ausdr.]: Č. M. S. XVIII (1865), 319—336. Dazu: Dodawk: ebda. XX (1867), 605—609.
101. Rostok, M. Krystalowe zestawy [Kristallformen]: Č. M. S. XXI (1868), 75—83.
102. Rostok, M. Lěćo [Der Sommer]: Łužičan XII (1871), 117—122.
103. Dučman, P. Něsto z geologiskeho twara wokolnosće Budyšina [Etwas aus d. geolog. Bau d. Umgeb. v. Bautzen]: Č. M. S. XXXI (1878), 68—72.
104. [Skala, Jakub]. Lětuscha zyma [w Serbach] [D. heurige Winter i. d. Wende]: Posoł XXV (1887), 13—15.
105. Jenč, J.A. Jaden dub tří narody, jaden kamjen tří duby [Geologie d. Niederausitz] (Za „Łužicu“ přeložil E.M[uka].): Łužica VII (1888), 28 f; 34 f.
106. Jenč-Drježdžanski. Wjedro [Das Wetter]: Łužica VII (1888), 89—92.
107. Więcz, Ota. Hólšik a kulojty błysk. Stawiznička z našeho kraja [Der Knabe u. d. Kugelblitz]: Łužica XLI (1926), 8.

§ 2. Flora und Fauna.

A. Flora.

1. Allgemeines.

108. Rostok, M. Zemine wutwory. Přinošk k serbskej terminologii [Erdgebilde]: Č. M. S. XV (1862), 101—108.
109. Rostok, M. Ma přiroda wliw na powahи wšelakich narodow abo nic? [Hat d. Natur Einfluß a. d. Charakter versch. Nationen oder nicht?]: Łužičan V (1864), 149—156; 170—174.

110. Rostok, M. Přiroda a její vliv na člověku v utrobu [Die Natur u. ihr Einfl. a. d. Menschenherz]: Łužičan V (1864), 18—21.
111. Rostok, M. Wo přirodžiných njeradženkach [Über Mißbildungen i. d. Natur]: Łužičan V (1864), 4—8.
112. Rostok, Michał. Pokazka z přirodopisu [Ein Beisp. a. d. Naturwiss.]: Č. S. M. XXIV (1871), 102—127.
113. Nowak-Horjanski, J. Wobrazy z přírody. Po Brehmje wobdzelał [Naturbilder]: Łužica VI (1887), 15 f; 39 f; 53 f; 60—62; VII (1888), 4 f; 12 f; 63 f; 85 f; 93—96; VIII (1889), 21—23; 44 f; 61—62; 76—78.
114. Rostok, Michał. List a tři přirodopisné nastavki Michała Rostoka. Podał H. Jordan [Brief u. 3 naturw. Aufs.]: Łužica XIV (1895), 78 f; XV (1896), 4 f.
115. Radyserb-Wjela, Jan. Zběrka přirodovědných mjenow z přiswojníkom [Sammlung naturkundl. Namen...]: Č. M. S. LIX (1906), 3—14.
116. Jakubaš, Józef. Serbski lěs, krasny raj [Wend. Wald, herrl. Paradies]: Łužica XXXII (1913), 26—27; 33—34; 41—42; 49—51; 57—58; 65—66.
117. Šěca, K. B. Čłowjek w přirodze. Přednoškow I.—III. dízel. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbom. Tuchoński. Nr. 20 u. 26.) [D. Mensch i. d. Natur] [Teil III u. d. T.: Nadalokich pućach (Auf weiten Wegen)]. Budyšin, Schmaler. 1925—27. 8°. [fr.] — Dass. Teil III: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 86 ff.

2. Einzelnes.

118. Hortus Lusatiae. Das ist Lateinische Deutsche und etzliche Wendische Nahmen derer gewechse, welche in Ober und Nider Lausitz entweder in Gerten werden gezeugeet oder sonsten in Wälden, auff den Bergen... (Budissinae), Michael Wolrab. 1594. 4°.
119. Jenč, K. A. Frankowy Hortus Lusatiae [Einige wend. Kräuter- u. Baum-Namen von Joh. Francus, Physikus i. Kamenz]: Č. M. S. XIII (1860), 17—28.
120. Jenč, K. A. Kluč k Frankowej zelowej zahrodze [Schlüssel zu Frankes Kräuter-Garten]: Č. M. S. XIII (1860), 85—91.
121. Rostok, M. Druhi kluč k Frankowej zelowej zahrodze [2. Schlüssel z. Frankes Kräuter-Garten]: Č. M. S. XV (1862), 32—43.
122. Jenč, K. A. Rostlinje řos a bageň w Frankowej zahrodze Łužiskej (Přeložil M. Nawka) [Die Pflanzen řos u. bageň [Wilder Rosmarin u. Heidekraut] in Frankes Hortus Lus.]: Č. M. S. LXV (1912), 25—29.

123. Rostok, Michał. Pokazka ze serbskoho rostlinopisa [Ein Beispiel a. d. wend. Pflanzenk.]: Č. M. S. I (1848), 149—178; 205—217.
124. Fiedler, K. A. Mlóčnica: Č. M. S. XII (1859), 14—22.
125. R[o]st[o]k. Kajke rostliny znaja Serbjo? [Welche Pflanzen kennen d. Wenden?]: Łužičan III (1862), 137—139; 156—158.
126. Dućman, H. Zběrka rostlinskich mjenow [Sammlung von Pflanzennamen]: Č. M. S. XXV (1872), 87—95.
127. Prěnja běla róža. (Po ruskim wot J. B. Š.) [D. erste weiße Rose]: Łužičan XIX (1879), 20—23; 29 f; 38 f; 59 f.
128. Wjela, J. Naše rostlinske mjena z přimjenami [Uns. Pflanzennamen mit Beinam.]: Č. M. S. XLIX (1896), 133—142.
129. Radyserb-Wjela, Jan. Sad na štomač a keřčkach [Obst auf Bäumen u. Sträuchern]: Č. M. S. LIII (1900), 103—105.
130. Nyčka, J. B. Błudne zele. W Bluňojskej rěcy napisał: Č. M. S. LIV (1901), 15—17.
131. Món, M. Dołnoserbske rostlinske mneña. Za čišć pśigotował G. Śwela [Niederwend. Pflanzennamen]: Č. M. S. LX (1907), 122—136.
132. Radyserb-Wjela, Jan. Serbske rostlinske mjena w dwěmaj dželomaj a sedmjoch stawach po abejcejskim rjedže. Čestny pomnik za serbskeho přirodospytnika Michała Rostoka... zrijadował a za čišć přihotował, kaž tež z němskim pokazowarjom wuhotował Matej Urban. [Wend. Pflanzennamen.] (Maćiēne spisy Nr. 115.) (W Budyšinje, Schmaler. 1909.) 117 S. 8⁰. — Dass.: Č. M. S. LXII (1909), 3—96 b.
133. Meiche, A. Slawische und deutsche „Haine“ in Sachsen: Mitt. d. Ver. f. Sächs. Volkskunde VIII (1919), 3—5.
134. Šěca-Rachłowski, K. B. Na Čornobohu [Auf d. Čornyboh]: Kwětki. Serbska čitanka. W Budyšinje 1921. S. 159—167.
135. Lajnert, Jan. Serbska hola [D. wend. Heide]: Łužica XXXVIII (1923), 102—106.

B. Fauna.

1. Allgemeines.

136. Mucžink, Jan Bohuwjer. Boža kražnosz w stwórbi. Džel [1]—2. (Maczicze spisy 17 u. 23.) [Gottes Herrlichkeit i. d. Natur.] W Budyschini, Macziza Serbska. 1851—54. 8⁰. fr.
137. Rostok, Michal. Žiwjenje w lěsach [D. Leben i. d. Wäldern]: Č. M. S. IX/X (1856/57), 93—100.
138. Smoleř, J. E. Serbske ptače mjena [Wend. Vogelnamen]: Č. M. S. IX/X (1856/57), 90—93.
139. Rostok, M. Wopisanje zwěrjaceho čěla zhromadnje. (Łužisko-serbski a Khrowatski.) [Beschreib. d. tier. Körpers]: Łužičan V (1864), 165—169; 182—188.

140. Rostok, Michał. Dwě poslednej rjadowni zwěrjatow [D. 2 letzt. Klass. d. Tiere]: Č. M. S. XXV (1872), 103—111.
141. Wjela, H. F. Zapis cycatych zwěrjatow w Hornych Łužicach [Verzeichn. d. Säugetiere i. d. Oberlaus.]: Łužičan XIII (1872), 154—157.
142. Rostok, Michał. Ptaki [D. Vögel]: Č. M. S. XXVI (1873), 10—33; 82—101.
143. Rostok, M. Wlečaki abo reptilije [Kriechtiere od. Reptilien]: Č. M. S. XXVII (1874), 9—17.
144. Rostok, M. Dwójkřídłaki [Doppelflügler]: Č. M. S. XXVIII (1875), 42—49.
145. Jordan, H. Delnjołužiske ptače mjena [Niederl. Vogelnamen]: Č.M.S. XLV (1892), 130—133.
146. Radyserb, Jan. Naša ptačina [Unsere Vogelwelt]: Č. M. S. LXVI (1893), 22—32.
147. Nawka, M. Něsto zwěrjacych mjen po swojim wuznamje [Einige Tiernamen nach ihr. Bedeutg.]: Č. M. S. LXV (1912), 38—40.
148. Šěca - Rachłowski, K. B. Nócne hłosy [Nächtl. Stimmen]: Łužica XXXIV (1915), 33—35; 42—44; XXXV (1916), 5—7; 12—14.

2. Einzelnes.

149. Rostok, M. Baćon. Wěrny podawk [D. Storch]: Łužičan VI (1865), 56—60.
150. Rostok, Michał. Bruki [Käfer]: Č. M. S. XXV (1872), 7—22.
151. Rostok, Michał. Mjetele [Falter]: Č. M. S. XXVII (1874), 98—116.
152. Šěca, K. Boh. Mnišča čwila [Nonnenplage]: Č. M. S. LXXXI (1928), 46—57.
153. Rostok, M. Pawki [Spinnen]: Č. M. S. XXIX (1876), 9—14.
154. Schěca, Korla Bohuwěr. Dwaj rědkej ptaczkaj. (Rybaczk a Hupak) [2 selt. Vögel]: Předženak 1925. S. 60 f.

§ 3. Gewässer und Gebirge.

155. J[enč], K. A. Hlomačanski jězor [Der Lommatzscher See]: Łužičan XI (1870), 91—93.
156. Krawe - Rakečan, Jan. Rakečanske haty [Königswarthaer Teiche]: Kwětki. Serbska čitanka 1921. S. 199—202.
157. Melda, Jan. Serbske hory [Wend. Berge]: Łužica XII (1893), 51—53; 70 f; 78 f; 84 f; XIII (1894), 6 f; 10 f; 76 f; 85—87.
158. Hladki, A. Hory we Łužicy [Berge i. d. Lausitz]: Łužica XXXVI (1921), 15—16.

Kap. 4. Reisen, Wanderungen, Führer,
Wenden im Ausland, Ausländer bei den Wenden.

§ 1. Reisen, Wanderungen, Führer.

A. Durch die gesamte Wendei.

159. Schtyrjoch Sserbow a jeneho Němza puczowanje s Lipska do Łužicy w haprleji 1832 [Wanderung v. 4 Wenden u. ein. Deutschen v. Leipzig nach d. Lausitz]: Serbske Nowiny LIV (1895). Nr. 52.
160. Nyčka, J. B. Moje pućowanje do Łužicy [Meine Wanderung n.d. Lausitz]: Lužičan XIII (1872), 28—31; 42—46; 58—62.
161. Andree, Rich. Streifzüge durch Oberlausitzer Wendendorfer: Dess. Wendische Wanderstudien. Stgt. 1874. S. 40—74.
162. L[ibš], J[urij]. Puczowanjo nimo domizny [Reise an der Heimat vorbei]: Posoł XXIII (1885), 196—199; 203—207; 215—217.
163. Muka, E. Spomnjenki na pućowanje po Serbach w l. 1888 [Erinnerungen a. d. Wanderung d. d. Wendei i. J. 1888]: Łužica IX (1890), 34—36; 46 f.
164. Muka, Ernst. Po nawječornych stronach nědušeho Serbowstwa. Pućowanske nazhonjenki [Im Westen d. ehemal. Wendenlandes]: Łužica VIII (1889), 93—95.
165. Muka, E. Dundanki a dróhowanki po Serbach [Wanderungen d. Wendenland]: Łužica IX (1890), 19—21; 26—29.
166. Lingke, A. Auf wenig betretenen Pfaden. Eine reizvolle Wanderung im stillen Land der Wenden: Über Berg u. Tal XXIX (1906), 33—36.
167. Rězak, Jan. Puczowanske dopomnjeńki [po Serbach] [Reiseerinnerungen]: Krajan XLI (1908), 43—48.
168. V[ařeka], J. Vzhůru do Lužice! Stručný průvodce [Führer d. d. Lausitz]. Prag, Verein „Adolf Černý.“ 1910. 8 S.
169. Bittrich, Max. Pfingsten in der Wendei m. Abb.: Nordhausen, Rich. Unsere märkische Heimat. Leipzig, Brandstetter. (1911.) S. 460—466.
170. Winger, Jurij. Wulět do Delan [Ausflug ins Niederland]: Łužica XXXI (1912), 80—81; 87—88; 96—98. — Dass.: Posoł L (1912), 318 f; 329—331.
171. Quer durch das Wendenland: Bautzener Tageblatt 1913. Nr. 129. Beil.
172. Mit dem Rad durch die wendische Lausitz: Leipziger Neueste Nachrichten 1913. Nr. 247.
173. [Winger, Jurij.] Njedželu po swyatoku [wulět do serbskej wokolini Lubija] [Ausflug i. d. Umgeb. Löbaus]: Posoł LI (1913), 251—253.

174. Andricki, Miklawš. Pućowanje po serbskej holi [Wanderungen d. d. wend. Heide]: Kwětki. Serbska čitanka 1921. S. 204—208.
175. Kühne, Curt. Kreuz und quer durch die Wendei m. 4 Abb.: Deutsche Welt. Zeitschr. d. Ver. für d. Deutschtum im Ausland XI (1925), 421—427.
176. Ssłodeńk, Jurij. Z póstowym autom z Pančic do Kamjenca. Pancžicy - Kukow - Khróscžizy - Wudwoř - Kupjele - Sserbske Paslizy - Njebjelcžizy - Kamjenz [Mit d. Postauto v. Panschwitz nach Kamenz]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 190—192.
177. Wagner, Susi. Winterwege durch Wendenland m. 4 Abb.: Über Berg u. Tal XLIX (1926), 29—31.—Dass.: Oberlaus. Heimat. Ein Volkskalender a. d. J. 1927. S. 72—74.
178. Wagner, Susi. Wendische Herbstlandschaft: Bunte Bilder aus dem Sachsenlande. Dresden IV (1927), 171—173.

B. Durch die Niederlausitz u. den Spreewald.

179. Fiedleř, K. A. Pućowanje po Delnich Łužicach [Wanderung d. d. Niederlaus.]: Łužičan III (1862), 152—156; 179—184.
180. Wagner. Pućowanje po Delnich Łužicach [Wanderung d. d. Niederlaus.]: Łužičan VIII (1867), 139—141; 168—171; 185—189.
181. Andree, Richard. Streifzüge durch die wendische Niederlausitz: Dess. Wendische Wanderstudien. 1874. S. 75—98.
182. Muka, E. Dundanki a dróhowanki po Delnich Serbach [Wanderungen d. d. niederl. Wendei]: Łužica II (1883), 29—31; 44; 52—54.
183. Dopomjeńki na dundanki po Delnich Łužicach [Erinnerungen a. d. Wanderung. d. d. Niederlaus.]: Łužica VII (1888), 46 f.; 53 f.; 59—61; 67—69; 76 f.
184. Muka, E. Po Delnjej Łužicy swjatki 1884 [Durch d. Niederlaus. Pfingsten 1884]: Łužica IX (1890), 3 f.
185. Muka, E. Spomjeńki na pućowanje po Běžkowskim a Storkowskim wokrjesu jutry 1885 [Wandererinnerungen i. Beeskower u. Storkower Kreise]: Łužica IX (1890), 11 f.
186. Kunzendorf. Eine Eisfahrt durch den Spreewald: Mitt. des Touristen-Club f. d. Mark Brandenburg (1897). Nr. 1. S. 2—4.
187. Braunsdorf, Wilhelm. Spreewaldfahrten. Reise- u. Stimmbilder. Als Anhang: Kleiner Reiseführer durch den Spreewald. Vetschau, A. Gönnel. 1901. 128 S. 8°.
188. Fahlisch, P. Der Spreewald. Praktischer Wegweiser. 7. Aufl. Mit einer Karte vom Spreew. (Griebens Reisebücher. Bd. 51.) Berlin, Albert Goldschmidt. 1902. 48 S. 8°.

189. Tuchorski, Serbomił. Swjatkowny wulēt do Lubnjowskeje a Komorowskeje strony Delnjeje Łužicy [Pfingstausflug i. d. Lübbenauer Gegend]: Łužica XXII (1903), 41—43; 56 f.
190. Bittrich, Max. Osterwanderungen im Spreewalde m. 1 Abb.: Nordhausen, Rich. Unsere märkische Heimat. Leipzig, Brandstetter. (1911.) S. 456—460.
191. Eine Fahrt durch den Spreewald m. 7 Abb.: Die Welt. Berlin 1913. Nr. 15.
192. Seyffert, O[skar]. Zwei Tage in der [wendischen] Niederlausitz: Dess. Aus Dorf u. Stadt. 1920. S. 55—65.
193. Fontane, Theodor. Spreeland. Beeskow-Storkow und Barnim-Teltow. [Darin S. 3—14: In den Spreewald.] Neue Ausg. Hrsg. von . . . Theodor u. Friedrich Fontane. (Wanderungen durch die Mark Brandenburg. T. 4.) Stuttgart u. Berlin, J. G. Cotta. 1925.
194. Weiss, Heinrich von. Im Lande der Wenden [Spreewald]: Der Fahrtgesell I (1925), 220—225.
195. Droop, Fritz. Quer durch den Spreewald: Dess. Deutsche Wanderfahrten. Stuttgart [1927]. S. 188—195.

C. Durch das übrige Deutschland.

196. Jórdan, H. Na Sněžcy [Auf der Schneekoppe]: Łužičan IX (1868), 105—107; 124 f. Fortsetzung u. d. T.: Po rjapje Kyrkonošow: Łužičan IX (1868), 155; 173 f. Fortsetzung u. d. T.: Při žörłach Łobja: Łužičan IX (1868), 183—185.
197. Jórdan, H. Z Łužicy k naraňšemu morju [Aus d. Lausitz zur Ostsee]: Łužičan IX (1869), 41 f; 52—54; 69—72. Forts. u. d. T.: Přez kupu Ranu: Łužičan XI (1870), 155—157; XII (1871), 3—7.
198. Nyčka, J. B. Pucžowanje wot Cžorneho Halschtrowa k Rheinej [Reise von der Schwarzen Elster zum Rhein]: Serbske Nowiny 1869. Nr. 31 ff.
199. Nyčka, Jan. Pućowanje dobrowólneho diakona Jana Nyčki z Duisburga nad Rheinom do Saarbrückena. (Wućah z jedneho lista, zdželeny wot J. B. N.) [Reise v. Duisburg nach Saarbrücken]: Łužičan XII (1871), 59—62.
200. Nyčka, J. B. Jedyn swjatkowny wopyt [w Ruhrskej krajinje] [Ein Pfingstbesuch i. Ruhrgeb.]: Łužičan XII (1871), 23—29.
201. Z. Moje pućowanjo do Barlina [Meine Reise n. Berlin]: Krajan 1888. S. 20—24.
202. js. Z pucžowanskoho dženika [Aus d. Reisetagebuch]: Posoł XXXVI (1898), 361—364; 369—372; 377—379; 387; 393—395; 401—403; 409—412; 419—423; 432—434.
203. Š. Moje pucžowanjo do Eichstäffa [Meine Reise nach Eichstäfft]: Posoł XXXIX (1901), 257—260; 266—268; 290—291.

204. Š[olta], M[ichał]. Pucźowanske dopomnjeńki z Bayerskeje [Reiseerinnerungen aus Bayern]: Posoł XLI (1903), 211—214; 250—251; 257—259; 264—266; 274—276; 289—291; 297—299.
205. Czoho sym po puczu nawědžila. Z lista serbskeje knjezny [Was habe ich bei d. Reise erfahren]: Posoł XLII (1904), 213—215.
206. A[ndricki], M[ikł.] Triebes—Weida—Gera. List z rozpjer-schenja: Posoł XLIII (1905), 229—231; 240—241; 249—251.
207. Š[olta], M[ichał]. W Mnichowje [In München]: Posoł XLIV (1906), 225—228; 234—235; 242—243.
208. Słodeńk, Jurij. Na mórskich brjohach. Pućowanske do-pomnjeńki [Am Meerestrande]: Posoł XLVI (1908), 302—303; 314—315; 325—326; 337—338; 341—342.
209. Fontane, Theodor. Havelland. Die Landschaft um Spandau, Potsdam, Brandenburg. Neue Ausg. Hrsg. von Theodor u. Friedrich Fontane. (Wanderungen durch die Mark Brandenburg. Teil 3.) [Darin S. 3—14: Die Wenden und die Kolonisation der Mark durch die Zisterzienser.] Stuttgart u. Berlin, J. G. Cotta. 1925.

§ 2. Ausländer bei den Wenden.

210. Parczewski, A. J. Z Dolnych Łużyc. Kilka zarysów i wspomnień [Aus d. Niederlaus.]: Łužičan XIX (1879), 73—76.—Dass. Warszawa, Gebethner i Wolf. 1881. 31 S. 8°.
211. Černý, Adolf. Z mojeho zapisnika. Dopomnjeńki, nazno-njenja a myslički z mojich pućowanjow po Serbach [Meine Wanderung. d. d. Wendel]: Č. M. S. XLI (1888), 3—10.
212. Černý, Adolf. Zběračelske wobčežnosće. Spomnjeńki z pućo-wanjow po Serbach [Beschwerden des Sammlers bei d. Reise d. d. Wendel]: Łužica IX (1890), 93 f.
213. Černý, Adolf. Moje první návštěva Lužice [Mein erster Besuch i. d. Lausitz]: Černá hodinka 1892. S. 50 ff.—Dass.: Łužica XII (1893), 37 f; 42 f.
214. Černý, Adolf. U staré zpěvačky [Žanina na Horach pola Wojerec] [Bei d. alten Sängerin]: Kalendář Zlaté Prahy 1894.
215. Černý, Adolf. Letnice (swjatki) v Lužici [Pfingsten i. d. Lausitz]: Národní Listy 1896. Nr. 158.
216. Černý, Adolf. U lužických katoliků [Bei d. laus. Katholiken]: Světozor 1897. Nr. 9.
217. Černý, Adolf. Ze slovanské Lužice [Aus d. slav. Lausitz]: Koleda 1898. S. 94 ff.
218. Pětuchov, E. V. Lužickije serby (Lužičane). Iz putevych zamětok lětom 1897 goda. Jurjev, K. Mattisen. 1898. 26 S. 8°. [Die Lausitzer Serben, Lužičane. Aus

- Reisenotizen vom Sommer 1897.] SA. aus Sborník Učeno-Literat. Obšč.
219. Parczewski, Alfons. Mój prěni wopyt we Łužicy. K 70. narodninam kn. kan. J. Herrmann [Mein erster Besuch i. d. Lausitz]: Łužica XXV (1906), 42—44.
  220. Šewčík, [Jurij]. Prěni wopyt Ad. Černeho we Łužicy [Der erste Besuch Ad. Černý's i. d. Lausitz]: Łužica XXXIV (1915), 11—12.
  221. Kuba, Ludvík. Moje lužiske wopyty. Łopjenjo z autobiografije [Meine lausitz. Besuche]: Łužica XXXVII (1922), 89—91.
  222. Taszycki, Witold. Nad Sprewą, w Lużyckie Strony m. 3 Abb. [An d. Spree i. d. Laus. Länder]: „Ziemia.“ Warszawa VIII (1923). Nr. 5.
  223. Kuba, Ludvík. Čtení o Lužici. Cesty z roku 1886—1923. 60 barvotiskových příloh, 5 perokreseb, 4 hudební příklady a puvodní mapka. [Vorlesungen über die Lausitz. Reisen a. d. J. 1886—1923 . . .] Prag, Vydavatelstvo Družstevní Prace. 1925. 227 S. + 60 Taf.
  224. Szeberényi, L. Z. Medzi Srbmi [Unter d. Wenden]: Dess. Z mojich ciest po cudzozemsku, z madžarskej do slovackej rěče přeložil C. Bodicky. S. 15—221.

§ 3. Wenden im Ausland.

225. H., M. Serbska wjes w Poznańskej [Ein wendisch. Dorf im Posener Land]: Łužičan III (1862), 11 f.
226. Fiedlér, K. A. Pućowanje do Prahi [Reise nach Prag]: Łužičan V (1864), 88—91; 103—107.
227. Hórnik, M. Pućowanje do Waršawy a Krakowa [Reise nach Warschau u. Krakau]: Łužičan VII (1866), 7—9; 22—24; 37—40; 72—74; 88—91; 103—106; 137—139; 152—155.
228. Hórnik, M[ichael]. Moje puczowanjo do Roma [Meine Reise nach Rom]: Posoł V (1867), 115—118; 121—123; 129 bis 132; 137—140; 145—149; 153—157; 161—162; 169—172; 177—180; 185—188.
229. Welan, Slepjanski. Wulét do Belgrada [Ausflug nach Belgrad]: Łužičan IX (1868), 116—119; 133—137.
230. Jakub, G. A. Jerusalem a jeho wokolnoſcě [Jerusalem u. seine Umgebung]: Serbske Nowiny 1869. Nr. 13 ff.
231. Jakub, G. A. Puczowanje do Egip̄towskeje w lécze 1865 [Reise nach Ägypten]: Serbske Nowiny 1869. Nr. 23 ff.
232. Wagner, J. B. Pućowanje do Prahi [Reise nach Prag]: Łužičan XV (1874), 145—148; 162—166; 189—191; XVI (1875), 9—14; 23—27.

233. Holan, Jan. Drječin—Pětrohród—Jekaterinosław. (Pućowanje w listach wot jeneho Serba.) [Dretschen—Petersburg—Jekat.]: Łužičan XIX (1879), 18—20; 27—29; 46 f; 54 f.
234. Muka, [Ernst]. Štyri dny w Čechach [4 Tage in Böhmen]: Łužičan XIX (1879), 66 f.
235. Holan, E. Pětrohród—Jekaterinosław—Drječin [Petersburg—Jekater.—Dretschen]: Łužica I (1882), 2—4; 14 f; 24 f.
236. Hórník, M. Serbski list z Ameriki [wot Marije Schołcžineje rodź. Kóžnikec z Worklec] [Wendisch. Brief aus Amerika]: Posoł XX (1882), 84—85.
237. M., J. Pućowanje po słowjanskich krajach [Reisen in slavisch. Ländern]: Łužica II (1883), 83—85.
238. Holan, Ernst. Pućowanje po słowjanskich krajach [Eine Reise durch slavische Länder]: Łužica III (1884), 2—4; 22—23; 32—33; 57—59; 74—75; 81—83; 89—91; 98—100.
239. Holan, J. M. Nižny Nowgorod: Łužica V (1886), 45—47; 53—55.
240. [Skala, Jakub.] Moje puczowanjo [Meine Reise]: Posoł XXV (1886), 171—173; 184; 195—197; 201—202; 211—217; 225—230.
241. xy. Dopomjenjeńki na Prahu [Erinnerungen an Prag]: Łužica X (1891), 21; 36 f; 44 f; 60.
242. Holan, J. M. Wobrazy z Ruskeje [Bilder aus Rußland]: Łužica XII (1893), 26 f; 37; 82 f.
243. Černý, Adolf. Lužice v Americe [Die Lausitz i. Amerika]: Dess. Různé listy o Lužice. 1894. S. 97—104.
244. Parastensian. Serbski dundak na swojim pschekhodzowanju wokoło Prahi [Ein wend. Bummler rings um Prag]: Posoł XXXVI (1898), 194—196; 201—203; 218—220.
245. Sommer, A. Moje loňše pućowanje k bratowskim a cuzym narodam [Meine vorjährige Reise zu Bruder-Nationen u. fremd. Nat.]: Łužica XVIII (1899), 3 f; 9—11; 21—23; 30 f; 41—43; 52—54; 64—66; 74 f; 81 f; 96 f; 112 f. XIX (1900), 6—7; 15 f; 40 f.
246. Na Welehradze [In Welehrad]: Posoł XLIX (1901), 280—283; 289—290; 301—302.
247. [Andricki, [Mikł.]. Macocha a Morawa [Die Mazocha und Mähren]. Wobrazki a mysle: Posoł XLII (1904), 287—290; 305—307; 329—331; 354—355; 428—429.
248. [Wingeř, Jurij.] Duey do Tatrow, [pozdžišo:] na Tatrach, [pozdžišo:] do Zakopanoho, [pozdžišo:] w Zakopanym, [pozdžišo:] w Krakowje [Auf d. Wege nach d. Tatra]: Posoł XLIII (1905), 283—285; 299—300; 331—333; 339—342; 355—358; 383

- bis 385; 401—403; 417—419; 425—427; 446—449. XLIV (1906), 21—24; 38—42; 58—60; 99—101; 132—135.
249. Želibor. Serbscy hosczo w Prazy [Wendische Gäste in Prag]: Posoł XLIII (1905), 188—190; 196—198.
250. Delan, [Jurij]. Wobrazki ze swojoho lětušoho pućowanja do Italskeje [Bilder v. meiner diesjähr. Reise nach Italien]: Posoł XLVI (1908), 401 f; 413 f; 423; 431 f. XLVII (1909), 1—3; 9—11; 18 f; 25 f; 33 f; 42 f; 50 f; 58 f; 65 f; 73—75; 82 f; 98 f; 114 f; 123 f; 146 f; 153—155; 161 f; 165 f; 173—175; 181 f; 190 f; 205 f; 218; 241—243; 259 bis 261; 265—267; 281—283. XLVIII (1910), 2 f; 10 f; 17—19; 26 f; 34—36; 42 f; 50 f; 58 f; 66 f.
251. Wingeř, Jurij. W kupjelach [Im Kurbade]: Posoł XLVII (1909), 252—254.
252. Delenk, Jurij. Hara dla mojoho wopyta X. kongresa sło-wjanskich nowinarjow w Bělohrodźe [Der Lärm wegen meines Besuches d.X.Kongr.d.slav.Journalisten i.Belgrad]: Posoł XLIX (1911), 258—261.
253. Serbin [Bryl, Jan]. Listy z pućowanja [pozdžišo]... a wobrazki ze žiwjenja [Reisebriefe]: Posoł L (1912), 203; 211; 259 bis 260; 393—394.
254. Wingeř, Jurij. Z kupjelow [Aus Kurbädern]: Posoł LVII (1919), 46—48. W kupjelach: Posoł LVII (1919), 62 f.
255. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Moskwa — w snězy, mrózu a lodže [Moskau — im Schnee . . .]: Lužica XXXVII (1922), 15—19; 46—50; 78—84; 106—112.
256. Więaz, Ota. Serbowka w Surinamje [Eine Wendl in Surinam] (in: Więaz. Wo serbskim ludowym basnistwje.) W Budyšinje, (E. Mucke). 1922. 8°. fr.
257. Zmeškal, Vlad. Zájezd lužickosrbkých pěvců do česko-slovenské republiky ve dnech 2.—7. ledna 1922 [Die Fahrt d. laus.-wend. Sänger i. d. Tschechoslowakei] (Českolužická knihovnička. Poř.Jos. Páta. Nr. 1.) Prag, Verein „Adolf Černý“. (1922). 31 S. 8°.
258. Serbski kwaß w Australiji [Eine wend. Hochzeit in Australien]: Předzenak 1924. S. 55—59.
259. Pućowskie dopomnješki: Posoł LXIV (1926), 349—352; 357—360; 373—375; 381—383; 389 f; 397—399; 405 f. LXV (1927), 19 ff.
260. Nowak-Njechorński, Měrćin. Z pólskimi harcerjemi w Polěsnych błotach [Mit polnischen Pfadfindern in den Podlachischen Sumpfen]: Serbski Student VIII (1926). Nr. 1 ff.
261. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Łužicy Serbja na Morawskej a sewjeročešskej wustajeńcy [Laus. Wenden i. Mähren . . .] Lužica XLII (1927), 47—48.

262. [Bryl, Jan.] Jědzechmy do swěta pohladać a četu wopytać. Pućowanska bjesada maleho kukuhladka [Wir fuhren i. d. Welt . . .]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 284 f.
263. Nowak-Njechorński, Měrćin. Pućowańske dny w Pruskich Mazurach [Wandertage in d. preuß. Masuren]: Serbski Student IX (1928), 17 f.
264. Nowak-Njechorński, [Měrćin]. W pólskich Bjezkidach. Pućowańske dopomjenja [In d. polnisch. Beskiden]: Łužica XLII (1928), 90 ff.

Kap. 5. Statistik.

265. Jahreslisten von 1784 [bis 1786 und 1788—1791] von einigen Oberlausitz. starken, sowohl deutschen als wendischen Kirchspielen: Laus. Mag. XVIII (1785), 88 f. XIX (1786), 128 bis 130. XX (1787), 124 f. XXII (1789), 124 f. XXIII (1790), 120—122. XXIV (1791), 161 f. XXV (1792), 110; 192—194.
266. Jakub, Ernst Bohuwjeř. Sserbske horne Łužicy aby statistiski Sapisk wschitkich Berbskich evangelskich a katholskich Woßadow a jich Duchomnych a Wucžerjow se wschelakimi Poweszjemi se Sserbowstwa . . . [Die wend. Oberlausitz od. statist. Verzeichnis] W Budyschini, Macziza Sserbska. 1848. VI, 133 S. 8°. fr.
267. Pful. K serbskej statisticy [Zur wend. Statistik]: Łužičan IV (1863), 24—27.
268. Ličba sakskich Serbow [Die Zahl d. sächs. Wenden]: Łužičan VI (1865), 95 f.
269. [Hórnik, Michał.] Statistika katholikow serbskich wosadow [Statistik d. kathol. Kirchspiele]: Posoł X (1872), 115—117; XIV (1876), 175—177.
270. Wobydleństwo městow a wsow, do serbskich katholskich cyrkwiow zaferowanych abó pschifarowanych (pschipokaznych) [Einwohnerschaft der Städte u. Dörfer, in wendisch-kathol. Kirchen eingepfarrt]: Krajan 1873.
271. Hórnik, M. Statistika Serbow w Sakskej [Statistik d. Wenden i. Sachs.]: Łužičan XV (1874), 11—13.
272. Statistika serbskich katholskich wosadow [Statistik wend.-kathol. Kirchspiele]: Krajan 1877.
273. [Hórnik, Michał.] Wjele je w l. 1679 w Serbach wotrośczenych katholikow było? [Wieviel erwachs. Katholiken gab es im J. 1679 im Wendenland]: Posoł XVI (1878), 76.
274. Muka, Ernst. Statistika lužiskich Serbow. Wobličenje a wopisanje hornjo- a delnjo-lužiskeho Serbowstwa w lětech 1880—1885. Z přidawkom nadrobneje kharty serbskich.

- Hornich a Delnich Lužic z lěta 1886. Wudawk A. [Statistik d. lausitz. Wenden.] Budyšin, Spisačel. 1884-86. VI, 502 S. 8°.—Dass. Wudawk B. Budyšin, Verfasser. 1884-86. VI, 388 S. 8°.
275. Muka, Ernst. Statistika Serbow [Statistik der Wenden]: Č. M. S. XXXVII (1884), 129-159.
276. Muka, Ernst. Statistika hornjołužiskich Serbow pruskeho kralestwa [Statistik überl. Wenden i. Preußen]: Č. M. S. XXXVIII (1885), 3-120.
277. Muka, Ernst. Statistika Serbow sakskeho kralestwa [Statistik der Wenden des Königreichs Sachsen]: Č. M. S. XXXIX (1886), 3-241.
278. Die Stärke des wendischen Volksstammes: Leipziger Tgbl. 1889. Nr. 140. Beil. 1.
279. Schätzungen über den Bestand des Wendentums: Niederlaus. Mitt. II (1891), 181-183.
280. Müller. Das wendische Sprachgebiet im Jahre 1871: Zeitschrift d. Ver. f. Volkskunde III (1893), 460-462.
281. Schulenburg, W. v. Wendisch sprechende Schulkinder in Preußen: Niederlaus. Mitt. III (1893), 231.
282. Muka, Ernst. Dodawki k statistice a ethnografiji lužiskich Serbow [Nachträge z. Statistik u. Ethnogr. d. laus. Wenden]: Č. M. S. XLIX (1896), 36-53.
283. Parćewski, A. J. Serbja w Pruskej po ličenju luda z lěta 1890 [D. Wenden i. Preußen nach d. Volkszähl. d. J. 1890]: Č. M. S. LII (1899), 65-88.
284. Muka, Ernst. Dodawki k statistice a ethnografiji lužiskich Serbow II [Nachträge zur Statistik und Ethnographie der Lausitzer Wenden]: Č. M. S. LIII (1900), 80-103.
285. Šwjela, B. Kelko je w Němskej Serbow? [Wieviel Wenden gibt es i. Deutschl.]: Lužica XXII (1903), 4; 23 f.
286. Handrik, M. Dodawč k serbskej statistice [Nachtrag zur wendischen Statistik]: Č. M. S. LVI (1903), 45-46. LVII (1904), 45-47.
287. Wosadna statistika Budyšskeje diecesy [Kirchgemeindestatistik d. Bautzn. Diözese]: Posoł XLV (1907), 289-291.
288. Statistika Kulowskeje wosady [Statistik d. Wittichen. Kirchspiel.]: Posoł XLV (1907), 347.
289. Würzburger, Eugen. Die sprachlichen Verhältnisse der Bevölkerung des Königreichs Sachsen m. Karten: Ztschr. d. Statist. Bür. XLVIII (1908), 170-182.
290. Křižan, Jan. Přehlad wobseděństwów w Hodžijskej wosadze z lěta 1617 [Übersicht d. Besitzes i. Gödaer Kirchspiel i. J. 1617]: Č. M. S. LXVI (1913), 81-84.
291. Štencl, Karel. Lužičtí Srbové ve světle statistiky [Laus. Wenden i. Lichte d. Statistik]: Naše Zahranici IV (1923), 19-28.

Kap. 6. Elementarereignisse.

292. Krotka [im 2. Exemplare falsch: protka] Powesz wot tych wulkich Powodženjow a Pscheliwanjow tych Rjekow we Saxonskej a wele druhich wokolnych Krajach, we tymaj Ljetomaj 1703 a 1804 psches kotrež wele Czlowekow a Skotu wo žiwenje... [Kurze Nachricht v. d. großen Überschwemmungen i. Sachsen...] o. O. 1804. 16 S. 8°. fr.
293. [Dučman, Handrij.] Lětuscha suchota [Die diesjähr. Trockenheit]: Posoł XI (1873), 125—128.
294. Před 75 lětami. Wulki sněh we Łužicy [Vor 75 Jahren. Großer Schnee i. d. Laus.]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 276. Beil. 2.
295. Wičaz, Ota. Bože njewjedra a zliwki w našej Łužicy z wobraz. [Gewitter u. Wolkenbrüche i. uns. Laus.]: Předženak LXXIII (1927), 75—80.

Teil III.

Volkskunde.

Kap. 1. Vereine.

296. Bart, Ernst. Zwjazk Serbskich Towařstwow [D. Verband wend. Vereine]: Łužica XVII (1898), 126 f.
297. Bart, Arnošt. Zwjazk Serbskich Towařstwow [D. Verband wend. Vereine]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 287.
298. Domowina. Zwjazk serbskich towařstwow. [Wustawki.] [Domowina. Verb. wend. Ver. Statuten.]: o. O. u. J. [Budyšin 1913.]
299. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Na raňšich zerjach našeje „Domowiny“. Rospomina [In der Morgenröte uns. „Domowina“]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 286.
300. Serbin [Bryl, Jan]. Na Čornobozy a w Bukecach. Wulět serbskich towařstwow njedželu 11. julija 1909 [Auf d. Čornyboh u. Hochkirch. Ausfl. wend. Vereine]: Posoł XLVII (1909), 218—220; 226—227.
301. Holan, August. Přinoški k wudospołnjenju našeje organizacije [Beitr. z. Vervollkommnung uns. Organis.]: Łužica XXXII (1913), 20—22.
302. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Za serbskej khorhoju [wo serbskich towařstwach a wo jich prócowanjach] [Über wend. Vereine]: Łužica XXXVIII (1923), 53—60; 89—92.

303. Spomnjeňka na bal budyskeje Bjesady, 29. Januara 1856. [Erinnerung a. d. Bal d. Bautzen. Bjesada]. (W Budyšinje), K. B. Hika. 1856. 8 S. 8°.
304. R. Towařstwo ss. Cyrilla a Methodija [D. Verein d. hl. Cyrillus u. Method.]: Łužica XVIII (1899), 56 f.
305. Wustawki towařstwa swjateju Cyrilla a Methodija w Budyšinje [Satzungen d. Ver. Cyr. u. Meth.]: Posoł XLVI (1908), 111—113.
306. js. „Naš jubilej“ [swjedčeń 50 lětnoho jubileja tow. ss. Cyrilla a Methoda] [Jubil. d. Ver. Cyr. u. Meth.]: Posoł L (1912), 222; 278—279.
307. Libš, Jurij. K złotemu jubileju towařstwa swjateju Cyrilla a Methodija [Zum gold. Jubil. d. Ver. C. u. M.]: Łužica XXXI (1912), 59—63.
308. Swjedčeń złotoho jubileja „towařstwa swjateju Cyrilla a Methoda“ w Khrósćicach, dźeń 1. sept. 1912 [Feier d. golden. Jub. d. Ver. C. u. M.]: Posoł L (1912), 298—299; 306—308.
309. [Delenk, Jurij.] Nastaeo našeje [swj. Cyrilla a Methoda] knihičíšeńje [w Budyšinje] [Entstehung d. Druckerei d. Ver. C. u. M.]: Posoł LII (1914), 10 f.
310. Zmeškal, Vlad. Patnáct let českoluž. spolku „Adolf Černý“ v Praze 1907—1922. (Se seznamem členů a s 10 obr.) (Českoluž. knihovnička. Nr. 6.) [15 Jahre d. Ver. „Adolf Černý“.] Prag, Verein „Adolf Černý“. 1923. 38 S. 8°.
311. Wustawki serbskeho towařstwa „Čornobóh“ w Draždānach. Statut des Vereins „Čornobóh“ Lausitzer Wenden. o. O. u. J. [W Budyšinje, Smoleř. 1907.] 11 S. 8°.
312. Poswiećenjo korhoje serbskoho tow. „Čornoboha“ w Drježdānach [Fahnenweihe d. Ver. Čornoboh]: Posoł LII (1914), 145 f.
313. Z nowa zrjadowane wustawki Jednoty, towařstwa katholskich Serbow w Dreždānach [Neugeordnete Satzung der Jednota, Vereins kathol. Wenden in Dresden.]: o. O. u. J. (W Budyšinje, E. M. Monse. 1907.) 44 S. 8°.
314. Hejduška, Jurij. Stawizniski rozhlad „Jednoty“ towařstwa katolskich Serbow w Budyšinje wot lěta 1902—1927 [Geschichtl. Überblick d. „Jednota“ Bautzen]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). No. 121. Beil.
315. Slodenk, Jurij. Swjedčeń 40 lětnoho jubileja „Jednoty“ a poswiećenjo nowejekhorhoje w Khrósćicach njedźelu 15. sept. 1912 [Feier d. 40jähr. Jub. d. „Jednota“ in Crostwitz]: Posoł L (1912), 314—315; 334—335.
316. Wustawki „Jutrnicy“ w Njeswačidle [Jutrnica Neschwitz]. Budyšin, Nakład towařstwa. 1909. 8°. 8 S.

317. Koło serbskich spisowaćelow [Kreis wend. Schriftsteller]:
Łužica XL (1925), 1—7.
318. (Statuten des i.J.1845 gestifteten wendischen Vereins „Maćica Serbska“: N. Laus. Mag. XXIV (1847), 132—137.
319. Der neue wendische Verein zu Budißin. (Macziza sserbska): N. Laus. Mag. XXIV (1848), 132—137.
320. Wustawki towarzstwa Maćicy Serbskeje. Statuten des Vereins für wendische Volksbildung. (Bautzen, E. M. Monse. 1856.) 8 S. 4°. Dazu: Zapis sobustawow Maćicy Serbskeje wot jutrow 1847 hač do 31. dec. 1856 [Verzeichn. d. Mitgl. d. M.S.]
321. Wustawki Maćicy Serbskeje w Budyšinje. Na hłownej zhromadźiznje 3. hapr. 1872 wuradżene a wot wyšnosće wobkrućene [Statuten d. M. S.]: Č. M. S. XXVI (1873), 56—60.
322. Nowe wustawki Maćicy Serbskeje [Neue Satzungen d. M.S.]: Č.M.S. XXVIII (1875), 57—63.
323. Wustawki towařnistwa „Maćicy Serbskeje“ w Budyšinje [Satzungen der Genossenschaft „Maćica Serbska“ in Bautzen.] (W Budyšinje, Schmaler. 1905.) 16 S. 8°.
324. Wustawki towařnistwa „Maćicy Serbskeje“ [Satzungen d. M.S.]: Č. M. S. LVIII (1905), 162—171.
325. [Notizen über den 1845 gestifteten wendischen Verein Maćica Serbska in Bautzen:] N. Laus. Mag. XXIV (1847). Nr. 132. XXXIII (1857), 277. LIX (1883), 369.
326. Hornig, M. Entstehung und bisherige Thätigkeit der Maćica Serbska: N.Laus.Mag. XXXIX (1862), 392—400.
327. Schmaler, J.E. Die Schmähsschrift des Schmiedemeisters Stosch gegen die sprachwissenschaftlichen Wenden beleuchtet vom Standpunkte der Wissenschaft und Wahrheit. Bautzen, Schmaler & Pech. 1868. 31 S. 8°. fr.
328. Hórnik, M. Rozprawa při 25-létnym założeńskim jubileju Maćicy Serbskeje [Bericht beim 25 jähr. Gründungsjub. d. M. S.]: Č. M. S. XXV (1872), 81—87.
329. Hórnik, Michał. Rozprawa wo towarzstwie Maćicy Serbskeje w Budyšinje. Podał na 25-létnym założeńskim jubileju. (Aus: Časopis 1872.) [Bericht ü. d. Ver. M. S.] W Budyšinje, E. M. Monse. 1872.) 7 S. 8°.
330. A[ndricki,] M[ikł.]. Złoty jubilej Maćicy Serbskeje. Jubilejne swjatočnosće [Golden. Jubil. d. M. S.]: Łužica XVI (1897), 64—67; 76—77; 88—90.
331. Muka, Ernst. Złoty jubilej Maćicy Serbskeje [Golden. Jub. d. M. S.]: Č. M. S. LI (1898), 13—52.
332. Programm narodopisnego wotrjada Maćicy Serbskeje. [Přednošany a přijaty w posedzenju 13.hapr. 1898 a...woćišcany.] [Progr. d. volkskundl. Abt. d. M.S.] (W Budyšinje, Schmaler.

- 1898.) 6 S. 8°. — Dass.: Łužica XVII (1898), 108 f. — Dass.: Č. M. S. LIII (1900), 61—64.
333. Parczewski, Alfons. Wo nadawkach historisko-archaeologiskeho wotrjada Maćicy Serbskeje [Über d. Aufg. d. hist.-archaeol. Abt. d. M. S.]: Č. M. S. LIII (1900), 3—14.
334. Muka, Frnst. Zapis sobustawow Maćicy Serbskeje. Po wobstatku 10. měrca 1913. [Verzeich. d. Mitgl. d. M.S.] o. O. u. J. [Budyšin 1913.]
335. Muka, Ernst. Jubilejna 75 lětna hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje jutrownu srjedu, 19. haprleje 1922 [Hauptvers. z. 75jähr. Jub. d. M. S.]: Č. M. S. LXXV (1922), 80—91.
-
336. Wustawki delnjołužiskeho serbskeho wotrjada M.S. [Satzungen d. niederl. wend. Abt. d. M.S.]: Č. M. S. XXXIII (1880), 50—52.
337. Pank. To ßerskē Towarischstwo. Zo wono jo, a zo wono zo. [D. wend. Ver. Was will er ...] o. O. u. J. (Cottbus, G. W. Tornow.) 8 S. 8°.
338. [Jordan, H.] Roskłażeńe sa złonki Dolnołužyskiego wotrěda Maschizy Serbskeje wot pißmowiednika towařstwa [Erläut. f. d. Mitgl. d. niederl. Abt. d. M.S.] We Worejzach, G. Wenzel. 1882. 23 S. 8°. fr.
339. Jordan, H[ajno]. Přene źaſesch lět „Maschizy Sserbskeje“ we Dolnej Łužizy [Die ersten 10 Jahre d. M. S. i. d. Niederl.] (Towařstw. knigl. Nr. 19). We Worejzach, O. Hentschel. 1891. 16 S. 8°. fr.
340. Wustawki „Serbowsława“ tow. kath. Serbow w Khrósćicach a wokolinje. Założene 29. XI. 1908 [Satzung. d. Serbowsł. i. Crostwitz]. Budyšin, Verl. Serbowsław in Crostwitz. 1911. 15 S. 8°.
341. Dučman-Wólšinski, Handrij. Džesać lět za serbskim blidom w Lipsku [Wend. Tisch Leipz.] o. O. [W Budyšinje, Monse.] 1903. 18 S.
342. Páta, Josef. Z dějin Lužických Srbů v Lipsku [Aus d. Gesch. d. laus. Wend. i. Lpz.] Prag, Verein „Adolf Černý“. 1910. S.-A. aus „Slovanský Přehled“ XII (1910), S. 15.
343. Bader, Fritz. Wendenfest [50 jähr. Stiftungsfest des wendisch. Vereins in Hochkirch.] mit farb. Zeichn.: Leipz. Illustr. Zeitung CLXVIII (1927). Nr. 4281. S. 451—453.

Kap. 2. Allgemeine wendische Volkskunde
(Gesamtwenden, oberlaus., niederlaus. Wenden).

344. Green, Georgius. De Venedis . . . [Resp.:] Georgius Krüger. Wittenbergae, Henckel. [1675.] [2 Bl.] 4°. Wittenberg. Theses. 1675. Sept. 11.

345. Krüger, Georgius. *De Serbis Venedorum natione vulgo dictis die Wenden* [Resp.:] Laurentius Jetze. Wittenbergae, Henckel. [1675.] [8 Bl.] 4°. Wittenberg. Disp. 1675. Sept. 11. — Dasselbe: Hoffmann. *Scriptores II* (1719), 237—243.
346. Richter, A. D. *Sächsische Historie derer ersten Markgrafen in Meißen, nach Anleitung der glaubwürdigsten Nachrichten, Urkunden...* [Darin: Über die Einwohner der Lande: Wenden, Sorben. Die alten Burgwarten und Grafschaften, Recht u. Religion d. Wenden, ihre Nahrung u. Gewerbe.] Leipzig u. Budissin, Jacob Deintzer. 1769. 108 S.
347. Schlintzigk. *Etwas von den Anten, Slaven und Wilzen:* Dresdn. gel. Anzgen. 1774. Sp. 645—662.
348. K., C. Daß die unter dem Nahmen Wenden vorkommenden slavonischen Völker und die noch itzo in der Lausitz und der Mark Brandenburg befindlichen Sorben-Wenden mit Unrecht Vandali, Wandalen genennt und davor gehalten werden: Dresdn. gel. Anzgn. 1760. Sp. 1—16. — Dasselbe: *Miscellanea Saxonica XII* (1778), 150—170.
349. Von den Wenden: *Journal f. Sachsen* 1792/93. S. 549—586.
350. Schön, Karl Friedrich. *Ethnographie d. Ober- u. Niederlausitzer Wenden.* Rothenburg, J. B. Pohl. 1840. XVI, 50 S. 8°. fr.
351. Das Serbenthum in der Lausitz: *Sächs. Vaterlands-Bll. II* (1842), 325 f.
352. Die lausitzer Slawen: *Erzähler an der Spree* 1843. S. 1—5; 27—29; 33—35; 41—43; 49—52.
353. Kohl, J. G. *Slawen und Slawisches in der Umgegend von Dresden. Geschrieben in einem Dorfe am Fuße des Erzgebirges* 1845: Dess. Skizzen aus Natur- und Völkerleben. Dresden, Kuntze. II (1851), 95—130.
354. Sigismund, B. *Die Wendei: Dess. Land und Leute d. sächsisch. Lausitz.* Leipzig o. J. [1862.] S. 17—45.
355. Köhler, Joh. Aug. Ernst. *Germanen u. Slaven [im Voigtlande]: Dess. Volksbrauch, Aberglaube, Sagen u. andere alte Überlieferungen im Voigtlande.* 1867. S. 1—27.
356. Slavisches aus der Lausitz: *Augsburger Allg. Ztg.* 1867. Nr. 206—207.
357. Andree, Richard. *Aus der wendischen Lausitz [Volkskundliches]: Globus XX* (1871), 91 f. 107 f.
358. Bilder aus dem Wendenlande. Jüterbog, Rudolph Krause. 1874—76. (Aus: *Christliche Vereins-Berichte.* Jg. 33 u. 35, 1874 u. 1876.)
359. Ivanović, Bogoljub. *Lužički Serbi i njichna književnost: Otačbina* 1875. Nr. 3.
360. Lužičti Srbové: Čech. Prag 1875.

361. Wjelan, J. E. Z anthropologiskeho zjězda w Barlinje [wo Serbach] [Von d. anthropol. Kongr. in Berlin (über d. Wenden)]: Č. M. S. XXXIII (1880), 164—170.
362. Schulenburg, Willibald v. Wendisches Volksthum in Sage, Brauch u. Sitte. Berlin, Nicolai. 1882. X, 208 S. 8°. fr.
363. Kósyk, Mato. Serbja w Texasu [Wenden in Texas]: Łužica III (1884), 69 f.
364. R., M. Kak so Serbja po rozdžele drasty a bydla poznamjenjeju [Wie bezeichnen sich d. Wenden nach d. Unterschied von Kleidung u. Wohnung]: Łužica III (1884), 40 f.
365. Müschner. Sorben-wendisches Volksleben: Bär (1887). Nr. 48.
366. Hórnik, M. Michał K. Bobrowskij a Izmail J. Sreznewskij wo Serbach [Bobr. u. Sr. über d. Wenden]: Č. M. S. XLII (1889), 42—51.
367. Das Volk der Wenden in der Ober- u. Niederlausitz: Schlesische Volksztg. 1889. Nr. 15.
368. W., G. Die Wenden in Deutschland: Ausland. Stuttgart LXII (1889), 336 f.
369. Černý, Adolf. Lužické obrázky [Bilder a. d. Wendei.] Prag, F. Simáček. 1890. 154 S. 8°.
370. Černý, Adolf. Serbske wobrazki. Přełožil a zawod napisal Ota Wiéaz [Bild. a. d. Wendei]. (Knihownja Dom a Svět. Rjad. Wl. Zmeškal. IV.) W Budyšinje, Koło serbsk. spisować. 1923. 169 S. 8°.
371. Die Wenden d. Lausitz; alte Nachricht aus Frisch, Programm des Grauen Klosters Berlin 1730: Schriften d. Ver. f. d. Geschichte Berlins XXVI (1890), 18.
372. Gampe, Th. Aus der Wendei mit 4 Abb.: Gartenlaube 1891. S. 864—867.
373. Müschner, M. Sorben-Wendisches Volksleben mit Abb. (Abweichende Tracht u. Sitte in der Gegend von Peitz. Namendeutung von Heinersbrück, Sadersdorf, Schlagsdorf, Markersdorf, Haaso u. a.): Bär III (1891), 17. Oct.
374. Zíbrt, Čen. Rozhled po lužické folkloristice [Überbl. ü. d. wend. Folklorist.]: Český Lid 1892. S. 77—82; 200—204; 261—266.
375. Jelski, Wilhelm. Łużyce: Głos. Warschau 1892.—Dass. ersch. als S.-A. Warszawa 1892.
376. May, Emil. Aus d. Sächsischen Wendei: Leipz. Ztg. 1894. Nr. 119.
377. d'Avril, Adolfe. Les Serbes de la Lusace: Revue française de l'étranger et des colonies et exploration, gazette géographique XX (1895), 257—269.
378. May, [Emil]. Unsere Wenden: Leipz. Ztg. 1895. Nr. 163.

379. Neukomm, Ed. Au pays de Venedes m. Abb.: Le Monde moderne 1895. S. 743—752.
380. Ein absterbender slavischer Volksstamm [die Wenden]: Politik. Prag 1895. Nr. 296.
381. Die Wenden an der Spree: Cottbuser Anzeiger 1895. Nr. 197.
382. Jelinek, Edvard. Na pomjezach Słowjanstwa. (Z čěštiny přeł. Andricki.) [Über d. Wenden]: Łužica XVI (1897), 67—69; 79—80.
383. Milaković, Josip. Iz Lužice [Aus d. Wendei]: Nada. Red. Kosta Hörmann. 1899. S. 380—382.
384. Tetzner, Franz. Die Slawen in Deutschland: Wissenschaftl. Beil. d. Leipz. Ztg. 1901. Nr. 129. S. 513—516.
385. Tetzner, Franz. Die Sorben: Dess. Die Slaven in Deutschland... Braunschweig, Viehweg. 1902. S. 282—345.
386. Černý, Adolf. Srbové Lužičtí: Slovník Naučný Bd. XXIII (1905), S. 926—966. — Dass. als Buch u. d. T.: Lužice a Lužičtí Srbové. Prag 1911. 240 S.
387. Hantschke, E. Wendenland und Wendenvolk der Gegenwart mit Abb.: Wilhelm, F. Unsere Heimat — die Lausitz. Leipzig [1905]. S. 35—45. — Dass. 2. Aufl.: ebda. Bautzen 1925. S. 29—36.
388. Moser, Hans. Die Wenden m. Abb.: Aus d. Sachsenlanden [1905]. S. 415—422.
389. Urban, Reinhold. Die Wenden. (Das Reich Gottes unter den Slaven. H. 1.) Striegau, Reinh. Urban. 1905. 64 S. 8°. fr.
390. Der wendische Volksstamm: Frankf. Oderztg. 1905. Nr. 193. Märk. Blätter.
391. Slowjenc Boborič wo lužiskich Serbach... z ľačanštiny přeložil Marćin Urban [Boborič ü. d. laus. Wend.]: Łužica XXV (1906), 4—5.
392. Einfeldt, W. Slaven, spez. Polen, Tschechen, Wenden. München, Reusch. 1907. 94 S. 8°.
393. Walther. Skizzen aus dem wendischen Volksleben am Beginn des 20. Jahrhunderts: Jahreshefte d. Gesellschaft f. Anthropologie u. Urgeschichte d. Oberlausitz II (1909), 299—304.
394. Fencl, Květosl. Slované v říši Hohenzollerů I: Ze života Lužických Srbů m. 20 Abb. [Aus d. Leben d. laus. Wend.]: Český Svět. Prag 1910. Nr. 7—8.
395. Páta, Josef. O vadnoucí větvi slovanské v Německu [Über d. Wenden i. Deutschl.]: Z literárních luhů 1910. Nr. 6.
396. Wendische Volkstümlichkeiten (namentlich sprachliche Nachklänge, Übergangstracht in den Randdörfern, Verschwinden der weit abstehenden, gefalteten Halskrausen in Ragow seit 1880): Frankf. Oderzeitg. 1910. Märk. Blätter. Nr. 130, 7. VI.

397. Foss, R. Das Wendenvolk: Nordhausen, Rich. Unsere märkische Heimat. Leipzig, Brandstetter. (1911.) S. 22—24.
398. Páta, Josef. O Lužických Srbech [Über d. laus. Wenden]: Večkova Osvěta 1911. S. 34—39; 125—132; 183—192; 255—261; 353—359; 431—435.
399. Biskop dr. Augustin wo Serbach [Bischof Dr. Augustin über die Wenden]: Posoł LII (1914), 191 f.
400. Melzer, Georg. Die Wenden. Nach einem Vortrag . . .: Sächs. Volksztg. Feierabend. Unterhaltungs-Beil. 1917. Nr. 52. 1918. Nr. 1—5.
401. Milaković, Josip. Lužički Srbi. Predavanje u društvu za narodno prosvjećivanje. 2. popravljeno izdanje. [Laus. Wenden.] Sarajevo, Zemaljska Štamparija. 1920. 48 S. 8°.
402. Seyffert, O[skar]. Pfingstmäientage [im wendischen Lande]: Dess. Aus Dorf u. Stadt. 1920. S. 49—54.
403. Fröhlich, Kurt. Wendische Reste in Volk und Sitte, Wort und Lied: Zeitger. Tagebl. 1921. Nr. 10. Beil.
404. N[iklas] S[tanisław]. Z Łużyc [Aus d. Lausitz]. (Milčenjo, Slepcy, Susły, Łupogłowy.—Zatkula (Satkula), Zakaluci...): Dziennik Poznański 1923 v. 1. 7. u. 4. 7.
405. Von den Lausitzer Serben, auch Wenden genannt: Reichenberger Ztg. 1923 v. 19. April.
406. Les Serbes de Lusace: Gazetta de Prague 1923. Nr. 38.
407. Standke, Hermann. Wendentum in alter Zeit: Dess. Heimatkunde der Niederlausitz für Schule u. Haus. Sorau 1923. S. 147—155.
408. Vierset, Auguste. Un Peuple martyr. La question des Wendes (Serbes de Lusace) devant l'opinion publique. M. Abb. Bruxelles, J. Lebègue & Cie. 1923. 69 S. 8°.
409. Die Lausitzer Wenden in Deutschland: Weichsel-Post 1923 vom 11. März.
410. Allain, Paul. Wendes et Teutons (Paris, 13 mars 1924). 1 Bl. 8°.
411. Giusti, Wolfgang. I resti di un' antica civiltà slava: I Serbi di Lusazia: L'Europa orientale 1924. Nr. 5. S. 221—240.
412. Maštálko, Jos. Lužičtí Srbové. Mit 2 Karten u. 4 Bildern [Die lausitzer Wenden] (Knihovna českých menšin Bd. 2.) Jungbunzlau, Fügnerová sokolská župa. 1924. 32 S. 8°.
413. Lužički Srbi [Laus. Wenden]: Večernja Pošta. Sarajevo 1924. Nr. 819.
414. Lužičtí Srbové [Laus. Wenden]: Hlas. Red. Hynek Dostal. St. Louis 1924. Nr. 3548.
415. Diksteinówna, Julja. Serbowie Łużyccy w prasie włoskiej [Laus. Wenden]: Kultura Słowiańska. Warszawa (Janiklo) I (1924). Nr. 6—7. S. 16—17.

416. Wendenland und Wendenvolk (Unsere Heimat! Beilage zur Kinderzeitschrift „Der Wolkenreiter“. Heimatlesebogen Nr. 1.) o.O.u.J. [Bautzen, A. Müller. 1925. 16 S. 8°.]
417. Korizelka, J. Serbołužyczanie [Laus. Wenden]: Gosć Niedzielny 1926. Nr. 41.
418. Lodni, Erich. Ein slawischer Volkssplitter in Deutschland. Die Wenden der Ober- und Niederlausitz: Volks-Zeitung für die Oberl. 1926. Sonnabend, den 28. Aug. S. 6.
419. Mičan, Vladimír. Obrázky z Horní a Dolní Lužice. (S předmluvou, básněmi a 68 obrázky.) Tableaux de la Haute et Basse Lusace. Pictures from Upper and Lower Lusatia... (Knižnice Biblické Jednoty. Nr. 4.) Brünn, Biblická Jednota. 1926. 112 S. 8°.
420. Schmidt, Otto Eduard. Die Wenden. Mit 8 Vierfarbendrucken, 5 Autotypien und 1 Karte. Dresden, Wilhelm u. Bertha v. Baensch-Stiftung. 1926. 136 S. 8°.
421. Lippert, Woldemar. Wendisches im Anschluß an O.E. Schmidts Wendenbuch: N. Archiv XLVIII (1927), 284—294.
422. Lužičtí Srbové [Laus. Wenden]: Hus. Časlau 1926. Nr. 12. S. 169 ff.
423. Hantschke, E. Wendenland und Wendenvolk: Klausnitzer, Erich. Durch das Land d. Wenden. Bautzen 1927. S. 3—22.
424. Jatzwauk, [Jacob]. Wendenland und Wendenvolk: Heimatklänge. Bautzner Tagebl. 1927. Nr. 37.
425. Páta, Jos. Neznámá země ve středu Evropy [Lužice] [Unbekannte Erde mitten i. Europa]: Stud. Časopis 1927 i. Mai u. Juni.
426. Von Wenden, Serben und Deutschen: Cottbuser Anzeiger 1927. Nr. 28.
-
427. Klien, [Friedr. Adolph]. Über die heutigen Wenden in der Ober-Lausitz. Ein Vortrag, geh. 28. Juni 1836 ... o.O.u.J. [Bautzen 1836.] 24 S. 8°.
428. Klien, [Friedrich Adolf]. Über die heutigen Wenden in der Ober-Lausitz: N. Laus. Mag. XVI (1838), 258—281.
429. Die Wenden und die Wendei in der sächsischen Lausitz: Globus II (1862), 245—248.
430. Renč, J. Serbowstwo w Lubijskim hejtmanstwje [D. Wenden-tum i. d. Löbauer Amtsh.]: Łužica V (1886), 16 f.
431. Pojezdny, J. K. Horní Lužicí [Oberlausitz]: Věstník ve Vidní 1909 vom 28. Nov., 5., 12. u. 19. Dez.
432. Esche, F. A. Das Wendentum in der sächsischen Oberlausitz: Sachsen-Post VIII (1913/14). H. 2. S. 1—3.
433. Flössel. Slavisches aus der Oberlausitz: Oberl. Heimatztg. I (1920), 359 f.

434. Giertych, J. Nad Górną Sprewą [An d. Oberspree]: Rzeczpospolita 1923. Nr. 139.
435. Frenzel, W. Die Wenden in der Oberlausitz: Grenzgau II (1925). H. 2/3. S. 73—74.—Dass. [mit gering. Aenderungen]: Hamburger Correspondent 1925. Nr. 56.
436. Zeibig, Max. Wendisches Volkstum in und um Bautzen: Dresdn. Nachrichten LXX (1926). Nr. 347. S. 6.
437. Zeibig, Max. Wendische Volksbilder in und um Bautzen: Oberlaus. Heimatztg. Reichenau VII (1926), 319.
438. Klausnitzer, Erich. Durch das Land der Wenden. Vom wendischen Volkstum der Oberlausitz. (Der Wolkenkratzer. IV. Baustein.) Bautzen, Kommissions-Verl. A. Müller. 1927. 32 S. 8°.
439. Štekl, A. O Lužických Srboch: Hlasy zpod Sitna 1927. 23. XII.
440. Zeibig, Max. Friedliches vom Wendentum in und um Bautzen: Dresdn. Anzgr. CXCVII (1927). Nr. 24. S. 2.
-
441. Maurer, Franz. Die Wenden der Niederlausitz: Das Ausland 1866. Nr. 17.
442. Land u. Leute im Spreewald: Deutsche Rundschau für Geographie u. Statistik 1882. Mai-Nr.
443. Pank, Oskar. Aus der Chronik des Spreewaldes: Neue Christoterpe IV (1883), 114—159.
444. Kühn, Engelhardt. Der Spreewald u. seine Bewohner. Cottbus, E. Kühn. 1889. VII, 143 S. 8°. fr.
445. Müschner. Die Wenden der Nieder-Lausitz: Verhandlungen d. Berlin. Gesellschaft f. Anthropologie . . . red. v. Rud. Virchow. 1891. S. 319—324.
446. Degner. Überreste des Wendischen im Kreise Luckau: Niederlaus. Mitt. II (1892), 338 ff.
447. Hart, Julius. Im Spreewald [Über Sprache, Liter. u. Sitten d. niederl. Wenden]: Zur guten Stunde 1893. Nr. 26 u. 28.
448. Müller, Ewald. Das Wendentum in der Niederlausitz. Mit Abb. Kottbus, H. Differt. o. J. [1893.] X, 192 S. 8°. — Dass. 2. Aufl. Cottbus (1921). XII, 203 S. 8°.
449. Pflege des Wendentums im Süden der Niederlausitz: Niederlaus. Mitteil. IX (1906), 278.
450. Schwahn, Ottilie. Aus der Spreewaldwendei: Chemnitzer Allgem. Ztg. 1911. Nr. 235.
451. Juhre, Alfred. Im Lande der Wenden: Die Mark. Ill. Unterhaltungsschr. f. Wandern, Heimatkunde, Kunst u. Natur in Brandenburg XVI (1920), 47 f.
452. Simpich, Frederic. The Wends of the Spreewald m. Abb.: The National Geographic Magazine 1923. Nr. 3.

453. Schulze, Theodor. Heimatklänge. Bilder aus dem Niederlausitzer Dorfleben. Zerbst, Friedr. Gast. 1924. VIII, 112 S. 8°.
454. Müller, Ewald. Aus der Niederlausitzer Wendei. Volkskundliche Aufsätze. 1. Aufl. mit zahlr. Abb. (Lausitzer Heimat-Bücher Bd. 3.) Cottbus, [Albert Heine]. 1925. 67 S. 8°.
455. Soeden, N. Günther v. Die Wenden [i. Spreewald]: Deutsche Allgem. Ztg. 1927. 6. März.

Kap. 3. Einzelnes zur Volkskunde.

456. J., H. Do wójny. Wobraz ze Serbow [Vor d. Kriege. Ein Bild a. d. Wendei]: Łužičan XI (1870), 168—171.
457. z D. Mjez Hródkom a Bělej Wodu [Zwischen Spremberg u. Weißwasser]: Łužičan XVI (1875), 63 f.
458. Die Reste des Wendentums: Gebauer, Heinrich. Unser deutsches Land u. Volk. Bilder aus d. sächs. Berglande, der Oberlausitz.... 1883. S. 352—356.
459. Fahlisch, P. Vergangnahme des Wendenthums: Tägl. Rundschau 1887. Nr. 258 u. 259.
460. Džěžničan [Zarjenk, Mikl.] Domizna. Wobrazk z Łužicy [Heimat. Ein Bild a. d. Laus.]: Łužica VIII (1889), 27 bis 30; 43.
461. Greško, Jan. Serbske žony [Wendische Frauen]: Łužica VIII (1889), 46 f.; 54.
462. Černý, Ad. Prašenja a wabjenja [zur Folkloristik]: Łužica X (1891), 23; 30 f.; 39 f.; 45 f.; 54 f.; 70 f.; 78 f.; 86 f. XI (1892), 6 f.; 14 f.
463. Müller, Ewald. Die Vergangnahme des Wendentums: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1893. S. 49—58.
464. Černý, Adolf. Lužická „korčma“ [Wend. Gasthaus]: Dess. Různé listy o Lužici. 1894. S. 55—61.
465. Serbska narodopisna wustajeńca w Drježdžanach 1896 [Wend. volksk. Ausstellung i. Dresden m. Abb.]: Łužica XV (1896), 48—50; 61—65; 73—74; 85—87; 94—95.
466. Černý, Adolf. Pola stareje spěwařki (Přeł. Łužan.) [Bei einer alten Sängerin]: Łužica XVI (1897), 7—8; 17—18.
467. Kral, J. Z Dubrawskeje wokolnosće [Aus d. Dubrauer Umgeb.]: Łužica XVII (1898), 57 f.
468. Schlobach, O. Erinnerungen an das Wendenthum in d. Umgegend von Finsterwalde: Niederlaus. Mitt. VI (1901), 257 f.
469. Müller, Ewald. Frauen und Mädchen des Spreewaldes. Volkskndl. Skizze: Wissenschaftl. Beil. d. Leipz. Ztg. 1902. Nr. 90. — Dass.: Der Roland. Ztschr. f. brandenburg.-preuß. u. niederd. Heimatkunde I (1902/03), 642—644.

470. Muka, E. Wo wažnosći fotografowanja za serbski narodopis [Über d. Wichtigkeit des Photographierens für d. wend. Volkskunde]: Łužica XXIV (1905), 45 f.
471. Muka, Ernst. Stawčk z psychologije serbskeho bura [Ein Artikel aus d. Psychologie d. wend. Bauern]: Č. M. S. LIX (1906), 58—61.
472. Fahlisch. Haarhändler in einem Wendendorf d. Niederlausitz m. Abb.: Lausitzer Hauskal. 1908. S. 58.
473. Bethusy-Huc, Valeska. Die Wendinnen: Die Gartenlaube 1911. Nr. 27.
474. Rückgang des Wendentums, Abnahme der wendischen Sprache in Raddusch seit Eröffnung d. Berlin—Görlitzer Eisenbahn: Niederlaus. Bote 1913. Nr. 265. Bl. 2.
475. Meißner, Walter. Inwiefern zeigten die Wenden rein slawisches Gepräge?: Dess. Studienfragen a. d. brandenburg.-preußisch. Geschichte. 2. Aufl. Halle a. S., Gesenius. 1917. S. 7.
476. Černý, Adolf. Žony w serbskej Łužicy. Přełožila Haňza Kubašec [Frauen a. d. wend. Lausitz]: Łužica XXXVIII (1923), 43—47.
477. Wićaz, Ota. Z bohatstwa našeje serbskeje ludnosće [Aus d. Reichtum uns. Volkstums]: Předženak LXXI (1925), 37—42.
478. Fischer, Edmund. Sorben oder Wenden?: Der Volksstaat II (1927). Nr. 137. Beil.
479. Stawiznički wo holanach [Geschichten v. d. Heidebewohnern]: Łužica XLII (1928), 77.
480. Ziesche, Ad. (F. A. Esche). Das Wendentum in der Lausitz. Ein Beitrag zur Volkskunde: Oberlaus. Heimatzeitung I (1920), 143 f.

Kap. 4. Kulturgeschichte und nationales Leben.

481. Sintenis, Joh. Gottfr. Theod. Rückblick auf die älteste Kulturgeschichte der oberlausitzischen Sorben-Wenden: Dess. Die Oberlausitz 1812. S. 97—112.—Dass.: Archiv f. Geographie, Historie, Staats- u. Kriegskunst IV (1813), 499 bis 502.
482. Kahl, J. G. Die Slawen und die panslawistischen Tendenzen: Dess. Skizzen aus Natur- u. Völkerleben 1851. T. 1. S. 157 bis 214.
483. Muka, Ernst. Delnjołužiske Serbowstwo w lěće 1880 [Niederl. Wendentum um 1880]: Č. M. S. XXXVII (1884), 3—110.
484. Wjelan. Z hole. Kulturno-historiski wobraz [Aus d. Heide. Kulturhist. Bild]: Łužica II (1883), 12 f.

485. Müller, Ewald. Kulturgeschichtliches über die alten Wenden: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz 1893. S. 20—29.
486. Dinter, Johann Gottlob. Kulturzustand der Milzener u. Nisaner: Dess. Die Parochie u. Stadt Stolpen. 1898. S. 21—26.
487. Jentsch, H. Niederwendisches aus dem Anfang u. der Mitte des vorigen Jahrhunderts: Niederlaus. Mitt. V (1898), 68.
488. Frenzel, J. Beitrag zur Kenntnis der Kultur der Nordslaven: Oberlausitz. Heimatztg. II (1921), 131—135.
489. Rychtař. Serbska narodnosć w 1. połojoj 19. lětstotka. (Serbowstwo wokoło Złeho Komorowa a Wojerec) [D. wend. Nationalität i. d. 1. Hälfte d. 19. Jhrh.]: Kwětki. Serbska čitanka. W Budysinje 1921. S. 213—217.
490. Sévaux, de. Un peuple destiné à disparaître: les Sorbes: La Croix 1926. Nr. 13 405.
491. Sévaux, de. Die Wenden. Im Urteile eines wirklichen Neutralen: Dresdn. Anzgr. CXCVII (1927). Nr. 12. S. 1—2.
492. Schutzschrift für die alten Slaven u. Wenden, in welcher sie wegen der ihnen Schuld gegebenen Treulosigkeit vertheidigt werden: Arbeiten einer vereinigten Gesellschaft i. d. Oberlausitz z. d. Geschichten u. d. Gelahrtheit... V (1754/55), 273—300.
493. [Hortzschansky, Joh.] Gedanken eines Oberlausitzer Wenden über d. Schicksal seiner Nazion mit flüchtiger, doch unparteyischer Feder entworfen nebst Anmerkungen. Bautzen, A. H. Winkler. [1782.] 33 S. 8°. fr.
494. Prostwa saksonsckich Sserbow na wußöke kralowske saksonske sromadne Ministerstwo [Bittgesuch d. sächs. Wenden an d. sächs. Minist.]. (We Budyschini, K. B. Hika. 1848.) 19 S. 8°. fr.
495. Melde, Johann. Über die Bestrebungen der lausitzer Wenden: Sächs. Schulztg. 1855. S. 193—197.
496. Jacobi, Victor (Frdr. Leop.). Slawen- u. Teutschthum in cultur- u. agrarhistorischen Studien zur Anschauung gebracht besonders aus Lüneburg und Altenburg. Quellenmäßige Beiträge zur Geschichte der Dörfer und Landwirthschaft in Teutschland. Nebst 3 Taf. mit Abb. von Dorfgrundrissen. (Abdr. aus d. Archiv f. Geschichte u. Verfassung des Fürstenth. Lüneburg.) Hannover, Rümpler. 1856. 4 Bl., 151 S. 8°.
497. Der Panslavismus in Bautzen: Die Grenzboten XXVI (1867), 1. Semester. Bd. 2. S. 433—441.
498. Schmaler, J. E. Die Schmähsschrift des Schmiedemeisters Stosch gegen die sprachwissenschaftlichen Wenden, beleuchtet vom Standpunkte der Wissenschaft und Wahrheit. Bautzen, Schmaler & Pech. 1868. 31 S. 8°.

499. Innocene [Jawork]. Schto francóske nowiny wo Serbach praja [französ. Zeitungen über die Wenden]: Posoł VII (1869), 2—5.
500. Kr., M. A. Něšto wo nětčišej wójnje [Wird der Deutsche den Wenden, die am jetzigen Kriege teilnehmen, endlich Gerechtigkeit willfahren lassen?]: Łužičan XII (1871), 9—11.
501. L., M. Kak serbskej narodnosći zelharscy smjeré wěšćachu a hišće tak wěšća [Wie prophezeiten d. Lügner d. Wend. ein. sich. Tod]: Łužičan XV (1874), 3—6.
502. [Libš, Jurij.] Narodnošć a nabožnistwo [Nationalität u. Religion]: Posoł XVII (1879), 201—203; 213—215; 221—223.
503. Smoleń, J. E. Tempi passati [über wend. kultur. Angelegenheiten]: Łužičan XIX (1879), 34—36.
504. W. Slepjanski. Z pruskich Serbow [Aus d. preuß. Wendei — ihre Germanisierung]: Łužičan XIX (1879), 23 f.
505. [Kubasch, J. G.] Njewjesta wěsta [Die Braut sicher (kulturgesch.)]: Posoł XVIII (1880), 71—72.
506. Nadpady na Serbow [Ausfälle gegen d. Wenden (alle Zeitschr. u. Ztgn. genannt, die über u. gegen d. Wenden schrieben)]: Łužica I (1882), 44 f.
507. Sporos, J. M. Štó je wina? Powjesć ze serbskeho žiwjenja [Wer ist schuld? Nachr. a.d. wend. Leben]: Łužica I (1882), 58—60; 65—67.
508. [Bjedrijch. Z nasich cžémnych wobrazow [přečiwo kupowanju němskich protykow a cuzych časopisow] [Aus uns. dunklen Bildern]: Posoł XXI (1883), 218—222. XXII (1884), 11—15.
509. z K. Duchowna nuza w serbskich Hornich Łužicach [Die geistig. Not i. d. wend. Oberlaus.]: Łužica II (1883), 72 f.
510. Sauerwein, Jurij. Je gwałtne wutupjenje maćeŕnych rěčow prawe a mudre před Bohom a před ludźimi? [Ist d. gewalts. Ausrottung d. Muttersprache recht u. klug vor Gott u. vor d. Menschen?]: Łužica II (1883), 56; 60—62; 91—94.
511. [Skala, Jakub.] Serbja posłuchajcže! [Słowa dr. Reichenspergera, zapóslanca němskoho sejma, wo Serbach] [Worte Dr. Reichenspergers üb. d. Wenden]: Posoł XXI (1883), 117—118.
512. Zelenka. Hischeče jónu: „je wscho prawje?“ Pschecžiwo mnohim njepocžinkam w Serbach [Gegen versch. Untugenden d. Wenden]: Posoł XXI (1883), 211—212; 222—224.
513. Immisch, H. Deutsche Antwort eines sächsischen Wenden. Der Panslavismus, unter d. sächs. Wenden mit russischem Gelde betrieben u. zu d. Wenden i. Preußen hinübergetragen. Leipzig, D. C. Hinrichs. 1884. IV, 156 S. 8°. fr.

514. [Kuba]š, [J. G.] Tym k postorkej, druhim k spomoženju. Nascej holežej čzeledží poswjeczene [Etwas f. d. wend. weibl. Jugend]: Posoł XXII (1884), 2—4.
515. Muka, Ernst. Hiše něsto wo delnich Serbach [Etwas üb. d. niederlaus. Wenden]: Č. M. S. XXXVII (1884), 125—128.
516. Schachtarjo. (Wobraz z njedawnoho cžasa) [Gegen d. Zerteilen wend. Gutshöfe]: Krajan 1884. S. 32—38.
517. Sporušk, Bohusław [Holka, Mikł.]. Hrózbne nowinki [Napominanje za Serbow, serbske wašnja, poczinki a swoju wěru hajić] [Ermahnung an d. Wenden, Sitten u. Gebräuche zu hegen]: Posoł XXII (1884), 9—11.
518. L[ibš], J[urij]. Stare a nowe wěcy: Krajan 1885. S. 34—37.
519. S[aauerwein], G. J. J. Noch etwas mehr Licht in der sehr trüben Sache des „wendischen Panslavismus“. Bautzen, Ed. Rühl. 1885. 18 S. 8°. fr.
520. Sauerwein, G. J. J. Lesche-Woda abo huzba mimo płoda. Sserske potróweńe s hušokeje pólnozy. Budyschyn, Verf. 1885. 16 S. 8°. fr.—Dass. Do hornjeje serbščiny přel. Matej Handrik: Łužica V (1886), 31 f; 40 f; 48 f.
521. Die Wenden und der Panslawismus: Grenzboten XLIV (1885). 2. Quart. S. 175—185.
522. Renč-Ketličanski, J. Serbja wostanu [Wenden bleiben]: Łužica V (1886), 71 f.
523. Što dowola wyśnosć Serbam? (Nastupajo serbsku rěč a prawopis.) Wot jenoho wučerja [Was erlaubt d. Obrigkeit d. Wenden (inbez. auf Sprache u. Rechtschr.)]: Łužiski Serb II (1886), 42 f.—Dass.: Posoł XLVIII (1910), 146—147.
524. Libš, Jurij. Skhadźowanka serbskich wótčincow [w Drježdánach, 16. nov. 1887] [Zusammenkunft wend. Patrioten]: Łužica VII (1888), 19 f.
525. Š, J. Schto je Serbam nuzne [Was tut d. Wenden not]: Krajan 1888. S. 30 f.
526. Černý, Adolf. V okolí Mužakova. Příspěvek ku poznání germanisačních snah v Lužici [In d. Umgeb. Muskau. Beitr. zur Kenntnis d. Germanisation i. d. Laus.]: Dess. Různé listy o Lužice. 1894. S. 29—34.
527. S[aauerwein], G. J. J. Bužo-li swětło, wótanjo swětło abo zašamni se? (Za Serbojstwo.) [Bleibt es hell od. wird es finster?]: Łužica XIV (1895), 94 f.
528. H, M. Raz druhi sud Němca wo starych Serbach [Einmal eine andere Meinung von Seiten eines Deutschen ü. d. alten Wenden]: Łužica XV (1896), 65—66.
529. Handrik - Slepjanski. Rukopisy Hansa Nepile-Rowniskeho [Hdschr. d. Hans Nepile]: Č. M. S. XLIX (1896), 73—89.

- LI (1898), 66—74. LII (1899), 42—55; 88—115. LIII (1900), 14—41.
530. Sporuschк. Do města? (Zjawna rada mojej mótey) [Přečiwo čahanju serbskich holeow do městow] [Gegen d. Verdingen d. wend. Mädchen i. d. Städte]: Posoł XXXVI (1898), 53—54.
531. Aristarch. Sto lět ... Mysle a měnjenja [wo Serbach atd.] [100 Jahre... Gedanken ü. d. Wenden]: Łužica XVIII (1899), 13 f; 91—93.
532. Pilk, Jurij. Dwě Serbowstwo nastupacej lisćinje sakskeho hłowneho statneho archiva [2 das Wendentum betr. Urkunden im Kgl. Sächs. Hauptstaatsarchiv 1569 u. 1581]: Č. M. S. LII (1899), 126—128.
533. D[elan], J[urij]. Wojak-seminar [serbske wobstejnoscē] [Soldat-Seminar (wend. Verhältn.)]: Posoł XXXVIII (1900), 369 bis 370; 377—380; 385—386; 394—395; 403—404.
534. Smjertna reja [ze serbskoho žiwjenja] [Totentanz. Aus d. wend. Leben]: Posoł XXXVIII (1900), 91—92; 100—101; 107—108; 124—125; 131—132; 147—148.
535. Serbske katholske swójby w městach [Wend.-kath. Familien i. d. Städten]: Posoł XXXVIII (1900), 305—306.
536. [Bry]l, [Jan]. Memento mori! (Wěrna powěscź nowischoho časa ze serbskoho žiwjenja): Posoł XXXIX (1901), 153 bis 156; 162—165.
537. Hertzberg, H. Deutsch-sorbische Kulturzustände: Mitteilungen d. Ver. f. Erdkunde zu Halle a. S. 1902. S. 1—7.
538. Rychtař. Serbska narodnosć nowšeho časa. (Wućahi z němskeho rukopisa.) Wućahnył a zeserbšćił Ernst Muka [Wend. Nationalität d. neuer. Zeit.]: Č. M. S. LV (1902), 63—69; 99—105.
539. Ważne słowo na wschęch Serbow [přečiwo zawědzenju „Volksvereina“ w Serbach] [Wichtig. Wort an alle Wenden (gegen d. Volksverein)]: Posoł XLI (1903), 25—26.
540. Serbske holey w Drježdžanach na rejach [Wend. Mädchen i. Dresden auf d. Tanzboden]: Posoł XLII (1904), 52—53.
541. A[ndricki], M[ikl]. Khoczebuszki swjedżeń [delnjołužiskich Serbow] [D. Kottbuser Feier d. niederl. Wenden]: Posoł XLIII (1905), 348—351.
542. Černý, Adolf. Słowo w nastupanju Delnjeje Łužicy. (Aus „Slov. Přehled“ podał Serbin) [Ein Wort betr. d. Niederaus.]: Łužica XXIV (1905), 26—28.
543. Pflege des Wendentums im Süden der Niederlausitz: Niederlaus. Mitt. IX (1906), 278.
544. Delan, Jurij. Serbja, prajće, što was čělnje a duchownje sobu nanajbóle kazy? [Wenden, sagt, wodurch werdet ihr leibl. u. geist. am meisten verdorben?]: Krajan XLII (1909), 40—46.

545. Domaš, Pawoł. Wostań w kraju! [Bleib im Lande!]: Łužica XXVIII (1909), 6 f; 13 f; 22 f; 28 f; 35—37; 43 f; 59 bis 61; 67 f; 75—77; 91. XXIX (1910), 5 f; 66—68; 85 f; 91—93.
546. Horisław. Do města! [přečiwo čahanju wjesnych holeců do městow] [In die Stadt! Gegen die wend. Mädchen, d. i. d. Stadt ziehen]: Posoł XLVII (1909), 73.
547. Jak[ubaš], [Józef]. Serbow horjestaćo [D. Wenden Auferstehung]: Posoł XLVII (1909), 113—114.
548. [Žur, Miklawš.] Lubosé k narodnosći [Liebe zur Nationalität]: Posoł XLVII (1909), 322—324.
549. L. Z Delnjołužiskeho narodneho žiwjenja. Delnjołužiske študentstwo — serbce fararjo — Bramborski Casnik [Aus d. niederlaus.-wend. Leben]: Łužica XXXI (1912), 21—22.
550. Unterdrückung des Wendentums in der Bautzner Gegend?: Zittauer Volksztg. 1912. Nr. 149.
551. Deleňk, Jurij. Přepjata narodnosć [Übertriebene Nationalität]: Łužica XXXIII (1914), 37—38. — Dass.: Posoł LII (1914), 127 f.
552. R[achlowe] [Kral, Franz]. Z lužickosrbského života. Přeložil do čestiny Jos. Páta: Sborník Menšinový v Praze I (1914). Nr. 1. S. 68—69.
553. Meißner, Walter. Worin offenbarten die Wenden im Vergleich zu den Germanen Kulturfortschritte?: Dess. Studienfragen a.d. brandenburgisch-preußischen Geschichte. 2. Aufl. Halle a. S., Gesenius. 1917. S. 8.
554. Büsching, [Johannes]. Deutsch-wendische christliche Kulturrellianz. o. O. u. J. (Leipzig, Christl. Buch- u. Musikalienhandlung. [1921.]) 1 Bl. 8⁰.
555. La lutte politique des Serbes de Lusace: Gazette de Prague 1921. März 29.
556. Bateniensis. Potrzebujemy po 9. nazymniku 1918 hišće wótčinskeho zmyslenja [Brauchen wir nach d. 9. Nov. 1918 noch nation. Gesinnung]: Łužica XXXVII (1922), 65—71.
557. „Wobnowéć so w duchu swojoho zmyslenja!“ Ludo serbski, wukń socialnje myslić! [Erneuert euch im Geiste euerer Gesinnung]: Krajan LV (1922), 43—46.
558. Niklas, S. Z Łužyc [Aus d. Lausitz]: Dziennik Poznański 1923. Nr. 272 u. 274.
559. Slavische Rasse und Art [gegen die Wenden]: Tagesbote. Brünn 1923 v. 26. Aug. Sonntagsbeil.
560. Taszycki, Witold. Łužyczanie w czasie wojny a po wojnie [Die Wenden zur Zeit d. Krieg. u. nach d. Kriegel]: Przegląd współczesny 1923. Nr. 9—10. Krakau 1923.

561. Iz kulturnog života řužickih Srba [Aus d. Kulturleben d. laus. Wenden]: Obzor. Zagreb 1923 v. 20. März.
562. Demosthenes. Serbske wótčinstwo je čista lubošć k domizje a k narodnosći [Wend. Patriotismus ist reine Liebe zur Heimat...]: Žužica XXXIX (1924). Hft. 2. S. 17—20; Hft. 3. S. 17—20.
563. Sorabus. Osudy Lužických Srbů v letech 1914—1924. (Aus: Slovanský Přehled 1924. S. 235 ff.) [D. Schicksal d. laus. Wenden i. d. J....] o. O. u. J. [Prag 1924.] 8°.
564. D[elan], J[uri]. Směš byé Serb? [Darfst du Wende sein?]: Krajan LVIII (1925), 42—48.
565. Muka, Arnošt. Swědčenja staroserbskeje kultury [Zeugnisse altwendischer Kultur]: Žužica XL (1925), 18—23.
566. Naši wótejojo a jich duchowne žiwjenje [Unsere Väter u. ihr geistig. Leben]: Předženak LXXI (1925), 23—27.
567. Amicus rusticorum. Najwjetsi njepřečel Serbow. Wot jeneho dobreho Serbow přečela z horceje wutroby a wjelelētneho nazhonjenja za Serbow napisane rozwažowanje [Gegen den Verkauf der Braunkohlenfelder in d. Wendel an Landfremde]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 31. Beil.
568. D[elan], J[uri]. Što mam wot swojoho Serbstwa? abo: Narod njezańdže, doniž joho rěč je žiwa! Wjaclaw Hanka [Was hab ich v. meinem Wendentum?]: Krajan LIX (1926), 46—55.
569. Geih. Können sich wendische Vereine bei Deutschen Feiern beteiligen? [Flugblatt.] Bautzen, Monse. 1926.
570. Kokuschka, Wladimir. Wukhowajće stare narodne pomniki! [Erhaltet alte Denkmäler!]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 294. Beil. 2.
571. „Mrějace Serbstwo.“ Cyły lud narodnej smjerći wustajeny [Sterbendes Wendentum]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 282. Beil. 1.
572. Nowak-Njechorński, Měrćin. Serbske hrěchi [Wend. Sünden]: Serbski Student VIII (1927). Nr. 7/8.
573. Sch[öne], O. Die Lausitzer Stände und das Wendentum in früherer Zeit: Heimatklänge. Bautzen. Ttbl. 1927. Nr. 48.
574. Vočadlo, O. Němci a Lužice, čili vlk v rouše beránčím [D. Deutschen u. d. Lausitz]: Nové Čechy 1927. Nr. 5—7.
575. Krawc-Schneider, Bjarnat. Serbja w Běłogradźe [D. Wenden i. Belgrad]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 6.
576. Wendischer Alarm. Eine Kundgebung Lausitzer Wenden in Belgrad: Volkszeitung für die Oberlausitz. Löbau XX (1927). Nr. 2.
577. Wenden-Komödie in Belgrad: Dresdner Nachrichten LXXI (1927). Nr. 6. S. 3.

578. Wendischer Silvesterspuk in Belgrad: Vogtl. Anzeiger u.Tgbl. CXXXIX (1927). Nr. 5. Bl. 3.
579. Die Belgrad-Fahrt. Musikalischer Hochverrat der Wenden?: Volkszeitung für die Oberlausitz XX (1927). Nr. 4.
580. Brodt, Gotthard. Wendenzauber in Serbien: Dresdner Neue Presse III (1927). Nr. 5. Beibl. 4.

Kap. 5. Die wendische Frage der letzten Zeit.

581. d. Sserbska agitacija we Łužizy [Wendische Agitation in d. Lausitz]: Serbske Nowiny XLI (1882). Nr. 12.
582. Černý, Adolf. Narodni naporí Łužičkých Srba [D. nation. Bestrebungen d. laus. Wenden]: Novo Doba I (1898), 346 ff.
583. Koblischke, Julius. Randglossen zur neuesten Wendenfrage: Zeitschr. d. Ver. für Niedersachsen 1909. S. 398—408.
584. [Deleňk, Jurij.] Naše serbske naležnosće [Unsere wend. An-gelegenheiten]: Posoł XLIX (1911), 274—275.
585. Černý, Adolf. Hnutí mladolužické [Jungwend. Bewegung]: Čas 1912. Nr. 301.
586. Černý, Adolf. Lužická otázka. Úvahy, studie a výzvy v době světového převratu (Život. Sbírka krátkých poučných spisů II (1918). Nr. 1.) [D. laus. Frage.] Pilsen, Karel Beníško. 1918. 111 S. 8°.
587. Hornjoserbske lětaki při serbskim hibanju w l. 1918. Nr. 1 ff. [Oberwend. Flugbl. bei d. wend. Bewegung i. J. 1918]. o. O. u. J. [Bautzen 1918.]
588. Zastupjerjej Łužiskich Serbow Bart a Kokla staj w saskim sejmje tele žadanjo přednjesloj [D. Vertreter d. laus. Wend. Bart u. Kockel haben i. sächs. Landtag diese Forderungen eingebbracht]: Posoł LVI (1918), 259 f.
589. Bryl. Budźe serbski kraj abo serbske kralestwo [Wird es ein wend. Land geben...]: Posoł LVII (1919), 155.
590. Bryl, Jan. Serbska deputacija w Barlinje [zakročenje pře-čiwo Bartej] [Wend. Deput. i. Berlin für Bart]: Posoł LVII (1919), 264 f.
591. K narodnomu hibanju [Zur nationalen Bewegung]: Posoł LVII (1919), 55 f; 69 f; 113 f.
592. R., M. Serbske prašenjo hižo rozsudžene? [Die wendische Frage schon entschieden?]: Posoł LVII (1919), 9 f.
593. Zur Wenden-Bewegung: Serbske Słowo. Blätter f. d. Wenden-tum I (1919), 2—4; 5—7; 9 f; 13 f; 17 f; 21—23; 25 f; 29 f; 33 f; 37—39; 45 f; 51—53; 57 f; 64 f; 70; 75 f; 81 f; 85 f; 89 f; 93 f; 97—99.
594. Zur Wendenfrage. Von einem Wenden. Neu-Welzow, Chr. Greschow. 1919. 7 S. 8°.

595. Müller, G. H. Historische Betrachtungen zur Wendenfrage: Mitt. d. Ver. f. sächs. Volkskundę VIII (1921), 105—108.
596. Skala, Jan. Wo serbskich prašenjach. Přispomnjenja k serbskemu programej (Českouž. knihovnička. Nr. 2.) [Über wend. Fragen.] Prag, Českouž. Spolek „Adolf Černý“. 1922. 19 S. 8⁰.
597. Zalęski [Lorenc, Jakub]. Nowe Serbstwo [Neues Wenden-tum]: Łužica XXXVII (1922), 40—42.
598. Auerhan, Jan. Dnešní národní stav lužických Srbů [D. heutige nation. Stand d. laus. Wenden]: Naše Zahraničí IV (1923), 28—32.
599. Die Vorgänge in Deutschland und die Lausitzer Serben: Bautzener Tagebl. 1923. Nr. 270.
600. Die Lage der Lausitzer Wenden: Flensburger Zeitung 1923. Nr. 271.
601. Frenzel, W. Die wendische Bewegung: Hamburgischer Correspondent 1925. Nr. 56.
602. Vočadlo, O. Anglické hlasy o Lužici a budouenost lužické otázky [Engl. Stimmen über d. Lausitz u. Zukunft d. wend. Frage]: Slovanský Přehled XVII (1925). Nr. 1. S. 33—37.
603. Die Wenden und der Panslavismus: Deutsche Welt. Zeitschr. d. Ver. für d. Deutschtum im Ausland. Dresden 1925. H. 11. S. 415—420.
604. Wirtz, Frits. Die Lausitzer Serben (Wenden). Ein ernstes Wort an Deutschland: Kulturwille I (1925), 392—396.
605. B—r, K. Die wendische Gefahr. Chemnitzer Tageblatt und Anzeiger 1926. Nr. 259. Beil. 6.
606. [Cy]ž, [Jan]. Kak přídu Serbja do Genfa [Wie kommen d. Wenden nach Genf]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 224.
607. Cyž. Kongres narodnych mjeňinow w Genfje a jeho wuznam za nas Łužiskich Serbow [Kongress d. nation. Minderheiten i. Genf u. seine Bedeutung f. d. laus. Wend.]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 224.
608. Hermann, Walter. „Die wendische Gefahr.“ Eine deutsche Abwehr: Niederschlesische Zeitung LXX (1926). Nr. 262.
609. Najnowše „serbske hibanje“ we swětle němskeho nowinařstwa. Wjele njewědomosće a njejasnosće w serbskich na-ležnosćach [Die allerneueste „Wend. Bewegung“ i. Lichte deutsch. Journalistik]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 37. Beil.
610. Hortl, Hans. Die Verhetzung der lausitzer Wenden: Deutsche Arbeit XXV (1926), 148—150.

611. L. Die Wenden. Ein vielsagendes Pariser Urteil: Deutsche Rundschau in Polen L (1926). Nr. 297.
612. Lippert, Woldemar. Les Amis de la Lusace: Bautzener Tageblatt 1926. Nr. 3. Beibl. 2.—Dass.: Dresdn. Anzgr. 1925 v. 8. Dez. [Nachweis, daß sich d. Artikel 13 d. Wiener Schlußakte v. 9. 6. 1815 nicht bloß auf die Wenden, sondern auf alle Bewohner der an Preußen abgetretenen Gebiete bezieht.]
613. Serbske a české prašenje we wobłuku „narańšeho problema“ [Wend. u. čech. Frage i. Rahmen d. „Ostproblems“]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 60. Beil.
614. Sa. Što nětko z nami Serbami budže? [Was wird aus uns Wenden?]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 236.
615. Schmidt, Otto Eduard. Die „Wendische Frage“ vor der Friedenskonferenz: Grenzgau Ostland, Friedeberg (Queis) III (1926), 414—416.
616. Schmidt, Otto Eduard. Die wendische Frage. Vortrag: Eine politische Tafelrunde 1926 = Waldenburger Schriften. H. 6. S. 179—188.
617. Skala-Lužičan, J[an]. Die „wendische Gefahr“: Kulturwehr II (1926), 126—131.
618. Skala, Jan. Serbja na mjezynarodnym polu [Wenden auf internat. Felde]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 248.
619. Skala, Jan. Statne pjenježne srđki za Lužicu [Staatl. Geldmittel f. d. Lausitz]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 293. Beil.
620. Skala, Jan. Serbja—centrum—sozialdemokraća. Dr. Schreiber (centrum) ze sakskim pósłancem Gradnauerom (sozialdem.) w Barlinje přečiwo Serbam [Wenden—Zentrum—Sozialdemokraten]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 286. Beil.
621. Serbski strach. Kak so němska a dalša zjawnosć šeri [Die wendische Gefahr]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 61. Beilage.
622. Wospjetny „serbski strach“ [Abermalige „wend. Gefahr“]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 236.
623. Doerschlag, Siegfried. In der Wendei. Deutscher Friede u. slawisches Werben: Liegnitzer Tageblatt XCI (1927). Nr. 16.
624. Mičan, Vladiměr. Zbuženje Serbow. Pšeł. B. Śwela [Erweckung d. Wenden]: Łužica XLI (1927), 87.
625. Roeßler, Victor. Blut oder Sprache? Ein Beitrag zur Wendenfrage: Sächs. Heimat. Beil. z. Sächs. Staatsztg. 1927. Nr. 5.
626. Schmidt, Max. Die preußische Oberlausitz als Grenzgebiet [gegen Wenden, Tschechen u. Polen]: Deutsche Arbeit XXVII (1927), 39—41.

627. Die „Lausitzer Serben“. Wie die „Wendenfrage“ gemacht wird: Dresdn. Anzeiger CXCVII (1927). Nr. 6. S. 4.
628. W., A. Unsere Wenden. Die „Wendenfrage“: Der Volksstaat II (1927). Nr. 137. Beil.
629. Die Wendenfrage in der Lausitz. Befürchtungen und Beschwerden: Volks-Zeitung für die Oberlausitz. Löbau XX (1927). Nr. 6.
630. Die Wendenfrage: Arbeiterstimme. Tageszeitung der KPD. Dresden III (1927). Nr. 5.
631. Z. Wendenfrage und Ostproblem: Neueste Nachrichten für Weißwasser, Rietschen, Schleife u. Umgegend 1927. Nr. 37. Beil.
632. Páta, Jos. Lužické sny, touhy a — skutečnosti [Wendische Träume, Sehnsucht und — Wirklichkeit]: Česko-lužický Věstník IX (1928), 1 f.
633. Das wendische Problem: Frankfurter Zeitung LXXII (1928). Nr. 68. S. 1.
634. „Serbski problem“ [Das wendische Problem]: Serbske Nowiny LXXXVII (1928). Nr. 42.

Kap. 6. Beziehungen zu den anderen Nationen und Persönlichkeiten.

635. Páta, Josef. Z českoho listowanja J. E. Smolerja, Přinošek stawiznam česko-serbskich počahow [Aus d. čechisch. Korrespondenz J. E. Schmalers]: Č. M. S. LXXI (1918), 49—100. LXXII (1919), 3—109. Dazu Nachtrag: ebda. LXXV (1922), 71—80.
636. Páta, Josef. Lužickosrbské národní obrození a československá účast v něm [Die nationale Wiedergeburt der Wenden u. d. tschechoslowak. Anteil daran]: Slavia. Čas. pro slov. filol. II (1923), 344—370.
637. Die Wenden und die Tschechoslowakei: Bautzener Tagebl. 1923. Nr. 264.
638. John, Otakar. Bratrské styky česko-lužické [Čechisch-wendische brüderl. Bezieh.]: Česko-lužický Věstník IX (1928), 22 f.
639. Müller, Curt. Wenden und Deutsche: Heimatklänge. Bautzen. Tgbl. 1925. Nr. 32.—Dass.: Postillon. Löbau 1925. Sep. 27.
640. Die Lausitzer Wenden in — Frankreich: Tagesbote. Brünn 1923 v. 17. Mai.
641. Kyas, Karel. Moravci a Lužičané [Die Mähren u. d. Wenden]: Česko-lužický Věstník VIII (1927), 49 f.

642. Vasiljevova, Tatjána [Vasiljeva]. Z dějin rusko-lužické vzájemnosti v 1. pol. XIX. stol. [Aus d. Gesch. d. russ.-wend. Beziehungen a. d. 1. Hälfte d. 19. Jhrh.]: Česko-luž. Věstník IX (1928), 13—15.
643. Krječmař, Miklawš. Hendrich Šiman Baar a Serbja [Heinr. Simon Baar u. d. Wenden]: Łužica XLII (1928), 93 f.
644. Muka, Arnošt. Adolf Černý a Łužyczanie [Ad. Černý u. d. Wenden]: Kultura słowiańska 1925. Nr. 6—7.
645. Černý, Adolf. Otec slavistiky [Dobrovský] a Lužice [D. Vater d. Slavistik (Dobrovský) u. d. Wenden]: Dess. Různé listy o Lužici. 1894. S. 89—96. — Dass.: Národní Listy 1893. Nr. 20.
646. Fencl, Květoslav. Cesty ku vzájemnosti česko-lužické [Reisen zu čech.-wend. Beziehungen]: Nový Věk 1910. Nr. 12.
647. Páta, Josef. Dr. Hanuš (Jan) Máchal a Serbjo. K jeho jubilejní napisał [Dr. Máchal u. d. Wenden]: Łužica XXXIV (1915), 25—28.
648. Páta, Josef. K. Havlíček a Lužičtí Srbové: Národní Listy Abendausg. 1921. 15. XI. — Desgl. K. Havlíček a Lužičtí Srbové: ebda 1922. 9. III.
649. Listy na mlých Serbow [Briefe an junge Wenden (von Kollár, Lambl, Preusker etc.)]: Łužičan XIX (1879), 41—45; 57—59; 67—69.
650. Hórnik, Michal. Jan Kollár a lužisci Serbja [Kollár u. laus. Wenden]: Almanach „Jan Kollár.“ 1793—1852. Sborník statí o životě . . . pěvec Slávy Dcery. S. 249—251. — Dass.: Łužica XIV (1895), 50 f.
651. Jan Kollár a my lužisci Serbja k jeho 75. posmijertnínam [Kollár u. wir laus. Wenden . . .]: Łužica XLII (1927), 33—35.
652. Páta, Josef. T. G. Masaryk a Lužice [Masaryk u. d. Lausitz] m. Bildn.: Česko-lužický Věstník IX (1928), 21.
653. Needon, R. Philipp Melanchthon und das Wendische: Kunst, Wissenschaft, Technik. Bautzen. Nachr. Beil. 1927. Nr. 23.
654. Černý, Ad. Palacký a lužisci Serbja [P. u. d. laus. Wenden]: Łužica XVII (1898), 74 f; 87 f.
655. Němski basník Wylem Raabe a Serbja [Raabe u. d. Wenden]: Łužica XLII (1927), 29—31; 44—45.
656. Krawc, Bjarnat. Smetana a Lužice. Z rukopisu přeložili Jan Cyž a Vladimír Zmeškal [S. u. d. Lausitz] (Česko-lužická knihovnička. Nr. 7.) Prag, Verein „Adolf Černý“. 1924. 15 S. 8°.
657. Krawc, Bjarnat. Bžedrich Smetana a jeho počátki k serbskej Lužicy a k lužiskim Serbam [Smet. u. seine Bezieh. zur

- wend. Lausitz . . .]: Łužica XXXVIII (1923), 97—102.
 XXXIX (1924), 2—9.
658. Páta, Josef. Jaroslav Vrchlický a Lužice. S. A. aus: Literar. Rozhledy XII. Nr. 1. [Jarosl. Vrchlický u. d. Lausitz.] Prag, Selbstverlag. 1927. 11 S. 8°.
- Kap. 7. Aberglaube, Zaubersprüche u. Formeln.
659. Januarius a Februarius [a. t. d. za dalše měsacy]. Mudre a nucztrechacze Phisczeni we timai pomenowaniami Mi-Baczomai rodženim Hulczam. [Weissagungen].
 [Přispomjenje † K. A. Jencža: Tutu swojeho smjerć hujbeneho přełożenja a čišća dla khowanja hódnu zbérku serbskich planetow je Maćicy darił K. A. Jerč.] o.O.u.J. fr.
660. Wendischer Aberglauben in früherer Zeit: Ruhlandt, Ed. Taschenbuch für die Lausitz H. 1. Görlitz 1855.
661. Najlěpscha a najnowischa Punktirknižka. Na požadanje sa lubych Serbow . . . zyle jaßnje . . . w hromadu sestawjena, tak so na Bwoje praschenje w krótkim czašu prawe wotmolwjenje dostanješ [přełoż. wot Herm. Ferdin. Wehle]. [Das beste u. das neueste Punktierbüchlein] W Budyšchinje, L. A. Donnerhak. 1863. 24 S. 8°. fr.
662. Skr. Lěkařske přiwěrki pola Serbow [Medizin. Aberglaube bei d. Wenden]: Lužičan IV (1863), 87—89.
663. Skr. Serbske přiwěrki [Wend. Aberglaube]: Lužičan V (1864), 120 f.
664. Wendischer Aberglaube: A—s: Cottbuser Anzeiger 1887. 3. Quartal. Nr. 101.
665. Wendischer Aberglaube betr. Raupenvertilgung (durch Aufhängung der zuerst gefundenen Raupen im Schornstein): Frankf. Oderzeitung 1892. Nr. 292 v. 13. XII. 1. Beil.
666. Müller, Ew. Der Hexenglaube bei den Wenden: Frankf. Oderzeitg. 1895. Nr. 270 v. 16. XI.
667. Muka, E. Ludowe zarjekowanja a kuzlanja [Volksversprechungen und Volkszaubereien]: Č. M. S. LX (1907), 136—138. LXII (1909), 122—147.
668. Müller, Ewald. Wendische Spukgestalten: Bautzener Haus- u. Wirtschaftskalender 1925. S. 51—52. — Dass.: Unsere Lausitz. Heimatbeil. d. Laus. Landesztg. 1924 v. 11. 3. Nr. 2.
669. Kral, Marćin. Wohniwe zmije lětachu [Feuerdrachen flogen]: Łužica XLI (1927), 75—76.
670. Sonne, Mond und Sterne im wendischen Volksaberglauben. Übersetzt von Martin Neumann-Nechern: Oberlaus. Heimat. Ein Volkskalender a. d. J. 1927. S. 78—79.

Kap. 8. Sagen u. Märchen.

§ 1. Sammlungen.

671. Ludovicus, Johann. Petrus. Dissertationes historicae tres de idolis Slavorum . . . 1692: Hoffmann. Scriptores II (1719), 63—84.
672. [Haupt, Joachim Leopold.] Volkssagen in der Lausitz: N. Laus. Mag. XV (1837), 200—204. XV (1838), 127—138; 378—386. XVII (1839), 358—362.
673. [Haupt, Joachim Leopold.] Wendische Märchen: N. Laus. Mag. XIX (1841), 86—100.
674. Phaedrus. Faedrusowe Basnicki z Łatyńskieje do serbskeje rěcy dołojenych Łužycow přeložone přez Chr. Fr. Stempla. Hudowař J. E. Smoleř. Die Fabeln des Phädrus . . . Bautzen, J. E. Schmaler. 1854. 56 S. 8°.
675. Jordan, H[ajno]. Najrjeńsche ludowe bajki. Lief. 1. We Wojerjezach, Gustav Wenzel. o. J. [ca. 1860.] 8°.
676. Haupt, Karl. Sagenbuch der Lausitz (Gekrönte Preisschrift.) Teil 1—2. [Darin sehr viel wendische Sagen]: N. Laus. Mag. XL (1863), 1—475. — Dazu Nachträge 1—2: ebda XLI (1864), 72—92. XLIV (1868), 201—206.
677. Radyserb Wehla, Jan. Wósom bajkow [8 Sagen]: Č. M. S. XXIV (1871), 97—102.
678. Jórdan, H. Delnjolužiske ludowe bajki [Niederlaus. wend. Sagen]: Č. M. S. XXIX (1876), 14—21. XXX (1877), 104—109. XXXII (1879), 56—64.
679. Radyserb. Baje a bajki [Märchen u. Sagen]: Č. M. S. XXIX (1876), 6—9.
680. Veckenstedt, [E.] Die wendischen Volkssagen der Niederlausitz: Verhandlungen d. Berliner Gesellschaft f. Anthropologie 1877. S. 93—111.
681. Sagen und Märchen der Wenden: Ausland 1880. S. 781—784.
682. Veckenstedt, Edmund. Wendische Sagen, Märchen und abergläubische Gebräuche. Graz, Leuschner & Lubensky. 1880. XIX, 499 S. 8°. fr.
683. Schulenburg, Wilibald v. Wendisches Volksthum in Sage, Brauch und Sitte. Berlin, Nicolai. 1882. X, 208 S. 8°.
684. Muka, E. Bajki wo Košinec horje [Sagen über den Koschenberg]: Lužica IV (1885), 82.
685. Muka, E. Tři ludowe bajki ze Žarnowa [3 Volkssagen aus Sorno]: Lužica VIII (1889), 61.
686. kk. Baje, wašnja, přiwěry. (Najwažniše momenty žiwjenja w bajach, wašnjach a přiwěrach Delnjołužičanow.) [Sagen, Sitten u. Abergla]: Lužica X (1891), 4—6; 27 f; 34 f.

687. Muka, E. Ludowe powěstki wo Košynskej horje a wokolnosći. (W namjeznej narěči wot Košynskeho korčmarja): Łužica XI (1892), 93; XII (1893), 6f.
688. Šwjela, G. Štyri delnjoserbske bajki z luda [4 niederwend. Volkssagen]: Łužica XIV (1895), 30.
689. Kocor, Khrysta. Štyri bajki z Budětěčanskeje wosady [4 Sagen aus d. Großpostwitzer Kirchspiel]: Łužica XVI (1897), 123—124.
690. Asselmann, G. Volkssagen aus dem Unterspreewald. Ein Beitrag zur Heimatkunde. Frankfurt a.O. 1898. 16 S. 8°.
691. Černý, Adolf. Mythiske bytosće lužiskich Serbow [Myth. Wesen laus. Wenden]. Budyšin, Hórnik u. Muka. 1898. X, 462 S. 8°.
692. Šewčík, Jakub. Bajki a basnički. Zdowuběrał a redigował (Jubilejne spisy „Serbowki“. H. 3) [Sagen u. Märchen]. W Budyšinje, Smoleř. 1899. 108 S. 8°.
693. Fahlisch, P. Wendische Sagen u. Märchen: Kreiskalender Calau, Cottbus, Spremberg 1914. S. 75—84.
694. Nawuka, Michał. Baje, bajki a basnički. Serbske narodne. Lief. 1 (Rajowa knihownja. Nr. 3.) W Budyšinje, Swob. Zjednoćeństwo kat. wučeri Serbsk. Łužicy. 1914. 48 S. 8°. fr.
695. Jenke, Paul. Wendische Sagen aus der preußischen Oberlausitz: Oberl. Heimatztg. III (1922), 284.
696. Sieber, Friedrich. Wendische Sagen (Deutsche Volkheit. Bd. 4) Jena, Eugen Diederichs. 1925. 80 S. 8°.
697. Wendische Sagen. Hrsg. von Erich Klausnitzer (Das Wolkenschiff. Heimatlesebogen Nr. 9.) Bautzen, A. Müller. 1926. 16 S. 8°.

§ 2. Einzelne Sagen und Märchen.
(Alphabetisch nach den einzelnen Sagen.)

698. Delnołužiska bamžička. Delnołužiski z Hornołuž. přełožk (Swěty Juriš): Łužičan VI (1865), 62—64.
699. Měrćin. Bajka z luda [nan měješe 12 synow]: Łužičan VII (1866), 92—94.
700. Šolta, Jan. Bajka z Brěžkow: Łužica IX (1890), 15.
701. Schulenburg, W. v. Die Boschawostsch in der Lausitz und die Bida in Galizien: Niederlaus. Mitt. II (1892), 434f.
702. Černý, Adolf. Bože sedleško a boža losé. Ze studií o lužickém bájesloví: Dess. Různé listy o Lužice 1894. S. 66—81.
703. Bukowinski. Cogodla w Wochozu žednogo torma ſamaju. [Ludowa bajka]: Łužičan IV (1863), 132.
704. Žemr, A. Čorný a khudy. (Bajka z ludu): Łužica VII (1888), 78f.

705. Schöne, O. Czorneboh-Sagen. 1. Aufl. Bautzen, Gebr. Müller. o. J. [1912.] 32 S. 8°.
706. Rjana a hrozna džowka. (Podał Jan Šołta. Bajka z luda): Łužičan XIII (1872), 108—111.
707. M[uka], E[rnst]. Hrabjowa džowka a wowčeř. (Bajka z ludu): Łužica III (1884), 6.
708. Radyserb. Džiwna róža. Bajka: Č. M. S. XXXV (1882), 3—9.
709. Bolle, Carl. Wendische Dämonen [im Spreewald]: Brandenburgia IV (1895/96), 124—140.
710. Birnbaum, Paul. Felsburg u. Kapelle. Oberlausitzer Sage, dem Volksmunde nacherzählt: Bautzner Nachr. 1884. Sonntags-Beil. [Erzählt über die Versammlung der letzten 7 wendischen Herzöge auf dem Thronberg [Lubin].
711. Šolta, Jan. Hłupy Hans — mudry kral. [Zluda]: Łužičan XII (1871), 103—110.
712. Hajnikaj-bratraj. (Bajka z ludu, bata wot njebo Kralec Hańże): Łužica VIII (1889), 47.
713. Schulenburg, W. v. Hantscho — Hanos Sagen: Niederlaus. Mitt. III (1894), 292 f. XIV (1918), 1—72.
714. Wawrikowa, Hana. Pan Hibšik. [Wud.] Adolf Černý. [Bajka]: Předženak LXXIII (1927), 57—58.
715. J., H. Hłuboki pucz sa Běčízami k Małej Prasy. S ludo-weho rta: Serbske Nowiny XLI (1882). Nr. 10.
716. Jórdan, H. Horne pjenjez. (Bajka z ludu): Łužičan IX (1868), 1; 12 f.
717. Šolta, Jan. Hólčk-palčk. (Bajka z luda): Łužičan XIII (1872), 92—94.
718. Šolta, Jan B. Jedyn, kiž njewě, što bojosć a stróže su. (Bajka z luda): Łužica I (1882), 67—68.
-
719. Kubaš, J. G. Khrabat. (Zluda): Łužičan VI (1865), 168—171.
720. K—šec, J. Krabat. (Basnička z ludu): Łužica XV (1896), 58—59.
721. Lužan. Krabat. Powěstka z ludu: Łužica XV (1896), 109 f.
722. Pilk, Jurij. Serbski Faust [Krabat]. Přeł. Lužan: Łužica XV (1896), 26—29; 35—37.
723. R—b. Krabat jako młody młynski: Łužica XVI (1897), 111—112.
724. Pilk, Georg. Die wendische Faust-Sage: Bunte Bilder aus dem Sachsenlande III (1900), 191—201.
725. Holan, August a Pilk. Wo Krabaće: Kwětki. Serbska čitanka. W Budyšinje 1921. S. 284—290.
726. Gerlach, Kurt. Krabat oder die Zauberschule. Kleines Gruselbuch. Hellerau, Hellenhaus-Verl. 1925. 99 S. 8°.

727. Pilk, Jurij. Knježnje na hrodžišću pola Huski. Serbski podał E. M.: Łužica XIII (1894), 93.
728. Wj., M. Khudy muž. (Ludowa bajka): Łužica VI (1887), 32.
729. M[uka], E. Khudy pjekar' a bohaty knježk. (Bajka wot njeboh. Kralec Hańže bata): Łužica VIII (1889), 30f.
730. Šołta, Jan B. Krawski a pjekański. (Bajka z luda): Łužica I (1882), 35f.
731. Jordan, H. Z „grona“ wo lenje [Aus der Sage über den Flachs]: Łužica VII (1888), 77f.
732. Liška a khort. (Bajka z ludu, zapisana wot H. Zejlerja): Łužica IX (1890), 95.
-
733. Muka, [Ernst]. Dwě delnjoserbskej bajcy z Ochozy. (Z ludu) I. Ludki. II. Wecka Ochozka cyrkej njama turma. Łužica III (1884), 10.
734. Helas, Ernst. Ludki w Śešowskim pólonym mlynje. (Bajka z ludu): Łužica VII (1888), 92f.
735. Schulenburg, W. v. Die Lutchen der Niederlausitz: Brandenburgia II (1893/94), 48—62.
736. Braunsdorf, W. Die Lutzensagen in der Lausitz: Deutsche Lesehalle. Beil. z. Berlin. Tagebl. 1897. Nr. 43. S. 339f.
737. Braunsdorf, Wilh. Die Lutchen-Sagen in der Lausitz: Gebirgsfreund X (1898), 26—28.
738. Müller, E. Die Lutchen in der Lausitz: Der Roland. Ztschr. f. brandenbg.-preuß. u. niederdeutsche Heimatkunde II (1903/04), 342f.
739. Müller, E. Die Lutchen. Volkskundliche Studie: Heimat-spiegel. Ill. Wochenschrift f. Stadt u. Land. Finsterwalde 1919. 17. VIII.
740. Müller, Ewald. Die Lutchen: Bautzener Nachr. 1922. Unterh. Beil. Nr. 3.
741. Müller-Cottbus, E[wald]. Zur Deutung der Lutchen: Unsere Lausitz. Lausitzer Landesztg. v. 13. Jan. 1925.
-
742. Hatass, Korla. Ludowa baja: Łucžlany Pětr: Předěnak LXXII (1925), 40—42.
743. Kubščan, Jurij. Ščipata Marata. Mythiska Marata: Łužica XXX (1911), 82.
744. Kapleř, Gusta. Matij a Tatij. (Bajka z ludu): Łužica V (1886), 6.
745. Pful. Młody kołodźej. Z luda: Łužica VII (1888), 5f.
746. Kral, Jakub, Mumotakowa khójna [pola Łupjanskeho ryčeř-kubla]: Łužica XVII (1898), 33f.
-

747. Cyž, J. Jurij. Wo třoch złotych krónach w Njeswačidle: Łužičan X (1869), 60.
748. Cyž, J. Jurij. Krwawy duch w Njeswačidle: Łužičan X (1869), 142.
749. Reje w njeswačidlskim hrodźe. (Z ludu): Łužičan XIV (1873), 142f.
750. M., E. Njeswačilski stary hród. (Bajka našeje stareje Hańže): Łužica VI (1887), 72.
-
751. Njeswérna přelča. (Z luda): Łužica VI (1887), 32f.
752. Nykusy-Błudniki-Přezpołnica. (Bajki...): Łužica VIII (1889), 79f.
753. S., H. Palman a Hilžička. Basnička: Łužičan XI (1870), 140—142.
754. R—a, M. Popjelniča: Łužičan IV (1863), 22—24.
755. Šolta, Jan. Popjelńča. (Bajka z luda): Łužičan XIII (1872), 24—27.
756. Černý, Adolf. Powěsće wo pokładach: Łužica XI (1892), 63f; 71f.
-
757. Braunsdorf, Wilh. Pschespolniza, die Mittagsgöttin: Gebirgsfreund XI (1899), 175f.
758. Müller, Ew. Die wendische Mittagsgöttin: Chemnitzer Tagebl. 1899. Nr. 181.
759. Müller, Ewald. Die Mittagsfrau: Heimatspiegel. Ill. Wochenschrift f. Stadt und Land. Finsterwalde 1919. 10. 8.
760. Müller, Ewald. Die wendische Sphinx. (Pschespolniza.) Studie aus dem wendischen Sagenschatz: Bautzen. Nachr. 1921. Nr. 146. — Dass.: Jahrb. d. Vereins f. Heimatkunde in Cottbus I (1914/15), 55.
761. Die Mittagsfrau in der wendischen Sage m. Abb.: Wilhelm, Felix. Unsere Heimat — die Lausitz. 2. Aufl. Bautzen. 1925. S. 60f.
762. Bryl, Jan. Kak je Lukašec Jan z Připołdnicu so rozrěčował: Předženak LXXII (1926), 83—85.
763. Hall, Renate. Die „Mittagsgöttin“ vom Spreewald: Dresdn. Neue Presse II (1926). Nr. 36. Beibl. 3.
-
764. Veckenstedt, Edmund. Pumphut, ein Kulturdämon der Deutschen, Wenden, Litauer u. Žamaiten. Mit Originalsagen d. Litauer u. Žamaiten. Leipzig, Denicke. 1885. VI, 33 S. 8°.
765. Hawš, Jurij. Rubježna korčma. (Powjesć z luda): Łužica I (1882), 53f.
766. Schuster u. Teufel. Wendisches Volksmärchen. Übersetzt von M[artin] Neumann: Oberl. Heimat. Volkskal. a. d. J. 1925. S. 84—86.

767. Škleńcana hora. Bajka z ludu. (Podał J. Kral): Łužičan XIII (1872), 157 f.
768. Hejlas, Ernst. Stary a młody kuzłař: Łužica II (1883), 22.
769. Šołta, Jan. B. Stary wojak. (Bajka z luda): Łužica I (1882), 90—92; 99 f.
770. Stary psyk a wjelk we wójnje. (Bajka z luda): Łužica II (1883), 64 f.
771. Radyserb, [Jan]. Swjaty Malin. (Stara bajka): Č. M. S. XXX (1877), 90—93.
772. Syrotka, macocha a macošina dźowka. (Bajka z ludu, wot Kralee Hańže bata): Łužica VIII (1889), 55 f.
773. Keŕk, E. Tři dźěla mištr paducha. (Bajka z luda): Łužičan XII (1871), 42—45.
774. R—a, M. Tři złote pjerja. (Z luda): Łužičan III (1862), 133—135.
775. Krawe, Handrij. Třo towařšojo a šery mužik. (Basnička z lipsčanskeje serbskeje Nowiny 1833): Łužičan XII (1871), 156 — 158; 172—174.
776. Veckenstedt, E. Der Wendenkönig und die Boža-łosć: Verhandlungen d. Berliner Gesellschaft f. Anthropologie 1878. S. 162—182.
777. Wiesner, Gerhard. Der Tod des letzten Wendenkönigs. Einem wendischen Bauern nacherzählt: Heimatklänge. Bautzen. Tgbl. 1926. Nr. 45.
778. Hančka-Porschiski. Rowy sedmjoch serbskich kralow na Lubinje: Předženak LXXIII (1927), 102.
779. M. Dwě bajcy wo njemudrym wjelku. I. Liška a wjelk. II. Tři kozy a wjelk: Łužica V (1886), 7.
780. Wjelk a liška—towařšaj. (Z ludoweho erta napisał H. Zejler): Łužica X (1891), 28.
781. Radlubin [Bjedrich, Mikł]. Czechodla w Sserbach winizow njeje. Legenda wo Bwj. Pětru: Předženak LXXII (1925), 44—59.
782. Hančka, Arnošt. Při wowčim mosće šeri. (Z ludoweho žiwjenja): Łužica XLI (1926), 21—22.
783. Kral, M. A. War zady Hućiny [bajka]: Łužičan VII (1866), 183 f.
784. Kral, M. A. Kamjeńtny war zady Hućiny [bajka wo wódnym mużu]: Łužičan VIII (1867), 29.
785. Wódny muž jako pjekař. Podawa J. S.: Łužičan XII (1871), 78.
786. Pfūl. Tři bajki wo wódnym mużu: Łužica II (1883), 7 f.
787. Pilk, Jurij. Dźowcey wódneho muža w Čornym haće pola Smjelneje: Łužica XIV (1895), 5 f.

788. Šćepan, J. Bajka wo wódnym mužu [podał] Zalęski: Łužica XVII (1898), 8.
789. Duchowje we Wusmužowej a Lubiskej horje [Geister im Stromberg u. Löbauer Berg]: Krajan LIV (1921), 71 f.
790. Zmij. Bajka z ludu, powiedana wot stareho K... le w N.: Łužica X (1891), 62 f.
791. Cyž, J. Jurij. Wo tak mjenowanej „Žabje“ pola Njebjelčic. (Z luda): Łužičan IX (1868), 189 f.
792. [Wičaz, Ota.] Kamjeńtna žaba pola Miłocziz. (S wobrasom): Předženak 1925. S. 38.

Kap. 9. Volkscharakter, Sitten und Gebräuche.

§ 1. Allgemeines.

793. Frenzel, Abraham. Historia populi ac rituum superioris Lusatiae, Buch I, Kap. XI: Von der alten und heutigen Wenden Heyraths-Hochzeit, und etlichen häuslichen Gebräuchen: Arbeiten einer vereinigten Gesellschaft in der Oberlausitz zu den Geschichten u. d. Gelahrtheit überhaupt gehörende. Leipzig u. Lauban, Nik. Schill. V (1754). Stück 1. S. 49—70.
794. Kn. Von dem Kriegs-Wesen der alten Wenden, welche einen großen Theil Deutschlands vom Sec. V bis ins XII. Sec. inne gehabt: Dresdn. gel. Anzgen. 1757. Sp. 769—794; 801—808.
795. [Hortzschancky, Johann.] Von den Sitten und Gebräuchen der heutigen Wenden: Laus. Provinzialbl. I (1782), 1—16; 125—142; 249—263; 273—387. II (1783), 60—73.
796. Schlintzig. Etwas von der ehemaligen Grausamkeit der wendischen Völker: Dresdn. gel. Anzgn. 1784. Sp. 275—282.
797. Sitten und Gebräuche in und um Hoyerswerda: Ruhland, Ed. Taschenbuch für die Lausitz. H. I. Görlitz 1855.
798. Imiš, Jaroměr H. Wašnja Woslinčanskich Serbow při narodze a wumrjeću [Sitten Oslinger Wenden]: Č.M.S. IX/X (1856/57), 36—40.
799. Rostok. Serbski lud, pobožny lud [D. wend. Volk, ein frommes Volk]: Łužičan III (1862), 188 f.
800. Immisch, Johannes. Sitten und Gebräuche der Wenden: Die Kinderlaube VII (1869), 55.
801. Jentsch, K. A. Die Wenden bei Freud und Leid: Sächsisch. Volkskalender 1878. S. 43.
802. [Libš, Jurij.] Serbska pschezjenoscž [Wend. Einigkeit]: Posoł XVIII (1880), 197—200; 205—208.
803. Z., M. Zornješko. (Kruch wjesneho žiwjenja, po wućahu ze swojego dženika.) [Samenkorn. (Ein Stück Dorflebens...)]: Łužica VI (1887), 54—56; 62 f.

804. Gólc, J. Wašnja hornjołužiskich Serbow wokoło l. 1800 [Sitten oberlaus. Wenden um 1800]: Łužica VII (1888), 29 f; 45 f; 61 f; 69 f.
805. Lilie, C. Wendisches Leben und Gebräuche. Jugend-Erinnerungen: Frankf. Oderzeitung 1892. Nr. 100—101.
806. Müller, Ewald. Brauch und Aberglaube zu besonderen Zeiten und Gelegenheiten [bei den Wenden]: Dess. Das Wenden-tum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 142—156.
807. Müller, Ewald. Gebräuche und Aberglauben der Wenden von der Wiege bis zum Sarge. Geburt, Taufe, Confirmation, Verlobung u. Hochzeit, Tod und Begräbnis: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 120—142. [Mit Abb.]
808. Rentsch, M. Volkssitte, Brauch und Aberglaube bei den Wenden: R. Wuttke. Sächsische Volkskunde. [1900.] S. 331 bis 360. 2. Aufl. [1901.] S. 352—384.
809. Handrik - Slepjanski, Matej. Wšelake wašnja a přiwérki ze Slepjanskeje wosady [Verschied. Sitten u. abergläub. Gebräuche a. d. Schleifer Kirchsp.]: Č. M. S. LIV (1901), 109 bis 125.
810. Müller, Ewald. Tanz, Gesang und Musik bei den Wenden: N. Musik-Ztg. XXII (1901), 46.—Dass.: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1901. S. 125 f.—Dass.: Bautzn. Nachrichten 1921. Nr. 14 d. Sonntagsbeil.
811. Fenclo, Květosl. Tři záhladní rysy v povaze Lužických Srbů [swěra Bohu, swěra narodej, swěra kralowskemu domej] [3 Charakterzüge d. laus. Wenden]: Stráž na Šumavě 1910. Nr. 8.
812. Mueller, Ewald. Spiele und Volksbelustigungen der Wenden. Volkskundliche Skizze: Wiss. Beil. d. Lpz. Ztg. 1903. S. 281 f. Dass.: Frankf. Oderzeitg. 1913. Märk. Blätter Nr. 8.
813. Müller, Ewald. Wendische Spiele und Volksbelustigungen: Luckauer Kreiskalender 1914. S. 61—64.—Dass.: Lübberner Kreiskalender 1914. S. 58—61.
814. Jahresfeste der heidnischen Wenden: Einst und Jetzt. Kleine Bilder aus der Lausitz. 1915. S. 8—11.
815. Jenke, Paul. Alte wendische Sitten u. Gebräuche in der preußischen Oberlausitz: Oberlaus. Heimatztg. IV (1923), 68—70.
816. Müller, Ewald. Volksbelustigungen der Wenden. Volkskundliche Studie: Unsere Lausitz. Heimatbeil. d. Laus. Landesztg. 1924 vom 17. VI. Nr. 9.—Dass.: Heimatwarte. Bautzener Nachrichten. 1928. S. 5—6.
817. Jung, W. Von wendischer Volksseele: Heimatbeil. d. Lausitz. Landesztg. Kottbus v. 13. Okt. 1925.

818. Zerna, H. Sitten und Gebräuche der Wenden einst und jetzt: Heimatbeil. d. Oberlaus. Landesztg. Kottbus vom 13. Okt. 1925.
819. Krahl, M. Von Sitte, Brauch u. Volksglauben der Wenden: Klausnitzer, Erich. Durch das Land d. Wenden. Bautzen 1927. S. 22—31.
820. Schwela. Altwendische Sitten. Erinnerungen eines alten wendischen Lehrers: Lausitzer Heimat I (1928). Nr. 6. S. 4 f. Nr. 7. S. 13—16.

§ 2. Weihnachten.

821. Nordhausen, Rich. Heiliger Abend in der Spreewendei: Berliner Tagebl. 1892 v. 24. 12. Feuilleton.
822. Fahlisch, P. Weihnachtsbräuche im alten Wendenland: Unsere Lausitz. Beil. z. Lausitz. Landesztg. 23. Dez. 1924.
823. Krawc, Bjarnat. Kak mohle so w serbskich šulach a swój-bach hody w narodnym duchu swjećić? [Auf welche Weise könnte man i. wend. Schulen u. Familien Weihnachten i. national. Geiste feiern?]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 282. Beil. 2. Nr. 285. Beil.

§ 3. Spinte.

824. P. [Über Spinnschulen in der Lausitz]: N. Lausitz. Magazin XXVII (1850), 75 f.
825. Otto, Julius u. Thieme, Carl. Der Spinnabend (Přaza). Cyclus von Bildern aus dem wendischen Bauernleben. Mit freier Benutzung wendischer Originalmelodien componirt von Ernst Julius Otto. Schleusingen, Conrad Glaser. 1851. 48 S. 8°. fr.
826. [Vermeintlicher demoralisirender Einfluß der Spinnstuben:] N. Lausitz. Mag. XXX (1853), 87 f.
827. Müller, Ew. Besuch einer wendischen Spinnstube: Frankf. Oderzeitung 1893. Nr. 80-81.—Dass.: Bär XXI (1895). Nr. 14.
828. Černý, Adolf. Přástvy na Lužici [Spinten i. d. Lausitz]: Kalendář Zlaté Prahy 1894. S. 67 f.
829. Müller, Ewald. Das Leben in der Spinnstube [bei den Wenden] [mit Abb.]: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 113—120.
830. Mutschink. Besuch einer wendischen Spinnstube: Gebirgsfreund VII (1895), 2—4.
831. Müller, Ewald. Die wendische Spinnstube. Volkskundliche Studie: Lausitzer Hauskalender 1912. S. 59 f. — Dass.: Lübbener Kreiskalender 1917. S. 57—59.

832. Müller, Ewald. Die Spreewaldspinnte: Gottfr. Hoffmanns neuer u. verbess. Bautzener Haus- u. Wirtschafts-Kalender a. d. J. 1922. S. 39—41.
833. Schöne, O. Die letzte Spinte. Ein wendischer Fastnachtsbrauch aus alter Zeit: Unsere Heimat. Sächs. Erzähler 1925. Nr. 8.
834. Wiesner, Gerhard. In einer wendischen Spinnstube im Spreewald: Heimatklänge. Beil. z. Bautzen. Tagebl. 1925. Nr. 22. — Dass.: Die Mark XXIII (1927). H. 1/2. S. 4—5. — Dass.: Lausitzer Heimat I (1928). Nr. 6. S. 6 f.
835. Balcka, Marcin. Mósćańska pšěza [Heinersbrücker Spinte]: Łužica XLII (1928), 86.
836. Fobo, Meto. Mósćańska pšěza [Heinersbrücker Spinte]: Łužica XLII (1928), 85—86.
837. Nowy-Bórkojski, Hajndrich. Serbska pšěza. Hobraz z Bórkow [Wendische Spinte. Ein Bild aus Burg]: Łužica XLII (1928), 83—85.
838. Sch., H. A. Spinnte-Hochzeit bei den Wenden in der Parochie Wittichenau: Heimatwarte. Bautzener Nachrichten 1928. S. 7.
839. Śwela, Bogumił. Pšěza hu doňołužyskich Serbow [Spinte bei den niederlaus. Wenden]: Łužica XLII (1928), 81—83.

§ 4. Fastnachten.

840. Jentsch, H. Niederlausitzer Fastnachts- („Zempern“) und Ostergebräuche: N. Lausitz. Mag. LVII (1882), 434—437.
841. Melda, Jan. Kak Serbja wokoło Wóslinka w spočatku 19. lětstotka póstnicy swjećachu [Wie d. Wenden um Oslink i. Anf. d. 19. Jhrh. Fastnacht feierten]: Łužica XI (1892), 19.
842. Die Fastnachtszeit u. die Plinze, das Nationalgebäck d. Niederlausitzer Wenden: Voss. Zeitg. 1895. Nr. 107. 2. Beil. S. 4.
843. Braunsdorf, Wilhelm. Das „Zempern“ in der wendischen Lausitz: Gebirgsfreund IX (1897), 49 f.
844. Müller, Ew. Fastnacht bei den Wenden: Gebirgsfreund. Zittau XV (1903), 38 f.
845. M. Póstne pobožne waschnja w Kulowskej wosadźe [Fromme Fastnachtsbräuche i. Wittichen. Kirchspiel]: Posoł XLVII (1909), 83.
846. Ferno, M. Fastnacht im wendischen Spreewald: Bautzener Tageblatt 1910. Nr. 36.
847. Waldhorst, Paul. Das Zampern. Ein wendischer Fastnachtsbrauch: Oberl. Heimatkalender 1914. S. 118—123.
848. Müller, Ewald. Wendischer Fasching: Märkische Blätter. Beil. z. Frankf. Oderztg. 1921. Nr. 31 v. 6. 2. — Dass.: Bautzener Nachricht. 1922. Unterhalt.-Beil. Nr. 7.

849. Natusch, A. Etwas vom „Zampern“: Unsere Lausitz. Heimatbeil. d. Lausitz. Landesztg. 1925 v. 7. 4. Nr. 43.

§ 5. Ostern.

850. [Hórník, Michał.] Jutrowne jejka [Ostereier]: Posoł V (1867), 65—67.
851. Sorabus. Jutrowne wašnja a přiwěrki pola Serbow [Ostergebräuche u. abergl. Sitten b. d. Wenden]: Ľužičan IX (1868), 53—55.
852. Ostern in der Wendei: Moschkau. Saxonia IV (1879), 32.
853. Ostern in d. wendischen Dörfern des Spreewaldes, namentlich die Pathengeschenke: Voss. Zeitg. 1895. Nr. 175. 2. Beil. S. 3.
854. Černý, Adolf. Velikonoce u Luž. Srbů [Ostern b. d. laus. Wenden]: Národní Listy 1896. Nr. 94.
855. Braunsdorf, Wilhelm. Ostern im Spreewald: Gebirgsfreund XIII (1901), 51 f.
856. Wendische Passions- u. Ostersitten: Frankf. Oderzeitg. (1901). Nr. 81 v. 6. IV. 2. Beil.
857. Berndt, Heinrich. Wendische Ostern. Eine Heimatwanderung, ausgeführt am 16. April 1911: Aus d. Heimat. Monatsbeilage z. Großehn. Tagebl. II (1911/12), 45—47.
858. Berndt, H. Wendische Ostern: Kamenzer Tageblatt 1912. Nr. 78 u. 79.
859. Jatzwauk, Jacob. Osterbräuche bei den sächsischen Wenden: Lpz. Illustr. Ztg. CXXXVIII, 2 (1912), 798—802.
860. Jannak, Rud. Wendische Ostergebräuche: Frankf. Oderzeitg. 1914. Märk. Blätter Nr. 86.
861. Seyffert, Oskar. Wendische Osterbräuche: Dresdn. Anzgr. 1914. Nr. 131. S. 5. Nr. 132. S. 5.—Dass.: Dess. Aus Dorf u. Stadt. 1920. S. 27—37.
862. Österliche Gebräuche und abergläubische Sitten bei den Wenden: Serbske Słово. Bll. f. d. Wendentum I (1919), 41 f. A. d. Ľužičan 1868.
863. Fahlisch, P. Passions- und Ostergebräuche im Spreewald: Calau-Cottbus-Spremberger Kreiskalender 1921. S. 18.
864. Müller, Ewald. Ostern in der Wendei. Volkskundl. Skizze: Unsere Lausitz. Heimatbeil. d. Laus. Landesztg. 1924 v. 20. 4. Nr. 5.—Dass.: Bautzener Nachr. 1922. Unterh.-Beil. v. 15. April.
865. Ostern im Wendenlande: Dresdn. Anzgr. CXCVI (1926). Nr. 156. S. 6.
866. Schütze, Wl. Wendische Ostersitten: Klausnitzer, Erich. Durch das Land d. Wenden. Bautzen 1927. S. 31—32.

867. Müller, Ewald. Wendische Ostern: Heimatklänge. Bautzener Tageblatt. 1928. Nr. 14.
868. Rosemann, F. Wendische Ostern: Heimatklänge. Bautzener Tgbl. 1928. Nr. 13.
869. H[órnik], M[ichał]. Kschižerjo [Osterreiter]: Posoł IV (1866), 43—45.
870. Das Kreuzreiten in der [wendischen] Oberlausitz: Leipz. Illustr. Zeitung XLVIII (1867), 389.
871. Hórnik, M. Křižerjo [Osterreiter]: Łužica II (1883), 21.
— Dass.: Josef Páta. Serbska Čitanka. 1920. S. 85 f.
— Dass.: Kwětki. Serbska Čitanka. W Budyšinje 1921. S. 35 f.
872. Jutrowne jěchanjo [Osterreiten]: Posoł XXXVI (1898), 78-79.
873. Fahlisch, P. Das Stollereiten in den wendischen Dörfern der Niederlausitz: Leipz. Illustr. Zeitg. 1902. Nr. 3085. S. 243 ff.
874. Lingke, A. Feiertage im Wendenlande. Das Osterreiten im Kloster Marienstern: Gebirgsfreund XVIII (1906), 65—67.
875. Bethusy-Hue, Gräfin Valeska. Das Osterreiten und anderes aus der Wendei m. 7 Abb.: Die Woche XIII (1911), 761—764.
876. k—a. Słowčko wo křižerjach [Ein Wort ü. d. Osterreiter]: Posoł L (1912), 102.
877. Das Osterreiten in der sächsischen Oberlausitz: Der Kamerad. Beil. z. Militär-Wochenbl. 1912. Nr. 3.
878. Fahlisch, P. Das Stollenreiten in den wendischen Dörfern der Niederlausitz: Jahrbuch d. Vereins f. Heimatkunde in Cottbus I (1914/15), 63.— Dass.: Niederlaus. Heimatbll. II (1922), 72.
879. Stawizny Radwośkich křižerjow (K 25 lětnomu jubilej.) [Geschichte der Radiborschen Osterreiter]: Posoł LV (1917), 94 f.
880. [Mattick, Michael = frater Rainer.] Ein schöner, alter Osterbrauch [Das Osterreiten in der Wendei]: Kathol. Kirchenzeitung der Pfarre St. Johann-Baptist [in Kendenich] III (1923). Nr. 14.
881. Flössel, Otto. Das Osterreiten in Marienstern m. Abb.: Wilhelm, Felix. Unsere Heimat — die Lausitz. 2. Aufl. Bautzen 1925. S. 71—73.
882. Flössel. Osterreiten: Heimatbuch des Kreises Hoyerswerda. Hrsg. v. Scholz. Mit Abb. Bad Liebenwerda, C. Ziehlke. 1925. S. 256—258.
883. Melzer, Georg. Kloster Marienstern — Osterreiten m. Abb.: Wendenland. Lausitzer Erde 1925. H. 2. S. 39—48.
884. W—I. Osterreiter-Prozession in Wittichenau: Oberlaus. Heimatztg. VIII (1927), 133—134.

§ 6. Liebe, Hochzeit und Tanz.

885. Abhandlung von den Heyraths-Gebräuchen der Oberlausitzischen Wenden. Görlitz, Fickelscherer. [1766.] 16 S. 4°. Glückwunsch z. Metzradischen u. Portzigschen Vermählung.
886. M., J. Wječor před kwasom. (Wobraz ze žiwjenja) [D. Abend vor d. Hochzeit]: Łužičan V (1864), 127 f.
887. H[órnik], M. Ryče serbskeho braški [Reden d. wend. Hochzeitbitters]: Łužičan VI (1865), 139—141; 154 f; 171—173.
888. Kak w hornołužiskich wosadach blizko Hródka na kwas proša; Kak w Delnych Łužicach blisko Pienja na kwas proša a. t. d. [Wie wird i. oberl.-wend. Kirchspielen um Spremberg zur Hochzeit eingeladen usw.]: Łužičan VI (1865), 9—13.
889. H., C. Wendische Hochzeit mit Abb.: Leipzig, Illustr. Zeitung L (1868), 181 f.
890. Hórnik, M. Dwě družbařské rěči [2 Hochzeitbitter-Reden]: Č. M. S. XXXIV (1881), 123—125.
891. Müschner. Eine Wendenhochzeit m. Abb.: Bär 1890. Nr. 50.
892. Z. Serbski kwas, kajkiž by jón Krajan hotował, hdy by braschka był [Wend. Hochzeit, wie sie d. Krajan ausrichten würde...]: Krajan 1890. S. 30—35.
893. Schwela. Die große wendische Hochzeit: Veckenstedts Zeitschrift f. Volkskunde. 1891. Heft 10.
894. Šwjela. Nižnołužyska serbska „wjelika swažba“ [Niederaus.-wend. „große Hochzeit“]: Łužica X (1891), 54; 65 f; 73 f; 81—83; 90 f.
895. S[kala], J[akub]. Kwas [Hochzeit]: Krajan 1892. S. 36—38.
896. Černý, Adolf. Svatba u lužických Srbů [Hochzeit bei d. laus. Wenden]. Prag, Verfasser. 1893. 62 S. 8°. — Dass.: Světozor 1893. Nr. 33—39.
897. B., v. Eine Wendenhochzeit [in Drachhausen]: Brandenburgia VI (1897/98), 232—234.
898. Braunsdorf, Wilhelm. Hochzeitsfeste im Spreewald: Gebirgsfreund X (1898), 221—223.
899. Müller, Ewald. Ein wendisches Hochzeitsfest: Gebirgsfreund XI (1899), 98 f.
900. Handrik-Slepjanski, Mato. Slěpjanska swařba: Č. M. S. LIV (1901), 18—37.
901. Nasche serbske kwasy (Pische serbski bur.) [Unsere wend. Hochzeiten]: Posoł XXXIX (1901), 249—251.
902. Nawka, M[ich.]. Braška. Lubozny kad našim braškam [Hochzeitsbitter]: Łužica XXVI (1907), 67—68.
903. Schneider, Bernhard. Der wendische Hochzeitsbitter (Braška). Ein Beitrag zur sächsischen Volkskunde: Mitt. d. Ver. f.

- Sächs. Volkskunde IV (1907), 184—191; 220—226; 263 bis 271. Mit Musiknoten. — Dasselbe: Bunte Bilder aus dem Sachsenlande IV (1907), 179—193.
904. Nawka, M[ich.]. Do złotego kwasa. Wujaw z „éicheho“ kućika [Vor d. gold. Hochzeit]: Łužica XXVII (1908), 4—6; 11—13.
905. Bethusy-Huc, Gräfin Valeska. Eine Hochzeit bei den katholischen Wenden m. 12 Abb.: Die Woche XIII (1911), 922 bis 928.
906. Müller, E. Wendische Hochzeit: Märk. Blätter 1912. Nr. 5. Beilage.
907. Müller, Ewald. Die Hochzeitstracht der Spreewälder. Volkskundl. Skizze: Lübbener Kreiskalender 1919. S. 62—64.
908. Seyffert, O[skar]. Eine wendische Hochzeit in der Niederlausitz: Dess. Aus Dorf und Stadt. 1920. S. 11—23.
909. Seyffert, O[skar]. Das Abholen der Braut [im wendischen Spreewald]: Dess. Aus Dorf und Stadt. 1920. S. 67—72.
910. Wirth von Weydenberg-Bernau. Eine Hochzeitsfeier im Wendischen m. Abb.: Brandenburg. Zeitschr. f. Heimatkunde u. Heimatpflege II (1922), 99 f.
911. Müller, Ewald. Die Hochzeit im Spreewalde. Volkskundl. Studie: Lübbener Kreiskalender 1923. S. 36—38.
912. Müller, E[wald]. Liebesorakel und Liebeszauber im Spreewald: Unsere Lausitz. Lausitzer Landesztg. Cottbus, v. 25. Nov. 1924.
913. A., W. Hochzeitsgebräuche bei den Wenden: Unsere Heimat. Cottbuser Anzgr. 1925. Nr. 1.
914. Flössel, O. Wendische Hochzeit: Dresdner Nachrichten LXIX (1925). Nr. 50. S. 12.
915. Hochzeitsgebräuche bei den Wenden: Unsere Heimat. Cottbuser Anzeiger 1925. Nr. 1. S. 2.
916. Melzer, Georg. Wie unsere Wenden Hochzeit feiern: Wendenland. Lausitzer Erde 1925. H. 2. S. 31—38.
917. Seyffert, O. Eine wendische Hochzeit in der Niederlausitz: Das Land XXXIV (1925), 260 f.
918. S., F. Altwendische Hochzeit in der Oberlausitz: Heimatwarte. Bautzener Nachrichten 1926. S. 44.—Dass.: Unsere Heimat. Kamenzer Tgbl. III (1926), 70.
919. Schneider-Krawc, Bernhard. Der Braška oder Hochzeitsbitter bei den Lausitzer Wenden: Heimatklänge. Bautzener Tagebl. 1926. Nr. 41. — Dass.: Prager Presse 1924. Nr. 184.
920. R. Altwendische Hochzeit in der Oberlausitz: Oberlaus. Heimatztg. VIII (1927), 39—40.
921. KóByk, M[ato]. Sserbska Bwaźba w Błotach [Wend. Hochzeit im Spreewald]. We Worejzach, G. Wenzel. o.J. 58 S. 8°. fr.

922. Černý, Adolf. Wo serbskej reji [über den wendischen Nationaltanz]: Josef Páta. Serbska Čitanka. 1920. S. 134 f.
 923. Kr[awc], B[jarnat]. Ludowe reje [Volkstänze]: Škowrončk ze serbskich honow I (1927), 37—38.

§ 7. Tod und Bestattung.

924. Gallus, C. S. G. Über das Verbrennen der Toten bei den Slaven: Beiträge z. Geschichts- u. Altertumskunde d. Niederausitz. Lief. II (1838), 1—31.
 925. P., L. Ein Begräbniß im Spreewalde mit Abb.: Lpz. Ill. Zeitung LII (1869), 207—210.
 926. Anders, O. Ein Leichenzug auf Schlittschuhen im Spreewalde: Leipz. Ill. Zeitg. 1891. Nr. 2482. S. 86.
 927. Bittrich, Max. Wie die Slaven in Deutschland trauern. Ein Blick in das Volksleben m. 1 Abb.: Gebirgsfreund VI (1894), 91 f.
 928. Müller, Ew. Brauch u. Aberglaube d. Wenden bei Tod u. Begräbnis: Frankf. Oderzeitg. 1895. Nr. 291 v. 12. XII.
 929. Müller, Ewald. Wendischer Begräbnißcultus: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1899. S. 565 f. — Dass.: Der Roland. Ztschr.f.brandenburg.-preuß.Heimatk.I (1902/03), 318—321.
 930. Müller, E. Wendischer Totenkultus: Frankf. Oderzeitg. 1912. Märk. Blätter. Nr. 84.
 931. Wendisches Begräbnis: Berliner Lokalanzeiger 1913. Nr. 392. 1. Beil.
 932. Müller, Ewald. Wendischer Totenkultus: Lübbener Kreiskalender 1919. S. 66—68.—Dass.: Heimatwarde. Bautzen. Nachrichten 1927. S. 43 f.—Dass.: Lausitz. Heimatwarde 1927. Nr. 11.
 933. Schmaler, J. E. Wašnja při wotemrěću a pohrjebje [Sitten beim Tod u. Begräbnis]: Josef Páta. Serbska Čitanka 1920. S. 89—91.
 934. Bierbaum, Georg. Slavische Totenbestattung: Die Elbaue. Kötzschenbroda II (1925), 21—23.
 935. Needon, R. Von der Totenbestattung bei den alten Slaven: Oberlaus. Heimat. Volkskalender a.d.J. 1925. S. 50—54.
 936. Uhle, E. Der Tod im Wendendorfe: Leipziger Bürgerbund 1925. Nov. S. 64 f.
 937. Lehmann, M. A B'gräbnis ann Windschn. Ann warklich woahre Begaache: Oberlausitzer Heimatzeitung VIII (1927), 152—153.

§ 8. Verschiedenes.

938. Nawka, M[ich.] Na běrnach. Powěsc ze Serbow [Bei d. Kartoffelernte . . .]: Lužica XXV (1906), 75—77; 82—84.

939. Černý, A. Džowka [Die Tochter]. Z „Łužiskich Wobraz-kow“ A. Černoho přeserbščil, Serbin: Posoł XLVI (1908), 323—324; 343—344; 366—367; 390—391.
940. Müller, Ew. Ein wendisches Erntefest: Deutsche Zeit. (1896). Nr. 113 v. 14. VIII. Unterhaltungsbeil. d. „Rundschau“.
941. Müller, Ewald. Wendischer Erntebräuch (Hahnschlagen): Märk. Blätter. Beil. z. Frankfurter Oderzg. 1921. Nr. 189.
942. Müller, Ewald, Wendische Erntebräuche: Lübbener Kreis-kalender 1921. S. 44—46.
943. R[ab], M. Serbskoho ludu myslički a nahlady wo serbskej swójbje. Z přisłowow a spěwow wupytał [Des wendischen Volkes Gedanken u. Ansichten über die wendische Familie aus Sprichwörtern und Liedern]: Katolski Posoł LIII (1915), 129 f; 134—137; 140—144; 148—151; 164—166; 170 f; 186; 203 f; 210 f; 216 f; 240 f; 289—291; 303 f; 331 f; 337 f; 342—344; 350—351.— Dasselbe. (Serbska ludowa knihownja. Red. Jurij Deleńk. Nr. 6.) W Budyšinje, Donnerhak. 1915. 145 S. 8⁰.
944. Wendisches Familienleben der Oberlausitz. Hoyerswerda, Fiedler. [1921.] 20 Taf. Q—8⁰.
945. Hexenbrennen: Einst und Jetzt. Kleine Bilder aus der Lausitz. 1915. S. 80—82.
946. [Wićaz, Ota.] Wjesołe Łazowske holčki [Losaer Mädchen]: Předzenak LXXIII (1927), 71—72.
947. Černý, Adolf. Jana Křtitele v Lužici [Am Johannistage i. d. Lausitz]: Národní Listy 1896. Nr. 189.
948. Černý, Ad. Serbske „kantorki“ [Wend. Vorsängerinnen]: Hořicka Lýra XI. Nr. 4. — Dass. [in wend. Sprache]: Łužica XIII (1894), 66 f.
949. Handrik-Slepjanski, M. Wjesnospěwařki. Narodopisny wobraz ze Slepjanskeje wosady [Dorfsängerinnen]: Č. M. S. LV (1902), 105—117.
950. —xy— Wo wschelakich wěcach, wosebje wo kermuschach [Über verschied. Dinge, besond. über Kirmusen]: Posoł XXII (1884), 204—207.
951. Der wendische Kirchgang (in Burg): Frankf. Oderzg. 1914. Märk. Blätter Nr. 121.
952. Kral. Bjesada [wo kruwarjach] [Über Kuhjungen]: Łužica XVIII (1899), 5 f.
953. Dućman, Handrij. Kruwarjo [Kuhjungen]. (Dodawki k „Łužicy“ 1899): Łužica XXXIII (1914), 3—4.
954. Nyčka, J. B. Pasterške žywjenje w Blunju 'šed 60 lětami [Hirtenleben i. Bluno . . .]: Łužica XIV (1895), 75 f. XV (1896), 3 f.

955. Nawka, Mich. Hdyž pjerjo drějachmy [Federschleissen]: Lužica XXVI (1907), 58—59.
956. H[órnik], M. Zastarske serbske připiwanje [Altertümliches wendisches Zutrinken]: Lužičan III (1862), 12. — Dass.: Josef Páta. Serbska Čitanka. 1920. S. 79.
957. Rybylojenje w Serbach: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 258. Beil.
958. Müller, Ew. Wendische Volksspiele: National-Ztg. Berlin 1903. Nr. 173. Sonntags-Beil. Nr. 11 v. 15. III.
959. Müller, Ew. Ein wendisches Kindtauffest: Frankf. Oderzeitg. 1895. Nr. 244 v. 17. X. — Dass.: Märkische Blätter. Beil. z. Frankfurt. Oderztg. 1913. Nr. 121.
960. Größler. Der Umgang des Hammers: Niederlaus. Mitt. II (1862), 237—239.
961. Hórnik, M. Ptačí kwas [nałožk a spěw] [Vogelhochzeit]: Lužica II (1883), 4 f.
962. P[61], J[an]. Ptačí kwas [Vogelhochz.]: Posoł XLVI (1908), 32; 39—40; 47.
963. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Mój prěni a posledni ptačí kwas: Posoł LVII (1919), 26—28; 32—34; 38—41.
964. Černý, Adolf. Noc Valpurgina v Lužici [Walpurgisnacht b. d. Wenden]: Národní Listy 1896. Nr. 121.
965. Müller, Ewald. Walpurgis im Spreewalde: Roland. Ztsch. f. brandenburg.-preuß. u. niederd. Heimatk. I (1902/03), 429—453.
966. Winterleben im Spreewald: Gartenlaube VIII (1893), 120 f.
967. Müller, Ewald. Das Leben im Wirtshause. Tanz, Gesang u. Musik bei den Wenden m. Abb.: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz 1894. S. 109—113.
968. Černý, Ad. Serbska korčma [Wend. Gasthaus]: Lužica XIV (1895), 60—61; 68—69.
969. Tuchoński, Serbomił [Muka, Ernst]. Złote čelo w Serbach [nałožk] [D. goldene Kalb i. d. Wend.]: Lužica XL (1925), 57.

Kap. 10. Volkskunst.

(Bauten, Hausbau, Hausschmuck, Gefäße u. Geräte.)

970. Schulenburg, W. v. Das Spreewaldhaus mit Abb.: Zeitschr. für Ethnologie XVIII (1886), 123—144.
971. Černý, Adolf. Wobydlenje lužiskich Serbow [Die Wohnungen der Lausitzer Wenden]: Č. M. S. XLII (1889), 97—135. Dass.: S.-A. daraus. Bautzen, Maćica. 1889. 38 S. 8⁰.
972. Müller, Ewald. Die Wohnungen der heutigen Wenden m. Abb.: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz 1894. S. 84—94.

973. Schmidt, K. Altwendische Bauweise in der Niederlausitz:
Dresdner Journal 1895. Nr. 176. Beil.
974. Müller, Ewald. Des Spreewälders Heim: Wissenschaftl. Beil.
d. Lpz. Ztg. 1903. Nr. 48. S. 193—194.
975. Ungař, Pawoł. Wopisanje stareje burskeje jstwy z Lejnjan-
skeje cyrkwinskeje wosady [Beschreibung einer alten
Bauernstube im Geierswalder Kirchspiel]: Łužica XXIV
(1905), 52 f.
976. Kaune, Ewald. Untersuchungen über slavische und ger-
manische Einflüsse auf die Entwicklung des vogtlän-
dischen Bauernhauses. Inaug. Diss. Hannover. Plauen i.
V., Neupert. 1915. 88 S. 8°. — Dass.: Mitteilungen d.
Altertumsver. zu Plauen XXVI (1916), 1—88.
977. Kiekebusch, A. Wendische Wohnstätte bei Gandenitz Kr.
Templin m. 1 Tf.: Brandenburgia XXXII (1923/24), 61—64.
978. Müller, Ewald. Die wendische Wohnstätte: Bautzener Nachr.
1924. Mittwochsbeil. Nr. 52.
-
979. Pful. Wo a při někotrych křížach [Über einige Kreuze]:
Łužica VII (1888), 41 f.
980. Přikryl, Franz. Denkmale der Heiligen Konstantin und
Method in den Gegenden der Polen und Lausitzer Serben:
Dess. Denkmale d. Heiligen Konstantin (Cyrill) u. Method
in Europa. Wien, H. Kirsch. 1920. S. 104—132.
981. Krawe, Jan. Kamjeńtne kříže we Łužicy [Steinkreuze i.
d. Lausitz]: Kwětki. Serbska Čitanka. W Budyšinje 1921.
S. 228—231.
-
982. Giesebricht, Ludwig. Wendische Runen: Baltische Studien
VI (1839), 239—243.
983. Jentsch. Wenden-Töpfe und -Näpfe: Verhandl. d. Berlin.
Gesellsch. f. Anthropologie 1887. S. 291.
984. Buchholz. Einführung der Töpferscheibe bei den Wenden,
vielleicht bei Berührung mit den südwestlichen fränki-
schen Culturgebieten: Brandenburgia XI (1894/5), 278.
985. Weigel, M. Bildwerke aus altslavischer Zeit [in Deutsch-
land]. Mit 25 Abb. (S.-A. aus: Arch. f. Anthropol. XXI.
H. 1. 2.) Braunschweig, Frdr. Vieweg u. Sohn. 1892.
32 S. 4°.
986. Lindenberg, Paul. Im Spreewald. Mit Bildern von A. West-
phal: Moderne Kunst VIII (1894), 251 f.
987. Černý, Adolf. Národopisná výstava lužicko-srbská v Dráž-
d'anech [Volkskundl. laus.-wend. Ausstell. i. Dresden]. Mit
Abb. (Český lid VI. S. 321—345.) o. O. u. J. [1896.] 8°.

988. Führer durch das wendische Volksmuseum im wendischen Dorfe der Ausstellung des sächsisch. Handwerks u. Kunstgewerbes. Dresden (Druck: Schmaler, Bautzen). 1896. 12 S. 8°.
989. Das Kunstgewerbe im Bauernhause: aus der Lausitz: Die weite Welt 1901. S. 833 ff.
990. Döring, H. Ringornamente auf slavischen Gefäßbruchstücken von den Burgwällen Leckwitz a. d. Elbe, Burgkuppe Löbsal, Altoschatz u. Lockwitz bei Dresden: Isis Ber. Dresden 1916. S. 11.
991. Näbe, M. Die Bodenstempel auf wendischen und frühdeutschen Gefäßen des 9.-14. nachchristl. Jahrh. m. 10 Abb.: Mannus X (1918), 71—88.
992. Albrecht, Christoph. Beitrag zur Kenntnis der slawischen Keramik auf Grund der Burgwallforschung im mittleren Saalegebiet. Mit 52 Abb. i. Text u. 3 Taf. (Mannus-Bibliothek. Nr. 33.) Leipzig, Curt Kabiszsch. 1923. 48 S. 8°.
993. Fahlisch, P. Kunstsinn und Handfertigkeit der Wenden: Niederlaus. Sonntagsbote d. Cottbuser Anzgr. v. 22. Juni 1924.
994. Nowak, Měrćin. Nadawki serbskeho wuměštwa [Aufgaben d. wend. Kunst]: Č. M. S. LXXXI (1928), 59—61.
995. js. Kowař—husleř (Schmied—Geiger): Posoł LXIII (1925), 117—119.
996. Křížank, Jurij. Wo kamjentnych kołach w Pěskečanskim lěsu, z wobr. [Steinerne Räder im Piskowitz Wald]: Łužica XLI (1926), 41—42.

Kap. 11. Trachten, Nahrung.

997. Graenicher, Samuel. Wendische Volkstrachten. Dresden, H. Rittner. (1805?) 6 Bl. 2°.
998. Gräve, H. Gottlob. Über die Tracht der Sorbenwenden: N. Laus. Mag. XI (1833), 342—347.
999. Libš, J[urij]. Prync Anton a serbske žónske płaschežicžki [Prinz Anton u. wend. (weiße) Frauentücher]: Krajan 1885. S. 33—34.
1000. Liersch, Carl. Nachrichten über Tracht und Sitten der Slaven und Germanen aus dem 6. Jahrhundert: Mitt. d. niederlaus. Gesellschaft f. Anthropologie u. Altertums-kunde II (1891/92), 154—161.
1001. Jordan, H. Barby delnjołužiskich Serbowkow [Farben d. niederl. Wendinnen]: Łužica XI (1892), 34 f.
1002. Schulenburg, W. v. Zur Trachtenkunde [im Spreewald]: Niederlaus. Mitteilungen II (1892), 377.

1003. Müller, Ewald. Die Tracht [bei den Wenden]. Die Tracht der männlichen Personen. Die Tracht der weiblichen Personen m. Abb.: Dess. Das Wendentum i. d. Niederausitz. 1894. S. 64—84.
1004. Narodna sersbska drasta [Wendische Nationalkleidung]: Pschedženak 1898. S. 25—29.
1005. Seyffert, O. Die wendische, vogtländische und altenburgische Volkstracht im 18. und 19. Jahrh.: R. Wuttke. Volkskunde 1900. S. 487—496. 2. Aufl. 1901. S. 539—552.
1006. Njewjesczinska a družča drasta [serbska] [Braut- u. Züchtungsfrauenkleidung]: Posoł XLV (1907), 89—90.
1007. Rusticus. Kak je jedyn sakski kral serbske płachčički česčil. Stara powjesć [z l. 1831] z přispomnjeňkami za naš čas [Königl. Ehrung d. weißen Kopftuches b.d.Wendin.]: Łužica XXIX (1910), 37—38.
1008. S. Hdýž so serbska holca přetworjuje [Wenn d. wend. Mädchen seine Tracht ablegt]: Posoł XLVIII (1910), 331.
1009. Družča drasta [Züchtungsfrauenkleid.]: Posoł XLIX (1911), 192.
1010. Julien, Rose. Die deutschen Volkstrachten zu Beginn des 20. Jahrh. [S. 151—168 Wenden u. Altenburger]. München, F. Bruckmann. 1912. 192 S. 8⁰.
1011. Kitzler, Georg Eugen. Trachten und Tanzsitten im Spreewald: Die Mark X (1913), 363 f.
1012. Družča drasta na maskeradach [Züchtungfr.-Kleidg. auf Maskeraden]: Posoł LII (1914), 31 f.
1013. R. Němski džak za „Schönenfeldski kwas“ [Deutscher Dank f. d. „Schönenfelder Hochzeit“]: Posoł LII (1914), 64 f.
1014. Kitzler, Georg Eugen. Die Tracht der Spreewälderin m. 4 Abb.: Die Mark XII (1916), 253—256.
1015. Müller, Ewald. Die Hochzeitstracht der Spreewälder. Volkskundl. Skizze: Lübbener Kreiskalender 1919. S. 62—64.
1016. Renč, Marćin. Kak so Serbja po drasćenju a krajinje rozeznawaju [Wie unterscheid. sich d. Wenden nach d. Kleidg.]: Kwětki. Serbska Čitanka 1921. S. 202—204.
1017. Witkoje, Mina. Die wendischen Trachten, ihre Eigenart u. Vielseitigkeit: Cottbuser Anzeiger 1922. Nr. 123. Beil. 1.
1018. Handrick, Georg. Wendische Volkstrachten: St. Benno-Kalender LXXIII (1923), 152—154.
1019. Kuba, Ludwik. Narodne drasty serbskeho ludu [Nationalkleid. d. Wend.]: Łužica XXXVIII (1923), 123—125.
1020. Kuba, Ludwig. Die Philosophie der Volkstracht der Lausitzer Wenden: Prager Presse 1924 vom 20. Jan.
1021. Národní kroje srbského lidu [Nationaltrachten d. wend. Volk.]: Hlas. Red. Hynek Dostal. St. Louis 1924. Nr. 3549.

1022. Kuba, Ludvík. Kroje Srbů lužických [Trachten d. laus. Wenden]: Pražský illustrovaný zpravodaj 1924. Nr. 102.
1023. Störzner, Fr. Bernh. Von der Tracht der Wendinnen: Oberlaus. Heimatztg. VII (1926), 10. — Dass.: Heimatbl. f. Sachsen u. Thüringen IV (1927). Nr. 3. S. 5—6.
1024. Flössel, O. Die schönen Wendinnen: Dresdner N. Nachr. XXXV (1927). Nr. 132. S. 14.
1025. Glasewald, A. E. Die Altenburger Bauern in ihren Trachten, Sitten u. Gebräuchen. [Darin über die Sorben u. die alte Wendentracht]: Heimatstimmen aus Meerane u. Umgegend III (1927). Nr. 1. S. 5—8.
-
1026. Müller, Ewald. Die Nahrung [der Wenden]: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 99—104.

Teil IV.

Sprache und Literatur.

Kap. 1. Sprache.

- § 1. Allgemeines, Methodologie, Wert und Nutzen der Sprache.
1027. Eccardus, Jo. Georgius. Historia studii etymologici linguae germanicae hactenus impensi; ubi scriptores plerique recensentur et dijudicantur ... Accedunt et quaedam de lingua Venedorum in Germania habitantium, tandemque proprium de lexico linguae germanicae... Hanoverae, Nic. Foersterus. 1711. 332 S. 8°.
1028. Lange, Joh. Christliche u. reiflich überlegte Gedanken über Herrn Petri Schiracks, Pfarrers in Creba errafften critico-philologischen Vortrag, den er aus allen bisher in Druck herausgegebenen Wendischen Schriften geraffet. Löbau (1720?) [Č. M. S. XXVIII (1875), 20.]
1029. Körner, Georg. Philologisch-kritische Abhandlung von der Wendischen Sprache und ihrem Nutzen in den Wissenschaften. Leipzig, Büschel. 1766. 74 S. 8°.
1030. Anton. Etwas über die Oberlausitzische Wendische Sprache: Lausitz. Monatsschr. 1797. Bd. 2. S. 487—502.
1031. Hortschansky, Johann. Versuch über die Sprache der Wenden in der O.-L.: Laus. Monatsschrift 1797. S. 212 bis 217; 337—351.
1032. Kähler. Etwas über die wendische Sprache: Fieliz. Wochenbl. f. d. Lausitz I (1811), Sp. 121—125; 129—134.

1033. Wie sollte man die Wenden ihre Sprache vergessen lassen?: Fieliz. Wochenblatt f. d. Läusitz I (1811), 81—85.
1034. Korn, Wilhelm Gottlob. Ob man die wendische Sprache in der Niederlausitz wieder aufleben oder aussterben lassen solle?: N. Laus. Mag. I (1821), 390—405.
1035. Richter, [Friedrich Gotthelf]. Die wendische Sprache in Bezug auf Staat, Kirche und Volksbildung: N. Laus. Mag. V (1826), 306—316.
1036. Liebusch, Georg. Über die Verwandtschaft des Wendischen mit dem Sanskrit: Dess. Skythica. Camenz 1833. S. 292 bis 301. — Dass.: N. Laus. Mag. XI (1833), 145—156.
1037. Hórnik, M. Zastarske drobnički: Č. M. S. IX/X (1856/57), 33—36; 100—103.
1038. Pfuhl, C. T. De verborum slavicorum natura et potestate (Programm des Gymnas. zu Dresden. S. 1—42). Dresden, Blochmann & Sohn. 1857.
1039. Pful. Přiwuznosć indo-europiskich ryčow [Verwandtschaft d. indo-europäisch. Sprachen]: Č. M. S. XI (1858), 51—63.
1040. Tzschirner. Jo. Choinani linguae Riphathicae ad artis rites directae et a dialectis secretae aliqualis conatus. (Programm d. Friedrich-Wilhelms-Gymnasiums zu Cottbus... 1859.) Cottbus, G. W. Tornow. 1859. 34 S. 4º.
1041. Dučman, H. Serbske rukopisne dróbnostki [Handschr. Aphorismen]. (Aus: Č. M. S.) W Budyšinje, E. M. Monse. 1869. 26 S. 8º.
1042. Holan. Wotbył-dobył [Wie Johann i. d. Fremde das Wendische erlernte]: Łužičan XII (1871), 89—91.
1043. Bohuwěr. Słowjanske ryče na gymnasijach němskeho khěžorstwa [Slav. Sprachen auf deutsch. Gymnasien]: Łužičan XVI (1875), 145—149; 161—165.
1044. Miónk, Pětr [Müller, Peter]. Ssrědk psche njepscheczelow Berbskeje ryče [Mittel gegen die Feinde d. wendisch. Sprache]: Serbske Nowiny 1875. Nr. 18.
1045. Pful. Člowjek a ryč [D. Mensch u. d. Sprache]: Č. M. S. XXXII (1879), 1—25.
1046. Š., J. B. Někotre serbske zbytki w němskej ryči [Einige wend. Reste i. d. deutsch. Spr.]: Łužičan XIX (1879), 14f.
1047. Smoleř, J. E. Parallelism słowjanskich narěčow a jich fonetiske prawidla [Parallelism. d. slav. Dialekte . . .]: Łužičan XIX (1879), 52—54; 62 f.
1048. Pfuhl. Lausitzisch-wendische Studien: Bautzen. Nachr. 1883. Sonntags-Extrabeil. Nr. 28—30.
1049. Smoleř, J. E. Łužisko-serbske rěčespytné zapiski. Serbski a němski napisa. Lausitzisch-wendische sprachwissen-

- schaftliche Aufzeichnungen. H. 1. Leipzig, In Commission bei Schmaler & Pech. 1884. 48 S. 8°.
1050. Libš, Jurij. Aforismy [grammatikalische]: Łužica V (1886), 3—5.
1051. Florinskij, T. Lekcii po slavjanskому jazykoznaniju [Vorlesungen über slav. Sprachwiss.] Bd. 2. Kiev, N. Ogloblin. 1897. 8°. Darin S. 583—685: Serbolužickij jazyk (Sorbische Sprache).
1052. Ryčne wulěty [Sprachl. Ausflüge]: Posoł XXXVIII (1900), 275—277.
1053. Walther, Johannes. Sprache und Volksdichtung der Wenden: R. Wuttke. Sächsische Volkskunde [1900.] S. 313—330. 2. Aufl. [1901.] S. 335—351.
1054. Libš, Jurij. Rěčespytne drobnostki [Sprachkundl. Aphorismen]: Č. M. S. LXV (1912), 53—62. LXVI (1913), 23—40; 127—135. LXVIII (1915), 23—34. LXX (1917), 30—58. LXXI (1918), 34—40.
1055. Urban, Matej. Wohidne skepsanki serbštiny [Häßliche Verunstalt. d. Wendisch.]: Łužica XXXI (1912), 4—5.
1056. Nawka, M[ichał]. Přirunowaca serbšćina [Vergleichende Kunde d. Wend.]: Łužica XXXII (1913), 14; 18 f.
1057. Nawka-Radwofski, Michał. Rěčespytne zeškrabanki [Sprachkundl. Aphorismen]: Č. M. S. LXVI (1913), 17—23.
1058. Encyklopedja Polska. Bd. II, Abt. 3 (Teil 1). Krakau, Akademie. 1915. Darin: J. Rozwadowski. Stosunek języka polskiego do innych słów. (Verhältnis der poln. Spr. zu den andern slav.). Łużyckie języki (Die wendischen Sprachen). S. 59—69.
1059. Jatzwauk, Jacob. Das wendische Volk und seine Sprache: Görlitz. Illustr. Wöchentl. Beil. d. Görlitz. Nachr. 1919. S. 2—4; 7 f.
1060. Unterschied zwischen der ober- u. niederwendischen Sprache: Serbske Słowo. Bll. f. d. Wendentum I (1919). Nr. 5. Beil.
1061. Koblischke, J. Altsorbisches und Drawehnisches: Slavia. Časopis pro slovansk. filol. II (1923), 277—289.
1062. Hančka. Moje myslíčki wo dwojorěčnosći [Meine Gedanken über die Zweisprachigkeit]: Łužica XXXVIII (1923), 106—110.
1063. Schlomka, Clemens. Die Bedeutung des Wendischen: Frankfurter Oderztg. 1923. Nr. 196.

§ 2. Geschichte, Sprachdenkmäler.

1064. Frenzelius, Abraham. De originibus linguae Sorabiae... Budisinae, Wilisch. 1693. 1067 S. 4°.

1065. **Rheinisch, Matthaeus.** ... *Dissertatio historico-philologica de fonte linguarum communi, potissimum autori originum Sorabiarum opposita, et ... publ. def.* Lipsiae, Joh. Christoph. Brandenburgerus. 1693. [12 Bl.] 4°.
1066. **Frenzelius, Abraham.** *Marpe' lašon, hoc est, medicina linguae pro iis tantummodo, qui contra origines Sorabicas nuper disputarunt, composita.* Budissae, Andr. Richter. 1694. A—C₂. 4°.
1067. Von den Schicksalen der Sorberwenden-Sprache und den Büchern: Knauthe. Oberlausitz. Kirchengeschichte. 1767. S. 367—455.
1068. **Neumann.** Über den Zusammenhang der altgermanischen, sowie der slavischen (wendischen) Schriftsprache mit der altägyptischen und die daraus hervorgehende Notwendigkeit einer Verbindung zwischen Germanen und Wenden in grauer Vorzeit: N. Laus. Mag. XVII (1839), 197—227.
1069. Über den Gebrauch der wendischen Sprache in der Königl. Sächs. Oberlausitz und der Ephorie Bischofswerda. Die Verhandlungen des Vereins mit der Kreisdirection zu Budissin nebst einer von Petzhold entworfenen Sprachkarte: Mitt. d. Kgl. Sächs. Alterthumsver. III (1846), 71—78.
1070. **Jenč, K. A.** *Stawizny serbskeje ryče a narodnosćje [Geschichte d. wend. Sprache u. Nationalität]:* Č. M. S. II/III (1849/50), 61—82; 117—138. IV/V (1851/52), 49—81. VI/VII (1853/54), 76—111.
1071. **Gebrauch** der wendischen u. deutschen Sprache seitens der Geistlichkeit 1293 u. 1294: N. Laus. Mag. XXIX (1851), 193.
1072. **Smoleř, J[an] E[rnst].** *Kajka je wučba athanasianskeho symbola wo třećej wosobje w Bójstwje a kak su ju serbscy bohosłowcy ryčnje zapřijeli?* Stawizniskoryčespytne rozebranje... Welches ist die Lehre des athanasianischen Symbolums von d. 3. Person i. d. Gottheit... Budyšin — Bautzen, Schmaler & Pech. 1864. 18 S. 4°.
1073. **Smoleř.** *Přeměnjenja serbskeje ryče wot 13. do 16. lětstotetka [Veränderungen der wend. Sprache v. 13. bis 16. Jhrh.]:* Łužičan V (1864), 24—26.
1074. Dwaj listaj Jozefa Dobrowskeho na duchowneho J. F. Fryca [wünscht ein Verzeichnis von Niederlaus. Wörtern]: Łužičan XVI (1875), 122—127; 142 f.
1075. **Hórník, M.** *Wutworjenje našeje spisowneje rěče a jeje zblženje z delnjoserbskej [Entwicklung unserer Schriftsprache u. ihre Annäherung an d. niederwend.]:* Č. M. S. XXXIII (1880), 155—164.
1076. **M[uka], E[rnst].** *Maćeńna rěč w pruskim kralestwje 1890 [Mutterspr. i. Kgr. Preußen]:* Łužica XII (1893), 45 f.

1077. Mut, Joh. Tr. Geschichte der wendischen Sprache und Nationalität: *Gebirgsfreund VI* (1894), 182—185.
1078. Barkenhagen. Das Wendische. Entwicklung von Sprache u. Schrifttum: *Frankf. Oderzeitg. 1913. Märk. Blätter Nr. 104.*
1079. Sauppe. Zur Pflege des Wendischen durch die Lausitzer Stände im 16.—18. Jahrhundert. Bruchstücke aus den Sammlungen des Oberamtsanzlers Schröter zu Budissin: *Bautzen. Geschichtsbll. V* (1913). Nr. 5. S. 19 f.
1080. Müller-Koßwigk. Vom Erlöschen der wendischen Sprache: *Unsere Lausitz. Lausitzer Landesztg. Cottbus v. 4. Aug. 1925.*
-
1081. Überreste des Slawischen in d. altenburgischen Mundart: Jordan. *Slaw. Jahrb. II* (1844), 29.
1082. Hórnik, M. *Swětlikowy rukopis [biblijá] [Swetliks Handschr. d. Bibel]: Č. M. S. XII* (1859), 34—37.
1083. Dučman, H. *Serbske rukopisne drobnostki [Wend. handschr. Aphorismen]: Č. M. S. XXI* (1868), 90—114. [*I. Serbske mjena a słowa. II. Swójbne mjena, III. Wjesne mjena atd.*]
1084. Hórnik, M. *Staroserbske słowa w Magdeburgskim rukopisu 12. lětstotka [Altwend. Worte in einer Magdebg. Handschr. d. 12. Jhrh.]: Č. M. S. XXVIII* (1875), 80—82.
1085. Hórnik, M. *Serbska přisaha, pomník ryče z třećeje štvrće 15. lětstotka [Wendisch. Eid, ein Sprachdenkmal aus d. 3. Viertel d. 15. Jhrh.]: Č. M. S. XXVIII* (1875), 49—53.
1086. Gautsch, C. Überreste der sorbenwendischen Sprache im Meißenischen: *Moschkau. Saxonia I* (1876), 188 f.
1087. Hórnik, M. *Ryč w rukopisnych spěwařskich z Łutow [Die Sprache in d. handschr. Gesangbüchern zu Lauta]: Č. M. S. XXX* (1877), 117—123.
1088. Hórnik, M. *Rukopis Jakuba Ledžbora [Handschr. d. J. Ledžbor]: Č. M. S. XXX* (1877), 88 f.
1089. Hórnik, M. *Delnjoserbski wótčenaš w knizy A. Bohoriča z l. 1584 [Niederwend. Vaterunser i. Buche d. A. B.]: Č. M. S. XXXI* (1878), 28—30.
1090. Hórnik, M. *Hodžíjski serbski rukopis ze spočatka 18. lětstotka [Gödaer wend. Hschr.]: Č. M. S. XXXII* (1879), 135—140.
1091. (Hórnik, M.) *Rukopis Jana B. Junghänela [D. Hdschr. d. J. B. J.]: Č. M. S. XXXV* (1882), 52—58.
1092. Muká, E. *Rukopisne bjatowańskie knigły [Hdschr. Gebetbücher]: Č. M. S. XXXV* (1882), 17—21.
1093. Reste des Wendischen im Berliner Dialekt: *Bär 1892. Febr. National- u. and. Berl. Zeitungen v. 12. Febr.*

1094. Muka, Ernst. Staroserbske słowa we Łaćanskej lisćinje z lěta 1241 [Altwendische Worte i. einer latein. Urkunde d. J. 1241]: Č. M. S. XLVII (1894), 127—130.
1095. Lenik, Pawoł. Přidawk k delnjoserbskej pismowskej sta-rožitnostcy [Bemerkung zu einer niederwend. Schrift-altertümlichkeit]: Č. M. S. LII (1899), 56 f.
1096. Schlobach, O[utto]. Erinnerungen an das Wendentum in der Umgegend von Finsterwalde [Glocke von 1597]: Niederlaus. Mitteil. VI (1899), 257 f.
1097. Die Niederlausitzer Glocke mit wendischer Inschrift: Niederlaus. Mitt. VI (1900), 310.
1098. Pilk, Jurij. Někotre staroserbske słowa ze srjedźowěko-wych lisćinow [Einige altwendische Wörter aus mittel-alterlichen Urkunden]: Č. M. S. LIV (1901), 125—136.
1099. Muka, Ernst. Delnjoserbska přisaha města Luboraza. Pomnik delnjoserbskeje rěče z 1. połojej 16. lětstotka [Niederwend. Eid d. Stadt Lieberosa. Ein Denkmal d. niederwend. Sprache aus d. 1. Hälfte d. 16. Jhrh.]: Č. M. S. LVIII (1905), 70 f.
1100. Wyrgač, Karl. Serbski rukopis w přiwisku Worjehoweho katechisma [Wend. Hschr. i. Anh. zu d. Katech. v. Wari-chius]: Č. M. S. LX (1907), 97—120.
1101. Muka, Ernst. Wótšowašski rukopis [Atterwascher (Kr. Guben) Handschrift]: Č. M. S. LXVIII (1915), 3—22.
1102. Muka, Ernst. Delnjoserbski rukopis ze Stoborska [Niederwend. Hdschr. aus Stöbritz]: Č. M. S. LXXI (1918), 29—34.
1103. Šwela, Bogumił. Pomnik Zło-Komorowskeje narěče. Der wendische Eydt: Č. M. S. LXXIII (1920), 15—17.
1104. Šwjela, Bogumił. Rěčne spomnjeníki z Wochoz [Sprach-denkm. a. Nochten]: Č. M. S. LXXIX (1926), 3—12.

§ 3. Grammatiken und Gesprächsbücher.

1105. [Ticinus, J. X.] Principia lingae Wendicae, quam aliqui Wandalicam vocant. Pragae, Univ. Car. Ferdin. 1679. [10+] 78 S. 8°.
1106. Hórník, M[ichał]. Jakub Ticinus a jeho ryčnica z l. 1679 [J.T. u. s. Grammatik]: Č. M. S. XXXI (1878), 9—16.
1107. Matthaeus, Georgius. Wendische Grammatica, welche in deutscher Sprache abgefast, nach dem neu-inventirten Principio u. leichtesten Wendischen Schreib-Art u. Budīsinischen Dialecto . . . eingerichtet, und . . . mit . . . Anmerckungen . . . versehen worden . . . Budīsin, David Richter. 1721. 194 S. + [32 Bl.] 8°.

1108. **Borkenhagen-Neubarnim, Herm.** Das Wendische [wendische Grammatiken von Ticinus 1679, G. Matthäus 1721 etc.]: Monatsblätter d. Touristenklub f. d. Mark Brandenburg XXI (1912), 81 f.
1109. **Hauptmann, Johann Gottlieb.** Nieder-Lausitzsche Wendische Grammatica. Das ist möglichste Anweisung zur Erlernung der Nieder-Lausitzschen Wendischen Sprache. Lübben, Joh. Mich. Driemel. 1761. 490 S. + [78 Bl.] 8°. fr.
1110. **Seiler, Andreas.** Kurzgefaßte Grammatik der Sorben-Wendischen Sprache nach dem Budissiner Dialekte. Budissin, K. A. F. Weller. 1830. XIV, 146 S. 8°. fr.
1111. **Jordan, J. P.** Grammatik der wendisch-serbischen Sprache in der Oberlausitz. Im Systeme Dobrowský's abgefaßt. Prag, Frdr. Ehrlich. 1841. 204 S. 8°. fr.
1112. **Schmaler, J. E.** Kleine serbisch-wendische Sprachlehre. — Mała serbska ryčnica. Bautzen. Budyšin, Tyděńskje Nowiny. 1850. 50 S. 8°. fr.
1113. **Schmaler, J. E.** Kleine Grammatik der serbisch-wendischen Sprache in der Oberlausitz. Mała serbska ryčnica. Bautzen. Budyšin, J. E. Schmaler. 1852. 50 S. 8°. fr. — Dasselbe 3. Aufl. Bautzen. Budyšin, J. E. Schmaler. 1861. 48 S. 8°. fr.
1114. **Schneider, Franz.** Grammatik der wendischen Sprache katholischen Dialect's. Budissin, Selbstverl. 1853. 301 S. 8°. fr.
1115. **Schmaler, J. E.** Lehrbuch der serbisch-wendischen Sprache. Nach Ahn's Methode zusammengestellt. Wučeńska kniha lužisko-serbskeje ryče... wot J. E. Smolerja. Bautzen, J. E. Schmaler. 1854. 16 S. 8°.
1116. **Schmaler, J. E.** Handbuch zur leichten Erlernung der wendischen Sprache für die verschiedensten Verhältnisse des menschl. Lebens. Přiručna kniha k lóhkemu nauknenju serbskeje ryče... Wot J. E. Smolerja. Bautzen, J. E. Schmaler. 1854. 16 S. 8°.
1117. **Dahle, C. Ch.** Kleines Lehrbuch zur leichten Erlernung der niederlausitzisch-wendischen Sprache zusammengestellt nach Ahn's Methode. Cottbus, Albert Heine. 1857. 40 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. Cottbus, A. Heine. 1867. 60 S. 8°.
1118. **Pfuf, [Kř. Bohuw.]** Hornjolužiska serbska ryčnica na přirunowacym stejišću [Oberl.-wend. Grammatik]: Č. M. S. XIV (1861), 3—95. — Dass. W Budyšinje, Mač. Serbska. 1862. 96 S. 8°.
1119. **Pfuhl, C. T.** Laut- und Formenlehre der oberlausitzisch-wendischen Sprache. Mit besonderer Rücksicht auf das Altslawische. Bautzen, Schmaler & Pech. 1867. 124 S. 8°. fr.

1120. **Mucke, Karl Ernst.** Historische und vergleichende Laut- und Formenlehre der niedersorbischen (niederlausitzisch-wendischen) Sprache. Mit besonderer Berücksichtigung der Grenzdialekte u. des Obersorbischen. Gekr. Preisschr. (Preisschriften... hrsg. v. d.... Jablonowski'schen Gesellschaft zu Leipzig. Nr. XVIII d. histor.-national. Section. [Bd. XXVIII.]) Leipzig, S. Hirzel. 1891. XVIII, 615 S. 8°.
1121. **Hórnik, M.** Delnjoserbska rěčnica Dr. E. Muko [D. niederl.-wend. Grammatik Muckes]: Č. M. S. XLIV (1891), 129—131.
1122. **Hórnik, M.** Najpríhodniše grammatische twórby a wukóncey [Die besten grammatick. Formen u. Endungen]: Č. M. S. XLIV (1891), 132—137.
1123. **Kral, Georg.** Grammatik der wendischen Sprache in der Oberlausitz. Bautzen, M. Schmaler. 1895. VIII, 254 S. 8°. — Dass. 2. verm. Aufl. Bautzen, M. Schmaler. 1919. XI, 178 S. 8°. — Dass. 3. verm. Aufl. Bautzen, Schmaler. 1925. XII, 219 S. 8°.
1124. **Radyserb [Wjela, Jan].** Serbska rěčnička [Kl. wend. Grammatik]: Posoł XLIX (1911), 162 f.
1125. **Schwela, G.** Kurzes Lehrbuch der Oberwendischen Sprache. Bautzen, Selbstverlag. 1913. 40 S. 8°. fr.
1126. **Nauke, Michael.** Serbski. Wendisch. Ausführliches Lehrbuch der obersorbischen (-wendischen) Sprache für Schul- u. Selbstunterricht. Lief. 1. Bautzen, L. A. Donnerhak. 1919. 8°.
1127. **Schwela, G.** Vergleichende Grammatik der ober- und niedersorbischen Sprache. Bautzen, Schmaler. 1926. 63 S. 8°.
1128. **Schwela, G.** Lehrbuch der Niederwendischen Sprache. Teil 1: Grammatik. Teil 2: Übungsbuch. Heidelberg, Otto Ficker. 1906 u. Cottbus, Selbstverl. 1911. 2 Bde. 8°. fr.
1129. **Volf, Jos. Dobrovského Lužickosrbská mluvnice [Dobrovský's wend. Grammatik]: Česko-luž. Věstník IX (1928), 15f.**
1130. **Ssmoleń, J. E.** Mały Sserb aby Serske a Njemske Rosmłówenja atd. Wendisch-Deutsche Gespräche nebst einem wendisch-deutschen u. deutsch-wendischen Wörterbuche... von J. E. Schmaler. Bautzen, Weller. 1841. XVIII, 163 S. 8°.
1131. **Scholze, Georg.** Deutsch-wendisches Gesprächsbuch zur leichten Erlernung der wendischen Sprache für die verschiedensten Verhältnisse des menschlichen Lebens. Němsko-serbski rozmołwnik... Bautzen, Selbstverl. d. Verf. 1920. 42 S. 8°.
1132. **Nawka, Michał.** Přewodnik po serbskej rěči [Führer d. d. wend. Spr.]. Heft 1—2. Budyšin, Maćica Serbska. 1920—21. 2 Hfte. 8°.

§ 4. Lautlehre.

A. Entwicklung der Laute.

1133. Smoleń, J. E. Serbski Abejcej [Wend. ABC]: Č. M. S. I (1848), 36—49; 129—134. IX/X (1856/57), 78—88.
1134. Buk, J. Jakub. Zynki našeje ryče [Klänge uns. Sprache]: Č. M. S. II/III (1849/50), 153—202. IV/V (1851/52), 19—34.
1135. Pful. Wozjaw, I. mjehke „e“, „a“ ha „o“ a II. prawopis cuzych słowow z jich sklonowanjom nastupajo: Č. M. S. IV/V (1851/52), 43—48.
1136. Buk, J. Jacobus. Voces tum consonantes tum vocales linguae sorabicae in Lusatia superiore. (Zynki hornołužiskeje serbskeje ryče. Dzél 1.) (S.-A. a. Č. M. S.) Budissae 1852. 64 S. 8°.
1137. Hórník, Michał. Hdźe mamy „ó“ pisać? [Wo schreiben wir „ó“]: Č. M. S. VIII (1855), 72—82.
1138. Smoleń, J. E. Samozynk „y“ w hornołužiskej serbščinje [Selbstlaut „y“]: Č. M. S. VIII (1855), 82—85.
1139. Smoleń, J. E. Pismik „w“ a jeho přestworjenje, wuwostajenje a njewušne wužiwanje w serbskej ryči [Buchstabe „w“]: Č. M. S. XIII (1860), 119—124.
1140. Hórník, Michał. Wo „ó“ w delnjoserbščinje [Über das „ó“ i. Niederwend.]: Č. M. S. XV (1862), 111—113.
1141. Welan, J. E. Serbske pismička [Wend. Buchstaben]. o. J. 1863. Quer 8°.
1142. Smoleń, J. E. Pismik h w serbskej ryči [D. Buchstabe h i. d. wend. Spr.]: Łužičan VII (1866), 167—169.
1143. Petrow, Aleksander. Głosownia Dolnołużyckiego Języka [Lautlehre d. niederwend. Spr.] (S.-A. aus: Spraw. wydz. filolog. Akad. Umiejęt. w Krakowie. Bd. III.) 1874. 57 S. 8°.
1144. Hórník, M. Aleksandra Petrowa „Głosownia dolnołużyckiego języka“ [Des A. Petr. „Lautlehre d. niederwend. Sprache“]: Č. M. S. XXIX (1876), 60—64.
1145. Hórník, M. Prawe wyrękowanie podobnych zynków [Richtige Aussprache ähnl. Lautel]: Č. M. S. XXXV (1882), 161 f.
1146. Hórník, M. Njeporjadne zeslabjenje někotrych sobuzynków [Unregelmäß. Abschwächung einiger Mitlaute]: Č. M. S. XXXVI (1883), 135—138.
1147. Hórník, M. Hdźe ma so naše „ě“ za „ę“ pisać? [Wo wird uns. „ě“ für „ę“ geschr.?): Č. M. S. XXXVI (1883), 138—143.
1148. Pful. Draždžany—Dreždžany [Dresden lautlich]: Serbske Nowiny XLIV (1885). Nr. 19.
1149. Muka, Ernst. Wo stopnijowanju samohłosówkow w serbščinje [Über d. Steigerung d. Selbstlaute i. Wend.]: Č. M. S. XLIII (1890), 65—75.

1150. Hórnik, M. Hdže pišemy jatowane pismiki? [Wo schreiben wir Buchstab. mit j-Laut.]: Č. M. S. XLIV (1891), 70—73.
1151. Hórnik, M. Mjezsobne zastupowanje samozynkow w hornjo-serbščinje [Gegenseitige Vertret. d. Selbstlaute i. Oberwend.]: Č. M. S. XLIV (1891), 137—140.
1152. Hórnik, M. Troje „o“ w serbskej rěči [3 fach. „o“ i. Wendisch.]: Č. M. S. XLV (1892), 53—58.
1153. Muka, Ernst. Samozynk „ó“ w Slepjanskej narěči [Selbstlaut „ó“ i. Schleifer Dial.]: Č. M. S. LI (1898), 86—88.
1154. Šachmatov, A. A. Zamětki po istorii zvukov lužickich jazykov [Bemerkungen zur Lautgeschichte der sorbischen Sprachen]: Izvěstija otdělenija russk. jazyka i slovesnosti Imper. Akademii Nauk XXI (1916), Buch 2. S. 237—276.
1155. Pirchegger, S. Obersonbisch wu- (wó-, wo) für mhd. wî-: Zeitschr. f. slav. Philologie III (1926), 154 f.
1156. Rytarowska, Marja. O pochodzeniu samoglosek ścieśnionych ó ě w języku górnolužyckim: Slavia Occidentalis VI (1927), 70—84. Mit frz. Résumé: Les voyelles fermées ó ě du haut-sorabe: ebda. S. 406—407.

B. Rechtschreibung.

1157. Bierling, Zacharias. Didascalia, seu orthographia vandalica. Das ist wendische Schreib- und Lese-Lehr. Auf das Budissinische Idioma oder Dialectum mit Fleiß gerichtet, nehmlich: Wie man die Buchstaben in Hoch-Wendischer Ober-Lausnitzer Sprache erkennen, schreiben u. aussprechen solle... Budissin, Fr. Arnst. 1689. 8°. 3 Bl. + 39 S.
1158. Smoleń, J. E. Krótke wułożenje powšitkomnego Serbskeho prawjepisanja. Kurze Darstellung der allgemeinen wendischen Rechtschreibung von J. E. Schmaler. W Budešini, Weller. 1843. 31 S. 8°
1159. Pful. Hornołužiski serbski prawopis z krótkim ryčničnym přehladom [Oberl.-wend. Rechtschreibg.]: Č. M. S. I (1848), 65—127.
1160. F[iedler]. Čehodla mataj so staraj serbskaj prawopisaj pušćić a nowy přijeć? [Warum müssen d. beid. wend. Rechtschr. verlassen werden u. d. neue angenommen werden.?] (Po Dr. Pfulu a Smolerju.): Lužičan XII (1871), 36—38.
1161. Pful. Europa abo Ewropa?: Č. M. S. XXXI (1878), 115—117.
1162. Pful. Słowo „twerdy“ (Твръдъ): Č. M. S. XXXIII (1880), 14 f.
1163. Knothe, Hermann. Zur Orthographie deutscher, wie wendischer Ortsnamen: Wiss. Beil. d. Lpz. Ztg. 1891. S. 33 f.

1164. Dučman, Handrij. Drobjenki wo serbskim prawopisu [Zur wend. Rechtschr.]: Łužica XXX (1911), 28—29.
1165. Hórník, M. Prawopis wjazawow: jeli, jelizo [Rechtschr. d. Bindewörter . . .]: Č. M. S. LXIV (1911), 131—133.
1166. Libš, Jurij. Prawopis a přełožowanje cuzych słowow [Rechtschr. u. Übersetzg. v. Fremdwört.]: Č. M. S. LXXI (1918), 40—44.
-
1167. Hórník, M. Delnjołužiska pokazka w nětčišim porjedženym prawopisu [Niederl. Beispiel f. d. jetzige verb. Rechtschr.]: Č. M. S. XXI (1868), 117—121.
1168. Hórník, M. Wudospołnjenje delnjołužiskeho prawopisa [Vervollk. d. niederl. Rechtschr.]: Č. M. S. XXII (1869), 42—44.
1169. Šwjela, Bogumił. Kak pišomy zmékneće samozukow a palatalne „r“ w delnoserbšćine? [Wie schreiben wir d. Erweichung d. Selbstlaute u. d. palat. „r“ i. Niederwend.]: Č. M. S. XLIX (1896), 29—33.
1170. Šwela, G. Nastaše a rozwiše dolnoserbskego pšawopisa [Entstehung u. Entwickl. d. niederwend. Rechtschr.]: Č. M. S. LVI (1903), 3—22.
1171. Šwela, G. Dolnoserbski pšawopis. Dwa nastawka: 1. Nastaše a rozwiše dolnos. praw. 2. Někotare pšawidla . . . [Niederwend. Rechtschr.] (S.-A. aus Č. M. S.) Budyšin, 1903. 37 S. 8°.
1172. Šwela, G. Někotare pšawidla za dolnoserbski pšawopis [Einige Regeln f. d. niederwend. Rechtschr.]: Č. M. S. LVI (1903), 23—37.

§ 5. Formenlehre.

A. Deklination.

1173. Broniš, Křesćan Wylem. Delnjołužiske substantiva pluralia tantum [Niederwend. Pluralia tant.]: Č. M. S. XV (1862), 108 f.
1174. Hórník, M. Kóncowki -eho, -emu, -oho, -omu [Endungen -eho . . .]: Č. M. S. XXXVI (1883), 132—135.
1175. Laras, Jan. Serbske „pluralia tantum“ [Wend. Pluralia tant.]: Č. M. S. XXIII (1870), 66—77.
1176. Pful. Lokativ bjez předložki we. Apell na slowjanskich wučenych [Lokativ ohne Vorsilbe we]: Č. M. S. XXXII (1879), 102—131.
1177. Pful. Genitiv na -u: Č. M. S. XL (1887), 57—67.
1178. Radyserb-Wjela, Jan. Naše mnohotki (pluralia): Č. M. S. LXVI (1913), 84—90.

B. Konjugation.

1179. Smoleř, J. E. Přichodny čas serbskeho słowjesa [Futurum i. Wend.]: Č. M. S. XII (1859), 7—14.
1180. Pful. Podzělník „šoł“ [Partizip „šoł“]: Č. M. S. XXXI (1878), 32 f.
1181. M[uka], E. System serbskeje konjugacije [Syst. d. wend. Konjugat.]: Łužičan XIX (1879), 102 f.
1182. Hórnik, M. Futurum z „du“: Č. M. S. XXXIII (1880), 47 f.
1183. Pful. Słowčko wo našich perfektach [Über d. Perfecta]: Č. M. S. XXXIV (1881), 121—123.
1184. Pful. Wo našim futuriskim „du“ [Über uns. futur. „du“]: Č. M. S. XXXIV (1881), 11—13.
1185. Pful. Słowjeso [Verbum] „cpěć“ abo „cpić“: Č. M. S. XXXV (1882), 13 f.
1186. Pful. Za stary słowjesny system [Für d. alte Syst. d. Verb.]: Č. M. S. XXXV (1882), 89—113.
1187. Pful. Naše participia na—acy [Uns. Partizipia auf—acy]: Č. M. S. XXXVII (1884), 111—118.
1188. Hórnik, M. Słowjesa ê-kmjenow a jich časowanje [Verba d. ê-Stämme]: Č. M. S. XLV (1892), 133—138.
1189. Hórnik, M. Přitomnosć a minylosć serbskeho słowjesa. Z příkladami z Noweho Zakonja serbskim studowacym podał. [Gegenwart u. Vergangenheit d. wend. Verbums.] S.-A. Budyšin, Hórnik. 1893. 8°. 16 S.—Dass.: Č. M. S. XLVI (1893), 33—47.
1190. Handrik, Matej. Serbske słowjeso [Wend. Verbum]: Łužica XVI (1897), 78; 90 f.
1191. Radyserb-Wjela, Jan. Inchoativa z předložku wo: Č. M. S. LX (1907), 88—90.
1192. Muka, Arnošt. Wo činitosći serbskeho słowjesa [Über d. Handlung d. wend. Verb.]: Č. M. S. LXXIX (1926), 36—43.

C. Wortforschung.

1. Allgemeines.

1193. Frenzelius, Abraham. De originibus linguae sorabiae. Liber I, in quō vocabula Sorabica ea, quae materialiter & formaliter Ebraea sunt, exponuntur in usum cum primis Patriae Lusatiae . . . (Budissae), Andr. Richter. 1693. 1067 S. 4°.
1194. Smoleř, J. E. Čémne korjenje a woteznate slowa w serbščinje [Dunkle Wurzeln u. vergess. Worte i. Wend.]: Č. M. S. VIII (1855), 58—64; 104—109.
1195. Imiš, H. Pokazka ze serbskeje synonymiki [Beispiel d. wend. Synonymik]: Č. M. S. XIII (1860), 82—85.

1196. Ławrowskij, Pětr Aleksejewič. Mythiski wuznam słowa „dešć“ [D. myth. Bedeutg. d. Wort. „dešć“]: Č. M. S. XIII (1860), 28—37.
1197. Sm[olef], [J. E.] W, we, wo: Łužičan XVI (1875), 92 f.
1198. Hórnik, M. Delnjoserbske słowa z rukopisa Kř. W. Broniša [Niederwend. Worte a. d. Handschr. d. Khr. W. Bronisch]: Č. M. S. XXIX (1876), 49—60.
1199. Jórdan, H. Delnjoserbske słowa [Niederwend. Worte]: Č. M. S. XXIX (1876), 70—77.
1200. Iimiš, H. Přinošk k serbskej synonymicy [Beitr. z. wend. Synonymik]: Č. M. S. XXX (1877), 111—113.
1201. Róla, M. Drobnostki z luda [Zur Wortforschung]: Č. M. S. XXX (1877), 93—102.
1202. Hórnik, M. Delnjoserbske słowa ze słownika H. Megisera [Niederwend. Worte a. d. Wörterbuch d. H. Megiser]: Č. M. S. XXXI (1878), 46—67.
1203. Pful. Słowo mjedwjedź [Erklärung des Namens mjedwjedź]: Č. M. S. XXXI (1878), 101—107.
1204. Pful. Słowo njewiesta: Č. M. S. XXXI (1878), 117—127.
1205. Pful. Słowo njeboły: Č. M. S. XXXI (1878), 127—130.
1206. Pful. Tupe wowcy [über gleichlautende aber verschied. geschriebene wendische Wörter]: Č. M. S. XXXII (1879), 131 f.
1207. Pful. Słowje knjez a kniha: Łužičan XIX (1879), 30—32.
1208. Rostok, Michał. Wukładowanje někotrych rostlinskich mjenow [Erklärung einig. Pflanzennamen]: Č. M. S. XXXIV (1881), 127 f. XXXV (1882), 77—82.
1209. Hórnik, M. Rjedżeř a porjedżeř [Reiniger u. Ausbesserer]: Lužica I (1882), 7 f; 19; 36 f.
1210. Pful. Klinkosłowa [Klangworte]: Łužica I (1882), 68 f.
1211. Pful. Nastaće słowow [Entstehung d. Worte] „stonadlička“ a „pčoła“: Č. M. S. XXXV (1882), 88 f.
1212. Pful. Štyri rostlinske pomjenowanja [4 Pflanzenbenennungen]: Č. M. S. XXXVI (1883), 65 f.
1213. Pful. Wo někotrych słowach a twórbach [Über einige Worte u. Formen]: Č. M. S. XXXVI (1883), 83—113.
1214. Rostok, M. Hišće někotre rostlinske mjena [Noch einige Pflanzennamen]: Č. M. S. XXXVI (1883), 67—69.
1215. Pful. Někotre serbske słowa z Altenburga [Einige wend. Worte a. Altenburg]: Č. M. S. XXXVII (1884), 160—162.
1216. Pful. Wo wšelakich słowach serbskeje biblije [Über einige Worte a. d. wend. Bibel]: Č. M. S. XXXVIII (1885), 125—180.
1217. Hórnik, M. Někotre podhladne a špatnje serbske słowa [Einige verdächt. u. schlechte wend. Worte]: Č. M. S. XLIV (1891), 140—148.

1218. Jenč-Drježdžanski. Susod Turka, (nan, tołmač, klobuk, toporo) přeł. E. M[uka]: Łužica XI (1892), 22.
1219. Handrik-Slepjanski. Wo nastaću twórbow „štó“, „kotryž“ a „čeho“ [Über Entstehung d. Formen „štó“...]: Č. M. S. XLIX (1896), 34 f.
1220. Parczewski, Alfons J. Kharakteristiske znamjo serbsko-łužiskeje onomastiki [Charakter. Zeichen wend.-laus. Onomastik]: Č. M. S. LIII (1900), 52—55.
1221. Pful. Rěčespytne spomnješki k přisłowjesnikam. Po starym Pf. rukopisu zestajał a zrjadował Jakubaš [Bemerk. zu d. Umstandswörtern]: Č. M. S. LXV (1912), 18—25.
1222. Serbomił, E. [Muka, Ernst.] Něsto ze serbskeje ludoweje psychologije (Wěcowniki knjez, knjeni, knježna, kral...) [Etwas aus d. wend. Volks-Psychol.]: Łužica XXXIX (1924). Hft. 4. S. 5 f.
1223. Holtzmann, R. Die Quellen zur slavischen Namenforschung in der Provinz Sachsen und in Anhalt: Ztschr. f. slav. Phil. IV (1927), 435—443.
1224. Nawka, M[ichał]. Zmysł našich słowow. Zmyłki přećiwo njemu a myslički wo nim [Der Sinn unserer Worte...]. W Budyšinje, Smoleř. 1928. 48 S. 8°. — Dass.: Serbske Nowiny LXXXVII (1928). Nr. 18 ff.
1225. Tuchoński, Serbomił [Mucke, Ernst]. Rozpominanje wo mjenje Słowjanow a někotrych słowjanskich narodow [Betracht. ü. d. Namen der Slaven a. einig. slav. Nationen]: Łužica XLIII (1928), 12.

2. Orts- und Flurnamen.

1226. Von dem Namen, womit die alten Sorben-Wenden die Eintheilung der Kreise in den Marggrathümern Meißen, Ober- und Niederlausitz belegt haben: Laus. Mag. I (1768), 33—35; 49—52.
1227. Oelrichs, Joann. Carol. Conr. Specimen reliquiarum linguae sclavonicae in nominibus, quibusdam regionum et locorum, quae nunc a Germanis et hos inter in primis marchic. Brandenb. et Pomeranis possidentur. Berolini, Schola realis. 1794. XXIV S. 4°.
1228. Süßmilch, [F. A.] Verzeichnis mehrerer Länder, Städte u. Dörfer von verschiedenen Namen in der deutschen u. wendischen Sprache: N. Laus. Mag. VIII (1830), 493—507.
1229. Preusker. Erklärung slavischer Ortsnamen im östlichen Deutschland: N. Laus. Mag. XI (1833), 521—525.
1230. Krołmus, Wenzel. Erklärung der, in der zwischen der Krone Böhmen und dem bischöflich meißnischen Stuhle in der 1. Hälfte des 13. Jahrh. aufgerichteten, vorzüglich die

- Ober-Lausitz betreffenden, Gränzbestimmungs-Urkunde vorkommenden altslawischen Ortsnamen: N. Laus. Mag. XVI (1838), 155—170.
1231. B. Einiges über die Etymologie wendischer Ortsnamen, zugleich als Beitrag zur Beantwortung der Frage: ist Diehsa in der Oberlausitz ein deutscher oder ein wendischer Name?: N. Laus. Mag. XVII (1839), 57—73.
1232. Bronisch[. C. Wilhelm]. Ueber die mannigfaltigen Formen und den sprachlichen Werth wendischer Ortsnamen: N. Laus. Mag. XX (1842), 53—96.
1233. Resch, Franz Volkmar. Beitrag zur Charakteristik der Ortsnamen aus der slavischen Urperiode, mit besonderer Rücksicht auf das Voigtland: Jahresber. d. Vogtländ. Ver. zu Hohenleuben XVII (1842), 3—42.
1234. Jettmar, Joseph Bernhard. Ueberreste slawischer Orts- u. Volksnamen der Prov. Brandenburg etymologisch u. historisch beleuchtet: Programm d. Gymnasiums zu Potsdam 1846. S. 1—26.
1235. Buttmann, Al[ex.]. Die deutschen Ortsnamen mit besonderer Berücksichtigung der ursprünglich wendischen in der Mittelmark u. Niederlausitz. Berlin, Ferd. Dümmler. 1856. 183 S. 8°.
1236. Cybulski. Slawische Ortsnamen der Insel Potsdam u. der allernächsten Umgegend erklärt. Berlin, B. Behr. 1859. 32 S. 8°.
1237. Hulakovsky, J. M. Slavischer Ursprung der Namen „Budissin“ und „Seydau“: N. Laus. Mag. XXXVII (1859), 497.
1238. Jacobi, Victor. Ortsnamen um Potsdam. Vom Standpunkte der Terrainplastik u. der Ansiedelungsplastik erklärt. Gegenschrift wider Herrn Dr. Cybulski. Leipzig, Herm. Mendelssohn. 1859. XXXVI, 60 S. 8°.
1239. Hórník, M. Ležownostne mjená w Serbach [Flurnamen i. d. Wend.]: Č. M. S. XVIII (1865), 336—344. — Dass.: S.-A. aus Č. M. S. 1865. (W Budyšinje. 1865.) 8 S. 8°.
1240. Immisch, [Carl Frdr. Robert]. Die slavischen Ortsnamen im Erzgebirge: Pgr. d. Progymnasial- und Realschulanstalt z. Annaberg XXIII (1866), 1—34.
1241. Smoleř, J[an] E[rnst]. Wo słowjanskich městnych mjenach w Hornjej Lužicy a wo jich wuznamje. Swjedžeńskie pismo k třistalétnemu jubil. budysk. gymnasija. — Die slavischen Ortsnamen in der Oberlausitz u. ihre Bedeutung... Budyšin—Bautzen, Schmäler & Pech. 1867. 16 S. 4°.
1242. Br., L. Slavische Andenken bei uns [besonders Orts- u. Familiennamen]: Die Kinderlaube IV (1868), 262—263.

1243. Die slavischen Ortsnamen des Thüringerwaldes u. der umliegenden Gegenden: Das Ausland. Überschau d. neuest. Forschungen a. d. Gebiete d. Natur-, Erd- u. Völkerkunde XLII (1869). Nr. 29.
1244. Immisch, [Carl Frdr. Robert]. Die slavischen Ortsnamen in der südlichen Oberlausitz: Nachrichten über das Johanneum in Zittau. 1874. S. 1—32.
1245. Knorr, Al. v. Versuch einer Verdeutschung der slavischen Namen einiger Orte zwischen Dresden und Meißen, mit Hülfe der russischen Sprache: Dresdn. Anzgr. 1876. Nr. 272. S. 20 f. Nr. 280. S. 20 f. Nr. 284. S. 24.
1246. Hey, G. Die slavischen Ortsnamen des Königreichs Sachsen: Pgr. über d.... Realschule I. O. z. Döbeln XIV (1883), 1—55.
1247. Reichl, Eduard. Sorbische Nachklänge im reußischen Unterlande. Versuch einer Deutung sorbischer Ortsnamen im Landestheile Gera. Leipzig, Selbstverlag. 1883. 100 S. 8°.
1248. Hey, Gustav. Die slavischen Ortsnamen der Meißner Gegend: Mitt. d. Geschichtsver. z. Meißen I (1884). H. 3. S. 1—14.
1249. Pfuhl. Wendische Ortsnamen in Sachsen: Bautzen. Nachr. 1884. Sonntags-Extrabeil. Nr. 4.
1250. Jentsch. Wendische Flurnamen: Verhandl. d. Berliner Ge-sellsch. f. Anthropologie. 1887. S. 291.
1251. Jenč, J.A. Mjeno Zebnica (Sebnitz). Přepytowanje: Lužica VI (1887), 86—88.
1252. Needon, R. Die Ortsnamen des Königreichs Sachsen: Wissen-schaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1887. S. 515—518; 527—529.
1253. Rostok, Michał. Leżownostne mjena [Flurnamen]: Č.M.S. XL (1887), 3—50.—Dodawk 1—2 [Nachtrag 1—2]: ebda. XL (1887), 136—138. XLI (1888), 32 f.
1254. Kühnel, P. Die slavischen Orts- und Flurnamen der Oberlausitz: N. Laus. Mag. LXVI (1890), 209—261. LXVII (1891), 43—126. LXIX (1893), 1—48. 257—283. LXX (1894), 57—99. LXXI (1895), 241—288. LXXIII (1897), 125 bis 179. LXXIV (1898), 193—271. LXXV (1899), 169—253.
1255. [Weinhold.] Die Ortsnamen der Amtshauptmannschaft Chemnitz: Chemnitzer Tagebl. u. Anzgr. 1890. Nr. 89. Beil. 5.
1256. Wendische Ortsnamen in d. Nieder-Laus.: Frankf. Oderzeitg. 1891. Nr. 47. (25. II.)
1257. Jacob, Georg. Ueber slavische Orts- und Flurnamen in der Oberlausitz: Bautzen. Nachr. 1892. Wöchentl. Beil. Nr. 40.
1258. Hey, Gustav. Die slavischen Siedelungen im Königreich Sachsen mit Erklärung ihrer Namen. Dresden, Baensch. 1893. 335 S. S. 8°.
1259. Rentsch, M. Zur Erklärung Lausitzer Ortsnamen: Gebirgs-freund V (1893), 85—87.

1260. Černý, Ad. Městne a ležownostne powěsće [Orts- u. Flurnamen]: Łužica XIII (1894), 14 f.
1261. Hammer, Wilh. Ortsnamen der Provinz Brandenburg. Programm. Berlin, R. Gaertner. 1894. 32 S. 4°.
1262. Jenč-Drježdžanski. Mjeno „Kamjeńc“ [D. Name Kamenz]: Łužica XIII (1894), 83 f.
1263. Hey, Gustav. Die slavischen Siedelungen im alten Vogtland: Unser Vogtland III (1896/97), 149—158; 199—208; 238—248; 391—398; 431—444.
1264. Jenč-Drježdžanski. Wjesne mjeno „Tolkewitz“: Łužica XV (1896), 5 f.
1265. Jenč-Drježdžanski. Gamighübel, Gamig, Gamrich: Łužica XV (1896), 2 f.
1266. Richter, B. Slavische Ortsnamen Sachsens: Ueber Berg u. Thal XX (1897), 353; 361 f.
1267. Sächsische Ortsnamen, ein Spiegel ehemaligen slavischen Volkslebens: Glückauf XVIII (1898), 157—162; 169—182.
1268. Jacob. Die Erklärung der Ortsnamen für die Neue Sächsische Kirchengalerie. Eine Bitte: N. Sächs. Kirchenbl. VII (1900), 337—342.
1269. Hey, [Gust.]. Zur Ortsnamenerklärung in der Neuen Sächsischen Kirchengalerie. Ein Wort der Abwehr: N. Sächs. Kirchenbl. VII (1900), 941—944.
1270. Muka, Ernst. Mjena ev. serbskich cyrkwińskich wsow w sakskej Łužicy [Namen evang. wend. Kirchdörfer i. d. sächs. Laus.]: Łužica XX (1901), 53 f; 64 f; 75.
1271. Muka, E[rnst]. Wo nastaću serbskich městnostnych mjenow z mjenow rěkow [Über d. Entstehung d. wendisch. Ortsnamen aus Flußnamen]: Łužica XXII (1903), 103—105. — Dass.: Josef Páta. Serbska Čitanka. 1920. S. 53—56.
1272. Grupp, Rudolf. Über slawische Ortsnamen: Forsch. z. Brandenb. u. Preuß. Gesch. XVII (1904). Sitzungsber. S. 101.
1273. Broske, G. M. Über einige deutsche Ortsnamen, welche eine slavische Siedlung nicht vermuten lassen: Gebirgsfreund XVIII (1906), 17—19; 37 f.
1274. Radestock. Die slawisch benannten Ortschaften im Königreich Sachsen nach ihrer Verteilung auf die Verwaltungsbzirke: Dresdn. Anzgr. Sonntags-Beil. VI (1906), 43 f.
1275. Pilk, Jurij. Ležownostne mjena w Serbach [Flurnamen i. Wend.]: Č. M. S. LXI (1908), 84—88. LXII (1909), 113—115.
1276. Mucke, Ernst. Sorbische Ortsnamen der Wurzener Pflege: Mitt.d. Wurzen. Geschichts- u. Altertumsver. I (1910), 35 bis 53. — Dass. S.-A. o. O. u. J. 19 S. 8°.
1277. Mucke, E[rnst]. Sorbenwendische Namen im Zeitzer Kreise. Zeitz, Jubelt. o. J. [1910.] 33 S. 8°.

1278. **Mucke, E[rnst].** Slavische (altsorbische) Flurnamen in den Kreisen Bitterfeld und Delitzsch und ihren Nachbarbezirken. (S.-A. aus d. Archiv f. Landes- u. Volkskunde d. Provinz Sachsen. 1911.) o. O. u. J. [Halle, C. A. Kaemmerer & Co. 1911.] 18 S. 8°. — Dass.: Mitteilungen d. Sächs.-Thüring. Vereins f. Erdkunde XXXV (1911), 51—68.
1279. **Jordan, Hajno.** Serbske ležownostne mjena Delnjeje Žužicy [Wend. Flurnamen i. d. Niederlaus.]: Č. M. S. LXVI (1913), 41—69; 93—126.
1280. **Böhhoff.** Slavische Namen im Erzgebirge: Glückauf XXV (1915), 8—10; 20—23; 35—38.
1281. **Lindner II, Paul.** Über Ortsnamen unserer Heimat: Nosener Anzgr. 1916. Nr. 89. 94.
1282. **Rauter, G.** Slawische Ortsnamen im Brandenburgischen: Die Grenzboten LXXV (1916), 74—84.
1283. **Kupsch, W.** Die wendischen Ortsnamen unserer Heimat: Calau-, Cottbus-, Spremberger Heimatkal. 1920. S. 49.
1284. **Muka, Arnošt.** Naše serbske sydlišća a jich mjena [Unsere wendisch. Siedlungen u. ihre Namen]: Kwětki. Serbska Čítanka. W Budyšinje 1921. S. 231—242.
1285. **Kröber, Paul.** Sorbisches Sprachgut in sächsischen Stadtnamen. Nach den Fachgelehrten Hey und Mücke zusammengestellt (Der Heimatforscher. Beil. zur Sächs. Heimat. Nr. 1, Nov. 1922). 2 Bl. 8°.
1286. **Muka, Ernst.** Něšto wo našich serbskich wjesnych mjenach [Etwas üb. unsere wend. Ortsnamen]: Žužica XXXVIII (1923), 48—50.
1287. **Muka, Ernest [Mücke, Ernst].** Serbske městnostne mjena a jich woznam. I. Mjena přenjeje skupiny: rodžinstwa. II. Mjena druheje skupiny: wobsydstwa. [III.] Mjena třećeje skupiny [Wendische Ortsnamen u. ihre Bedeutung ...]. Poznań [Posen], Instytut zachodn.-słowiński, przy Uniwersytecie Pozn. 1924—26. (Aus: Slavia occidentalis Bd. III—V (1923—26). S. 146—187 u. 1—65.)
1288. **M[uka], E[rnst].** Serbske ležownostne mjena [Wend. Flurnamen]: Žužica XL (1925), 106—108. XLI (1926), 56.
1289. **Witschas, P.** Die Orts- u. Flurnamen des Kreises [Hoyerswerda]: Heimatbuch des Kreises Hoyerswerda. Hrsg. v. Scholz. Bad Liebenwerda, C. Ziehlke. 1925. S. 201 bis 214.
1290. **Kötzschke, R.** Die Quellen der slavischen Namenforschung in Thüringen und Sachsen: Zeitschrift f. slavische Philologie III (1926), 438—447.
1291. **Schneider, Joh.** Ein Beitrag zur Deutung der wendischen Flurnamen: Festschrift zur 25-Jahrfeier der Gesellschaft

- für Vorgeschichte u. Geschichte d. Oberlausitz zu Bautzen. Besorgt v. Walter Frenzel. (Oberlaus. Heimatstudien H. 9.) Bautzen 1926. S. 155—159.
1292. Knauth, Paul. Ortsnamenkunde des östlichen Erzgebirges. Freiberg i. Sa., E. Maukisch. 1927. IV + 162 S. 8°.
1293. Krawe, Jan. Lěs a štomy w serbskich městnostnych a ležownostnych mjenach [Wald u. Bäume i. d. wendisch. Orts- u. Flurnamen]: Č. M. S. LXXX (1927), 68—74.
1294. Muka, Ernest [Mucke, Ernst]. Serbske ležownostne mjena a jich woznam [Wendische Flurnamen u. ihre Bedeutg.]. Poznań [Posen], Instytut zachodn.-słobiański. przy Uniwersytecie Poznańsk. 1927. (Aus: Slavia Occidentalis Bd. VI (1927), 225—253.)
1295. Schwarz, Ernst. Wendische Ortsnamen im Lande Zittau: N. Laus. Mag. CIII (1927), 45—60.
1296. Herrmann, E. Mjena wsow Hućina a Splósk [Die Namen d. Orte Guttau u. Pielitz]: Č. M. S. LXXXI (1928), 1—9.

3. Personen- und Familiennamen.

1297. Körner, Georg. Beantwortung der Frage: Was denn die ältesten adelichen Geschlechter im Voigtlände Sorben-wendischen Ursprungs oder Abkunfft für deutsche Bedeutungen haben möchten?: Dresdn. gel. Anzgn. 1768. Sp. 593—600.
1298. Broniš. Zugabe, in welcher eine Sammlung sorbischer oder sorbisirter Familiennamen mit ihren mannigfachen Variationen (auch den gewöhnlich. deutschen Formen) verzeichnet ist: Jahrbücher f. slav. Literatur, Kunst u. Wissensch. N. F. II (1854), 556—570.
1299. Hórnik, M. Biblijiske mjena w katholskich serbskich kni-hach [Biblische Namen i. kath. wend. Büchern]: Č. M. S. XVIII (1865), 347—353.
1300. Broniš, P. Die slavischen Familiennamen in der Nieder-lausitz. Bautzen, Schmaler & Pech. 1867. 31 S. 8°.
1301. Smoleř, J. E. Šołta [über den Familiennamen]: Łužičan XIV (1873), 12 f; 27—29.
1302. Pfūl. Ryčespytne wotmolwjena [Wićaž, Wićež, Lehmann]: Łužičan XIX (1879), 36—38.
1303. Pfūl. Někotre pomjenowanja [Familien- u. Ortsnamen]: Č. M. S. XXXII (1879), 73—101.
1304. Lorenz, A. M. Ursprung und Bedeutung slavischer Eigen-namen in der sächsischen Oberlausitz: Bautzen. Nachr. 1882. Sonntags-Extrabeil. Nr. 28—30.

1305. Muka, Ernst. Dodawčk k serbskim swójbnym, wjesnym a ležownostnym mjenam [Nachtrag z. wendisch. Familiennamen...]: Č. M. S. XL (1887), 51—56.
1306. Müschner. Bezeichnung wendischer Familien: Verhandl. d. Berliner Gesellsch. f. Anthropologie. 1887. S. 292.
1307. Hórnik, M. Něšto wo swójbnych mjenach [Etwas üb. Familiennamen]: Lužica VII (1888), 85.
1308. Hórnik, M. Wjesne a swójbne mjena z lěta 1534 [Orts- u. Familiennamen a. d. J. 1534]: Č. M. S. XLV (1892), 58—62.
1309. Jordan, H. Delnjołužiske swójbne mjena [Niederlaus. Familiennamen]: Č. M. S. XLV (1892), 138—143.
1310. Radyserb. Zběrka swójbnych mjen [Sammlung v. Familiennamen]: Č. M. S. XLV (1892), 41—47. — Desgl. Weiterer Nachtr.: Č. M. S. XLVII (1894), 50—52.
1311. Radyserb, Jan. Dodawk hornjoserbskich swójbnych mjen [Nachtrag z. oberwend. Familiennamen]: Č. M. S. XLVI (1893), 47—50.
1312. Pilk, Jurij. Burske mjena Hornjołužiskich Serbow ze 14. hač do 16. lětstotka [Bäuerliche Namen oberlaus. Wenden a. d. 14.—16. Jhrh.]: Č. M. S. XLVIII (1895), 3—8; 88—91.
1313. Muka, Ernst. Serbske swójbne mjena města Budyšina z lěta 1416 [Wend. Familiennam. d. Stadt Bautzen a. d. J. 1416]: Č. M. S. LIII (1900), 55—60.
1314. Radyserb-Wjela. Serbske swójbne mjena z l. 1534 [Wend. Familiennam. a. d. J. 1534]: Č. M. S. LIII (1900), 43 f.
1315. Radyserb-Wjela, Jan. Skepsanki serbskich wosobinských a městnych mjen [Verunstaltungen wend. Personen- u. Ortsnamen]: Č. M. S. LIII (1900), 129 f.
1316. Bolte, G. Swójbne a ležownostne mjena Brjazynskeje wosady w Delnej Lužicy [Familien- u. Flurnamen d. Briesener Kirchspieles i. d. Nieder-Laus.]: Č. M. S. LV (1902), 141—143.
1317. Handrik-Slepjanski, Matej. Serbske swójbne mjena. (Onomatologiska studija.) [Wend. Familiennamen]: Č. M. S. LVI (1903), 43—59. LVII (1904), 3—33.
1318. Muka, Ernst. Přinošk k serbskim swójbnym mjenam [Beitrag zu wend. Familiennamen]: Č. M. S. LVII (1904), 47—55.
1319. Radyserb-Wjela, Jan. Pomjeňšeńki swójbnych, krčeńskich a městnych mjenow [Deminutiva von Familien-, Tauf- u. Ortsnamen]: Č. M. S. LXVI (1913), 90—93.
1320. Stübler, Hans. Über Lausitzer Familiennamen. (S.-A. aus d. Festschrift zur Hundertjahr-Feier des Landständischen Seminars zu Bautzen.) Bautzen, Weller (Walter Stark). 1917. 30 S. 8°.

1321. Šwjela, B. Swójbne mjena z Khoćebuzskeje serbskeje wosady z lět 1613—1621 [Familiennamen a. d. Kottbuser wend. Kirchspiel a.d.J...]: Č.M.S. LXXIII (1920), 20—31.
1322. Kupsch, W. Über die Bedeutung einiger Personennamen wendischer Herkunft: Calau-, Cottbus-, Spremberger Heimatkal. 1921. S. 21.
1323. Muka, Arnošt. Wo serbskich swójbnych a wosobinskich mjenach [Über wend. Familien- u. Personennamen]: Č. M. S. LXXVII (1924), 125—138.
1324. Muka, Arnošt. Mjena sobustawow Swobodneho Zjednočeństwa Serb. Wučerjow. Wułožuje ... [D. Namen d. Mitgl. d. Freien Vereinig. wend. Lehrer]: Łužica XL (1925), 43—45.
1325. Tuchórski, Serbomil [Muka, Ernst]. Narodnosć wobydlerjow města Budyšina z jich swójbnych mjenow dopokazana [D. Nationalität d. Bewohner d. Stadt Bautzen a. ihren Familiennamen]: Łužica XL (1925), 91—93.
1326. Muka, Arnošt. Něšto wo serbskich swójbnych mjenach [Etwas üb. wend. Familiennamen]: Č. M. S. LXXXI (1928), 57—59.

D. Wortbildung.

1327. Smoleř, J. E. Njewotdželná předložka „pa“ [Unzertrennl. Vorsilbe „pa“]: Č. M. S. IX/X (1856/57), 29—31.
1328. Broniš, Kr. W. Delnjołužiske substantiva deminutiva, kiž wuznam primitivow přeměnjeja [Niederwend. Substant. deminutiva usw.]: Č. M. S. XV (1862), 109—111.
1329. Pful. Wukónčenje „-dło“ [Endungen „-dło“]: Č. M. S. XXXIII (1880), 12 f.
1330. Muka, Ernst. Wo předložkach w serbšćinje [Über Vorsilben i. Wendisch.]: Č. M. S. XLIII (1890), 75—96.
1331. Radyserb-Wjela, Jan. Wurjadne ludowe wutworki městnych přidawnikow z městnych wěcownikow [Bemerkenswerte Adjektivbildungen von Ortsnamen]: Č. M. S. LIII (1900), 44—46.
1332. Radyserb-Wjela, Jan. Wěcowniske mjena z wukóncom -owc [Substant. mit d. End. -owc]: Č. M. S. LV (1902), 20—22.
1333. Muka, Ernst. Słowa z wukóncomaj -ski a -stwo [Wörter m. d. Endungen -ski ...]: Č. M. S. LVI (1903), 64—71.
1334. Radyserb-Wjela, Jan. Naše wěeníki z wukóncom „awa“ (Přinoš za serbsku fonetiku.) [Unser. Subst. m. d. End. „awa“]: Č. M. S. LVI (1903), 37—42.
1335. Radyserb-Wjela, Jan. Słowa z wukóncom -stwo [Wörter m. d. End. -stwo]: Č. M. S. LVII (1904), 33—45.

1336. Radyserb-Wjela, Jan. Wo wuzynkomaj -osć a -ota [Über d. Endsilben -osć...]: Č. M. S. LVIII (1905), 103—106.
1337. Radyserb-Wjela, Jan. Naše substantiva z wukóneom -el [Unsere Substant. m. d. End. -el]: Č. M. S. LX (1907), 90—92.
1338. Radyserb-Wjela, Jan. Attributivne zestajenki. Z přidawnikami ze zwěrinskich mjenow [Attribut. Zusammensetzungen. Mit Adjekt. aus Tiernamen]: Č. M. S. LXII (1909), 116—119.
1339. Hórnik, Michał. Předložka [Vorsilbe] „wz“: Č. M. S. LXIII (1910), 126 f.
1340. Radyserb-Wjela, Jan. Serbske wěcowniki-pomjenšeńki [Wend. Deminutiva]: Č. M. S. LXIV (1911), 21—32.
1341. Just, Miklawš. Wo słowotwórbje w Serbščinje [Über d. Wortbildung i. Wendisch.]: Č. M. S. LXVII (1914), 59—79; 128—139.

§ 6. Satzlehre.

1342. Hórnik, M. Dorunanki w serbščinje [Ergänzungsworte]: Č. M. S. XIII (1860), 37—43.
1343. Pful. Genitiv w negativnych sadach [Genitiv i. negat. Sätzen]: Č. M. S. XXXI (1878), 107—115.—Dass.: Łužičan XIX (1879), 11—14.
1344. Hórnik, M. „Wy“ z prädikatom w zdwórlowej ryći [„Sie“ mit d. Prädikat i. d. höfl. Sprache]: Č. M. S. XXXII (1879), 67 f.
1345. Liebsch, Georg. Syntax der wendischen Sprache in der Oberlausitz. Bautzen, M. Hórnik. 1884. XV, 240 S. 8°.
1346. Imiš, H. Synonymika a skladba serbskich wjazawkow [Synonymik u. Syntax wendisch. Bindewörter]: Č. M. S. XLVIII (1895), 81—87.—Dass.: S.-A. aus Č. M. S. [Bautzen, E. M. Monse. 1895.] 7 S. 8°.
1347. Nawka, M. Słowosłěd w serbskich sadach [Wortfolge i. wend. Sätzen]: Č. M. S. LXIV (1911), 133 f.
1348. Muka, Ernst. Městno słowjesa w serbskich sadach [Der Ort d. Verbums i. wend. Sätzen]: Č. M. S. LXVIII (1915), 126—139.

§ 7. Lexikographie.

1349. Vocabularium Latino-Serbicum, potissimum ob difficiliores s. scripturae textus rite vertendos... collectum, & in ordinem alphabeticum congestum... o. O. u. J. 8°. fr.
1350. Megiser, Hieronymus. Thesaurus polyglottus: vel, dictionary multilingue: ex quadringentis circiter tam veteris, quam novi (vel potius antiquis incogniti) orbis nationum linguis, dialectis, idiomatibus & idiotismis, constans... Francofurti ad M., Autor. 1603. 832 + 651 S. 8°.

1351. Swótlik, Yuriy Haužten. Vocabularium latino-serbicum, to
yo Waczeńskich Swówow, na Serbsku Rétz Pžewožeňo,
wošobně těch tak mnohich, schelakich, ha pocžemnéch
SS. Pišma Textušow dla... W Budeschiňe, G. G. Richter.
1721. A—Kk. [532 S.] 8⁰. fr.
1352. Bose, Curt. Wendisch-deutsches Handwörterbuch nach
dem oberlausitzer Dialekte. Nebst einem grammatischen
Vorworte, mit besonderer Rücksicht auf Aussprache und
Wortbildung. Grimma, Gebhardt. 1840. XXVIII, 76 S. 8⁰.
1353. Schmaler, J. E. Njemsko-Serski Słownik. Z wułożenjom
powšitkomneho Serskeho prawjepisanja. Deutsch-Wen-
disches Wörterbuch. Mit einer Darstellung der allgemeinen
wendischen Rechtschreibung. Bautzen, Weller. 1843.
XXXIX, 150 S. 8⁰.
1354. Pfuhl, Khšeščan Bohuwěr a J. P. Jórdan. Serbskoněmski
Słownik. Zwjazk I. A hač Duran. [Wend.-deutsch.
Wörterbuch.] Leipzig, Redakt. d. Slav. Jahrb. 1844.
48 S. 8⁰.
1355. Pful, [Křesčan Bohuwěr]. Prěnje pruhi čišćaneho serbskeho
słownika. (Khował a pozdžišo do knihownje Maćicy S.
wotedał M. Hórnik.) [Die Anfänge eines gedr. wend.
Lexikons.] o. O. u. J. (1856.) [14 S.] 8⁰.
1356. Jenč, K. A. Rukopisne serbske słowniki [Handschr. wend.
Lexikal]: Č. M. S. XII (1859), 87—90.
1357. Pful, [Křesčan Bohuwěr]. Łužiski serbski słownik. Spisał
a pod sobuskutkowanjom Seilerja a Hórnika wudał.
(Lausitzisch Wendisches Wörterbuch...) W Budyšinje
(Budissin), Maćica Serbska. 1866. XXXV, 1210 S. 8⁰.
1358. Sorabus. Tón serbski słownik. Kritika jeneho lubowarja
wšeho stareho [Das wend. Lexikon. Kritik...]: Łužičan
VII (1866), 170—172.
1359. Brósk, Jurij. Dodawki za „słownik“ [Ergänz. zum „Lexi-
kon“]: Č. M. S. XXIII (1870), 79—82.
1360. Nyčka, J. B. Dodawki a porjedzeńki za „słownik“ [Ergänz.
u. Verbesser. f. d. „Wörterbuch“]: Č. M. S. XXIII (1870),
27—34. XXXI (1878), 17—21.
1361. Dučman, H. Dodawki k serbskemu Słownikej [Ergänz. z.
wend. Wörterb.]: Č. M. S. XXIV (1871), 19—58. XXXI
(1878), 39—46. LIX (1906), 79—107.
1362. Rukopisny słowničk. Podał H. Dučman [w exempl. serbsk.
ryčniccy „Wendische Grammatica von Georgio Matthaei,
1721“, we knihowni pražskeje university] [Ein handschr.
Wörterbuch...]: Č. M. S. XXIV (1871), 17—19.
1363. Pful. Zběrka z nowinarja Dejki [lexikalisch]: Č. M. S. XXXI
(1878), 130—133.

1364. Dučman, H. Serbske słowa w zapiskach P. F. Kowarja (1721—1736) [Wend. Worte i. d. Aufzeichn. d. P. F. Kowar]: Č. M. S. XXXVI (1883), 127—132.
1365. Muka, E. Dodawč za hornjoserbski słownik [Ergänz. zum oberwend. Wörterb.]: Č. M. S. XL (1887), 69 f.
1366. Hórnik, M. Rukopisaj Handrija Zejlerja [„Njemkosserski Ssłownik 1827“ a Ssłowow Sbjerki. 1830.] [Die 2 Handschr. Andr. Seilers (Wörterbuch u. Wortsammlungen)]: Č. M. S. XLVI (1893), 19—22.
1367. Radyserb, Jan. Dodawki k serbskemu słownikej [Ergänzungen z. wend. Wörterbuch]: Č. M. S. XLVI (1893), 3—19. XLVII (1894), 26—48. XLVIII (1895), 103—121; 19—29. XLIX (1896), 89—111. L (1897), 57—67; 119—128. LXIII (1910), 68—76.
1368. Muka, Ernst. Słownik z Jakubicoweho Noweho Zakonja. Po wupiskach prof. A. Leskiena a zrjadowanju M. Hórnika z nowa přehladał a wudał [Wörterbuch a. d. N. Testam. d. Jukubitz]: Č. M. S. LI (1898), 88—108. LII (1899), 3—42.
1369. Muka, Ernst. Dozběrki do serbskeho słownika [Restsamm-lungen zum wend. Wörterb.]: Č. M. S. LII (1899), 115—125.
1370. Radyserb-Wjela. Malutkich słowničk. Rěčespytna malinka [Wörterbüchlein der wend. Kindersprache]: Č. M. S. LII (1899), 128—130. LIII (1900), 41—43.
1371. Imiš, Hendrich. Připiski do Pfuhloweho słownika. Wupisał H. Dučman-Wólšinski; za Časopis M. S. zrjadował Pawoł Šolta-Hajničanski [Schriftl. Bemerk. zu Pfuhls Wörterb.]: Č. M. S. LXV (1912), 63—71.
1372. Libš, Jurij. Němsko-serbski słownik z wójských lět [Deutsch-wend. Wörterb. a. d. Kriegszeit]: Č. M. S. LXXIII (1920), 17—19.
1373. Muka, Arnošt. Serbsko-němski a němsko-serbski přiručny słownik. (Z krótkej hornjoserbskej rěčnicu a němsko-serbskim zapisom hornjołužisk. městnostnych mjenow.) Po Kralowym rukopisu a Pfuhlowym s.-n. słowniku. [Titel auch i. deutsch. Spr.:] Wendisch-deutsch. u. deutsch-wen-disches Handwörterbuch. W Budyšinje, Smoleř. 1920. IV, 256 S. 8⁰.
1374. Páta, Josef. Kapesní slovník lužicko-česko-jihoslovanský a česko-łužický [Taschenwörterb. d. wend.-čech.-jugosl. u. čech.-wend. Sprache]. Prag, Verein „Adolf Černý“. 1920. 319 S. 8⁰.
1375. Rězak, Filip. Němsko-serbski wšowědny słownik hornjo-łužiskeje rěče. Deutsch-wendisches encyklopädisches Wörterbuch der oberlausitzer Sprache. Bautzen, L. A. Donnerhak. 1920. 1150 S. 8⁰.

1376. Nawka, Michał. Dodawk k Rězakowemu słownikej [Ergänz. z. Resaks Wörterb.]: Č. M. S. LXXIX (1926), 13—36.
1377. Kral, Jurij. Serbsko-němski Słownik hornjołužiskeje rěče. Zwjazk 1. A—P. (Wendisch-deutsches Wörterbuch der oberlausitzer Sprache von Georg Kral.) Budyšin, Maćica Serbska. 1927. XXXII, 400 S. 8⁰.
1378. Schindler, J. S. F. Kleines deutsch, wendisch, russisch u. pohlnisches Wörterbuch über 500 der gebräuchlichsten Wörter meist nach alphab. Ordnung enthaltend, nebst einem russisch-pohlnischen Register nach deutscher Mundart. Cottbus, in Comission d. Lesebibliothek. 1813. 40 S. 8⁰. fr.
1379. Zwahr, J. G. Nieder-lausitzisch-wendisch-deutsches Handwörterbuch... hrsg. von J. E. F. Zwahr. Spremberg, Carl Friedr. Säbisch. 1847. XII, 476 S. 8⁰.
1380. Broniš. Mittheilungen aus einem alten Wörterbuche der niederlausitzisch-serbischen (wendischen) Mundart: Jahrbücher f. slav. Literatur, Kunst u. Wissensch. N. F. II (1854), 331—344; 537—556.
1381. Nyčka, J. B. Delnjołužiske dodawki [za słownik] [Niederlaus. Ergänz. zum Wörterb.]: Č. M. S. XXIX (1876), 80-90.
1382. Hórník, M. Rukopis dr. Antona w Zhorjelu [Wörterbuch u. 43 Lieder in niederlaus. Sprache]: Č. M. S. XXXIV (1881), 129—131.
1383. Šwjela, B. Zběrka dolnoserbskich slow, kótarež se w Zwahrowem słowniku njenamakaju [Sammlung v. niederwendl. Wörtern, die nicht b. Zwahr vorh....]: Č. M. S. LV (1902), 52—63.
1384. Muka, Ernst. Słownik dolnoserbskeje rěcy a jeje narěcow. Slovník dolnolužického jazyka a jeho nářečí. (Wörterbuch der nieder-wendischen Sprache und ihrer Dialekte.) Словарь нижне-лужицкаго языка и его наръчий. I. A-N. Petersburg-Prag. Náklad Ruské Akad. Věd a České Akademie věd. 1911—1926. 8⁰.

§ 8. Sprichwörter.

1385. Haupt. Sammlung wendischer Sprüche auf Weihnachten, Ostern, Pfingsten von unterschiedenen Jahrgängen 1758 bis 1786. [71 Stück, Titel handschriftl.] o. O. u. J. 4⁰. fr.
1386. Seiler. Wendische Sprüchwörter: N. Laus. Mag. XVII (1839), 352—358.
1387. Buk, Jakub. Serbske přisłowa a přisłowne prajenja [Wendische Sprichwörter]: Č. M. S. VI—VII (1853/54), 31—50. VIII (1855), 111—119. IX—X (1856/57), 41—53. XIII (1860), 10—13. XV (1862), 21—26.

1388. Lětniki ryčespytneho wotrjada Maćicy Serbskeje. Redakt. Jakub Buk. Zwj. I. započaty w lěće 1854. [Darin: Sprichwörter v. J. Buk.] W Budyšinje, (K. B. Hika). 1854.
1389. Die Sprichwörter der lausitzischen Serben: Jahrbücher f. slavische Literatur, Kunst u. Wissenschaft N. F. II (1854), 34—52.
1390. Buk, Jakub. 600 serbskich přisłowow a štyri kopy přisłownych prajidmow [600 Sprichwörter]. W Budyšinje 1858. 52 S. 8°.
1391. Seileř, H. a J. Buk. Dalša kopa serbskich přisłowow ze zběranych [Weiteres Schock Sprichwörter]: Č. M. S. XIII (1860), 10—13. — Desgl. Dalše sto serbskich přisłowow a přisłownych prajidmow: Č. M. S. XV (1862), 21—26.
1392. Buk, Jakub. 1000 serbskich přisłowow a přisłownych prajidmow [1000 Sprichwörter]. W Budyšinje, (E. M. Monse.) 1862. 60 S. 8°.
1393. Fiedleř, [K. A.] Mysle a přirunanja [Sprichwörter]: Łužičan V (1864), 141 f. VI (1865), 30; 38—40; 60 f; 73; 90 f; 107; 126 f; 137. VII (1866), 61.
1394. Zejleř, H. Serbske narodne přisłowa. [Sprichwörter.] Ze zawostajenych rukopisow wupisał a zrjadował Ernst Muka: Č. M. S. XLI (1888), 19—24.
1395. Wjela, J. Serbske přisłowa a hrónčka [Sprichwörter]: Č. M. S. XLIII (1890), 51 f.
1396. Wehla, J. Sto přisłowow [100 wendische Sprichwörter]: Č. M. S. XLIV (1891), 68—70.
1397. Radyserb, Jan. Słowne dwojički z prajimow a přisłowow: Č. M. S. XLVII (1894), 72—76.
1398. Radyserb-Wjela, Jan. Serbske onomatopoetiske a druhé napodobowace słowa [Wend. onomatopoet. Wörter]: Č. M. S. LI (1898), 74—83.
1399. Radyserb-Wjela, Jan. Tři sta metaforiskich hronow serbskeje ludoweje rěče [300 metaphor. Reime d. wendisch. Volksprache]: Č. M. S. LIV (1901), 5—15. — Desgl. 2. Sammlung: ebda. LVIII (1905), 3—32; 106—137. — Desgl. Letzte Sammlung: ebda. LXI (1908), 88—122.
1400. Handrik-Slepjanski, M[atej]. Zběrka přisłowow ze Slepjanskeje narěče. Z pomocu H. Kóncana w Rownem a Khr. Šynka w Slepom [Sammlung v. Sprichwörtern i.d. Schleifer Mundart]: Č. M. S. LV (1902), 50—52.
1401. Handrik-Slepjanski, M. Druha zběrka (101) přisłowow ze Slepjanskeje narěče: Č. M. S. LVII (1904), 145—147.
1402. Radyserb-Wjela, Jan. Přisłowa a přisłowne hrónčka a wusłowa Hornjołužiskich Serbow [Sprichwörter u. sprichwörtliche Redensarten u. Ausdrücke der Oberlausitzer

- Wenden, vollendet u. hrsg. von E. Mucke]. Bautzen, Mucke. 1902. XIV, 314 S. 8°.
1403. P., T. Wendische Sprichwörter: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1903. S. 441 f.
1404. Kemwozyk. Sprichwörter der sächsischen Wenden. In deutscher Übersetzung mitgeteilt: Dresd. Anzgr. Sonntags-Beil. IV (1904), 119 f; 124; 143 f.
1405. M[ucke], E. Wendische Sprichwörter: N. Lausitz. Magazin LXXX (1904), 124—137.
1406. Radyserb-Wjela, Jan. Přenoški a přirunanki abo metaforiske hrona w rěči Hornjołužiskich Serbow [Metaphor. Sprüche]: Lužica XXIII (1904), 31—34; 40 f; 48 f. XXIV (1905), 11 f; 23 f; 30 f; 38 f; 46 f; 53 f; 95 f.
1407. Radyserb-Wjela, Jan. Metaforiske Hrona abo přenoški a přirunanki w rěči hornjołužiskich Serbow. Wudał... Ernst Muka. [Metaphor. Sprüche.] Budyšin, Smoleř. 1905. 98 S. 8°.
1408. Radyserb-Wjela, Jan. Der Teufel im Sprichworte der Oberlausitzer Wenden: Mitt. d. Ver. f. Sächs. Volkskunde IV (1908), 311—314.
1409. Symank, Jan. Serbske přisłowa [Wend. Sprichwörter]. W Budyšinie, (L. A. Donnerhak.) 1926. 31 S. 8°.
1410. Jórdan, H. Delnjołužiske ludowe přisłowa [Niederlaus. volkstüml. Sprichw.]: Lužica I (1882), 9; 34.
1411. Kósyk, Mato. Delnoserbske přisłowa. (Do štuckow zestajał) [Niederwend. Sprichwört.]: Lužica V (1886), 7; 14.
1412. Jórdan, H. Delnoserbske přisłowa [Niederwend. Sprichw.]: Č. M. S. LV (1902), 118—123; 143—145.

§ 9. Rätsel, Redensarten.
Schelt-, Spott- und Schimpfwörter.

1413. Serbske hudančka [Wendische Rätsel]: Lužičan V (1864), 189 f.
1414. Radyserb-Wjela, Jan. Wohidma na -ač. Za serbski słownik zezběrał a zestajał [Schimpfworte auf -ač]: Č. M. S. LIII (1900), 128 f.
1415. Radyserb-Wjela, Jan. Alliteracija w ludowych prajidmach. Z ludoweho erta zezběrał a zestajał [Alliteration in volkstüml. Redensarten]: Č. M. S. LIX (1906), 136—139.
1416. [Radyserb-Wjela, Jan.] Worjeschki. Pręz dżewjeć stow hódančkow z trébnym klučom... do serbskeho kraja pušćił džed Štotežko. (Maćičnych spisow Nr. 111.) [Nüsschen. Über 900 Rätsel ...] Budyšin, Maćica Serbska. 1907. 96 S. 8°. fr.

1417. Šwela, G. Přinošk z dolnoserbskeje phraseologije [Beitrag zur niederwend. Phraseologie]: Č. M. S. LXI (1908), 76—84.
1418. Radyserb-Wjela, Jan. Barbowne přidawniki k wěenikam [Eigenschaftsworte]: Č. M. S. LXII (1909), 119—122.
1419. Radyserb-Wjela, Jan. Wohidma a wudma w serbščinje [Schimpf- u. Spottworte]: Č. M. S. LXVIII (1915), 61—68; 79—84.
1420. Radyserb-Wjela, Jan. Wěcowniki z přidawnikami [Hauptworte m. Adjektiven]: Č. M. S. LXXIII (1920), 31—48. LXXV (1922), 20—27.

§ 10. Dialektologie.

1421. Süßmilch. Urtheil des Herrn Professor Kucharski über die wendischen Dialecte in der Lausitz: N. Laus. Mag. VI (1827), 242—246.
1422. Novikov, E. O važnejších osobennostjach lužickich narěčij [Über die wichtigsten Eigentümlichkeiten der sorbischen Mundarten]. Petersburg 1849. [Mir unzugänglich.]
1423. Hórník, M. Příklad mužakowskeje podryče [Beispiel d. Muskauer Dialekts]: Č. M. S. XXII (1869), 119—121.
1424. Wjelan, Jul. Edw. Namjezno—Mužakowska wotnožka serbščiny [Abzweig d. Wendisch. an d. Grenzen Muskaus]: Č. M. S. XXII (1869), 57—93.
1425. Leskien, A. Bemerkungen über den niedersorbischen Dialekt des Tharäus: Archiv f. slav. Philologie II (1876), 126—129.
1426. Nyčka, J. B. Delnjołužiske a pomězne słowa: Z wokolnosće Blunja zeběráł [Niederlaus. u. grenznachbarl. Worte]: Č. M. S. XXIX (1876), 78—80.
1427. Handrik, Matej. Serbske narěče [Wendische Dialekte]: Łužica XVI (1897), 44—45; 55—56.
1428. Handrik-Slepjanski, Matej. Zběrka mjenow ze Slepjanskeje narěče [Namensammlung a. d. Schleifer Mundart]: Č. M. S. LV (1902), 46—50.
1429. Handrik-Slepjanski, M. Słownik Slepjanskeje narěče [Wörterbuch d. Schleifer Mundart]: Č. M. S. LVIII (1905), 81 bis 103. LIX (1906), 41—58.
1430. Muka, Ernst. Pokazka Łukowskeje podrěče delnjeje serbščiny z časa do 1600 [Beispiel d. Luckauer Dialekts d. niederwend. Sprache]: Č. M. S. LXVIII (1915), 52 f.
1431. Ščerba, L. V. Vostočnolužickoje Narěčije [Die ostsorbische Mundart]. (Zapiski Istoriko-Filol. Fakulteta Petrogradskago Universiteta 1915.) Petrograd, Kollins. 1915. XXIV + 194 + 54 S. 8°.

§ 11. Verschiedenes.

1432. Hórník, M. Glossy w agendzé Khrystofa Blöbela [Glossen i. d. Agenda d. Christ. Blöbel]: Č. M. S. XXVIII (1875), 53 f.
1433. Brandt, R. Načertanije slavjanskoj akcentologii [Abriss des slav. Akzents]. Petersburg, Akademie. 1880. S. 160 bis 167: Der sorbische Akzent.
1434. Pful. Słowo wo serbskich rymach [Wend. Reime]: Łužica II (1883), 47 f.
1435. Meiche, Alfred. Slawische Beiträge zu den deutschen Mundarten im Kgr. Sachsen: Mitt. d. V. f. Sächs. Volkskunde II (1902), 327—341.
1436. Radyserb-Wjela, Jan. Jědźnych tworow mjena z přimjenami [Namen von Nahrungsmitteln]: Č. M. S. LX (1907), 52—55.
1437. Lehr-Splawiński, T. De la stabilisation de l' accent dans les langues slaves de l' Ouest: Revue des études slaves III (1923). Darin sorb. Akzent S. 188—192.

Kap. 2. Literatur.

§ 1. Bibliographisches und Buch- und Schriftwesen.

1438. Jenč, K. A. Najstarša serbska čišćana kniha a jeje spisař [Albina Mollera delnjołužiske serbske spěwarske knihi w Ponichowej serbskej knihowni w Budyšinje] [D. allerältest. wend. gedruckte Buch]: Č. M. S. XI (1858), 70—82.
1439. Jenč, K. A. Najstaršej serbskaj rukopisaj [w kral. knihowni w Barlinje 1) serbske přełożenie Now. Test. pod čo. X a 2) pod čo. XVIII zběrka zelowych mjenow z lěta 1582] [Die beiden ältest. wend. Handschr.]: Č. M. S. XV (1862), 46—50.
1440. Jenč, K. A. Napismo najstarších serbskich čišćanych knihow [Überschrift d. ältest. wend. gedruckt. Bücher]: Č. M. S. XXV (1872), 116—118.
1441. L[ibš], J[urijl]. Nastawki bjez napisma [Serbskim spisaćelam!] [Aufsätze ohne Überschrift]: Posoł XXIII (1885), 41—44; 49—52; 60—62.
1442. Rězak, Filip. Serbski rychłopis. Po Gabelsbergerowym zestajenju za serbšćinu připravil [Wendische Stenographie]: Č. M. S. XLVIII (1895), 92—103. — Dass. S.-A. Budyšin 1895. 14+16 S. 8°.
1443. Muka, Ernst. Delnjoserbska pismowska a bibliografiska starožitnostka [Eine Sammlung von Reden, Berichten u. Liedern a. d. J. 1694, die bei Einweihung d. Gymnasiums d. reform. Gemeinde in Frankfurt a. d. Oder vorgetragen wurden]: Č. M. S. LI (1898), 83—86.

1444. [Deleňk, Jurij.] Serbskomu nowinařstwu [Dem wend. Zeitungswesen]: Posoł L (1912), 429.
1445. Muka, E. Serbske rukopisne a čišćowne drobnostki [Wend. handschr. u. gedr. Aphorismen]: Č. M. S. LXVIII (1915), 48—51.
1446. Skala, [Jakub]. Słowo našim česčenym spisowačelam [Ein Wort an unsere Schriftsteller]: Posoł LV (1917), 4; 29 f; 57; 126 f.
1447. Wjacławek, Jakub. Serbsko-łužiska kniha a serbsko-łužiske knihownistwo [Das wendische Buch u. das wendische Buchwesen]: Knižní kultura doby staré i nové. Příručka pro výstavy mezinárodního sjezdu knihovníků a přátel knihy... sestavil Ant. Dolensky. V Praze 1926. S. 28—34.

§ 2. Zeitschriften und Kalender.

1448. Serski Powedar a Kurier. Jene mješacéne pišmo, schitkim Sserbam k Trjebnoszi. Kruch 1—12. Ljeto 1. 1809; Ljeto 2. Kruch 1—12 [u. d. T.:] Sserbow Kurier a Powedar. 1810. Sałož. a wohnd. we Budyschini wot Jana Gottlob Deuki. — Desgl. Ljeto 3. No. 1—12 [u. d. T.:] Sserbow jeniečki Nowinynoscher. 1811; Ljeto 4. No. 1—4. 1812. We Lubiju, J. Krist. Schlenkař. (1809—12.) 8°. fr.
1449. Kucžank, J[akub]. Jutnitžka. 1840—50. Budyšin.
1450. Jutrnička. Nowiny za Serbow. List 1—26. 1842. (Wedžene wot J. P. Jordana.) (Budyschiňe, Weller. 1842.) 4°.
1451. Serbska Jutnička. Wudawana wot J. P. Jordana. Bd. 1—2. 1842. o.O.u.J. (Lipsk, Bedr. Niesa. 1842.) 2 Bde. 8°.
1452. Tydženska Nowina aby sserbske Poweszje sa hornych Łužicžanow 1842—48. Budyschini, Weller. 1842—48. 4°. fr.
1453. Tydženske Nowiny. Red. Jan Ernst Ssmoleř. Ljeto 1849—53. W Budyšinje, Weller. 1849—53. 4°. fr.
1454. Serbske Nowiny. Red. a wud. J. E. Smoleř. Jg. 1854—84. Desgl.: Red. a wud. Marko Smoleř 1885—1919. Jg. 44—78. Desgl.: vom J. 1920—28 [als Tagesztg.] Jg. 79—87. W Budyšinje, Smoleř. 1854—1928. 2°. fr.
1455. Jenč, K. A. Prěnje pjeć a dwaceći lět našich Serbskich Nowinow [Die ersten 25 Jahre unser. Serbsk. Now.]: Č. M. S. XX (1867), 586—604.
1456. Słoty jubilej „Sserbskich Nowin“. 1842—1892 [Golden. Jubiläum d. S. N.]: Serbske Nowiny LI (1892). Nr. 1.
1457. Verschleuderung der Bautzener wendischen Zeitung: Bohemia. Prag 1923 v. 15. Febr.

1458. Missionske Poweszje, aby Podawki sbožeho Kralestwa stareho a noweho Cžaša [Missionsbote]. Wudawar Seiler. 1844—49. (Wojerezach, C. Ihring [v. Sept. 1847] Erba. 1844—49.)
-
1459. Časopis towařstwa Maćicy Serbskeje 1848—52. Jg. 1—5. Redakt. J. E. Smoleŕ. — Desgl.: 1853—67. Redakt. Jakub Buk. Jg. 6—20. H. 17—36. — Desgl.: 1868—72. Redakt. Michał Hórnik. Jg. 21—25. H. 37—46. — Desgl.: Časopis Maćicy Serbskeje. 1873—94. Redakt. Michał Hórnik. Jg. 26—47. H. 47—89. — Desgl.: 1894—1928. Redakt. Ernst Muka. Jg. 48—81. H. 90—153. W Budyšinje, Maćica Serbska. (1848—1928.) 8⁰.
1460. [Dazu:] Jacob, G. Deutsches Inhaltsverzeichnis [1848 - 1894]: N.Laus.Mag.LXX (1894), 262—272. — Muka, E. Registrik abo nadrobny zapis wobsaha 1—50. [Gesamtreg. der ersten 50 Jahrgänge.] Bautzen, Selbstverl. [1897.] 48 S. 8⁰. — Ernst Mucke. Deutsches Inhaltsverzeichnis . . . 1895 bis 1905: N. Laus. Mag. LXXXIII (1907), 230—238.
1461. Die Schriften der Maćica Serbska in der Lausitz: Jahrbücher für slawische Literatur, Kunst und Wissenschaft N.-F. I (1852), 26—37; 95—112. I (1853), 37—50.
-
1462. Jutnitzká habó Nowiné za podjanskich Serbow. 1848—49. [Jg. I—II.] Desgl. Jg. III, 1850. Wudawařej Jak. Kućank ha Michał Cyž. o. O. u. J. (W Budyšinje 1848—50).
1463. Serbski Nowinkar. Tydženski Cžašopiš wot tych najwažnischich Podawkow njetsischeho Cžašu. 1848. Nr. 1—21. We Budyschini, F. A. Reichel. 1848. 168 S. 8⁰. fr.
-
1464. Bramborski Šerbski Zassník. Hrsg. v. Nowka 1848—52. Desgl. Hrsg. v. Pank 1853—63. Desgl. von Kito Šwela 1864—80. Desgl. Bramborske Nowiny von Šwela, Heinr. Jordan u. Mato Kósyk 1881—85. We Choschobusu 1848—85.
1465. Bramborski Zašník. Sserbske nowiny sa politiku a pohużeńe we hokrejsach Choschebus, Kalawy a Grodk hrsg. v. Kito Šwela 1885—1915. We Worejcach, Wenzel - Lapstich. 1885—1915. Desgl. von Bog. Šwela 1916—18. W Budyšinje, Smoleŕ. 1916—18. Desgl. Serbski Casnik von Bog. Šwela 1921—22. Desgl. von Mina Witkoje 1923—28. W Budyšinje, Smoleŕ. 1921—28. 2⁰.
1466. S. Casnikařowy jubilej [Bramborski Casnik]: Łužica XXXIII (1914), 23—25.

1467. Šwela, Bogumił. Krótke stawizny „Bramborskeho serbskeho Casnika“ [Kurze Geschichte d. B. s. C.]: Łužica XL (1925), 111 f.
1468. Sernicžka. Ljetn. 1—4. Wud. a sałožeř B. H. Imisch. W Budyschinj, K. B. Hika. 1849—52.
1469. Missionski Posoł. Mjeßbacžny nabóžny cžažopiš sa naschich hornjołužiskich Sserbow. Wud. wot Rychtarja. Jg. 1—28 (1854—81.) Desgl.: Mißionski poboł [Jg. 29—37] 1882—90 wot M. Domaschki a J. Jakuba. — Desgl.: [Jg. 38—40] 1891—93 wot M. Domasehki a E. Krügarja. — Desgl.: [Jg. 41—44] 1894—97 wot M. Domaschki a J. Mrósaka. — Desgl.: [Jg. 44—45] 1897—98. J. Wałtar a M. Domaschka. — Desgl.: [Jg. 46—49] 1899—1902. J. Křižan a M[oritz] Domaschka. — Desgl.: [Jg. 49—62] 1902—1915. J. Křižan a J. Mikela. We Wojerezach, J. Kulman [später G. Wenzel u. a.]. 1854—1915. — Desgl. Nowy mißionski poboł. Jg. 1—13 (1916—28). Budyšin, Smoleř. 1916—28. 8⁰.
1470. Katholski Posoł. Cyrkwinski časopis wudawany wot tow.ss. Cyrilla a Methoda. Redaktor M. Hórnik. Jg. 1—9. 1863—71. Desgl.: Redakt. Jurij Łusćanski. Jg. 10—15. 1872—1877.
 " : " Michał Róla. Jg. 16—18. 1878—80.
 " : " Michał Hórnik. Jg. 19. 1881.
 " : " Jakub Skala. Jg. 20—41. 1882—1903.
 " : " Mikławš Andricki. Jg. 42. 1904.
 " : " Mikł Žur. Jg. 43—44. 1905—06 (julij).
 " : " Jakub Šewčik. Jg. 44—46. 1906—08.
 " : " Jakub Žur. Jg. 46—47. 1908—09.
 " : " Jurij Deleňk. Jg. 48—52. 1910—14.
 " : " Mikławš Just. Jg. 53—62. 1915—24.
 " : " Michał Kětan. Jg. 63—64. 1925—26.
 " : " Józef Nowak. Jg. 65—66. 1927—28.
 W Budyšinje, L. A. Donnerhak, 1863—1876; Smoleř 1877 bis 1913; Tow. Cyrill a Method 1913—28. 8⁰ a 4⁰. Dazu: Zabawna příloha 1893—94.
1471. Hórnik, M. Katholski Posoł a druhe serbske časopisy [Kath. Pos. u. andere wend. Ztschr.]: Posoł XIX (1881), 1—3.
1472. [Skala, Jakub.] 25 lět [wobstacža Kath. Posoła] [25 Jahre d. K. P.]: Posoł XXV (1886), 221—223.
1473. Lužičan. Časopis za zabawu a powučenje. Wud. J. E. Smoleř. Redakt. M. Hórnik. H. 1—4. Desgl.: Red. J. E. Smoleř. H. 5—6. Desgl.: Na lěto 1866—73. Red. K. A. Fiedler. H. [später Jg.] 7—14. Desgl.: 1874—75. Red. J. E. Smoleř. Jg. 15—26. W Budyšinje, E. M. Monse. 1860—63. Smoleř & Pech. 1864—75. 8⁰.

1474. Missiońska powęsczi. Hudane s pomozu nékotarych farrarow wot R. Härtinga. 1870 Nr. 1. Desgl.: 1871 Nr. 1. (W Choschobusu, F. W. Brandt. 1870—71.) 2 Nrn. 4°.
1475. Serbski Hospodař. Časopis za serbskich ratarjow n.l. 1881. Jg. 1. Red. Michał Hórnik. Selbständ. Beil. zum „Kath. Posoł.“ — Desgl. Jg. 2—17. 1882—97. Red. G. Kubaš. Selbständ. Beil. z. „Serbske Nowiny“. — Desgl. Jg. 18 bis 35. 1898—1928. Wud. Towařstwo Serbskich Burow. W Budyšinje, Smoleř. 1881—1928. 8°. fr.
1476. Łužiski Serb. Časopis za serbski lud a studentow. Jg. I u. II. 1885—86. Budyšin, Smoleř. (1885—86.) 4°.
1477. Lužica. Měsačník za zabawu a powučenje na lěto 1882—86. Zamołw. redakt. a wudaw. Ernst Muka. Jg. 1—5. — Desgl. na lěto 1887—95. Redigujetaj Jurij Libš a Ernst Muka. Jg. 6—14. — Desgl. na l. 1896—1903. Ernst Muka a Mikławš Andricki. Jg. 15—22. — Desgl. na l. 1904—1907. Ernst Muka a J. Bart-Čišinski. Jg. 23—26. — Desgl. na l. 1908—09. J. Bart-Čišinski. Jg. 27—28. — Desgl. na l. 1910—1916. Maćica Serbska. Jg. 29—35. — Desgl. na l. 1921. Jg. 36. Jurij Libš a Arnošt Muka. — Desgl. na l. 1922—23. Red. Jozef Nowak. Jg. 37—38. — Desgl. 1924—25. Jg. 39—40. Jurij Wjela a Jan Bryl. — Desgl. 1926—28. Jg. 41—43. O[ta] Więcاز a J[an] Symank. Budyšin, Smoleř-Donnerhak. 1882—1916; 21—28. 4° u. 8°.
1478. Njebjeska sahrodka. Jg. 1888. Nr. 1. o. O. u. J. (W Gubinje, G. Jurik. 1888.) 8°. fr.
1479. Mißionski pscheczęel. Powjesće s pola Barlinskeho mißionskeho towařstwa. Nr. 1—2, 4 (1890—91). o. O. (We Wojerzejach, Oskar Hentschel.) 1890. 8°. — Desgl.: Jg. II, Nr. 1—3 (1891—92).
1480. Pomejaj Bóh! Serbske njedźelske łopjeńka. Jg. 1—37. 1891—1928. (W Budyšinje, Smoleř. (1891—1928.)
1481. L. Gwiazda, Delnjołužiski měsačník: Łužica XXXIII (1914), 14—15.
1482. Raj. Časopis za serbske dźěći. Nakładuje swobodne zjednoćeństwo serbskich wučerjow. Jg. 1—15. 1914—28. W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1914—28. 8°.
1483. Serbski Student. Jg. 1—10. 1919—1928. W Budyšinje, Smoleř. 1919—28. 4°.
1484. Českolužický Věstník. Českoserbski Wěstnik. (Řídí Jos. Páta.) Jg. 1—9. 1920—28. Prag, Verein „Adolf Černý“. 1920—28. 4°.
1485. Serbin, Jan & Serbomil [Bryl, Jan a Muka, Ernst]. Českolužický Věstník — Českoserbski Wěstnik: Łužica XXXVIII (1923), 21—27.

1486. Naš Čas we wobrazach. Jg. 1—4. 1925—28. W Budyšinje,
Wud. Serbsk. Nowin. 1925—28. 4°.
-
1487. Gutmann, C. A. Spochi trajaza bibliska Protynka sa wschitke
dny na zyle ljetu. [Přełož. Bartko.] We Strawalczi,
Spišaczel. 1854. 16+[13] S. 8°. fr. [Druck i. Bautzen
bei K. B. Hike.]
1488. Pschedženak. Jg. 1—74. Protynka sa Sserbow na lěto
1855—1928. W Budyšinje, Maćica Serbska. 1854—1927.
4°. fr.
1489. Krajan. Katholska protynka za Hornju Žužicu na lěto
1868—71 [ohne d. Bezeichnung: Krajan]. — Desgl. na l.
1872—76. [von Jg. 1873] Jg. 6—9. H[andrij] D[učman].
— Desgl. auf d. J. 1877—84. Jg. 10—17. J[akub] S[kala].
— Desgl. 1885. Jg. 18. L.B.R. — Desgl. 1886—95. Jg.
19—28. F[ilip] R[ězak]. — Desgl.: 1896. Jg. 29. J.N.a.M.S.
— Desgl. 1897—1919. Jg. 30—52. F[ilip] R[ězak]. —
Desgl. 1920—24. Jg. 53—57. J[ózef] J[akubaš]. — Desgl.
1925—28. Jg. 58—61. J[an] C[yž]. W Budyšinje, Tow.
Cyrill a Method. 1867—1927. 4°.
1490. L[ibš], J[urij]. 1868. Krajan k pjeđdžesač-lětnomu jubileju.
1917 [Krajan zum 50 jähr. Jub.]: Krajan L (1917), 54—57.
1491. Pratyja sa dołozno-žužyskich Sserbow na lěto 1880—1928.
W Budyschyńe, Ssmólař (1879—1927). 4°.
1492. Polan a holan. Sserbska protynka na l. 1883. We Woje-
rjecach, Wenzel. (1882.) fr.
1493. Nadžija. Serbskich džěći protyčka na lěto 1911—1912.
Wudawa ... Rachlowe [= Franc Kral]. Lětnik 1—2.
Budyšin, w komissiji „Raja“. 1910—11. 8°.

§ 3. Sammelschriften verschiedenen Inhalts.

1494. Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadžowanki
serbskeje studowaceje młodosće. [Alm. z. Andenken d.
10. Vers. d. wend. stud. Jugend.] Budyšin, Smoleř. 1884.
86 S. 8°.
1495. Jubilejne spisy „Serbowki“. 1.—4. Heft ... W Budyšinje
1896—1905. 4 Bde. 8°.
1496. L[ibš], J[urij]. Jubilejne spisy „Serbowki“: Posoł XLIV
(1906), 63—65; 71—75; 83—86; 91—94.
1497. Serbska ludowa knihownja. Wudawa Serbomił Tuchoński.
Nr. 1—21. Budyšin, Smoleř. 1901—1925. 8°.
1498. Serbska knihownja. Zběrka serbskich ludowych spisow.
Rediguje: Jurij Deleńk. Nr. 1—6; 9; 13. W Budyšinje,
Verein Cyril u. Method. 1914—23. 8°.

1499. Serbska kniglowna. H. 1—10. Cottbus, Maschiza Sserbska. 1921—27. 8°. fr.
1500. Knihownja Dom a Swět. Zarjaduje Vlad. Zmeškal 1—11. Prag 1921. W Budyšinje, Koło Serbsk. Spisowaćelow. 1922—28. 8°.
1501. Českoluzická knihovnička. Nr. 1—11... Pořáda Jos. Páta. Prag, Spolek „Ad. Černý“. 1922—27. 8°.

§ 4. Literaturgeschichte.

1502. Schaffarik, Paul Joseph. Geschichte der Sprache und Literatur der Sorben oder Wenden in den Lausitzten: Dess. Geschichte der slawischen Sprache u. Literatur nach allen Mundarten. Abschnitt 4. S. 479—490. Ofen, 1826. 8°.
1503. Hórnik, Michał. Řeč a písemnictví lužických Srbův [Sprache u. Schrifttum d. laus. Wenden]: Časopis česk. mus. 1856. S. 58—80.
1504. Jenč, K. A. Literariske drobnostki: Č. M. S. XIX (1866), 394—398.
1505. [Hórnik, Michał.] Katholske serbske pismowstwo [Kath.-wend. Schrifttum]: Posoł V (1867), 1—2.
1506. Andree, Rich. Die literarischen und nationalen Bestrebungen der Wenden: Dess. Wendische Wanderstudien... Stuttgart. 1874. S. 19—40.
1507. Hórnik, M. Prěnja znata čišćana serbska kniha, 300 lět stara [Albin Moller. Delnjołužiske spěwařske z Lutherowym małym katechismom a agendu] [Das erste gedr. wend. Buch, 300 J. alt]: Łužičan XV (1874), 174—176.
1508. Jenč, K. A. Spisowarjo serbskich rukopisow bjez hornjołužiskimi evangeliskimi Serbami hač do lěta 1800 [Schreiber wend. Handschr. unter d. oberl.-evang. Wenden bis z. J. 1800]: Č. M. S. XXVIII (1875), 82—88.
1509. Pypin, A. N. Stawizny lužisko-serbskeje literatury. Přełožk wot J. E. Smolerja [Gesch. d. laus.-wend. Liter.]: Łužičan XIX (1879), 81—83; 89—94; 97.
1510. Pypin, A. N. a W. D. Spasowič. Stawizny lužisko-serbskeje literatury. „История славянскихъ литературъ. 2. u. 3. d.“, přełožil J. E. Smoleř. [Gesch. d. laus.-wend. Lit.]. Budyšin, J. E. Smoleř. 1881. 32 S. 8°.
1511. Pypin, A. N. Das serbisch-wendische Schrifttum in der Ober- und Niederlausitz. Aus dem Russischen übertragen sowie mit Berichtigungen und Ergänzungen versehen von Traugott Pech. Leipzig, Brockhaus. 1884. 64 S. 8°. S.-A. aus dess. Geschichte der slavischen Literaturen.

1512. Jenč, K. A. Serbjo w němskich romanach a novellach:
Č. M. S. XLII (1889), 92 f.
1513. Hórnik, M. Dopomjeńka serbskej młodžinje [Über die literar. Tätigkeit d. Wenden i. d. letzten 50 Jahren]: Lužica XII (1893), 4 f.
1514. Karásek, Jos. Z Lužice: Národní listy 1893. Nr. 13. [Über d. neuesten literar. Erscheinungen unter d. Wenden.]
1515. Kundratický, F. H. Literatura lužicko-srbská [D. lausitz.-wendisch. Literatur]: Vlast. Prag X (1893/94), 638--639.
1516. Černý, Adolf. O nynější lužické literatuře [Über d. jetzige laus.-wend. Liter.]: Dess. Různé listy o Lužice 1894. S. 105—134.
1517. Černý, Adolf. Lužičtí pěvci z lidu [Wendische Volksdichter]: Květy XVI (1894), Buch 33. S. 7 f.
1518. Müller, Ewald. Wendische Sprache und Literatur: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 58—64.
1519. Wanak, J. E. Pjeć listow z časow Noweho Serbstwa [5 Briefe a. d. Zeit d. neuen Wendent.]: Lužica XVI (1897), 20—21; 30—31; 42.
1520. Žundálek, Fr. H. Listy o lužicko-srbské literatuře [Briefe über d. laus.-wend. Liter.]: Hlídka. Brünn 1897. Nr. 9—11.
1521. Černý, Adolf. Serbske pismowstwo I. 1898. Z českoho přeł. pr. [Wend. Schrifttum a. d. J. 1898]: Lužica XVIII (1899), 66; 77 f.
1522. Francew, WI. Tři listy z časow Noweho Serbstwa [3 Briefe a. d. Zeit d. neuen Wendentums]: Lužica XVII (1898), 44 f; 55 f; 64; 89 f; 99 f.
1523. Francew, WI. Dalše listy z časow Noweho Serbstwa [Weitere Briefe aus d. Zeit d. Neuwendentums (literar.)]: Lužica XVII (1898), 110 f. XVIII (1899), 15 f; 23 f; 34 f; 55 f. XIX (1900), 39 f.
1524. Černý, Adolf. Sto lět serbskeho časopismowstwa [100 Jahre wend. Journalistik]: Květy 1899. S. 211—219; 289—297.
1525. Hoffmann, Luise. Die Sprache und Litteratur der Wenden. (Sammlung gemeinverständl. wissenschaftl. Vorträge . . . hrsg. v. Rud. Virchow. N. F. Ser. 14. H. 318.) Hamburg, Verlagsdruckerei. 1899. 39 S. 8⁰.
1526. Adam, Georg. Die wendische Renaissance: Litterarisches Echo II (1900), 1558—1561.
1527. Libš, Jurij. „Nad Baćońskej wěžu“. Dopomjeńka ze srbskeho pismowstwa [Erinnerungen a. d. wend. Schrifttum]: Lužica XIX (1900), 103—104.
1528. Milaković, Josip. Lužička književnost u godini 1900 [Wendisches Schrifttum i. J. 1900]: Nada 1901. S. 127 f.

1529. Tetzner, F. Michael und Abraham Frentzel und die sorbische Literatur: Wissensch. Beil. d. Leipziger Ztg. 1903. Nr. 143. S. 573 f.
1530. Francew, Wlad. a Jakub Ćišinski. Listy serbskich wótčincow z časow serbskeho wozrođenja [Briefe wend. Patrioten a. d. Zeit d. wend. Wiedergeburt]: Č. M. S. LVII (1904), 86—109. LVIII (1905), 57—70.
1531. Kukowski, J. B. [Bart-Ćišinski, Jakob]. Die Litteratur der Lausitzer Serben zu Anfang des XX. Jahrhunderts. S.-A. aus „Сборникъ по славяновѣдѣнію“ I. Petersburg. Akademie d. Wiss. 1904. 27 S. 4°.
1532. Tetzner, F. Die Anfänge der slavischen Literatur in Deutschland: Wiss. Beil. d. Leipz. Ztg. 1904. Nr. 137.
1533. Ćišinski, Jakub. Razvoj literature Łužickich Srba sa osobitim obzirom na njeno sadašnje stanje: Letopis Matice Srpske, Novi Sad 1905.
1534. Pech, Joh. Traug. Die Schillerfeier im wendischen Schrifttum; Leipz. Zeitung 1905. Nr. 61. Beil. 1.
1535. Po prawdze Bożej [krótki přehlad ze serbskeje literatury] [Kurz. Überblick üb. d. wend. Lit.]: Posoł XLIV (1906), 273—275.
1536. Lubin-wutroba. Našim jubilejam lěta 1906 [Histor.-literar. Übersicht]: Łužica XXVI (1907), 19—22; 27—30; 35—38.
1537. Černý, Adolf. Stawizny basnistwa łužiskich Serbow [Gesch. d. Dichtkunst d. laus. Wend.]: Č. M. S. LXI (1908), 3—64 b; LXIII (1910), 3—48. — Dass. Knižka I: Basnistwo hornjo-łuž. Serbow. (S.-A. aus Časopis M. S.) Budyšin, Maćica Serbska. 1910. 109 S. 8°.
1538. X. kongres słowjanskich nowinarjow w Běłohrodźe a łužiscy Serbja [10. Kongr. slav. Journal. i. Belgrad u. d. laus. Wenden]: Łužica XXX (1911), 63—66.
1539. R. [Kral, Franz]. Serbske pismowstwo [Wend. Schrifttum]: Posoł XLIX (1911), 311 f.
1540. Wićaz, Ota. 1. Wo serbskim ludowym basnistwje.—2. Serbja jako misjonarojo Bratrowskeje Jednoty. — 3. Serbowka w Surinamje. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serb. Tuchoński Nr. 12.) [Über d. wend. Volksdichtung.] W Budyšinje, wudawař. 1922. 56 S. 8°. fr.
1541. Meyer, K. H. Die slovenischen protestantischen Drucke bei den Lausitzer Wenden: Archiv f. slavische Philologie XXXIX (1924), 93—103. — Dass. als S.-A. Leipzig 1924. 12 S. 8°.
1542. Dołnoserbske pismowstwo 1914—1921 [Niederw. Schrifttum 1914—21]: Łužica XXXIX (1924). Nr. 4. S. 6—8.

1543. Páta, Jozef. Wo studiju serbskeho pismowstwa w 1. połojey XIX. lětst. (Přelož. Jan Bryl.) [Über d. Studium d. wend. Schriftt. i. d. 1. Hälfte d. 19. Jhrh.]: Č.M.S.LXXVII (1924), 111—124.
1544. Krječmař, M[ikl]. Přehlad literatury hornjołužiskich Serbow 1914—1924. Přeložk ze zběrnika „Slovanský Přehled“ [Überblick ü. d. Liter. d. oberlaus. Wend.]: Łužica XL (1925), 41—43; 80—86; 102—106.
1545. Meyer, Karl H. Die wissenschaftliche, das Wendische (Sorbsche) betreffende Literatur des letzten Jahrzehnts. (S.-A. aus: Jahrbücher für Kultur u. Geschichte d. Slaven. N. F. Bd. 1. H. 1. 1925.) o. O. u. J. [Breslau, Priebatsch. 1925.] 10 S. 8°.
1546. Páta, Josef. Úvod do studia lužickosrbského písemnictví. Kriticko-bibliografický přehled posavadních prací o lužickosrbském písemnictví. (Facultas philos. universitatis Carol. Prag. Sbírka pojednání a rozprav. VII.) [Einführung i. d. Studium des lausitz.-wendisch. Schrifttums.] Prag, Filosofická fakulta university Karlovy. 1925. 148 S. 8°.
1547. Z poezji Serbow lužickich (Handrij Zejleř i Jakub Čišinski) [Aus d. Poesie d. laus. Wend.]: Kultura słowiańska 1925. Nr. 4. S. 8—9.
1548. Heidrich, O. Baltoslovanské a lužickosrbské motivy v literatuře dánské a švédské [Baltoslav. u. lausitz.-wend. Motive i. d. dänisch. u. schwedischem. Literatur]: Česko-lužic. Věstník VII (1926), 6—9.
1549. Wurmová, Jindřiška. Nejstarší památky písemnictví u lužických Srbů [D. ältest. Denkm. d. Schrifttums bei d. laus. Wend.]: Ruch. Brno 1927. Nr. 108.
1550. Zalęski [Lorenc, Jakub]. Basnicy: Łužica XLI (1927), 86—87.

§ 5. Volkslieder.

1551. Krawe, Bjarnat a M[ich.] Nawka. Wo serbskem narodnem spěvje [Über d. wendisch. Volkslied]: Kwětki. Serbska čitanka. W Budysinje 1921. S. 242—250.
1552. Schneider-Krawe, Bernhard. Hero und Leander im wendischen Volksliede. Eine Volksliedstudie: Dresdn. Anzgr. Wissenschaftl. Beil. Dienstags-Beil. III (1926), 193 f.
-
1553. [Lehmann, Sebastian Michał.] Jene czewo nohwo Spewanezko, romadu sestayane wot jenoho Serbskim Modem Ludzom iara, derie Snajownoho! o. O. 1803. 2 Bl. 8°. fr. — Dass. a. d. J. 1808.

1554. Niederlaus.-wendische Volkslieder: N. Laus. Mag. XII (1834), 551. XIII (1835), 97.
1555. Neumann, J. W. Ein Niederlausitzisches Wendisches Volkslied: Beiträge z. Geschichte u. Altertumsk. d. Niederlausitz I (1835), 140—142.
1556. [Haupt, Joachim Leopold.] Proben aus einer Sammlung wendischer Volkslieder: N. Laus. Mag. XVII (1839), 157 bis 162. XXII (1844), 1—109.
1557. Haupt, Leopold, a Jan Ernst Smoleř. Pjesnički hornych a delnych Lužiskich Serbow. Ludu z erta napisane a z jich narodnymi hłosami, Njemskim pšełoženjom njedže potriebnymi wuloženjami a z wopisanjom Serbow nałożkow a wašnja a z pšidawkom z jich basničkow, bamžičkow a pšisłowow. Džel 1—2. (Haupt, Leop. u. J. E. Schmaler. Volkslieder der Wenden in der Ober- u. Niederlausitz...) Grymi (Grimma), J. M. Gebhardt. 1841. 4°.
1558. Šleca, H[erman]. Přinošk k představiznam J. E. Smolerjowych serbskich „Pěsničkow“ 1841/43 [Beitrag zur Vorgesch. v. Schmalers Volksliedern]: Č. M. S. LXXV (1922), 42—60.
1559. Wicžaz, Pětr. Serbske Pěsnički zezběrane a serbskim hólcam a holcam k zweseleňu wudate. [Wend. Lieder...] Budyschińe, Welleř. 1841. 30 S. 8°. fr.
1560. Reichel, F. A. Mała Shromadzisna Berskich Spjewow a Pjeßnicžkow. [10 spěwow.] [Kleine Sammlung wend. Lieder...] Budeschini, F. A. Reichel. o. J. [1842/43.] 8°.
1561. Haupt, J. L. Die wendischen Volkslieder. Anzeige u. Proben in deutscher Übertragung mit Anmerkungen: N. Laus. Mag. XXII (1844), 1—109.
1562. Haupt, Leopold. Wendische Volkslieder. Deutsch mit Anmerkungen. Aus d. N. Laus. Mag. besond. abgedr. Görlitz, G. Heinze u. Comp. 1845. 109 S. 8°. fr.
1563. Sserbske Spjewanežka s Luboszje k Džecžom pschełožene wot M[ichała] B[rühla]. Budeschini, C. G. Hiecke. 1845. 23 S. 8°. fr.
1564. [1.]—2.; 4.—7; 9. Wjenz Berbskich Spjewow, spjewanych 17. Dźeň Winowza 1845 Budyschini; 7. Dźeň Žnenza 1846 Budyschini; 13. Dźeň Smaźnika 1848 w Kućeli Marinej Studni pola Smětzkecz; 5. Dźeň Oktobra 1849 w Budyšchini; 7. okt. 1863 w Budyšinje; 29. późneńca 1880 w Budyšinje; 2. okt. 1895 w Budyšinje. W Budeschińe, C. H. Hiecke u. a. 1845—1849; 1863; 1895.
1565. Liederkranz. Übersetzungen wendischer Original-Lieder, gesungen am 7. Aug. 1846 in Bautzen. (Bautzen,) C. G. Hiecke. (1846.) 24 S. 8°. fr.

1566. Prawa Sserbskoscz. (Hußytsczki Łoß.) — Sserski narodny Spjew — Nasche Cžašy — Cžeža a Dobrota. o.O.u.J. 2 Bl. 8°. [Spěwy z druheho wěnca, kiž buchu 1846, dokelž so censuri njespodobne być zdachu, z druheho wěnca wurěznjene a z bôle loyalnymi přeměnjene.]
1567. Sserski Kwaß jako Tseczí Wjenz Šerskich Spjewow spjewanych 8. Džeń Winowza 1847 Budyschini. (W Budyschinje,) C. G. Hiecka. (1847.) 24 S. 8°. fr.
1568. Jene zywo nowo Spjewaneczko, romadu sestajene: wot jenožno serskim modełm Ludžom jara, derje Snajownho! o. O. 1800. 1 Bl. 8°. fr. — Dass. We Budyschini, Rosenkranz. 1847. 2 Bl. 8°.
1569. Fünfter Kranz wendischer Gesänge. Gesungen in Budissin, den 5. Okt. 1849. Übersetzt von Ernst Becker u. Johann Kochte. Budissin, Hiecke. (1849.) 23 S. 8°. fr.
1570. Džakowny spěw z l. 1815. Z dželuje M. Hórnik: Č. M. S. XIX (1866), 391—394.
1571. Grüß, Mertyn. Spiwaňa młodym a starym, tužnym a wjasožym. Choschebus, F. W. Brandt. 1867. 64 S. 8°. fr.
1572. Hórnik, M. Wudospołnjenje narodnych pěsničkow [Ergänz. von Volksliedern]: Č. M. S. XXI (1868), 114—117.
1573. Kwasny spěw z lěta 1779. Sobudželeny wot K. A. Jenča: Č. M. S. XXI (1868), 83—86.
1574. Dučman, H. Varianty serbskich pěsničkow: Č. M. S. XXII (1869), 93—99.
1575. Hórnik, M. Wudospołnjenje narodne pěsnički: Č. M. S. XXII (1869), 104—106.
1576. Róla, Michał. Dorunanki ludowych pěsničkow: Č. M. S. XXIII (1870), 77—79.
1577. Muka, Ernst. Varianty ludowych pěsničkow. W Hornjej Lužicy zhromadžił: Č. M. S. XXV (1872), 22—29.
1578. Muka, Ernst. Varianty a dodawki ludowych pěsničkow: Č. M. S. XXV (1872), 96—103.
1579. Tři pěsnje z luda. Podał Ernst Muka: Č. M. S. XXV (1872), 54—56.
1580. Šesc pěsni z luda. Zhromadžił Ernst Muka: Č. M. S. XXVI (1873), 73—76.
1581. Jordan, H. Delnołužiske ludowe pěsnje: Č. M. S. XXVII (1874), 65—98.
1582. Hórnik, M. Dodawki, varianty a porjedzenki ludowych pěsni: Č. M. S. XXVIII (1875), 68—77.
1583. Jordan, Hajno. Delnołužiske ludowe pěsnje. (Aus Č. M. S.) Budyšin, M. Hórnik. 1875. 34 S. 8°.
1584. Muka, E[rnst]. Delnjołužiske pěsnje. (Aus Č. M. S.) Budyšin, M. Hórnik. 1877. 40 S. 8°. — Dass.: Č. M. S. XXX (1877), 3—40.

1585. **Muka, Ernst.** Ludowe pěsnje a varianty z delnjołužiskich pomjezow: Č. M. S. XXVIII (1875), 108—117.
1586. **Hórník, M.** Serbske pěsnički w kašubskej knižey: Łužičan XIX (1879), 84 f.
1587. **Róla, Michal.** Pěsnje a pokhěrluški z luda: Č. M. S. XXXIII (1880), 15—36.
1588. 1.—5. wěnc spěwow za serbsku młodosć. W Budyšinje, Smoleř. 1880—1900. 5 Hefte. 8°. [Versch. Hefte i. neuer. Ausg.]
1589. **Markus, B.** Delnjoserbske ludowe pěsnje. Z rukopisneje zběrki wupisał M. Hórník: Č. M. S. XXXIV (1881), 13—68.
— Dass. Mit Beig. Budyšin, M. Hórník. 1882. 63 S. 8°.
1590. **Hórník, M.** Někotre varianty delnjoserbskich pěsni: Č. M. S. XXXV (1882), 15 f.
1591. **Muka, E.** Delnjołužiske ludowe pěsnje. 2. zběrka: Č. M. S. XXXV (1882), 113—161.
1592. **Albin.** Někotre varianty delnjoserbskich pěsni: Č. M. S. XXXVI (1883), 144—147.
1593. **Muka, E.** Namjezne ludowe pěsnje. 2. zběrka [Wend. Volkslieder im Grenzdialekt]: Č. M. S. XXXVI (1883), 3—19.
1594. **Muka, Ernst.** Hornjoserbske ludowe pěsnje. (Nječišcane a variantne.) 4. zběrka: Č. M. S. XXXVI (1883), 20—58.
1595. **Muka, E.** Dodawk k ludowym pěsnjam. (Aus Č. M. S.) Budyšin, Monse. 1883. 58+15 S. 8°.
1596. **Hórník, M.** Zběrka ludowych pěśničkow J. P. Jordana: Č. M. S. XXXVII (1884), 118—123.
1597. **Vašátko, Sigmund.** Přirunowanje serbskich ludowych pěsni: Č. M. S. XXXVII (1884), 163—165.
1598. **Hórník, M.** Prěnja čiščana zběrka serbskich ludowych pěsni [Zběrka Polaka Kucharskeho]: Č. M. S. XXXVIII (1885), 181—185.
1599. **Hórník, M.** Nabožne spěvy z luda: Č. M. S. XXXVIII (1885), 192—195.
1600. **Vašátko, Sigmund.** Sbírky národných písni lužických Srbův: Národ a škola 1885. S. 59 u. 68.
1601. **Wěnk Berbskich spiwańow sa naschu młožinu.** (Towařstw. knigl. Nr. 12.) Worejzach, G. Wenzel. o. J. (1885.) 39 S. 8°. fr.
1602. **Pfuf.** Słowčko wo ludowych spěwach a bajkach [Ein Wort über Volkslieder u. Sagen]: Łužica V (1886), 83 f.
1603. **Kuba, Ludwig.** Hornjołužiske texty ludowych pěsni [Oberlausitzer Texte von Volksliedern]: Č. M. S. XL (1887), 73—78.
1604. **Černý, Adolf.** Dodawki k textam ludowych pěsni: Č. M. S. XLI (1888), 11—13.— Desgl. Dalše dodawki: ebda. XLI

- (1888), 92—94. — Desgl. Třeći rjad dodawkow [Ergänzungen zu d. Texten wendisch. Volkslieder]: ebda. XLVI (1893), 81—128.
1605. Muka, E. Hornjoserbske ludowe pěsnje. W lěće 1887 zběral. [Oberlausitzer Volkslieder, gesammelt 1887]: Č.M.S.XLI (1888), 14—19.
1606. Muka, E. Kotre barby nałožuja so w serbskich ludowych pěsnjach? [Welche Farben werden im wend. Volksli. gebraucht?: Lužica VII (1888), 13 f; 21—23; 25—27.
1607. Oertel, G. Das Volkslied der Wenden: Wissenschaftl. Beil. d. Leipz. Ztg. 1888. S. 417—420.
1608. Muka, E. Nowe dodawki k textam ludowych pěsni [Neue Ergänzungen zu den Texten wend. Volkslieder]: Č. M. S. XLII (1889), 51—91.— Dass. S.-A. (W Budyšinje, Maćica S. 1889. 40 S. 8°.)
1609. Oertel, Georg. Das Volkslied der Wenden: Dess. Beiträge. [1889.] S. 85—96.
1610. Kósyk, Mato. Sběrka doňoßerbskich pěßnjow I. We Wórejzach, O. Henczel. 1893. 52 S. 8°.
1611. Muka, Ernst. Zběrka ludowych pěśničekow J. Bjara (Varianty) [Eine Sammlung kurzer Volkslieder]: Č. M. S. XLVII (1894), 17—23.
1612. Muka, Ernst. Dalše dodawki k textam ludowych pěsni [Zugaben zu den Texten der Volkslieder]: Č. M. S. XLVII (1894), 3—17.
1613. Radyserb, Jan. Tři lubosćinske pěśnički [3 Liebeslieder]: Lužica XIII (1894), 9.
1614. Wěne spěwow k česći Michała Hórnika: Lužica XIII (1894), 20—22.
1615. Hoffmann, Luise. Zwei wendische Volkslieder. Mitgeteilt u. metrisch übers.: Der Bär. Berlin 1896. Nr. 52.
1616. Lingke, A. Ein wendisches Frühlingsfest. Dichtung des Festspiels, Gesänge des wendischen Chores unter Leitung des Bjarnat Krawc-Schneider ... Text zum allgemein. Festgesang. (Costümfest der Section Dresden des Gebirgsvereins f. d. Sächs. Schweiz am 23. Febr. 1897.) (Dresden, Henkler. 1897.) 16 S. 8°. fr.
1617. Kralowska hymna sakskich Serbow. (K jubileju 70 narodzinow a 25 lětneho kralowanja J. M. našeho krala Alberta.) [a) Słowa. b) Hudźba]: Č. M. S. LI (1898), 3—12.
1618. Teksty spěwow přednesených na swjedźeńskim koncerće na dnju poswiećenia Serbskeho Doma 26. sept. 1904 w Krónje. Budyšin, Maćica Serbska. (1904.) 10 S. 8°.

1619. Món, Mjertyn. Ludowe pěsnje, spěwy a rěče z Turnowa a Drjenowa (D.-Ł.): Č. M. S. LX (1907), 55—73. — Dazu Dodawk: ebda. LX (1907), 120—122.
1620. Rječka, Jan. Serbske narodne pěsnje po přirunanju dra. jur. Vašátka [Wendische Nationallieder nach dem Vergleich Dr. jur. Vašátko]: Č. M. S. LXV (1912), 40—52.
1621. Schulenburg, Wilibald von. Delnjoserbske a namjezne ludove pěsnje: Č. M. S. LXV (1912), 81—138.
1622. Šwjela, G. Typiske ličby we serbskich ludowych pěsnjach [Typische Zahlen in den wendischen Volksliedern]: Č. M. S. LXV (1912), 3—18.
1623. Teksty za serbski ludowy spěwny wječor srjedu 20. oktobra 1920 w žurli „hotela Króny“. Texte für das wendische Volkskonzert... (Bautzen, L.A. Donnerhak. 1920.) 8 S. 8⁰.
1624. Krawe, Bjarnat. Wujězdy do serbskeje narodneje pěsnje: Č. M. S. LXXIV (1921), 35—52.
1625. Jordan, Hajno. Wěnaschк godownych spiwańow Berbskim žischem k bogoju hobražone. 3. hudawk. W Budyschyńe, Smolař. 1922. 16 S. 8⁰. fr.
1626. Krawe, Bjarnat. Bratr a sotra w swětle serbskeje narodneje pěsnje: Lužica XXXVIII (1923), 65—71.
1627. Nawka, M[ich.]. Pokěrluški ze serbskeho luda. Z dźela woté. z „Kat. Pósla“. 1922. (Serbska knihownja. Nakł. Tow. ss. Cyrilla a Methoda. Nr. 13.) W Budyšinje, (L. A. Donnerhak). 1923. 48 S. 8⁰.
1628. Pohl, Robert. Sagenbuch des Kreises Rothenburg O.-L. mit einer Auswahl wendischer Volkslieder und Sprichwörter. 1. Aufl. Weißwasser, Emil Hampel. o.J. (1923). 71 S. 8⁰.
1629. Fahlisch, P. Wendische Volkslieder: Unsere Lausitz. Heimatbeitr. d. Lausitzer Landesztg., Cottbus v. 18. Nov. 1924.
1630. Aus dem wendischen Volksliederschatz: Heimatblätter f. Sachsen u. Thüringer II (1925). Nr. 2. S. 4.
1631. Ptacži Kwaß. Budeschini, F. A. Reichel. o.J. 2 Bl. 8⁰. fr.
1632. Schtyri Berske Pjeßniečki. Budeschini, F. A. Reichel. o.J. 2 Bl. 8⁰. fr.
1633. Proben aus einer Sammlung wendischer Volkslieder. Die ersten vier sind aus der Oberlausitz, die übrigen aus der Niederlausitz. o.O.u.J. 15 S. 8⁰.
1634. (Pschasna sabawa 1—5.) [Gedichte u. Volkslieder.] (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. o.J.) 8⁰. fr.
1635. Dwaj spěwaj za nasch čzas. [Wobdžěał Handrij Dučman.] (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. o.J.) 2 Bl. 8⁰. fr.

§ 6. Gedichtsammlungen
und Gedichte einzelner Dichter (alphabetisch).

A. Originalgedichte.

1636. Bart, Jakub. Dopomnjenja na Mišno [Gedichte]: Ľužica I (1882), 89; 97.
1637. Bart, Jakub. Dopomnjenja na Prahu [Gedichte]: Ľužica II (1883), 19.
1638. Čišinski, [Jakub]. [Basnje]: Ľužica VI (1887), 11.
1639. Čišinski, Jakub. Kniha sonettow. Budyšin, Spisačel. 1884. 67 S. 8°.
1640. Čišinski, Jakub. Formy. Basnje. Budyšin, Spisačel. 1888. 160 S. 8°.
1641. Čišinski, Jakub. Přiroda a wutroba. Pěsnje. (Serbska kni-hownja. Wudawa A. Černý. Nr. II.) Budyšin, Wudawař. 1889. 81 S. 8°.
1642. Čišinski, Jakub. Serbske zynki. Basnje. (4. zběrka.) K złotemu jubileju Maćicy Serbskeje wudał Ernst Muka. Budyšin, Maćica Serbska. 1897. VIII, 109 S. 8°.
1643. Čišinski, Jakub. Kralowska hymna sakskich Serbow. (K jubileju 70. narodninow a 25 lětneho kralowanja J. M. krala Alberta Sakskeho.) Hudźba K. A. Kocora. Budyšin, Smoleř. 1898. 10 S. 8°.
1644. Čišinski, Jakub. Nječestna družka. Ballada: Ľužica XVII (1898), 25 f.
1645. Čišinski, Jakub. Ze žiwjenja. Basnje. 5. zběrka. [Mit Bildn.] Budyšin, basnik. 1899. XIII, 109 S. 8°.
1646. Čišinski, Jakub. Krew a kraj. Ballady. 6. zběrka. Budyšin, Basnik. 1900. 92 S. 8°.
1647. Čišinski, Jakub. Z wotmachom. Z domachom. Z doškrab-kom. Basnje 7. a 14. zběrka. Budyšin, Jak. Herrmann. 1913. 144 S. 8°.
1648. Čišinski, Jakub. Basnje. (8. zběrka: Z křidłom worjołskim.): Č. M. S. LVI (1903), 81—173.—Dass. Basnje. Z křidłom worjołskim. 8. zběrka. Budyšin, E. Muka. 1904. IV, 103 S. 8°.
1649. Čišinski, Jakub. Basnje. Z juskom wótčinskem. 9. zběrka. Budyšin, E. Muka. 1904. IV, 100 S. 8°.
1650. Čišinski, Jakub. Wysk a stysk. Wótčinske sonetty. 10. zběrka. Budyšin, E. Muka. 1905. IX, 72 S. 8°.
1651. Čišinski, Jakub. Za čichim. Basnje. 11. zběrka. Budyšin, E. Muka. 1906. 136 S. 8°.
1652. Čišinski, Jakub. Serbske wobrazki. Basnje. 12. zběrka. Budyšin, Basnik. 1908. 95 S. 8°.

1653. Ćišinski, Jakub. Swětlo z wyšiny. Basnje. 13. zběrka.
Budyšin, Ernst Muka. 1911, 96 S. 8°.
1654. Ćišinski, Jakub. Výbor básní. Přeložil Adolf Černý. S
úvodem o básníku. Prag, J. Otto. 1906. XVII, 57 S. 8°.
1655. Ćišinski, Jakub. Sborníček. (Se 6 obrázky.) Vypravil
Josef Páta. (Česko-lužická knihovnička. Pořádá Jos. Páta.
Nr. 10.) Prag, Spolek „Adolf Černý“. 1926. 77 S. 8°.
1656. Blařtko. Něsto za našich lubuškow [Pěsnje a basnje]:
Lužičan VI (1865), 65—67.
1657. Česla. Morwa maćerka. Ballada: Lužičan V (1864), 33 f.
1658. Česla, J. Serbow kral: Lužičan V (1864), 81—85.
1659. Česla, [J.J.]. Na hrodžišeu [Gedichte]: Lužičan IX (1868),
129 f; 161—163.
1660. Česla, Jan. Kral Přibysław. Lyrisko-episka baseń we
třoch džélach. W Budyšinje, Smoleř a Pjech. 1868.
83 S. 8°. — Dass.: Č. M. S. XXI (1868), 8—56.
1661. Česla, Jan. Wěnašk z kwětkow nazymskich: Lužičan IX
(1868), 179—181.
1662. Česla, J. Kwětki nalětne: Lužičan X (1869), 81—83.
1663. Česla. Šiplenki [Gedichte]: Lužičan X (1869), 154 f.
1664. Česla. Wěnašk najlubšej [9 Gedichte]: Lužičan XI (1870),
88—91.
1665. Dučman, Handrij. Serbjo my smy. (Wótčinski spěw we
serbskich barbach.) 1898. 1 Bl. 8°.
1666. Grys, Mjertyn. Delnjołužiske spěwy: Č.M.S. XXVI (1873),
52—56.
1667. Hajnea, Jan. Serbske basnje a pěsnje. Ze žiwjenjoběhom
a wobrazom pěsnjerja wudał Ota Wičaz. (Serbska lu-
dowa knihownja. Wud. Serbom. Tuchoński. Nr. 15.) W
Budyšinje, Smoleř. 1925. 52 S. 8°.
1668. [Hattas.] Stary Hanschk se Bwojej Hilžu na Woßborskim
Hermanku. Budeschini, F. A. Reichel. o.J. 2 Bl. 8°. fr.
1669. Die wendische Hochzeit. Gemälde nach dem Leben. In
Musik gesetzt von K. A. Katzer. Übersetzt von Ernst
Becker u. J. Kochte. Bautzen, C. G. Hiecke. o.J. [c.1850].
20 S. 8°. fr.
1670. Hórník, M. Khwalba witanja serbskeje njewjesty [němski
wot Melischa]: Č. M. S. XIX (1866), 399—402.
1671. Hórník, M. Wótčinske hłosy: Lužica V (1886), 5 f.
1672. Džěčace hrónčka: Lužičan VII (1866), 70—72.
1673. Jaeslawk, M[ikł.]. Dwě basni (A. Nyšporjec Bosćij w Kuke-
cach, B. Sejmska wólba w Kukecach): Lužičan XIV
(1873), 43—45.
1674. Jenč, K. A. Něsto za přečelow serbskich starožitnosćow:
Č. M. S. XIII (1860), 127 f.

1675. Jenč, K. A. Dwaj staršej spěwaj k česći serbskich spisowarjow: Č. M. S. XXVI (1873), 4—10.
1676. Jórdan, Hajno. Mały gratulant abo swożepschecza a schtuežki. (Macžičnych spišow Nr. 90.) Budyschin, Macžiza Serbska. 1893. 36 S. 8⁰.
1677. Kocor, K[orla] A[ugust]. Wótčinska modlitwa. [Text] wot K. A. F[iedlerja.] W Budyšinje, Smoleř. o.J. 1 Bl. 8⁰.
1678. Kocor, K. A. Słowo wo Zejlerowych spisach: Łužica XIII (1894), 92 f.
1679. Kósyk, M. Spěwy a basnje: Č. M. S. XXXIV (1881), 8—11.
1680. Kósyk, M. Přerada markgrofy Gera. Episka basnja: Č. M. S. XXXIV (1881), 90—113. — Dass. S.-A. Budyšin, M. Hórnik. 1882. 23 S. 8⁰.
1681. Kósyk, Mato. Pšerada markgrofy Gera. Delnjoserbska episka baseń. (Knihownja Dom a Swět. V.) W Budyšinje, Koło Serbskich Spisowačelow. 1924. 40 S. 8⁰.
1682. Kósyk, M. Pjeć delnjoserbskich basni: Č. M. S. XXXV (1882), 82—88.
1683. Kósyk, M. Basnje: Č. M. S. XXXVI (1883), 69—83.
1684. Kósyk, Mato. [Basnje]: Łužica VI (1887), 31.
1685. [Kulman, Křesć.] Kóss. Czorny kósł a drósna. To je: pól kopy a tsi Berbskich spjewow sa młody, weßeły lud. Sbjér 1—3. W Wojerezach, J. Kulman. 1857. 3 Hfte. 8⁰. fr.
1686. [Kulman, Křesć.] Borcžate, kałate a palate címeły, woſy a scherschenje. To je: satyriski wothlóß se Berbow. 1.—2. wobrada. Wojerezach, J. Kulman. 1860. 2 H. 8⁰. fr.
1687. [Lubjenski.] [Dwě serbskej pěsni: a) T'ho Krala žonuj Boh. b) Mjer, Wotze krajomny.] o.O.u.J. 2 Bl. 8⁰. fr.
1688. Markus, B. Pěseň wo wuherskej njewjesće. Z rukopisa podawa M. Hórnik: Č. M. S. XXXIV (1881), 113—116.
1689. Mlónk, Pjetr. Dar poobleneho seleneho schtwörtka sa lube Berbske mótki, kiž bwój kschečeński Blub wobnowja. W Budyschini, L. A. Donnerhak. 1866. 32 S. 8⁰. fr. — Dass. 2. wudawk. (Towarſtowych spišow Nr. 76.) W Budyschinje, Luth. knihown. tow. 1884. 40 S. 8⁰. fr.
1690. Möhn, Juri. Sserskeje Recžje Samoženje a Kwalbu we recžerskim Kyrlischu. Poredži a wohnda August Theodor Rudolph Möhn. [Klopstocks Messias übersetzt.] W Budyschini, Monse. 1806. 39 S. 8⁰. fr.
1691. [Möhn.] Scžisna. [Baseń.] Budeschini, F. A. Reichel. o.J. 2 Bl. 8⁰. fr.
1692. [Möhn.] Khwalba Burstwa. Budeschini, F. A. Reichel. o.J. 2 Bl. 8⁰. fr.
1693. [Möhn.] Žnje. Sserski Spjew. Budeschini, F. A. Reichel. s. a. 2 Bl. 8⁰. fr.

1694. Möhn, Rudolf. Dwaj woješkaj spěwaj, sobudželenaj wot K. A. Jenča: Č. M. S. XII (1859), 71—75.
1695. Nawka, Michał. Kwaſne přednoški wšelakich spisowačelow. Za zeleny, slěborny abo złoty kwas. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbomił Tuchoński. Nr. 17.) W Budyšinje, Smolerjec knihičišernja. 1923. 136 S. 8°.
1696. Nowak, Józef. Z duchom swobody. Wótčinske basnje. Budyšin, Spisačel. 1919. 55 S. 8°.
1697. Pful. Pěsnięske prawidła a někotre pěsnje: Č. M. S. VI/VII (1853/54), 1—24.
1698. Pful. Za spěšnjepisanje: Č. M. S. XXXII (1879), 64—66.
1699. Pful. Tři ballady (Wódny muž; Nykus za Dubrawu; Nykus w Nydeji: Č. M. S. XXXIV (1881), 81—90.
1700. Pful. Naša domina. Spěw z historiskimi připisami: Łužica I (1882), 41 f.
1701. Pful. Syldowska rada. Po ludowych bajkach wupěsnił: Č. M. S. XXXVI (1883), 113—115.
1702. Kwaſna Pješnja. [Podpisany] Ł. Budeschini, F. A. Reichel. o. J. 2 Bl. 8°. fr.
1703. Rocha-Tuťański, F. Wěnašk dolnoserbskich pěśnow: Č. M. S. LXI (1908), 122—131.—Dass. S.-A. Budyšin, [Maćica S.]. 1908. 12 S. 8°.
1704. Rocha, F. Nowe sakopowařske. o. J. (We Wořejzach, A. Lapstich.) 1910. 68 S. 8°. [fr.]
1705. Sauerwein. Serbske stücki: Č. M. S. XXX (1877), 73—88. —Dass. S.-A. Budyšin, (E. M. Monse. 1877). 16 S. 8°. fr.
1706. Šewčik, Michał. Basnje. (Jubilejne Spisy „Serbowki“. H. 1.) W Budyšinje, Smoleř. 1894. 114 S. 8°.
1707. Šyman. Basnje [Wendische Gedichte]: Łužica II (1883), 27; 35; 51; 58; 75 f; 83.
1708. Šyman. [Basnje]: Łužica V (1886), 27; 63; 83. VI (1887), 5 f; 19.
1709. Skala, Jan. Srjódki. Zběrka basni w narodnej drasće. Budyšin, Autor. 1920. 62 S. 8°.
1710. Skala, Jan. Škrě. Zběrka z lubosće khwilow. Budyšin, Privatdruck. 1923. 26 S. 8°.
1711. Slepjański, W. Moja lubosć. o.O. u.J. 2 Bl. 8°.
1712. Blidowy spěw k spěwanskemu swjedženju 9. oktobra 1861. (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1861.) 1 Bl. 8°.
1713. Teksty spěwov přednjesených na swjedženskim koncerće na dnju poswiećenja Serbskeho Doma 26. septembra 1904 w Krónje. Budyšin, Maćica Serbska. o.J. [1904.] 10 S. 8°.
1714. U[rbani], M[atej]. Wótčinske hrona — akrostichiske, po Alkäiskej a Sapphiskej měrje, — ... poswiećił. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbomił Tuchoński. Nr. 3.) W Budyšinje, M. Smoleř. 1905. 56 S. 8^c.

1715. U[rban], M[atej]. Wokschewne wonjeschko. Pjeczory trójnik wótczinskich sonettow — s dodawkom wurjadneho 6.— ... skicził. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbomił Tuchoński. Nr. 5.) W Budyschinje, M. Ssmoleř, 1907. 24 S. 8⁰. fr.
1716. Urban, M. Łaćanske hrónčka ze serbskeho pjera: Č. M. S. LXV (1912), 36—38.
1717. Urban, M. Něšto wo naležnosći tak mjenowanej serbskeho Homera (S. H.): Č. M. S. LXXIII (1920), 3—14.
1718. Waltař, Jan. Za dušu a wutrobu. Zběrka basni a spěwow. Z přidawkem pěsni a spěwov Mile Imišoweje rodž. Pfulec. K wopomnjeću njezapomniteje wótčinki Mile Imišoweje... podał Ernst Muka. (Mačičnych spisow Nr. 98.) Budyšin, Maćica Serbska. 1897. IX, 76 S. 8⁰.
1719. Wěnašk basni našych dolnoserbskich pěsňařow a pěsňařek (Mato Kósyk, Fryco Rocha, Marjana Domaškoje, Mina Witkoje, Wěcsław Serb): Č. M. S. LXXX (1927), 1—40.
1720. Wendischer Willkommensgruß an . . . Kaiser und König Friedrich III. . . . im Namen . . . Spreewälder Wenden (im dankbaren Andenken an den 17. Juni 1878). Sserbske Powitańe... Błotskich Serbskich luži... o.O.u.J. (WBudyšyńe, Ssmolař. 1878). 13 S. 8⁰.
1721. Radyserb [Wjela, Jan]. Morla holčka. Ballada: Č. M. S. XIII (1860), 78—82.
1722. Radyserb. Wěnčk pěsnjow: Č. M. S. XIII (1860), 62—66.
1723. Radyserb. Někotre pěsňe: Č. M. S. XV (1862), 26—30.
1724. Radyserb. Někotre pěsňe: Č. M. S. XIX (1866), 365—370.
1725. Radyserb. Basnje: Č. M. S. XXII (1869), 3—5.
1726. Radyserb-Wehla, Jan. Malinki za małke [Gedichte]: Č. M. S. XXV (1872), 3—6.
1727. Radyserb, Jan. Žarin a bruk [Gedicht]: Č. M. S. XXVIII (1875), 65—68.
1728. Radyserb, Jan. Tři episke basnje: Č. M. S. XXIX (1876), 65—70.
1729. Wehla, Jan. Klóšterske wothłosy [Gedichte]: Č. M. S. XXXI (1878), 1—9.
1730. Wehla, Jan. Njewjesty. Wěnašk basni: Č. M. S. XXX (1878), 136—143.
1731. Wehla, Jan. Jank a Hanka. Po ludowej basničey pěsnił. (S.-A. aus Č.M.S.) Budyšin, Mać. Serbska. 1880. 16 S. 8⁰.
1732. Wehla, Jan. Swěrna mandželska. Ballada: Č. M. S. XXXIII (1880), 3—6.
1733. Radyserb. Róže [Gedichte]: Č. M. S. XXXIV (1881), 3—8.
1734. Radyserb-Wjela. Malin a Mila. Baseń: Łužica V (1886), 11; 21; 47.

1735. Radyserb, [Jan]. Wobradženka [Gedicht]: Łužica XIII (1894), 60 f; 84 f; 90 f. — Dass. Episka baseń w 19 spěwach. Budyšin, Redakcja „Łužicy“. 1895. 78 S. 8°.
1736. Radyserb-Wjela, [Jan]. Mortwa holčka [pola Koćina] [Gedicht]: Posoł XLV (1907), 241 f.
1737. Wjelan. Morwy doł [„Martertelle w Saksk. Świecy“]. Ballada: Č. M. S. XXVIII (1875), 3—6.
1738. Wjeleměr. Wěnašk lubey zdalenej. [Gedichte] [1]—4: Łužičan XVI (1875), 14 f; 177; 187 f; 189 f.
1739. Hans Wučba [basniske žorty a směški kaž němske Till Eulenspiegel]: Č. M. S. II/III (1849/50), 105—111.
1740. [Sejler, Handrij.] Dwje nowej Berskej Pjeßniczzy. o. O. u. J. (1829). 2 Bl. 8°. fr.
1741. Seileř, Handrij. Džesać Basnjow: Č. M. S. I (1848), 27—36.
1742. Seileř, Handrij. Druhi džesatk basnjow: Č. M. S. I (1848), 135—148.
1743. Seileř, Handrij. 1.—8. džesatk basnjow: Č. M. S. I (1848), 193—205. II/III (1849/50), 49—60. VI/VII (1853/54), 65—76. XIII (1860), 3—6 u. 57—62. XV (1862), 95—101.
1744. Seileř, H. Wěnc hórskich spěwov posvjećeny spěwarjam na budyskich horach: Č. M. S. II/III (1849/50), 111—116.
1745. Seileř, Handrij. Štwórty džesatk basnjow: Č. M. S. II/III (1849 bis 1850), 3—15.
1746. S[eileř], [Handrij]. Lube Božeme wojakam krajneje wobory pschi jich wuczehnenju wot Bwojich lubych, 15. a 18. džeň Novembra 1850. [Gedicht.] Wojerezach, J. Kulman. (1850.) 1 Bl. 8°. fr.
1747. Sejler, H. Sserbske baßnje, Bwojemu wulzy lubemu ludej podate. (Macziczných spišow Nr. 26.) W Budyschini, Macziza ſerbska. 1855. 88 S. 8°. fr.
1748. Sejleř, H. Sso swoni měr! K Bwjeczinam měra. (Macziczných spišow Nr. 56.) W Budyschinje, Macziza Sserbska. 1871. 8°.
1749. S[eileř], Handrij. Tsi rjane nowe spjewy dawa ſerbskemu ludu. 1. Naljetny spjew. 2. Blidowny khjerluscht. 3. Wečorný spjew. Wojerezach, J. Kulman. 1850. 2 Bl. 8°.
1750. Seileř, Handrij. Nalečo. Lyriski spěw: Č. M. S. IV/V (1851/52), 1—18.
1751. Seileř, Handrij. Žnje. Lyriski spěw: Č. M. S. VIII (1855), 1—13.
1752. Seileř, Handrij. Žně. Lyriski spěw z hudźbu wot K. A. Kocora. W Budyšinje, Bjedr. Hika. 1860. 13 S. 4°.
1753. Seiler, A. Die Aernte. Lyrisches Gedicht in Musik gesetzt von K. A. Katzer, gesungen den 3. Okt. 1860 in Budissin. Aus dem Wendischen in's Deutsche übersetzt von Johannes Kochta. Budissin, C. F. Hiecke. 1860. 16 S. 8°. fr.

1754. Seileř, Handrij. Tři pěsňe: Č. M. S. XII (1859), 3—6.
1755. Seileř, Handrij. Spěwy: Č. M. S. VIII (1855), 65—72. IX/X (1856/57), 3—12.
1756. Seileř, Handrij. Spytančko někotrych basni we pěšej ryči: Č. M. S. IX/X (1856/57), 12—15.
1757. Seileř, Handrij. Zymske wobrazy, po woteńdženej zymje 1857—58 [Gedichte]: Č. M. S. XI (1858), 1—12.
1758. Seileř, Handrij. Džesać spěwow: Č. M. S. XI (1858), 12—23.
1759. [Seileř, Handrij.] Naljecžo. Do hudźby sestajane wot K. A. Kozora. W Budyschinje, L.A. Donnerhak. [ca. 1861.] 24 S. 8°. fr.
1760. Seileř, Handrij. Nalěčo. Lyriska pěseň do hudźby zestajena wot K. A. Kocora. W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1861. 23 S. quer 8°.
1761. (Seiler, A.) Der Frühling. In Musik gesetzt von K. A. Katzer. Bautzen, L. A. Donnerhak. (ca. 1861.) 24 S. 8°. fr.
1762. Seileř, Handrij. Powjesće ze serbskeho kraja a luda [I]—IV [Gedichte]: Č. M. S. XVIII (1865), 315—318. XIX (1866), 410—413; 609—612. XXIII (1870), 24—27.
1763. Seileř, Handrij. Tři spěwy: Č. M. S. XXI (1868), 3—7.
1764. Seileř, H. Serbski kwas: Č. M. S. XXV (1872), 65—81.
1765. Seileř, H. Nazyma. (Hišće někotre zbytki njedokónčeneho lyriskeho spěwa „Nazyma“): Łužičan XIV (1873), 161—164.
1766. Seileř, H. Pěsňe z młodostnych lět: Č. M. S. XXVI (1873), 102—105.
1767. Seileř, H. Bostijowe mjerzanje abo sadova straž a wjesni hóley [Gedicht]: Łužičan XV (1874), 110 f.
1768. Seileř, H. Sedmy wěnc serbskich spěwów, spěwanych dzeń 29. požnejeńca 1880 w Budyšinje...hudźba wot K. A. Kocora. W Budyšinje, Smoleř. (1880.) 18 S. 8°. fr.
1769. Seiler, A. Siebenter Kranz wendischer Gesänge, gesungen den 29. September 1880 in Bautzen. Musik von K. A. Katzer. Bautzen, Schmaler. 1880. 18 S. 8°. fr.
1770. Zejleř, Handrij. Zhromadzene spisy. Zrjadował a wudał Ernst Muka. Z nakładem serbskeje studowaceje młodosće. Bd. 1—4... Budyšin, Smoleř. 1883—91. 4 Bde. 8°. Bd. 1: Mjeňše basnje a pěsňe I. Bd. 2: Wjetše pěsňe a basnje. Bd. 3: Mjeňše pěsňe II. Bd. 4: Bajki. Spěwy. Přeložki.
1771. Zejleř, Handrij. Podlěčo. Lyriska pěseň do hudźby zestajana wot K. A. Kocora. Spěwane 29. sept. 1886 w Budyšinje. Der Vorsommer. Lyrisches Gedicht von A. Seiler, i. Musik gesetzt von K. A. Katzer... Bautzen, Schmaler. (1886.) 24 S. 8°. fr.
1772. Zejleř, Handrij. Wótčinske zornjatka Handrija Zejlerja: Łužica VIII (1889), 39 f; 46; 55.

1773. Zejleř wosrjedź ludu. (K wopomnjeću jeho stotym narodninam.) Zwuběrał L. Budyšin, (Smoleř). 1905. 47 S. 8°.
1774. Wičaz, Ota. Njeěišcane pěsnje Handrija Zejlerja z jeho młodostnych lět: Č. M. S. LXXIX (1926), 43—52.
1775. [Sejleř], H. Sserski Kwaſ. Snamjo po Žiwenju... s Hudžbu wot K. A. Kocora. Wojerezach, J. Kulman. o.J. 24 S. 8°. fr.
1776. [Sejleř, Handrij.] Naljeczo. Do hudžby sestajane wot K. A. Kocora. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. o.J. 24 S. 8°. fr.
1777. Žarin. Sołobik při Lubozu: Č. M. S. VI/VII (1853/54), 28 f.
1778. Žarin. Basnje: Č. M. S. XXV (1872), 111—115.
1779. Žarin. Wěſćenja [Gedichte]: Č. M. S. XXVI (1873), 76—82.

B. Übersetzungen aus fremden Sprachen.

1780. Čelakowski, Fr. Lad. Woſhlós pěsni ruskich. Do lužisko-serbskje reče přełožištaj J. E. Smoleř a J. A. Wańko. Prag, (Haase). 1846. 70 S. 8°.
1781. Fädrusowe basnicki z łatyńskije do serbskje rěcy dołojenych Łužycow přełožone přez Chr. Fr. Stempela: Č. M. S. IV/V (1851/52), 82—92.
1782. Frommel, Emil. Na schesty Maj 1890. Nalétna basnizka. Do Berbskeje rězy pschestawił Pawoł Bronisch. o. O. u. J. (We Wofejzach, O. Hentschel. 1890.) 7 S. 8°. fr.
1783. Hálek, W. Wječorne pěsnje. Z čěšiny wubrał a přełožil Adolf Černý. (Serbska knihownja. Wudawa A. Černý. Nr. 1.) Budyšin, Wudawař. 1888. 63 S. 8°.
1784. Hanka, Wjacisław. Kralo-Dwórski Rukopis. Zebrane lyrico-epicke pěsnje a spěwy. Pšełožene wot J. E. Smolerja. Prag, (Haase). 1852. 62 S. 8°.
1785. Homer. Odyseja — z originala a z jeho měru — zeserbščíl a wudał M. Urban-Turjan. [Odysse.] W Budyšinje, Smoleř. 1921. 252 S. 8°.
1786. Homer. Ilijada z originala a z jeho měru zeserbščíl a wudał M. Urban-Turjan. [Ilias.] W Budyšinje, Smoleř. 1922. VII, 327 S. 8°.
1787. Lehmann, Mart. Der unsichtbare König (der Wenden). Gedicht: Jüterbog-Luckenwalder Kreisblatt 1892. Nr. 134 v. 7. XI.
1788. Schiller, Bjetrich. Pěseň wo zwonu. Zeserbščena k Schillero-wym stolětnym narodninam wot Handrija Dučmana. W Budyšinje, Maćica Serbska. 1859. 26 S. 8°. — Dass.: Č. M. S. XII (1859), 49—71.
1789. Schiller, Bjetrich. Pěseň wo zwonu. Z nowa zeserbščíl a k Schillerowym stolětnym posmjerćinam wudał Handrij Dučman-Wólšinski. (S.-A. aus der „Lužica“ 1905.) W Budyšinje, Smoleř. 1905. 46 S. 8°.

1790. Schiller. Bědženje ze zmijom. (Přełožil Wańko.): Łužičan XI (1870), 4—11.
1791. Uhland, [Ludwig]. Spěwarjowe pokleće. (Přeł. K. A. Fiedler): Łužičan XIII (1872), 87 f.

§ 7. Romane, Novellen, Erzählungen
und andere Unterhaltungsschriften. (Alphabetisch.)

A. Originalschriften.

1792. a. Hana Rafeltowa [Erzählung]: Łužica XV (1896), 22 f; 29—31.
1793. [Andriek]i, [Mikł]. Michałkec Lenka. Hodowne powědańčko: Posoł XLII (1904), 444—446.
1794. Bartko, Jan. Oberlin. Jeho žiwjenje a skutkowanje w Kamjenjodoli se wschelakich žórlow wucžerpał. Seschiwk 1. (Macziczych spišow Nr. 45.) W Budyschinje, Maczica Serbska. 1865. 8°. fr.
1795. B[jedrich], M. Salowčenjo [Powjedańčko]: Łužičan XIV (1873), 50—55.
1796. B[jedrich], M. Ducey z hermanka. Žort: Łužica I (1882), 5 f.
1797. B[jedrich], M. Na złotym kwasu: Łužica I (1882), 31—33; 42—44; 50—52.
1798. B[jedrich], M. Serbowka: Łužica I (1882), 75 f; 82—84.
1799. B[jedrich], M. Skóržba. Humoreska: Łužica II (1883), 80 f; 87—89.
1800. B[jedrich], M. Mudračkowy kózlik. Směsk: Łužica III (1884), 7—9; 17 f.
1801. (Bjedrich, Mikł.) Stara jubļučina a druhe powědańčka. S.-A. aus „Katolsk. Posoł“ 1914. (Serbska knihownja. Redig. J. Deleńk. Nr. 3.) W Budyšinje, Tow. ss. Cyrilla a Methoda. 1914. 64 S. 8°.
1802. Bjedrich, Miklawš. I. Plista. Žortna bjesada. II. Ducey z kowańje. Humoristiski wobraz. (Serbska knihownja. Red. Jurij Deleńk. Nr. 4.) W Budyšinje, Tow. ss. Cyrilla a Methoda. 1914. 70 S. 8°.
1803. Radlubin [Bjedrich, Mikł.]. Knježi wowčeř a joho róžowcy. Legenda wo Róžantu: Posoł LIII (1915), 58—60; 66—68.
1804. Radlubin [Bjedrich, Mikł.]. Njeboh sprawnosć! (Po starej ludowej podawiznje): Krajan XLVIII (1915), 55—60.
1805. Radlubin [Bjedrich, Mikł.]. Rotſildowy dobytk: Krajan L (1917), 46—53.
1806. Radlubin [Bjedrich, Mikł.]. Stare rubišćo: Posoł LV (1917), 215 f; 221 f; 226—228; 232—234; 238—240; 245 f; 250 f; 257—259; 262—264; 268 f; 274—276; 281 f.

1807. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Drohi knefl: Krajan LI (1918), 41—48.
1808. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Knjeza fararjowa plista: Posoł LVI (1918), 15 f; 21 f; 26—28; 32—34; 38—40; 45 f; 51 f.
1809. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Rozkałany slub: Posoł LVI (1918), 129—131; 135 f; 139—141; 145 f; 151 f; 157 f; 163 f.
1810. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Nuzne wěrowanjo: Krajan LI (1918), 57—65.
1811. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Zakuzłanej čeleći: Krajan LII (1919), 49—55.
1812. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Wolijowy kužoł. Romska legenda: Krajan LII (1919), 43—48.
1813. Radlubin [Bjedrich, Miklawš]. Stary farař: Posoł LVIII (1920), 33 f; 39 f; 45 f.
1814. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Lerin, kupa swyatych. Dopom-
njeńka z křesánskeje zańdženosće: Posoł LVIII (1920),
256—258; 266—268; 274.
1815. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Wódný muž: Posoł LVIII (1920),
280—282; 288 f; 294—296.
1816. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Skhrobły paduch. (Swobodnje
po wěrnym podawku): Posoł LVIII (1920), 206 f; 222
bis 224; 236 f; 242 f.
1817. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Njedželska pječeń: Posoł LVIII (1920), 308; 314—316; 322—325; 330f. LIX (1921), 2-4.
1818. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Swj. Bonifacijowy pjenježk: Posoł LVIII (1920), 124 f; 132 f; 154 f; 160—162; 170 f; 176 f;
182; 188 f; 195 f.
1819. Radlubin [Bjedrich, Miklawš]. Rjane hesło: Krajan LIV (1921), 59—64.
1820. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Kak je so stało, zo su we Łužicy
wšitke winicy zahinyłe. Legenda wo swj. Pětru: Posoł LIX (1921), 8—10; 14 f; 20—22; 26 f; 32—34; 38 f;
46—48; 56—58; 62—64; 68—70; 74—76; 80 f.
1821. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Zjebani kwasarjo. Žortna poda-
wizna: Posoł LIX (1921), 192f; 200f; 215f; 220—222;
226f; 232f; 241f; 254.
1822. Radlubin [Bjedrich, Miklawš]. Mysle ludži jebaja, słowa
hišće bóle: Krajan LV (1922), 63—66.
1823. Radlubin [Bjedrich, Miklawš]. Njewšédny wikowař: Krajan LV (1922), 51—55.
1824. Radlubin [Bjedrich, Mikl.]. Cžehodla w Sserbach winizow
njeje. Legenda wo Bwj. Pětru: Předženak LXXI (1925),
44—59.
1825. Bjedrich-Radlubin, M. Kak je so bosymnich wjećił: Krajan LXI (1928), 84—95.

1826. Bóh snaje tych Bwojich, ale pucž bjesbóžnych sahinje: Pschedzenak 1923. S. 27—33.
1827. Boit, Bjedrich. Marja z Drěnowa. (Powjedančko): Bramb. Zassnik 1866.
1828. Bratr s města a bratr se wby. Ssměschne a khutne wobrazy: Serbske Nowiny XLV (1886). Nr. 4 ff.
1829. Bratraj. Powjedańčko se sakskich stawiznow lěta 1446: Serbske Nowiny L (1891). Nr. 20—22.
1830. Prěnja broda w Serbach: Krajan XLII (1909), 46—50.
1831. B[ryl], J[an]. Myrtowy wěnc: Posoł XXXVI (1898), 104; 111—113; 118—121.
1832. B[ryl], J[an]. Zwostańče w lubosći k bližschomu Jězus-dźěčatkej swěrni. (Hodowne powědancžko): Posoł XXXVI (1898), 12—13; 30—31; 37—39; 45—47; 54—55.
1833. Serbin, Jan [Bryl, Jan.] Parastensia. I. Humoreska: Łužica XXXI (1912), 53—54; 70—71.
1834. Cyž, J. J. Žid we černjach [Powědančko]: Łužičan VI (1865), 173—175.
1835. Čěsla, J. Nawożenia z města. Po čěskim wobdzěłał: Łužičan VIII (1867), 33—38; 49—57; 65—69; 81—85.
1836. Čěsla, J. Jězda po pósće. Po čěskim wobdzěłał: Łužičan IX (1868), 81—83; 98—101; 113—115; 130—133; 146—150.
1837. Čěsla, J. Šwingulantojo. Po čěskim předzěłał: Łužičan XII (1871), 1—3; 17—22; 34—36; 49—52.
1838. D., B. Wampyř. (Powjedancžko): Serbske Nowiny XL (1881). Nr. 34 ff.
1839. D., E. A. Luboscž macžeřska: Posoł XXXVI (1898), 353—356.
1840. Dejmant: Pschedzenak 1917. S. 31—36.
1841. D[elan], J[jurij]. Dobre lěkařstwo [powědańčko]: Posoł XXXVII (1899), 66—68.
1842. Dobrucky, Jan. Daniel we lawowej jamje. Powjedańčko sa Berbski lud. (Serbska lud. knihownja. Wud. Serbom. Tuchoński. No. 2.) Budyšin, Smoleń. 1902. 43 S. 8°. fr.
1843. [Dobrucký, J. Handrij, der wendische Kirchvater. Eine Erzählung aus und nach dem Leben der Wenden in der preußischen Oberlausitz. Hoyerswerda, A. Lapstich. 1907. 84 S. 8°. fr.
1844. Dobrucký. Handrij, serbski khěbjetař. Powědančko z našeho serbskeho luda pruskeje hole: Łužica XXVII (1908), 2—4; 10—11; 18—20; 26—28; 34—36; 42—43; 50—51; 58—59; 66—68; 74—76; 82—84; 90—91.
1845. Dobrucký, Jan. Wopomnjeńki: Łužica XXXI (1912), 1—2; 12; 17—18; 25—27; 33—34; 41—42; 50; 57—59; 65—66; 76—77; 85—86; 92—94.

1846. Dobrucký, Jan. Wopomnjeńki. Ze swojego žiwjenja. (Mačične spisy Nr. 122.) Budyšin, Maćica Serbska. 1913. 48 S. 8°.
1847. Domasch. Naschim macžerjam. Wobrazki k rozpominanju: Posoł XLIV (1906), 30—31; 47—49; 86—88; 101—103.
1848. Domaš, P. Wróćzo k macžeri: Posoł XLV (1907), 97—99.
1849. Domaška, Morie. Dónt stareho kandidaty: Łužica III (1884), 77—78; 84—86; 93.
1850. Jejny domežk: Pschedzenak 1907. S. 27—33.
1851. [Dučman, Handrij.] Jutrowna swěca. o. O. u. J. (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1868.) 15 S. 8°. fr.
1852. [Dučman, Handrij.] Dwójnikaj. Powjedanežko z wjesnoho žiwjenja. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1872. 31 S. 8°. — Dass.: Krajan 1873.
1853. [Dučman, Handrij.] Othilia, abó slepa holcžka. Powjedanežko ze starych cžasow. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1873. 44 S. 8°. fr.
1854. Dučman, Handrij. Pschi macžeřnym hrowje. Žiwjenski wobrazk z njedawnych cžasow. W Budyšinje, (L. A. Donnerhak). 1874. 31 S. 8°. fr.—Dass.: Krajan 1875.
1855. Khude duše khmótřa: Posoł LV (1917), 298—300; 304; 320—323.
1856. Dwójnikaj abo Bože wodženja: Pschedzenak 1880. S. 27—33.
1857. Mój džěd: Serbske Nowiny XLVI (1887). Nr. 10f.
1858. F. Maruschka, wobraz nadobneje Sserbowki: Pschedzenak 1903. S. 27—35.
1859. Fiedleř. Pohrjebniščo [Rozpominanje]: Łužičan V (1864), 8—10.
1860. Fiedleř, K. A. Marja z Drjonowa. Staroserbska powjesć. Z delnjołužiščiny podał: Łužičan X (1869), 65—68; 83—86; 97—101; 114—117.
1861. Fiedleř, K. A. Khudy tkalc. Powjedańčko: Łužičan XIII (1872), 161—166.
1862. Figurki. Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho konecipienta: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 4ff.
1863. H—n, J. Pobožny lódźnik [Powědančko]: Łužičan III (1862), 114—118; 130—132.
1864. Hajna, Miklawš. Hdyž je swjaty Miklawš k nam khodžił: Łužica XIX (1900), 104—105.
1865. Hajnca, Jan. Serbski słužobnik a němski knjez. Wjesołe powědańčko: Předzenak LXXIII (1927), 96.
1866. Kežejata haložka: Pschedzenak 1906. S. 25—31.
1867. Hančka. Hana [wo dwémaj serbskimaj starymaj sotromaj]: Łužica XXXVIII (1923), 79—81.
1868. Nasch Handrij. Wopiš se žiwjenja: Serbske Nowiny LI (1892), 241—242; 251—252.

1869. Hanß. Powjedańčko s wjeßneho žiwjenja: Serbske Nowiny LIII (1894). Nr. 29 ff.
1870. Haša, J. Buškej. [Powědančko]: Łužičan III (1862), 148—152; 162—164; 177—179.
1871. Haška, M. Marja abo Wjelk w kralowskej holi. Novelka. (Serbska knihownja. Redig. J. Deleńk. Nr. 5.) W Budysinje. Tow. ss. Cyrilla a Methoda. 1914. 61 S. 8°.
1872. Helaß, E. Lejnjanska kermuscha. Kermuschny ßměschk: Serbske Nowiny XLII (1883). Nr. 30.
1873. Helas, Ernst. Kaponica. (Powědančko z luda): Łužica III (1884), 18—19.
1874. Helaß, E. Tobiaß abo Boža pomoz w wulkej nusy. Powjedanečko: Serbske Nowiny XLIII (1884). Nr. 18 ff.
1875. Hladki, A. Lubuj swoju maćer [Erzählung]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 31.
1876. Khuda holza a bohaty syn. (Wjeßny podawk): Serbske Nowiny LI (1892). Nr. 36—42.
1877. Horislaw-Mučink. Złoto a złoty. Powjedańčko: Łužičan XIII (1872), 114—121; 130—137; 145—151.
1878. Horjeł [Niederwend. Erzählung.]: Łužičan XV (1874), 29—31; 39—42; 55—57.
1879. Sserbski husar: Pschedźenak 1913. S. 29—37.
1880. —i—. Swjeczeny pjeniežk. Powjedanečko z njedawnych časow: Krajan 1879.
1881. —i—. Pola „stareje maćerje“: Łužica XIII (1894), 58 f.
1882. —i—. Měsačk a jeho služownikaj [Erzählung]: Łužica XIII (1894), 75 f.
1883. Ilisan. Khodojty. Prěnjotny roman: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 67—122.
1884. Ilisan. Le chevalier de Saxe. Stawiznische powědańčko [Erzählung]: Łužica XLIII (1928), 5—7.
1885. J[akubaš], J[ózef]. Njezapomnity raj dźěcatstwa. Originelne serbske powědančko: Krajan LIII (1920), 36—43.
1886. J—k, J. Něschto se sabawneho blida Cžopołčanskeje korczmy: Serbske Nowiny XLVIII (1889). Nr. 6 f.
1887. Jaty: Pschedźenak 1920. S. 33—38.
1888. Jeno junu pjany. Powjedanečko s ludu: Serbske Nowiny XLII (1883). Nr. 42 ff.
1889. Joseph, jedyn Wowežer. Jena wjerna Powjesz snjemskeje do Berskeje Rycze pschełożena. 1. Berske Sałożenie. Görlitz, Heinze. 1821. 24 S. 8°.
1890. Jórdan, H. Hajníkec džowka z Čorneho Khołmcia. Powjedańčko ze sydomnateho stotka: Łužičan XII (1871), 81 - 88; 97 - 101; 114 - 117; 129 - 133; 145 - 148; 162 - 167.

1891. J[órdan], H. Čeja swěca so dlěje pali? Powjesć ze stareho časa: Łužičan XIII (1872), 177—181.
1892. Jórdan, H. W patoržicu [powjedańčko]: Łužičan XV (1874), 188 f.
1893. js. [Symank, Jan]. Za wutrobu. Legendy z luda: Łužica XLII (1928), 91 f.
1894. K., J. A. Bóle so myje a čorniše je. Powjedańčko ze wsys: Łužičan XIV (1873), 71—76; 87—89; 103—107.
1895. „Kajkež žiwjenjo — tajki dónt“. (Podawk ze wschědnoho žiwjenja): Krajan 1885. S. 20—24.
1896. Kowarjez Katka: Serbske Nowiny LIII (1894). Nr. 35 ff.
1897. [Wićaz, Ota.] Kak sym Probstec Hanje wosušk njesł. Hodowne powědańčko: Předzenak LXXIII (1927), 89—93.
1898. Kamjenjodržski. Derje radžena žeńtwa a mały Serbik [narodne powědańčko—wérna podawizna]: Łužičan VI (1865), 189—191.
1899. Keŕk, E. DUCHOJO we wusmužowej a lubijskej horje: Łužičan XI (1870), 187—189.—Dass.: Kwětki. Serbska čitanka. W Budyšinje 1921. S. 262—264.
1900. [Kětan, Michał.] Zwony wumozichu. [Powědańčko z 30 lětn. wójny]: Posoł LVII (1919), 101—104.
1901. Kmotsjenje: Pschedzenak 1887. S. 28—35.
1902. Kosćeř a překupec abo: swěrnoste mzda: Łužičan V (1864), 67—70; 85—88; 98—100; 114 f; 163 f; 178—180. VI (1865), 3—5; 23—25; 41—44.
1903. Kósyk, Mato. Na kralowy rozkaz. Powědańčko z časa pruskeho kralestwa: Předzenak LXXII (1926), 75—82.
1904. Krſal]. Swěrna lubosé [Powědańčko]: Łužičan VI (1865), 68—72.
1905. Krſal], M. A. Tři worjechi [Powědańčko]: Łužičan VI (1865), 85—90; 122—125.
1906. Kral, M. A. Tři lěta w Ruskej. Historiska originalna powjesć z Napoleonowych wójnow: Łužičan VII (1866), 3—6; 18—21; 34—37; 52—55; 66—69; 83—87; 99—102; 114—119; 130—134; 146—150; 162—166.
1907. Kubašec, Marja. Wusadny: Łužica XXXVII (1922), 11—15; 42—46; 74—78; 103—106. XXXVIII (1923), 10—12; 71—74. — Dass. (Knihownja Dom a Swět. Nr. 6.) W Budyšinje, Koło Serbsk. Spisowačelow. 1925. 40 S. 8⁰.
1908. Kubščan, Jurij. Wjesny křiž. Novelka: Łužičan XXX (1911), 44; 46.
1909. Kubščan, Jurij. Wójna. Powjedańčko ze žiwjenja: Łužica XXXIII (1914), 49—51; 59 f; 65 f; 73—75.
1910. Kukowski, Jan. Wójnske wobrazki: Łužica XXXIV (1915), 37—38.

1911. **Kulman, K.** Michał aby schtož Cžlowek ſyje, budže wón tež žnecž. Powedancžko sa Młodych a Starych. (Macžicžne Spišy 3.) W Budyschini, Macziza Berbska. 1848. 54 S. 8°. fr.
1912. **Kulman, K.** Jan aby spjewaj a džewaj.. Powedancžko sa Młodych a Starych. (Macžicžne Spišy Nr. 8.) W Budyschini, Macziza Berbska. 1849. 72 S. 8°. fr.
1913. **Kulman, K.** Bonifaziuš, abó pschindž k nam twoje kraleſtwo. Žiwenski wobras se sestarskich cžaſow. W Wojerezach, J. Kulman. 1857. 34 S. 8°. fr.
1914. **Kulman, K.** Kſchižne wójny Berbskemu ludu we Berbskej ryczi powedane. (Macžicžne spišy Nr. 31.) W Budyschini, Macziza Berbska. 1857. 65 S. 8°. fr.
1915. **Kulman, K.** Jakub abo Bože Błowo dyrbi w cžloweku žiwenje dostać. Žiwenski wobras we wobraskach.(Macžicžne spisy Nr. 35.) W Budyschini, Macziza Berbska. 1859. 31 S. 8°. fr.
1916. **Kulman, K.** Jan Huß, aby Bwecžene bydž twoje meno. Wobras zyrkwineho žiwenja se sastarskich cžaſow. Wojerezach, J. Kulman. 1860. 83 S. 8°. fr.
1917. **Kulman, K.** Gustaf Adolf, abo wumož naß wot teho sledo! Historiske powedanje tſizečilětneje wójny a wujednaneho měra. S někotrych němských stawisnískich pišmow romadžje zestajał. W Wojerezach, J. Kulman. 1864. IV, 142 S. 8°. fr.
1918. **Kulman.** Tsi newesty a schtwórta ma kwaß. [Wosebite čiſlo powjesćow z božeho kraleſta.] We Wojerecach 1860. 8°.
1919. **Kulman, Kř.** Leńka, znamjo křesčanskeje žónskeje. Zabawne a powučace powjedančko: Łužičan IX (1868), 1—5; 18—21; 34—38; 48—53; 65—70.
1920. **L., S.** Z mojich narodnych hód. Powěść ze Serbow: Łužica XXII (1903), 91—99.
1921. **Lapstich.** Rjana historija wot Ahasverusa, teho wěčneho žida. Do serbskeje rěče přełožil. We Wojerecach, A. Lapstich. 1890.
1922. **Laras, J.** Šibakec nan. Powědańčko ze serbskeho žiwjenja. Budyšin, Maćica Serbska. 1911. 59 S. 8°.
1923. **Legendy a druhe powědančka.** Wotéišć z „Katolskoho Pósła.“ (Serbska knihownja. Red. Jurij Deleńk. Nr. 1.) W Budysinje, Tw. ss. Cyrilla a Methoda. 1914. 82 S. 8°.
1924. **Libš, Jurij.** Powědańčka za serbski lud. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serb. Tuchoński Nr. 6.) Budyšin, Smoleř. 1920. 62 S. 8°. fr.

1925. Libš, Jurij. Powědańčka za serbski lud. Druhi rjad.
(Serbska ludowa knihownja. Wud. Serb. Tichoński Nr. 7.)
Budyšin, Smoleř. 1921. 111 S. 8°. fr.
1926. L-e, J. Džerawý blachowc. Směšk: Łužica XI (1892),
91—93.
1927. L-e, J. Srjedź émowych lěsow: Łužica XI (1892), 30 f.
1928. Lorenc, J. Na łakańcy. (Hońtwjerski wobrazk): Łužica XII
(1893), 20 f.
1929. L[orenc], J. Kamjeńtny Jónas: Łužica XIII (1894), 89 f.
1930. Lorenc, J. Hajnikowe wobrazki: Łužica XII (1893), 60 f;
77 f. XIII (1894), 81 f.
1931. Zalěski, J. [Lorenc, Jakub.] Kralowe narodniny. Wojeński
žort: Łužica XV (1896), 9—11; 18—21.
1932. Zalěski, J. [Lorenc, Jakub.] Wobrazy z manevra: Łužica
XV (1896), 51—53; 66—68; 76—79; 87 f; 99 f; 107—109.
1933. Zalěski [Lorenc, Jakub]. Domoj: Łužica XVI (1897), 135—137.
1934. Zalěski. Stary lěšak: Łužica XVII (1898), 42—44.
1935. Zalěski, J. Wostašan. Po starych serbskich powědančkach:
Łužica XVII (1898), 51 f; 63 f; 75 f; 87—89; 98 f; 107 f;
116 f; 128—130.
1936. Lorenc-Zalěski, J. Serbscy rjekowje. Historiske powě-
dančko za serbski lud: Łužica XIX (1900), 2—4; 13—15;
23—25; 35 f; 59 f; 78 f. — Dass. (Knihownja Dom a Swět.
Nr. 3.) Prag u. Bautzen, Koło Serbsk. Spisowačelow. 1922.
139 S. 8°.
1937. Więaz, Ota. Serbscy rjekowje. Historiske powjedančko
wot J. Lorenca — Zalěskeho: Łužica XXXVIII (1923),
33—38.
1938. Zalěski [Lorenc, Jakub]. Kifko. Romantiska powěsć z kraja
fantazijow: Łužica XLI (1926), 50—53; 66—68; 94—98.
XLII (1927), 4—5; 11—12; 21—24; 27—28; 45—46;
50—52; 59.
1939. Lorenc, Jakub. Kosébranc: Předženak LXXII (1926),
86—89.
1940. Lorencz̄k, Emil. Ruski spěvař. Dopomnjeńska na Bwětowu
wójnju: Předženak LXXII (1925), 68—70.
1941. S., J. Wulk i lós abo kaž dohyte, tak wotbyte. [Žiwjeński
wobraz.] W Budyšinje, Smoleř. 1877. 18 S. 8°. fr.
— Dass.: Krajan 1877.
1942. Marica a Hanica. Roman: Serbske Nowiny LXXXVII
(1928). Nr. 87 ff.
1943. Marja, aby to saźne Wobwroczenje k temu Knesej. Jene
wjerne a wužitne Powjedanje we pecz Wotdželenjach.
W Budeschini, E. G. Monse. 1828. 67 S. 8°. fr.

1944. Mértyń, ten Wojak; abo: to Domojpschizene wot Wojakow. Barmen, J. F. Steinhäusen. 1858. 36 S. 8°. fr.
1945. Meško, Franc Ksaver. Žiwjenja wječorne paćerje: Łužica XXXIV (1915), 44—46. XXXV (1916), 7—8; 9—12.
1946. Měr. Powědańčko s tsizecźilětneje wójny: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 198—199.
1947. Shubjeny měšnik: Pschedźenak 1922. S. 24—30.
1948. Milčan. Jan Malena. Powědančko za lud: Łužica XXII (1903), 27f; 77f. 86.
1949. Mili, Jan. Smilna wutroba namaka smilenje. Powjedańčko ze stareje francowskeje wójny: Łužičan XIII (1872), 65—69; 82—87; 97—105.
1950. Borowska Mizka. Powjedanczko: Serbske Nowiny XLII (1883). Nr. 39 ff.
1951. Muežink, Jan Bohuwjer. Riboweženjo aby polityske Powedanežko s njetzischich Cžaſow. (Macžicžne Spiły Nr. 6.) W Budyschini, Macžiza Serbska. 1849. 78 S. 8°. fr.
1952. Muežink, Jan Bohuwjer. Hród na shorelskej hori Landskróni aby Bože wodženja Bu džiwne. Powedanežko se starych cžaſow. (Macžicžne spiły 11.) W Budyschini, Macžiza Serbska. 1850. 103 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. W Budyšinje, Macžiza Sserbska. 1871. 82 S. 8°. fr. — Dass. 3. Aufl. Budyšin, Maćica Serbska. 1884. 81 S. 8°. fr.
1953. Muežink, Jan Bohuwjer. Wěncžk fijałkow abo sběrka mojich powjedanczkom. (Macžicžne spiły Nr. 49.) W Budyschinje, Macžiza Sserbska. 1867. 94 S. 8°. fr.
1954. Muežink, Jan Bohuwjer. Sswěrnaj Bułodaj. Powjedańčko se Serbskeho žiwjenja. S pschidawkom: Straschna kwartira we Franzowskej. (Macžicžne spiły Nr. 59.) Budyschin, Macžiza Sserbska. 1873. 76 S. 8°. fr.
1955. Muka, E. Harfa. [Powjedańčko]: Łužičan XIV (1873), 34—37.
1956. Muka, E. Serbske króny: Łužičan XV (1874), 124—126; 135f; 153—159; 178—182. XVI (1875), 1—5; 18—22; 44—46; 49—52.
1957. M[uka], E[rnst]. Dwě piwnej rěči serbskeho braški: Łužica III (1884), 34.
1958. Sla myſl nima radženja: Pschedźenak 1899. S. 26—30.
1959. Mlynkec nan a Kobaniz wowka: Pschedźenak 1883. S. 22—29.
1960. Nawka, M. Cyrkew we wsy: Łužica XXVI (1907), 89—92.
1961. Nawka, M[ich.] Raca. [Powjedanczko]: Łužica XXVII (1908), 30—31; 37—39; 46—47.
1962. Něma: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 123 ff.
1963. Njekhwal nikoho do smjercze zbóžnoho [Powědanežko]: Posoł XXXVII (1899), 206—207; 212—214; 220—222.

1964. Njepschezběhń so. Powědancžko ze žiwjenja: Krajan 1891. S. 23—37.
1965. Nowak, Jakub. Hans na universiée. (Studentski žort): Almanach k wopomnjeú džesateje hłowneje skhadźowanki 1884 . . . S. 5—11.
1966. Nowak-Kaščanski, Jakub. [Nowak, Jakob]. Čěski nan a serbski syn. Powědańčko ze stareho časa. S. A. aus „Łužiski Serb“ 1885. (Serbska knihownja Nr. 9.) W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1916. 76 S. 8°. — Dass.: Posol LIV (1916), 112—114; 126f; 143f; 164f; 179f; 185 f; 191—193; 205—207; 211 f; 218 f; 231—233.
1967. Nowak-Kašečanski, Jakub. Stary a nowy wučeř. Powědančko: Łužica V (1886), 13f; 21—23; 29—31; 55—57; 77—79. VI (1887), 3—5; 13f.
1968. N[owak], J[akub]. Móć pastyŕskeje luboscze. Powědanečko z wjesnoho žiwjenja: Krajan 1892. S. 24—34.
1969. Hdyž je nusa najwjetscha, je Boža pomoz najbližscha: Serbske Nowiny XLVI (1887). Nr. 16 ff.
1970. Palcžikaj. (S wobrasom): Předženak LXXII (1925), 39 f.
1971. Páta, Jos. Z lužicko-srbských národních pohádek: Jitřenka 1910. Nr. 19—21.
1972. Schtyriróžkaty Pětr abo amerikanski kashečzik. (Powědanečko se wsy): Serbske Nowiny 1875. Nr. 30 ff.
1973. Pful. Sserbaj aby schtož Bypasch, to melesch. Powědanečko sa Sserbow. (Macžicžne spišy 5.) W Budyschini, Macžiza ſerbska. 1848. 78 S. 8°. fr.
1974. Pful. Wumenkař aby hdžež ma wľoku tam rosze. Powědanečko sa lud po njemskim wobdzjeļane. (Macžicžne spišy 14.) W Budyschini, Macžiza ſerbska. 1858. 80 S. 8°. fr.
1975. Pjech, Handrik a Pjetřka. Serbske brašćenje. Wobraz ze serbskeho žiwjenja: Łužica XXIV (1905), 29f; 36—38; 44f; 52.
1976. Drohotny pjeŕschežń: Pschedženak 1908. S. 26—34.
1977. Poklad. [Powědańčko]: Serbske Nowiny XLVIII (1889). Nr. 29 f.
1978. Heréine potajnstwo. Roman: Serbske Nowiny LXXXVII (1921). Nr. 41 ff.
1979. Krotka powesz wot teho kudeho Josepha. o. O. 1786. 8 S. 8°. fr.
1980. Stary proscheř. (Wobraz s wjeßneho žiwjenja): Serbske Nowiny LI (1892). Nr. 27—35.
1981. Prusak. Lubosće płody — hidženja pokleće: Łužica XXI (1902), 53—55; 59—61; 67f; 79—82.

1982. **Přesmykarjo** w namjeznem lěsu. Powěđańčko: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 213 ff.
1983. **Pschi hajnkowninym woknje:** Serbske Nowiny XLVI (1887). Nr. 11 ff.
1984. Po címovym pućzu k Bwětłemu sbožu: Pschedzenak 1893. S. 27—35.
1985. Smjertna reja: Posoł LX (1922), 226—228; 242; 246.
1986. R[ězak], F[ilip]. Wo Salowčanskej mudrosći: Łužica XX (1901), 45 f.
1987. Riesa, M. C. Schwela a H. Jordan. Kopa Bnopow. To jo 60 rědných hulizowańow sa młodych a starych. (Towarstw. knigl. Nr. 18.) Worejzach, O. Hentschel. 1891. 70 S. 8°. fr.
1988. Robl. Khuda Ssyrotka. Hodowna powjesz. W Budyschinje, Donnerhak. 1863.
1989. **Rozpuk** w Budyšskej Lawskej wěži. Podawk ze stareho časa: Předzenak LXXIII (1927), 63—65.
1990. S. Jank a Hanka a jeju zla macocha: Łužičan XII (1871), 126 f.
1991. **Sběžk** w Budyschinje. (Powjescz s Budyskich stawiznow): Serbske Nowiny XLI (1882). Nr. 26 ff.
1992. **Sbože se skały:** Pschedzenak 1916. S. 31—35.
1993. Schiman. Bratsik a Botsicžka. Powědańčko. (Maćičnych spisow Nr. 84) Budyšin, Maćica Serbska. 1889. 31 S. 8°. fr.
1994. Šewčik, Michał. Směški a powědańčka. (Jubilejne spisy Serbowki. H. 2.) W Budyšinje, Smoleř. 1897. 89 S. 8°.
1995. Mandželski Schtant. Pawoł we Jastwi. Wot Hanki spjewane. Budeschini, F. A. Reichel. o. J. 2 Bl. 8°. fr.
1996. Schwela, G. Nemějachu ruma. Waldensaře. Jan Huß. (S.-A. aus: Zařnik.) [Sie hatten keinen Platz. Waldenser . . .] (Serbska kniglowňa. H. 1.) Cottbus, Maschiza Sserbska. 1921. 16 S. 8°. fr.
1997. Wupočženy sebel. [Powědańčko]: Serbske Nowiny XLV (1881). Nr. 19 ff.
1998. **Serb** ze złotym rjapom [powědańčko]: Předzenak LXXIII (1927), 87—89.
1999. [Skala, Jakub.] Hana abo „Schtóž so k Bohu dowěři, kruty dom sej natwari“. (Wobraz kscheszanskoho žiwjenja): Krajan 1880. S. 17—30.
2000. Skr. Wo fararju, kiž bě rubježnikam do rukow panył. (W Budyschinje, Smoleř. o. J. 7 S. 8°. fr.
2001. Skr. Kschezisna. [Powědańčko] o. O. u. J.

2002. Slodečk, Jurij. Zaslepjeni. Powědańko ze serbskeho ži-wjenja: Łužica XXXII (1913), 1—2; 9—10; 17.
2003. Somer. Khrystof Kolumbuß aby namakanje Ameriki, Berbskemu ludej powedane. (Macziznych spišow 20.) W Budy-schini, Macziza Berbska. 1853. 95 S. 8°. fr.
2004. Sommer, Adolf. Za Budyšinom na roli. Zawostajene zapiski: Łužica XXXI (1912), 2f; 13f; 18f; 27f; 34f; 42f; 50f; 66f.
2005. Ssam lutki na Bwěcze. Srudne powjedaneńko s hole: Serbske Nowiny XLIII (1884). Nr. 26 ff.
2006. Khuda Ssyrotka. Hodowna powjesz. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. o. J. 2 Bl. 8°. fr.
2007. Sswěrna Botra: Pschedźenak 1921. S. 25—30.
2008. Wšelake starožitnostki a bajki ze Slepjanskich stron: Łužica XX (1901), 24; 32.
2009. Sykora. Morweho wopyt a wopyt pola morweho. (Z luda): Łužičan III (1862), 118—120.
2010. Tola wostał: Pschedźenak 1914. S. 32—38.
2011. „Tudy je Beno khodźił“ [Hier ist d. hl. Benno gegangen]: Posoł LII (1914), 191.
2012. W. Wobsadźenje fary w Merseburgu: Łužičan X (1869), 129—134; 146—153; 161—167; 177—183.
2013. W., P. Mlynkec Hanka. Powědańko se Berbskeho ži-wjenja: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 101 ff.
2014. W., P. Korčmarjee Mařka. Powědańko se Berbskeho žiwjenja: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 240 ff.
2015. W...owa, Madlena. Sotra Rosalija: Krajan LX (1927), 73-84.
2016. Wańko. Štyrjo gerce: Łužičan VII (1866), 74—77.
2017. W[ańk]o. Marša, přirodna mać. (Wjesna stawizna): Łužičan VIII (1867), 98—105; 114—117; 129—137; 145—149; 162—168; 177—182.
2018. Wańko. Ty dyrbis swjaty dźeń swjećić. Wjesna stawizna: Łužičan VIII (1867), 1—9; 18—22.
2019. Wela, H. F. Virginia. Wobrasy se stawisnow a žiwenja starych Romjanow. WBudyschinje, Hika. 1861. 79 S. 8°. fr.
2020. Wingeř, Jurij. Z kupjelow: Posoł XLVII (1909), 267—268.
2021. Wingeř, Jurij. Na prózdninach. Wopomnjeńki a dopom-njeńki: Łužica XXXIII (1914), 68—71; 75—78. — Dass. Posoł LI (1914), 295—298; 302—305.
2022. Wingeř, Jurij. Poslednja Primica w Tuchorju: Posoł LX (1922), 180 f; 186—188; 192 f; 198 f; 204 f; 208—210.
2023. Wingeř, Jurij. Hronow. Powjedańko ze Serbow z časa 30 lětneje wójny. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serb. Tichoński. Nr. 11.) Budyšin, Smoleř. 1922. VIII, 135 S. 8°. fr.

2024. Wjecženje je moje, ja chzu sapłacžicž: Serbske Nowiny XLVI (1887). Nr. 4 ff.
2025. [Wjela, Jan.] Nadpad pola Bukez. (Macžicžne spisy 18.) W Budyschini, Macžiza Serbska. 1852. 78 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. (m. Abb.) (Mačične spisy Nr. 18.) Budyšin, Maćica Serbska. 1888. 60 S. 8°. fr.
2026. Radyserb-Wjela, Jan. Tři legendy: Č. M. S. XXIV (1871), 92—97.
2027. Wehla, Jan. Kschiž a połměšaz abo Turkojo psched Winom w lēcze 1683. (Macžicžne spišy Nr. 74.) Budyšin, Maćica Serbska. 1883. 78 S. 8°. fr.
2028. Radyberb, Jan. Trójniki. Sběrka powědańčkow. (Mačične spisy Nr. 77.) Budyšin, Maćica Serbska. 1885. VIII, 89 S. 8°. fr.
2029. Radyserb, Jan. Jan Manja abo Hdže statok mój? Powědańčko se Berbskich stawisnow nowischeho cžaša. (Mačične spisy Nr. 83.) Budyšin, Maćica Serbska. 1889. 96 S. 8°. fr.
2030. Radyserb, Jan. Bitwa pola Budyšina. (1813.) Powědańčko... (Mačične spisy Nr. 87.) Budyšin, Maćica Serbska. 1891. 134 S. 8°. fr.
2031. Radyserb, Jan. Nowe Trójniki. Sběrka powědańčkow. (Mačične spisy Nr. 91.) Budyšin, Maćica Serbska. 1893. 92 S. 8°. fr.
2032. Radyserb, Jan. Sabawki. (Macžicžne spisy Nr. 96.) Budyšin, Macžiza Sserbska. 1896. 106 S. 8°. fr.
2033. (Wela, Jan.) Pojdancžka k wobudženju a kpoljepschenju wutroby sa Sserbow. Budyschini, F. A. Reichel. o. J. 101 S. 8°. fr.
2034. Radyserb, Jan. Sabawy. Powjedańčka sa lubych Serbow. (Serbska lud. knihownja. Wud. Serbom. Tuchoński Nr. 1.) Budyšin, Smoleń. 1901. 79 S. 8°. fr.
2035. Radyserb-Wjela, Jan. Wowcyne zabawki za pěkne serbske džěći. Wudał Arnošt Muka. Džěl 1: Wšelćizny. Džěl 2: Stwórba. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Arnošt Muka. Nr. 8.) Budyšin, Smoleń. 1921. 128 S. 8°. fr.
2036. Krótke wježele, dołha cžwila [Powědańčko wo přehradźe kral. tajn. sekretara Menzela]: Serbske Nowiny XLIX (1890). Nr. 31—38.
2037. Sserbski wojak: Pschedźenak 1901. S. 28—33.
2038. Wježely wojak: Serbske Nowiny XLV (1886). Nr. 16 f.
2039. Domowinske wopismo. [Powjedańčko]: Serbske Nowiny 1876. Nr. 2 ff.
2040. Wóczęko chee tež něschto měcz! [Powědańčko]: Posoł XXXVII (1899), 123—124; 133—135; 141—143.

2041. **Wujezdźan.** Blidy—blady abo stare podawki z noweho časa: Łužičan VI (1865), 177—183.
2042. Serbski wuměnkař. Powědańček s pschedwójnskeho a wójnskeho czaśa: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 33 ff.
2043. Na wumjeńku. [Powědańčko]: Serbske Nowiny XLII (1883). Nr. 17 ff.
2044. Za wusmužowej horu: Posoł LIX (1921), 272f; 278—280; 286f; 292—294; 298f; 304f; 310f; 316f; 324—326. LX (1922), 8—10; 14—16; 22f; 28f; 38—40; 46f; 50f; 56f; 62—64; 78f.
2045. **Zabłudźeny**—wumězeny abo w nuzy so modlicz nawuknjesch: Posoł XL (1902), 397—399; 405—408.
2046. Zarjenk, Mikl. Kruty hród: Łužica VII (1888), 35f; 43—45.
2047. Džěžničan [Zarjenk, Mikl.]. Meja žiwjenja (Směšk): Łužica VIII (1889), 35f.
2048. Zarjenk, Miklawš. Patoržica. (Hodowny wobrazk): Łužica VIII (1889), 1f.
2049. Zarjenk, Miklawš. Janec Jurij. Wobraz z Napoleonskich wójnow: Łužica IX (1890), 4—6; 12—14; 25f; 33f; 41f; 49—51.
2050. Seiler, H. Jakub a Khata abo bajka wo překuzłanymaj nosomaj: Č. M. S. XXIII (1870), 3—20.
2051. Zejleř, H. Tři směški. I. Młody kapłan w Klukšu. II. Nowy farař w Klukšu. III. Khłόšći burik w Łazu: Łužica IX (1890), 61f.
2052. S burskeho žiwjenja. Powjedaneńčko se wsy: Serbske Nowiny 1877. Nr. 12 ff.
2053. Žiwjenje a skutki Kukečanow, wosebje Kukečanskeho šolty Mote Tunki a najnahladnišeho bura Mjertyna Šćipaka. (Směški z ludu.) Podawaju H. Z., E. M., J. N., M. A.: Łužica VIII (1889), 58—61; 69f; 78; 85—87. IX (1890), 7; 54f; 70f; 75f. XI (1892), 13; 21f; 37; 46f.
2054. Žiwjenje a skutki Kukečanow a Njekukečanow. Štwórty rjad směškow z ludu: Łužica XIV (1895), 6f; 21f.

B. Übersetzungen aus fremden Sprachen.

2055. a. Dobra rada abo Jan a Marja. Po českim V. Kosmáka wobdžělał: Łužica XVI (1897), 2—4; 14—17; 26—30; 39—42; 53—55; 62—64; 74—76; 85—88; 97—100; 106 bis 108; 118—120; 130—133.
2056. A[ndricki], M[ikl.] Hanka. Powěsé ze Serbow. Po němskim A. Marby złožił: Łužica XVII (1898), 3 f; 15—17; 27 f; 38 f; 55; 67 f; 79 f; 91 f; 112 f. XVIII (1899), 94—96. XIX (1900), 16—18; 27—29; 48f; 64f; 82f; 91f; 98—100. XX (1901), 2; 15 f; 21—23.

2057. Andricki, Mikł. Stawizna wo starej křini. Po francozskim: Posoł XLV (1907), 313—316; 323—325.
2058. Beneš-Třebízský, Wjaesław. Kasp. Zden. Kapleř ze Šulec. Historiske powědančko. Zeserbšći Jurij Libš. (Serbska ludowa knihownja. Wudała Serbomił Tuchoński. Nr. 9.) W Budyšinje, Wudawař. 1921. 134 S. 8⁰.
2059. Beneš-Třebízský, Wjaesław. Wjesny Jakubin. Přeł. M. Krječmař: Krajan LXI (1928), 68—84.
2060. Bohumił aby Bože rukowanje na Byrotach. Rjane powedancžko s tsizecziljetneje wójny wot biblje sa na-bóžnych kscheszianow, po njemskim složene wot K. Kulmana. Wojerezach, W. Erbe. 1849. 68 S. 8⁰. fr.
2061. Bogumił abo biblja humožo wot Brñerschi. Rědne hulizowaňe sa Sserbow. (W Budyščinje, Smoleř.) 1880. 44 S. 8⁰. fr.—Dass. 2. Aufl. Sserbski napisal H. Jordan. (Serbska kniglowňa. H. 3.) Cottbus, Maschize Sserbska. 1922. 41 S. 8⁰. fr.
2062. Bósch-Fidus. Sserbowka. Historiski roman s 15. stolěscha. Stawa ſe w Dolnej Lužyzy. We nimskej rězy spisał ... S gornoberbskeje do dolnoberbskeje rěze pschełožyla Mina Witkoz. (Serbska ludowa kniglowňa. H. 9.) Cottbus, Maschize Sserbska. 1927. 34 S. 8. fr.
2063. Ruske Byliny. Přełožil, zawod napisal a 6 přenjotnych drjeworězow přidał Měrćin Nowak-Njechorński. (Knihownja Dom a Svět. Rjad. Włod. Změškal X.) Budyšin, Koło Serbskich Spisowačelow. 1927. 176 S. 8⁰.
2064. Chardon, G. Jandžela pěstonowe dopomjeńki. Swobodnje po serbsku Radlubin [Bjedrich, Mikł.]: Posoł LIII (1915), 17f; 25; 33f; 41f; 49f; 57f; 65f; 73f; 81f; 89f; 93f; 99f; 105f; 109f; 115f; 121f; 134; 139f; 147f; 155f; 163; 169f; 177f; 193f; 201; 207.
2065. Chocholouschek. Kóbowe Pólo. Hulizowane se berbskich statkow. S górnoberskskeje do dolnoberskskeje rězy psche-stawiła Mina Witkoz. (Serbska kniglowňa. H. 6.) Cottbus, Maschiza Sserbska. 1923. 68 S. 8⁰. fr.
2066. Chociszewski, J. Bojomir abo zawjedzenje křesćijanstwa we Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. ... z Pólščiny zeserbšći A. Žemr-Budyšinski. Budyšin, Smoleř. 1889. 67 S. 8⁰.
2067. Čech, Swjatopolk. Kij Pětra Kaspara Swěteckeho. Powědańčko ... přełožil Adolf Černý: Łužica VII (1888), 42f; 51f; 58f; 65—67.
2068. Černý, Adolf. Doktor: Łužica IX (1890), 1f; 10f; 17-19; 22-24.
2069. Černý, Ad. Serbske legendy (bamžički): Łužica XI (1892), 78f.

2070. Černý, Adolf. Serbske wobrazki. Za čišć přihotował Ota Więaz. (Knihownja Dom a Swět. Zarjaduje Vlad. Zmeškal. Nr. 4.) Prag u. Bautzen, Koło Serbskich Spisowacelow. 1923. 169 S. 8°.
2071. Dučman, Handrij. Marija, wumožena khora. (Přełožk.) 1874.
2072. Fidus, R. Serbowka [Erzählung]. Zeserbšćił K. A. Fiedler: Łužičan XI (1870), 1—4; 18—23; 33—37; 50—59; 66—71; 81—88; 98—106; 113—121; 129—137; 145—154; 161—168; 178—184.
2073. Grigorovič. Pod hodownym štomom: Łužičan V (1864), 100—103; 115—119; 130—137.
2074. Hanč, Bjarnat. Lubuš. Powjesć ze Śwjerčohrodowskeho lěsa. Přeserbšćił H. (Serbska ludowa knihownja. Wudawa Serbomił Tuchoński. Nr. 13.) W Budyšinje, Smoleř. 1922. 58 S. 8°.
2075. Hercaj. Pó woprawdžitym podawku přełožił J. Čelsa: Łužičan X (1869), 3—7; 17—20; 33—38; 49—51.
2076. Herz. (Wjeßne powjedańczo): Serbske Nowiny LIII (1894). Nr. 19—22.
2077. Jirásek, A. Swjaty Mikławš. Přełožk z A. Jiráskowych českich powědańčkow: Posoł XLIV (1906), 377—379; 389—391; 401—403; 409—411; 417—419.
2078. Jirásek, Alois. Filosofska historija. Powědańczo. Přełožił Jurij Więaz. (Knihownja Dom a Swět. Zarjaduje Vlad. Zmeškal. Nr. 1.) Prag, Koło Serbsk. Spisowacelow. 1921. XII, 130 S. 8°.
2079. Kak je sebi Wjelic Jan žonu pytał. Powědańczo ze wsys. (Po „Jeremias Gotthelf“): Předzenak LXXIV (1928), 87—95.
2080. Karafiát, Jan. Brunčki. Powjedančko za małe a wulke džěći. Z českoho přełožił C[yril] Wenk. Budyšin, Nakład towařstwa „Adolf Černý“ w Prazy. 1909. 111 S. 4°.
2081. Kaspari, K. H. Lěčkečzanski stary wuczeń a jeho Byň. Powjedańczo s 30lětneje wójny. Na ſerbski pscheinložił A. Ssykora. (Towařstw. ſpišow Nr. 100.) W Budyšinje, Ssmoleř. 1893. 172 S. 8°. fr.
2082. Bozowe kćenje. Dopomnječa z młodostnych lět (Z němskeho přeł. J. H.): Łužičan IV (1863), 82—86; 98—103; 114—118.
2083. Korolenko, Wladimir. Lěs šumi. (Hońtwjeńska legenda.) Přełožił Adolf Sommer: Łužica IX (1890), 57—59; 65—67; 73—75; 82f; 89—91.
2084. [Kosmák, Václav.] Jutrowne zwony. (Spisał Kukátkar): Posoł XXXVI (1898), 171—172; 181—182.
2085. Nawożenia ze schtyrjomí stami. Powjedanczo ze wsys. Z českoho zeserbšćił J. Čelsa. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1864. 42 S. 8°. fr.

2086. Němcowa, Božena. Naša wowka. Přeserbsčíl F[ilip] R[ězak]. W Budyšinje, Smoleř. 1883. 360 S. 8⁰.
2087. Němcowa, Božena. Knjez wučeř. Z českoho přeł. J. Kral: Lužica III (1884), 38—40; 48f; 59f.
2088. Němcowá, B[ožena]. Wopomnjećo nadobneje duše. (Rozarka.) Přełož. M. K.: Krajan LVIII (1925), 64—76.
2089. Palatre. Marija, wumóżena khora. Wobrazk z misionstwa. Zeserbschežíl Handrij Dučman. W Budyšinje 1874. 25 S. 8⁰. fr.
2090. Pleščejev, Alexander. Wón je hłuchi. Podał M. Nawuka: Lužica XXXIII (1914), 12—13; 26—27; 38—39.
2091. Godowna radoscž. Hobras s wejbańskego žyweńa. (S.-A. aus: Zařník.) Schorwatskeje rězy pschelōžył G. Schwela. (Serbska kniglowńa. H. 4.) Cottbus, Maschiza Sserbska. 1922. 17 S. 8⁰. fr.
2092. Robinson. Rědne hulizowańe woſebe sa młodych luži Berbski napiſane wot G. Bronischa, Schwéle a Jordana. (Towařstw. knigł. Nr. 20.) Worejzach, O. Hentschel. 1892. 147 S. 8⁰. fr.
2093. Royova, Kristina. Mimo Boga na Bwěsche. Hulizowańe. Se Błowakskeje rězy pschestawił H[ajno] Jordan. (Towařstw. knigł. Nr. 32.) (Hoyerswerda, A. Lapstich.) 1903. 80 S. 8⁰. fr.
2094. Royova, Kristina. Wotroežk. W Błowakskej rěči. Do Berbskeje rěče pschelōžił K. W. Wobrazy pschidał J. Warns. W Budyschinje, Smoleř. 1923. 8⁰.
2095. Royova, Kristina. Służabnik. We Błowakskej rězy. Do dolnoberbskeje rězy pschestawiła Mina Witkož. Hobrasy pschidał J. Warns. W Budyschyńe, Smólar. 1924. 8⁰. fr.
2096. Royowa, Kristina. Kak se rosbogaschisch? Hulizowańe. (S.-A. aus: Zařník.) Sestajał G. Schwela. (Serbska kniglowńa. H. 2.) Cottbus, Maschiza Sserbska. 1921. 16 S. 8⁰. fr.
2097. Royowa, Kristina. Bjes Boha na Bwěcze. Do Berbskeje rěče pschelōžił K. W[yrgač]. Wobrasy pschida J. Warns. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbom. Tuchoński. Nr. 19.) Budyschin, Smoleř. 1925. 57 S. 8⁰. fr.
2098. Royowa, Kristina. Spokojene žedženje. W Błowakskej rěči spišała ... Do Berbskeje rěče pschelōžił K. W. Wobrasy pschida J. Warns. (Serbska ludowa knihownja. Nr. 25.) Budyšin, Smoleř. 1927. 47 S. 8⁰.
2099. Royowa, Kristina. Za wysoku płaćiznu. Powědańčko s naschich dnjow: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 154 ff.

2100. Róża Tannenberkska: Posoł LXIV (1927). Nr. 34 ff. LXV (1928). Nr. 1 ff.
2101. Šlejhar, Josef K. Khora jabłoń. Wjesny wobrazk. Po českim [Andricki]: Łužica XX (1901), 38—40; 49—52.
2102. [Schmid, Chrystoph.] Jutrowne Jejka. Z némskoh do serbskoh přewożene pówedantźko wot Jakuba Kucžanka. (Macžitné spisy 2.) W Budéschńie, Macžicza Serbska. 1848. 71 S. 8⁰. fr. — Dass. 2. Aufl. (Macžicžne spisy Nr. 2.) W Budyschinje, Maćica Serbska. 1876. 39 S. 8⁰.
2103. [Schmid, Chrystoph.] Kak jo Bohusław z Dubowina Boha luboh Kńeza zpóznaw. Do serbskoh přewożene pówedańtzko. B[uk] J[akub]. (Macžicžne spišy 10.) W Budéschini, Macžiza Serbska. 1849. 77 S. 8⁰. fr. — Dass. Pschełožil J. Buk. 2. Aufl. (Macžicžne spisy 10.) Budýšin, Maćica Serbska. 1887. 45 S. 8⁰. fr.
2104. [Schmid, Chrystoph.] Genovefa. Rjane powjedańczko ze staroho cžasa. Za serbske macžerje a džecži přełožil Michał Hórnik. Z wobrazom. (Macžicžne spisy Nr. 39.) W Budyschinje, Maćica Serbska. 1861. 122 S. 8⁰. fr. — Dass. (Beilage zum Łužičan.) (W Budyschinje, Monse. 1861.) 7 S. 8⁰. fr. — Dass. 2. Aufl. W Budyschinje, Macžiza Sserbska. 1870. 124 S. 8⁰. fr. — Dass. 3. Aufl. W Budyschinje, Macžiza Sserbska. 1884. 124 S. 8⁰. fr.
2105. [Schmid, Chrystoph.] Drjewjany kschiž. Powjedancžko za młodych a starych. Z némskoho pschełožil H[andrij] Dučman. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1868. 24 S. 8⁰. fr.
2106. [Schmid, Chrystoph.] Muschka swjatojanska. Powjedancžko za młodych a starych. Z némskoho pschełožil H[andrij] Dučman. o. O. u. J. [W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1869.] 8 S. 8⁰. fr.
2107. [Schmidt, Chrystof.] Genovefa. Žiwne tschojeńe se starodawnych zaſow schyknym Berbskim domam Berbski hulizone wot A. Haußiga. (Towařstw. knigl. Nr. 15.) Wórejzach, G. Wenzel. 1886. 79 S. 8⁰.
2108. Sienkiewicz, H. Jank — musikant. Po S. [Jurij Wingeř]: Łužica XXIV (1905), 82—84; 90—92.
2109. Sienkiewicz, H. Pójmy za nim. Po S. Jurij Wingeř: Łužica XXVI (1907), 2—4; 10—11; 18—19; 26—27; 33—35; 42—43; 50—51.
2110. Sienkiewicz. Jan — dobyćeř přełožil J. Wingeř: Łužica XXVII (1908), 6—7; 13—14; 21—23; 28—29; 36—37; 43—44; 52—55; 61—63; 68—70; 77—78; 84—86.
2111. Sienkiewicz. Za Božím khlébom. Po S. J[urij] W[ingeř]: Łužica XXVIII (1909), 5—6; 12—13; 21—22; 26—28;

- 34—35; 42—43; 58—59; 66—67; 74—75. XXIX (1910),
3—5; 10—11; 18—19; 26; 34—35; 42—43; 50—52.
2112. Sienkiewič, Henrik. Hana. Roman. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbom. Tuchoński. Nr. 18.) Budyšin, Smoleř. 1925. 164 S. 8^c. [fr.]
2113. Sněhwějence. (Přełožk z ruskeho wot J. B. N.): Łužičan XIII (1872), 122—126; 137—142.
2114. Sporos, J. M. Wuměnkař. Novella: Łužica II (1883), 3 f.; 13 f.
2115. Stazija. Wukrajinske powědancžko: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 261—283.
2116. Stern, Adolf. Hodowne oratorium. Novela: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 284.
2117. Zhubjeny syn. Burski roman s Czorneho lěba: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 217—260.
2118. Tartarojo na Morawje abo Bóh swojich swérnych njewopušči. (Z čěsciny přełožil Handrij Dučman I. 1854): Posoł LI (1913), 34—35; 41—43; 50; 65—66; 72; 79—80; 88; 92—93; 105; 111—112; 122—123; 126—128; 138—139; 146; 150—152.
2119. Tolstoj, Law Nikol. Hděz je lubosć, tam je zbóžnik. (Powědančko): Łužica VIII (1889), 75 f; 83—85; 90 f.
2120. Tolstoj, Law. Bóh wěrnosté widži, ale njezjewja ju zahe. (Wěrna podawizna.): Łužica X (1891), 57 f; 66—68.
2121. Žiwne Tschojeňe togo bohatego Heinricha Berski woendane wot togo Berskego Towarischstwa nižneje Lužize. [Přeł. Albin.] Choschabusu, G. W. Tornow. 1850. 24 S. 8⁰. fr.
2122. Turgenjew, J. S. Stawizna poručnika Jergunowa. Z ruskeje ryče přełož. M. B.: Łužičan XIV (1873), 65—71; 82—86; 98—103; 114—121; 130—137.
2123. Turgenjew, J. Rudin. (Z ruskeho přełožil J. Pjech): Łužičan XVI (1875), 117—121; 135—138; 178—182.
2124. Turgenjew, Iwan. Běžina Łuka. Ze „Zapiszkow hóntwjerja“. Přełožil Jan Pjech: Łužica II (1883), 85 f. III (1884), 4—6; 15—17; 23—25; 30.
2125. Turgeněv, Ivan Serg. Pocpula. Přełožil Jan Serbin: Łužica XL (1925), 25—28.
2126. Turgenjew, Ivan S. Nanojo a synojo. Roman: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 1 ff.
2127. Vrchlický, Jaroslaw. Baćon s. Franćiska. Legenda. (Přeł. Ad. Černý): Łužica X (1891), 3 f; 9 f.
2128. Wotroha krala Jana habó zavożeńo czérkwitžki na Lubobórku. Powendantžko... Z tžeskoho přewozi M. ** [Mikl. Cyž.] (Macziczné spisy 16.) W Buděschinie, Maczicza serbska. 1851. 98 S. 8⁰. fr.

2129. Džedžičny wuj. Humoreska seßerbscžena s holandskoho: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 46 ff.
2130. Njenadžíte zjednanje. (Přežožíl z čěsciny M. H.): Lužičan III (1862), 83—89; 97—102.

§ 8. Wenden in deutschen Romanen, Novellen und Epen.

2131. Beringer, Friedrich. Mistiwoi der Wenden-Fürst. Historischer Roman. 2 Theile. Potsdam-Berlin, Janke. 1850. 392 S. 8⁰.
2132. Beyer, C. Pribislaw. Historischer Roman aus der Zeit der letzten Freiheitskämpfe der mecklenburgischen Wenden. Leipzig, Böhme Nachf. 1888. 364 S. 8⁰.
2133. Bittrich, M. Novellette aus dem Spreewalde: Sorauer Kalender 1892.
2134. Buch, M. von. Der letzte Wendenkönig. Episches Gedicht. (Deutscher Bücherschatz Bd. 3.) Eisenach, Baumeister. 1888. 123 S. 8⁰.
2135. Corvus, M. [Marie Schramm]. In omnibus charitas. Roman. Breslau, Schottländer. 1883. 260 S. 8⁰. [Behandelt wendische Gestalten auf u. um das Domstift Bautzen.]—Dass. 2. Aufl. Mit 32 Illustr. v. Meyer-Wegener. Breslau, S. Schottländer. 1907. 221 S. 8⁰.
2136. Ebell, Max. Der Wendenkampf. Ein Sang aus märkischer Vorzeit. Berlin, Herm. Walther. 1906. 139 S. 8⁰.
2137. Erwin, F. Th. Der letzte Wendenfürst. Novelle aus den Zeiten der Begründung Berlins. 2 Theile. Berlin, Alex. Duncker. 1837. 8⁰.
2138. Fanghänel, Paul. Hradswill, der Sorbenhäuptling. Eine Weihnachtsgeschichte aus der Zeit der Heidenbekehrung im Vogtland: Sächs. Heimat IX (1925), 112—117.
2139. Fidus, R. Die Wentin. Historische Novelle. Cottbus, Heine. 1865. 192 S. 8⁰.
2140. Francesco, Frieda. Der Geiger Mickwawsch. Erzählung aus dem Wendischen. Norden, Soltau. 1877. 142 S. 8⁰.
2141. v. Guseck, Bernd [Karl Gustav von Berneck]. Die Wendenhochzeit. Preis-Novelle. Zuerst gedruckt im Preußischen Volksfreund 1843. Später von neuem in: Die Wesenitz c. 1870.
2142. Heller, Wilh. Robert. Der Wende. Erzählung. Leipzig, Drobisch. 1837. 8⁰.
2143. Jahn, Herm. Eduard. Slavina. Eine wendische Sage. Leipzig, Carl Reißner. 1882. 71, VI S. 8⁰. fr. — Dass. Illustr. von Willy Werner. 2. Aufl. Berlin, Richard Eckstein Nachf. o. J. 92, VI S. 8⁰.

2144. Keller, Paul. Die alte Krone. Roman aus Wendenland. 1.—10. Aufl. München, Allgem. Verlags-Gesellsch. o. J. [1909.] 352 S. 8⁰.
2145. Laverrenz, Vict. Der letzte Wendenfürst (Die Sage v. Schildhorn). Historischer Roman aus d. 12. Jahrh. Mit Tuschezeichnungen v. G. A. Cloß u. 1 Titelb. von A. v. Menzel. Berlin, Verlagsanstalt „Kosmos“. 1901. 128 S. 8⁰.
2146. Lucia, Ellen [W. Weyergang]. Maika. Erzählung aus dem wendischen Spreewalde. Leipzig, Barth. 1871. VIII, 239 S. 8⁰. — Dass. Leipzig, C. A. Koch. 1877. 271 S. 8⁰. fr.
2147. Marby, A. Hanka. Eine wendische Novelle. (Bachem's Novellen-Sammlung. Bd. 14. S. 1—170.) Köln a. Rh., Bachem. o. J. [ca. 1883.] 8⁰.
2148. Müller, Ewald. Morkusko. Ein romantischer Sang vom Spreewald. Berlin, Verl. „Deutsche Lehrerztg.“. 1891. 128 S. 8⁰. fr. — Dass. 2. Aufl. Berlin, Fr. Zillessen. [1923.] 117 S. 8⁰.
2149. Müller, Ewald. Die Geisterliska. Eine Spreewaldgeschichte: Cottbuser Anzeiger. Sonntags-Anzeiger 1926. Nr. 279.
2150. Neumann, E. Liuba. Eine wendische Erzählung: Bär XX (1894). Nr. 11 f.
2151. Schlaegel, Marie v. Im Schatten der Schuld. Im Wendenland (Enßlins Roman- u. Novellenschatz 33). Reutlingen, Enßlin & Laiblin. 1903. 96 S. 8⁰.
2152. Schmidt, Ferdinand. Jazzo. Erzählung aus dem Wendenkriege... 3. Aufl. (Jugendbibliothek. (Neue Ausg.) Bd. 9.) Berlin, Kastner. 1862. 150 S. 8⁰.
2153. Schütze, Theodor. Handrij. Eine Ostergeschichte aus dem Wendenland: Oberlausitzer Heimatzeitung VIII (1927), 136—137.
2154. Wildenradt, Joh. V. Der letzte Wendenkönig. Romantisches Gedicht. Leipzig, A. G. Liebeskind. 1882. XIV, 317 S. 8⁰.
2155. Ziehen, Eduard. Wendische Weiden. Erzählung aus dem wendischen Volksleben. Frankfurt a. M., Meidinger Sohn & Cie. 1854. XVI, 259 S. 8⁰. fr.
2156. Zöller-Lionheart, C. Zwischen Schloß und Hütte. Ein wendisches Idyll: Der Bazar XXXIV (1888). Nr. 8—11.

§ 9. Theaterwesen.

A. Allgemeines und Geschichte.

2157. Černý, Ad. Lužické divadlo i pěvecké slavnosti [Wendisch. Theaterwesen u. Konzerte]: Národní Listy 1893. 29. März. — Dass.: Dess. Různé listy o Lužice 1893. S. 24—29.
2158. Wendische Volksspiele: Sorauer Tagebl. 1912. Nr. 127. Beil. 2.

2159. Kral, Franc. Naše džiwadło. Přiručna kniha za naše towařstwa [Unser Theaterwesen]. Budyšin, Domowina. 1913. 71 S. 8°.
2160. Divadlo a dramatická literatura u lužických Srbů [Das Theater u. die dramat. Literatur bei den laus. Wenden]: Lumír 1914. S. 428—430.

B. Sammlungen von Theaterstücken
und einzelne Theaterstücke.

1. Originalstücke (alphabetisch nach dem Verfasser).

2161. Zběrka džiwadna serbska. Wud. Arn. Muka. Nr. 1-2. Serbska džiwadl. zběrka. Nr. 3. Serbske džiwadło. Džiwadna zběrka serbska. Wud. Arnošt Muka a Jakub Bart. Nr. 4-5. Serbska džiwadłowa zběrka. Wud. E. Muka a Mikł. Andricki [von Nr. 9—11]. Nr. 6—13 [von Nr. 11—13: a Bart.-Čišinski]: Wud. E. Muka. Nr. 14—20. Prěnja serbska džiwadl. zběrka. Wud. Arn. Muka. Nr. 21—30. W Budyšinje, Smoleř. 1880—1926. 8°.
2162. Džiwadłowa zběrka. Wudawa Marko Smoleř. Nr. 1—8. Budyšin, Smoleř. 1904—14. 8°.
2163. Zběrka hodownych džiwadłow. 1—2... W Budyšinje, Tow. Cyrill a Method. 1912. 8°.
2164. Serbska džiwadłowa (džiwadłowna) zběrka. Wudawa „Domowina“. Nr. 1—8. W Budyšinje, Domowina. 1922—23. 8°.
-
2165. Andricki, Mikławš. Čestny bóńčk abo Hornjo-Wósličansey wotpóslaney. Žort w jednym jednanju. Po němskim. Budyšin, Smoleř. 1905. 19 S. 8°.
2166. [Andricki, Mikławš.] Česna bańka abo Wóškalawske wót-posłańce. Wjasołe graše w 12 hustupach. Po górnoserbskim zestajoła Mina Witkoje. (Prěnja serbska džiwadłowna zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 23. Dołożenoserbske žiwadłowne gry. Hud. Arnošt Muka, Nr. 1.) W Budyšinje, Smolař. 1922. 24 S. 8°.
2167. Andricki, Mikławš. Młody muž, hdyž wari. Směšk w 1 jedn. Po němskim wobdželał. (Džiwadłowa zběrka. Wudawa Marko Smoleř. Nr. 2.) W Budyšinje, Smoleř. 1905. 28 S. 8°.
2168. Andricki, Mikł. Hwizdaj, ale na bubončk kedžbjuj! Žortny wustup za tři wosoby. Za čišć přihotował K. Wyrgač-Wunjowski. (In: Tři směški za serbske jewišće. Za čišć připravil. K. Wyrgač-Wunjowski.) (Džiwadłowa zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 3a.) W Budyšinje, Smoleř. 1909. 10 S. 8°.

2169. Andricki, Mikławš. „Tón měch je žiwy, žiwy muž.“ Wjeselohra w 1 jedn. (In: Klepotarjec mјeno. Za čišć přihotował Rachlowe.) (Džiwadłowa zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 4b.) W Budyšinje, Smoleř. (1910.) (10 S.) 8⁰. — Dass. Łužica XXIX (1910), 61—63; 68—69.
2170. Andricki, Mikławš. Skažene wjeselo abo Zjebany mištr Śidleško. Žortna hra w jednym jedn. (In: Klepotarjec mјeno. Za čišć přihotował Rachlowe.) (Džiwadłowa zběrka. Wudawa Marko Smoleř. Nr. 4a.) W Budyšinje, Smoleř. (1910.) (11 S.) 8⁰.
2171. Bart, Jakub. Na Hrodžišću. Činohra w 5 jednanjach. Budyšin, Smoleř. 1880. 68 S. 8⁰.
2172. Bart, Jakub. Incognito. Burleska w 1 jednanju. Po němskim předzjełał. (Serbska džiwadłowa zběrka. Wud. Arn. Muka. Nr. 3.) W Budyšinje, Smoleř. (1881.) 20 S. 8⁰. — Dass. 2. porjedź. wudawk. (Serbska džiwadł. zběrka. Wud. Arn. Muka. Nr. 3.) W Budyšinje, Smoleř. 1923. 24 S. 8⁰.
2173. Bart, Jakub. Stary Serb. Wjeselohra w 4 jednanjach. Z wužiōem českoho originala. (Serbske džiwadło. Džiwadna zběrka serbska. Wud. Arnošt Muka a Jakub Bart. Nr. 4.) W Budyšinje, Smoleř. (1881.) 51 S. 8⁰.
2174. Bart-Čišinski, Jakub. Nawoženja. Narodno-episka baseń w 9 spěwach. Za čišć přihotował a zawod napisał Mikławš Krječmař. 3 wobrazami M. Nowaka a 2 podobiznomaj. (Knihownja Dom a Swět. Rjad. Wlad. Zmeškal IX). W Budyšinje, Koło Serbsk. Spisowačelow. 1926. 99 S. 8⁰.
2175. D[elan], J[urij]. Wona přijědže. Wjeselohra w jednym jednanju. Po němskim wobdžjełał ... Budyšin, Redakcija Posoła. 1905. 25 S. 8⁰.
2176. [Domaška.] Romuald. Slepý Benjamin. Hodowna hra za džěći w 3 jednanjach. (Zběrka hodownych džiwadłow. Nr. 2.) W Budyšinje, Tow. Cyrill a Method. (1912.) 12 S. 8⁰.
2177. Dučman, Handrij (Wólski). Wodžan. Spěwohra w 4 wobrazach. S.-A. aus „Łužica“ 1895. Nr. 9; 10—12. Budyšin, Spisačel. 1896. 36 S. 8⁰. — Dass.: Łužica XIV (1895), 65—68; 76—78; 81 f; 89—91.
2178. D[nučman] — Wólski, Handrij. Złote hrody abo: Hans Klepotař na dań njese. Hra za serbske džiwadło. (Štyri džěliny.) W Budyšinje, E. M. Monse. 1897. VIII, 54 S. 8⁰.
2179. Dučman-Wólski, Handrij. Boži narod. Hodowna hra we třech džělinach. Budyšin, E. M. Monse. 1901. 39 S. 8⁰.
2180. Dučman, Handrij. Klepotarec mјeno. Ludowe džiwadło w 1 jednanju. (In: Klepotarec mјeno. Za čišć přihot. Rachlowe.) (Džiwadłowa zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 4c.) Budyšin, Smoleř. (1910.) 10 S. 8⁰.

2181. Hajna, Felix. Kralowna Esther. Hra z biblickich stawiznow; 500 před Khr. W 5 jednanjach. (Prěnja serbska džiwadł. zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 27.) W Budyšinje, [Wudawař.] 1924. 37 S. 8°.
2182. Hajna, Feliks. Hród Lubin abo Bóh swojich njewopušći. Činohra w 5 jednanjach. (Prěnja serbska džiwadł. zběrka. Rjad. Arnošt Muka. Nr. 30.) W Budyšinje, Smoleř. 1926. 29 S. 8°.
2183. Hajna, Feliks. Kurić trubku tobaka. Žortna hra za 5 wosobow. Dr. Brodl, młody lěkař. Žortna hra za 7 wosobow. (Prěnja serbska džiwadł. zběrka. Rjad. Arnošt Muka. Nr. 29.) W Budyšinje, Smoleř. 1926. 16 S. 8°.
2184. Hajna, Miklawš. Džiwja Hilža. Wjesolohra ze spěwom w 1 jednanju. (Serbska džiwadłowa zběrka. Wud. E. Muka. Nr. 15.) W Budyšinje, Smoleř. 1906. 28 S. 8°.
2185. Hajna, Mikl. Hdyž Kocor khaimor éazaše. Wjeseľa hra w 1 jednanju: Łužica XXXIII (1914), 44—46; 51—54; 60—62; 66—68; 78 f. — Dass. W Budyšinje, Spisačel, 1921. 32 S. 8°.
2186. Hajna, Miklawš. Swjata Katrna knježna a matrařka. Struchłohra z prěnich křesčansk. časow w 4 jednanjach. K 50 lětn. jubileej Ralbičanskeje „Bjesady“. W Budyšinje, Spisačel. 1922. 26 S. 8°.
2187. Hajna, Miklawš. Petrolejowy kužoł. Žortna hra za 4 mužsk. a 1 žónsku. o. O. u. J. (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. [1922]). 15 S. 8°.
2188. (Hajna, Miklawš.) Mój wukaženy zub. Žortny wustup za 1 wosobu. Jank a Leńka abo: Džerž so mačeńeje fale! Žortny wustup. (Připraw. Feliks Hajna.) Sazník a plokařniča. Žortny dwojowuwstup. (Připr. Feliks Hajna.) Smolana ławka. Žortny kuplej. (P. Petaš.) Ach, kak su te časy zle. Žortny kuplej, (słowa zestaj. M[ikl.] H[ajna.]) (Prěnja serbska džiwadł. zběrka. Rjad. Arnošt Muka. Nr. 28.) W Budyšinje, Smoleř. 1926. 15 S. 8°.
2189. Hančka, A. Ptači kwas. Džiwadłowa hra za džěci w 3 jednanjach: Łužica XLII (1927), 46 f; 60 f.
2190. Handrik, Jurij. Móć wěry abo Rubježnicy na horje „Marijanski Khołm“. Historiska činohra z českich stawiznow 14. lětstotka w 5 jednanjach. (Prěnja serbska džiwadłowna zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 22.) W Budyšinje, Smoleř. 1923. 36 S. 8°. fr.
2191. Kokla, Michał. Džéd Jakub. Ludowa hra z lěta 1848 w 3 jednanjach. Budyšin, (Schmaler). 1911. 37 S. 8°.
2192. Rachlowe [Kral, Franz]. Hnadowne swjećo w lěsu. Činohra z ryčeřského časa w třoch jednanjach. (Serbska džiwa-

- dłowa zběrka. Wud. „Domowina“. Nr. 4.) W Budyšinje, Domowina. 1922. 31 S. 8⁰.
2193. Křesćanka. Struchłohra w 3 jednanjach. o.O.u.J. [W Budyšinje.] 19 S. 8⁰.
2194. Kubašec, Marja. Tři hodowne hry za džéčí: I. Palčikojo w krawcowni. II. Palčikojo—kowarjo. III. Rumpodich. (Prěnja serbska džiwadłowna zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 26. Serbske džéčace džiwadło Nr. 1.) W Budyšinje, Wudawař. 1923. 18 S. 8⁰.
2195. Kubašec, Marija. Janota Wičaz. Drama w 5 jednanjach. Po českim originalu „Jan Výrava“ za serbske jewišće wobdžělała. (Prěnja serbska džiwadłowna zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 26a.) W Budyšinje, Wudawař. 1923. 62 S. 8⁰.
2196. Kubašec, Marja. Khodojta. Hra w třoch jednanjach. Z wobrazom wot Měrcina Nowaka. (Knihownja Dom a Svět. 8.) W Budyšinje, Koło Serbskich Spisowačelow. 1926. 52 S. 8⁰.
2197. Lapstich, A. Kotremu Bluscha žona? Smeschk w 1 jednanju. Wojerecy, Lapstich. 1913. 8 S. 8⁰.
2198. N[awka], M[ichał]. Jězuskowy narod. Jězuskowym bratříkam a sotříčkam. (Knihownja „Raja“. Nr. 1.) W Budyšinje, w komisiji „Raja“. 1909. 17 S. 8⁰.
2199. Nawka-Radwoński, Michał. Prěnja hodownička. Hra za džéčí z spěwami. (Zběrka hodownych džiwadłów. Nr. 1.) W Budyšinje, Tow. Cyrill a Method. (1912.) 11 S. 8⁰.
2200. Zjebany nowożenja. Originalna serbska wjeselohra w 2 jednanjomaj. Wot...? (Serbska džiwadłowa zběrka. Wud. „Domowina“. Nr. 3.) W Budyšinje, Domowina. 1923. 34 S. 8⁰.
2201. Horjanski [Nowak, Jakub]. Zasonamakana. Činohra w 3 jednanjach: Łužica XXX (1911), 73—75; 79—82; 89 f; 97 bis 99.—Dass. (Džiwadłowa zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 5.) W Budyšinje, Smoleř. 1911. 32 S. 8⁰.
2202. N[owak] Horjanski, J[akub]. Chrystusowe ēeřpjenje. Struchłohra w 10 jednanjach. Po wšelakich passionskich tekstach za serbske džiwadło připrawił: Łužica XXXII (1913), 53 f; 58—61; 66—70; 75—78; 83—86; 90—92.
2203. N[owak] Horjanski, J[akub]. Wšitcy zjednani. Struchłohra w 4 jednanjach: Łužica XXXII (1913), 2—5; 10 f; 18.—Dass. (Džiwadłowa zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 6.) W Budyšinje, Smoleř. 1913. 20 S. 8⁰.
2204. N[owak] Horjanski, J[akub]. We wudawařni Kukečanskich nowin. Žortna hra w 1 jednanju. (Z přidawkom:) Hóntwa za žonu. Žortny wustup za jenu wosobu a Kofejowy spěw. 1—8 M. Nawuka, 9—10 Jan Cyž. (Džiwadłowa

- zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 7.) W Budyšinje, Smoleř. 1913. 16 S. 8⁰.
2205. Nowak, J[ózef]. Posledni kral. Činohra w 6 jednanjach. (Po ludowych powěscach z wužičom čiščan. podlóžkow.) Budyšin, Zwjazk serbsk. stud. 1921. 73 S. 8⁰.
2206. Nowak, Józef. Swobody njewjesta. Swjedzeńska hra w 5 wo-brazach. (Knihownja Dom a Swět. Zaraduje Vlad. Zmeškal. Nr. 2.) V Prazy a w Budyšinje, Koło Serbskich Spisowaćelow. 1922. 69 S. 8⁰.
2207. Więcاز, Ota. Swobody Njewjesta. Swjedzeńska hra w 5 wo-brazach wot Józefa Nowaka: Łužica XXXVIII (1923), 16—21.
2208. Pjech, Handrik a Pjetřka. Serbske brašćenje. Wobraz ze serbskeho žiwjenja. (Serbska džiwiadłowa zběrka. Wud. E. Muka a Jakub Bart-Čišinski. Nr. 13.) W Budyšinje, Smoleř. (1905.) 18 S. 8⁰.
2209. Pjech, A. Na kwasnym pućowanju. Žort w jednym wustupje. Wobdželał a za serbske džiwiadło přihotował K. Wyrgač-Wunjowski. (In: Tři směški za serbske jewišco. Za čišć připrawil K. Wyrgač-Wunjowski.) (Džiwiadłowa zběrka. Wudawa Marko Smoleř. Nr. 3b.) W Budyšinje, Smoleř. 1909. 12 S. 8⁰.
2210. Pjech, A. Dundak. Žort w jednym wustupje. Wobdželał a za džiwiadło přihotował K. Wyrgač-Wunjowski. (In: Tři směški za serbske jewišco. Za čišć připrawil K. Wyrgač-Wunjowski.) (Džiwiadłowa zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 3c.) W Budyšinje, Smoleř. 1909. 10 S. 8⁰.
2211. R, M. Kak so Jurij woženi abo Bóh wodži prawje. Wjeselohra w 5 jednanjach. Budyšin, K. Mička w Rakecach. 1920. 35 S. 8⁰.
2212. Slodeňk, Jurij. Napoleon. Hra w pjećich jednanjach. Budyšin, „Lipa Serbska“ w Pančicach. 1921. 36 S. 8⁰.
2213. Džiwiadło: Khrystusowa smjerć. Struchłohra we 18 jednanjach po wšelakich spisach za serbske jewišco wobdžélana. (W Budyšinje, Smoleř.) 1914. 64 S. 8⁰.
2214. Sommer, Adolf. W hosćencu „Zeleneho Zmija“. Wjeselohra w 2 jednanjomaj: Łužica XXXIV (1915), 3—5; 13 f; 19—22; 29—31.
2215. W[ingeř], Jurij. Kukečanski łazeńk. Směšk w 1 jednanju. (Serbska džiwiadłowa zběrka. Wud. E. Muka a Mikł. Andricki. Nr. 10.) W Budyšinje, Smoleř. (1901.) 17 S. 8⁰. — Dass.: Łužica XX (1901), 12—14; 25 f; 32—34.
2216. Wingeř, Jurij. Na wuměńku. Hra w 4 jednanjach. (Serbska džiwiadłowa zběrka. Wud. E. Muka a Mikł. Andricki. Nr. 11.) W Budyšinje, Smoleř. (1901.) 67 S. 8⁰. — Dass.:

- Łužica XX (1901), 70—75; 89—91; 97—101; 107—116.
 —Dass. 2. wudaće. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. „Domowina“. Nr. 1.) W Budyšinje, Domowina. 1922. 61 S. 8°.
2217. Wingeř, Jurij. Na huńeńku. Graše we styrich skutkach. Za dołojenoserbske žiwadło hobzélała Mina Witkoje: Łužica XL (1925), 8—18; 51—54; 108—111.
2218. (Wingeř, Jurij.) Měšnik — biskop — bamž. Hra w třech jednanjach ze živymi wobrazami a ze spěwami. (W Budyšinje, Smoleř. 1903.) 23 S. 8°.
2219. Radyserb, Jan. Smjertnica. Serbska ludowa operetta w 1 jednanju. Hudźba Pawoła Hodžiskeho. Wosebity woćisć z Łužicy. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 20.) W Budyšinje, Smoleř. 1910. 19 S. 8°.
2220. Krasne wobrazy a druhej žortnej hrě. Za čiśc přihotował Rachlowc. [1—3.] [1.] N. J. Krasne wobrazy. Žortna hra w jednym jedn. [2.] N. J. Předate Kholowy. Žortna hra w jednym jedn. [3.] Andricki, Miklawš. Žona dyrbi do dwora. Žortna hra w 1 jedn. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 18 [nicht 16!]) W Budyšinje, Smoleř. 1912. 34 S. 8°.
2221. Ž[ur], M[iklawš] a M[uka], E[rnst]. Nahrabnosće mzda, abo Něčeje horjo, něčeji směch. Wjeselohra w 2.jedn. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 8.) W Budyšinje, Smoleř. (1893.) 24 S. 8°. — Dass.: Łužica XII (1893), 35 f; 40 f; 50 f; 58 f; 68—70; 75 f.
2222. Ž[ur], M[iklawš]. Prěni wobjed. Wjeselohra w 1 jedn. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka a Mikl. Andricki. Nr. 9.) W Budyšinje, Smoleř. (1900.) 24 S. 8°.

2. Übersetzungen oder Bearbeitungen aus fremden Sprachen,

2223. Bałucki, Michał. Hońtwa za mužom. Wjeselohra w 2 jedn. Z pólšiny... přełožil Arnošt Muka. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 7.) W Budyšinje, Smoleř. (1891.) 35 S. 8°. — Dass.: Łužica X (1891), 2 f; 10—12; 17—19; 25—27; 33 f; 41—43; 49 f.
2224. Bartko, Jan. Nóneny stražník. Wjeselohra we štučkach. Po Körner'owym „Der Nachtwächter“. Wuwzate z Časopisa Mać. Serbskeje. W Budyšinje, Maćica Serbska. 1863. 26 S. 8°. — Dass.: Č. M. S. XVI (1863), 3—27.
2225. D., J. Wona přijědze. Wjeselohra w jednym jednanju. Po němskim. Budyšin, Nakład. M[ikl.] Ž[ur] a J.D. 1905. 25 S. 8°.

2226. Domaschka, M. Sswjecži tsjo kralojo. Duchowna hra za hodowny ežaß. Po němskim podłożku sbaßnił. Sa cžishečz pschihotował Ernst Muka. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 19.) W Budyšinje, Smoleń. 1895. VII, 33 S. 8°. fr.
2227. Fredr, J. Jědžk a lěnjoch. (Consilium facultatis.) Žort w jenym jednanju. Za serbske džiwadło přełoženy wot Serbowki. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka a Jakub Bart-Čišinski. Nr. 12.) W Budyšinje, Smoleń. (1904.) 40 S. 8°. — Dass.: Łužica XXIII (1904), 19—22; 34 f; 42—44; 49—51. XXIV (1905), 6; 14 f; 21—23.
2228. Fiedleń, K. A. Kak Pětr lěkari. Wjeselohra w jenym jednanju. Po němskim spisał. 2.wudawk. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. „Domowina“. Nr. 2a.) W Budyšinje, Domowina. 1922. 20 S. 8°. — Dass.: Łužičan XVI (1875), 65—80.
2229. Gogol, N. Revisor. Wjeselohra w 5 jednanjach. Z rušciny připrawił M. Nawka. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 16.) W Budyšinje, Smoleń. 1907. 96 S. 8°.
2230. Jirásek, Alois. Gero. Historiska hra w štyrjoch jednanjach. Přełožil Mikławš Andricki. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 14.) W Budyšinje, Smoleń. 1906. 92 S. 8°.
2231. [Just, Mikławš.] Nanowy zwjeršnik. Směšk w jenom jednanju. Za serbske džiwadło připrawił? (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. „Domowina“. Nr. 5.) W Budyšinje, Domowina. 1922. 20 S. 8°.
2232. Kliepera, W. K. Rohowin Štyrirohač. Wjeselohra we 2 jednanjomaj. Z českoho přełožil Jan Česla: Č. M. S. XV (1862), 65—86.
2233. Kliepera, V. K. Džiwotworny klobuk. Wjeselohra. Přełožil a za serbske jewišćo připrawił Jakub Šewčík. (Serbska knihownja. Zbérka... Red. Jurij Deleňk. Nr. 2.) W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1914. 80 S. 8°.
2234. Körner, [Theodor.] Winy wosud. Struchłohra w 1 jednanju. Po Körnerowej „Die Sühne“... zesarbšćił Arnošt Muka. (Serbska džiwadłowa zbérka. Wud. E. Muka. Nr. 6.) W Budyšinje, Smoleń. (1889.) 21 S. 8°. — Dass.: Łužica VIII (1889), 73—75; 81—83; 89 f.
2235. Rachlowe [Kral, Franc]. Zbožowne hody. Hodowna hra w 2 jedn. Po němskim zesarbšćił. (Džiwadłowa zbérka Wud. Marko Smoleń. Nr. 1.) W Budyšinje, Smoleń. 1904. 16 S. 8°.
2236. Rachlowe [Kral, Franc]. Burska krew. Hra ze žiwjenja w štyrjoch jednanjach. Za serbske jewišćo wobdžěał. Budyšin, Smoleń. 1908. 31 S. 8°.

2237. Kvapil, Jarosław. Basnička Prynčesna Lětulinka. Džěćaca hra w 5 podawiznach. Z českého přełožil Bjarnat Krawc. Budyšin, Der Übersetzer. 1923. 32 S. 8°.
2238. Loučensky. Wjesna Kralowa Leňka z padzdeřnje. Činohra w 4 jednanjach. Po bajce Vojtěcha Pakosty. „Wjesna kralowa.“ Přełožil J. Handrik. (Prěnja serbska džiwiadłowa zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 21.) W Budyšinje, Smoleř. 1922. 39 S. 8°.
2239. Malinski, K. Nankowe škórňe. Česka wjeselohra w 2 jednanjomaj. Za serbske žiwiadło wobdziała Arnošt Muka. (Zběrka džiwiadna serbska. Wud. Arn. Muka. Nr. 1.) W Budyšinje, Smoleř. (1880.) 31 S. 8°.
2240. Malinski, K. Nankowe škórňe. Ceska wjeselohra w 3 skutkach. Za serbske žiwiadło hobzowała Arnošt Muka. Do dolneje serbštiny pšetworiła Mina Witkojc. (Prěnja serbska džiwiadłowna zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 24.) (Dołojno-serbske žiwiadłowne gry. Hud. Arnošt Muka. Nr. 2.) W Budyšinje, Smolař. 1922. 42 S. 8°.
2241. Muka, Arnošt. Pražski wuj. Wjeselohra w 1 jednanju. Po Körnerowym „Der Vetter aus Bremen“ za džiwiadło serbskich studentow wobdziała. (Zběrka džiwiadna serbska. Wud. Arn. Muka. Nr. 2.) W Budyšinje, Smoleř. (1879.) 20 S. 8°.
2242. Pfleger. Telegram. Wjeselohra w 1 jedn. Přeserbšći Jakub Bart. (Serbske džiwiadło. Džiwiadna zběrka serbska. Wud. Arnošt Muka a Jakub Bart. Nr. 5.) W Budyšinje, Smoleř. 1881. 29 S. 8°.
2243. Plešejev, Alex. Wón je hłuchi. Wjeselohra w 1 jednanju. Přełožil M[ichał] Nawuka. Z přidawkom. (Džiwiadłowa zběrka. Wud. Marko Smoleř. Nr. 8.) W Budyšinje, Smoleř. 1914. 20 S. 8°.
2244. Šamberk, F. Błazenc w prěnjem poskhodźe. Wjeselohra w jenom jednanju. Za serbske jewišće wobdziała Jurij Brózk. (Prěnja serbska džiwiadł. zběrka. Wud. Arnošt Muka. Nr. 25.) W Budyšinje, Wudawař. 1922. 16 S. 8°.
2245. Shakespeare, W. Julius Caesař. Zeserbšći Jan z Lipy. (Serbska džiwiadłowa zběrka. Wud. E. Muka. Nr. 17.) W Budyšinje, Smoleř. 1914. 101 S. 8°. — Dass.: Č. M. S. LXVII (1914), 3—58; 83—127.
2246. Tolstoj, Law. Nimopućowař a bur. Wustup: Łužica XLIII (1928), 8—10.
2247. Tomek, Ferdinand. Prynčesna Pčołka. Hra w třoch jednanjach. Přełožil M. Nawka. Lutkowe džiwiadło (Klanckowe džiwiadło) Nr. 2. Budyšin, Koło Serbsk. Spisowacelow. 1924. 16 S. 8°.

2248. Wjaesławk, Jakub. Wón njesmě pućować. Wjeselohra w jenom jednanju. (Serbska džiwadłowa zběrka. Wud. „Domowina“. Nr. 6.) W Budyšinje, Domowina. 1922. 16 S. 8°.
2249. Wjaesławk, Jakub. W Paslach. Wjeselohra w jednem jednanju. Po české hrě „Mlsáničko“ wot Swobody za serbske džiwadlo wobdzěłał. (Serbska džiwadłowna zběrka. Wud. „Domowina“. Nr. 7.) W Budyšinje, Smoleř. 1926. 44 S. 8°.
2250. Zarjenk, M. a Mikl. Hajna. Genofeva hrabina nad Rynom. Struchłohra w 7 jednanjach. Z džela z němskeho po W. Khěžoru a z džela po stawiznach wo njej jednacych. (W Budyšinje, Tow. Cyrill a Method. [1915?]). 40 S. 8°.
2251. Ž[ur], M[ikl.]. Prěni wobjed. Wjeselohra w jednym jednanju. Po němskim: Łužica XIX (1900), 36—38; 50—52; 71 f; 79—81.
2252. Žur, Miklawš. Připady. Wjeselohra w 1 jedn. Z českého přełožil w Prazy 1885. (Serbska džiwadłowa zběrka. Wud. Domowina. Nr. 2.) W Budyšinje, Domowina. 1922. 30 S. 8°.

§ 10. Jugendschriften.
(Alphabetisch.)

2253. Buk, A. M. Michaw. Knez Mudré, joho Dzéczi ha susodni Přeczeljo habó Wěncz mólitzkich Powedantzkow za Dzéczi ha za Wotrosczených wudaté. (Maczicžne Spisy 9.) W Budé-schiňe, Maczicza serbska. 1849. 133 S. 8°. fr.
2254. Dučman, Handrij. Sněhowka abo stawizna tsjoch kschgčeńcow. Naše lubej młodzinje přełožil. W Budyšinje, Tow. Cyrill a Method. 1863. 72 S. 8°. fr.
2255. K[ruswica] w B. Pjeknym džjeczom. W Budyschini, K.B. Hika. [1854.] 32 S. 8°. fr.
2256. K[ruswica] we B. Sa džjeczí powedanczka a roneczka wot K. we B. W Budyschini, K. B. Hika. [1854.] 24 S. 8°. fr.
2257. Kulman, K. Robinson. Rjane powiedanczko, wošebje sa młodych ludži. Po němskim słožene. (Maczicžne spisy Nr. 40.) W Budyschinje, Macziza Serbska. 1862. 143 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. (Maczicžnych spišow Nr. 40.) W Budyschinje, Macziza Sserbska. 1886. 146 S. 8°. fr.
2258. Kulman, K. Bože džeczo. Hodowne rosrycžowanje Božeho džescza s njebjeskimi wobydlerjemi. Wojerezy, J. Kulman. 1866. 32 S. 8°. fr.
2259. Tuchoński, Serbomił [Muka, Ernst]. Njedželske Bjesadowanki. Knižka I. Za pěkne džecí... Bautzen, Herausgeber. 1926. 79 S. 8°.

2260. Schescherjacžk a druhe rawski. o.O.u.J. (W Budyschinje. 1897). 6 Bl. 8°. fr.
2261. Schescherjawka a jeje towařschki. o.O.u.J. (W Budyschinje, Smoleř. 1899). 6 Bl. 8°. fr.
2262. Pěkných džěcži wjeſebele. o.O.u.J. (W Budyšinje, Smoleř. 1899). 7 Bl. 8°.
2263. Wobraski sa pěkne džěcži. o.O.u.J. [W Budyschinje 1897.] 6 Bl. 8°. fr.

Teil V.

Musik.

Kap. 1. Theoretische Musik.

2264. Škowrončk ze serbskich honow. Hudźbna příloha měsačnika „Łužica“. Zhromadny organ Zwjaska serbskich spěvařskich towařstwow. Rediguje Bjarnat-Krawe. Jg. 1-3. 1926-28. o.O.u.J. [W Budyšinje, Smoleř. 1926-28.]
-
2265. Muka, Ernst. Serbski kommerčnik [Wend. Kommersbuch]. Budyšin, Leipziger Studenten. 1875. 40 S. 8°.
2266. Hórnik, M. Husleřskaj spěwnikaj Mikł. Krala a N. N. Pana [Geigenliederbücher d. Nik. Kral u. Pan]: Č. M. S. XL (1887), 134—136.
2267. Kuba, Ludwik. Prostonarodna instrumentalna hudźba Łužiskich Serbow [Nation. Instrumentalmus. b. d. laus. Wenden]: Łužica VI (1887), 7 f; 14 f; 27-29; 37-39; 45 f.
2268. Kuba, Ludwik. Narodne hudźbne wumjeļstwo łužiskich Serbow. Rozpomnjenja, textowe a hudźbne přinoški z pućowanja po Łužicy [Nationale Musikkunst bei d. laus. Wend.]: Č. M. S. XL (1887), 97—130.
2269. Kocor, K. A. Wo nastaću naspěwów a hudźbnych nastrojow [Über d. Entstehung v. Melodien u. Muskinstrumenten]: Č. M. S. XLI (1888), 94—97.
2270. Konrád, K. Słowo wo hymnologiji łužiskich Serbow [Ein Wort über d. Hymnol. d. laus. Wend.]: Č. M. S. XLII (1889), 135—159.—Dass. [i. čech. Sprache:] Slovo o hymnologii...: Vlast XI (1894), 31 f.
2271. Kocor, K. A. Nastaće a wuwjedźenje serbskeho duchownego oratoria: „Israelowa zrudoba a trošt“ [Entstehung u. Ausführ. d. wend. geistl. Oratoriums]: Łužica XI (1892), 52 f.

2272. Pilk, Georg. Der Volksgesang der Wenden: Bunte Bilder II (1895), 256—260.
2273. Schneider, Bernh. Musikalischcs aus der wendischen Heide: Dresdner Zeitung 1898 v. 30. VII. u. 12. VIII. — Dass.: Prager Presse 1925 v. 2. Januar. S. 6.
2274. Müller, Ewald. Tanz, Gesang und Musik bei den Wenden: N. Musik-Ztg. XXII (1901), 46.—Dass.: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1901. S. 125 f.—Dass.: Märkische Blätter. Beil. z. Frankf. Oderzg. I (1902). Nr. 7.
2275. Kubitz. Das wendische Lied: Kirchenchor XXIII (1912), 26—30; 42—47. — Dass.: Bautzener Gesch.-Blätter III (1911). Nr. 9—11.
2276. Schneider, Bernh. Wendische Musik: Kamenzer Tageblatt 1921 v. 20. August.
2277. Muka, Arnošt. Serbske zynki w serbskej holi [Wend. Klänge i. wend. Heide]: Kwětki. Serbska Čitanka. W Budyšinje 1921. S. 209—213.
2278. Krawe, Bj. Potrjebnosće za serb. hudźbnu kulturu: Serbske Nowiny 1922 v. 16. März.
2279. Kuba, Ludvík. Píseň Srbů lužických [D. Lied d. laus. Wenden]. (Dess. O písni slovanské. II.) Prag, Hudební Matice Umělecké Besedy. 1922. 19 S. 8°.
2280. Krawe, Bjarnat. Z raja serbskich narodnych hłosow [Aus d. Paradies d. wend. Nationallieder]: Łužica XXXVII (1922), 113—120. XXXVIII (1923), 13—16; 38—43; 77—79.
2281. Zeman, František. Lužicosrbské pěvectvo [Laus.-wend. Sängertum]: Naše Zahraničí IV (1923), 69.
2282. Krawe, Bjarnat. Monografija k narodnej pěsni „Za Kamjeńcom za gorami“ [Monographie zu „Za Kamjeńcom...“]: Č. M. S. LXXVIII (1925), 79—94.
2283. Krawe, Bjarnat. Hłosna kultura. Hłosotworne rozważenie [Stimmkultur]: Škowrončk I (1926), 2-3; 5-6; 26-27; 34-35.
2284. Kr[awc], B[jarn.]. Spěw a hudźba w našich přisłowach [Gesang u. Musik i. unser. Sprichwörtern]: Škowrončk ze serbskich honow I (1926), 2; 21.
2285. Krawe, Bjarnat. Stawaj mi, stawaj, pohončo! Rozwažacy přinošk k folkloristicy serbskeho ludowego spěva [Steh auf, steh auf, mein Kutscher...]: Č. M. S. LXXIX (1926), 52—70.
2286. Kuba, Ludwik. Serbske husle [Wend. Geigel]: Łužica XLI (1926), 37 f.
2287. Kuba, Ludwik. Dudy a „huslički“. Přeł. Ota Więzaz [Sackpfeifen u. Geigen]: Škowrončk ze serbskich honow I (1926), 27.

2288. Krawe, Bjarnat. Łužiscy Serbja na mjezynarodnej wustajenicy: „Hudźba w žiwjenju ludow“ w Frankobrodze n. M. 11. junija hač 28. Aug. 1927 [Laus. Wenden a. d. intern. Ausstellung i. Frankf.]: Łužica XLII (1927), 14–15; 22–23.
2289. Kr[awc], B[jarnat]. Narodna serbska hymna „Rjana Łužica“ [Die wendische Nationalhymne „Schöne Lausitz“]: Škowronč ze serbskich honow II (1927), 33 f.
2290. [Krawe, Bjarnat.] Něšto wo dudach [Etwas über die Sackpfeiffen]: Škowronč ze serbskich honow II (1928), 37 f.
2291. Wićaz, Ota. Jan Hórčanski wo serbskej hudźbje [Joh. Hortzschancki über d. wend. Musik]: Škowronč ze serbskich honow III (1928), 2.
-
2292. Fiedleř, K. A. Serbske spěwanske swjedženje wót lěta 1845 hač do 1851 [Wend. Gesangfeste a. d. J. 1845—51]: Č.M.S. XIII (1860), 91—119.
2293. Kocor, K. A. Prěni serbski spěwanski swjedženj 17. oktobra 1845 [D. 1. wend. Gesangsfest]: Łužica XI (1892), 90 f.
2294. Spomnjeňka na serbski spěwanski swjedženj, wotdzeržany 3. oktobra 1860 w Budyšinje. W Budyšinje, Bjedr. Hika. (1860.) 4 Bll. 8⁰.
2295. Spomnjeňka na serbski spěwanski swjedženj, 9. oktobra 1861, w Budyšinje. (Spěwaše so „nalěčo“ z hudźbu wot A. Kocora.) W Budyšinje, L. A. Donnerhak. (1861.) 4 Bll. 8⁰.
2296. Za serbski spěwanski swjedženj, wotdzeržany džeń 7. oktobra 1863 w Budyšinje [Für d. wend. Gesangfest ... 7. Okt. 1863]. W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1863. 2 Bll. 4⁰.
2297. [Bjedrich, M.] Serbski spěv a spěvařske towařstwo wažna — njewažena podpjera serbskoho žiwjenja [Das wendische Lied...]: Posoł XX (1882), 22—26; 35—37; 42—45.
2298. Libš, Jurij. Za zhromadny koncert serbskich spěvařskich towařstwow [Für ein gemeinsam. Konzert wend. Gesangver.]: Łužica I (1882), 100 f.
2299. Skala, Jakub. Hiscze někotre myslički wo naschich spěvařskich towařstwach [Noch etwas über die wendischen Gesangvereine]: Posoł XX (1882), 54—55.
2300. Hajna, Miklawš. Swjedženjej serbskeje narodneje hudźby [w Budyšinje a w Drježdžanach] [2 Feste wend. Nationalmusik]: Łužica XX (1901), 10—12.
2301. Serbski koncert (spěwny swjedženj) w Budyšinje [Ein wend. Konzert i. Bautzen]: Posoł L (1912), 324 f; 334 f.
2302. Program a teksty za poswiećenie noweje khorhoje spěvařskeho towařstwa Lipy Serbskeje w Pančicach. Njedželu 24. aug. 1913 w Pančicach. Programm- u. Textbuch zur

Fahnenweihe d. wend. Ges.-Ver. Lipa S. in Panschwitz.
o. O. u. J. [Bautzen-] Budyšin, Schmaler. 1913. 31 S. 8°.
[Text ist wend. u. deutsch.]

2303. **Wowčeŕk, Gustav.** Naše spěwanske towaŕstwa. Z mojeho nazhonjenja [Unsere Gesangvereine. Aus meinen Erfahrungen]: Škowronč ze serbskich honow II (1928), 41—42.

Kap. 2. Praktische Musik.

2304. Sserske Spjewy sa tsi a schtyri muske Łoбы [Wend. Lieder f. 3- u. 4-stimm. Chöre]. (W Budyschini, C. G. Hicka. 1845.) 15 S. 4°.
2305. Łoбы k tym wot Jana Kiliана, wudatym Knižkam „Spjewarske Weſelje“ [Noten zu Kilians „Büchlein...“]. W Budyschini, E. M. Monse. (1847.) 6 + [16] S. 8°. fr.
2306. **Kocor, K. A.** Sserbske Spjewy sa tsi muske hłoбы [ze smužkami za noty, 6 spěwow] [Wend. Lieder f. 3-stimm. Männerchor]. 1851. 4°.
2307. **Choralmelodien** zum wendischen Gesangbuche. Zusammengestellt von Carl Ernst Becker, Carl Aug. Katzer... Durchgesehen von Carl Eduard Hering. Bautzen, Maćica Serbska. 1858. 72 S. 8°. fr.
2308. **Kocor, K. A.** Šěć spěwow serbskich za sopran abo tenor z přewodom fortepiana skomponowane [6 wend. Lieder für Sopran od. Tenor...]. W Lubiju, pola Elssnera lithograf 1861. [Mit deutsch. Übersetzung.]
2309. **Kocor, K. A.** Lumir. Serbske Spěwy za měšany chor zestajane. H. 1. [Lumir. Wend. Lieder f. gem. Chor.] W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1861. 31 S. quer 8°.
2310. **Intonazije sakskeje zyrkwineje agendy, pschidawk k spjewarskim** [Intonationen f. d. sächs. Agenda...]. W Budyschini, E. M. Monse. 1864. 16 S. 8°. fr.
2311. **Schwéla, Chr.** Sserske arije sa naschu lubu młožinu. Seschywk I. [Wend. Arien. H. 1.] Cottbus, F.W. Brandt. 1867. 24 S. 8°. fr.
2312. **Kocor, K. A.** Wěnc narodnych spěwow hornjo- a delnjo-łužiskich Serbow z přewodom fortepiana [Kranz wend. Nationallieder...]. Budyšin, Maćica Serbska. 1868.
2313. **Fiedleŕ, Korla Aug.** Towaŕšny Spěwník za serbski lud [Vereinsliederbuch]. (Maćičnych spisow Nr. 67.) W Budyšinje, Maćica Serbska. 1878. VIII, 192 S. 8° — Dass. 2. überarb. u. verm. Aufl. (ebda.) W Budyšinje, Maćica Serbska. 1897. VIII, 218 S. 8° — Dass. 3. přehladany a předzělany wudawk zhotowił a wudał Jan Rječka. [3. Aufl.] W Budyšinje, Maćica Serbska. 1915. 160 S. 8°.

- Dass. 4. předzělany a rozmnoženy wudawk zhotovił Jurij Słodeńk. [4. Aufl.] W Budyšinje, Smclerjec družstwo. 1927. 192 S. 8⁰.
2314. Kocor, K. A. Tři serbske reje za piano wobdžělane [3 wend. Tänze f. Piano]. W Lipsku, Kahnt. 1879.
2315. Muka, E. Hornjoserbske ludowe pěsnje [Oberlausitzer Volkslieder]: Č. M. S. XXXVI (1883), 20—58.
2316. (Hłosy serbskich ludowych pěsni) [Stimmen wend. Volkslieder]: Č. M. S. XXXVI (1883). Hudźbna příloha.
2317. Kuba, Ludvík. Písně lužické. Rozpravou o lužičtině opatřil a původní text přehlédl Michal Hórnik. Přeložil Hanuš Máchal [Wend. Lieder...]. (Dess. Slovanstvo ve svých zpěvech. Kniha V.) Pardubitz, Herausg. 1885—87. 126 S. 8⁰.
2318. Kocor, Korla August. Štyrihłosne mužske chory [Vierstimmige Männerchöre]. (Maćicne spisy Nr. 79.) Budyšin, Maćica Serbska. 1886. 68 S. 8⁰.
2319. Kocor, K. A. Styrigłosne spiwańa za mužske towařstwa. Dolnołužyske texty spisał H[ajno] J[ordan]. (Towařstwowych knigł. Nr. 13.) Budyšin, Maćica Serbska. 1886. 68 + VI S. 8⁰.
2320. Krawe, Bjarnat. Při jězoru. Wobraz z přirody wot Jak. Čišinskeho, za trojospěw (sopran, alt a tenor) z přewodom piana zložil. Am Weiher. Dichtung von Jak. Čišinski für drei Solostimmen... Op. 1. Bautzen (Budyšin), Weller. 1886. 5 S. 4⁰.
2321. Krawe, Bjarnat. Tři lužisko-serbske spěwy... Němski přeložk wot E. Pjekarja. Za jedyn hłos z přewodom piana. Drei wendische Gesänge... Op. 2. Bautzen (Budyšin), Weller. 1886. 11 S. 4⁰.
2322. Kuba, Ludwik. Nowa zběrka melodiji k hornjołužiskim pěsnjam. Ze zawodom wo narodnym hudźbnym wumjełstwje lužiskich Serbow [Neue Sammlung von Melodien zu Oberlausitzer Volksliedern]. (Aus Č. M. S.) Budyšin, Maćica Serbska. 1887. 37 + 78 S. 8⁰.
2323. Černý, A. Narodne hłosy lužiskoserbskich pěsni. (S.-A. aus Č. M. S.) Ze zawodom [Nation. Lieder laus. Wend.]. Budyšin, Maćica Serbska. 1888. 13 + 34 S. 8⁰.
2324. Černý, Adolf. Druha zběrka narodnych hłosow lužisko-serbskich pěsni (177 čisłow) [2. Sammlung von Melodien zu wend. Volksliedern]. Budyšin, Maćica. 1888. 48 S. 8⁰.
2325. Černý, Adolf. Narodne hłosy lužiskoserbskich pěsni [Erläuterungen dazu]: Připisk k druhéj zběrcy narodnych hłosow: Č. M. S. XLI (1888), 73—92.

2326. Černý, Adolf. Třeća zběrka narodnych hłosow lužisko-serbskich pěsni [3. Sammlung von Melodien Oberlausitzer Volkslieder]: Č. M. S. XLVI (1893), 129—183.
2327. Hłosy za kěrluše Pobožnoho Wosadnika [Stimmen f. d. Choräle d. P. W.J.]. W Budyšinje, Tow. Cyrill a Method. 1896. 111 + 8 S. 8⁰.
2328. Dwajatřicyći narodnych hłosow za štyrihlósny mužski khor [32 nation. Melodien...]. Wudał hudźbny wotriad Maćicy Serbskeje. [Hudźbu zestajał Jurij Pilk, teksty wobdželał Ernst Muka.] (Maćične spisy Nr. 101.) W Budyšinje, Maćica Serbska. 1899. 57 S. 8⁰.
2329. Jordan, H[ajno]. Nowe a stare serbske arije za dwa głosha [Neue u. alte Arien]. W Budyschyńe, Ssmolař. 1900. 29 S. 8⁰. fr.
2330. Schneider, Bernhard. Heimatstimmen. Eine Sammlung alter und neuer, geistlicher und weltlicher Volksweisen und Kunstgesänge in dreistimmiger Bearbeitung hrsg. Ausg. A—B. Dresden, Alwin Huhle. 1903. 2 Bde. 8⁰. [Darunter viele wend. Lieder.]
2331. Schneider, Bernhard. Vier Duette (Zwiegesänge) für Sopran und Baryton mit Klavierbegleitung komponiert. Op. 5. [Nr. 2 ein wend. Lied.] Leipzig, Steingräber. 1908. 4 Hfte. 4⁰.
2332. Schneider, Bernhard. Aus wendischen Gauen. 8 Klavierstücke. Op. 6. Leipzig, Kahnt Nachf. o. J.
2333. Schneider, Bernhard. Sechs wendische Volkslieder für vierstimm. Männerchor frei bearb. Op. 12. Dresden, Günther. o. J. 8⁰.
2334. Schneider, Bernhard. Wendische Volkslieder (Serbske narodne pěsni). Für vier- u. fünfstimmigen gemischten Chor. Op. 15. H. 1—3. Leipzig, C. F. Kahnt Nachf. o. J. [1903]. 3 Hfte. 4⁰. [Text nur deutsch.]
2335. Schneider, Bernhard. 101 heitere Volkslieder aus dem 15. bis 19. Jahrhundert ausgewählt u. für 3-stimmigen Frauenchor bearb. Op. 20. Leipzig, Steingräber. 1907. 207 S. 8⁰. [Verschiedene wend. Lieder darunter.]
2336. Schneider, Bernhard. Sechs Lieder für eine Singstimme mit Klavierbegleitung. Op. 21. Berlin, Ries & Erler. o. J. [1911]. 15 S. 4⁰. [Text auch in wend. Sprache.]
2337. Schneider, Bernhard. Khwatajće, ale spěwajće! Zběrka narodnych a ludowych pěsni. W Drježdžanach, Alwin Huhle. 1910. 60 S. 8⁰.
2338. Schneider, Bernhard. Acht Duettinen für Sopran und Alt mit Klavierbegleitung komponiert. Op. 22. Leipzig, Stein-gräber. 1910. 31 S. 8⁰.

2339. Schneider, Bernhard. Acht vier- und mehrstimmige gemischte Chöre a capella nach wendischen Volksliedern frei bearb. Op. 24. H. 1—2. Leipzig, F. E. C. Leuckart. o. J. 2 Hfte. 8⁰.
2340. Krawc, Bjarnat. Zerja [Morgenrot]. 25 serbskich narodnych hłosow za 4 a 5 hłosny měšany khór swobodnje wobdzělał. Op. 40. Budyšin, (Maćica Serbska). 1921. 64 S. 8⁰.
2341. Krawc, Bjarnat. Wulka lubosé [Große Liebe]. 30 serbskich spěwow za měšany khor. Op. 45. Budyšin, (Maćica Serbska). 1923. 64 S. 8⁰. — Dass. [in niederlaus.-wend. Sprache]. Budyšin, (Mać. Serbs.). 1923. 63 S. 8⁰.
2342. Pilk, Jurij. Dobry wječor [Guten Abend]. 34 narodnych spěwow za měšany khór na 4 a 5 hłosy. W Budyšinje, Smoleř, 1924. 80 S. 8⁰.
2343. Krawc, Bjarnat. Žórleško serbskich dwojospěwow [Kleine Quelle]. Op. 50. W Budyšinje, Maćica Serbska. 1925. 64 S. 8⁰.
2344. Schneider/Krawc, Bernh. 33 wendische Volkslieder für eine Singstimme mit Klavierbegleitung. 33 serbskich narodnych spěwow za jeden hłos z přewodom na klawěrje. Opus 52,1. Leipzig, Steingräber. o. J. [1925.] 71 S. 8⁰.
2345. Śleca, Herm. Sokołski Spěwník. W Budyšinje, Łuž.-serbski Sokołski Zwjazk. 1926. 64 S. 8⁰.

Teil VI.

Geschichte und Altertumskunde.

Kap. 1. Quellen und Spuren.

2346. Helmold. Chronica Slavorum Helmoldi... et Arnoldi, in quibus res slavicae et saxoniae fere à tempore Caroli Magni usque ad Ottонem IV. seu ad ann. Chr. 1209 exponuntur. Henricus Bangertus è MSS. Codicibus recensuit... Lubecae, Wesselius. 1659. [XVIII,] 568 S. + 32 Bl. 4⁰. — Dass. Johannes Mollerus autem diatribā historicō-criticā de Helmoldo, ejusque vitā, ac Chronicō Slavorum, ... auxit. Lubecae, Petr. Böckmann. 1702. 29 Bl. + 568 S. + 32 Bl. 4⁰.
2347. Helmolds Chronik der Slaven. Nach der Ausg. der Monumenta Germaniae übers. von J. C. M. Laurent. (Die Geschichtsschreiber der deutsch. Vorzeit. XII. Jahrh. Bd. 7.) Berlin, Wilh. Besser. 1852. — Dass.... übers. von J. C. M. Laurent u. W. Wattenbach. 3. neubearb. Aufl. von B. Schmeidler. (Die Geschichtsschreiber der deutschen Vorzeit. 2. Gesamtausg. Bd. 56.) Leipzig, Dyk. 1910. XIV, 271 S. 8⁰.

2348. **Helmoldi presbyteri Chronica Slavorum ex recensione J. M. Lappenbergii in usum scholarum ex Monumentis Germ. histor. recudi fecit Georgius Heinricus Pertz (Scriptores rerum germanicarum in usum scholarum.) Hannoverae, Impens. Bibliopolii Hahniani. 1868. 220 S. 8°.**
— Dass. Editio 2. Post Johannem M. Lappenberg recogn. Bernhardus Schmeidler (ebda.). Hannoverae et Lipsiae, Impens. Bibliopolii Hahniani. 1909. XXX, 273 S. 8°.
2349. **Hirsekorn, Carl.** Die Slaven-Chronik des Presbyter Helmold. Inaug.-Diss. Halle-Wittenberg. Halle, Druck Otto Elsner zu Berlin. 1874. 66 S. 8°.
2350. **Breska, Hermann von.** Untersuchungen über die Nachrichten Helmolds vom Beginn seiner Wendenchronik bis zum Aussterben des lübischen Fürstenhauses. Inaug.-Diss. Göttingen. Lübeck, H. G. Rathgens. 1880. 68 S. 8°.
2351. **Schmeidler, (Bernhard).** Helmold u. seine Cronica Slavorum: Zeitschrift d. Vereins f. Lübecker Geschichte XIV (1912), 185—236.
2352. **Wigger, F.** Bericht des Ibrâhim ibn Jakûb über die Slawen aus dem Jahre 973: Jahrbücher des Vereins f. mecklenburg. Geschichte XLV (1880), 3—20.
2353. **Haag, G.** Ueber den Bericht des Ibrâhim Ibn Jakûb von den Slaven aus dem Jahre 973: Baltische Studien XXXI (1881), 71—80.
2354. **Jenč-Drježdžanach.** Ibrahim na starých serbských písacích [Ibr. auf alten wendisch. Wegen]: Ľužica XI (1892), 35 f.
2355. **Muka, E.** Što piše Thiethmar Merseburgski wo Serbach? [Was schreibt Th. v. M. über d. Wenden?]: Ľužica XI (1892), 53—55; 62 f.
2356. **Klein, Karl.** Wojska kronika Fröschweilera pla Wörtha Elsaßkem. Do Berbskeje rězy pschestawił Chr. Schwela. (Towařstw. knigłow Nr. 24.) Worejzach, Oskar Hentschel. 1896. 80 S. 8°. fr.
2357. **Lebedur, Leopold von.** Die slavische Völkertafel der St. Emmeramer Handschrift, mit besonderer Rücksicht auf die Mark Brandenburg: Märkische Forschungen II (1843), 72—82.
2358. **Oertel, G.** Slavische Reste in Sachsen: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1887. S. 37—39.—Dass.: Dess. Beiträge 1890. S. 7—15.
2359. **Rentsch, M.** Die Quellen zur ältesten Geschichte der wendischen Völker: Gebirgsfreund XII (1900), 123 f; 139 f; 148—150.
2360. **Renč-Wjelečanski, Marćin.** Žórła k najstaršim stawiznam serbskeho naroda [Quellen zur ältesten Geschichte des wendischen Volkes]: Č. M. S. LIV (1901), 41—56.

2361. Frank, Fritz. Materialien zur Geschichte der Slavenzeit Oberfrankens, mit besond. Berücksichtigung der Gegend um Hof. Nebst slavischem Ortsnamenverzeichnis für Oberfranken. Hof, Selbstverl. d. Verf. (1911.) (VI,) 90 S. 8°.
2362. Hasche. Eine verschollene Geschichte der Großenhainer Pflege [Johannes ab Indagine. De populis et rebus priscis Soraborum inter Albim et Roederam]: Aus der Heimat. Monatsbeil. z. Großenhainer Tagebl. V (1920). Mai.
-
2363. W[einart], B. G. Zufällige Gedanken von den Spuren der Wenden in Franken: Ders. Neue Sächsische Histor. Handbibliothek. Dresden, Hilscher. 1775. Theil 1. S. 1—15.
2364. Schurtz, H. Slavische Spuren im Weisseritzthal: Monats-Beilage zur Weisseritz-Zeitung. 1889. S. 45—47.
2365. Degner, E. Überreste des Wendischen im Kreise Luckau: Niederlaus. Mitt. II (1892), 338—350.
2366. Černý, Adolf. Stopy lužického živlu v krajinách poněmčených [Spuren wend. Lebens i. d. germanis. Gegenden]: Dess. Různé listy o Lužici. 1894. S. 34—42.
2367. Lorenc, J. Dopomjenki na Serbowstwo we Wórcynskich stronach [Erinnerungen an d. Wendentum in der Wurschner Gegend]: Łužica XIV (1895), 61—62.
2368. Śwjela, Bogumił. Nowy ślad českich stopow w Delnjej Łužicy [Neue čechische Spuren i. d. Niederlaus.]: Č. M. S. LIV (1901), 38—41.
2369. Seidel, Hugo. Spuren des Slaventums zwischen Mulde und Saale mit besonderer Berücksichtigung der Kreise Delitzsch und Bitterfeld: Prgr. d. Oberrealschule z. Delitzsch 1906/07. S. 3—18. — Dass. Delitzsch, R. Kämmerer. 1907. 18 S. 4°.
2370. Meiche, Alfred. Slavische Reste und deutsche Anfänge in der Sächsischen Schweiz: Dresden. Anzgr. Sonntags-Beil. XI (1911), 121 f; 125—127; 129—131.
2371. Sorbische Reste in der Leipziger Gegend: Rud. Hänsch u. Paul Mückenberger. Leipzig im Wechsel der Zeiten. Leipzig 1912. S. 13—16.
2372. Zinek, P. Auf slawischen Spuren in der Parthenaue bei Leipzig: Sachsen-Post VII (1912/13). H. 38. S. 11 f. H. 39. S. 11 f.
2373. Bianchi de Médieis. Sur les traces des Wendes en Bretagne: Le Figaro. Paris 1927. 23. XI.
2374. Langer, J. Slawisches und deutsches Nebeneinander in der Zwickauer Landschaft: Sächsische Heimat. Beil. d. Sächsischen Staatsztg. 1927. Nr. 2. S. 6.
2375. Philipp, Oskar. Eine Spur des Sorbischen in Westsachsen: N. Archiv XLVIII (1927), 306—310.

2376. Auf slavischen Spuren: Wurzener Erzähler. Wurzener Tgbl. 1927. Nr. 33.

Kap. 2. Darstellungen der gesamten Geschichte
und größerer Abschnitte.

2377. Crügerus, Georgius. Disputationem historicam de Serbis, Venedorum natione vulgo dictis die Wenden... Respondens Laurentius Jetze. Wittenbergae, Johan Bochardus. 1675. [8 Bl.] 4°.
2378. Elteste, Friedrich Gottfried. Von den Sorben-Wenden. Als alten Einwohnern der hiesigen Gegend und daher geleiteten Nahmen, Uhrsprung u. Alterthum der Stadt Zörbig: Dess. Ausführliche Nachricht von der Stadt Zoerbig. Leipzig, Joh. Chr. Martini. 1727. S. 1—33.
2379. WeiBius, Christianus Henricus. Antiquitatum Misnico-Saxonicarum singularia duobus libris exposita, quorum alter antiquissimorum Misniae incolarum, Hermundurorum, Thuringorum ac Venedorum, alter Saxonum veterum rem et gentem nova hic illuc luce illustrat. Chemnitii, Stöbel. 1727. 514 S. 8°.
2380. S[chöttgen, Christian]. Historie derer Sorben-Wenden m. 1 Karte: ...Schöttgen u. Kreysig. Diplomatische u. curieuse Nachlese der Historie von Ober-Sachsen I (1730), 177—226.
2381. WeiBius, Christianus Henricus. Sylloge antiquitatum Saxonicarum, sive de originibus et rebus antiquissimorum Saxoniae incolarum commentatio historica. 1744. 486 S. 8°.
2382. Gebhardi, L. A. Geschichte aller wendisch-slavischen Staaten. Bd. 1—4. Halle, Gebauer. 1790—97. 4°. [Erschienen auch in der „Allgemeinen Welthistorie“, Thl. 51—52 (Fortsetzung der allgem. Welthistorie d. Neueren Zeiten, Thl. 33—34), unter d. Titel: Allgemeine Geschichte der Wenden u. Slaven.]
2383. Schreiter, Christoph. Beyträge zur Geschichte der alten Wenden und ihrer Wanderungen nebst einigen Vermuthungen von dem Bergbaue derselben im sächs. Erzgebirge. Zwickau u. Leipzig, Schumann. 1807. XIV, 128 S. 8°.
2384. Haas, Nikolaus. Geschichte des Slaven-Landes an der Aisch und dem Ebrach-Flüßchen. Oder: Geschichte des Schlosses, Städtchens, der Pfarrei u. des Amtes Höchstadt a. d. A. u. der Nachbarschaft; ... Theil 1—2. Mit einem Titelkupf. u. vielen Beil. Bamberg, Verfasser. 1819. 8°.

2385. Kreussler, Heinr. Gottlieb. Altsächsisch. u. sorbenwendische Alterthümer für die Jugend. A. u. d. T.: Sächs. Geschichte für die Jugend Th. 1. Leipzig, Frdr. Aug. Serig. 1823. XVI, 368 S. 8°.
2386. Kreussler, Heinr. Gottl. Von den Sorben. Dess. Altsächs. u. sorbenwend. Alterthümer 1823. (Th. 1.) S. 146—166.
2387. Gretschel, C. Die Sorben: Dess. Geschichte des sächsischen Volkes u. Staates. Leipzig, Reinh. Beyer. 1843. S. 7—25.
2388. Preusker, Karl. Erinnerung an das einstige Sorbenreich im meißnischen Elbgau: Dess. Blicke in die vaterl. Vorzeit III (1844), 49—73.
2389. Mužick, Johann. Geschichtlicher Überblick des Sorbenwenthums und seiner Literatur: Oesterreich. Blätter für Literatur u. Kunst II (1845), 481—484.
2390. Heffter, M.W. Der Weltkampf der Deutschen und Slaven seit dem Ende des fünften Jahrhunderts nach christlicher Zeitrechnung, nach seinem Ursprunge, Verläufe und nach seinen Folgen dargestellt [besonders die Wendekämpfe behandelt]. Hamburg u. Gotha, Friedr. u. Andreas Perthes. 1847. 841 S. 8°.
2391. Bogusławski, W. Rys dziejów Serbo-Łużyckich [Umriß d. wend.-lausitz. Geschichte]. Petersburg, Autor. 1861. XV, 350 S. 8°.
2392. Fromm. Die Wenden und ihre Geschichte: Der praktische Schulmann. Archiv f. Materialien zum Unterricht in d. Real-, Bürger- u. Volksschulen XVII (1868), 414—432.
2393. Andree, Richard. Bautzen [darin: Rechtlose Stellung der Wenden; Christianisirung der Wenden; Begünstigung des Slawischen durch Karl IV.; Kirchliche Ausdrücke im Wendischen; Die Meißner Bischöfe und die Wenden]: Dess. Wendische Wanderstudien 1874. S. 1—19.
2394. Bogusławski, Wilhelm u. Michał Hórnik. Historija serbskeho naroda [Geschichte d. wend. Volkes]. Budyšin, M. Hórnik. 1884. XV, 144 S. 8°.
2395. Schottin, Reinhold. Die Slaven in Thüringen. (Wissenschaftl. Beilage zu dem Programm d. Gymnasiums zu Bautzen Ostern 1884.) Bautzen, E. M. Monse. 1884. 28 S. 4°.
2396. Müller, Ewald. Kriege der Deutschen mit den Wenden und Einführung des Christentums unter den letzteren. Späteres Verhältnis der Wenden zu den Deutschen: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1893. S. 29—46.
2397. Melcher, E. E. Geschichte der deutschen Kaiser und Könige von Preußen . . . mit Beitr. z. Geschichte der Wenden u. d. alten Deutschen. Berlin, F. Fontane & Co. 1894. 373 S. 8°.

2398. Krabbo. Überblick über d. Kämpfe zwischen Deutschen u. Slawen um d. Ort Brandenburg: Forsch. z. Brandenb. u. Preuß. Gesch. XXII (1909). Sitzungsber. S. 21.
2399. Fencl, Florian. Srbská Lužice za českých králů a právní poměr její ke koruně České [D. wend. Lausitz z. Zeit d. böhm. Könige...]: Stráž na Šumavě 1910 v. 9. Juli.
2400. Kschižan, Jan. Se Sserbow saňdženosće. Sa Berbski lud [Aus d. Wenden Vergangenheit]. W Budyschinje, Ssmoleř. 1911. 164 S. 8°. fr.
2401. Merbach, H. Die Slawenkriege des deutschen Volkes. Ein nationales Handbuch. Leipzig, Dieterich'sche Verl. 1914. VIII, 239 S. 8°.
2402. Geschichte der Wenden nach dem 30 jährigen Kriege: Einst und Jetzt. Kleine Bilder aus der Lausitz. 1915. S. 46-49.
2403. Aus der Vergangenheit des Lausitzer Landvolkes: Einst u. Jetzt. Kleine Bilder aus d. Lausitz. 1915. S. 3—7.
2404. Lubenow, Hubert. Die Slavenkriege der Ottonen und Salier in den Anschauungen ihrer Zeit. Inaug.-Diss. Greifswald. Greifswald, Hans Adler. 1919. 51 S. 8°.
2405. Wendische Geschichte der Vergangenheit und Gegenwart: Serbske Słowo. Bll.f.d.Wendentum I (1919), 82f; 86f; 90f; 94.
2406. Jatzwauk, Jakob. Die geschichtliche und kulturelle Entwicklung des wendischen Volkes im Laufe des 19. Jahrhunderts: Heimatbll. Beil. d. Görlitzer Nachr. III (1920), 183 f; 188; 190—192.
2407. Wjaesławek, Jakub. Stawizniskie a kulturne wuwiće serbskeho luda w běhu 19. lětstotka. Z němskeho přełoż. Mich. Cyž: Łužica XXXVI (1921), 41; 45 f. XXXVII (1922), 20—22; 51—55; 84—87.
2408. Jatzwauk, Jakob. Die lausitzer Wenden. Ein Blick in ihre Geschichte, Sitten und Gebräuche: St. Benno-Kalender LXXII (1922), 134—148.—Dass. S.-A. aus St. Benno-Kal. LXXII (1922). 15 S. 8°.
2409. [Wjerab, Michał.] Stawizny Serbskeje Łužicy [Geschichte der wendischen Lausitz]: Katolski Posoł LVII (1919), 69 f; 81 f; 94 f; 100; 114 f; 121 f; 127 f; 133 f; 139 f; 145 f; 151 f; 162 f; 171 f; 182 f; 190; 274.
2410. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Serbske stawizny w zańdženosći a přítomności z podrobnym rozpominanjem serbskeho hibanja a wojowanja wo kulturnu samostatnosć lužiskich Serbow [Wend. Gesch. i. Vergang. u. Gegenw.]. W Budysinje, Serbomil Tuchorški. 1920. VIII, 95 S. 8°.
2411. Flöbel, Otto. Vergangenes aus der Wendei. Ein Spaziergang durch die Geschichte des Wendentums: Hausbücher f. Sachsen II (1921/22). Febr. S. 2—5.

2412. **Carmesin, Werner.** Thüringen in der Slavenpolitik der Merovinger. Nebst Beiträgen z. thüring. Frühgesch. [Maschinenschrift.] Jena, Phil.-Diss. v. 11. Juni 1925. Getr. Pag. m. Kt. 4⁰.

Kap. 3. Vorgeschichte und älteste Zeit.

2413. **Mollerus, Samuel.** [Primordia Hermundurorum, Venedorum, Francorum, Saxonum:] Jubilium redivivum... Freibergae, Kuhfus. 1713. 24 S. 2⁰. Prgr. d. Gymnasiums z. Freiberg. 1713. Febr. 4. 5.
2414. **Gercken, Philipp Wilhelm.** Versuch in der ältesten Geschichte der Slaven, besonders in Teutschland. Leipzig. 1771. 3 Bl., 120 S. 8⁰.
2415. Die ältesten Wenden in Meißen: Dresdn. gel. Anzgen. 1780. Sp. 353—356.
2416. **Anton, Karl Gottlob.** Erste Linien eines Versuches über der alten Slawen Ursprung, Sitten, Gebräuche, Meinungen u. Kenntnisse. Mit 2 Kupfern. [Darin S. 4—65: Geschichte der Wenden.] Leipzig, Adam Friedr. Böhme. 1783. 162 S. 8⁰.
2417. **Schreiter, Christoph.** Beyträge zur Geschichte der alten Wenden und ihren Wanderungen nebst einigen Vermuthungen von dem Bergbaue derselben im Sächs. Erzgebirge. Zwickau u. Leipzig, Gebrüder Schumann. 1807. XIV, 128 S. 8⁰. fr.
2418. **Preusker, K.** Über einige Altertümer aus der germanisch-slavischen Periode. 1. Der Teufelsgraben bei dem Gorisch. 2. Riesensteine bei Meißen u. Hain: Mitt. Sächs. Altertumsverein 1835. H. 1. S. 1—33. 2. Aufl. 1853.
2419. **Dobrowsky, Joseph.** Briefwechsel mit Karl Gottlob von Anton. Mitgetheilt von dem Hrsg. (J. Leopold Haupt.) [Darin: Über den Ursprung, Namen etc. der Slaven-Wenden]: N. Laus. Mag. XIX, N. F. Bd. VI (1841), 45—81.
2420. **Schelz, Theodor.** Waren germanische oder slawische Völker Ureinwohner der beiden Lausitzen?: N. Laus. Mag. XIX (1841), 225—359.
2421. **Obermüller, Wilh.** Urgeschichte d. Wenden. Eine historisch-ethnologische Untersuchung über die vor den Deutschen in Mitteleuropa eingewanderten Völker. Berlin, Denicke. 1874. 88 S. 8⁰. fr.
2422. **Jordan, H.** Prastawizny Serbow [Urgeschichte der Wenden]: Łužičan XVI (1875), 28—30.
2423. **Muka, E.** Prastawizny Wendow abo Slowjanow [Urgesch. d. Wenden ...]: Łužičan XVI (1875), 52—55.

2424. Pful, Bohuwěr. Słowjan prěních časow [D. Slave d. ersten Zeiten]: Č. M. S. XXXII (1879), 25—56.
2425. Behla, [R.]. Über eine prähistorische Stelle aus slawischer Zeit an der Wierigsdorfer Wassermühle bei Luckau: Verhandlungen d. Berlin. Gesellsch. f. Anthropologie 1882. S. 261—263.
2426. Pful. S kraja a s morja [Aus Land u. Meer (über verschiedene Völker, darunter auch über Semnonen, Wilzen etc.)]: Serbske Nowiny XLIV (1885). Nr. 11 ff.
2427. Pful. Starinki z Budyšina a z Lipska [Altertümer aus Bautzen u. Leipz.]: Łužica V (1886), 1—3; 12 f; 19—21; 27—29; 35—37; 43—45; 51—53; 59—62; 67 f; 75—77; 91—93. VI (1887), 2 f.
2428. Pful. Ze serbskeje stariny [Aus d. wend. Urgesch.]: Łužica VI (1887), 11 f; 19—21; 36 f; 43 f; 52 f; 59 f; 69 f; 77 f; 86; 95—97.
2429. Das heidnische Kreuz u. seine Verwandten zwischen Oder u. Elbe (a. slav. u. vorslav. Zeit): Archiv f. Anthropol. XX (1891), 26 ff. Mit Abb.
2430. Rentsch, M. Die Bewohner der Lausitz in den ersten Jahrhunderten nach Christi Geburt: Gebirgsfreund X (1898), 61—63.
2431. Wingeř, Jurij. Kak Serbja w zastarsku bydlachu? [Wie wohnten d. Wenden i. d. ältest. Zeit?]: Č. M. S. LX (1907), 39—52.
2432. [Słodeňk, Jurij.] Zemjepisny rozleňk [über die älteste wendische Geschichte]: Posoł XLIX (1911), 110.
2433. Meißner, Walter. Welche Slawenstämme drangen nach den ostgermanischen Wanderungen in die ostelbischen Gebiete vor?: Dess. Studienfragen a. d. brandenburg.-preuß. Geschichte. 2. Aufl. Halle a. S., Gesenius. 1917. S. 7.
2434. Niederle, L. Slovanské starožitnosti [Slav. Altertümer] Bd. 3: Původ a počátky slovanů západních. Prag, Bursík & Koutouc. 1919. 8°. Darin: Srbové [Sorben] S. 110—123.
2435. Frenzel, W. Die Besiedlung der Oberlausitz im ersten nachchristl. Jahrtausend: Oberlaus. Heimatztg. III (1922), 105—110; 117—120.
2436. Křižank, Jurij. Krótki přehlad praehistorije abo předstawiñskich časow Hornjeje Łužicy [Kurze Übersicht der Praehistorie in d. Oberlausitz]: Krajan LV (1922), 57—61.
2437. Muka, Arnošt. Prasydlo Słowjanow a łužiskich Serbow [Ursitze d. Slaven u. d. laus. Wenden]: Č. M. S. LXXV (1922), 27—42.
2438. Albrecht, Christoph. Die Slawen in Thüringen: Jahresschrift für die Vorgeschichte d. sächs.-thür. Länder XII (1925). H. 2.

2439. Frenzel, W. Aus wendischer Vorzeit m. Abb.: Wendenland (Lausitzer Erde, H. 2.) (1925.) S. 1—18.
2440. Křižank, Jurij. Wo řežiskim prawěku [Über d. laus. Urzeit]: Č. M. S. LXXVIII (1925), 95—119.
2441. Muka, Arn. Župy a stróžišća, rěki a rěčki w starem serbskem kraju. (Stawiznisko - starožitnostny přehlad zesta-jał) [Gae u. Flüsse i. Altwendenland]: Č. M. S. LXXVIII (1925), 64—78.
2442. Albrecht, Christoph. Die Slawen in unserer Heimat: Kalender der Landesanstalt für Vorgeschichte zu Halle 1926, hrsg. v. H. Hahne. I (1926), 57 f.
2443. Herrmann, Arnošt. Tyranski puć — swjaty puć pohanskich Serbow [D. Weg d. Tyrannen — heilig. Weg d. heidn. Wenden]: Lužica XLI (1926), 2—3.
2444. Bierbaum, G. Zur Frage des Volkstums der Bewohner Sachsen in der Vorzeit [U. a. Stellungnahme zu Slawentheorien]: Mitteilungen d. Ver. Sächs. Höherer Staatsbeamter VI (1927), 6—8.
-
2445. Ledebur, Leopold v. Samo's Heimath und Reich. Castrum Vogastense: Märkische Forschungen II (1843), 37—45.
2446. Samota. Samo der Franke. Ein Blatt aus der altwendschen Königsgeschichte. Cottbus, Carl Brodbeck. 1895. 85 S. 8°.
2447. Peisker, J. Přemysl — Samo? Gegen Prof. H. Schreuer. [S.-A.] Stuttgart, W. Kohlhammer. 1907. 8°.

Kap. 4. Kult und Kultstätten.

(Siehe auch Teil IX.)

2448. Kreußler, Heinr. Gottlieb. Von den Oertern, wo die Sorben wenden überhaupt, nahmentlich aber in der Oberlausitz ihre Gottheiten verehrten, ihren Priestern u. Festtagen, ihren häuslichen Einrichtungen u. übrigen Sitten u. Gebräuchen: Dess. Altsächs. u. sorbenwend. Alterthümer (Th. 1). Leipzig 1823. S. 211—246.
2449. Altendorff, H. Der Opferplatz in Hohburg bei Wurzen: „Saxonia“ I (1876), 133.
2450. Moschkau, A. Über ein in Diehmen bei Bautzen aufgefundenes sorbisches Götzenbild: „Saxonia“ III (1878), 2.
2451. Jenč, Jan August. K prašenju wo pôhanskich kultnych městnach Hornjeje Lužicę [Zur Frage d. heidn. Kultstätten d. Oberlaus.]: Č. M. S. LXIII (1910), 48—68; 81—126. LXIV (1911), 3—21.
2452. St. Die Klonowka bei Schmölln [ein wendischer Opferplatz]: Unsere Heimat. Sächs. Erzähler 1925. Nr. 10.

2453. Wienecke, Erwin. Beitrag zur Kenntnis des slavischen Kultes: Nachrichtenblatt d. Mittelstelle f. Heimatforschung im Markgraftum Oberlausitz I (1926), 73—82.
2454. Wienecke, Erwin. Kult und Kultobjekte bei unseren slavischen Vorfahren: Heimatklänge. Bautzener Tagebl. 1926. Nr. 16—17.

Kap. 5. Ausgrabungen.

§ 1. Überreste, Funde, Begräbnisse, Gräber.

2455. Frenzel. Über die Begräbnisse der ältesten Serben oder Sorbenwenden (Aus Frenzels Mscr. de populis et ritibus Lusatiae): Beyträge zur natürl. ökon. u. polit. Geschichte d. Ober- u. Niederlausitz hrsg. v. Ch. A. Peschek III (1792), 311—316.
2456. Jenč, K. A. Póhanske pohrjebnišča w Serbach [Heidn. Begräbnisstätten i. Wendischen]: Č. M. S. XXVI (1873), 33—52.
2457. Saalborn. Ueber die slavischen Funde (Wälle, Pfahlbauten, Begräbnißstellen, Urnen, Münzen) in den östlichen Theilen Deutschlands, bez. in der Lausitz: N. Laus. Mag. LV (1879), 303—317.
2458. Friedel. Wendenpfennige in der Mark. Aus: Protokollen der in d. Jahren 1880—84 gehaltenen Vorträge: Märk. Forsch. XVIII (1884), 290.
2459. Černý, Adolf. Pohrjebniščo [Kirchhof]. Ze „Serbskich wobrazkow“: Łužica VIII (1889), 9—11.
2460. Jenč-Drježdžanski. Serbske rowy [Wend. Gräber]. Přeł. E[rnst] M[uka]: Łužica VIII (1889), 92 f.
2461. Jenč. Zabělogořske pohrjebniščo [Der Friedhof zu Söbrigen] (Přeł. E. M[uka]): Łužica IX (1890), 31.
2462. Müller, Ewald. Die vorgesichtlichen Fundstätten in der Niederlausitz: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 13—20.
2463. Deichmüller, J. Slavische Skelettgräber aus Sachsen: Sitzungsber. u. Abh. d. naturw. Gesellsch. Isis i. Dresden 1919. S. 9 f.
2464. Frenzel, [W.]. Die Ausgrabung eines spätslawischen Hauses in der Oberlausitz: Sächs. Heimat. Sächs. Staatsztg. 1927. S. 70 f.

(Alphabetisch nach den Fundorten.)

2465. Jentsch, H. [Wendentöpfe bei Amtitz Kr. Guben]: Verhandlungen d. Berliner Gesellschaft f. Anthropologie 1881. S. 181.

2466. Wilhelm, F. Backofenfund in einem vorgesch. Walle. 6 Abb. [Bautzen]: Prähist. Zeitschr. VIII (1916), 125—132.
2467. Wilhelm, F. Fund eines Backofens in der Schanze der Weiten Bleiche [Bautzen]: Bautzner Geschichtshefte 1916. Nr. 2. S. 67—69.
2468. Becker, Felix. Ein wendischer Frauenschmuck in Silberfiligranarbeit um das Jahr 1000 [bei Bautzen gefunden]. 1 Taf.: Mitt. d. Deutschen Gesellsch. z. Erforsch. vaterländ. Sprache u. Altertümer in Leipzig XI (1920), 4—5.
2469. Frenzel, [W.]. Fundberichte I: Bautzen-Strehla. Slavische Zeit (Tafel I. Abb. 6): Jahrbuch d. Gesellsch. f. Vorgeschichte u. Gesch. d. Oberlausitz zu Bautzen 1927=Oberlaus. Heimatstudien X (1927), 13 f.
2470. Naumann, H. Das Gräberfeld von Caminau bei Königs wartha. 2 Taf.: Jahreshefte d. Ges. f. Anthropologie u. Urgeschichte d. Oberlausitz II (1906), 97—105.
2471. Frenzel, [W.]. Cannewitz bei Ostro. Spätlawisches Skelettgräberfeld: Jahrb. d. Ges. f. Vorgesch. u. Gesch. d. Oberlaus. z. Bautzen 1927=Oberlaus. Heimatstudien X (1927), 65 f.
2472. Frenzel, W. Slavische Skelettgräber bei Coblenz: Bautzener Geschichtshefte III (1925), 139 f.
2473. Frenzel. Was eine Müllgrube aus slawischer Zeit alles enthält. (Neue Funde von Coblenz bei Göda): Sächs. Staatsztg. 1926. Nr. 51. S. 2.
2474. Frenzel, [W.]. Coblenz b. Göda. Spätgermanische Grube u. slavische Skelettgräber: Jahrb. d. Ges. f. Vorgesch. u. Gesch. d. Oberlaus. z. Bautzen 1927=Oberlaus. Heimatstudien X (1927), 14 f.
2475. Marschalleck, Karl-Heinrich. Ein slavischer Brunnen bei Deetz (Havel) m. Abb.: Prähist. Zeitschrift XVI (1926), 197—205.
2476. Lange, Theod. Prähistorische Funde vom Schloßberge bei Dohna: Über Berg u. Tal XI (1888), 281—282.
2477. Schaufuß, L.W. Das Gräberfeld bei Gauernitz. 4 Taf. u. 6 Textfig.: Dess. Nunquam otiosus. Zoolog. Mitt. I (1870/71), 161—183. Bemerkungen dazu von Gleisberg: ebenda S. 189—190.
2478. Schaufuß, L.W. Überreste aus der Steinzeit bei Gauernitz [slavische Zeit]: Dess. Nunquam otiosus II (1872), 404-407.
2479. Schmidt, H. Der Bielplatz bei Georgewitz. 3 Textfig.: Jahreshefte d. Ges. f. Anthropologie u. Urgesch. d. Oberlausitz II (1906), 143—152.
2480. Jentsch, H. Vorslawische und slawische Funde aus dem Gubener Kreise: Verhandlungen d. Berlin. Gesellsch. f. Anthropologie 1890. S. 353—360.

2481. Jentsch, H. Vorslawische und slawische Gräberfunde aus dem Gubener Kreise: Verhandlungen d. Berlin. Gesellsch. f. Anthropologie 1892. S. 274—277.
2482. Jentsch, Hugo. Gravirte Bronzeschale aus dem mittelalterlichen Baugrunde zu Guben: Niederlaus. Mitt. VI (1899), 1—16. Mit Abb.
2483. Jentsch, H. Slavische Skelettgräber bei Haaso, Kr. Guben: Verhandlungen d. Berlin. Gesellsch. f. Anthropologie 1886. S. 596 f.
2484. Knöbel, J. F. Königswartha subterranea. [Ausgrabungen 1786—1793.] Original-Bilderwerk im Besitz der Stadtbibliothek zu Löbau.
2485. Nostitz u. Jänkendorf, von. Über die in Königswartha entdeckten Lausitzischen Alterthümer: Laus. Monatsschr. 1798, II. Teil. S. 252—262.
2486. Thierfelder. Ausgrabungen in Königswartha 1878 u. 1879. Abb. Manuskript im Städt. Museum zu Bautzen.
2487. Feyerabend, L. Königswartha subterranea. 3 Taf.: Jahreshefte d. Gesellsch. f. Anthropologie u. Urgeschichte d. Oberlausitz I (1893—94), 186—189; 239—258.
2488. Schruth, A. Die sorbischen Gräberfunde in Kötzschenbroda: Die Elbaue. Kötzschenbroda II (1925). Nr. 3.
2489. Jacob, K. Interessante steinzeitliche und slavische Funde in Leipzigs Nähe: Blätter f. Belehrung u. Unterhaltung. Beil. d. Leipz. Neust. Nachr. 1905. Nr. 42. S. 167.
2490. Näbe, Max. Wendische u. frühgeschichtl. Funde im Gebiete der Altstadt Leipzig: Jahrb. d. Städt. Museums f. Völkerk. V (1911/12), 165—168 u. Leipziger Kalender 1913. S. 267 bis 272. 4 Abb.
2491. Döring, H. Slavische Reste auf dem Lüptitzer Spitzberge bei Wurzen: Sitzungsberichte d. naturwiss. Gesellsch. Isis i. Dresden 1894. S. 10 f.
2492. Deichmüller, J. Spätslavisches Skelettgräberfeld bei Niedersedlitz. 3 Abb.: Abh. d. naturw. Ges. Isis i. Dresden 1900. S. 22—25. — Dass.: Über Berg u. Tal XXIII (1900), 269.
2493. Jentsch, H. Slavische Skelettgräber in der Nähe d. hl. Landes bei Niemitzsch, Kr. Guben: Verhandlungen d. Berlin. Gesellschaft f. Anthropologie 1892. S. 276.
2494. Frenzel, W. Ein slawisches Brandgrab bei Prietitz?: Bautzener Geschichtshefte III (1925), 215—217.
2495. Slavische Skelettgräber in Sehlis, Bez. Leipzig. In: Prähist. Funde bei Sehlis: Wegweiser f. Sammler [Leipzig] X (1898), 109—110.

2496. **Theile, Fr.** Eine uralte Gräberstätte bei Sobrigau. Mit Abb.: Bergblumen, illustr. Blätter d. Sektion Strehlen d. Gebirgsver. f. d. Sächs. Schweiz IV (1889), 43—46. V (1890), 91. VI (1891), 31.
2497. **Theile, Fr.** Eine uralte Gräberstätte bei Sobrigau: Über Berg u. Tal XII (1889), 360—361.
2498. **Virchow, R.** Slavische Gräber der ersten christl. Zeit bei Sobrigau. 5 Abb.: Verhandlungen d. Berlin. Gesellsch. f. Anthropologie... 1889. S. 596—598. 1891. S. 465—467.
2499. **Deichmüller, J.** (Skelettgräberfeld von Sobrigau bei Lockwitz): Sitzungsberichte u. Abhandlungen d. naturwiss. Gesellsch. Isis i. Dresden 1890. S. 29 f.
2500. **Theile, Fr.** Uralte [slavische] Christengräber bei Sobrigau. 8 Abb.: Über Berg u. Tal XIV (1891), 125—129.
2501. **Theile, Fr.** Von der Sobrigauer Gräberstätte: Über Berg u. Tal XV (1892), 294—296.
2502. **Jentsch, H.** Vorslavische Wohnreste in der Sprucke, Kr. Guben: Niederlaus. Mitt. V (1898), 116.
2503. **Jentsch, H.** Neue Funde aus dem slawischen Rundwall bei Stargardt, Kr. Guben, m. Abb.: Niederlaus. Mitt. III (1894), 319—322.
2504. **Niklasson, Nils.** Ein slavischer Friedhof des 12. Jahrhunderts bei Treben, Kr. Weißfels. Mit Abb.: Mannus. Ztschr. f. Vorgeschichte XI/XII (1919/20), 338—346.

§ 2. Schanzen, Burgen, Wälle.
(Alphabetisch nach den Fundorten.)

2505. **Schuster, Oskar.** Die alten Heidenschanzen in Deutschland (hauptsächlich Oberlausitz). Dresden, Türk. 1869. 138 S. 8°.
2506. **Andree, Richard.** Heidenschanzen und Steinwälle der Lausitz: Dess. Wendische Wanderstudien 1874. S. 98—132.
2507. **Jenč.** Wo hrodziščach zwonka serbskich Łužicow [Über Schanzen außerhalb d. Lausitzen]: Łužica IX (1890), 62 f.
2508. **Jenč.** Hrodzišća. Něsto nowe za Łužicu [Schanzen]: Łužica IX (1890), 52 f.
2509. **Feyerabend, L.** Oberlausitzer Ringwälle aus slavischer Zeit: Oberlausitzer Jahreshefte I, H. 2 (1892), 125—128.
2510. **Needon, R[ichard].** „Heidenschanzen“ in Sachsen: Wissenschaftl. Beil. d. Leipz. Ztg. 1895. Nr. 57.
2511. **Handrik, Matej.** Prašenja wo hrodziščach [Fragen über Schanzen]: Č. M. S. LXI (1908), 131—133.
2512. **Jacob, K.** Slavische Wälle bei Leipzig: Dess. Zur Prähistorie Nordwestsachsens. Diss. Leipzig 1911. S. 218—219.

2513. Herschel. Eine Osterwanderung zu den Sorbenschanzen der Lausitz: Über Berg u. Tal XXXIX (1916), 40—43.
2514. Needon, R. Neues aus der Rundwallforschung in der Oberlausitz: Oberlaus. Heimatztg. V (1924), 35 f.
2515. Albrecht, Christoph. Die westliche Grenzlinie der slawischen Burgwälle in Nord- und Mitteldeutschland. Mit 2 Karten: Mannus. Ztschr. f. Vorgeschichte. Leipzig 1927. Ergänzungs-Bd. V. S. 137—139.
-
2516. Schulenburg, W. v. Über den Brahmoeer Schloßberg und den wendischen König: Verhandlungen der Berliner Gesellschaft f. Anthropolologie 1883. S. 55—66.
2517. Needon, R. Rundwälle der Bautzner Gegend. 1 Taf. u. 2 Pläne. [Schanze von Brohna u. Burgwall auf der Schloßhöhe zu Bautzen]: Jahreshefte d. Ges. f. Anthropologie u. Urgesch. d. Oberlausitz II (1907/08), 242—251.
2518. Frenzel, W. Die Brohnaer Schanze, eine zerstörte Wendenburg: Bautzener Geschichtshefte III (1925), 212—215.
2519. Kral, Jakub. Hrodžischežo pola Kamjeneje blizko Radworja [Schanze bei Camina]: Serbske Nowiny XIX (1860), 314; 324.
2520. Fischer, C. Ed. Über die Heidenschanze bei Koschütz [auch vorslavisch]: Sitzungsberichte d. naturw. Gesellsch. Isis i. Dresden 1870. S. 58 f.
2521. Virchow, R. Der Brandwall in der Nähe von Coschütz bei Dresden: In Virchow, R. Die Brandwälle usw.: Verhandlungen d. Berliner Gesellsch. f. Anthropologie ... 1871. S. 107—109.
2522. Klemm, G. [Bericht über die Coschützer Heidenschanze.] Mit 1 Plan: Sitzungsberichte d. naturw. Gesellsch. Isis i. Dresden 1872. S. 110—112.
2523. Wilsdorf, O. Die Heidenschanze bei Alt-Coschütz. Mit 2 Taf.: Bergblumen VI (1891), 90—91. VII (1892), 11 u. 14.
2524. Braun, H. Der ehemalige Rundwall bei Alt-Coschütz. Sonntags-Beil. Dresdner Anzgr. 1903. Nr. 42. S. 186—187.
2525. Gretschel, Herm. Die Coschützer Heidenschanze: Dess. Geschichte der Gemeinde Coschütz bei Dresden. 1905. S. 13—22.
2526. Naumann, Rich. Die Heidenschanze von Coschütz. 3 Taf.: Dess. Merk- u. Denkwürdigkeiten von Coschütz. 1911. S. 10—15.
2527. Korschelt, G. Der Ringwall auf dem Eichlerberge bei Herrnhut: Saxonia I (1876), 174—175.
2528. Pilk, G. Über 3 prähistor. Ringwälle unseres Vereinsgebietes [Gickelsberg, Rüdenberg, Valtenberg bei Neukirch]: Über Berg u. Tal XVII (1894), 40—41.

2529. Bachmann, E. Grimma, Kloster Nimbschen u. der slavische Burgwall bei Schaddel: Leipziger Tageblatt 1903. Nr. 475 u. 477.
2530. Espe, Karl Aug. Über die Feste Grona i. d. slavischen Županie Hlomazi: Beilage zu Ber. v. J. 1834 an die Mitglieder der deutschen Gesellschaft i. Leipz. 20 S. 8°.
2531. Döring, H. Der Burgwall von Kleinböhla bei Oschatz. Planskizze: Sitzungsberichte d. naturwiss. Gesellsch. Isis i. Dresden 1894. H. 2. S. 67—70.
2532. Döring, H. Burgwall bei Klein-Saubernitz: Sitzungsberichte d. naturwiss. Gesellsch. Isis i. Dresden 1892. S. 33 f.
2533. Kral, Jakub. Popis hrodžischa pola Kopschina [Beschreib. d. Schanze b. Kopschin]: Serbske Nowiny XXIV (1865), 128.
2534. Schuster, O. Der Kupschiner Doppelwall [Kopschien]: Sitzungs-Berichte d. naturwiss. Gesellsch. Isis i. Dresden 1869. S. 56—58.
2535. Rjebiš & Cie. Kukowske hrodžiščo [Kuckauer Schanze]: Lužica XVI (1897), 80.
2536. Schuster, O. Der Steinwall auf dem Halbhufenberge bei Lawalde: Sitzungsberichte d. naturw. Gesellsch. Isis i. Dresden 1877. S. 125—126.
2537. Döring, H. Der Burgwall von Leckwitz: Sitzungsberichte d. naturw. Gesellsch. Isis i. Dresden 1892. S. 9 f.
2538. Andree, Rich. Die vorgeschichtl. Altertümer in der Umgegend Leipzigs [Wälle bei Leipzig]: Korr.-Blatt d. Deutschen Gesellschaft für Anthropologie, Ethnol. . . . 1877. S. 8.
2539. Müller, Moritz. Einiges über alte wendische Befestigungen (Rund- u. Ringwälle) i. d. Umgebung Leisnigs: Mitteilungen des Geschichts- und Alterthums-Vereins Leisnig I (1868), 45—48.
2540. Hillig, Joh. Ambrosius. Tumulum slavicum circa Lomatiam in Misnia aperit et per urnas octo extractas ostendit. Lipsiae, Christoph. Zunkelius. 1738. 12 S. 8°.
2541. Döring, H. Der Burgwall auf dem Lüptitzer Spitzberge [Wurzen]: Wurzener Neueste Nachrichten 1899 v. 10. 12., 1. Beilage.
2542. Näbe, M. Der Malberg bei Groß-Pötzschau. Eine Burganlage aus der Sorbenzeit: Wiss. Beil. Leipz. Ztg. 1905. Nr. 82. S. 325—326.
2543. Sperling. Heidenschanze bei Niedergurig (Bautzen). In Dess.: Einige Funde von Niedergurig: Jahreshefte d. Ges. f. Anthropologie u. Urgesch. d. Oberlausitz II (1906), 96.

2544. Radig, W. Der slavische Sonnenmühl-Wall bei Oelschütz an der Mulde: Mitteilungen d. Wurzener Gesch.- u. Altertumsver. III, 2 (1928), 79—89.
2545. Bose, von. [Über Schanzen bei Oschatz u. Opferplätze]: Bericht an die Mitglieder der Deutschen Gesellschaft zu Leipzig 1831. S. 11—13.
2546. Schuster, O. Umwallungen aus der Vorzeit [bes. Schanze von Altoschatz]: Sitzungsberichte d. naturw. Gesellsch. Isis i. Dresden 1875. S. 94—96.
2547. Döring, H. Die „Schwedenschanze“ von Altoschatz: Oschatzer Tageblatt 1892. Nr. 85. S. 5—6 u. Nr. 86. S. 5.
2548. Döring, H. Der Burgwall von Altoschatz: Sitzungsberichte d. naturwiss. Gesellsch. Isis i. Dresden 1892. S. 8 f.
2549. Tittel. Burgwälle der Oschatzer Gegend: May, K. u. Tittel. Das Oschatzer Hügel- u. Tieflandsgebiet zwischen Mulde u. Elbe. Meißen 1905. S. 26—29.
2550. Henning, Georg. Ostschutizi und der Burgward Grobi: Festschrift zum 25 jährigen Bestehen des Geschichts- und Altertumsvereins zu Grimma 1926. S. 53—72.
2551. Kral, Jakub. Popis hrodžische řeza pola Wotrowa [Beschreibg. d. Schanze b. Ostro]: Serbske Nowiny XXI (1862), 20.
2552. Feyerabend, L. [Über den] Doppelwall von Ostro bei Kamenz, Oberlaus. [auch slavisch]: Korr.-Blatt d. Deutschen Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie... XLIV (1913), 101. — Dass.: Bautzener Nachr. v. 15. 5. 1916.
2553. Feyerabend, L. Deutsche Burgwallforschung. Ein Getreidemagazin aus dem ersten vorchristl. Jahrtausend [Ostro bei Kamenz]: Tägl. Rundschau. Unterhaltungsbeil. 1914 v. 16, 7. Nr. 164. S. 653—654.
2554. Die Ostroer Schanze: Mitt. d. Ver. f. Volksbildung. Beil. z. Kamenzer Tageblatt 1920 v. 1. 8. Nr. 2.
2555. Frenzel, W. Beiträge zur Geschichte der Burg zu Ostro: Bautzener Geschichtshefte V (1927), 162—182.
2556. Frenzel, W. Die Ergebnisse der Ausgrabungen auf der Burg Ostro III. Ein spätslavisches Haus: Bautzener Geschichtsblätter 1927. Nr. 8. S. 29—32.
2557. Heino, A. Über die Umwallung des Protschenberges bei Bautzen. 2 Taf. Zur Beurteilung der Lausitzer Brandwälle [auch slavisch]: Oberlaus. Jahreshefte I (1902), 293—317.
2558. Needon, R. Neues über den Wall auf dem Protschenberg [Bautzen]: Bautzener Geschichtsblätter 1913. Nr. 6. S. 24.
2559. Der Wendenhügel bei Repten: Der Heimatwanderer. Heimatbeil. z. Luckauer Kreisztg. 1925. Nr. 1.

2560. **Virechow, R.** Der Brandwall auf dem Rotsteine bei Sohland in der Oberlausitz. In *Dess. Die Brandwälle usw.: Verhandlungen d. Berliner Gesellschaft f. Anthropologie...* 1871. S. 109—111.
2561. **Trümper-Bödemann.** Frühgeschichtliches vom Kirchbau in Sachsenburg [slav. Wall]: Unterhaltungsbeil. zum Frankenberger Tageblatt 1909 v. 29. 8. S. 139.
2562. **Needon, R.** Der Steinwall auf der Schmoritz: Jahreshefte d. Ges. f. Anthropol. u. Urgeschichte d. Oberl. II, 2 (1906), 125—131.
2563. **Preusker, K.** Das romantische Elbtal bei Seußlitz, seine Heidenwälle u. gleiche der Umgegend: *Dess. Blicke in d. vaterl. Vorzeit III* (1844), 121—143.
2564. **Buschan, Georg.** Spätslavischer Burgwall bei Sommerfeld: Verhandlungen der Berliner Gesellschaft f. Anthropologie 1888. S. 433 f.
2565. **Needon, R.** Die Spittwitzer Schanze. 8 Textabb.: *Jahreshefte d. Ges. f. Anthropologie u. Urgesch. d. Oberlausitz II* (1905), 26—31.
2566. **Polan, K. A.** Serbske hrodžišćo w Němcach [Tempelberg bei Grimma]: *Łužica IX* (1890), 40.
2567. **Zapf, Ludwig.** Die wendische Wallstelle auf dem Waldstein im Fichtelgebirge in ihrer wissenschaftlichen Ausbeute. Mit einem Vorwort von Hugo Jentsch u. 36 Abb. Hof, Rud. Lion. o. J. [1900.] 16 S. 8°.
2568. **Needon, R.** Der Langwall bei Weißig [an der preuß. Grenze]: *Bautzner Geschichtsblätter II* (1910). Nr. 6. S. 24.
2569. **Jórdan, H.** Cazowske hrodžišćo [pola Choćebuza] [Zahsower Schanze]: *Łužičan XVI* (1875), 168—170.
2570. **Pfau, Cl.** Die Wallanlagen zu Ziegra u. Kriebstein (Höfchen) [Waldheim]. S.-A. aus *Waldheimer Anzeiger* 1913. 13 S.

§ 3. Urnen. (Alphabetisch nach den Fundorten.)

2571. **Kreußler, Heinr. Gottlieb.** Von der Behandlung der Todten bey den Sorben-Wenden und den Todtenurnen oder Aschenkrügen: *Dess. Altsächs. u. sorbenwendische Alterthümer. (Th. 1.)* Lpz. 1823. S. 298—312.
2572. **Neumann, [J. W.].** Über die Frage: Ob die in den ehemaligen Slavenländern gefundenen Urnen slavischen oder germanischen Ursprungs sind? Mit besonderer Rücksicht auf die Lausitz: *Allgem. Archiv f. d. Geschichtskunde d. preuß. Staates. Hrsg. v. Leop. von Ledebur.* Berlin XV (1834), 193—212.

2573. **Senf, F.** Germanisch oder slavisch? [Über Urnenfelder.] Mit 5 Abb.: Archiv für Anthropologie XXII (1894), 353—369.
2574. **Andrić, J.** Nova izdanja luzicko-srpskikh narodnik popjevaka [Laus.-wend. Urnen]: Jugoslavenski Mužičar. 1926. Nr. 9.
-
2575. **Behrnauer, K. Fr. E.** Einige Bemerkungen, die in der Budissiner Gegend gefundenen Serbischen Alterthümer betr. [Urnenfund]. Nebst einem Kupfer: N. Laus. Monatschr. 1803. Teil II. S. 129—137.
2576. **Reinhardt, Rud.** Das Urnenfeld bei Bautzen. 5 Textabb.: Verhandlungen d. Berlin. Gesellschaft für Anthropologie... 1881. S. 355—357.
2577. **Pescheck.** Urnenauffindung bei Brösa [nordöstl. von Bautzen]: N. Laus. Mag. VI (1827), 401—403.
2578. **Lisch, G. C. F.** Urnen aus der Lausitz von Königswartha bei Budissin in der sächs. Oberlausitz: Jahrbücher und Jahresber. d. Ver. f. mecklenburgische Gesch. u. Altertumsk. IX (1844), 394—396.
2579. **Hottenroth, J.** Warum können die Totenurnen, die in der Lommatzscher Pflege gefunden werden, nicht von den Sorben-Wenden herrühren?: Beil. z. Lommatzscher Anzgr. 1901. Nr. 45.
2580. **Wilke, G.** Ein slavisches Gefäß mit Leichenbrand von Lößnig bei Strehla. 2 Textabb.: Verhandlungen d. Berliner Gesellschaft f. Anthropologie... 1901. S. 39—43.
2581. **Jentsch, H.** Verziertes Beigefäß und slawische Leichenurne von Wirchenblatt, Kr. Guben: Verhandlungen der Berliner Gesellschaft f. Anthropologie 1885. S. 149—151.

Kap. 6. Siedlungsgeschichte.

(Vorgeschichtliche, frühgeschichtliche und wendische Siedlung.)

2582. Die ältern Size der Slawen: Laus. Monatsschr. I (1793), 11—28.
2583. Wendische Dörfer: Bautzener Nachrichten 1871. Nr. 234; 237; 240 Beil.; 243; 245; 248; 250; 253 Beil.; 256; 259; 262; 265.
2584. **Žunkovič, Martin.** Wann wurde Mitteleuropa von den Slaven besiedelt? Beitrag zur Klärung eines Geschichts- und Gelehrtenirrtums. Kremsier, Slovak. 1904. 111 S. 8°. — Dass. 4. wesentl. verm. Aufl. 1908. ebda. 323 S.
2585. **Wjacławek, Jakub.** Kak stari Serbja swoje sydła założo-wachu? [Wie legten die alten Wenden ihre Wohnsitze an?]: Posoł LVI (1918), 82 f; 94 f.

2586. Wjaclawk, Jakub. Sydleńsko-historiski a socialno-politiski přínošk k najstarším serbskim stawiznam: Č. M. S. LXXI (1918), 3—11.
2587. Jatzwauk, Jacob. Siedlungsgeschichtlicher und sozial-politischer Beitrag zur ältesten Geschichte des wendischen Volkes: Oberlaus. Heimat. Ein Volkskalender f. d. J. 1920. S. 115—120. (Görlitz, Glauber. 1919.)
2588. Needon, Rich. Neues über das Siedlungswesen der Slaven: Bautzener Geschichtshefte III (1925), 35 f.
2589. Wie lange haben Slaven in Ostdeutschland gewohnt: Cottbuser Anzeiger 1925. Nr. 109.

(Alphabetisch nach den Siedlungsgebieten.)

2590. Muka, Arnošt. Lužisko-serbske sydlišća w Čechach [Lausitzisch-wendische Siedlungen in der Čechoslowakei]: Lužica XXXVIII (1923), 118.
2591. R., J. F. Nachricht von dem pago Chutici: Kreysig. Beyträge I (1754), 14—24.
2592. Böhhoff, [Leo]. Die sorbischen Gaeu Chutizi und Daleminzi mit besonderer Berücksichtigung von Chemnitz u. Umgebung: Chemnitzer Tagebl. u. Anzeiger Nr. 347. Morgen-ausg. 1. Beil. Freitag, den 29. Juli 1904.
2593. Böhhoff, Leo. Chutizi orientalis: N. Archiv XXXI (1910), 1—28.
2594. Strunzius, Fridericus. De Dalemancia Saxonum colonia... [Resp.:] Carolus Jacobus Schillingius. Vitembergae, Gerdesius. [1708.] 24 S. 4°. Wittenberg. Diss. 1708. März 14.
2595. Strunzius, Fridericus. Extract aus... Dalemancia Slavorum: Singularia historico-literaria Lusatrica II (1740), 799—810.
2596. Busch, Otto. Wenden oder Germanen in der Vogtei Dorla, Dorla u. Langula. Antwort auf eine Frage in dem Aufsatze „Die Vogtei Oberdorla, Niederdorla u. Langula“ von Bang: Pflüger. Thüringer Heimatblätter. Mühlhausen i. Th. III (1926), 462—463.
2597. Krause, Bruno. Unsere Heimatsgegend (Dresden), ein Wohnsitz der Sorben (Wenden): Dess. Die geschichtl. Entwicklung der Kgl. Haupt- u. Residenzstadt Dresden. Textheft. 1893. S. 4—7.
2598. Zemmrich, J. Die Besiedelung des Erzgebirges [Die vorslavische Zeit, S. 121—122. Die slavische Zeit, S. 122 bis 125.]: Zemmrich u. Gäbert, C. Das Erzgebirge. Meißen 1911.

2599. Müller, Ewald. Die ältesten Bewohner der Niederlausitz und die Einwanderung der Wenden: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz [1893]. S. 1—4. — Dass.: Niederlaus. Bote 1914. Lausitzer Blätter Nr. 75.
2600. Förster, Cl. Die Bewohner der Oberlausitz. (Darin S. 111 bis 114: Die slavische Zeit): Beyer, O., Förster, Cl. u. März, Chr. Die Oberlausitz. Meißen 1906.
2601. Hančka-Pořiski. Zasydlenje Serbow we Lužicę [Ansiedlung der Wenden i. d. Lausitz]: Kwětki. Serbska Čitanka. W Budyšinje 1921. S. 119—122.
2602. Urban, F. Wendentum u. Deutschtum i. d. Lausitz: Pädagog. Warte XXXIV (1927), 751—755. [Ein siedlungsgeschichtlicher Versuch.]
2603. Buschick, R. und Ulbricht, H. Die Leipziger Tieflandsbucht (Darin: Die Besiedlung durch Slaven, S. 31—38). Meißen 1906.
2604. Dinter, Johann Gottlob. Das Land der Milzener und Nisaner und das alte Dorf Litschina insbesondere: Dess. Die Parochie u. Stadt Stolpen. 1898. S. 15—20.
2605. Dinter, Johann Gottlob. Auftreten einiger Slavenstämme an den Ufern der Elbe: Dess. Die Parochie u. Stadt Stolpen. 1898. S. 11—14.
2606. Gley, Werner. Die Besiedelung der Mittelmark von der slawischen Einwanderung bis 1624. Histor.-geograph. Untersuchung. Mit 17 Textabb., 2 Taf. u. 1 farb. Kt. (Forschungen zum Deutschtum der Ostmarken. Folge 2: Quellenforschung 1.) Stuttgart, Engelhorn. 1926. 126 S. 8°.
2607. Strunzius, Fridericus. De Nisani, antiquo Saxonum pago [Resp.:] Fridericus Augustus Janus. Vitembergæ, Gerdesius. [1714.] 26 S. 4°. Wittenberg. Diss. 1714. Apr. 11.
2608. Welte, M. Gau und Archidiakonat Nisan in der Markgrafschaft Meißen: Prgr. d. Annenrealschule zu Dresden 1876. S. 1—52.
2609. Bachmann, Margarete. Die Verbreitung der slawischen Siedlungen in Nordbayern. Mit 1 [farb.] Kt. Erlangen, M. Mencke. 1926. 87 S. 8°.—Dass.: Sitzungsberichte d. physik.-medic. Societät zu Erlangen. Bd. 56/57 (1924/25).
2610. Tittel. Die Besiedelung [des Oschatzer Hügel- u. Tieflandgebietes zwischen Mulde u. Elbe]. (Darin die Besiedelung durch Slaven. S. 24—29): Dess. Das Oschatzer Hügel- und Tieflandsgebiet zwischen Mulde und Elbe. Meißen 1905.
2611. Heinemann, Heinrich. Eine neue wendische Siedlung bei Priemen, Kr. Osterburg, m. 17 Abb.: Beiträge zur Geschichte, Landes- u. Volkskunde der Altmark V (1927), 153—155.

2612. Frenzel, W. Ein slavischer Siedlungsfund bei Prietitz: Heimatklänge. Bautzener Tgbl. 1925. Nr. 36.
2613. Needon, R. Vor- u. frühgeschichtl. Ansiedelungen auf dem Protschenberg [Bautzen]: Bautzner Geschichtsblätter 1909, Nr. 8. S. 32.
2614. Henschel, Horst. Wider die Slawomanie. Ein Beitrag zur Siedlungsgeschichte des Raschauer Grundes: Heimatblätter. Beil. d. Erzgebirg. Volksfreunds 1925. Nr. 14.
2615. Nachricht von der Ankunft der Sorben-Wenden in dem Meißner Lande [Sachsen]: Analecta Saxonica I (1765), 247—250.
2616. Meitzen, Aug. Die slavische und deutsche Besiedelung von Sachsen: Sitzungsberichte d. naturwiss. Gesellsch. Isis zu Dresden 1880. S. 94—97.
2617. Hey, Gustav. Erläuterungen zur wendischen u. deutschen Besiedelung Sachsens. Original-Manuskript im Besitze der Sächs. Kommission f. Geschichte. [ca. 1893.]
2618. Wuttke, Robert. Die Besiedelung Sachsens: N. Jahrbücher f. d. klass. Altertum I (1898), 341—350.
2619. Schulze, Ed. O. Verlauf und Formen der Besiedelung des Landes. (Darin: Die sorbische Besiedelung Sachsens, S. 61—71): Wuttke, Rob. Sächs. Volkskunde. 2. Aufl. 1901.
2620. Zemmrich, Johannes. Slawische und deutsche Besiedelung Sachsens m. Abb.: Deutsche Erde VII (1908), 223—226.
2621. Hennig, A. Die Dorfformen Sachsens als 1. Teil der Bauernhausforschung f. d. Kgr. Sachsen mit Karte. 1912. Darin: Die ältesten Siedlungen, S. 9—10. Die slavischen Siedlungen, S. 10—27.
2622. Weise, Oskar. Die slavischen Ansiedlungen im Herzogtum Sachsen-Altenburg, ihre Gründung u. Germanisierung. (Abhandlung zu dem Oster-Progr. d. Herzogl. Christians-Gymnasiums zu Eisenberg 1883). Eisenberg, Herm. Schnorr. 1883. 23 S. 4⁰.
2623. Neumann, J. W. Selpoli oder Sespoli: Beiträge z. Geschichts- u. Altertumskunde d. Niederlausitz II (1838), 214—217.
2624. Pohlandt, Max. Selpoli: Niederlaus. Mitt. XVI (1924), 80—87.
2625. Sommer, Friedrich. Die Festlegung des Wendengaus Selpoli: Aus der Heimat. Forster Tgbl. 1924. Nr. 12.
2626. R., J. F. Von dem wendischen Pago Sinsli: Kreysig. Beyträge V (1761), 110—120.
2627. Schmidt, M. Zur Geschichte der Besiedelung des sächs. Vogtlandes. [Vorslavische u. slavische Zeit, S. 19—41]: Beil. z. 7. Jahresber. d. städt. Realschule zu Dresden-Johannst. 1897.

2628. Schussen, Wilhelm. Wendendorfer in Württemberg?: Dresdner Volkszeitung XXXVIII (1927). Nr. 55. S. 10.
2629. Hänsch, F. Die Besiedelung [des Zwickau-Chemnitzer Kohlengebietes]. 1. Die Slavenzeit, S. 57—64. Karte: Hänsch, Felix u. Pelz, Alfr. Das Zwickau-Chemnitzer Kohlengebiet. Meißen 1908.

Kap. 7. Deutsche Besiedlung.
(Siehe auch das vorige Kapitel.)

2630. [Anton, Karl Gottlob.] Der Oberlausitzische deutsche Dialekt trägt Spuren von der Unterjochung der Wenden: Provinzialbl. I (1782). Bd. I. S. 482—484.
2631. Preusker, Karl. Ueber einige gegenseitige Verhältnisse der Germanen und Slawen: N. Laus. Mag. XVIII (1840), 250—261.
2632. Wattenbach, Wilhelm. Die Germanisirung der östlichen Grenzmarken des deutschen Reichs: Histor. Ztschr. IX (1863), 386—417.
2633. Andree, Richard. Ehemalige Ausbreitung und Germanisirung der Slawen in Ostdeutschland: Dess. Wendische Wanderstudien 1874. S. 133—162.
2634. Knothe, Herm. Zur Geschichte der Germanisierung in der Oberlausitz: Archiv f. sächs. Geschichte N. F. II (1876), 237—279; 289—316.
2635. [Hórník, M.] K stawiznam poněmczenja w Hornjej Lužicy [Zur Geschichte der Germanisierung d. Oberlausitz]: Posoł XVII (1879), 2—4; 15—17; 23—25; 33—35; 42—43; 51—53; 60—62; 80—82.
2636. Meitzen, August. Die Ausbreitung der Deutschen in Deutschland und ihre Besiedelung der Slavengebiete: Jahrbücher für Nationalökonomie. Jena XXXII (1879), 1—59.
2637. Wendt, Geo. Die Germanisierung der Länder östlich der Elbe. T. 1. 2. Liegnitz. 1884—1889. 8°. Beil. z. Prgr. d. Kgl. Ritterakademie i. Liegnitz.
2638. Blumschein, G. Ueber die Germanisierung der Länder zwischen Elbe und Oder: Prgr. d. Oberrealschule z. Köln 1893/94. S. 3—16.
2639. Schulze, E. O. Die Kolonisierung und Germanisierung der Gebiete zwischen Saale und Elbe. Gekrönte Preisschrift. (Preisschriften, gekrönt und hrsg. von der Fürstlich Jablonowskischen Gesellschaft zu Leipzig. Nr. 33.) Leipzig, Hirzel. 1896. X, 421 S. 8°. [Darin Abschn. 1: Die Sorbenzeit.]
2640. Schulze, E. O. Die Colonisation des westelbischen Kur-Sachsen: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1896. S. 497 bis 500. 1897. S. 61—63.

2641. **Guttmann, Bernh.** Die Germanisierung der Slaven in der Mark: Forschungen zur brandenb.-preuß. Geschichte IX (1897), 395—514.
2642. **Dinter, Johann Gottlob.** Germanisierung der Milzener u. Nisaner; das Dorf Helwigsdorf: Dess. Die Parochie u. Stadt Stolpen. 1898. S. 33—44.
2643. **Pilk, Jurij.** Podtlóčenie Serbowstwa při Módle, Solawje a srjedźnym Łobju [Unterdrückung des Wendentums an der Mulde, Saale und mittleren Elbe]: Č. M. S. LIII (1900), 73—79.
2644. **Schmidt, L.** Die germanischen Bewohner Sachsens vor der Slavenzeit: Wuttke, Rob. Sächs. Volkskunde. 2. Aufl. 1901. S. 53—60.
2645. **Albrecht, G.** Landesbau im Wendenlande zur Askanierzeit: Mitteilungen des Uckermärkisch. Museums- u. Geschichtsvereins zu Prenzlau IV (1909), 108—125.
2646. **Sebicht, Richard.** Unsere mittelalterliche Ostmarkenpolitik. Eine Geschichte der Besiedelung und Wiedereindeutschung Ostdeutschlands. Breslau, Ferdin. Hirt. 1910. VII, 140 S. 8°.
2647. **Muka, Ernst.** Přinoški k stawiznam přeněmčených stron Delnjeje Lužicę [Zur Geschichte d. germanis. Gebiete d. Niederlaus.]. (S.-A. aus Č. M. S.) W Budyšinje, Verfasser. 1911. 100 S. 8°. — Dass.: Č. M. S. LXIV (1911), 33—88; 91—131.
2648. **Pfeifer.** Die Germanisierung und Christianisierung der Wenden im heutigen Königreich Sachsen: Der alte Glaube XIII (1912), 971—977.
2649. **Standke, Hermann.** Germanisierung: Dess. Heimatkunde d. Niederlausitz für Schule u. Haus. Sorau 1923. S. 178—184.
2650. **Deutschum und Christentum im Wendenlande:** Wilhelm, Felix. Unsere Heimat — die Lausitz. 2. Aufl. Bautzen 1925. S. 62—69. Mit Abb.
2651. **Wenden oder Germanen:** Nach der Arbeit. Oberlaus. Volksztg. Löbau 1926. Nr. 45.
2652. **Nowak, Měrćin.** Germanizacija połobskich Słowjanow [Germanisation d. Elbslawen]: Serbski Student IX (1927), 9—12.

Kap. 8. Einzelnes zur Geschichte.
(Chronologisch nach den Geschehnissen.)

A. Wendische Geschichte.

2653. **Hammerdörfer, Karl.** Beitrag zur Geschichte der Wenden: Dess. Beiträge zur innern Kenntniß u. Geschichte von Sachsen. Leipzig 1786. Stück 2. S. 148—163.

2654. J[enč], K. A. Zběrki z jeneje stareje rukopisneje khróniki města Budyšina a wokolnosée [Sammlungen aus einer alten handschr. Chronik d. Stadt Bautzen u. Umgeb.]: Łužičan XI (1870), 11 f; 25—27.
2655. Eine Conjectur über den Volksnamen Wende: N. Laus. Mag. LII (1876), 185—190.
2656. Muka, Ernst. Wobrazy ze słowjanskich stawiznow [Bilder aus d. slav. Geschichte]: Łužica VIII (1889), 4—6; 12.
2657. H., M. Něšto ze starších serbských časow a wsow. Po Bud. Now. [Etwas aus älteren wendisch. Zeiten u. Orten]: Łužica XV (1896), 43—44; 53—55; 91; 101.
2658. Jordan, H. Drobeńze se Berbskeje historije. K 25 lětnemu sałožeńskemu Bweźeňu Maschize Sserbsk. w Doln. Łužyzy [Aphorismen a. d. wend. Geschichte]. (Towařstw. knigłow Nr. 45.) Wořejzach, A. Lapstich. 1905. 79 S. 8°. fr.
2659. Jannak, Rud. Zur Geschichte des Wendentums: Frankf. Oderztg. 1914. Märk. Blätt. Nr. 139 u. 140.
2660. Stawiznske bjesadki [Histor. Unterhaltungen]: Łužica XLIII (1928), 11 f.
-
2661. Observation von der wendischen Könige Vergang und deren vorgegebenen Reliquien in der Mark u. Niederlausitz: Destinata literaria et fragmenta Lusatrica Pars V [1738], 695—710.
2662. Etwas über die Wendischen Könige in der Nieder Lausiz, aus den ältern u. neuern Zeiten: Beiträge zur natürl. ökon. u. polit. Geschichte d. Ober- u. Nieder-Lausitz . . . hrsg. von Chr. Aug. Pescheck III (1792), 27—32.
2663. Jenč, J. A. Powjesć wo serbskich kralach [Nachricht über d. wendisch. Könige]: Č. M. S. 1849—50. S. 16—48.
2664. Schulenburg, W. v. Die Nachkommen des wendischen Königs im Spreewalde: Verhandlungen d. Berliner Gesellschaft f. Anthropologie 1879. S. 442 f. — Dass.: Der Bär V (1879), 148 f.
2665. Müller, Ewald. Die Wendenkönige in Geschichte u. Sage: Wissenschaftl. Beil. d. Leipz. Ztg. 1900. S. 533 f. — Dass.: Roland. Berlin I (1902/03), 175 ff. — Dass.: Frankfurter Oderztg. 1914. Märkische Blätter Nr. 130.
2666. Müller, Ewald. Die Wendenkönige in Geschichte u. Sage: Lausitzer Heimat 1927. Nr. 1. Probenummer S. 19—20.
-
2667. Mülverstedt, G. A. v. Ein Fürst aus dem Wendenlande, Domherr zu Magdeburg. o.O.u.J. [Magdeburg, E. Baensch. 1886.] 15 S. 8°.

2668. Voigt, D. Tod des wendischen Fürsten Heinrich oder Pribislw von Brandenburg. Aus Protokollen der vom Januar 1863 bis Mai 1865 abgehaltenen Sitzungen: Märk. Forsch. IX (1865), 342.
2669. Jordan, H. Serbski wjerch Jaco abo Jacko z Kopjenika [D. wend. Fürst Jaco a. Köpenick]: Łužica IX (1890), 21 f; 53 f.
2670. Wićaz, Ota. Wysław IV: Łužica XVI (1897), 113—114.
2671. Arandt, Bertram. Die Entwicklung der Sorbischen Mark. Nach der Meißenischen Land- u. Berg-Chronik von 1589 [von Albinus]: Die Mark Zeitz 1924. S. 214—216; 218 f.
2672. Richter, Adam Daniel. Wahrscheinliche Vermuthung, daß der Bischoff Arno von Würzburg auf der Klaffenbacher Höhe bey Chemnitz von den Wenden ist erschlagen worden. St. Annaberg, Friese. [1756.] [4 Bl.] 4°. Prgr. d. Schule z. Annaberg. 1756. Mai 24. — Dass.: Curiositäten-Cabinett 1756. S. 308—315.
2673. Schneider, S. Gegründete Nachricht von Bischof Arno in Würzburg, welcher a. 892 den 13. Jul. im Meißenlande von den Wenden erschlagen worden: Dresden. gel. Anzgn. 1756. Sp. 681—694. 697—710. 713—722. — Dass.: Weinart. Handbibliothek I (1775), 183—219.
2674. Kral Hendrich I. a Serbjo [Heinr. I. u. d. Wenden]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 254. Beil. 1.
2675. Dobenecker, O. Der Sturz des Markgrafen Poppo von der Sorbenmark: Ztschr. d. Ver. f. thür. Geschichte XVII N. F. IX (1894), 370—374.
2676. Gallus, C. S. G. Ließ Markgraf Gero I. wirklich 30 wendische Fürsten ermorden?: Beiträge z. Geschichte u. Altertumskunde d. N./L. II (1838), 201—207.
2677. Mensing, Karl. Das Gastmahl des Gero: Dess. Bilder a. d. sächs. Geschichte. [1900.] S. 12—20.
2678. Lapstich, Armand. Die Wendenschlacht am Koschenberge [922] bei Tätzschwitz. Ein Beitrag zur Geschichte d. preußischen Oberlausitz: Oberlaus. Heimatzeitung III (1922), 297.
2679. Dobritzsch, Alfred. Grenzkämpfe aus der Sorbenzeit: Bunte Bilder aus d. Sachsenlande. Dresden IV (1927), 88—103.
2680. Nowak, M[ěrcín]. Wojowanje Połobjanow wo swobodu [Der Kampf d. Elbeslawen u. die Freiheit]: Serbski Student IX (1927), 12 f.
2681. Boguslawski, W. Polske knježeństwo we Łužicach [Polnische Herrschaft i. d. Lausitz]: Łužičan III (1862), 21—25.

2682. M[uka], E[rnst]. Wojowanje pôlskeho wójwody Bólesława Khrobłeho z němskim kejžorom Hendrichom II wo serbski kraj (1002-1018). (Po khrónicy Thietmara Merseburskeho wopowědał.) [Kampf d. Polenherzogs Bolesl. Khr. m. d. deutsch. Kaiser Heinrich II. um d. wend. Land]: Łužica XII (1893), 44 f; 91—93. XIII (1894), 13 f; 41 f; 51 f; 59 f; 70; 73 f.
2683. Dinter, Johann Gottlob. Uebersicht über die Kämpfe zwischen den Polen, Böhmen u. Deutschen, welche für die Milzener und Nisaner und das Schicksal ihres Landes fernerhin von Einfluß waren: Dess. Die Parochie u. Stadt Stolpen. 1898. S. 26—33.
2684. Stein. Die wendischen Marken des deutschen Reiches unter der Regierung Kaiser Heinrich IV: Prgr. d. Herzogl. Friedrichs-Realgymnasiums z. Dessau 1885/86. S. 1—38.
2685. zD. Markhrabja Ekkhard I [Markgraf Ekkhard I]: Łužica VII (1888), 27 f.
2686. Sa. Serbjo po jich podéisnjenju we časach Albrechta Mjedwjedža. (Po němskim.) [D. Wenden nach d. Unterjochung i. d. Zeiten Albrechts d. Bären]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 260. Beil. 2.
2687. Tangl, M. Der Aufruf der Bischöfe der Magdeburger Kirchenprovinz zur Hilfe gegen die Slawen aus dem Anfang des 12. Jahrhunderts: N. Archiv d. Gesellschaft f. ältere deutsche Geschichtskunde XXX (1904), 183—191.
2688. Salow, W. Lothar III. und das Wendenland: Prgr. d. Gymnasiums z. Friedland 1889. S. 1—17.
2689. Niemeyer, J. Das Slavenland unter Herzog Heinrich d. Löwen. Meldorf, P. Bundies. 1882. 51 S. 4⁰. fr.
2690. Biereye, W. Die Wendeneinfälle der Jahre 1178, 1179, 1180 und die Herausforderung Heinrichs des Löwen zum Zweikampf durch Markgraf Dietrich von Landsberg: Histor. Ztschr. CXV N. F. XIX (1915), 311—323.
2691. Pilk, Jurij. Kurwjeřch August Sakski a Serbowstwo [Kurfürst Aug. v. Sachs. u. d. Wendentum]: Č. M. S. LX (1907), 81—84.
2692. Kral, Marćin. Wobydleństwo Njeswačidlskeho knježstwa w času 1637-1706 [Die Einwohnerschaft der Neschwitzer Herrschaft i. d. Zeit v. 1637—1706]: Č. M. S. LXXX (1927), 74—95. LXXXI (1928), 21—46.
2693. Čěski a serbski wojak. Wěrny podawk s tsizecžilětneje wójny [D. čech. u. d. wend. Soldat. Wahre Begebenheit a. d. 30 jähr. Krieg]: Předženak LXXII (1926), 67—70.

2694. **Cartel** zu dem Auffzuge und Ring-Rennen des wendischen Bauer-Bräutigams gegen den meißenischen Bauer-Richter ... so bey des neulichst gebohrnen... Printzens... Johann Georgen IV. den 2. Hornungs-Tag 1669 in Dresden angestellter ... Einsegnung am 23.... Hornung ... gehalten worden. Dresden, Bergen. [1669.] [2 Bl.] 2°.
2695. **Dopomnjeńki** ze Serbow na Khorlu XII. a jeho wójnski čah přez Łužicu [Erinnerungen a.d. Wendenland an Karl XII....]: Łužica VI (1887), 78 f.
2696. **Pilk, Jurij.** Delnjoserbska hołdowanska přisaha z lěta 1692 [Niederwend. Huldigungseid a. d. J. 1692]: Č. M. S. LXII (1909), 147—150.
2697. **Hobjan-Bukečžanski, Maks.** Serbske najimanje wojakow před 200 lětami w Lejnu pola Lubija: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 218.
2698. **Hobian, Max.** Eine wendische Soldatenwerbung vor 200 Jahren in Lehn (Amtshauptm. Löbau): Heimatwarte. Bautzener Nachrichten 1926. S. 41—42.
2699. **Hančka-Poršiski.** Zrudne nazhonjenja w sydomlětnej wójnje. Po memorabilijach Budyšinskeje cyrkwie [Traurige Erfahrungen im 7 jähr. Kriege]: Předženak LXXII (1926), 51f.
2700. **Jórdan, H.** Stary Fryco, pruski kral, mjez Serbami [Der alte Fritz unter d. Wenden]: Łužica II (1883), 62 f.
2701. Jene wuežbypołne Wotmolwenje na te ważne Praschenje njetsischeho Czařa: Kak budže wordowacz?... we ſerskej Ryczi wohna. Jan Gottlob Deuka [Antwort auf d. Frage: Wie wird es.] W Budyschini 1808. 4 Bl. 8°.
2702. **Napoleon** w Serbach [Napoleon in der Wendei]: Posoł LIX (1921), 101.
2703. **Slepjanski.** Tyranstwo 19. stotka w Delnych Łužicach [Tyrannei i. 19. Jhrh. i. d. Niederlaus.]: Łužičan VII (1866), 9—14.
2704. Revolucija w lěće 1848/49 w Hornjej Łužicy a w Budyšinje [Revolut. i. J. 1848/49 i. d. Oberlaus. u. i. Bautzen]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 54. Beil.
2705. Kriegserinnerungen Oberlausitzer Wenden. 1863—64 in Schleswig-Holstein: Einst und Jetzt. Kleine Bilder aus der Lausitz. 1915. S. 70—80.
2706. **Mikanja, Jan.** Wojerski list [Soldatenbrief. Erinnerungen a. d. Kriege 1866 in Böhmen]: Serbske Nowiny 1867. Nr. 1ff.
2707. **Serbstwo** w lěće 1873 [Das Wendentum i. J. 1873]: Łužičan XV (1874), 13—15; 28 f; 77—79; 92—95.
2708. [Hórnik, Michał.] Puczowanjo nascheju Kralowskeju majestosćow pschez serbsku krajinu [Reise des Königspaares durch die Wendei]: Posoł XII (1874), 111 f.

2709. Serbska deputacija na saskim kralowskim dworje [Wend. Deputation auf d. königl. sächs. Hofe]: Łužica XII (1893), 21 f.
2710. R. Serbja pola krala [Wenden beim König]: Łužica XXI (1902), 57—59.
2711. Bart-Ćišinski, J. Sakski kral Friedrich August w Serbach [König Friedr. Aug. i. d. Wendei]: Łužica XXIV (1905), 50 f; 58—60; 66 f.
2712. Muka, E. Serbja před kralom Friedrichom Augustom III. 9. nov. 1904 [D. Wenden vor d. König Frdr. Aug. III]: Łužica XXIV (1905), 1—3.
2713. Śwela, G. Dolnołużyckie Serbstwo we zachodnem lěse [Niederlaus. Wendentum i. vergang. Jahre]: Łužica XXV (1906), 5—6.
2714. Fencl, Květosl. Pět osudných ran v dějinach lužických Srbů [5 entscheid. Wunden i. d. Gesch. d. laus. Wenden]: Stráž na Šumavě 1910. Nr. 19.
2715. Kralowy [Friedrich Augustowy] wopyt w katolskich Serbach [König Frdr. Aug. Besuch b. d. kath. Wenden]: Posoł L (1912), 122.
2716. [Cyž, Jan.] Z listow serbskoho pólnoho duchownoho [Aus den Briefen eines wendischen Feldgeistl. Johann Ziesch]: Posoł LIV (1916), 226—227.
2717. Masaryk, T. G. Slowjenjo po wójnje [D. Slaven nach d. Kriege.] Přełožil Jurij Wičaz. (Slowjanske rozhlady. Rjaduje Vl. Zmeškal. Nr. 1.) W Budyšinje, Koło serbsk. spisowačel. 1923. 33 S. 8⁰.
2718. Mjechela, J[urij]. Spomnjeńka na našich we wójnje padnjenych [Gedenken an unsere wend. Gefallenen]: Posoł LXIII (1925), 352.

B. Außerwendische Geschichte.

2719. Kschižne Wojny serbskemu ludu we ſerbskej ryczi powiedane [Kreuzzüge]. W Budyschini, Mać. Serbska. 1857. 65 S. 8⁰.
2720. Schmidt, F. Ernst a Albert, rubjenaj sakonskaj prynzaj. Wěrny podawk s lěta 1455. Sserbszy napišał H[ajno] Jórdan [Ernst u. Albert, die geraubten sächs. Prinzen]. (Macžičnych spišow Nr. 62.) Budyschin, Macžiza Sserbska. 1875. 55 S. 8⁰. fr.
2721. Sprawne a mjerkowanja hodne Wopisanje (we krotkim Wopschijeczu) teje wulkej, krwawnej Bitwy bes tym franzowskim a moschkowitarskim Wojskom po Ajlaw... 1807 [Schlacht bei Eilau]. o. O. 1807. 2 Bl. 8⁰. fr.

2722. Ryczje njekotrych woßokich Werchow we Rajmach wot teho nietsischeho Czaša Podawkow. Aby: Njeschto sawschitkikh Ludži, kiž moža Ssersbi lasować [Über Vorfälle i. d. heutig. Zeit]. Ormus a Potosi o. J. 4 Bl. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. Ormus a Potosi, Gotarinuš. o. J. (1808.) 4 Bl. 8°.
2723. Wjelow, H. Andrzejewič. Něšto wo bitwje pola Budyšina [Etwas über d. Schlacht b. Bautzen]: Łužičan IV (1863), 91—96.
2724. Pohonč, Jan August. Napoleon I. a jeho wójny [Napol. I. u. seine Kriege]. Budyšin, Macžica Sserbska. 1864. 98 S. 8°. fr.
2725. Bitwa pola Budyschina [Schlacht bei Bautzen 1813]: Pschedženak 1913. S. 38—41.
2726. Nowsche wojnske billy steje Pschusko-Awstriskeje wojny. 1. kniglizka. Te bischo pla Podol a Trautenau [Neuere Kriegsbilder a. d. preuß.-österr. Kriege 1866.] W Coschenbusu, F. W. Brandt. o. J. (1866.) 8 S. 8°. fr.
2727. Jórdan, H. Na Kraloweje Hradckim bitvišeu 1869 [Auf d. Königsgrätzer Schlachtfelde]: Łužičan X (1869), 168 bis 173.
2728. Jakub, Jurij. K 800 lětnemu jubilejskemu Bwjedženjej Wettinskeho wjeřchowskeho doma 1889. Sswjedženski dar Pestalozziskeho towařstwa... Se 6 wobras. [Zum 800 jähr. Jubil. d. Wettiner 1889]. W Budyschinje, Smoleř. (1889.) 41 S. 8°. fr.

Kap. 9. Ortsgeschichte.
(Alphabetisch nach den Orten.)

2729. Erläuterung des Ursprungs vieler Städte und Oerter unsers Landes aus der Geschichte der alten Sorbenwenden: Miscellanea Saxonica IV (1770), 22—27; 118—121; 146 bis 149.
2730. Der wendische Ursprung verschiedener Städte und Ortschaften in Sachsen: Miscellanea Saxonica V (1771), 34—38.
2731. L[ibš], J[urij]. Něschto wo starych wsach [Etwas über alte Dörfer]: Posol XXII (1884), 85—88.
2732. Pomtow, P. Wendische u. deutsche Dörfer um Sorau: Zur Feier des Gedächtnisses an Herrn Ph. Ferdinand Adolf Just, weiland Senator in Zittau, am 9. Dez. 1897. Sorau, J. D. Rauert. 1897.
2733. Wendische Städte: Einst und Jetzt. Kleine Bilder aus der Lausitz 1915. S. 17—18.

2734. Muka, Arnošt. Wudma za serbske wjesne mjena [Spottnamen f. wendische Ortsnamen]: Č.M.S. LXXVI (1923), 200—204.
2735. Aurith a. d. Oder, eine wendische Niederlassung: Märk. Blätter. Beil. z. Frankf. Oderzg. 1919. Nr. 132.
2736. Pescheck, [C. A.] (Literatur zur Geschichte des Dorfes Baruth): N. Laus. Mag. XXXV (1859), 138.
2737. Patera, A. Budyšin v Horni Lužici [Bautzen i.d. Ob.-Laus.]: Květy. Vyd. a red. Vit. Hálek IV (1869), 45—46. Mit Abb.
2738. Jenč-Drježdžanski. Budyšin: Łužica XI (1892), 82—84.
2739. Černý, Adolf. Budyšin: Łužica XVII (1898), 28—30; 41 f; 52—54; 64 f; 78 f; 90 f; 100—102; 113; 121 f. Mit Abb.
2740. Budyschin. Słowa k wobrazam złożili Delanske pjero: Krajan XXXIII (1900), 37—40.
2741. Vaux Phalipau, M. de. Budyšin. Capitale intellectuelle de la Lusace. Le Miracle de la Langue. Paris 1928. 23 S. 8°.
2742. Jenč, K. A. Prěnje woblehnjenje Budyšina w lěće 1004: Łužičan VII (1866), 119—121.

Maćičny Dom — Wendisches Haus.

2743. Próstwa na Serbow a jich přečelow [wo dary za kupomny Maćičny Dom]: Č. M. S. XXI (1868), 121—124.
2744. [Domaschka, Michał.] Leczázy list na zyły Berbski lud [dla Serbskeho Doma w Budyšinie]. (W Budyšinie, Smoleř. 1884.) 8 S. 8°.
2745. Sporušk, Bohusław. Narodny dom w Budyšinie: Łužica III (1884), 14 f.
2746. Hórník, M. Rozprawa wo domje Maćicy Serbskeje: Č.M.S. XXXVIII (1885), 220—224. Mit Bild.
2747. Bartko, Jan. Serbski Maćičny Dom: Łužica XIII (1894), 4 f; 9 f.
2748. A[ndricki], M[ikławš]. Kak je z Maczicznym domom?: Posoł XXXVI (1896), 243—244.
2749. Muka, Ernst. Rozprawa wo Serbskim Maćičnym Domje w Budyšinie. K złotemu jubileju Maćicy Serbskeje. Budyšin, Maćica Serbska. 1897. 24 S. 8°.
2750. A[ndricki], M[ikł]. Kak je z Maćičnym domom?: Łužica XVII (1898), 62 f.
2751. P. „Za tu korežmu ja nicžo njedam“ [přečiwo Serbskomu Domej w Budyšinie]: Posoł XXXVI (1898), 95—96.
2752. Andricki, Mikławš. Serbski Dom je wotewrjeny: Posoł XLII 327—329; 335—337; 345—346.

2753. Ćišinski, Jakub. Budyške swjatočnosće při wotewrjenju Serbskeho Domu 26.septembra: Łužica XXIII (1904), 25—29.
2754. Wendisches Haus in Bautzen, geplant seit 1866, Grundstückserwerb 1872, Grundsteinlegung 1897, Einweihung 28. Sept. 1904: Frankf. Oderztg. 1904. Nr. 231. 4. Bl.
2755. Skala, Jakub. Swjedźeń „Serbskeho Doma“: Č. M. S. LVII (1904), 109—145. — Desgl. Dodawk: ebda. LVIII (1905), 32—57.
2756. Wopomnjeńka na swjatočnosće při poswiećenju Serbskeho Doma 26. septembra 1904 w Budyšinje. (W Budyšinje, Smoleř. 1904.) 6 Bl. 8°.
2757. Bryl-Serbin, Jan. Serbski Dom w Budyšinje. Stawizny jeho nastaća a wuwięcia. (Z 2 wobraz.) (Słowjanske rozhladky. Rjad. Vlad. Zmeškal. Nr. 2.) W Budyšinje, Koło serbskich spisowaćelow. 1924. IV, 100 S. 8°.
-
2758. K., J. Něhduschi klóschtir franciskanow w Budyschinje [Kloster d. Franziskaner i. Bautzen]: Posoł IX (1871), 189 f.
-
2759. Hórnik, M. Dwě wopomnjeńskej taſli w Budyschinje [w farskej cyrkwi Nascheje Lubeje Knjenje]: Posoł XIX (1881), 3—4.
2760. [Skala, Jakub.] Cyrkej Nascheje Lubeje Knjenje w Budyschinje ponowjena [Kirche zu Uns. Lieb. Frau i. B.]: Posoł XXXVI (1898), 281—283; 289—290; 297—299; 306—308.
2761. Serbska cyrkej w Budyšinje: Krajan LIV (1921), 49—51.
-
2762. [Skala, Jakub.] Ponowjena tachantska cyrkej w Budyschinje [Erneuerung d. Domkirche]: Posoł XXII (1884), 155—157.
-
2763. Hórnik, M. „Bohaty“ a „lawski“ w Budyšinje [Reichen- u. Lauenturm i. B.]: Łužica X (1891), 4.
2764. Jenč. Lawske wrota w Budyšinje [Lauentor i. B.]. Příspomnjeńki (přełož. E. M[uka]): Łužica XII (1892), 10 f.
2765. [Wićaz, Ota.] Rozpuk w Budyšskej Lawskej wěži [D. Riss i. Lauenturm]. Podawk ze stareho časa: Předzenak LXXIII (1927), 63—65.
-
2766. Tsi stare wopokazma Budyschina [Drei alte Wahrzeichen Bautzens] m. Abb.: Krajan XXXIV (1901), 34 f.
2767. Tachantska šula [Domschule zu Bautzen]: Posoł XLVII (1909), 289—290.
2768. Wjaeſławek, Jakub. Serbske wobydleństwo w Budyšinje w spočatku 15. lětstotka [Wend. Bevölkerung i. B.]: Č. M. S. LXX (1917), 24—26.
-

2769. Wo nastaću a wuwiću Budyškoho Dekanata: Posoł LVI (1918), 175 f; 190 f; 195 f; 200 f; 206 f; 212; 218 f; 230.
2770. Křižank, Jurij. Nastaćo a wutworjenjo Budyškoho tachantstwa [Bautzner Domkapitel]: Krajan LIV (1921), 65-70.
-
2771. Sachsse, Hans. Die Anfänge der Besiedlung [Bautzens] in slavischer Zeit: Dess. Der Grundriß von Bautzen. (1926) = Oberlausitzer Heimatstudien H. 7. S. 11—21.
2772. Sch., G. Wendisches Leben in Bautzen: Oberlausitz. Heimatzeitung VII (1926), 369—370.
2773. Więaz, Ota. Kralowy młyn pola Budyśina. Ze stareho časa [Königsmühle bei Bautzen]: Předzenak LXXII (1926), 53-55.
2774. Kr[al]. Z Delneje Łužicy [wo katholskej cyrkwi a farje w Bloboschecach] [Über d. kath. Kirche u. Pfarrei i. Bloischdorf]: Posoł XX (1882), 155—157.
2775. M[u]ka], Ernst. Serbski dom w Bórkowach w Delnej Łužicy z wobr. [D. wend. Haus i. Burg]: Łužica XXXVI (1921), 2—3.
2776. Kral, Měrćin. Konjecy so z roboćanstwa wukupja [Loskauf des Dorfes Canitz-Christina vom Frohdienst]: Łužica XLI (1926), 47—48.
2777. Hórnik, M. Spólšena něhdy serbska wjes Chwalim [Das polonisierte einst wendische Dorf Chwalim]: Łužica III (1884), 25 f.
2778. Canzler, R. Sorbische Verschanzung im Tiergarten zu Colditz: Colditzer Wochenblatt 1831. S. 46.
2779. Erbstein, K. F. Zur Geschichte des Ortes, sowie der alten wendischen Niederlassung Colici (Coloci, Culhot); über Bracteaten des Ortes Culhot und anderer Münzstätten: N. Laus. Mag. VI (1828), 1; 58.
2780. Kral, J. Šibjenčna hora pola Khrósćic [D. Galgenberg b. Crostwitz]: Łužičan IX (1868), 43.
2781. K[okla], M. Khrósćicy — wjes a wosada. (Krótki wopis.) [Crostwitz]: Łužica II (1883), 36 f.
2782. —I—. Krótki pschehlad stawiznow Khrósczanskeje schule [Kurzer Überblick ü. d. Gesch. d. Crostwitzer Schule]: Posoł XLII (1904), 397—398.
2783. Fencl, Fl. Ve starosrbských Khrósćicach [Im altwend. Crostwitz]. Úryvek z cestopisných zápisíků: Nový Věk. Prag II (1909), 6.
2784. Słodeńk, Jurij. Khrósćicy [Crostwitz]: Posoł L (1912), 218—219; 230—231; 238; 242; 250; 278; 290; 306; 342; 350; 358; 366—367.
2785. W[ingerl], J[urij]. Na Fulkec hórcy [w Khrósćicach] [Auf d. Fulk'sch. Hügel i. Crostwitz]: Krajan L (1917), 38-42.

2786. **Melzer, G[eorg].** Die Pfarrkirche zu Crostwitz m. Abb.: Gottfr. Hoffmanns neuer u. verb. Bautzener Haus- und Wirtschaftskalender 1924. S. 37 f.
2787. **Melzer, G.** Die „Metropole“ der katholischen Wendei. Crostwitz — einst und jetzt: Bautzen. Tagebl. 1926 vom 9. Jan.
2788. **Krause, Bruno.** Dresden, ein sorbisches (wendisches) Dorf: Dess. Die geschichtl. Entwicklung der Kgl. Haupt- u. Residenzstadt Dresden. Textheft 1893. S. 8—11.
2789. **Wićaz, Ota.** Dragonada w Dźěži [Dragonade in Diehsa]: Łužica XXX (1911), 53—54.
2790. **Br[onisch].** Wendisches in Erfurt und in Halle: N. Laus. Mag. XXI (1843), 426 f.
2791. **Lischka, P.** K stawisnam Hodžija a hodžijskeje woßady. Sswjedźeński dar k 800 lětnemu sałožeńskemu jubileju hodžijskeje zyrkwje 11. septembra 1876 [Zur Geschichte v. Göda]. W Budyschinje, w kommiß. J.E. Smolerja. (1876.) 46 S. 8°. fr.
2792. Serbske swjedźeńske kemšenje 800 lětneho jubileja Hodžijskeje cyrkwe 11. septembra 1876. Beig. I: Deutscher Fest-Gottesdienst des 800 jähr. Jubiläums der Gödaer Kirche am 11. Sept. 1876. Beig. II: Abendandacht beim 800 jähr. Jub. (W Budyšinje, Smoler. 1876.) 2 Bl. 8°.
2793. K dopomnjecžu na 800 lětny jubilej Hodžijskeje zyrkwje, 11. sept. 1876 Bwjedźeńsy wobeńdzeny [Zur Erinnerung an d. 800 jähr. Jub. d. Gödaer Kirche]. W Budyschinje, Smoler. 1877. 15 S. 8°. fr.
2794. **May, Emil.** Aus der Sächsischen Wendei [betrifft die Geschichte Gödas]: Leipz. Ztg. 1894. Nr. 119. S. 1772.
2795. **Dež.** 850 lětny cyrkwinski jubilej w Hodžiju [850 jähr. Kirchenjubil. zu Göda]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 214. Beil.
2796. **Melda, Jan.** Hora „Wulki Kamjeń“ pola Dažina [Berg „Großer Stein“ b. Großdehsa]: Łužica X (1891), 35 f.
2797. **Frenzel, Michael.** Das Gedächtniß der Wunder Gottes, welches bey Einweyhung des Anno 1688 aufgerichteten neuen Altars in der Kirchen zu [Groß-] Postwiz in einer Predigt betrachtet . . . Zittau, Mich. Hartmann. 1697. 156 S. 4°. fr.
2798. **Störzner, Fr. Bernh.** Wie Großpostwitz bei Bautzen zu seinem Namen gekommen sein soll (Nech tudy Buda steji): Oberlaus. Heimatztg. III (1922), 194.
2799. **Wjela, J[urij].** Urbarium wjeski Hory pola Njeswačidla [Urbarium v. Guhra]: Łužica XXXIX (1924). H.3. S.25-28.

2800. Herrmann, E. Mjena wsow Hućina a Splósk [Namen d. Orte Guttau u. Pielitz]: Č. M. S. LXXXI (1928), 1—9.
2801. Hórnik, M[ichał]. Podpjerajcze twar katholskeje cyrkwicžki w Hajnicach! [Kirche zu Hainitz]: Posoł XVII (1879), 57—59.
2802. Hórnik, M. Twarjenjo katholskeje cyrkwicžki w Hajnicach je dowolene [Bau d. kath. Kirche zu Hainitz]: Posoł XVII (1879), 125—127.
2803. Hórnik, M. Cyirkwicžka w Hajnicach pocžina so twaricž [D. Kirchlein zu Hainitz]: Posoł XVIII (1880), 157—159.
2804. Rjeda, J[uri]. Hajničanska kapalka m. Abb. [Kapelle zu Hainitz]: Krajan LIII (1920), 50 f.
-
2805. Nowa schula w Hajnicach [Schule zu Hainitz]: Posoł XL (1902), 293—294.
2806. J[enč], K. A. Starožitnosće bukičanskeje cyrkwje [Altertümer d. Kirche zu Hochkirch]: Lužičan IX (1868), 71—73.
2807. Kladženje róžkownego kamjenja noweje šule w Bukecach [Grundsteinlegung d. neu. Schule zu Hochk.]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 96.
2808. Holbian, Max. Wobrazy ze stawiznow Bukečanskeje šule. Dosynk k säkularnemu Bwjedženjej 1825—1925 pschi poßwjecženju noweje schule 1927 [Bilder a. d. Gesch. d. Schule zu Hochkirch]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 6. Beil.
2809. Trautmann, O. Kaditz bei Dresden. Darin: Die Dorf-anlage, S. 1—3. Die Flur der sorbischen Zeit, S. 4—7: Mitt. d. Gesch.-Ver. zu Dresden. 1909. H. 21.
2810. Powěscz wo „młyńje na khopje“ [Nachricht von der Kepp-mühle]: Krajan XXXIII (1900), 22—26.
2811. Kocor, K. A. Ketlicy [Kittlitz]: Lužica X (1891), 60 f.
2812. [Wićaz, Ota.] Budyšink [Kleinbautzen] z wobraz.: Předženak LXXII (1926), 41—45.
2813. Muka, E. Ludowe powěstki wo Košynskej horje a wokolnoſci [Volksüberlieferungen über den Koschenberg u. Umgebung]: Lužica XII (1893), 6.
2814. Krawe-Rakečan, Jan. Někotre wurězki z Rakečanskich stawiznow [Einige Ausschnitte aus der Geschichte von Königswarth a]: Lužica XL (1925), 23—25.
2815. -l. Dopis z Rakēc [Přeo katolskeje šule] [Wunsch nach einer kathol. Schule i. Königswarth a]: Posoł IV (1866), 19—22.
2816. Kotecy z wobraz. [Kotitz]: Předženak LXXIII (1927), 41—44.
2817. [Hórnik, M.] Klóschr Lenin [w Braniborskej] a joho přeni abt: Posoł XVII (1879), 181—184.

2818. Lommatzsch, eine Wenden-Residenz: Franz Lubojatzky. Das goldene Buch vom Vaterlande... Löbau o. J. N. F. S. 461—463.
2819. Die Entstehung der wendischen und deutschen Gemeinde in Lübben: Lübbener Kreiskalender 1915. S. 108—111.
2820. [Imiš.] 1.—2. rosprawa wubjerka k sałożenju zyrkwje we Łupoj sa evangelsko lutherskich wěrybratrow, w Radworskej katholskej wośadze bydlazych [Zur Gründung d. Kirche i. Lupp]. W Budyschinje, E. M. Monse. (1873.) 8 S. 8°. fr.
2821. Próstwa sa zyrkwiniu twarbu we Łupoj, sa kotruž ma Bo 15. njedźelu po Bwj. Trojizy powschitkomna zyrkwina kollektu shromadźowacź [Zum Bau d. Kirche zu Lupp]. W Budyschinje, Smoleń. 1877. 18 S. 8°. fr.
2822. H[órnik], M[ichał]. Założenjo klóschtra Marijineje Hwězdy a Bernhard z Kamjencza [Gründung Mariensterns u. Bernh. v. Kamenz]: Posoł III (1865), 89—93.
2823. Cyž, J. Jurij. Powjesć wo założenju klóštra Marijineje Hwězdy [Nachricht ü. d. Gründung d. Kloster Marienstern]: Łužičan X (1869), 125 f.
2824. [Peter], Ubald. Klóštr Marijna Hwězda z wobraz. [Kloster Marienstern]: Krajan LX (1927), 58—61.
2825. Hospoda za młodźinu w Marijinej Hwězdze [Jugendheim i. Kloster Marienstern]: Posoł LXVI (1928), 301 f.
2826. D., J. Gmejnski kamjeń pola Miłoćic [Gemeindestein bei Miltitz]: Łužica XV (1896), 46—47.
2827. R[ječka], J[an]. Ze stawiznow Mnišonca [Aus d. Geschichte von Mönchswalde] m. Abb.: Krajan XLVIII (1915), 36—46.
2828. Mnišonska hora [Mönchswalder Berg]: Posoł XLVIII (1910), 283.
2829. [Kubasch, J. G.] Njebjelčicy w starych časach. Po rukopisu njeboh knj. fararja Fabricija [Nebelschütz i. alter Zeit]: Posoł XVIII (1880), 33—35; 41—43; 53f; 61—63; 69 f; 81—83.
2830. Mič, M[ichał]. Njebjelčicy [Nebelschütz] mit Abb.: Krajan LVIII (1925), 53—57.
2831. Cyrkej a wosada [w Njeswačidle] [Kirche u. Kirchspiel zu Neschwitz]: Předzenak LXXIV (1928), 45—51. Mit Abb.
2832. Mjen, Rudolf. Z dopominjenjow na Njeswačidło [Zur Erinnerung an Neschwitz]: Předzenak LXXIV (1928), 55—57.
2833. Helas, Ernst. Nastaće wjeski Njeradka [Entstehung des Dorfes Neu oppitz]: Łužica III (1884), 34 f.
2834. Wjelow, Andrzejewič. Wjes Hornja Hórka [Obergurig]: Łužičan IV (1863), 10 f.

2835. **Dež.** Poswiećenje noweje šule w Hornjej Hórcy [Einweihung d. neuen Schule zu Obergurig]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 124.
2836. **M., J.** Russojo 1814 we Wóslinku [Russen i. J. 1814 zu Osling]: Lužica XI (1892), 77 f.
2837. **H[errmann], [Jakub].** Stolētne jubileum swjeczenja Wotrowskeje cyrkwe [100 jähr. Jubil. d. Kirche zu Ostro]: Posoł X (1872), 161 f.
2838. **Křižank, Jurij.** Krótki rozhlad wo Wotrowskich stawiznach [Kurzer Überblick über die Geschichte von Ostro]: Posoł LV (1917), 163 f; 170; 175; 181 f; 186—188.
2839. **Scholze, Paul.** Ostro, das sächsische Troja. Mit Abb. Dresden, Saxonia-Buchdruckerei. 1918. 8°. — Dass. 2. verb. u. verm. Aufl. Dresden, Saxonia-Buchdr. 1921. 30 S. 8°.
2840. **Šolta, Pawoł.** Wotrow. Łužiska Troja. [Ostro.] [Mit Abbild.] (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbomił Tuchoński. Nr. 10.) W Budyšinje, Smoleř. 1922. 38 S. 8°.
2841. **Slodeńk, Jurij.** Wotrow a jeho hrodzišće [Ostro u. seine Schanze]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 129. Beil. 2.
2842. **Bünzow, F.** Pansin in der Wendenzzeit: Heimatkalender für Stargard u. Saatzig 1925. S. 100—102.
2843. **Zahnate wsy?** [Piskowitz, Schmerlitz u. Schönau]: Posoł XLIII (1905), 301; 309.
2844. **Neupert, A. sen.** Werdegang der Stadt Plauen im Vogtlande von der Niederlassung der Sorben-Wenden an der Elster bis zum Beginn des 20. Jahrh. (Beilageheft zu den Mitteilungen des Vereins für vogtländische Geschichte und Altertumskunde zu Plauen i. V. 27. Jahresschrift a. d. J. 1917. Plauen i. V., Neupert jun. 1917. 72 S. 8°.
2845. **Preusker, K.** Der Protschenberg [nahe Bautzen]: Dess. Blicke i. d. vaterl. Vorzeit II (1843), 218—220.
2846. **Hančka-Poršiski.** Dopomjenjeński Poršičanow na Napoleonowe wójny [Erinnerung an Purschwitz]: Kwětki. Serbska Čitanka. W Budyšinje 1921. S. 144—148.
2847. **Kr[al], [Jakub].** Zrudna jutrońcžka [16. hapryla 1623 w Radworju — bitwa mjez katholskimi křížerjemi a lutherskimi zastojnikami knjeza z Minkwitz [Traurig. Ostersonntag i. Radibor]: Posoł XXXVI (1898), 149—151.
2848. —r. Radwońska cyrkej [Kirche zu Radibor]: Posoł XXXVI (1898), 345—347.
2849. **Kral, J.** Stolētne cyrkwinske wojowanjo w Radworju wot 1575—1675 [Hundertjähr. Kirchenkampf zu Radibor]: Posoł XLI (1903), 299—301; 307—309; 325—327.
2850. **Radwońska zwony** [Glocken zu Radibor]: Posoł LV (1917), 216.

2851. Wojeński pomnik w Radworju (Mit Abbild.) [Kriegerdenkmal zu Radibor]: Krajan LIII (1920), 53—55.
2852. Radwoř mit Abb. [Radibor]: Krajan LV (1922), 47—50.
2853. Neander [Jakub Nowak]. Radwoř [Radibor] m. Abb.: Krajan LIX (1926), 41—46.
2854. Neander [Nowak, J.]. Stawizny Radwořskeje šule [Geschichte d. Schule zu Radibor]. Mit Abb.: Krajan LXI (1928), 57—59.
2855. Needon, R. Der Radisch bei Klein-Saubernitz. 14 Textfig.: Oberlaus. Jahresshefte II (1905). H. 1. S. 24—26.
2856. Tod der letzten 93 jähr. Wendlin [in Ragow]: Frankf. Oderzeitg. 1890. Nr. 295.
2857. Domaš. Spomnjeňki a myslíčki z Delanskeje kermuše [Posvjećenjo wobnowjeneje cyrkwje w Ralbicach] [Erneuerung d. Kirche zu Ralbitz]: Posoł XLIV (1906), 411—413; 419—420.
2858. Dodawk k spomnjeňkam a myslíčkam z Delanskeje kermuše. (Napisal Domašowy přečel.) [Nachtrag zum Aufsatz ü. d. Kirche zu Ralbitz]: Posoł XLIV (1906), 445—446.
2859. D. Kral Bžedrich Wulki w Rodecach [König Friedrich d. Große i. Rodewitz]: Lužičan IV (1863), 172 f.
2860. Herrmann, [Ernst]. Róžany pola Lubija [Rosenhain bei Löbau]: Lužica XLI (1927), 73—74.
- Rosenthal siehe Teil IX, Kap. 2, § 2, B 2, b 2: Gnadenorte.
2861. Preusker, K. Der Rotstein bei Sohland: Dess. Blicke i. d. vaterländ. Vorzeit I (1841), 87—88.
2862. Kral-Zarěčan. Wójnske škodowanje serbskeje wjeski před sto lětami [w Zarěču] [Kriegsschäden zu Saritsch]: Lužica XXXVIII (1923), 74—77.
2863. Kral-Zarěčanski, M. Přeměnjenje wjesneho założka Zarěča z přepołożenjom knježeho kubla [Änderung der Ortsgründung Saritsch durch Verlegung des Rittergutes]: Lužica XXXIX (1924). H. 4. S. 10—15.
2864. Slodeňk, Jurij. Janska kupjel w Smječkecach. (Z 8 wobrazkami.) [Johannesbad zu Schmeckwitz]: Lužica XXXII (1912), 45—46.
2865. Posvjēcenjo woješkoho lěska w Janowych Kupjelach [Einweihung des Kriegerhains im Johannesbad [Schmeckwitz]: Posoł LIII (1915), 211 f.
2866. 25 lět naša „Janska kupjel“ w Smječkecach [Johannesbad zu Schmeckwitz]: Posoł LXIII (1925), 22—23; 37.
2867. Slodeňk, J[urij]. 25 lětne wobstaño Janskich kupjelow [Johannesbad b. Schmeckwitz]: Posoł LXIII (1925), 271—272.
2868. Jórdan, H. Francowske wójsko w Čornym Khołmcu do bitwy pola Budyšina 1813 [D. franz. Heer i. Schwarzkollm]: Lužica XI (1892), 11 f.

2869. W[jela], H. F. Čertownja při židowskim hrodžišču [Der Teufelsort bei der Seidauer Schanze (beim Proitschenberg)]: Lužičan V (1864), 28 f.
2870. sD. Židowska schula na Hrodžischku [Seidauer Schule auf d. Proitschenberg]: Pschedzenak 1886. S. 31—33.
2871. Greško, Jan Nepomuk. Grod „Sedym Dubow“ pla Mišna [Siebeneichen b. Meißen]: Lužica XVIII (1899), 86.
2872. Bahr, Marćin. Cyrkej w Sprjowjach, jenička drjewjana cyrkej w Serbach [Die Kirche in Sprey, die einzige Holzkirche in der Wende]: Lužica XLI (1926), 49—50. Mit Abb. — Dass.: Předzenak LXXIII (1927), 73—74.
2873. Mehner, Hans. Eine alte Holzkapelle in der Heide [in Sprey]: Heimatwarte. Bautzener Nachr. 1927. Nr. 9. S. 35.
2874. Schwjela, Bogumil. Powjescz wo Sczeńzowskich swonach [Nachricht ü. d. Steinitzer Glocken]: Předzenak LXXI (1925), 33.

Kirche zu Storcha.

2875. [Hórnik, Michał]. Wustawki wubjerka k pschihotowanju założenja cyrkwe w Czornecach abo Baczonju [Kirche zu Tscharnitz od. Storcha]: Posoł VII (1869), 105 f.
2876. [Natuš], T[adej] a H[órnik], [Michał]. Słowečko za twarjenjo cyrkwe w Baczonju abo Czornecach [Zum Bau einer Kirche i. Storcha od. Tscharnitz]: Posoł VII (1869), 25—27.
2877. [Dučman, Handrij.] Što dha? bych dał abo njebych? [Zum Bau der Kirche in Storcha]: Posoł VIII (1870), 65—67.
2878. Hórnik, Michał. Kak stoji z nowej cyrkwju w Čornečach abo Bačonju? [Wie steht es mit d. neuen Kirche in Tscharnitz od. Storcha]: Posoł X (1872), 65—67.
2879. Nowa cyrkej w Serbach [Baćonsku cyrkej nastupacel] [Neue Kirche zu Storcha]: Posoł XIV (1876), 147.
2880. H., J. W nastupanju wotmysleneje noweje cyrkwe w Serbach [Über d. neue Kirche zu Storcha]: Posoł XIV (1876), 153—155.
2881. H[órnik], M[ichał]. Kak daloko je naležnosć wotmysleneje cyrkwe w Serbach? [Wie weit ist d. Angelegenheit d. Storchaer Kirche]: Krajan 1876 a 1877.
2882. H[órnik], M[ichał]. Pschichodna cyrkej w Baczonju [Die zukünftige Kirche zu Storcha]: Posoł XIV (1876), 212—216.
2883. H[órnik], M. Nowa cyrkej budźe w Baczonju!: Posoł XVI (1878), 89.
2884. [Hórnik, M.] Nowa cyrkej w Baczonju: Posoł XVI (1878), 129 f.
2885. Nowa cyrkej w Baczonju: Posoł XVIII (1880), 213—214.

2886. [Hórnik, M.] Nowa cyrkej [w Baćonju] a wubjerk za jeje twarjenjo: Posoł XIX (1881), 41—43.
2887. H[órnik], M. Pokładnica bacżonskeje cyrkwe: Posoł XIX (1881), 71 f.
2888. Ślewčik, M. Słowo z ludu wo baczońskej cyrkwi: Posoł XX (1881), 3—4.
2889. Schołta, J[akub]. Rozprawa wo skutkowanju wubjerkia za twarjenjo cyrkwe w Baczonju: Posoł XIX (1881), 36—41.
2890. Skala, Jakub. Bacżonska cyrkej najswjecžiszej Wutrobje Jēzusowej poswjeczena: Posoł XIX (1881), 45—47.
2891. [Bernet, Franz.] Rěcz hnadownoho knjeza biskopa Franca Bernerta pschi poswjeczenju zakladnogo kamjenja twjajromneje katholskeje cyrkwe w Baczonju: Posoł XX (1882), 145—148.
2892. Hórnik, Michał. Lisczinje w zakladnym kamjenju bacżonskeje cyrkwe: Posoł XX (1882), 128 f.
2893. [Skala, Jakub.] Położenjo zakladnogo kamjenja cyrkwe najswjecžiszeje Wutroby Jēzusoweje w Baczonju: Posoł XX (1882), 125—128.
2894. [Skala, Jakub.] Pschezjenoscź wysche wschoho! [Dla bacżonskeje cyrkwe]: Posoł XX (1882), 130 f.
2895. Hórnik, M. Dotwarjenjo cyrkwe w Baczonju: Posoł XXI (1883), 217 f.
2896. [Libš, Jurij.] Też słowečko za Baczońsku cyrkej: Posoł XXII (1884), 153—155.
2897. Schewežik. Cžohodla je nowa cyrkej w Baczonju zhromadny skutk katholskich Serbow?: Posoł XXII (1884), 105—106.
2898. [Skala, Jakub]. Njezapomnicžka [wo baćonskej cyrkwi]: Posoł XXII (1884), 97 f.
2899. H[órnik], M. Wopisanjo zwonow [Bacżonskeje cyrkwe]: Posoł XXIII (1885), 196.
2900. [Skala, Jakub]. Měschniske poswjeczenjo cyrkwe w Baczonju 8. nov. 1885: Posoł XXIII (1885), 201—203; 213—215.
2901. [Skala, Jakub.] W nowym lěče z nowymi mocami za Baczońsku cyrkej: Posoł XXIII (1885), 2—3.
2902. [Skala, Jakub.] Swjeczenjo zwonow w Baczonju (19. oktobra 1885): Posoł XXIII (1885), 193—196.
2903. [Skala, Jakub.] Swjeczenjo cyrkwe w Baczonju: Posoł XXV (1886), 113—117.
2904. Nad wěžu Bacżonskeje cyrkwe: Posoł XXV (1886), 117—119.
2905. Skala, Jakub. Schto je so za Baczońsku cyrkej wudało?: Posoł XXXVII (1899), 412—415.

2906. Dokonjany skutk w Baćonju [bu farska wosada]: Posoł XLIX (1911), 140—142.
2907. Šolta, P[awol]. Cyrkej Najswj. Wutroby Jězusoweje w Baćonju mit Abb.: Krajan LIII (1920), 44—50.
2908. Delan, Jurij. Štyrceći lět — Baćoński Boži dom mit Abb.: Krajan LX (1927), 43—49.
2909. Baćońska šula [Schule zu Storch]: Posoł LIII (1915), 43 f; 50—52.
2910. Preusker, K. Der Stromberg bei Weißenberg: Dess. Blicke i. d. vaterl. Vorzeit I (1841), 85—87.
2911. Jórdan, H. Lubin abo Tysaclētne wěšćenje [Der Thromberg od. d. 1000 jähr. Weissagung]: Łužican XVI (1875), 157—159.
2912. Handrik-Slepjanski, M. Lubin, serbska hora w němskim wobswětlenju [Der Thromberg in deutscher Beleuchtung]: Łužica XXIII (1904), 22 f.
2913. Melda, Jan. Hora Bubnik [Der Trommelberg] [pola Wulkeho Dažina]: Łužica VII (1888), 7.
2914. S., E. Myslički k blízkemu 100 lětnemu šulskemu jubilejey we Wukrančicach. Wot jeneho něhduscheho schulerja [Zum 100 jähr. Schuljubiläum zu Weigsdorf]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 121.
2915. Krušwica, J. B. Ze stawiznow Wjerbańskeje cyrkwej [Aus d. Geschichte d. Kirche zu Werben]: Č. M. S. LXVIII (1915), 34—48; 89—126.
2916. H[órnik], M[ichał]. Kulowska schpitalska schula [Wittichenauer Spitalschule]: Posoł II (1864), 56—57.
2917. Š., F. Wobnowjenjo kulowskeje farskeje cyrkwej [Erneuerung der Wittichenauer Kirche]: Posoł II (1864), 72 f; 78—82.
2918. Schneider. Cyrkwinske swiatoczeńsće a jubilej we Kulojwe [Kirchl. Feierlichkeiten u. Jubiläum i. Wittichenau]: Posoł X (1872), 139 f.
2919. Schneider, Fr. Kulow, město a farska wosada [Wittichenau]: Posoł XV (1877) in jeder Nr. u. XVI (1878) in jeder Nr. bis auf Nr. 6 u. 24.
2920. Schneider, Franc. Khrónika Kulowa, města a farskeje wosady. Z mnohimi powjesczemi ze serbskoho a susodnoho němskoho kraja. S.-A. aus Kath. Posoł. [Chronik von Wittichenau.] Budyschin, Cyril a Method. 1878. 148 S. 8°. fr.
2921. Hnadne městno we Wólmsdorfje [Gnadenort Wolmsdorf]: Posoł IV (1866), 130 f.

Teil VII.

Verfassung, Recht und Verwaltung.

Kap. 1. Verfassungsgeschichte.

2922. Seidemann, F. K. Supane und Supanien: Moschkau. *Saxonia III* (1878), 69 f.
2923. Schulenburg, W.v. Wendische Schulzenstäbe: *Verhandlungen d. Berliner Gesellschaft f. Anthropologie* 1884. S. 17 f.
2924. Meißner, Walter. Wieso war bei den Wenden der Geschlechterstaat die herrschende Staatsform?: *Dess. Studienfragen a. d. brandenburg.-preuß. Geschichte*. 2. Aufl. Halle a. S., Gesenius. 1917. S. 8.
2925. Becker, Richard. Supanie, Burgward und Pfarrsprengel in Daleminte: *N. Archiv XXXVIII* (1918), 273—300.
2926. Schmid, Heinrich Felix. Die Burgbezirksverfassung bei den slavischen Völkern in ihrer Bedeutung für die Geschichte ihrer Siedlung und ihrer staatlichen Organisation [darin S. 91—103: Auf westslavischem Boden]: *Jahrbücher für Kultur u. Geschichte der Slaven N.F. II. H. 2* (1926), 81-132.

Kap. 2. Hörigkeit, Wahlen und Landtag.

2927. Heineken, Carolus Fridericus ab. *De natura et indole hominum proprietorum in Lusatia inferiori adspersis romani saxonice iuris differentiis exercitatio*. Lipsiae, Breitkopf. 1774. 46 S. 4°.
2928. Knothe, Hermann. Die verschiedenen Klassen slavischer Höriger in den wettinischen Landen während der Zeit vom 11. bis zum 14. Jahrhundert: *N. Archiv IV* (1883), 1-36.
2929. Kral-Zarěčanski, M. *Příklad robočanských příslušnosti Serbow před 200 lětami* [Ein Beispiel von Fronpflichten d. Wenden vor 200 J.]: *Łužica XXXIX* (1924). H. 3. S. 21—25. H. 4. S. 16—21.

Wahlen und Landtag.

2930. [Kuba]š, [J. G.] Wo wólbe na sakski sejm 12. julija t. l. [Über die Wahl in d. Landtag]: *Posoł XIX* (1881), 101 bis 102.
2931. [Kuba]š, [J. G.] Dobyczo w rucey — pschěhrate! [wo wólbe na sakski sejm] [Über Landtagswahlen]: *Posoł XIX* (1881), 129—132.
2932. [Kuba]š, [J. G.] Cwocžki a batnarje do zhniłoho drjewa [dla wólby do sejma] [Über Landtagswahlen]: *Posoł XIX* (1881), 132—134.

2933. Schewečík, J. Nascha politika. (Po swojim pschednoschku w Khrósczicach) [Unsere Politik]: Posoł XLII (1904), 21—23; 30—33; 42—44; 50—52; 57—59.
2934. Wjesne wólbne towarzstwo [Dorfwahlverein]: Posoł L (1912), 34—35.
2935. Politiske položenje Serbow [Die polit. Lage der Wenden]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 248. Beil. 1.
2936. Schreiber. Zentrum und Wenden: Sächs. Volkszeitung XXV (1926). Nr. 284. S. 1.

Kap. 3. Recht, Gesetze, Rechtsgeschichte, Minderheitenrecht, Straf- und Gerichtswesen, Gemeindeverwaltung

2937. Maciejowski, W. Alex. Historya prawodawstw słowiańskich. T. 1—4. (Bestimmungen der Civil-Strafgesetze u. die Gerichtsfolge der slavischen Völker bis zum 14. Jahrh.) Warschau-Leipzig, Brzezina-Hinrichs. 1833.
2938. Maciejowski, W. Alex. Slavische Rechtsgeschichte. In 4 Theilen. Aus d. Poln. übersetzt von F. J. Buß u. von M. Nawrocki, u. von dem Ersteren mit Anmerkungen a. d. vergleichenden Rechtswissenschaft begl. Stuttgart und Leipzig, Rieger u. C. 1835—39. 8°.
2939. Sakonje sakskeho krala Bedricha Awgusta. [4 Gesetze, wo bei beim letzten Gesetz die Seiten 29—32 fehlen, die niemals im Druck erschienen sind. Übersetzer J. E. Schmaler.] 1848.
2940. Černý, Adolf. Heja. Lužické rychtářské „právo“ [Die Totenkeule. Wend. Richterrecht]: Dess. Různé listy o Lužice. 1894. S. 61—66.
2941. Kapras, Jan. Prawne stawizny Hornjeje a Delnjeje Łužicy za čas českého knježerstwa. (Přeložichu: Beno Šolta, Jurij Brusk, Franc Šolta a Józef Nowak.) [Rechtsgeschichte d. Ober- u. Niederlausitz z. Zt. d. böhm. Herrschaft.] Budyšin, Spisačel. 1916. 102 S. 8°.—Dass.: Č. M. S. LXIX (1916), 10—107.

Minderheitenrecht.

2942. Boeckh, Rich. Što piše Němc wo prawach narodnosćow? Přeložil E. Njestronski [Was schreibt d. Deutsche über d. Rechte d. nation. Minderheiten]: Łužica IX (1890), 83—85; 91 f.
2943. Slodečk, Jurij. Naše prawo na mačeřnu rěč [Unser Recht auf d. Mutterspr.]: Posoł LVII (1919), 283—285.
2944. R[ab], M[ichał]. Narodnosć a narodne rěčne prawa [Nationalität u. nation. Sprachenrecht]: Łužica XXXVI (1921),

3—4; 7—10; 13—15; 17—18; 22—23; 29—31; 35—36;
39—40; 42—44; 46—48.

2945. Napominacy hlós europskich univ. profes. słowjanskich rěčow na zwjazk narodow [w němskej a serbskej rěči dla lužiskich Serbow] [Slav. Univ.-Prof. an d. Völkerbund]: Łužica XXXVIII (1923), 1—5.
2946. Dachselt, Martin. Die Rechtsverhältnisse der fremden Minderheiten in Deutschland. [Darin S. 336—344: Die Stellung der Wenden unter den völkischen Minderheiten]: Archiv für Politik u. Geschichte IV (IX) (1926), 317—352.
2947. Kapras, Jan. Lužice jako menšina [Die Lausitz als Minderheit]. (Česko-lužická knihovnička. Nr. 11.) Prag, Spolek „Adolf Černý“. 1927. 42 S. 8°.

Straf- und Gerichtswesen.

2948. Pscheptytanje a Woczinenje pschiňahaneho Ssudnistwa wot 8. a 9. Dnja Meje 1863 w Khoczebušu, nastupałsci teho k Ssmereži wotsbudženeho Riesniskeho Misctyra Eduarda Waldau s Borkamora pola Wojerez, kotryž bje wobskorženy, so je Bwoju Mandželsku s Rosmyßlenjom sadajíl a potom wobiłył. [Untersuchung u. Eröffnung d. Schwurgerichts am 8. u. 9. Mai 1863 in Kottbus ... betr. Eduard Waldau ...] Spremberg, Säbisch. 1863.
2949. Pilk, Jurij. Serbsey tolmačerjo před sudom [Wend. Dolmetscher vor d. Gericht]: Č. M. S. LVI (1903), 59—63.
2950. Krüger, Karl. Eine wendische Urkunde von Lieberose vom Jahre 1550 [Bürgereid]: Niederlaus. Mitt. VIII (1904), 91—94.
2951. Wjela, Jurij. Ze sudniskich aktow Njeswačidlskeho knježstwa [Aus den Gerichtsakten der Neschwitzter Herrschaft]: Łužica XXXVIII (1923), 85.

Gemeinde- und Bezirksverwaltung.

2952. Łužiska wustawa ha sjenocžene samoženje lužiskeho weßneho wokreša. Spišał B. H. Imisch [Laus. Verfassung u. d. verein. Vermög. d. laus. Gemeindebezirke]. W Budyšini, K. B. Hika. 1849. 69 S. 8°. fr.
2953. [Kubař, J. G.] Słowo za gmejnskich pschedstojerjow [Ein Wort f. d. Gemeindevorst.]: Posoł XX (1882), 163 f.

Kap. 4. Soziale Frage, Armenwesen, Gesundheitswesen, Sport, Luxus und Sittlichkeit.

2954. Wornař, J[akub]. Stóž so myslé ženicž ma... [přečilo wpućowanju Serbow a přečilo měšanym mandželstwam] [Gegen die Mischehen]: Krajan 1889. S. 35—41.

2955. Müller, Ewald. Verhältnisse in Familie und Gemeinde [bei den Wenden] mit Abb.: Dess. Das Wendentum i. d. Niederausitz 1894. S. 104—109.
2956. Peisker, J. Neue Forschungen zur Sozial- u. Wirtschaftsgeschichte der Slaven. Stuttgart, W. Kohlhammer. 1905. 243 S. m. 4 Taf. 8°.
2957. Dučman, Handrij. Našim džělačerjam! Poslednje słowa njeboh knjeza fararja em... [An unsere Arbeiter]. W Budysinje, (Smoleř). 1909. 20 S. 8°.
2958. Socialne prašenjo mjez Serbami [D. soziale Frage unter d. Wenden]: Posoł L (1912), 110—111.
2959. De Vaux-Phalipau. La situation sociale en Lusace: Revue anthropologique 1926. Nr. 1—3.

Armenwesen.

2960. Pannach, Samuel Tr. Von milden Stiftungen für oberlausitzer Wenden: Lausitz. Monatsschrift 1799. Theil II. S. 647.
2961. Statuten der Armenvereine in den Gemeinden des landwirtschaftl. Vereines zu Klix. Budissin, E. M. Monse. o.J. [1852.] 16 S. 8°. fr. — Dass. auch i. wend. Sprache: Wustawki khudobnych sjenoczenstwow w gmejnach Kluskanskeho rat. tow. [Přeł. Räda.] 12 S. 8°. fr.
2962. Wustawki khudobnych towařstwow we wokrejbu Budyskeje krajskeje direkzije [Satzungen d. Armenvereine...]. W Budyschini, E. M. Monse. o. J. 16 S. 8°. fr.

Gesundheitswesen.

2963. Herzog, Jan Gotthelf. Roswuczenje sa Baby naw Ssach, do Berskeje Reczje pschełożene [Hebammenunterricht]. W Budeschni, Schowcžina. 1782. 80 S. 8^c. fr.
2964. Struva, Christ. Aug. Pomozna Taffla sa Tepenych, Smersnych a Wowbeschenych [Hilfstafel f. Behandlung von Leichen]. W Shorlezu, Towarstwo Wjedom. we hornych Luž. 1795. 1 Bl. 2°.
2965. Tej dweju Džirow-Džeszi Nan, kotryž we Cžjeskim-Holbersdorfi s jenej Kruwu dwoj Hulczezo je płodźił. o.O. 1808. 4 Bl. 8°. fr.
2966. Roswuczenje k Sposnacžu a k Wotwobroczenju teho Skażenia tych Pbow, a teho nusnego Sadzerženja pola Cžlowekow, kiž wot skażenych Pbow bu skušbani wordowali. Do Berskeje Recče pschewožene wot jeneho Sserba [Über d. Hunde-Tollwut]. W Budeschini, J. G. Lehmann. 1831. 31 S. 8°. fr.

2967. Bjertelk sta wužitkow wot wopilstwa. S njemskeho pschełoži K[ruschwiza] we B[orscheži] [Viertel Hundert Regeln f. Trinker]. W Budyschini, K.B.Hika o.J.[1854.] 12 S. 8°. fr.
2968. Krótka powesz wot Bethanije we Wrótßławju, hdžež khori psches ßmilne knežnje wothladanje namakaju [Kurze Nachricht von d. Inst. Bethania i. Breslau...]. We Wojerecach. 1858.
2969. Spjew wo žadławym palenzpicžu, abo pokaska palenzowych płodow... do ſerbskeje ryczeje pschełožene wot K[orla] A[ugusta] F[iedlerja] [Lied v. schreckl. Schnapstrinken]. W Budyschinje, Hika. [ca. 1859.] 2 Bl. 8°. — Dass. 2. Aufl. W Budyschinje, Hika. 1860. 2 Bl. 8°. fr.
2970. —č—. Palenc a joho sczehwki [na serbske wobstojnosće džiwane] [D. Alkohol u. seine Folgen i. wend. Volke]: Posoł XXXVII (1899), 115—117.
2971. Pful. Z ludoweho lěkarjenja [serbskeho] [Aus d. wend. Volksmedizin]: Łužica V (1886), 15 f.
2972. Rostok, M. Domjace lěkařske srédkí. Z rukopisa + M. R. za čišć přihotował Karl Wyrgač [Mediz. Hausmittel]: Č. M. S. LIX (1906), 126—136.
2973. Serbske miłosćiwe sotry [wendische barmherzige Schwestern]: Posoł XLVII (1909), 299.
2974. Müller, Georg. Brěčka. Ein Beitrag zur wendischen Volksmedizin: Mitteldeutsche Blätter f. Volkskunde II (1927), 137.

Sport.

2975. Šleca, Herman. Další vývoj lužickosrbského Sokola [Weitere Entwickl. d. laus.-wend. Sokols]: Naše Zahraničí IV (1923), 66—68.
2976. Páta, Józef. Sokołstwo a Słowjanstwo. Přełožil Miklawš Krječmař. (Słowjanske rozhlady. Rjad. Vlad. Zmeškal Nr. 3.) [Das Sokolwesen u. d. Slaventum.] W Budyšinje, Koło serbskich spisowačelow. 1924. 28 S. 8°.
2977. Šleca, [Herm.]. Ssokoł [serbski] [D. wend. Sokol]: Předzénak 1925. S. 77—79.
2978. N[awka], M. Přečiwo serbskemu Sokołej — přečiwo serbskemu narodej [Gegen den wendisch. Sokol — gegen d. wend. Nation]: Sokołske Listy II (1926), 81—85.
2979. Šleca, [Herm.]. Serbski Sokoł 1920—1925 [Wendisch. Sokol 1920—25]: Sokołske Listy II (1926), 2—4; 17 f; 33 ff; 49 ff; 65 ff.
2980. Zmeškal, Vladimir. Lužičtí Srbové a sokolstvo [Lausitzer Wenden u. das Sokoltum]. Prag 1926. 16 S. 8°. — Dass. in serbischer Sprache. — Dass. in französ. Sprache. — Dass. in polnischer Sprache.

2981. Zmeškal, Vlad. Lužičtí Srbové na sokolském sletě [Laus. Wenden beim Sokol-Kongreß]: Česko-lužický Věstník VII (1926), 49—51. Mit Abb.
2982. Šleca, H[erm.] Serbski čelozwučowański system. Po Tyršowem systemje wudźełał. Prěkuš. (Sokońska knihownja Nr. 1.) [Wend. Turnsystem.] W Budyšinje, Łužisko-Serbski Sokołski Zwjazk. 1927. 146 S. 8°.
- Luxus und Sittlichkeit.
2983. Pohonč, J. A. Kak Serb přistojnosć a strowosć haji [Auf welche Weise pflegt d. Wende Anstand u. Gesundheit]: Łužičan X (1869), 107 f.
2984. Listy z kraja [Přečiwo wšelakim njekhmanosćam, kotrež so w Serbach stawaj] [Gegen Ungebührlichkeiten unter d. Wenden]: Posoł XXXVI (1898), 385—386; 429—431. — Desgl.: Listy ze wsys [...] wie oben]: Posoł XXXVII (1899), 90—91; 99—101; 131—133; 189—191; 307—309.

Teil VIII.

Wirtschaftliche Verhältnisse.

2985. Za Dreždžany [Über d. Dienstvermietungen b. Dresden]: Krajan 1880. S. 37—39.
2986. Kötzschke, Paul Richard. Das Unternehmerthum in der ostdeutschen Colonisation des Mittelalters. Bautzen, Ginzel. 1894. IV, 74 S. 8°.
2987. Müller, Ewald. Wirtschaftliche Verhältnisse und Beschäftigung der Wenden m. Abb.: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz 1894. S. 93—99.
2988. Hlód a drohota w Serbach w zastařsku [Hunger u. Teuerung i. d. Wende i. alt. Zeit.]: Předženak LXXIV (1928), 41—43.
-
2989. Fiedleř. Něsto wo zemiňych wupłodach [Etwas über d. Früchte d. Erde]: Łužičan VI (1865), 74—76; 109 f; 137. VII (1866), 43 f; 107 f.
2990. [Kuba]š, J. G.] Serbskim ratarjam [An d. wend. Landwirte]: Posoł XIX (1881), 11—13.
2991. [Kuba]š, J. G.] Burstwo — samostatne [Die Landwirtschaft — selbständig]: Posoł XIX (1881), 25—29.
2992. [Skala, Jakub.] Staroſež cyłoho naschoho naroda [zdžerženjo kubłów w Serbach] [Über d. Erhaltung uns. Bauerngüter]: Posoł XXI (1883), 97—100.
2993. [Skala, Jakub.] Dobre słowo za kóždeho [k zdžerženju našich serbskich statokow] [Über d. Erhaltung uns. wend. Anwesen]: Posoł XXII (1884), 193—195.

2994. [Kuba]š, [J. G.] Kak tež to je to pschischlo [zo so serbske kubla zhubjeja do cuzych rukow] [Warum gehen uns. wend. Güter verloren]: Posoł XXIV (1886), 41—42.
2995. Što je wina? [zo so serbska zemja do cuzych rukow zhubja] [Die Schuld, warum d. wend. Land i. fremde Hände fällt]: Posoł XXXVII (1899), 243—245; 251—253; 259—261; 267—269; 283—284; 293—294.
2996. Katholscy Serbja! Hladajće so! [Přečiwo předawanju swojich ležomnoséow] [Gegen d. Verkauf d. wend. Besitzes]: Posoł XLVIII (1910), 361—362.
2997. Naše narodne hospodařstwa [Unsere nationale Wirtschaft]: Posoł XLIX (1911), 187—188.
2998. Dale Radworja svět—z deskami zabity [namołwjenjo Zdžérjanskú wokolinu zasydlować] [Ermunterung, die Gegend Sdier zu besiedeln]: Posoł L (1912), 285.
-
2999. Burja — Ratarjo! starajće so wo wudospołnjenjo swojich synow w ratařskim powołanju! [Ermahnung, die Söhne wieder dem Bauernstande zuzuführen]: Posoł XLIII (1905), 342—343.
3000. Što budže z našoho hólca, z našeje holey? [Was wird aus uns. Jungen, uns. Mädchen]: Posoł XLIX (1911), 50—51.
-
3001. Wustawki Wojerjowskeho ſerbskeho burskeho towařstwa. Sałožene 11. januara 1885 [Satzungen d. Hoyerswerd. wend. Bauernvereins]. We Wojerjezach, Gustav Wenzel. (1885.) 7 S. 8°. fr.
3002. Wustawki „Towařstwa Serbskich Burow“. (T.S.B.) [Satzungen d. Ver. d. wend. Landwirte]. (W Budyschinje, Ssmoleř. 1888.) [2 Bl.] 8°. fr.
3003. Jubilejny swjedźeń Towařstwa Serbskich Burow w Małym Wjelkowje 11. oktobra 1908 [Jubil.-Feier d. Ver. wend. Landwirte]: Posoł XLVI (1908), 374—375; 383—384; 394—395.
3004. F. Katholscy Serbja, budźće swoji! [gegen den Arbeiterverein]: Posoł XLIX (1911), 26.
3005. R. Kedźbujće, serbsey burja! [gegen den Bauernbund]: Posoł XLIX (1911), 209—210.
3006. Dalša organisacija ratařskoho ludu mjez Serbami [Weitere Organisation d. bäuerl. Bevölk. u. d. Wenden]: Posoł LVII (1919), 164 f.
-
3007. [Kozor, K. A.] Ssadowa knižka. Wudata wot kluksanskeho ratařskoho towařstwa psches jeho ʃadowu džjelbu [Obstbüchlein]. (Macziežne spisy 15.) W Budyschini, Macziza ſerbska. 1851. 85 S. 8°. fr.

3008. **Gloger.** Najwužitnisci pscheczeljo ratařstwa a hajnistwa bjes swěrjatami, jako wot pschiropy postajeni sakhowarjo a wojowarjo pschecziwo wobschkodženju psches njerodž a mysche. Do Berbskeje ryeže pschełožil Michał Rostok [D. nützlichsten Freunde d. Landwirtschaft . . .]. (Macžicze spisy Nr. 47.) W Budyschinje, Macžiza Sserbska. 1866. 106 S. 8°. fr.
3009. [Kral, M. A.] Hrožaca wulka schkoda psches mejske bruki. Wudate wot ratarskeho wokrjeßneho towarzstwa sa kral. sakske hornołuž. markhrabinstwo [D. Schaden durch Maikäfer]. Budyschin, L. A. Donnerhak. 1868. 16 S. 8°. fr.
3010. [Kral, M. K.] Sahrodnistwo. Džel 1: Ssadowa sahroda. Roswueženje wo plahowanju ƀadowych schtomow a kečkow [D. Gärtnerei]. (Ludowa knihownja wudawana z nakładom Maćicy Serbsk. Nr. 1.) W Budyschinje, Macžiza Sserbska. 1869. 8°. fr.
3011. Šěca, K. B. Škódnicy našich lěsow [Schädlinge unserer Wälder]: Č. M. S. LXXX (1927), 40—46.
-
3012. **Schulenburg, W. v.** Wendische Zahlungsmittel: Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie u. Urgeschichte 1886. S. 196.
3013. **Dyrbju?** Haj, ja dyrbju! Ponucžaze powjedancžko sa styskniwych ludži [Kriegsanleihe]. o. O. u. J. (W Budyschinje, ca. 1915). 12 S. 8°. fr.
3014. **Serbska ludowa banka** — Wendische Volksbank w Budysinje — Bautzen... Wobkhodna rozprawa... Geschäftsbericht für d. 1.—8. Geschäftsjahr 1920—27. Bautzen, Schmaler. (1921—28). 4°.
3015. **Sserbska ludowa banka** [Wendische Volksbank]: Předženak LXXII (1925), 64.
3016. **Kral, Měrczin.** Raiffeisenska organisazija Berbskich wjeßnych nalutowańjow w Budyschinje [Raiffeisen-Organis. d. wend. ländl. Sparkassen]: Předženak LXXI (1925), 65 f.
-
3017. **Kulman, Khrystian.** Sserbski wustojny pečołar, abó kak dyrbisch w Berbskim kraju pečoły plahowacž, so by najwjazy wužitka wot nich mjeł [Der wendisch. Imker]. W Wojerezach, J. Kulman. 1856. XII, 144 S. fr.
3018. Ž., J. Khoroscze pečołow [Bienenkrankheiten]: Krajan 1870.
3019. Ž., J. Z kólcža [njepřeczeljo pečołow] [Bienenfeinde]: Krajan 1872.
3020. **Hila, [Pětr].** Včelařství u lužických Srbů [Bienenzucht bei d. laus. Wenden]: Zápisní včelařský kalendář 1914.

3021. Lěsne pčołaŕstwo w Mužakowskej a Wojerowskej holi m. Abb. [Waldbienenzucht i. d. Muskauer u. Hoyersw. Heide]: Předzenak **LXXIII** (1927), 67—70.
3022. Serbja a rjemjesla [D. Wenden u. d. Gewerbe]: Posoł **XXXVI** (1898), 290—291.
3023. Kubašec, Marja. Domjace přemyslo w Serbach [Hausgewerbe in der Wendei]: Kwětki. Serbska čitanka. W Budyšinje 1921. S. 250—257.
3024. Kubašec, Marja. W Hórčanskich skałach [In den Steinbrüchen von Horka]: Kwětki. Serbska čitanka. W Budyšinje 1921. S. 194—199.
3025. Jordan, J. W. H. Nowa měra a nowa waha a najnusnische wo dezimalach. Podawa ſerbski a němſki schulskim džěczom pruskich a sakskich schulow ... [Neues Maß u. Gewicht]. W Budyschinje, Ssmoleř a Pjech. 1870. 16 S. 8°. fr.
3026. Pomočna knižka k wuliczenju nowych a starych měrow a wahow. Hilfsbüchlein zur Berechnung der neuen u. alten Maße u. Gewichte. [Text wend. u. deutsch.] W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1871. 72 S. 8°. fr.
3027. Seidemann, J. K. Sturnise, Störnitz, ein wendisches Maß für Flüssigkeiten: Saxonia, hrsg. v. Alfr. Moschkau. Freiberg 1876. S. 55.
3028. Hdźe mam kupować? [pola tych, kotřiz tež serbske nawěški podawaju] [Kauft bei denen, die wend. Zeitungsanzeigen aufgeben]: Posoł **XLIX** (1911), 202—203.
3029. Schurtz, Heinr. Ein altslavischer Verkehrsweg über das Erzgebirge: Wiss. Beil. Leipz. Ztg. 1888. Nr. 131. S. 601 f.
3030. L[ibš], J[urij]. Tež list wo železnicy [Über d. Eisenbahn]: Posoł **XXIV** (1886), 189—191.
3031. List wo nowej želežnicy [Über d. Eisenbahn]: Posoł **XXIV** (1886), 177—179.
3032. [Skala, Jakub.] Wo nowej želežnicy [Über d. neue Eisenbahn]: Posoł **XXV** (1886), 223—225.
3033. Swjeděnske wotewrjenjo Radwoŕsko—Wósporskeje železnicy 30. hapryla 1906 [Eröffnung d. Radibor—Weißenberger Eisenb.]: Posoł **XLIV** (1906), 158—160.
3034. Nowa železnica [Neue Eisenbahn zw. Radibor u. Kamenz]: Posoł **L** (1912), 156; 162.
3035. Radwoŕsko—Kamjeńska železnica. (Kritiske słowa.) [D. Radibor—Kamenz. Eisenbahn]: Posoł **L** (1912), 162—163.
3036. Dołhorańša železnica [z Radworja do Kamjeńca] [Eisenbahn Radibor—Kamenz]: Posoł **LI** (1913), 372.

3037. Dołhorańša železnica [Die Nordostbahn]: Posoł LIII (1915), 30; 38.
3038. Železnica z Kamjeńca do Radworja [Bahn von Kamenz nach Radibor]: Posoł LV (1917), 134.
3039. Sakładny sakoń Saxonije, krupobiežje sawjeszjazeho towarzstwa w Budyschini. Po poruczeńszi ... pschełožene wot J. E. Ssmolerja [Gründungsurkunde d. Saxonia]. W Budyschini, Hika. 1850. 20 S. 8°. fr.
3040. [Kral.] Germania, zawěsczace towarzstwo we Schczecinje [Stettin] [Germ. Versicherungsges.]. (W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1867.) 8°.

Teil IX.

Mythologie, Heidentum, allgemeine Religionswissenschaft,
christliche Religionswissenschaft.

Kap. 1. Mythologie, Heidentum und allgemeine
Religionswissenschaft.

3041. Frenzel, Abraham. Commentarius ... de diis Soraborum aliorumque Slavorum ...: Hoffmann. Scriptores II (1719), 85—236.
3042. Lehnert, Jurij. Wjery a Zyrkwy Historia wot Spoczatka Sswjeta hacż do njetzischeho czaħa; Steho Bwjateho a druhich historiskich pißmow..., hohrje stajena. s Vorredu Jana Krystopha Langi. [Titel u. Text auch in deutsch. Sprache]: Georgen Leonhardi. Religions- und Kirchen-Historie... Budyschini, Davit Rychtar. 1734. 133 S. 8°. [fr.]
3043. Knauthe, Christian. Der alten Sorberwenden Religionssätze und Lehren. Görlitz, Fickelscherer. [1754.] [4 Bl.] 4°.
3044. Tromler, Karl Heinrich. Von dem Heydenthume der slavischen Völker in Deutschland: Dess. Sammlung zur Geschichte des alten heydnisch. u. dann christlich. Vogtlandes. Leipzig, J. Fr. Witzleben. 1767. S. 10—30.
3045. Schlintzgk. Etwas von den Götzentempeln der Wenden: Dresdn. gel. Anzgen. 1774. Sp. 409—416.
3046. [Pannach, Samuel Traugott.] Reliquien der Feld- Wald- Wasser- und Hausgötter unter den Wenden: Laus. Monatsschr. 1797. Theil II. S. 741—759.
3047. Kreußler, Heinr. Gottlieb. Von der Religion der Sorbenwenden: Dess. Altsächs. u. sorbenwend. Alterthümer 1823. (Th. 1.) S. 167—210.

3048. Liebusch, Georg. Religion der Südwenen: Dess. Skythica. Camenz 1833. S. 239—291.
3049. Niemeyer, J. F. Mythologie der Griechen, Römer, Aegypter, Nordländer, Wenden u. Slawen. 3. Aufl. Leipzig, O. Wigand. 1855. 415 S. 8°.
3050. Jenč, K. A. Přibóh Triglav [Der Götze Triglav]: Ľužičan V (1864), 26—28.
3051. J[enč], K. A. Jedyn jubilej, Serbow nastupacy. [Dopomjeće na pad a rozłamanje serbskeho přiboha Swjantowita před 700 lětami] [Der Fall d. Götzen Svantevit]: Ľužičan IX (1868), 84—86.
3052. Nowak-Horjanski, J. Přehlad serbskeje mythologije [Überblick d. wend. Mythol.]: Ľužica V (1886), 69—71; 80; 84 f; 93 f.
3053. Raatz, Gustav. Der Gottesdienst der alten Wenden: Deutsche Lesehalle. Beil. z. Berliner Tagebl. 1897. Nr. 7 u. 8.
3054. Thaden, Oskar. Das wendische Heidentum: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1906. S. 153—155; 157—159.
3055. Meißner, Walter. Welche Verkörperungen von Naturkräften bildeten [bei den Wenden] den Gegenstand religiöser Verehrung?: Dess. Studienfragen a.d. brandenburg.-preuß. Geschichte. 2. Aufl. Halle a. S., Gesenius. 1917. S. 8—9.
3056. [Wićaz, Ota.] Podobizny serbskich přibohow [Bildnisse wend. Götter] m. Abb.: Ľužica XLI (1926), 31 f.
3057. Jenč-Drježdžanski. Běły a Čorny Bóh [Bieleboh u. Čorneboh]: Ľužica XII (1893), 89 f.
3058. [Wićaz, Ota.] Podobizna Čornoboh w Babinje [Bild d. Čorneboh i. Bamberg] m. Abb.: Ľužica XLI (1926), 4—6.
3059. Wienecke, Erwin. „Czorneboh und Bieleboh.“ Eine quellenkritische Studie aus dem Gebiete der slav. Religionsgeschichte. (Vortrag . . .): Bautzener Geschichtsblätter 1926. Nr. 10—12.
3060. Wjerab, M. Čornobóh — prastare mjeno — abo snadž wuplód romantiskeje doby?: Ľužica XLI (1926), 3 f; 11 f; 25 f.
-
3061. Schmeltz, Amadeus. De idolatria veterum Misniae incolarum . . . [Resp.:] Esaias Wagner. Lipsiae, Fleischer. [1698.] [11 Bl.] 4°. Lpz. Disp. 1698. Sept. 14.
3062. Tromler, Karl Heinrich. Von den Spuren des slavischen Heydentums im Vogtlande: Dess. Sammlung zur Geschichte des alten heydnish. u. dann christl. Vogtlandes. Leipzig, J. Fr. Witzleben. 1767. S. 31—39.
3063. Ursinus. Von einem vermeintlichen scrabischen Gözenbildgen in der meißenischen Gegend m. 1 Abb.: Hasche. Magazin III (1786), 216—221.

3064. Die Gottheiten der heidnischen Sorben im Meißenlande: Vaterland d. Sachsen III (1844), 115 f.
3065. Klöden, K. F. Die Götter des Wendenlandes und die Orte ihrer Verehrung. Versuch einer Nachweisung derselben: Märkische Forschungen III (1847), 193—291.
3066. Smoleř, J. E. Powostanki ze starodawneho nabóžnistwa w serbskich Lužicach [Mythologisches aus den beiden Lausitzten]: Č.M.S. I (1848), 217—223. — Dass. übersetzt von Hermann Lotze: Ztschr. f. Mythologie III (1855), 109—115.
3067. Cyž, Miklawš. Posleni přibóh na buduschinskich Honach [D. letzte Abgott auf Bautzener Flur]: Jutnitžka 1849. S. 76.
3068. Černý, Adolf. Mythiske bytosće lužiskich Serbow [Mythische Wesen bei den Lausitzer Wenden]: Časopis XLIII (1890), 3—50. XLIV (1891), 3—68; 81—129. XLV (1892), 25—41; 73—130. XLVI (1893), 51—67. XLVII (1894), 76—127. XLVIII (1895), 8—32; 122—144. XLIX (1896), 3—12. L (1897), 3—44; 81—118. — Dass. m. Vorwort u. Inhaltsverzeichnis. Bautzen, Hornik. 1893—98. X, 462 S. 8°.
3069. Müller, Ewald. Überreste der altslavischen Mythologie unter den heutigen Wenden der Niederlausitz: Dess. DasWendentum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 156—168.
3070. Müller, Ewald. Die Religion der alten Wenden: Dess. Das Wendentum i. d. Niederlausitz. 1894. S. 5—13.
3071. Weber, Rob. Ein sorbisches Opferfest auf dem Götterberge zu Borna: Heimatblätter aus d. Bornaer Pflege. Heft 1 [1926]. S. 9—15. —————
3072. Worbs. Sollte wirklich die Sage von einem wendischen Abgott Flins historischen Grund haben?: N. Laus. Mag. I (1822), 572 f.
3073. [Scheltz, Th.] Ueber den slavischen Abgott Flyns: N. Laus. Mag. XX (1842), 344—349.
3074. Bronisch, W. Etymologischer Versuch über den Namen Flyns: N. Laus. Mag. XXI (1843), 218—229.
3075. Ettmüller, Ludwig. Auch etwas über Flyns: N. Laus. Mag. XXII (1844), 190—201.
3076. W[jela], H. F. Přibóh (wot Němcow „Flinec“ mjenowany) pola Hownjowa: Łužičan V (1864), 124 f.
3077. Jenč, K. A. Přibóh Flinc: Č. M. S. XXII (1869), 9—41.
3078. Pful. Přibóh Vline pola Budyšina [Der Abgott Flinc bei Bautzen]: Łužica III (1884), 33—34.
3079. Lücke, Gust. Flinz — der Wendenabgott: Bautzener Geschichtshefte II, 2 (1924), 1—15.

3080. Pful. Přibóh Vlinc pola Budyšina: Lužica XXXIX (1924).
H. 3. S. 29 f.

3081. Schurtz, H. Krodo: Wissenschaftl. Beil. d. Lpz. Ztg. 1891.
S. 1—4.

Kap. 2. Christliche Religionswissenschaft.

§ 1. Allgemeines.

3082. Deharb, Jósef. Krótke stawizny nabožnistwa w starym
a nowym zakonju... pschełoži M[ichał] H[órnik] [Religions-
gesch.]. W Budyšinje, Pschełożeř. 1861. 48 S. 8°. fr.—
Dass. 2. Aufl. Budyšin, M. Hórnik. 1874. 30 S. 8°. fr.
3083. Gossnař, Jan. Najstarscha sromadna kscheszijanska Wjera
[Christl. Glaube]. Wojerecy, W. Erbe. 1849. 71 S. 8°. fr.
3084. Pschiowowanje wschitkim Kscheszijanam k sromadżenju kjenej
jeniczkej kscheszijanskej Wjeri. Pschełoži a s Prederyczu
a s Pomjerkowanjam wohnda J. G. Deuka [Aufruf zur
Einigung d. Christenheit]. W Budeschini, C. G. Hiecka.
1845. 8 S. 8°. fr.

§ 2. Kirchengeschichte.

A. Allgemeine Kirchengeschichte.

3085. Cyril a Method: Lužičan XV (1874), 7—11; 27 f; 45—47;
57—60; 74—77; 83—87; 97—101.
3086. Kalich. Polykarp a Augustin. Woßebnaj Bwědkaj s pře-
nich cžabow kscheszijanskeje zyrgwje. (Towařstwowe
pišma Nr. 36.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875.
60 S. 8°. fr.
3087. Hórnik, M. Tysaclétne wopomnjeczo smjercze swjatoho
Methodija: Posoł XXIII (1885), 30—33.
3088. Ssykora, A. Wschudźom po wschej semi cžma, we wschěch
ludach mrokota. Krótki rospohlad, kak je něhyd w na-
scheho sbóžnikowym cžasu s pohanami w romskim
khězorstwje, se Židami, s Němzami a se Sserbami stało
[Wie stand es zu Christi Zeit mit Heiden, Juden...
Wenden]. W Budyschinje, Ssmoleř. 1892. 61 S. 8°.
3089. Wałtař, Kh. Jan. Timotheuß. Wobras s prěnjeho kscheszí-
janstwa. (Towařstwowe spišy Nr. 109.) W Budyschinje,
Marko Ssmoleř. 1899. V, 144 S. 8°. fr.
3090. Wičaz, Ota. Serbska cyrkej w Americey [Wend. Kirche in
Amerika]: Lužica XXXVII (1922), 87 f. Mit Bildn.
3091. Eckhard, Paul Jacob. Wendische Kirchen-Historie, darinnen
der Anfang des Christenthums, wie auch mancherley

- Begebenheiten u. wunderbare Schicksale bey Erbauung der Kirchen u. Gottes-Häuser in gedachten Landen, besonders der Marck Brandenburg u. angräntzenden Ertz-Stifftisch-Magdeburgischen alten Pago u. Provintz Jüterbog, aus d. . . . Geschicht-Schreibern . . . vorgestellet . . . nebst einem Kirchen-Archiv u. Register. Wittenberg u. Jüterbog, Joh. Joachim Ahlfeldt. 1739. [VI,] 163 S. 8°.
3092. Kretzschmar, Christian Gottlieb. De religionis christiana initii per Lusatiam superiorem disquisitio historica. Dresda, Hagenmüllerus. 1759. 24 S. 4°.
3093. R., M. I. F. Von der Bekehrung der Sorben-Wenden in Ober-Sachsen zu der christlichen Religion: Kreysig. Beyträge VI (1764), 52—121.
3094. Kurzer Entwurf einer Oberlausitz-wendischen Kirchenhistorie, abgefaßt von einigen oberl. wendisch. evang. Predigern. Budißin, David Richter. 1767. 242 S. 8°. fr.
3095. Knauth, Christian. Derer Oberlausitzer Sorberwenden umständliche Kirchengeschichte, darinnen derselben Heidenthum, Bezwigung zur christlichen Religion, derselben erste Beschaffenheit, evangelische Reformation u. folgender Zustand des Christenthums, ingleichen die wendischen Kirchspiele, u. dann der wendischen Sprache Geschichte u. Bücher... ordentlich u. deutlich beschrieben. Görlitz, J.Fr. Fickelscherer. 1767. VIII Bl.+455 S. 8°. fr.
3096. Tromler, Karl Heinrich. Von der Bekehrung der slavischen Völker in Deutschland zur christlichen Religion sowol, als den ersten großen Hindernissen u. Schwierigkeiten dieser Bekehrung: Dess. Sammlung zur Geschichte d. alten heydnisch. u. dann christl. Vogtlandes. Leipzig, J.Fr. Witzleben. 1767. S. 40—57.
3097. Jahn, C. A. Zufällige Gedanken von der Bekehrung der Wenden zum Christenthume: Musäum III (1796). 1. St. S. 139—194.
3098. Kreußler, Heinr. Gottlieb. Von der Bekehrung der Sorben Wenden zur christlichen Religion: Dess. Altsächs. u. sorbenwend. Alterthümer. (Th. 1.) 1823. S. 247—268.
3099. Kreußler, Heinr. Gottlieb. Von der weitern Ausbreitung der christlichen Religion unter den Sorben Wenden zur Zeit der Bischöfe: Dess. Altsächs. u. sorbenwendische Alterthümer. (Th. 1.) 1823. S. 269—297.
3100. J[enč], K. A. Starinki ze serbskich cyrkwiných knihow [Altertümer aus wend. Kirchenbüchern]: Lužičan XI (1870), 59—61.
3101. Chociszewski, J. Bojomir abo Zawjedźenje křesćianstwa we Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu...

- zeserbšćí A. Žemr [Einführung d. Christentums i.d. Lausitz]:
 Łužica VIII (1889), 2—4; 11 f; 17—20; 25—27; 34 f; 41
 bis 43; 52 f; 57 f; 65—69.
3102. **Mutschink.** Von der Bekehrung der alten Wenden und
 anderer slavischen Heiden zum Christentume: Gebirgs-
 freund V (1893), 193—196.
3103. **Breßlau, Harry.** Zur Chronologie u. Geschichte der älteren
 Bischöfe im Slavenlande: Märk. Forsch. VI (1893), 219—223.
3104. **Muka, Ernst.** Přinoški k starším serbskim cyrkwienskim
 a narodopisnym stawiznam [Zur älter. wend. Kirchengesch.]:
 Č. M. S. XLIX (1896), 112—133. L (1897), 45—57; 128—147.
3105. **Nottrott, L.** Aus der Wendenmission. Ein Beitrag zur
 kirchlichen Heimatkunde für das Volk. Halle, C. A.
 Kaemmerer & Co. 1897. VII, 579 S. 8°.
3106. **Müller, Ewald.** Die Einführung des Christenthums unter
 den heidnischen Wenden der Niederlausitz: Wissenschaftl.
 Beil. d. Leipz. Ztg. 1900. Nr. 67. S. 265—266.
3107. **Kreusch, E.** Kirchengeschichte der Wendenlande. Pader-
 born, Bonifatius-Druckerei. 1902. 262 S. 8°.
3108. **Mensing, Karl.** Wie die Wenden Christen wurden: Dess.
 Bilder a. d. sächs. Geschichte. 1902. S. 20—29.
3109. **Šewčík, Jakub.** Prěnički křesčanstwa mijez Serbami [Die
 Anfänge des Christentums unter den Wenden]: Č. M. S.
 LV (1902), 123—136.
3110. **Tyscheń, Wylem.** Wulka wójna wo wěru 1618—1648, wo-
 źebje, kak je Łužizu sapuscziła. Sserbskemu předař-
 skemu seminarej... poßwjećił. S 15 wobrasami [Der große
 Religionskrieg]. (Towařstwowe spíšy Nr. 119.) W Budys-
 chinje, M. Ssmoleń. 1904. VI, 166 S. 8°. fr.
3111. **Klein, Eberhard.** Mission unter den Wenden. Vorgänger
 des hl. Benno: Dess. Der hl. Benno. München 1904. S. 48—56.
3112. **Kleinpaul, B.** Die Wendenmission mit besonderer Berück-
 sichtigung der Gegend zwischen Saale und Elbe: Jahrb.
 d. Sächs. Missionskonferenz 1906. S. 15—50.
3113. **Schmid, Heinrich Felix.** Das Recht der Gründung und Aus-
 stattung von Kirchen im kolonialen Teile der Magde-
 burger Kirchenprovinz während des Mittelalters... Ge-
 krönte Preisschrift. Weimar, Herm. Böhlaus Nachf. 1924.
 [Darin behandelt: Das Sorbenland u. Ljutizenland.]
3114. **Schmid, Heinrich Felix.** Die rechtlichen Grundlagen der
 Pfarrorganisation auf westslavischem Boden und ihre
 Entwicklung während des Mittelalters: Zeitschrift der
 Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte XLVI (Kan. Abt. XV)
 (1926), 1—161. Weimar 1926.

3115. Serbskje božje služby w Draždānach [evang. a katholskej] [Wend. Gottesdienst i. Dresden]: Č. M. S. I (1848), 248—250.
3116. Jakub, Ernst Bohuwjer. Powesz wot Wustajenja evangel-skich Berbskich Božich Ssłużbow we kschižnej Zyrkwi w Draždānach, s tymi Kyrluschemi, kiž Bo pschi prijenej Bożej Ssłużbi druhu Nedželu Adventa 10ty Dezembera 1848 tam spjewacź budźa [Wend. Gottesdienst i. d. Kreuz-kirche Dresden]. W Budyschini, K. B. Hika. o. J. [1848.] 12 S. 8°.
3117. Podred. Jubilej serbskich Božich službow w Drježdānach [Jub. d. wend. Gottesd. i. Dresden]: Łužica XVII (1898), 132 f.
-
3118. Wendische Kirche u. Schule: Neue preußische Zeitung 1867. Nr. 57. Beil.
-
3119. [Hórník, M.] Swj. woprowanjo pod wobojim woblicžom we Łužicy [Hl. Kommunion unter beiden Gestalten i.d.Lausitz]: Posoł XVI (1878), 189—191.
3120. Swj. woprawjenjo pod wobojim wobličom we Łužicy [D. hl. Kommunion unt. beid. Gestalt. i. d. Lausitz]: Posoł LVI (1918), 168 f.
-
3121. Pilk, Jurij. Přinošk k najstaršim stawiznam serbskeho duchownstwa w Budyšinje [Zur Gesch. d. wend. Geistlichkeit i. Bautzen]: Č. M. S. LIII (1900), 46—51.
3122. N., J. Swjaty Bonifac, japoštoł Němcow, předuje Serbam [Bonifaz. predigt d. Wenden]: Posoł LVII (1919), 141.
3123. Deutschtum und Christentum im Wendenlande: Wilhelm, Felix. Unsere Heimat — die Lausitz. 2. Aufl. Bautzen 1925. S. 62—69. Mit Abb.
3124. Tuchoński, Serbomił [Muka, Ernst]. Mišnjanske biskopstwo a Hornja Łužica w starem času [Meißn. Bistum i.alt. Zeit]: Łužica XL (1925), 55—57.
3125. Eilenberger, Emil. Die Einführung des Christentums in dem sorbischen Dorfe Lužeke und der Umgebung: Heimat-blätter aus d. Bornaer Pflege. H. 1 [1926]. S. 16—19.

B. Evangelische und katholische Kirchengeschichte getrennt.

1. Evangelische Kirchen- und Missionsgeschichte.

a) Allgemeines.

3126. (Mros, Jan.) Njeschto wot nebo Dokter Luther a teho Wobnowenja kscheszijanskeje Zyrkwje, aby Reforma-ziona ... W Budeschini, J. G. Lehmann. 1817. 79 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. 1817.

3127. Seiler, Jurij Friedrich. Krotka Powjesz wot kscheszijanskeje Zyrkwje a Wucziszenja tejeßameje pschez D. Mertena Luthera. Pschistajene je: krotke Wopschijeczje teho Augsburg'skeho Wjery Wusnacza tych Evangeliskich. Snjemskeje, do Berskeje Ryczje pschełożene [wot Marćina Herzoga] [Bericht ü. d. christl. Kirche]. W Budyschini, E. G. Monse. 1818. VI, 70 S. 8°. fr.
3128. Leonhardt, C. G. To evangelske Mißionstwo nascheho Czaśa, jedn kraßny a bojski Skutk... do hornej Łužisk. Berskeje Ryczje pschełożene [wot Handrija Lubenskeho] [Evang. Mission uns. Zeit]. W Dreždānach, Mißionske Tow. 1822. VIII, 55 S. 8°. fr.
3129. Augspurske Posnaczje kschebzijanskeje Wjery. Psched Sto Ljetami we hornej Łužiskej Berskej Ryczi wudate... Njetk pak sašo Bwjeru pscheladane wot Handrija Lubenskeho [Das Augsburg. Bekenntnis]. W Budeschini, E. G. Monse. 1830. XXXII, 80 S. 8°. fr.
3130. Jakub, Ernst Traugott. Ta zyrkwinska Nusa naschich evangelskich Ssobukscheszijanow w druhich Krajach a Gustavo-Adolfski-Wustaw wopißana [Kirchl. Not uns. evang. Christen]. Budyschini, C.G. Hiecke. 1846. 34 S. 8°. fr.
3131. Powesz wot pohanskeho hubenstwa. Wubudženje sa mißionstwo [Über d. Heidenelend]. o. O. u. J. (W Lubiju, Durold. 1851.) 15 S. 8°. fr.
3132. B. Serbske wosady a němcy duchowni w Delnich Łužicach [Wend. Kirchspiele u. deutsche Geistliche i.d. Niederaus.]: Łužičan VIII (1867), 10—12; 22—25.
3133. Immisch, H. Die innere Mission unter den Wenden. Vortrag. Bautzen, Schmaler. 1881. 20 S. 8°. fr.
3134. Pfuhl. Die mittelalterliche Mission unter den Wenden. Ein Beitrag zur sächsisch-thüringischen Geschichte: Bautzen. Nachr. 1888. Sonntags-Extrabeil. S. 107—110.
3135. Jakub, Jurij. Dopomjenki na nasch Gustav-Adolfski Bwjedźen 29. sept. 1887 [Unser Gustav-Adolf-Fest]. W Budyschinje, Ssmoleń. 1887. 16 S. 8°. fr.
3136. Müller, Georg. Wendische Kirchen- u. Schulvisitationen im 16. Jahrhundert. (S.-A. aus: Festschrift für ... Prof. Dr. Fricke ... i. d. Lausitzer Prediger-Gesellschaft zu Leipzig. 1897. S. 92—100.) [Leipzig, Fr. Richter. 1897.] 9 S. 8°.
3137. Schwela, G. Evanjelictví u lužických Srbů [Protestantismus b. d. laus. Wenden]: Hus. Časopis věnovaný zájmům církve evanj. reformované Čáslavi XII (1900), 23; 41.
3138. Schwjela, G. Evangelska wěra mjes Ssłowjanami [Evang. Glaube unter d. Slaven]. W Budyschinje, Spisarf. 1915. 69 S. 8°. fr.

3139. Wićaz, Ota. Serbja jako misjonarojo Bratrowskeje Jednoty. (in: Wićaz. Wo serbskim ludowym basnistwje.) W Budyschinie, wudawař. 1922. 8°. fr.
3140. Mičan, Vladim. Serbska ev. církev v Horní a Dolní Lužici [Wend. evang. Kirche i. d. Ober- u. Niederlaus.]: Česko-bratrská Jednota 1922. Nr. 8 ff. 1923. Nr. 2—6.
3141. Mičan, Vlad. Srbská evangelická církev v Horní a Dolní Lužici. Evangelisační cesta m. Abb. (Knižnice Biblické Jednoty. Nr. 3.) [Wie vorher.] V Brně, [Biblická Jednota]. 1924. 80 S. 8°.

b) Einzelnes.

1. Evangelische Parochialgeschichte.

3142. Kschesczianske woßady togo choschobuskego krejsa! [D. christl. Gemeinde d. Cottbuser Kreises.] o.O.u. J. (Cottbus, R. Kahlow. 1869.) 8 S. 8°. fr.
3143. Něschoť s najstarschich čašow Hodžijskeje woßady [Etwas aus d. ältest. Zeit d. Gödaer Kirchengem.]: Pschedženak 1923. S. 38 f.
3144. Jubilej Hodžijskeje wosady m. Abb. [Jubil. d. Gödaer Kirchspiels]: Naš čas we wobrazach II (1926). Nr. 38.
3145. Immisch, Heinrich. Zur Berichtigung [auf meine in der Synodalsitzung v. 16. Mai 1881 in Bezug auf die Kamenzer wendischen kirchlichen Verhältnisse gehaltene Rede]. (Göda, am 17. Aug. 1881.) 1 Bl. in: Serbske Nowiny 1881. Nr. 36.
3146. Gólc, Jan. Krótki přehlad stawiznow Rakečanskeje wosady [Kurz. Überbl. d. Gesch. d. Kirchsp. Königswartha]: Łužica I (1882), 84 f.

2. Evangelische Vereine etc.

3147. Wustawki ſerbskich evangelskich lutherskich towarzstwow. (W Budyschini), K. B. Hika. [1849.] 1 Bl. 8°. fr.
3148. Jenč, K. A. Serbske předarske towarzstwo we Wittenbergu: Č. M. S. IX/X (1856/57), 15—29.
3149. Jenč, K. A. Serbske předarske towarzstwo w Lipsku wot lěta 1716—1866. K 150lětnemu jubileju jeho wobstača wopisał: Č. M. S. XX (1867), 465—540.
3150. Jacob, Georg. Immanuel. Swjedzeńska ryč při 175lětnym jubilejskim swjedzenju lužiskeho předarskeho towarzstwa 14. junija 1892 w Pawołowej cyrkwi w Lipsku džeržana. Wendische Ansprache bei der 175 jährigen Jubelfeier der Lausitzer Prediger-Gesellschaft... 2. Abdruck. Bautzen, Schmaler. 1892. 8 S. 8°.

3151. **Jacob, Georg.** Der wendische Bezirks-Kandidatenverein in den ersten fünfzig Jahren seines Bestehens 1847—1897. Bautzen, E. M. Monse. 1897. 16 S. 8°. fr.
3152. **Wustawki Berbskeho lutherskeho knihowneheho towarstwa s krótkej poweszju wo jeho sałożenju (wot H. Imischa).** W Budyschini, L. A. Donnerhak. 1862. 12 S. 8°. fr.
3153. [Imiš.] Rosprawa wo naležnosćach Berbskeho lutherskeho knihowneheho towarstwa tsecžeho ljeta 1865. W Lubiju, Bastanier a Dunski. 1866. 40 S. 8°. fr. — Dass. 1. ljeta 1863. 56 S. W Budyschini, E. M. Monse. 1864.
3154. [Imiš.] Pschehlad slicžbowanja Berbskeho lutherskeho knihowneheho towarstwa na 2., 4. a s džjela na 5., na džjel 5. a na zyle 6., 7., 8. a 9. ljeto 1864, 1866—1871. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. o.J. (1864—71.) 8°. fr.
3155. 44. **Jahresbericht der Bibel-Gesellschaft zu Mückenberg f. d. J. 1879 [tež ze serbskim přełožkom].** Hoyerswerda, G. Wenzel. 1880. 8°.
3156. 48—49. lětnja powjescž [pozdžišo: rozprawa] Mückenberkskeho bibliskeho towařstwa wot lěta 1883—84. We Wojerjezach, G. Wenzel. 1884—85. 8°.
3157. Swójbne zapisy. [Wudate wot hłownego bibliskeho towařstwa w Barlinje a přełožene wot Imiša.] W Barlinje, hłowne bibliske tow. 1881. 8°.

2. Katholische Kirchengeschichte.

a) Allgemeines.

3158. **Žundálek, Fr. H.** Katoličtí Srbové v Lužici [Kathol. Wenden i. d. Laus.]: Vlast. Praha XIV (1897). S. 41 ff.
3159. (Neander) [Nowak, Jakub.] Wobrazy z cyrkwińskich stawiznow katolskich Serbow. Z podobizn. a wobr. [Bilder aus der Kirchengeschichte d. kathol. Wenden.] W Budyschinje, Towařstwo Cyrill a Method. (1920.) 160 S. 8°.
3160. **Wopomnjenka na 1800 lětny jubilej maratraſtwa swjateju japoštołow Pětra a Pawoła we Romje 29. junija 1867 [Erinner. an d. 1800 jähr. Märtyrer-Jubil. d. hl. Petrus u. Paulus].** W Budyschinje, L. A. Donnerhak. (1867.) 4 S. 8°.
3161. [Dučman, Handrij.] Adressa swjatomu wótcej, wot katholickich Serbow wotpóslana [Adresse kathol. Wenden a. d. Papst]: Posoł VI (1868), 153—154.
3162. [Hórnik, Michał]. Měschniski jubilej swjatoho wótca a katholickey Serbja [Priesterjubil. d. hl. Vaters u. d. kath. Wenden]: Posoł VII (1869), 41—43.
3163. **H[órnik], M[ichał].** Wažnaj listaj za katholickich Serbow z lěta 1868. [List na Pia IX., zo by njewobškodžene

- zwostało wobsedzeństwo cyrkwe a wotmołwa na tutón list.] W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1869. [8 S.] 8°. fr.
3164. Dučman, [Handrij]. Khostani pschescžeharjo bamžow. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1870. 22 S. 8°. fr.
3165. Dučman, [Handrij]. Surowstwa napschecžo wjeřchowstwu bamžow Piusa VI. a Piusa VII. (Wuwzate z Kath. Pósla.) W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1870. 28 S. 8°. fr.
3166. Khostani pschescžeharjo bamžow: Krajan 1871.
3167. Hórnik, M. Encyklika bamža Leona XIII. a lužicy Serbja: Posoł XVIII (1880), 177—182.
3168. Hórnik, M. Nasche telegrammy [swjatomu wótcej Leonej XIII. jako džak za wokolny list wo ss. Cyrillu a Methodiju]: Posoł XIX (1881), 123.
3169. Bamžowy jubilej w Sernjanach: Posoł XLI (1903), 236 bis 237; 246—250.
3170. Wobrazki ze wsy k „swjatomu lětej“: Posoł LXIII (1925), 39; 46—47; 54—55; 62—63; 71; 79—80; 87—88; 94—96; 102—103; 109—111; 121; 137—138; 146—147; 155—156; 162—163; 169—170; 178—179.
3171. Wendische Dekane in Bautzen: Einst und Jetzt. Kleine Bilder aus der Lausitz 1915. S. 30.
3172. [Křižank, Jurij.] Wo nastáću a wuwiću Budyškeho dekanata [Über Entstehung u. Entwicklung d. Bautzener Dekanates]: Posoł LIII (1915), 2—4; 11—13; 19—21; 26 f; 35 f. LVI (1918), 175 f; 180 f; 190 f; 195 f; 200 f; 206 f; 212; 218 f; 230.
3173. [Hórnik, Michał.] N jedostatku duchownych [Mangel an wend. Geistlichen]: Posoł XVII (1879), 49—51.
3174. Dopis z Kamjenca [wegen Abschaffung d. klein. Feiertage]: Posoł XXV (1886), 152—153.
3175. [Kuba]š, [J. G.] Wo spocžatku a kóncu (?) zwady dla małych swiatych dnjow w Njebjelčanské wosadźe: Posoł XXV (1886), 149—152.
3176. [Skala, J.] Małe swjate dny [zwada dla zběhnjenja tutyh]: Posoł XXV (1886), 134—135.

b) Einzelnes.

1. Katholische Parochialgeschichte.

3177. Bože domy w Serbach. (Kermušne myslički): Posoł LXV (1927), 347—349,
3178. Wópyt Joho Excelency, najdostojnišoho knjeza nuncia Eugenia Pacelli w katolskich Serbach: Posoł LIX (1921), 160—162.
3179. Bryl, Jan. K wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 196 ff.

3180. Dalše duchowne škodowanje Serbow: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 196.
3181. Bryl, Jan. Ave, Caesar, morituri te salutant! Dosłowo k wojowanju serbskich katolikow w Budyšinje: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 206.
3182. D[učman], H[andrij]. Zakopane — wukopane [wo Dubinskej katholsk. wosadze a wo katholikach Rakečanskeje luthersk. wosady]: Posoł XLV (1907), 49—50; 57—59; 65—66.
3183. Drobnoścze ze stawiznow Khrósczanskeje wosady: Posoł XL (1902), 357—359. Dazu Nachtrag: Posoł XL (1902), 368—369.
3184. Wotewrjenjo jubilejskoho lěta w kulowskej wosadze: Posoł XIII (1875), 29—32.
3185. Nowy pruski zakoń wo cyrkwinym zamóżenju we kulowskej fařskiej wosadze: Posoł XIII (1875), 133—139.
3186. Schneider, Fr. Pschepodaczo cyrkwinskoho zamożenja a cyrkwinskich kubłów do swětnych rukow w kulowskej farskej wosadze: Posoł XIV (1876), 22—24.
3187. [Andricki, Mikił.] „W Polskej“ [pastorizacija Polakow w Liebenwerda]: Posoł XXXIX (1901), 357—358; 366—367; 372—375; 382—383; 407—408. XL (1902), 134—135. XLI (1903), 45—46; 55—56; 101—102; 114—115; 150—152.
3188. Nowa serbska wosada [w Zdžeri]: Posoł XLV (1907), 363 bis 364.

2. Wallfahrtsorte, Wallfahrten, Prozessionen.
(Alphabetisch nach den Orten.)

3189. Šolta, Pawoł. Częstochowa — Polski Różant. Budyšin, (Tow. ss. Cyrilla a Methoda.) 1915. 34 S. 8°.
3190. [Kilank, J.] Swjata Marija Lourdes-ska, strowjo khorych: Posoł XV (1877), 16 f; 44—46; 73 f; 93—96; 135 bis 137; 162—164; 182 f; 203—205; 228 f.
3191. Lětusche powitanjo serbskoho processiona w městacžku Gottleuba: Posoł IV (1866), 81—83.
3192. Žrout, Józef. Krótke stawizny Noweje Krupki [Maria-schein], hnadownoho města w Czezech. Budyschin, Tow. Cyrill a Method. 1876. 24 S. 8°. fr.
3193. [Žrout, J.] Serbska rycz w Nowej Krupey: Krajan 1876.
3194. [Herrmann, Jakub.] Wo nastupanju krupežanskoho processiona: Posoł XVII (1879), 110 f.
3195. Pful. Serbscy krupčenjo duey: Łužica VI (1887), 79 f.
3196. K., J. Hnadowny wopyt swjateje Marije we Philippss-dorfje. W Budyschinje, W komisji Smolerja a Pjecha. 1868. 64 S. 8°. fr.
3197. Nowak, J. Procession do Filippssdorfa: Posoł XX (1882), 65 f.

3198. Sserbin, Jan [Bryl, Jan]. Serbja w Filipowje: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 106. Nr. 109. Beil.
3199. R. Wendische Wallfahrt (der kath. Wenden nach Filipsdorf): Oberlaus. Heimatztg. IX (1928), 148.
3200. Naschi puczowarjo na jubilejske lěto do Roma: Posoł XXXIX (1901), 89—90.
3201. Tieinus, Jakobus. Epitome historiae Rosenthalensis, sive compendiaria narratio de origine, ac cultu per vetustae B. V. Mariae statuae, in pago Rosenthal, Lusatiae superioris; item de beneficiis, ibidem suffragante Deipara, a Deo collatis. Pragae, Anno 1692. 426 S. 8°.
3202. Eneia. Nasch swjaty Róžant: Posoł XXXVI (1898), 121—122.
3203. [Domaška], Romuald. Džiw w Róženče?: Posoł LII (1914), 23 f.
3204. D[omaška], R[omuald]. Procession serbskich džěci do Róžanta: Posoł LIV (1916), 292 f.
3205. Prócesijón serbskich wojowarjow do Róžanta: Posoł LVII (1919), 114 f.
3206. —t—. Prěni zjězd serbskich katolikow 21. septembra w Róženče: Posoł LVII (1919), 247—249; 256 f.
3207. Domaška, Romuald. Wustrowjaca róža [wo prastarym hnadownym swjećeū w Róženče]: Krajan LVI (1923), 31—34.
3208. Melzer, Georg. Eine wendische Gnadenstätte. Der Wallfahrtsort Rosenthal: St. Benno-Kalender LXXVII (1927), 68—74. Mit Abb.
3209. Domaška, [Romuald]. Něsto wo Róženčanskim hnadownym swjećeū [Etwas über d. Gnadenbild zu Rosenthal]: Krajan LXI (1928), 42—43.
3210. Slodeňk, Jurij [Melzer, Georg]. 1000 lět hnadowne město Róžant. Myslički k jubilejnemu lětu 1928 [1000 Jahre Gnadenort Rosenthal]: Serbske Nowiny LXXXVII (1928). Nr. 30. — Dass.: Posoł LXVI (1928), 45—47.
3211. (Domaschka, Romuald.) Tausend Jahre Gnadenort Rosenthal. Mit zahlr. Abb. Dresden, Herm.-Kurt Hieronymus. (1928.) 58 S. 4°.
3212. (Domaška, Romuald.) Tysac lět hnadowne město Róžant. Mit zahlr. Abb. Dresden, Herm.-Kurt Hieronymus. (1928.) 57 S. 4°.

3. Ablässe, Vereine, Bruderschaften.

3213. [Schneider.] Bratstwo swjatoho skapulira w Kulowje [Wittichenau]: Posoł VI (1868), 129—131.
3214. Schneider, Frane. Bratstwo swjatoho skapulira we Kulowje. 1868. 2 S. 8°.
3215. Schneider, Franc. Bratstwo swjatoho rózarija w Kulowje. 1869. 4 S.

3216. Lětny porjad katholskeje bjesady we Radworju na lěto 1874; 1875; 1876. o. O. u. J. (W Budyšinje, L. A. Donnerhak a Smoleń.)
3217. Wustawki katholskeje bjesady we Radworju, założeneje 2. febr. 1874. Zrjadował Handrij Duežman. Statuten d. kathol. Kasino in Radibor . . . W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1874. 8 S. 4°.
3218. [Skala, Jakub.] Baczońska cyrkej [Storchaeer Kirche] a jubilejski wotpusk: Posoł XXIV (1886), 65—67.
3219. Różowcowy wotpustk a druhe cyrkwinske podawki w Radworju: Posoł XLII (1904), 320—321.

§ 3. Evangelische Theologie.

A. Bibeln, Episteln und Evangelien, Psalmen,
Perikopen und ähnliches.

3220. Predy-Recz. Kak bo to Bwjate piſmo lasowacź, a schitko po nim spyttowacź dyribi. o. O. u. J. [1736.] [14 S.] 8°. fr.
3221. Imisch, H. Podeńdzenja ſerbskeje biblij. (Towařstwowe piſma Nr. 67.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1881. 23 S. 8°. fr.
3222. Hórnik, M. Cyła biblia serbska a jeje nowy wudawk: Č. M. S. XLVII (1894), 61—63.
3223. Jacob, Georg. Über die Bibel unter dem wendischen Volke: Allgem. Evangel.-luth. Kirchenzeitung 1901. Nr. 39—40. Sp. 916—920; 939—942.
3224. Jacob, Georg. Die Revision der deutschen Lutherbibel auf die oberlausitzer wendische Bibel übertragen. [I]—II. Leipzig, Poeschel & Trepte. [1909—] 1910. 2 Bde. 8°.
3225. Knocha. Übersetzung der Bibel in die Sprache der Niederausitzer Wenden: Jahrb. d. Vereins f. Heimatkunde zu Cottbus I (1914/15), 21 f.
-
3226. Biblia, to je, zyłe Szwjate Piſmo Stareho a Noweho Sakona, predy do njemskeje, wot Mertena Luthera, njetko pak do horneje Lužiskeje ſerskeje recze . . . wot njekotrych Evang. Prjedarjow pschełożena. [Titel auch i. deutsch. Spr.:] Biblia, das ist, die gantze Heilige Schrift. W Budeschini, Davit Richtař. 1728. Getr. Pag. 8°.
3227. Ta mała Biblia, to je Sto a Schtyri Bibliske Historiy jako poł sta a dwje steho Stareho poł sta pak a dwje steho Noweho Sakona, . . . najpredy wot Jana Hübnarja . . . w Njemskej Reczi sromadżene, njetko pak do Horneje Łuzisk. Sserbsk. Recze pschełożene wot Krystofa Fridricha Fabera. Lubiju, E. H. Reimers. 1733. Getr. Pag. 8°. fr.—Dass. 2. Aufl. W Budeschini, G. A. Rosenkranz. 1790. 256 + 170 S. 8°. fr.

3228. Biblia to je: Zyłe Sswjate Piśmo Stareho a Noweho Sakona predy do njemskeje wot Mertina Luthera a potom wot njekotrych Evang. Prjedarjow do hohrn. Lužisk. Berskeje recze... pschełožena, njetko pak wot smolkow snowoho poredžena a... wohndata wot Jana Gottfrieda Kühna. W Budeschini, Dav. Richtař. 1742. [XVI,] 1079 + 308 S. 8°. fr. — Dass.... snoweho wohnd. wot Jana Gottfrieda Kühna... Bd. [1—2]. W Budeschini, J. D. Helmerß. 1797. 2 Bde. 8°. fr. — Dass.... W Budeschini, E. G. Monse. 1820. XVII, 1138 + 332 S. 8°. fr. [Das N. T. schon i. J. 1818 hrsg.]
3229. Biblia: Zyłe Sswjate Piśmo Stareho a Noweho Sakona... snoweho wohnd. wot Jana Gottfrieda Kühna, njetko pak... k druhemu Molej... pschelad. W Budeschini, E.G.Monse. 1823. 1138 + 332 S. 8°. fr. — Dass.... njetko pak... 3. Molej pscheladana. W Budeschini, K. B. Hika. 1849. 1138 + 332 S. 8°. fr. — Dass.... njetko pak... k 4. Molej... pscheladana. Draždžanach, B.G.Teubner. 1857. 1088 + 331 S. 8°. fr. — Dass... k 5. Molej... pscheladana. Berlin, Trowitsch u. Sohn. 1860. 928 + 312 S. 8°. fr. — Dass.... pschełožena, potom wjazykrócz wot smólkow poredžena po J. G. Kühni wot J. J. Pecžki a wot H. Lubenskeho... nowa wudawana, njetko pak... to 9. krócz... pschelad. a wud. 5. nakł. saksk. bibl. tow. w Dreždž. W Budysini, E. M. Monse. 1881. XX, 1152 + 364 S. 8°. fr. — Dass.... nětka pak... 10. krócz... pscheladana a wudata. 6. nakł. saks. bibl. tow. w Dreždž. W Budyschinje, E. M. Monse. 1893. XX, 1152 + 364 S. 8°. fr. — Dass.... prjedy wot Marćina Luthera do němskeje, potom wot: Langi, Jokischa... Frenzela do hornejłuž. Šerbskeje rycze... pschełožena... nětka pak sašo s nowa a to jidnaty krócz... wudata. W Budyschinje, E. M. Monse. 1905. VI, 1294 + 376 S. 8°. fr.
3230. [Mała čahobiblija to je pječ a pječdžesać špruchow swjateho pisma za Emiliu Pfulowu k božemu džeséu 1850 wot B. H. Imiša.] o. O. u. J. 8°.
-
3231. Leskien, A. Das sorbische Neue Testament von 1548: Archiv für slavische Philologie I (1876), 161—249.
3232. Das Neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die Oberlausitzsche Wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln... Zittau, Mich. Hartmann. 1796. [XXX,] 1452 S. 8°. fr.
3233. Nowy Testament aby Sakon Našeho Knesa Jesom Krysta wot Michała Frenzela. Do hornejłuž. Sserskeje recze pschełoženy wot njekotrych Evangeliskich Prjedarjow poredž. We Budeschini, Davit Rychtař. 1741. 415 + 97 S. 8°. fr.

3234. **Nowy Testament**, aby Sakon nascheho Knesa Jesom Krysta predy wot Mertena Luthera do njemskeje potom wot Michała Frenzela do hohrnejče ūžiskeje Berskeje Recže pschełoženy. Njetk snoweho ... poredženy. o. O. 1773. 614 + 155 S. 8⁰.
3235. **Nowy Testament** ... W Budeschini, E. G. Monse. 1835. 496 S. 8⁰. fr.
3236. — Dass.... Breslau, Graß, Barth&Comp. 1856. 462 + 115 S. 8⁰. fr.
3237. — Dass.... Berlin, Trowitzsch & Sohn. 1859. 462 S. 8⁰. fr.
3238. — Dass.... nětka pak s nowa... pschehlad. W Budyšinje, E. M. Monse. 1893. 370 S. 8⁰.
3239. **Die Episteln und Evangelia auf alle Sonntage und Feste durchs gantze Jahr, ingleichen die Historie von unsers Herrn u. Heylandes Jesu Christi Paßion, Aufferstehung und Himmelfarth aus denen vier Evangelisten... auff... Verordnung der gesambten Stände d. Marggraffth. Ober-Lausitz ... zum Gebrauch der Evangelisch. Kirchen in die Wendische Sprache übersetzt u. zum 3. mahl gedruckt.** Budissin, David Richter. 1720. VIII, A1—Q q + 7 Bl. 8⁰. [Text in deutscher u. wendischer Sprache.]
3240. **Te Epistole a Szenja na wschitke Nedžule a Bwjate Dny,** jako tejsch Historia wot nascheho Knesa a Zbožnika Jesom Krysta Czerpenja, Hohrjestanenja... stych schtyrjoch Szenikow s Historju wot Skaženja Mjesta Jerusalema... do Berskeje Recže pschełožene a snowho wohndate. W Budyschinku, J. Fr. Bernhard. 1772. XVI, 621 S. 8⁰. fr. [Titel u. Text auch in deutscher Sprache:] Die Episteln u. Evangelia ...
3241. — Dass.... W Budyschini, J. G. Monse. 1800. XVI, 621 S. 8⁰. fr.
3242. — Dass.... W Budyschini, J. G. Monse. 1806. XVI, 621 S. 8⁰. fr. [Titel u. Text auch i. deutscher Sprache:] Die Episteln u. Evangelia auf alle Sonntage u. Feste...
3243. — Dass.... Hrodku [Spremberg], Säbisch. 1865. 621 S. 8⁰. fr. [Titel u. Text auch in deutscher Sprache:] Die Episteln u. Evangelia auf alle Sonntage u. Feste ...
-
3244. **Der Psalter des königl. Propheten Davids, auff sonderbahre Anordnung, zum gemeinem Gebrauch, in die wendische Sprache übers.** Budissin, Andreas Richter. 1703. a—c⁸ + A—Fffs. 8⁰. fr.
3245. **Te Psalmu Krala a Prophety Davida, pschełožene do Njemskeje recže, wot Martina Luthera do Berskeje wot nje-**

- kotrych Prjedarjow... W Lubiju, Christ. Wilh. Reimerß.
o. J. 97 S. 8⁰. fr.
3246. Te Psalmy Krala a Prophecy Davida, pschełożene do Njemskeje recze, wot Mertena Luthera. o.J.[1773.] 155 S. 8⁰. fr.
3247. Knihi Psalmow. Berlin, Trowitzsch u.Sohn. 1859. 115 S. 8⁰. fr.
3248. Spěwajomne Psalmы abo metriski přełožk 150 psalmow, přełožil J. E. Wjelan. Schleife, Übersetzer. 1891. 325 S. 8⁰.
3249. Psalmы Bwjateho pißma. Wosebity wudawk z nakładem saksk. hłown. bibl. tow. w Dreždānach. W Budyšinje, E. M. Monse. 1892. 92 S. 8⁰. fr.
-
3250. Te Pschißlowa, Prjedar a Woßoki Kyrlsch Salomonowy, stymi Knihami Jesus Sirach a s Pschidawkom njekotrych žtukow s Biblije ... do serskeje rjecze pschelozene. Budischini, H. S. Hübnař. 1719. [XVI,] 275 S. 8⁰. fr. [Titel u. Text auch i. deutsch. Sprache.]
3251. Das Hauß und Zucht-Buch Jesus-Sirach, nebst der Historia von der Susanna ... von M. Luthern verdeutscht ... Ins Wendische übersetzt...von Christ. Leonhardi u.G.Dumisch. Budišin, Gotfr. Lesch. o. J. [ca. 1719.] 387 S. 8⁰. fr.
3252. Das Buch Jesus Sirach, so auf Ansuchen etlicher Gottseliger Hertzen, in die wendische Sprache übersetzt ... Von Georgio Matthäi. Budissin, David Richter. 1719. [6 Bl,] 304 S. 8⁰. fr.
-
3253. Jakobus. Der Brief des Jakobus. In wendischer Übersetzung aus der Berliner Handschrift vom Jahre 1548 zum ersten male mitgetheilt von Hermann Lotze. Leipzig, Commission b. F. A. Brockhaus. 1867. 23 S. 8⁰. fr.
-
3254. Perikopy za evangelsko-luthersku krajnu cyrkej w kralestwie sakskim. Dzél 1: Perikopy I., II., III., IV. lětnika z přidakom. Dzél 2: Lekcyje za I. a II. lětnik. W Budyšinje, Ev. luth. krajn. konsistor. 1892. 2 Bde. 4⁰.
-
3255. Luther, Merten. Teho woßebneno Muža Božeho Mertena Luthera ... Domjaza Postilla aby Wukładowanja tych Szenjow nawśitke Nedźelje, roczne Czaſy... wot jeneho Bwojich Wuczomnikow njemski wohndate, njetk pak k Bożej Czeszi... wot njekotrych Berbskich evangelskich Duchomnych do jich Ryczje Bwjerau pschelozene. W Budyšini, Kryst. Schołta. o. J. [1751.] [XVI,] 695 S. 4⁰. — Dass.... 2. Wud. W Budyschini, F. A. Reichel. o. J. [1845.] XVI, 744 S. 4⁰. fr.
-
3256. Luther, [Martin]. D. Luthera słota predy-recz k temu listej k Romskim. o. O. u. J. [1741.] [8 S.] 8⁰.

In niederlaus.-wendischer Sprache.

3257. Biblijabo to zełe Sswéte Pißmo Starego a Nowego Testamenta, do Berbskeje rězy pschestawjone, (wot Johann Friedrich Fryza) wot nowotki pilne pscheglédane a pscheoporézane. Halle, Kanstein. 1868. X, 1210 + 343 S. 8°. fr.
-
3258. To Bóze Pißmo Starego Testamenta, kótarež do teje ser-skeje Rézi, ak ße hokoło Choschobusa namakajo, jo pschestawił a dał schischczasch Johann Friedrich Frizo. Cottbus, Kühn. 1796. VII, 1079 S. 4°. fr.
-
3259. To Bóze Pißmo Starego Testamenta sa Lutherußom. Do Niederlausiskeje Berskeje Rézi pschestajone wot Johann Friedrich Friza a wotnowotki pschégle dane wot Johann Sigismund Friedr. Schindler. Berlin, Döneh. 1824. 374 S. 8°. fr.
-
3260. Das Neue Testament unsers Herrn Jesu Christi ... in die Nieder-Lausitzsche Wendische Sprache übersetzt und zum Drucke befördert von Gottlieb Fabricio. Kahren, Joh. Gottl. Richter. 1709. 1293 S. 8°. fr. — Dass. 2. Ausg. Cottbus 1728. — Dass. 3. Ausg. Cottbus, J. Mich. Kühn. 1741. — Dass. 4. Ausg. 1759. 991 S. — Dass. 5. Ausg. 1775.
-
3261. Das Neue Testament unsers Herrn und Heilandes Jesu Christi in die wendische Sprache übers. von Gottlieb Fabricio. Cottbus, Joh. Gottl. Kunzak. 1821. 751 S. 8°. fr. — Dass. 2. Ausg. Spremberg, Karl Frdr. Säbisch. 1848.
-
3262. Ten Nowi Testament naschogo Knese a Wumoźnika Jesuße Kristuša do Berbskeje Rezi pschestawoeni wot Gottlieb Fabriziuša. Cottbus, J. G. Kunzak. 1822. 379 S. 8°. fr.
-
3263. Das Neue Testament unseres Herrn u. Heilandes Jesu Christi nach der deutschen Uebersetzung Martin Luthers. Halle, Canstein. 1855. 606 S. 8°. fr.
-
3264. Nowy Testament naschogo Knéza Jesom Kristuša, do ser-skej rězy pschestawjony wot G. Fabriziuša. Berlin, Trowitsch u. Sohn. 1860. 433 + 112 S. 8°. fr.
-
3265. Nowy Testament naschogo Knésa Jesom Khristuša... Halle, Kanstein. o. J. (1895.) 701 S. 8°. fr.
-
3266. Das Neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die Niederlausitzsche wendische Sprache übers. von Gottlieb Fabricio. Cottbus, Kühn. o. J. 1257 S. 8°. fr.
-
3267. Parczewski, Alfons. Delnjoserbski Psalter we Wolfenbüttelu: Č. M. S. LX (1907), 3—39.

3268. Ten Psaltär togo Kralá a Profeta Dabita, do ſerbskeje Rézi pscheſtawóni, ku gmeňskem Stwareňu teje Duschi sa tim Nymskim togo nabohgego Lutheruša. Guben, Kühn. 1753. 200 S. 8°. fr.
3269. Ten Psaltär togo Kralá a Profeta Dabita, do ſerbskeje Rézi pscheſtawóni, ku gemeňskem Stwareňu teje Duschi, sa tim Nymskim togo nabohgego Lutheruša. [Cottbus,] Kühn. 1764. 200 S. 8°. fr.
3270. Psalmý Dabita, do ſerbskeje rézy pscheſtawjone wot J. F. Fryza. Berlin, Trowitsch u. Sohn. 1860. 112 S. 8°. fr.
3271. Te Kñigly Jesu Siracha, togo domaznegó Huzabníka, pscheſtawónie do teje ſerbskeje Rézi, sa tim nymskim togo nabohgego Lutheruša. Guben 1754. 132 S. 8°.
3272. Te Kñigly Jesu Siracha togo domaznegó Huzabníka, pscheſtawónie do teje ſerbskeje Rézi, sa tim nymskim togo nabohgego Lutheruša. 2. Ausg. Přel. a wud. Jan Ludwig Wille. Cottbus, J. M. Kühn. 1769. 132 S. 8°. fr.

B. Biblische Geschichten und Literatur ähnlichen Inhalts.

3273. Bibliske stawizny aby historiski wucžawk ze stareho a noweho testamenta. (Bibliske stawizny stareho testamenta. Spisał Jan Bartko. Bibliske stawizny noweho testamenta. Wot K. E. Pekarja.) Budyschinje, K. B. Hika. 1853. X, 275 S. 8°. fr.
3274. Bibliske stawisny aby bibliske historije stareho a noweho testamenta po schulskich regulatiwach sprawene... wukładzene, sa Schulje a sa domy... wudate... [Přełožk wot Krušwicy.] o.O. (W Lipsku, Breitkopf a Härtel.) 1864. VI, 308 S. 8°. fr.
3275. Bibliske stawizny za serbsko-němske šule, po nahladach a z pomocu... Grüllicha a Wilda zestajał Jan Bartko. [Titel u. Text auch in deutscher Sprache:] Biblische Geschichten f. wend.-deutsche Schulen. W. Budyšinje, Maćica Serbska. 1880. 359 S. 8°. fr.
3276. Bibliske stawizny stareho a noweho testamenta. Sa ruku schulskich džěčzi sestajał Wild a na ſerbski pscheložił J. E. Matek. Seschiwk 3.: Horny skhodzeňk I. Stary testament. Seschiwk 4.: Horny skhodzeňk II. Nowy testament. W Budyschinje, Marko Ssmoleř. 1888—90.
3277. Bibliske stawizny stareho a noweho testamenta... na ſerbski přełožił J[an] Bartko. Wudawk B za delny a srđdžanski skhodzeňk. [Titel u. Text auch in deutscher Sprache.] W Budyšinje, Maćica Serbska. 1890. XI, 317 S. 8°.
3278. 192 wobrasow se ćwiateho pišma Stareho a Noweho sakonja. o. O. 1905. 56 + 40 S. 8°. fr.

3279. To czizyciljetne cžiche Žiwenje nascheho Knesa a Sbožnika, Jesom Krysta... Do Sserskej Ryczje pschełožene wot Michała Haupta. We Budyschini, G. A. Rosencranz. 1788. 100 S. 8°. fr.
3280. Stawiznē nowoho Zakona wo kotrēchz wopisane jo te Ziweńo ha ta Wutźba naschoh' Kñeza Jézusa Kréstusa ha těch joho preňschich Wutźownikow. W Buduschné, Christ. Gotth. Matthiä. 1814. 569 S. 8°. fr.
3281. Nikodemusowe Knižki aby Powestwo wo Žiwenju Jesom Khrysta, kotrež Nikodemus, Rabbi a Woschi Židowski, wopišał,... Budeschini, F. A. Reichel. 1843. 142 S. 8°. fr.
3282. Jakub, Jurij. Boža nóż. Historia wot Bwjateho naroda naschoho Knjesa a Sbóžnika Jesom Khrysta po sjewjenjach profetow a scženikow s pschidawkom wschelakich khěrlusowych schtuežkow... (W Budyšinje, Smoleř.) 1876. 15 S. 8°. fr. — Dass. 3. Aufl. o. O. (W Budyšinje, Sserbske luth. knih. tow.) 1876. 15 S. 8°. fr. — Dass. 9. Aufl. o. O. (W Budyschinje, Sserbske luth. knih. tow.) 1901. 15 S. 8°. fr. — Dass. 10. Aufl. o.O. (W Budyschinje,) Sserbske luth. knih. tow. 1906. 15 S. 8°. fr.
3283. Ebert, A. Historia horkeho cžerpjenja a wumrjecža nascheho Knjesa a Sbóžnika Jesom Khrysta... a s pschidawkom wschelkich khěrlusowych schtuežkow... W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 20 S. 8°. fr.
3284. Kschižan, Jan. Cžichi pjatk. Cžerpjenje a wumrjecže nascheho Knjesa a Sbóžnika Jesom Khrysta po Bwjatych scženjach s pschidawkom khěrlusowych schtuežkow... (Towařstw. spíšy Nr. 77.) W Budyschinje, (Smoleř). 1884. 11 S. 8°. fr.
3285. Čichi pjatk. Čerpjenje a wumrječe našeho Knjeza a zbóžnika Jezom Khrysta. o.O.u.J. (W Budyšinje, Smoleř.) 12 S. 8°. fr.
3286. Urban, M. Stawisna cžerpjenja a pschekražnenja nascheho Knjesa a Sbóžnika Jesom Khrysta po Bwjatych 4 scženikach. Sharmonisowana rosprawa we 35 spěwach... W Budyschinje, Podawař. 1908. XI, 96 S. 8°. fr.

In niederlaus.-wendischer Sprache.

3287. [Schindler, Johann Sigismund Friedrich.] Dwě a pěschžaſet Historijow s'Luboscži k' Bwojej zežnej Gmejne Werbne, Rubiné, Brahme a Mueschiňe a k'schyknim Kschészianam, kotare Bohže Blowo woe Běrskej Rézi rad lásuju s'Pilnoscu s'togo starego Testamenta huschegnione a do naſeje Běrskeje Rézi pschestawónie wot... Cottbus, J. G. Kühn. 1791. 164 S. 8°.

3288. Schindler, J.S.F. Dwé a peschžaſet Historiow s'togo Nowego Testamentu do Bérskej Rézi pscheſajžone wot... Cottbus, Kuhn. 1800. 96 S. 8⁰. fr.
3289. Nikodemus. Jadno evangelske hopissańe togo Žuweńa Jesu Christussa, kotare Nikodemus, jaden Rabbi a Huschi tich Žüdow hopissal jo, tak acko ßam jo wizel a snal jo, dokulaž jo bül jaden ßkschadni Huknick Jesu Christussa [Přełož. Nowka]. Cottbus, G. W. Tornow. 1849. 76 S. 8⁰.
3290. Nikodemus. Nikodemušowe knigły. Jadno hopišańe togo saſužena a humřescha Jesum Christuſa,... Do ßerskeje rézy pschestawjone wot Chr. Schwela. Cottbus, Alb. Heine. 1867. 64 S. 8⁰. fr. — Dass. 2. Ausg. Cottbus, R. Kahlow. 1879. 88 S. 8⁰. fr.
3291. Jordan, H[ajno]. Jaden źeń s Jesuſowego žyweńa we Kaper-nauńe. (Towaŕstw. knigły Nr. 21.) W Budyschyńe, Ssmoleń. 1893. 37 S. 8⁰. fr.
3292. Jordan, H[ajno]. Bibliske hulizowańa se starego testamenta. (Towaŕstwowe knigły Nr. 22.) Worejzach, O. Hentschel. 1894. 128 S. 8⁰. fr.
3293. Nowy, F. W. Khristuſowe scherpeńe a humřesche sa kschěſcijńske domy po tych styrich evangelijach se-stajane, s módlitwami a s kjarližami rosbogaschone,... (Towaŕstw. knigły Nr. 25.) Wórejzach, Oskar Hentschel. 1897. 40 S. 8⁰. fr.
3294. 20 biblijskich bildkow se ßerskimi nowymi kjarližami. Hudane wot Wupperthalskego towarstwa. Barmen, J. F. Steinhaus. o. J. 20 Bl. quer 8⁰. fr.

C. Katechismen.

3295. Warichius, [Wenceslaus]. Der oberwendische (obersorbische) Katechismus des Warichius (1597). Text mit Einleitung und grammatischer Bearbeitung von Karl Heinrich Meyer. (Slavische Forschungen von Karl H. Meyer. H. 1.) Leipzig, Otto Harrassowitz. 1923. VIII, 107 S. 8⁰. fr.
3296. Warichius, [Wenceslaus]. Aus Wenceslai Warichii . . . i. J. Christi 1597 zu Budišin gedruckten und über hundert Jahr im Lande gebrauchten Catechismo, Die Fünf Haupt-Stücke herfür gesuchet u. mit Anmerkungen nebst einer Vorrede hrsg. von Peter Schirach. Budišin, Gottfr. Gottl. Richter. o. J. [1717.] 40 S. 8⁰. fr.
3297. Hórnik, M. Prawopis a ryč w katechismje z l. 1597: Č. M. S. XXI (1868), 56—62.
3298. H., M. Prěni serbski katechism [wopisany wot Jurja Jakuba]: Łužica XVII (1898), 19.

3299. **Luther, Marć.** Sserbski a njemski Katechismus. [Älteste Ausg.] 1690.
3300. **Luther, Martin.** Kleiner Catechismus auff sonderbahre Verordnung der gesambten Stände des Marggraffthums Ober-Lausitz von Land und Städten in die Wendische Sprache übersetzt. Budissin, Joh. Wilisch. 1693. A—F7. 8°.
3301. **Luther, Martin.** Němski a serbski mały katechismus. W Budysinje 1695. a—F7. 8°.
3302. **Luther, Martin.** Mały Catechismus, tym Newuczenym k-ljep-schemu trebnje wołożeny wot Merczina Grünwalda ... do Serskeje Rjecze pschełożeny ... [Titel auch i. deutsch. Sprache:] Martin Luthers Kleiner Catechismus. Budischini, David Rychtar. 1715. [10+] 401 [+14] S. 8°. fr.
3303. **Luther, Martin.** Kleiner Catechismus auf sonderbare Verordnung der gesambten Stände des Marggraffthums Ober-Lausitz von Land u. Städten, in die Wendische Sprache übersetzt ... Budiszin, David Richter. 1720. [XIV,] 79 S. 8°.
3304. **Luther, Martin.** Mały Katechismus s-praschenjom a s-wot-molwenjom po tem Wustajenju teje Sboźnoszje wukładowany...tesch se Spruchami Bożego Pißma wobtwerdżene budźa. Kamenzu, Fr. Gottl. Lessing. 1737. 240 S. 8°. fr.
3305. **Luther, Martin.** Mały Katechismus s-praschenjom a s-wot-molwenjom po tem Wustajenju teje Sboźnoszje wukładowany...tesch se Spruchami Bożego Pißma wobtwerdżene budźa. Kamenzu, Frdr. Gottl. Lessing. 1738. 479 S. 8°. fr. [Auch unter d. Titel:] Johann Porsts Deutliche Fragen u. Antwort, worinnen der Kleine Catechismus D. Martin Luthers... erläutert...[Text i. deutsch. u. wend. Sprache.]
3306. **Luther, [Martin].** Ton mały Katechismus Lutherowy, aby te schjesz wołebne Schtuki teje Kscheszijanskeje Wuczby, psches pschistajene loschke a krotke Praschenja wukładowane...Budeschini, Joh. Eleon. Schołczina. 1786. 236 S. 8°. fr.
3307. **Luther, [Martin].** Mały Catechismus, na wołebne Wustajenie tych sromadnych Stendow teho Margrofinstwa Hornych Łužizow na Kraj a Mjesta, do Berskej Reczje pschełożeny...[Titel auch i. deutsch. Sprache:] Kleiner Catechismus...[Text in wend. u. deutsch. Sprache.] W Budyschini, Rychtar. 1794. 80 S. 8°. fr.
3308. **Luther, [Martin].** Spoczątki kscheszijanskeje Wuczby aby M. Luthera mały Katechismuś wukładowany a... wudaty wot Ernsta Traugotta Jakuba. [1. wud.] W Budeschini, Sałożeř. 1843. XII, 128 S. 8°. fr. — Dass.... wudawany wot Ernsta Bohuwjera Jakuba. 2. poredź. a wele pschi-spójany wudawk. W Budyschini, (K. B. Hika). o.J. (1846.)

- 160 S. 8°. fr. — Dass. . . . 3. poredź a wele pschispor. Wudawk. W Budyschini, (C. G. Hiecka). 1854. 164 S. 8°. fr. — Dass. Ton mało Katechismus Lutherowy . . . wudaty wot Ernsta Bohuwjera Jakuba. 4. pschehladany wud. W Budyschini, (E. M. Monse). 1860. 164 S. 8°. fr. — Dass....wudaty wot Ernsta Bohuwěra Jakuba. 6. pschehlad. wudawk. W Budyschinje, Rämsch. 1885. 8°. fr. — Dass....Berbskej młodžinje k wužitku wudaty wot Ernsta Bohuwěra Jakuba. 7. wud. W Budyschinje, Rämsch. 1895. 180 S. 8°. fr.
3309. **Luther, M.** Mały Katechismus. [Nowy serbski a němski wudawk bjez wuloženja.] 1850.
3310. **Luther, [Martin].** Mały katechiſmuß Lutherowy, wuloženy s bibliskimi stawisnami, se schpruchami a s khjerluschemi. [Wud. wot J. Kulmana.] W Wojerezach, J. Kulman. o.J. [1852.] 80 + 10 S. 8°. fr.
3311. **Luther, [Martin].** Wulki katechismus pschełoženy wot Jana Kiliana. Wojerecy, J. Kulman. 1854. 146 S. 8°. fr.
3312. **Luther, [Martin].** Mały katechismus. Martin Luthers kleiner Katechismus. Wóbmordzebat duchomnych khěrluschow po schulskich regulativach . . . [Wud. Krušwica.] We Wojerezach, J. Kulman. 1865. 103 S. 8°. fr. [Text auch in deutscher Sprache.]
3313. **Luther, [Martin].** Kleiner Katechismus mit Bibel-Sprüchen, biblischen Geschichten u. Liederversen. Mjertyna Luthera mały katechiſmuß se schpruchami Bwjateho pißma, bibliſkimi historijemi . . . Hoyerswerda, J. Kullmann. 1865. 135 S. 8°. fr.
3314. **Luther, [Martin].** Nebo M. Luthera mały Katechismus, na woſebne wustajenje tych sromadnych Stawow teho Mark-grofinstwa Hornych Łuzizow na kraj a mjesta do Berbskeje ryczie pschełoženy . . . W Budyschini, E. M. Monse. 1867. 80 S. 8°. fr. [Titel auch in deutsch. Sprache:] Martin Luthers kleiner Catechismus.
3315. **Luther, [Martin].** Mały katechiſmuß Marcžina Luthera schpruchami s biblige, zyrkwinskimi khěrluschemi a khoralnymi hłosami. Wuknjenja . . . Berbske podał Jurij Jakub. 3. wudawk. W Budyschinje, Smoleř. 1886. 65 S. 8°. fr. — Dass. 4. Aufl. W Budyschinje, Smoleř. 1892. 65 S. fr. — Dass. 5. Aufl. W Budyschinje, Smoleř. 1898. 123 S. fr. [Titel u. Text auch i. deutsch. Sprache.] — Dass. 6. Aufl. W Budyschinje, M. Ssmoleř. 1906. 114 S. 8°. fr. [Titel u. Text auch i. deutsch. Sprache.] — Dass. 7. Aufl. W Budyschinje, Smoleř. 1923. 131, IX S. 8°. [Titel u. Text auch in deutscher Sprache.]

3316. **Luther, Martin.** Mały katechismuß. [S.-A. aus „Wuknjenjow“.] (W Budyšinje, Smoleń. 1890.) 16 S. 8⁰. fr.
3317. **Luther, Martin.** Kleiner Katechismus mit den vom Evangelischen Oberkirchenrat ausgewählten Sprüchen. 1. Aufl. Měrtyn Lutherušowy Mały Katechismus... Hoyerswerda, A. Lapstich. 1904. 79 S. 8⁰. fr.
3318. **Porst, Johann.** Johann Porsts... deutliche Fragen u. Antwort, worinnen der kleine Catechismus D. M. L. erläutert wird. [Titel u. Text deutsch u. wendisch.] Kamentz, 1738. [Vergl. Nr. 3305!]
3319. **Porst, Johann.** Der kleine Katechismus Lutheri, wendisch. Bautzen, Deinzer. 1760. 8⁰.
3320. **Porst, Jan.** Praschenja a Wotmolwenja, we kotrychž ton mały Katechismus D. M. Luthera po tem Wustajenju teje Sboźnosze wukładowany a te najwoßebnische Schtuki teje Kscheszij. Wuczby... prjotkstajene... 3. Aufl. W Budeschini, Jak. Deinzer. 1776. 276 S. 8⁰. — Dass. Stworty, wot Smolkow redženy Sałožk. W Budeschini, Jak. Dejnzer. 1784. 168 S. 8⁰. fr. — Dass. 5. Aufl. W Budischini, J. G. Arnold. 1799. 165 S. 8⁰. fr. — Dass. 6. Aufl. W Lubiju, Durold. 1851. XII, 170 S. — Dass. 7., poredž. a skyrluschemi pschispor. wud. [wobstarany wot Mróza]. (We Budyschini, L. A. Donnerhak.) 1866. VI, 170 S. 8⁰. fr.
3321. Te schjesz hawptschtuki. Die sechs Hauptstücke. [Wot Pjekarja wud.] (W Budyschini, K. B. Hika. o.J.) 28 S. 8⁰. fr.
3322. Wjeruwusnajerske aby symbolske pißma evangelsko-luther-skeje zyrkwje. o.O.u.J. (W Budyschini 1850.) 8⁰. fr.
3323. Wjeruwusnajerske pißma aby symbolske knihi evangelskeje lutherskeje zyrkwje, po Lipscžanskim njemskim wudawku s lieta 1766 pschełožene wot Jana Kiliana. Wojerezy, J. Kulman. 1854. 708 S. 8⁰. fr.

In niederlaus.-wendischer Sprache.

3324. **Mollerus, Albinus.** Ein ewigwerender Kirchen Calender, wie man den Sontags Buchstaben, die zeit zwischen dem Christage und Fastnacht gründlichen erfinden möge. Auch ein Wendisches Gesangbuch, darinnen auff die Hohe Fest, die Introitus, Kyrie... begriffen... Auch der Kleine Catechismus... Wendisch vertiret. (Budissin, Mich. Wolrab. 1574.) A—T₆. 8⁰. fr.
3325. **Muka, Arnošt.** Mollerowy delnjoserbski katechismus: Łužica XXXIX (1924). H. 4. S. 9 f.

3326. **Tharaeus, Andreas.** Enchiridion Vandalicum, das ist, der Kleine Catechismus Lutheri, dabey etliche schöne nothwendige Gebet und Psalmen, Vermanung und Erinnerung für Traue und Tauffe. Auch wie man die Kranken trösten soll, Einfältigen Christen und sonderlich der Jugendt in den Wendischen Dörffern hochnötig zu wissen für die Wendischen Cüster, damit sie zu gelegener Zeit, solches der Jugendt fürlesen mögen. Alles aus dem Deutschen in Wendische Sprache gebracht, sampt fürhergehenden kurzen Unterricht, wie man recht Wendisch schreiben, lesen und außsprechen sol. Frankfurt a. d. O., Nickel Voltz. 1610. 8°. [Zu finden in der Ponichschen Bibliothek d. Michaeliskirche zu Bautzen; ist in niederlaus. wend. Sprache gedr.]
3327. Martin Luthers kleiner Catechismus nebst einem christlichen Glaubensbekenntniß aus dem unmittelbaren Worte Gottes hergenommen u. einer kurzen Anleitung zum wahren Christenthum, in die wendische Sprache übersetzt und nunmehr zum gemein. Gebrauch d. evangelisch. Niederlausitzschen Kirchen . . . in öffentl. Druck gegeben von Gottlieb Fabricio. Cottbus, Heinr. Anshelm Logen, drucks Andreas Richter. 1706. VIII, 197 S. 8°. [In Ponichs Bibl. d. Michaeliskirche zu Bautzen.] — Dass. 2. Aufl. Cottbus, J. Gottl. Richter. 1714. 87 S. 8°. — Dass. Cottbus 1747. — Dass. 7. Aufl. 1769. 200 S. — Dass. 8. Aufl. 1775.
3328. Quirschfeldische Deutsch und Wendisch vermehrte Catechismus-Fragen, welche ehemals seiner Deutsch- u. Wendischen Kirchen-Gemeinde in Triebel, nunmehr aber auf ferneres Anersuchen . . . der Evangel. Nieder-Laußn. Wendischen Kirchen . . . zum andern mahl in Druck gegeben Christoph Gabriel Fabricius. Lübben, George Voß. 1718. 95 S. 8°.
3329. Hórník, M. Knižka we Žarowskej podryči [Křesć. Gabr. Fabricius: Quirschfeldische Deutsch u. Wendisch vermehrte Catechismusfragen 1711 u. 1718]: Č. M. S. XXIII (1870), 52—54.
3330. Martin Luthers Kleiner Katechismus. Doctor Martina Lutheri Mały Catechismus. (Hrsg. von Traugott Leberecht Lehmann.) o. O. 1739. 167 S. 8°. (Des Deutsch u. Wendischen Hauf-Buchs 1. Theil.)
3331. Will, Johann Ludewig. Anfang christlicher Lehre in deutsch- u. wendischer Sprache nach Anleitung des kleinen Catechismi Lutheri . . . gestellet. Cottbus, J. M. Kühn. 1746. 173 S. 8°. fr. — Dass. 2. Ausg. 1769. 173 S. 8°. fr.

3332. **Luther, Martin.** Kleiner Catechismus, in die Wendische Sprache übersetzt u....in...Druck gegeben von Gottlieb Fabricio. 7. Aufl. Cottbus, J.M. Kühn. 1769. 200 S. 8°. fr.
3333. **Luther, Martin.** Kleiner Katechismus in die wendische Sprache übersetzt von Gottlieb Fabricius. Cottbus, G.W. Tornow. 1855. 41 S. 8°. fr. — Dass. Der kleine Katechismus mit den dazu gehörigen Sprüchen der hl. Schrift in deutscher u. wendischer Sprache. 2. Aufl. Cottbus, Albert Heine. (1869.) 63 S. 8°. fr. — Dass. 4. Aufl. Cottbus (1885). 63 S. 8°. fr.
3334. **Muka, E.** Stary delnjoserbski rukopis. (Katechismus a spěwařské) z Welikego Kólska pola Baršća: Č. M. S. LXVIII (1915), 53—56.

D. Agenden und Liturgie.

3335. Die evangelische Kirchen-Agenda, auff sonderbahre Verordnung der gesamten Stände des Marggraffthums Ober-Lausitz, von Land u. Städten in die Wendische Sprache übersetzt... Budissin, Johann Wilisch. 1696. 142 S. 4°. fr. [Text auch i. wend. Spr.]
3336. Zyrkwine Knihje pschi evangeliskej Bożej Błužbi we Kralowsk. Saxonsk. Krajach... Wot dweju Prjedarjow s Njemskeho pschełożene [Hilbenc a Kappler]. W Budyschini, Chr. Heinr. Scholta. 1813. 263 S. 4°. fr.
3337. Zyrkwina Agenda sa te Berske Woßady we pruskich hornych Łužizach. W Budeschini, E. G. Monse. 1828, IX, 109 S. 4°. fr. [Titel u. Text auch i. deutsch. Spr.:] Kirchen-Agende für die Hof- u. Domkirche i. Berlin.
3338. Agenda sa tu evangelsku Zyrkej we Kralowskich Prußkich Krajach. Do Berskeje Ryczje pschełożena sa te evangelske Berske Zyrkwje hornych Łužizow Prußkeho Knestwa. W Budeschini, E. G. Monse. 1835. getr. Pag. 4°. fr.
3339. Intonazije sakskeje zyrkwineje agendy, pschidawk k spjewařskim. W Budyšini, E. M. Monse. 1864. 16 S. 8°. fr.
3340. Agenda za cyrkwinske česće při khowanjach. Wosebity wočišć z agendy za evang.-luth. krajnu cyrkej sakskeho kralestwa. W Budyšinje, Smoleř. 1881. 76 S. 8°.
3341. Ručna agenda za khřčenja, wopravjenja, wěrowanja a kemši-khody. Wosebity wočišć z agendy za evang.-luth. krajnu cyrkej sakskeho kralestwa. W Budyšinje, Smoleř. 1881. 96 S. 8°.
3342. Agendžine hłosy božoslužbneho porjada evangelsko-luther-skeje krajneje cyrkwe sakskeho kralestwa. Wudało evang.-luth. krajne konsistorstwo w Dreždānach. W Budyšinje, Smoleř. 1881. 28 S. quer 4°.

3343. Agenda za evangelsko-luthersku krajnu cyrkej w sakskim kralestwie. Dzél 1: Porjad Božeje služby z formularami. W Budyschinje, Evang.-luth. kraj. konsist. 1881. 8°. — Dass. Dzél 1—2. 2. wudawk. W Budyšinje, Marko Smoleř. 1906. 2 Bde. 4°.
3344. Agendžine hlosy božoslužbneho porjada evangelsko-luther-skeje krajneje cyrkwe sakskeho kralestwa. Wudało evang.-luth. krajne konsist. w Drježdžanach. W Budyšinje, Smoleř. 1906. 31 S. quer 4°.
3345. Handrik-Slepjanski, [Matej]. Nowa pruska agenda: Č. M. S. LV (1902), 136—140.
3346. Hórnik, M. Rukopisna agenda z lěta 1667: Č. M. S. XXII (1869), 45—48.
3347. Muká, Ernst. Dwě delnjoserbskej rukopisnej agendže: Č. M. S. LXVIII (1915), 71—79.
3348. Eine Wendische Kirchen-Agende in Niederlausitzischen Dialect . . . [Hrsg. von Will.] Guben, J. M. Kühn. o. J. [vor 1771.] 8°. [Text auch i. deutsch. Spr.]
3349. S krótkim daty porjad Božeje Blužby sa woßady evangel-sko-lutherskeje zyrkwje w Pruskej. o. O. u. J. (W Budyšinje, Ssmoleř. 1887.) 61 S. 8°. fr.
3350. Porjad Božeje Blužby sa evangelsko-luthersku krajnu zyrkej sakskeho kralestwa. o. O. u. J. 30 S. 8°. fr.
3351. Liturgiske Bože Blužby. o.O.u.J.(We Wojerezach,J.Kulman.) 11 S. 8°. fr.

E. Gebetbücher, Choral- und Gesangbücher.

1. Gebetbücher.

3352. Ton nutyrny Modler, To je: Schedne Ranische- a Weczorne-a Powolanjow- . . . Modlitwy a M. Luthera Catechismus bes woloženja s Njemskeho do Serskeho pschełožene . . . a kczecżemu wudate wot Jana Böhmarja. Budyschini, Davit Rychtař. 1731. [XXII,] 675 S. 8°. fr. [Titel u. Text auch i. deutsch. Spr.:] Der andächtige Beter . . .
3353. Wjerneho Kschescziana krotke schjedne Ranische a Weczorne Modlitwy . . . kotrym je pschidate Krotke Rozwuczenje, Kak bohabojasni Kschesczienjo, Nedželu prawje Bwecźicž dyrbja. Budyschini, 1732. 47 S. 8°. fr.
3354. To nutyrne Džjeczo Boże, kotre Bo k Pokueži, k spowiedzi . . . hotuje, s njemskeho do Sserskeho . . . pschełožene wot Jana Böhmerja. W Budischini, Davit Rychtař. 1733. getr. Pag. 8°. [Titel u. Text i. deutsch. Spr.:] Das an-dächtige Kind Gottes . . .

3355. [Scholze, Matthäus.] Der andächtige Schüler in dem gewöhnlichen Morgen- und Abend-Segen u. beweglichen Buß- u. Bet-Seufzern, vor, unter u. nach der Berufs-Arbeit . . . übergeben von M. Sch. D. K. o. O. u. J. [1734.] 8°. fr. [Text in wend. u. deutsch. Sprache]. — Dass. 2. Ausg. 1748.
3356. Marperger, Bernh. Walther. Knesa Bernh. Walthera Marpergera Spowedne Knischki sa tych lubowarjow teje wjernosze . . . pschelozi do Berskej recče . . . Jan Pech. Lubiju, E. H. Rajmerż. 1738. [24,] 540 S. 8°. fr.
3357. Arndt, Jan. Teho Ducha a Troschta polněho wucžerja . . . Jana Arnda . . . Paradiß-Sarodka połna kscheszijanskich pocžinkow . . . Do Berskej recče pscheložena wot Jana Gottfrieda Kühna. W Budeschini, Davit Rychtař. 1740. 440 S. + 12 Bl. 8°. fr.
3358. Arnd, Jan [tež: Arnt]. Paradiß-Sarodka połna kscheszijanskich Pocžinkow, kak težame psches ducha połne Modlitwy do tych Duschow kpłodženju ſu. Do Berskej recče pscheložena wot Jana Gottfrjeda Kübna. W Budeschini, J. C. Drachstedt. 1781. 16, 512 S. 8°. fr. — Dass. 3. pschispor. a poredž. Wud. W Budyschini, F. A. Reichel. 1841. XVIII, 411 S. 8°. — Dass. We Wucžawku snowa wobdžej. Dresden, Jul. Blochmann. o.J.[1852.] VIII, 278 S. 8°.
3359. Schuster, Gotthard. Wutrobne k Jesußej Sdychowanja we Ranischim, Weczornym, Spowednem a druhim Cžaſu k wuživanju; S jenej małej Postillu . . . snoweho wohndate wot Matthej Schultzen . . . [Titel auch in deutsch. Spr.:] Gotth. Schusters andächtige Jesus-Seufzer . . . W Budyschini, David Richter. 1755. 380 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, J. K. Drachstedt. 1774. 192 S. 8°. — Dass. W Budischini, J. Fr. Franka. 1806. 192 S. 8°.
3360. Fabricius, Christoph Gabriel. Njemske a Sserske džjecžaze Modlitwy, to je schelake ranische a Weczorne, teho runja tejsch pschi Spowedzi . . . a Bmertne Modlitwy . . . Budyschini, Davit Richtar. 1756. 53 S. 8°.
3361. Hertzberg, C. Liepschi Pschecžel we Nusy, aby modlerske Knischki jeneje wjerjazeje Dusche . . . sjenej małej Bibliju a njekotrymi Kirluschami wudate wot Matthäa Schowty. Budyschini, Davit Richtař. 1756. 272 S. 8°. fr. [Titel i. deutsch. Spr.:] C. Hertzbergers bester Freund in der Not.
3362. Haupt. Swjedženske Spruchi na hody, jutry a swjatki 1758—1776. o.O.u.J. [1758—1776.] 4°. fr.

3363. Moehn, Jurij. Pokutne Modlitwy sa Mjer we CzaÅu wulkeho Stracha a czechskej Wojny k wutrobnej a horzej Nutyrnoszci kojzdeho Kschescziana pschewożene, sawożene a 3. molej wohndate. W Budischini, Krystian Schowta. o. J. (1761.) [22 S.] 8°. fr.
3364. Moehn, Jurij. Pokutne Modlitwy za Mjer... W Budischini, Kryst. Schowta. o. J. (1761.) [24 S.] 8°.
3365. Schmolka, Benjamin. Ton sprawej Wutrobu k Bwojemu Jesußej Bo pschiblizacy Rjeschnik, we wuberanych pokutnych, spowodnych a Bożego Blidowych Modlitwach... s Pschidawkom... Sserbam k Natwarenu pschełożene. W Budeschini a Lubiju, Adam Jak. Spieckermann. 1768. 256 S. 8°. fr. — Dass. Wojerezach, J. Balisch. o.J.[1846.] 237 S. 8°. fr.
3366. Pech, Jan. Njekotre wuzitne Modlitwy, rano a wecžor, pschi posłuchaniu na Boże Błowo, hohreczenenu tych dżjeczi, ... a pschi Spowedzi a Bożim Blidzi k wuziwanju; ... Budeschini, A. H. Winckleń. 1769. 276 S. 8°. fr. — Dass. Lubju, E. Reimers. o. J. 300 S. 8°. fr.
3367. Wajsa, Krystijan. Neb. Kn. Krystijana Wajsy Kraßne Modlerske Knihi sa jeneho evangeliskeho Kschesziana... w Berßkej Ryczi wohndate wot Adama Gottlob Schiracha. W Stołpni, Pjeter Rychtař. 1769. 213 S. 8°. fr. — Dass. Löbau, J. F. Bernhard sen. 1783. 228 [XII] S. 8°. fr. — Dass. We Budyschini, J. D. Helmerß. 1796. [Nur 24 S.] 8°. fr. — Dass. Löbau, J.F.Bernhard sen. 1799. — Dass.... Nowy, pschelad. Sałožk. W Budeschini, B. G. Rosenkrantz. 1843. 228 S. 8°. fr. — Dass. Modlerske Knihi... 4. pschelad. Wud. W Budeschini, B. G. Rosenkrantz. 1861. 228 [XII] S. 8°. fr. — Dass.... Nowy pschedź. wud. W Budyschinje, Ssmoleń. 1908. 180, IV S. 8°. fr. — Dass.... Nowy pschedźelany wud. WBudyschinje, Ssmoleń. 1909. 180, IV S. 8°. fr.
3368. Schuster, Gotthard. Nutyrne Modlenja k Jesußej kotrež fromni Kscheschzienjo we wschjech czaſbach płodnje wužiwacz moža; k-kotrymž Bu pschistajene mały Katechismus Knesa Mertyna Luthera a Kscheszijanske Spjewarske Knischki... njetko pak do Sserskeje Recze pschełożene [wot J. Łahody]. W Budeschini, Jak. Dejnzař. 1782. 282 S. 8°. fr.
3369. (Eglinger, Schiman.) Knischki pschi Wužiwanju Bożego Wotkasanja k Lasowanju. Jedyn lubosny Dar sa młodych Kscheszianow... Do Berskeje Ryczie pschełożene wot C. G. Hänicha. Budyschini, E. G. Monse. 1829. 60 S. 8°. fr. — Dass. Njetko poredżene a... s nowa wudate. Hoyerswerda, C. Ihring. 1846. IV, 60 S. 8°.

3370. **Lahoda, Jan.** Ranische a weczorne Modlitwy jako tejż pschi woßebnych Czaßbach a Składnoszjach, snjekotrymi domjazymi Rospomneczami. We Budyschini, E. G. Monse. 1831. VII, 127 S. 8°. fr.
3371. **Fresenius, Jan Philipp.** Knihi wot Spowedźje a Bwjateho Wotkasanja a Pschidawkom wubernych Modlitwow evangelsk. Zyrkwje w Berbskej Ryczi wohndate wot Jana Kiliana. W Budyschini, Monse. 1841. XIV, 544 S. 8°. fr.
3372. [Smolka, Benjamin.] Jeneho nuterneho Kscheszjana Pschiblizowanje k Bohu, we nuternych Wopomnenjach teho Czerpenja JesuBa KhrystuBa we duchomnych Ranischich a Weczornych Modlitwach nawschitke Dny we Tydzenju... Hoyerswerda, C. Iiring. 1846. 237 S. 8°. fr.
3373. **Jakub, Ernst Bohuwjer.** Modlitwy sa kscheszijansku młodosz. Pschidawk k tym knižkam: Kak młodženz pońdze po czystym puczu? W Budyschini, K. B. Hika. o.J. (1852.) 24 S. 8°. fr.
3374. Modlitwy a Kierlische, sa tych, kiž k Spowedzi a k Bożemu Blidu pschindu, kotrež s njemskei do Berskei Rycze pschełoži Jan Wahl. Budyschini, J. G. Monse. o.J.[1852?] 67 S. 8°. fr.
3375. **Imisch, H.** Schkit Boži. Wójnske modlitwy. (Towaŕstwowe pißma Nr. 11.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1866. 44 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. Hoyerswerda, J. Kulman. 1866. 39 S. 8°. fr.
3376. **Imisch, H.** Domjazy wołtař. Modlerske knihi. (Towaŕstwowe pißma Nr. 15.) W Budyschini, E. M. Monse. 1867. XXVI, 276 S. 8°. fr. — Dass. . . 2. powjetsch. wudawk. (Towaŕstw. pißma Nr. 81.) W Budyschinje, Marko Ssmoleř. 1885. XXVIII, 278 S. fr. — Dass. 3. Aufl. (Towaŕstwowe spißy Nr. 121.) W Budyschinje, M. Ssmoleř. 1906. XVI, 276 S. 8°.
3377. **Domaschka, M.** Zionske hloſy. Khjerluszhowny pokład sa domjazu nutrnoscž. Teil 1—2. (Towaŕstwowe spißy Nr. 17 u. 62.) W Budyschini, E. M. Monse. 1868; 1879. 8°. fr. — Dass. 1. Teil. 2. Ausg. (Towaŕstwowe spißy Nr. 103.) W Budyschinje, Ssmoleř. 1895. XXII, 394 S. 8°.
3378. **Habermann, Jan.** Kschesczijanske rańsche a wjeczorne modlitwy na wschě dny w tydzenju s někotrymi spowiednymi a druhimi modlitwami w Berbskej ryczi poskićene psches J. Kschižana. (Towaŕstwowe pißma Nr. 57.) W Budyschinje, Smoleř. 1878. 8°. fr.

3379. Spowiedny stoł. Wucžby a modlitwy sa spowiednych ludži. S pschidawkom. Na ſerbski pschełožili w l. 1879. H. a P. Wjazka a J. Kſchižan, H. Měto a E. Matek. (Towařtſtwe piſm. Nr. 66.) W Budyschinje, E. M. Monsa. 1881. VIII, 134 S. 8°. fr.
3380. Waltař, Jan. Bethesda. Modlitwy sa khorych a hubjenych. (Towařtſtwa piſma Nr. 82.) W Budyschinje, Marko Smoleř. 1885. IV, 39 S. 8°. fr.
3381. Dwje sjawni pokutni modlitwi. o.O.u.J. (ca. 1761?) [8 S.] 8°.
3382. Zyrkwina Modlitwa. o.O.u.J. (ca. 1761?) [8 S.] 8°. fr.
3383. Modlitwa predy [a po] džecžazej Wucžby. o.O.u.J. (ca. 1761?) fr.
3384. Džakomna Modlitwa, kotař na woſoku Pschikasnju, na Sswedzen teho Mjera, ton 21. Džen Mjerza 1763 kwotlasowanju wustajena je. o.O.u.J. [W Budyšinje?] (1763.) [8 S.] 8°. fr.
3385. Modlitwa za Wotwobroczeňo teje Drohoté ha Woda-Nuzé. o.O.u.J. [2 Bl.] 8°. fr.
3386. We meni teho kschižowanego Jesussa. Dwie nutyrni Modlitwi sa wotwobroczenie teje schodneje Drohoty a Woda, pschi niezischim srudnem a czieschkim czaſbu... W Budeschini, A. H. Winckler. 1772. [6 S.] 8°. fr.
3387. Modlitwa we Wojni we Kur-Fjersch: Sachsonskim Kraju k spiwanju. o.O.u.J. (We Budischini, Aug. Heinr. Winkler. 1778.) [8 S.] 8°. fr.
3388. Modlitwa kiž na Rocznym-Czaſbu teho Dzakowanja sa wobradzeny Mjer wotlasowana budže. Ton 6. Džen Jun.... 1779. o.O.u.J. (W Budyšinje, A. H. Winkleř. 1779.) [4 S.] 8°. fr.
3389. Sjawa zyrkwina Modlitwa, kiž we njetzischim Czaſbu we tych kurfjersczežinskich Krajach wotlasowana budže. (W Budyschinje,) Aug. Heinr. Winkleř. 1779. [8 S.] 8°. fr.
3390. Serbske swjedzeňske kemſenje 800 lětneho jubileja Hodžijskeje cyrkwe 11. septembra 1876. (W Budyšinje, Smoleř. 1876.) 2 Bl. 8°.
3391. Modlitwa po předowanju pschi cyrkwinskej swjatocžnosći 800 lětnoho knježeřskoho jubileja Wettinskoho domu (16. junija 1889). o.O.u.J. (W Budyschinje, E. M. Monse. 1889.) 4 S. 8°. fr.

2. Choral- und Gesangbücher.

3392. Nowa Predyrycz aby krotka Historia wot pschełoženja a cžiszeženja schitkikh ſerbskich Kyrluschowych Knihow wot spocžatka hacž njetk... o.O.u.J. (1762.) 8°. fr.

3393. Jakub, Ernst Traugott a Heinrich August Krügař. Nasche evangeliske ſerske kyrlyſchowe Knihi we ſwojej Woſebnoszi wopomnene we dwjemaj Prijedowanjomaj... W Budeschini, Monse. o.J. (1838.) 32 S. 8°. fr.
3394. Wukaz krajskeje direkcje w Budyšinje serbske khoralne knihi nastupacy: Č. M. S. XII (1859), 28—31.
-
3395. Das neue teutsche und wendische Gesang-Buch, darinnen Martini Lutheri u. anderer... Gesänge... zu finden... Budibin, Johann Wilisch. 1710. [XX,] 927 S. 8°. — Dass. u. d.T. Das neue vermehrte teutsche und wendische Gesang-Buch, darinnen Martini Lutheri u. anderer geistreichen Lehrer Gesänge... zu finden... Die andere Edition, verb. u. verm. Budibin, David Richter. 1719. [XVI,] 941 S. 8°. fr.
3396. [Böhmar, Jan.] Duchomny Wopor wjernych Kſchesczianow aby Kyrlischowe Knihi... kotrym najpoſledy zyrkwine a njekotre domjaze modlitwy pschidate Bu. K drujemu molej cziszečzane. W Budeschini, David Rychtař. 1733. [22,] 690 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, Davit Rychtař. 1734. getr. Pag. fr.
-
3397. Duchomne Kyrlischowe Knihi... romadu stajene a wot njekotrych Evang. Prijedarjow... pscheladane s predy recžu Jana Böhmera... wohndate. W Budeschini, David Rychtař. 1741. [16,] 323 S. 8°. fr. — Dass. ... pscheladane s predy recžu Jana Böhmera s grobnischim Piſſmom wohndate. W Budeschini, David Rychtař. 1745. XIV, 616 S. 8°. fr. — Dass. ... pscheladane s predy Recžu Jana Boehmerja, njetko pak s Woſom Džeſacž nowymi rjanymi Kyrlischemi a s njekotrymi Modlitwami a Kollektami s noweho wohndate wot Adama Gottlob Schiracha. W Budyschini, Davit Rychtař. 1755. 622 S. 8°. — Dass. ... pscheladane s Predy Recžu Jana Boehmerja, njetko pak 98 nowymi rjanymi Kyrlischemi... snoweho wohndate wot Adama Gottlob Schiracha. W Budyschini, Davit Rychtař. 1759. [XVI,] 736 S. 8°. fr. — Dass. ... pscheladane s Predy Recžu Jana Boehmerja, njetko pak s-Sto nowymi rjanymi Kyrlischemi, a s njekotrymi Modlitwami a Kollektami snoweho wohndate wot Adama Gottlob Schiracha. W Budyschini, Davit Rychtař. 1762. [38,] 736 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, Davit Rychtař. 1767. XL, 564 S. 8°. fr. — Dass. ... s Predy - Recžu Jana Boehmerja, njetko pak s-Sto nowymi rjanymi Kyrlischemi, a s njekotrymi

Modlitwami a Kollektami k 3. mohlej... wohndate wot Adama Gottlob Schiracha. W Budyschini, J. K. Drachstädt. 1770. XVIII, 599 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, J. K. Drachstedt. 1773. XXIV, 738 S. 8°. fr. — Dass. 3. Aufl. W Budyschini, J. K. Drachstedt. 1774. XXIV, 738 S. 8°. fr. — Dass. 4. Aufl. W Budyschini, J. K. Drachstedt. 1782. XL, 539 S. 8°. — Dass. W Budyschini, J. K. Drachstedt. 1784. XXIV, 738 S. 8°. fr. — Dass. 5. Aufl. W Budyschini, J. K. Drachstedt. 1788. XL, 600 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, J. G. J. Breitkopf. 1789. Getr. Pag. 8°. — Dass. 6. Aufl. W Budyschini a Braždžanach [sic!], C. C. Rychtař. 1791. XL, 600 S. 8°. — Dass. W Budyschini, J. G. Arnold. 1794. XL, 738 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, J. G. Arnold. 1799. XVI, 738+148 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, C. H. Scholta. 1808. XL, 738 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, C. H. Scholta. 1818. XL, 556 S. 8°. fr. — Dass. W Budeschini, C. H. Scholta. 1825. XL, 550 S. 8°. fr. — Dass. W Budeschini, C. H. Scholta. 1828. XXXII, 704 S. 8°. fr. — Dass. W Budeschini, C. H. Scholta. 1833. Getr. Pag. 8°. — Dass. W Budeschini, C. H. Scholta. 1838. XII, 756 S. 8°. fr. — Dass. W Budeschini, C. H. Scholta. 1845. XII, 596 S. 8°. fr. — Dass. W Budeschini, E. M. Monse. 1854. XII, 600 S. 8°. fr. — Dass. W Budeschini, E. M. Monse. 1861. XII, 600 S. 8°. fr. — Dass.... Snowa pschehladany wudawk. W Budyschinje, E. M. Monse. 1870. VIII, 776 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschinje, E. M. Monse. 1871. VIII, 726 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschinje, E. M. Monse. 1881. 582 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschinje, E. M. Monse. 1883. 768 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschinje, E. M. Monse. 1889. 754 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschinje, E. M. Monse. 1907. 576 S. 8°. fr.

3398. Pschedawk k tym Njemskim a Sserskim Kyrlischowym Kniham we kotrym 61. nowe pschelozene Kyrlische, kiz w starych Kyrlisch. Knihach nesteja, knamakanju ſu... Njemskje a Sserskje... wondaty. W Budischini, Davit Richtař. 1732. 291 S. 8°. fr. [Titel u. Text auch in deutsch. Spr.:] Fortsetzung d. Deutsch- u. Wendischen Gesang-Buches...
3399. Pschedawk sto nowych rjanych Duchownych Kyrlischow a njekotrych krotkich Schtuežkow... k 6. Mohlej wohndate wot Adama Gottlob Schiracha. W Budyschini, J. K. Drachstaedt. 1768. 8°. fr.
3400. Pschedawk Modlitwow a Schpruchow kajz tejž krotsja Liturgia. o. O. (W Budyschinje.) 1828. 99 S. 4°. fr. [Dazu:] Musik-Anhang. Spjewarski Pschedawk.

3401. Nowy pschidawk Duchomnych Kyrluschow. W Budeschini,
C. H. Schołta. 1838. IV, 148 S. 8°. fr.
3402. Nowy pschistawk [ke khěrlušam]. o.O.u.J. 24 S. 8°. fr.
-
3403. Te Bwjate czerpenje nascheho Knesa a Sbožnika Jesom
Krysta steho Szenika Lukascha, kak toßame snjekotrymi
krótkimi Kyrlischemi... može spjewane bycz, pschełożene
wot Christophera Friedricha Fabera. o. O. 1745. A—Cs.
8°. fr.
3404. Schirach, Adam Gottlob. Sesbjerane sbotne Kruschki kraßnego
Božego Dara, aby Pschidawk woßom džesacz nowych
rjanych duchownych Kyrlischow a njekotrych krotkich
Sehtuečkow, ... W Budyschini, Davit Rychtar. 1756.
[XVI,] 623—714 S. 8°. fr.
3405. Ratza, Daniel Ehregott. Ton we Czašu teje Tyschnoszje
srudny ale psches rjane Kyrlische sašo sbudženy Ksches-
zian, aby... Wukładowanja dweju Kyrlischow... Budys-
chini, Christjan Schowta. 1761. 63 S. 8°. fr.
3406. Leske, Gottfried. Nowe Duchomne Kyrlische k Bożej česzi
a Knatwarenu Kscheszianskeje Zyrkwje wondate. o.O.u.J.
(1775.) 8 S. 8°. fr.
3407. Woltersdorff, Ernst Gottlieb. Ton duchowny Kjerlisch: Haj,
Jesus je troscht rjeschnika etc. kiž je wot... jako jene
wotmoļwenje na ton Kjerlisch: Moj Zbožnik je troscht
rjeschnika etc. we Njemskej reczi wohndaty, potom pak
tejch we druhich reczach čísciečzany, je wot Handrija
Gedana ... do Szerskeje Recze pschełoženy. o. O. 1782.
A—A11 S. 8°. fr.
3408. Njekotre duchowne Kyrlischje, k Roszenju teje Wjery a
Luboszje a Nadžijy tych Wjerjazych wohndate, wot M.H.
[2. wudawk]. We Budyschini, J. G. Monse. 1788. 8°. fr.
— Dass.... [3. Aufl.] W Budyschini, G. A. Rosenkranz.
1800. 42 S.—Dass.... (4. Aufl.) W Budyschini 1821.
3409. Evangeliske Stuečki a Kirlische we kotrychž ton prawy
Pucz k wjecznej Sbožnoszi psches Jesušowu Saßlužbu,
pokasany budže. Budyschini, Jurij Gotthold Monse. o.J.
(1793.) XVI, 142 S. 8°.—Dass. Budyschini, Chr.G. Matthiae.
[1793.] [XVI,] 143 S. fr.
3410. [Möhn, Rudolf?] Kyrlisch Berskim Bratram saxonskeho
Wojska do Pola Bobudaty. W Budyschini, J. G. Monse.
1806. 2 Bl. 8°. fr.
3411. Kapler, Jan Handri. Nowe duchowne Kyrlischje, kotrež
s Njemskeho pschełoži a Bam wudžjeła. Budyschini,
J. G. Monse. 1807. 94 S. 8°. fr.

3412. Kyrlisch Luda pschi Dompschindženju nascheho najlubſcheho Krala Friedrich Augusty z Warschawy do . . . Draźdžanow spjewany wot jeneho... Podawa ton 5. Januar 1808. o. O. u. J. 1 Bl. 8°. fr.
3413. Hetman, Mich. Njekotre duchowne Kyrlische. Lubowarjam Božeho Sſłowa . . . wohndate wot J. P. W Budyschini, J. G. Lehmann. 1815. 16 S. 8°. fr.
3414. Lubenski, Handrij. Woßomnacze Kyrluschow na ton czista-ljetny Jubel-Sswedzen teho Augspurgskeho Posnacza kscheszijanskeje Wjery... 1830 kiž moža Bo pschi Bożej Sſłużbi, kaž też w Schulach a w Domach spjewacz... W Budeschini, E. G. Monse. 1830. 16 S. 8°. fr.
3415. Herberch, J. Gottlieb. Dwaj nowaj duchomnaj Kyrluschaj wohndataj a sawoženaj. W Budeschini, E. G. Monse. o. J. (1836.) 8 S. 8°. fr.
3416. Dwaj Kyrluschaj k Spjewanju pschi Nuzeženenu tych Džeczi s Hornejhorki, s Małychdöbbec, s Mischonza . . . se Bwojim Wuczerjom J. G. Haußmannom do tej nowej natwarenej Schulje we Hornejhorzy ton 16ty Džen Oct. 1837. W Budeschini, Monse. o. J. (1837.) [4 S.] 8°. fr.
3417. Stange. Pschełoženje čjoch Kyrlischow. Roczny Dar na Hody, Jutry, a Sswjatki. Wojerezach, C. Ihring. 1845. 7 S. 8°. fr.
3418. Kilian, Jan. Spjewarske Weßelje aby 28 nowych duchomných Spjewow s Pschedawkom njekotrych starskich, kotrež je Sserbam k Weßelu. W Budyschini, E. M. Monse. 1846. 40 S. 8°. fr. — Dass.... Nowy, pschispor. Wudawk. W Budyschini, K. B. Hika. 1858. 8°.
3419. Neujahrsgabe in Liedern für wendische und deutsche Confirmanden von ihrem Seelsorger. Hoyerswerda, W. C. Ihring. 1846. 16 S. 8°. fr.
3420. Stange, Carl Emil. Erheiterungen in geistlichen Dichtungen u. Uebersetzungen. Stück 1: Zwei Übersetzungen. Ein Christgeschenk f. d. liebe deutsch-wendische u. wendisch-deutsche Schuljugend. Stück 2: Pschełoženje čjoch Kyrlischow . . . wot Stange. Stück 3: Neujahrsgabe in Liedern . . . Hoyerswerda, Heinze & Co. 1846. 8°. fr.
3421. Stange, Carl Emil. Ssweßelenja we duchomnych Khyrlischach a Pschełoženjach. 2. poredž. a . . . pschispor. Wudawk. Hoyerswerda, C. Ihring. 1848. V, 30 S. 8°. fr. Dazu: Přidawk. Wojerezach 1850. — Dass. 3. Aufl. 1854. VI, 50 S. — Dass. . . 4. verb. u. verm. Aufl. Hoyerswerda, J. Kulman. 1869. VII, 61 S. 8°.
3422. Njekotre duchomne Kyrluschje wudate wot jeneho Lubowarja Božeho Sſłowa. W Budyschini, Monse. 1847. 43 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschinje, Donnerhak. 1862. 48 S.

3423. Kilian, J. Khyrlusch Knesej Michałej Domaschzy s Komorowa pschi jeho sapokasanju do duchomnskeho sastojnsta w Noßaczizy poßweczeny. Snakładom B. H. Imischa 1849.
3424. Bjerka, Handrij. Sydom nowych duchomnych Khjerlusichow. W Budyschinje, K. B. Hika. o. J. (1859.) 16 S. 8°. fr.
3425. Khwalba Boża. Pschełožk pjatnaczych hymnow s jendželskeje do Berskeje rycze sa neßwacžidsku schulsku młodosz wot grofiny Amalie Riesch. Hoyerswerda, J. Kulman. 1859. 56 S. 8°. fr.
3426. Texty ƀwjateho pißma, duchomnych khěrlusichow a nabožnych spěwow, spěwane 4. njedželu po ƀwj. Trojicy, dñeň 28. junija 1863... Texte d. hl. Schrift, geistlicher Lieder u. religiöser Gesänge... (W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1863.) 11 S. 8°. fr.
3427. Thomson. Hymnus s Thomsonowych ljetnych cžabow, pschełoženy s jendželskeje rycze wot Amalie, grofiny Riesch. Hoyerswerda, J. Kulman. 1864. 7 S. 8°. fr.
3428. Brósk, Jurij. Cžiche khwilki pschi Božej studnicžzy. Khěrlusche a spěwy. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1872. 93 S. 8°. fr.
3429. Ssykora, A. Nastacže khěrlusichow „Ach wostań pschi naß s hnadu“ a „Jesuš, moja nadžija“. Woßebity wocžischež s „Porsta Božeho“. (Towařstwowe pißma Nr. 37.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 8 S. 8°. fr.
3430. Miónk, Pětr. Khěrlusche a spěwy. Seschiwk 1—5. W Budyschinje, Smoleř. 1876. 8°. fr.
3431. Miónk, Pětr. Khěrlusche a spěwy. W Budyschinje, Smoleř. 1879. X, 358 S. 8°. fr.
3432. Ssydom ƀwjedženśkich spěwow na Hody a Nowe lěto... pschełožil M. Urban. W Budyschinje, Smoleř. 1882. 12 S. 8°. fr.
3433. Schymko, J. Staré lube kěrlischki Blěpjanskeje woßady [porěđone wot Wjelana]. o.O.u.J. (W Budyšinje, Smoleř. 1884.) 16 S. 8°. fr.
3434. Wičaz, Ota. Wjelanowy kěrluš: Škowrončk ze serbskich honow II (1927), 5.
3435. Handrik, Matej. Jutrowné khěrluše z luda: Č. M. S. XL (1887), 71—73.
3436. U[rb]an, M[atej]. Kwaßny wěncžk s wonjeschkom — a) Liliju, b) Fijałku, c) Njesapomnicžku... Džewjecž duchownych khěrlusichow woßebje na pobožny kscheszíjanski kwaß... W Budyschinje, Ssmoleř. 1904. 31 S. 8°. fr.
3437. [Urban, M.] Ssedmory „wěruwusnawański“ khěrlusichk, sa „porjad Božaje ƀlužby“ trčbny, po wobzamknjenju Berbskeje hłowneje předaſskeje konferenzy (Hornj. saksk.

- Łužicy)...wudaty. (Pschedawk k Berbskim „Spěwařskim“). W Budyschinje, Ssmoleř. 1906. 4 S. 8°. fr.
3438. Urban, M[atej]. Kschiž a króna, abo: Psches póstne želenje k jutrownjej radosczi! Dwancze duchownych khěrlusich woſebje paczeřskim džeczom k wobnowjenju kschečeńskeho Bluba poſwjecžil. (Towařstwowe spiſy Nr. 124.) W Budyschinje, M. Ssmoleř. 1907. 48 S. 8°. fr.
3439. Tsi khěrlusche, kiž wobpschimaju wobhladowanje kschesčijanskeje zyrkwi na zemi w Bwětle Božeho Błowa, dale wužitne kedžbowanie na spěschnje běžacu... sachodnosć a wobžarowace snamjo Bwětnych a swjeſelace pschibyanje pobožnych we wobkedžbowanju nětzischeje młodziny,... o.O.u.J. (W Budyschinje, E. M. Monse.) 25 S. 8°. fr.
3440. Hungerski newesczínski Khyrlusch. Budeschini, F.A. Reichel. o. J. 2 Bl. 8°. fr.
3441. Wandrowski Khyrlusch a Roža Saronska. Budeschini, F. A. Reichel. o. J. 2 Bl. 8°. fr.
3442. Kyrlisch, wot tej dweju Džiwowdžjeszi. o.O.u.J. 1 Bl. 8°. fr.
3443. Njekotre duchomne Kyrluschje, o.O.u.J. 8 S. 8°. fr.
3444. Njekotre nowe duchomne Kyrlischje. o.O.u.J. 40 S. 8°.
3445. [Schindler.] [Jedyn serbski khěrluš.] o.O.u.J. [2 Bl.] 8°. fr.
3446. [Dwaj choraj: 1. S hľubiny wołam ja Bo, knježe, k tebi.
2. Pschi babylonskich rěkach Bedžimy.] o.O.u.J. 2 Bl. 4°.
3447. Khwal teho Knjeza moja duša! Sěsé khěrlušow přeložila W. Pfuhlowa rodž. Jakubec. o. O. u. J. 8 S. 8°.

In niederlaus.-wendischer Sprache.

3448. Jenč, K. A. Rukopisne serbske spěwařske: Č. M. S. XXVII (1874), 44—58.
3449. Jenč, K. A. Hišće jene rukopisne serbske spěwařske: Č. M. S. XXX (1877), 114—117.
3450. Jordan, H. Khěrlušove knižki Gregorija D...z lěta 1590: Č. M. S. XXXVII (1884), 166—172.
3451. Muka, E. Wjerbańske rukopisne spěwařske: Č. M. S. LXVIII (1915), 56—61.
3452. Mollerus, Albinus. Das Wendisch Gesangbuch, darinnen auff die hohen Fest die Introitus, Kyrie, und Prefation in Lateinischer und Wendischer Sprache, und die Geistliche und gebreuchliche Lieder, auch etliche Psalmen Reimweise begrieffen, und die Gebetlein, zusammengebracht. (Budissin, Mich. Wolrab. 1574.) 8°. [Vergl. Č. M. S. 1858. H. 2 u. 1872. H. 2.]

3453. Wohl eingerichtetes Gesangbuch, in welchem 442 der schönsten und erbaulichsten Lieder in die wendische Sprache übersetzt, und zum allgemeinen Gebrauch auf vieles Verlangen dem Druck übergeben. Cottbus, Kühn. 1760. 566 S. 8°. [Vergl. Č.M.S. XXXIII (1880), 98.] — Dass. u. d. T.: Wohleingerichtetes wendisches Gesangbuch, in welchen 442 der geistreichsten Gesänge, nebst einem neuen Anhange, von 124 der neusten ausgesuchten u. erbaulichsten Lieder zu finden, welche bishero nur geschrieben sind gesungen worden... Cottbus, Kühn. 1777. 714 S. + 23 Bl. 8°. fr. — Dass. Cottbus, Kühn. 1786. 714 S. + 23 Bl. 8°. fr. — Dass. Cottbus, Kühn. o. J. 714 S. 8°. fr. — Dass. 2. verb. Ausg. Cottbus, J. G. Kunzack. 1822. 714 S. + 24 Bl. 8°. fr. — Dass. 3. Ausg. Kottbus, G. W. Tornow. 1845. 688 S. + 20 Bl. 8°. fr. — Dass. ebda. 1854.
3454. Lübnowski Szárski Sambuch wó kotaremj Be namakaju 240. Kárlischow kenž s'teje bauerskeje Reži Bu pschestawónie wordowali wot Jana Gottlieba Hauptmanna. Lübbenau, Jan Mich. Driemel. 1769. 20 Bl. + 544 + 53 S. 8°. fr.
3455. Gebete in mancherley Anliegen zu beten, wie auch einige christliche Lieder für die Niederlausitzische Wenden... geschrieben. Modleňa wo schakich Nalažanach Be k' modleňu, ... Cottbus, Kühne. 1791. 151 S. 8°. fr.
3456. Fritza, Gotth. Christlieb. Bátowárske Knigli, wó kotarichz Be namakaju: I. Žajtschne a wázorne modleňa naw schykne dni psches zeli tižen. II. Modleňa, gaž Be k spoweži a k bohžemu blidu žo... do teje berskeje rézi pschestawónie... Cottbus, Kühn. 1797. 241 S. 8°. fr. — Dass. Spremberg, Säbisch. 1842. 241 S. 8°. fr. — Dass. Spremberg 1855. — Dass. K. 3. rasu schischežane. Cottbus, Scharp. 1893. 178 S. 8°. fr.
3457. Sserske Spiwarske-Knígli, wó kotarich te notieische nakuždi Zaß tog zeleg Léta richtowane, a woßebeňe pak radna Lizba tich rédneischich Sakopowarskich-Spiwaňow gromadu dwa hundert ſedim a žeweschžaſet ako teke ſedim rédnich Bátowaňow nate hušoke Bweženie Be namákuju. Cottbus, Kühn. 1806. 462 S. 8°. — Dass. Cottbus, G. W. Tornow. 1817. 462 S. 8°. fr. — Dass. Nowy psche-gledany a pořezeny Hud. Cottbus, G. W. Tornow. 1858. 462 S. 8°. fr.
3458. Bátowarske Knigli sa berske kscheszjanske Žeschi, k'schischczanu powdane wot ſekotarich Kscheszjanow Bárlinu ... [Přelož. D. Bohuw. Kopf]. Berlin, Trowitzsch. 1837. [32 S.] 8°. fr.

3459. **Bjatowańa gaź Be k Spojezi a k' bohżemu Blidu żo, s' nimskego pschestawone.** Cottbus, Tornow. 1842. 20 S. 8⁰. fr.
3460. **Sserske Duchowne Kjarliże gromadu** 571... 5. pschegléd. a porež. hud. Cottbus, G. W. Tornow. 1860. 736 S. 8⁰. fr. — Dass.... gromadu 573... 7. pschegléd. a porež. hud. Cottbus, G. W. Tornow. 1866. 750 S. 8⁰. fr. — Dass. 9. pschegléd. a porež. hud. Cottbus, Wilh. Rieschen. 1882. 768 S. 8⁰. fr. — Dass. 11. pschegléd. a pořežony hud. Cottbus, Maschize Berbska. 1884. 770 S. 8⁰. fr. — Dass. u. d. T.: Stare Berbske duchowne kjarliže... 12. pscheglédany a pořež. hud. (Towařstwowych knigłow Nr. 26.) Hoyerswerda, Aug. Lapstich. 1897. 792 S. 8⁰. fr. — Dass. u. d. T.: Sserbske duchowne kjarliże, Bogu k zescí a Berbskemu ludoju k hužytku. 13. hud., tych „nowych spiwařskich“ 3. hud. Cottbus, Maschize Berbska. 1901. 772 S. 8⁰. fr.
-
3461. **Kopf, H. Přijíz, kněz Jezus, a buž naš gósé** (S.-A.aus Łužičan). W Budyšinje. (E. M. Monse.) 1861. 8 S. 8⁰.
3462. [Bjatowanja při dopoludniejschich a wotpoludniejších božich službach. 1870.] (Cottbus, F. W. Brandt. 1870.) 16 S. 8⁰. fr.
3463. **Teschnař, J.F. Nowe bjatowařske knigły schyknym Berskim domam a bogabojasnym duscham pôruzone.** Hoyerswerda, Wenzel. 1875. 80 S. 8⁰. — Dass. unter dem Titel: Nowe Berbske módlitwy abo bjatowařske knigły schyknym Berbskim domam a bogabojasnym duscham pôruzone. 2. hud. (Towařstw. knigł. Nr. 23.) W Budyšyne, M. Ssmoleř. 1895. VII, 111 S. 8⁰. fr.
3464. **Stark, J. F. Módlitwy na schykne dny a zařy sa strowe, chóre, hobtužone, humerajuze a Bamodruge a sa te, kenž ksche k spōweži a k Bóžemu blidu hysch ... Do Berbskeje rězy pschestawjone a wendane...** W Budyšyne, Ssmoleř. 1881. 410 S. 8⁰. fr. — Dass. Hoyerswerda, Aug. Lapstich. 1898. VI, 410 S. 8⁰. fr.
-
3465. **Nowy [kaž tež 3. a 4.] pschistawk [kjarližow].** o. O. u. J. (Hoyerswerda, A. Lapstich.) 24 S. 8⁰. fr.
3466. **3. Pschistawk.** Nowy pscheglédany hudawk [delnjołužisk. khěrluschem]. o.O.u.J.(Cottbus, Albert Heine.) 15 S. 8⁰. fr.
3467. **Nachtrag einiger Lieder, welche schon grōßtentheils in den Niederlausitzischen wendischen Gesangbuche befindlich sind. Nach einer abgeänderten Uebersetzung, wie solche in einigen Kirchen gesungen werden ...** Cottbus, Kühn. 1800. 301 S. 8⁰.

3468. Pész rédne Kárlíže, kotare wö žednich ſerßkich Kniglach k namakańu néiſu. Ta luboſež k tim Berskim Lužam a woſebně k tim Žischem, jo mé wabila tich ſamich do Berskej Rézi pschestawisch. D[avid] T[raugott] K[opf]. o. O. 1810. 16 S. 8°.
3469. Kopf, Dabidt Traugott. Nekotare woſinarske a druge redne Karliže horduju tim lubim Niederlausitzkim Berskim do Rukowu dane. o. O. 1813. 32 S. 8°.
3470. [Schindler.] Žekowne Karliže sa ten wot Bohga hupscho-Boni, nam hobražoni Mér po dluikej, žaloſnej Woinie, a Prétkpschosbi sa te Strowé naschogo gnadnego Kralá 1814. o. O. u. J. [1814.] [8 S.] 8°. fr.
3471. Gesänge zur Feier des Reformationsfestes am 31. Octbr. u. 1. Novbr. 1817. In der Klosterkirche zu Cottbus aufgeführt von David Traugott Kopf. [Nr. 1—6 in niederl.-wendisch. Sprache.] (Cottbus,) Joh. Gottl. Kunzack. 1817. 16 S. 8°.
3472. Nowe Berske spotne — a jatschowne-Spiwaňa. K 1. rasu schischczezane. Spremberg, C.F. Säbisch. 1846. 64 S. 8°. fr.
3473. Post, J. C. Sterbelieder [niederlaus.-wendische]. o. O. u. J. [ca. 1846.] 16 S. 8°.
3474. Grüß, Mertin. Dwanasczo Kárlischow. Cottbus, Jul. Kandlár. 1864. 14 S. 8°. fr.
3475. [Teschnař, J. F.] 80 kjarližow ak nowy pschistawk k' spiwařskim kniglam. Hoyerswerda, J. Kulman. 1869. 58 S. 8°. fr.
3476. Teschnař, J. F. Die achtzig Kirchenlieder der Schulregulative. Wóbym zaſet duchownych kjarližow sa schulskimi regulativami. Hoyerswerda, J. Kulman. 1869. VIII, 119 S. 8°. fr.
3477. [Fritz, G. Ch.] [Delnjołužiski serbski khěrļuš: Saspy! tu luba Wás . . .] o. O. u. J. [2 Bl.] 8°.

F. Predigten.

3478. Frentzel, Michaël. Postwitzscher Tauffstein, oder christliche u. einfältige Teutsch-Wendische Predigt von der heiligen Tauffe, worinnen, was bey dem 1687. in der Kirchen zu Postwitz aufgerichteten zierlichen Tauff-Stein... in denen Mittags-Predigten... verfasset. Budíbin, Andr. Richter. 1688. XX Bl. + 135 S. 4°. fr.
3479. Rieger, Jurij Cunrad. Mała wutrobna Postilla, k pschi-sporenju teho wjerneho kscheszjanstwa we wjeri a ziwenju, aby Prjedowanja, nawschitke szenia tych nedzelow a Bwiatych dnow. Do Berskej recze pschełožena wot Jana Gottfr. Schowty a s jenej Predy-reczu wohnd. wot Jana Gottfr. Kühna. W Budeschini, Davit Richtar. 1751. 983 S. 4°. fr. [Titel auch i. deutsch. Spr.]

3480. Rentsch, Jan. Sserske Jubel-Prjedowanje wot Kwalby wjeczneho Boha . . . kotreż pschi Składnoszci teho polstaljetneho Jubel-Sswedzenja, kiž to Berske Prjedarske Towarstwo w Lipsku ton 10. Dec. 1766 wobendže . . . s Prjedyrycżu Jurja Moehnja. W Budyschini, Rychtar. o. J. (1766.) 40 S. 8°. fr.
3481. Moehn, [J.]. Ton modlitwy dostoñny Boh we pschihotowanju tych Žnjow. Žnjowe Prjedowanje. Görlitz, Fickelscher. 1773. 20 S. 8°. fr. — Dass. 2., nowy wudawk. 1798. Hoyerswerda, J. Kulman. 1863. 16 S. 8°. fr.
3482. Steinhofer, Fr. Krystoph. Jene Wopomnenje aby Prjedowanje na ton Text wot subeneho Ssyna, pola Lukascha 15, 11—24 . . . do Berskeje recze pschełożene w Ljeczi 1783. W Budyschini, J. D. Helmerß. (1783.) 31 S. 8°. fr.
3483. Prjedowanje kotrež je na 23. Nedželi po Bw. Trojizy 1805 wot jeneho Rußowskeho Wojskeho Duchowneho pod frej Nebešami na Schlesinskej Mjesy dzeržane . . . do Sserskej Rycze pschełożene . . . o.O.u.J. (1805.) 16 S. 8°. fr.
3484. Haenisch, Christian Gottlob a Jan Handrij Kapleř. Sserbska Postilla, aby Prjedowanja nawschje Nedželje, Roczne Czały a wulke Bwjate Dny psches zyłe Ljeto . . . a s Pschidawkom nowych Kyrlischow. Budyschini, J. G. Monse. 1807. 603 + 41 S. 4°. fr.
3485. Franka, August Hermann. Prjedowanja na nedželje a Bwjate dny, dzeržane a w njemskej reczi wohndate . . . kotrež je do Berskej recje pschełožal Ernst Rychtar. [Portr.] Löbau, J. Chr. Sam. Pilz. 1826. 707 S. 4°. fr.
3486. Hattaß, K. Dze ma ton Kscheszian we jenym Sswjeczi, kiž jemu wele Sledo pokaże, Bwoje Wukhowanje pytač? Prjedowanje . . . dzejž ton Mordar Michał Wernar s Komorowa psches Mecz . . . k Ssmerczi Budženy bu. W Budeschini, E. G. Monse. o. J. (1836.) 20 S. 8°. fr.
3487. Brosk, Handrij. Prjedarski Łoß na tym nowym Kerchobi we Hornejhorzy pschi tym prjenim Porobi ton 2. Mjerza 1840 sa tej dwje Gmejni w Hornejhorzy a Czornychnoßlizy. W Budeschini, Monse. o. J. (1840.) 8 S. 8°. fr.
3488. Brosk, Handrij. Nascha Semja je jena Ruka teho Knesa. Prjedowanje k Dopomneczu na Ssweczenje teho noweho Kerchoba w Budestezy . . . 1841. W Budeschini, Monse. o. J. (1841.) 12 S. 8°. fr.
3489. Freseniuß, J. Ph. To Bwjate hodowne Dźjeło tych Bethlehemskich Pastyryow. Prjedowanje na 2. Džen Hodow (1841). W Budyschini, Monse. o. J. (1841.) 24 S. 8°. fr.
3490. Jakub, Ernst Traugott. Kak Kscheszian we tutym srudnym a česchkim Ljeczi Bwoje žnenske Žonowanje wobhladacz

- ma? Žnjowe Prjedowanje džerž... 1842. 2. Sałožk. W Budeschini, E. M. Monse. o.J. (1842.) 16 S. 8°. fr.
3491. Seileř, Handrij. Prjedowanje na prjenim mišionskim Swedzenju Wojerowskeho Mišionstwu pomoznemu Sjenoczeństwa, 24. Džeń Jutromnika 1844 we Berškej evangel. Zyrkwi Wojerezach džeržane... spschistajenej Wołtarnej Modlitwu wot Krystiana Kubizy. Hoyerswerda, C. Ihring. o.J. (1844.) 16 S. 8°. fr.
3492. Jakub, Ernst Traugott. Te zyrkwinske Mucženja naschego Cžaba. Sa evangelskich Kscheszianow wopomnene we Prjedowanju, kotrež na Swedzenju Wobnowenja Zyrkwje, 31. Džen Okt. 1845 džeržesche... W Budyschini, G. Schlüssel. 1845. 18 S. 8°.
3493. Kilian, Jan. To nusne Nakedžbubranje lutherskich Kscheszianow pschi njetsischim Wjerymucženju. Reformationske Prjedowanje ton 31 ty Okt. 1845 džeržane... We Budyschini, E. M. Monse. 1845. 71 S. 8°.
3494. Lubenski, Handrij. Jesuš we Domi Pobožnych. Schtyri Prjedowanja se Sawostajenstwa... wudate wot Ernsta Bohuwjera Jakuba. (Maczieńzych Spišow Nr.1.) W Budyschini, Macziza Berbska. 1847. 52 S. 8°. fr. — Dass. 2. wudawk. ebda. W Budyschini, Maćica Serbska. 1858. 52 S. 8°.
3495. Stange, Karl Emil. Erinnerungen an den 31. October 1517 und 18. Februar 1546 u. 1846. Skizze zweier zum Gedächtniß Dr. Martin Luthers u. seiner Kirchenverbessezung... in deutscher u. wendischer Sprache gehaltenen Predigten. Hoyerswerda, W. C. Ihring. 1847. 27 S. 8°. fr.
3496. Jakub, Ernst Bohuwjer. Tón Knes je mój Pastyr. Prjedowanje pschi prjenej evangelskej Berbskej Božej Sslužbi we kschiźnej Zyrkwi w Draždžanach... 10ty Dez. 1848 s dalischej Poweszju wot tutych Berbskich Kemschow jako Hodowy Dar. W Budyschini, K. B. Hika. o.J. (1848.) 20 S. 8°. fr. — Dass. 2. Wotčisichež. (Maczieńe Spišy 4.)
3497. Harless, C. G. A. Wohenjowa chczeniza Bwjatkowneho wopomnenja. Prjedowanje... 17. Meje 1849. Njetko... s njemskeje do Berbskeje rycžje pschełožene... wot J. K. Mrósa a J. A. Schołty. W Budyschini, Weller. 1849. 15 S. 8°. fr.
3498. Stange, Carl Emil. Erinnerungen an die Jahre 1648, 1748, 1848 und andere. Skizze... in deutscher u. wendischer Sprache gehaltenen Predigt. Hoyerswerda, W. Erbe. 1849. 24 S. 8°. fr.

3499. Brosk, Handrij. Kraßne Bu te płody ziweje wjery. Prjedowanje na nedżelu Lätare 10. dźeň Mjerza 1850 dźeržane w kschižnej zyrkwi we Draždžanach ... W Budyschini, K. B. Hika. o. J. (1850.) 16 S. 8°.
3500. Jakub, Ernst Bohuwjer. Wjerny kscheszian pod Božim prutom. Prjedowanje dźeržane w cžašu shromadneho horjenja 17. nedž. po Bw. Trojizy 1850 ... (Macžicžne spišy 13.) W Budyschini, Macziza Berbska. 1850. 20 S. 8°. fr.
3501. Thieme, Moritz. Wsmicže to słwo horje s cžičej myſlu. Prjedowanje na 2. nedželu po Bwj. trojizy 9. jun. 1850 w kschižnej zyrkwi w Draždžanach dźeržane. W Budyschini, K. B. Hika. o. J. [1850.] 22 S. 8°. fr.
3502. Stange, C. E. Erinnerungen an 1848, 49 u. 50, oder Umutz, Besinnung, Umkehr. [Auszug aus 3 wendischen Predigten.] Hoyerswerda 1851.
3503. Jakub, Ernst Bohuwjer. Eli a jeho Byňaj aby Bože ſudy na słych starskich a džjeczoch. Prjedowanje ... 1852 dźeržane... W Budyschini, (K. B. Hika). 1852. 14 S. 8°. fr.
3504. [Krūgař, H. A.] Prjedowanje dźeržane Nedželu Misericordias Domini 25. Haperl. 1852 w Porschiskim Božim Domi. We Budyschini, E. M. Monse. o. J. (1852.) 22 S. 8°.
3505. Krūgař, H. A. Prjedowanje po sbožnym Skončenju nebo Knesa Ernsta Bohuwjera Jakuba... Fararja pschi Zyrkwi Bw. Michała w Budyschini ... 19. Febr. 1854 ... dźeržane. W Budyschini, K. B. Hika. o. J. (1854.) 24 S. 8°. fr.
3506. Schneider, Jan. Cžjelne Prjedowanje pschi porebi teho sabiteho bura ... młodzenza Gottl. Hauptmannna we Lje-wałdzi ... dźeržane. Löbau, Durold. 1855. 10 S. 8°. fr.
3507. Woltersdorf, Ernst Bohumił. Kraßna khwalba wumoženeho rjeschnika. Prjedowanje ... Do Berbskeho pschełož. [wot Łahody] [Portr.] Löbau, Durold. 1855. 20 S. 8°. fr.
3508. Ball, Ernst Bedrich. Tekel, to je: Ty By na wasy waženy a By lóžki namakany. Prjedowanje na Bwedženju semretych dźeržane ... do Berbskeho pschełožil K. A. Fiedler. W Budyschinje, Bedrich Hika. 1858. 24 S. 8°. fr. — Dass.... 2. wudawk. W Budyschinje, Bedrich Hika. 1859. 20 S. 8°. fr.
3509. Imisch, J. H. Kóždy kscheszian dyrbi Bo na mišionstwi wobdžjelicž. Prjedowanje na Berbskim mišionskim Bwedženju w hornym Wujesdzi na Jana 1857 dźeržane. Hoyerswerda, J. Kulman. 1858. 19 S. 8°. fr.
3510. Merwa, Jan. Prjedowanje pschi džjelenju Berbskich wbow: Mochołza, Schtyrjoch Dubow, Stareho Lubolnja, Napadža a Samostow wot jich dotalneho zyrkwineho sjednoczenia we Dubzu, s božmeprajenjom tym Sserbam we meni

- sawost. wudowy nebo kn. duch. Halki we Dubzu... s krótkim pschidawkom s zyrkwinych khronikow s Dubza. Hoyerswerda, J. Kulman. o.J. (1858.) 18 S. 8°. fr.
3511. Kordina, J. P. Mißionstwo Knesowe díjelo. Prjedowanje na Berbskim mißionskim Bwedźenju w Hodžiju na Jana 1861 dzeržane. Hoyerswerda, J. Kulman. 1861. 16 S. 8°. fr.
3512. Imisch, H. Bjercze Bo po potrjebnosćzach Bwjatyh horje. Prédowanje na Berbskim zyrkwinym Bwjedźenju Gustav-Adolfskeho sjenoczeństwa w Porschizach na Michała 1862 dzeržane. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1862. 16 S. 8°. fr. — Dass.... 2. wudawk. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1862. 16 S. 8°. fr.
3513. Auerswald, O. Th. Stary Bóh je hishcze žiwy! Wobeschérne wopišanje wurycza studnje na farskim dworje w Ponikawje a kajki džiw je Bo pschi tym podał s Božim dopuszczenjom, kaž tež prédowanje 4. njedželu adventa 1866 prédowane. [Přeł. wučeř Kulman.] Hoyerswerda, J. Kulman. 1867. 31 S. 8°. fr.
3514. Imisch, H. Nusa a pomoz bjes kschescžianstwom. Tsi prédowanja wo snutskomnym mißionstwie. Hoyerswerda, J. Kulman. 1869. 51 S. 8°. fr.
3515. Kordina, J. Rycě na pokutnym pjatku, 26. febr. 1869, w Minakale pschi pohrebje hajnka, knjesa Roberta Mauki, kiž bu na Pbowjanskich mjesach džen 21. februara skónzowany namakany, dzeržane. Hoyerswerda, J. Kulman. 1869. 8 S. 8°. fr.
3516. Möhn, A. Th. Rudolph. Pohrebne prédowanje. Zdželuje K. A. Jenč; Č. M. S. XXII (1869), 100—103.
3517. Kalich, [Khorla.] Tón Knjes a czi Evangelszy w rospróschenju. Prédowanje, na lětnym swjedźenju Gustav-Adolfskeho towarstwa... 25. sept. 1872 w Maleschezach dzeržane. W Budyschinje, Donnerhak. 1872. 12 S. 8°. fr.
3518. Imisch, H. Domjaza klětka. Epistolske prédowanja zyleho zyrkwineho lěta. S pschidawkom Bwjedźeńskich, skladnosćiowych a druhich woſebitych prédowanjow. (Towarstwowe spišy Nr. 46.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1876. XXII, 1080 S. 8°. fr.
3519. Při wěrowanju. [2 wěrowanskej wšelakej prédowanji.] o. O. u. J. (We Budyschinje, E. M. Monse. 1876. u. w Budyschinje, Smoleř. 1877.) 4°.
3520. Jakub, Jurij. Jesuš Bo klapa wo durje wutrobow! Prédowanje 2. njedž. adv. 1876 w Draždžanach w kschižnej zyrkwi dzeržane, s pschidatymi powjesczemi wo prěnich 25 lětach Berbs. evang. kemschenjow w Draždžanach, wudate. W Budyschinje, Smoleř. 1877. 20 S. 8°. fr.

3521. Kordina, J. Njewupańče s wascheho twjerdeho hroda! Napominařske Blowo w cžašu nadpada a sawjedźenja Irvingianow, prědował 2. njedželu po Bwjatej Trojizy 1878 w Minakalskim Božim domje. W Budyschinje, Smoleń. 1878. 16 S. 8⁰. fr.
3522. Kschižan, Khorla Bohuwěr. Njewěscze wy, kajkeho ducha džeczí wy sće? Prěniczki z prědařskeho pola sahe dokonjaneho lubeho Sserba Khorle Bohuwěra Kschižana s pschidawkom Berbskeje žarowanskeju ryczow pschi jeho khowanju. W Budyschinje, Smoleń. 1878. 15 S. 8⁰. fr.
3523. Jakub, Jurij. Bethlehem Ephrata. Prědowanje Boži džeń 1879 w Njeßwacžilskim Božim domje džeržane. o.O.u.J. (W Budyschinje, Smoleń. 1879.) 8 S. 8⁰. fr.
3524. Renč, Marćin. Gustav - Adolfske towařstwo — ryčeřski wojowarz za evangelsku věru. Prědowanje na Gustav-Adolfskim swjedźenju w Ketlicach 12. sept. 1880. W Budyschinje, Smoleń. 1880. 14 S. 8⁰. fr.
3525. Rüling, L. B. Euere Klagelieder sollen zu Freudenpsalmen werden! Predigt... bei der Jahresfeier des Dresdener Hauptvereins der Gustav-Adolf-Stiftung am 18. August 1880 in der Petrikirche zu Bautzen gehalten... Wendische Ansprache des G[eorg] Jacob bei derselben Feier nebst deutscher Uebersetzung. Bautzen, E. M. Monse. (1880.) 18 + 3 + 3 S. 8⁰. fr.
3526. Jakub, Jurij. Boži sakoń. Prědowanja wo Božich džežacż kasnjach w Njeßwacžilskim Božim domje I.—X. njedž. po Bwj. Trojicy 1880. (Towařstw. pišma Nr. 71.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1882. 95 S. 8⁰. fr.
3527. Kalich. Tsi wažne praschenja na Bwědomnje evangelskich lutherskich kschescžianow. Prědowanje... 9. njedželu po Bwj. Trojizy w Michałskej zyrkwi w Budyschinje. W Budyschinje, Wudawař. 1883. 12 S. 8⁰. fr.
3528. Jakub, Jurij. Wy dyrbicze Bwój kermuschny Bwjedžen tak Bwjecžicz, so je pytnycz: Jesuš pokhodži bjes wami! Prědowanje... 20. oktobra 1884 w Njeßwacžilskim Božim domje džeržane. W Budyschinje, Ssmoleń. 1884. 12 S. 8⁰. fr.
3529. Jakub, Jurij. Prawe Blubjenja wěrjazych Sserbow w zusbje. Prědowanje je w kschižnej zyrkwi w Draždān. 15. jun. 1884 džeržane... W Budyschinje, Ssmoleń. 1884. 12 S. 8⁰. fr.
3530. Jakub, Jurij. Knjesowa modlitwa. Prědowanja wo Bwjatym wótczenaschu w Njeßwacžilskim Božim domje XI.—XXI. njedž. po Bwj. Trojizy 1884. (Towařstwowe pišma Nr. 80.) W Budyschinje, M. Ssmoleń. o.J. (1884.) 87 S. 8⁰.

3531. Kschižan, [Jan]. Dwě prědowani na sałožku Mat. 18, 10-14 a Luk. 2, 41—52 w Hodžijskej zyrkwi. Budyschin, Smoleń. 1885. 24 S. fr.
3532. Mróšak, O. Nascha najbwjecžischa kscheszijanska wěra. Dźel 1: Prědowanja wo přenim artiklu. (Towařstw. spiś. Nr. 87.) W Budyschinje, M. Ssmoleń. 1886. 8°. fr.
3533. Kalich, Khorla. Nascha najbwjecžischa kscheszijanska wěra. Dźel 2: Prědowanja wo druhim artiklu. Położca 1. (Towařstw. piśma Nr. 91.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1887. V, 166 S. 8°. fr.
3534. Imisch, H. Sslepy Bartimej — hnujaze snamjo pohanstwa. Prědowanje, na Berbskim mißionskim Bwjedženju 13. jun. 1888 w Božim domje Michałskeje wosady w Budyschinje. W Budyschinje, M. Ssmoleń. 1888. 12 S. 8°. fr.
3535. Jakub, Jurij. Boži lud w zusbje a tola domach pschi Jesušu. Prědowanje w kschižnej zyrkwi w Draždžanach 2. njedželu adventa 1888 jako na dnju 40 lětneho wobstacza Draždžanskich Berbskich kemschenjow. W Budyschinje, Ssmoleń. 1888. 12 S. 8°. fr.
3536. Imisch, H[endrich]. Dopomjenki se Bwjedženja snutskownego mißionstwa w Budescžanskim Božim domje na stolětnym pohrjebnym dnju njebo Jana Michała Budarja. S pschedbłowom, Bwjedžeńskim prědowanjom a schtyrimi Bwjedžeńskimi rycžemi. W Budyschinje, Smoleń. 1889. 29 S. 8°.
3537. Jakub, Jurij. Žnjowe prědowanje 18. augusta 1889 w Nje-Bwacžilskim Božim domje dzeržane ... W Budyschinje, Marko Ssmoleń. 1889. 10 S. 8°. fr.
3538. Kschižan, J. Pschirunanie wo njeplónym figowzu. Prědowanje w Hodžijskim Božim domje 20. njedželu po Sswj. Tr. pschi składnosći zyrkwineje visitazije dzeržane. W Budyschinje, Ssmoleń. 1893. 12 S. 8°. fr.
3539. Waltař, Kh.J. Sswjedžeńskie prědowanje na bibliskim Bwjedženju Mückenberkskeho bibliskeho towařstwa w Klětnom 23. meje 1893. Hoyerswerda, O. Hentschel. 1893. 12 S. 8°. fr.
3540. Waltař, Kh. J. Sswjate rachnowanje w kscheszijanskim žiwjenju. Prědowanje ... 3. njedželu po Bwj. Trojizy w Budestezach dzeržane. W Budyschinje, Ssmoleń. o. J. 11 S. 8°. fr.
3541. Sarjenk a Domaschka: Sswjataj sakramentaj. Sakrament Bwjateje kscheženizy a sakrament Bwjateho wołtarja w katechismušowych prědowanjach. (Towařstwowe spisy Nr. 113.) W Budyschinje, Marko Ssmoleń. 1901. IV, 151 S. 8°. fr.

3542. Selle, Bjedrich. Evangelij w Rakuskej — schaz w hlinanych Budobjach. Prědowanje... džeržał 15. okt. 1903 w Krjebjanskej zyrkwi. W Budyschinje, Ssmoleř. 1904. 14 S. 8⁰. fr.
3543. Jakub, Jurij. Lubi, lubi Serbjo wobsamkńče dale Bože Błowo w maczeńnej rěčzi do Bwojich wutrobów! Prědowanje... 13. jun. 1905 na bibliskim Bwjedźenju w Bukezach. (W Budyšinje,) M. Ssmoleř. 1905. 10 S. 8⁰. fr.
3544. Jakub, Jurij. Džerž twoju krónu twjerdźe! Wotbalne prědowanje, s kotrymž je Bo 2. njedželu adventa 1906 se ſerbskej Draždánskej woſadu w kschiźnej zyrkwi rožnował. W Budyschinje, Ssmoleř. (1906.) 10 S. 8⁰. fr.
3545. Jakub, Jurij. Ja bym s tobū, praji tón Knjes, so bych cži pomhał. Sswjedźeńske prědowanje 29. hapr. 1906 na Bwjedźenju schlesyskeho tow. sa snutskowne miſionstwo we Wojerezach džeržał. W Budyschinje, M. Ssmoleř. 1906. 11 S. 8⁰.

In niederlaus.-wendischer Sprache.

3546. Fritza, Gotthilf Christlieb. Niederlausizké-ſerbske Prátkárské-Knígli, wó kotarichž na kuždu neželu psches zele léto, na te huſoke a druge Bwežene, na Krystuſowe scherpeňe, ... jadno prátkowaňe, kotare na te neželske a Bweženske Evangelia žo k'namakaňu jo, k'schisiczeňu powdane. Cottbus, Kühn. 1792. 830 S. 8⁰. — Dass. 2. Rahsu schischczane. Spremberg, Saebisch. 1842. 810 S. 8⁰. fr.
3547. Fritza, Gotthilf Christlieb. Prátkowaňe na prédnu neželu po tschoch Kralach, sa tim ako na neželu po nowem lésche Strobizach jaden welizki hogen bul, a huschej pol hundert Gospodarow, wowschosz pak stare a mlode na tschi Hundert Be wotpaliſi běchu... powdane. Cottbus, Kühn. [1796.] 23 S. 8⁰. fr.
3548. Reinhard, Franz Volkmar. Prátkowaňe na prednu Neželu po Bweťi Tschojosczi wó tom Lesche 1809. Do ſerskeje Rezi pschestawóne wot David Traugott Kopf. o.O. 1810. 32 S. 8⁰. fr.
3549. Schindler, J[ohann] Sigismund] F. To prédne wot 21 prátkowaňow Bweženskich na Nowe Léto. Berlin, Doench. 1824. 63 S. 8⁰. fr.
3550. Schindler, J[ohann] Sigismund] F. Sbuženie sa Kschescziani kótare k'Spojezi a k'Bohžem Blidu hisch k'sche, a teke na chornej Postolli wó scheſčzich Prátkowaňach stich domaznich Bweženskich Prátkarskich'Kniglow rosmei... Berlin, Trowitzsch. 1825. 110 S. 8⁰. fr.

3551. Schindler, J[ohann] S[igismund] F. Domaznich prátkařských Kniglow predni Žel, wó kótaremž te predne žaſech Bweženske Prátkowaňe . . . Berlin, Trowitzsch. 1825. 60 S. 8°. fr.
3552. Schindler, J[ohann] S[igismund] F. Domaznich Prátkakařských Kniglow 2 Žel, wó kotaremž 56 Prátkowanow na kuždu Neželu a Bwežen psches zele Léto, kotare wó prednem Želé wotschischczane niebu, a Pokasar na hobei Žela. Berlin, Trowitzsch. 1829. 8°. fr.
3553. Schindler, J[ohann] S[igismund] F. Prátkarske Knigli wó dwé Želach žož 66 Prátkowanow, tak až na kuždu Neželu a Bwežen psches zele Léto jadno Prátkowaňe k'namakaňu jo... Berlin, Trowitzsch. 1829. XVI, 392 S. 8°. fr.
3554. Spurgeon, C. H. Te rosnaſone plowy. Jadno prátkowaňe žaržane. Cottbus, Paul Schmidtchen. 1850. 16 S. 8°. fr.
3555. Teschnař, F. Sslédne prátkowaňe na II. nieželi po Bwétej tschojosczi 1862 žaržane we choschobuskej Berskej zerkwi. Cottbus, A. Heine. (1862.) 16 S. 8°. fr.
3556. Albin, Th. Prátkowaňe na bibliski Bwézeň w'Borkowach ten 31. Oktober 1864 žaržane... Cottbus, A. Heine, 1864. 16 S. 8°. fr.
3557. Teschnař, J. F. Ton Knés jo mój pastyř! abo přatkařske knigły na evangelije zelego léta k'natwařenú we pšchawej wére a k'roschyraňu togo krajeſtwa Bóžego. Cottbus, F. W. Brandt. 1869. 727 S. 8°. fr. — Dass. 2. hudawk. Cottbus, Brockmeier. 1879. 546 S. 8°. — Dass. 3. hudawk. Cottbus, Brockmeier. 1892. 546 S. 8°.
3558. Haußig, K. Prátkowaňe. Pschistawk: „To tužne poňežele“. Hoyerswerda, G. Wenzel. 1879. 15 S. 8°. fr.
3559. 4 Prátkowaňa 1. na žnowny Bwézeň, 2. reformazioński Bwézeň ... ako pschistawk k'přednemu hud. Tešchnařovych prátkarskich kniglow. Cottbus, Brockmeier. 1879. 27 S. 8°. fr.
3560. Spurgeon, C. H. Hubužeze a roswjaſeleze prátkowaňa. Do Berskego pschestawil C. Schwela. Cottbus, P. Schmidtchen. 1880. 96 S. 8°. fr.
3561. Spurgeon, C. H. Te rosnaſone plowy. Jadno prátkowaňe žaržane. Cottbus, Paul Schmidtchen. 1880. 16 S. 8°. fr.
3562. Pschigrono k Spurgeonowym prátkowanam. o.O.u.J. (Cottbus, P. Schmidtchen. 1880.) [4 S.] 8°. fr.
3563. Spurgeon, C. H. Ta potajmnoscž jadnog gluzneg žyweňa. Jadno prátkowaňe. Cottbus, Fr. Goling. (1882.) 14 S. 8°. fr.
3564. Jadno Prátkowaňe na Neželu Invocavit sa tim do Berbskego pschestawjone a schischežzane, ak jo wó nimskej Rézi. Wittenberg, Charisiuß. o.J. 32 S. 8°. fr.

3565. Jadno Pratkowanje na Neżelu Oculi, sa tim do Berßkego pschestawjone a schisheczane jak jo woe nimskej Rézi. Wittenberg, Charisiuß. o. J. 24 S. 8°.
3566. Jadno Pratkowanje na Neżelu Judica, sa tim do Berßkego pschestawjone a schisheczane ak jo woe nimskej Rézi. Wittenberg, Charisiuß. o. J. 28 S. 8°. fr.
3567. Jadno Pratkowanje na Neżelu Palmarum, sa tim do Berßkego pschestawjone a schisheczane ak jo woe nimskej Rézi. Wittenberg, Charisiuß. o. J. 23 S. 8°. fr.

G. Christlich-evangelische Belehrung und Erbauung.

3568. Crüger, Johannes Christoph. Die Erkänniß des Heils, Das ist: Kurtze und einfältige Frag-Stücken... In Deutscher u. Wendischer Sprache... auffgesetzt... Budißin, Johann George Hünel. 1714. 72 S. 8°. fr.
3569. Schlencker, Christoph. Der kurtzgefaste kleinere Himmels-Weg Deutsch und Wendisch, bestehend in den leichtesten Fragen des wahren Christenthums... Budißin, H.S. Hübner. 1722. [38,] 368 S. 8°. fr.
3570. [Böhmař, Jan.] Krotke Rozwuczenje, kak bohabojasni Kschesczienjo Nedželu prawje Bwecic̄ dyrbja. S njemskeje... recze pschełožene a 3. molej czisheczane. o.O.u.J. (1729.) [30 S.] 8°. fr.
3571. Schtware Posnac̄je Kschesczianskeje Wjery, Smenom: I. Japosttolske, II. Nizenske, III. Athanasiske, a IV. Augspurgske we Njemskej a hornej Lužiskej Sserskej reczi wudate wot tych Schtyrjoch Evangeliskich Prjedarjow... Budeschini, Davit Rychtař. 1730. 195 S. 8°. fr.
3572. Lütkemann, Joachim. To Predy-Woptanje Bożej dobroty, kotrež psches Božu nadu, wbboxim cžašu we tem mjeszi Wolffenbüttel prijotk nebysche... Njetko pak... do hornej Lužiskeje Berskeje recze pschełoži... Jan Pech. Budeschini, Gottfr. Gottl. Rychtař. 1735. [XXXII,] 845 + [36] S. 8°. fr.
3573. Pech, Jan. Tu sadžjewanju nadu Božu knaschemu Wobročenju, nebesche na Bwedžen Bwjateho Scžjepana, 1735. o. O. u. J. (W Budyšinje, G. G. Rychtař. 1735.) 31 + 235 S. 8°. fr.
3574. Krotke Roswuczenje k Sbožnobz̄i we kotremž te najwo-bebnische a kdostac̄u teho wjeczneho Sboža najnusnische Wjernobz̄je s Božeho Pišma... pschełožene wot... Krystofa Fridricha Fabera. Löbau, E. H. Reimers. 1736. [X,] 179 S. 8°. fr.

3575. [Pech, Jan.] Ta wulka Sboźnosz we Krystu Jesuśu, kotraż nam we Bwjatej chczenzy schenkowana je, do Berskej reczje pschełožena wot jeneho, kiž rad druhim te schazy Bwjateje chczenzy zył snajomne sežinie... Löbau, E. H. Reimers. 1737. [24 S.] 8°. fr. — Dass. W Budyschini, Jurij Gottl. Monse. 1791. [16 S.] 8°. fr.
3576. Pech, Jan. Krotke Wustajenje teje Sboźnosze, aby ton wot Boha wustajeny pucź, po kotrymž ezi, kiž sboźni bycz zydza, hieź, to je, schto woni wjericž a czinicž maja;... s Pschidawkom njekotrych praschenjow. [Titel u. Text auch in deutscher Sprache:] Kurtze Heils-Ordnung... Löbau, Ehlert Hen. Reimers. 1737. 239 S. 8°. fr.
3577. Krotke wustajenje teje Sboźnosze aby sboźne posnaczje teho sboźa w praschenjach a wotmolwenjach... Budeschini, Gottfr. Gottl. Rychtař. 1737. 224 S. 8°. fr.
3578. Arndt, Jan. Teho ducha a troschta połnego wucžerja... Jana Arndta Schesz Knihi wot wjerneho Kscheszianstwa, ton 1.—2. Thel. Dżeż ta sboźna pokuta, wutrobne roskacžje... pschi kotrychž Bo tesch ta Paradiß-Saradka namaka... a do Sserskej recze pschełožene wot Jana Gottfrieda Kühna. Budeschini, Davit Rychtař. 1738—39. 1009 + 592 S. 8°. fr.
3579. Arnd, Jan. Schesz Knihow wot Wjerneho Kscheszianstwa. Do horneje łužiskeje Berbskeje Ryczje pschełožene wot Jana Gottfrieda Kühna. Njetk pak... pscheladane a poredzene... snoweho sałożene wot Handrija Lubenskeho. W Budeschini, E. G. Monse. 1829. LVI, 1216 S. 8°. fr.
3580. Wucžba wot Spocžatka teho Kscheszianstwa, aby krótke Roswuczenie wot tych najnusnischich Wucžbow teho Kscheszianstwa, woſebje sa tych, kotsiž k prjenemu Molej k Božemu Blidu hieź chzedža. 7. Aufl. W Budyschini, F. A. Reichel. (1741.) 58 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, E. E. Kliemand. (1741.) — Dass. W Budyschini, Aug. Heinr. Winkleř. 1789. 36 S. 8°. — Dass. W Budyschini, Christ. Gotth. Matthia. 1792. 36 S. 8°. — Dass. W Budyschini, Christ. Gotth. Matthiä. 1807. 36 S. 8°. — Dass. W Budyschini, Christ. Gotth. Matthiä. 1810. 36 S. 8°. — Dass. 8. Aufl. W Budyschini, Jan Gottl. Wiczas. 1830.
3581. Evangeliske Wustajenje teje Nady, kak jena duscha steje hegen praudosze a fromnosze delje, a k posnacžu Bwojeho rjeschneho hubenstwa pschiwedžena; na to pak k tym ranam Jesusowym wedžena budže... We schtyrjoch Rosrecženjach... Löbau, Christ. Willh. Reimerß. 1743. [XVI,] 240 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, Aug. Heinr. Winckler. 1768. 242 S. 8°. fr.

3582. Lōscher, Valentin Ernst. Zyrkwine Kluczje, aby nusne Roswuczenja wot kscheszijanskich zyrkwinych a Bwjatykh Waschnjow . . . pschełożene wot Adam Gottlob Schiracha, njetko snowa . . . pscheladane . . . [4. Aufl.] We Budyschini, F. A. Reichel. o. J. (1750.) 99 S. 8°. fr.
3583. Grünwald, Mertyn. Prjene Buchstaby teje Kscheszianskeje Wuczby, bes kotreho praweho Wjedženja nichtó sboźny budź nemoże, tym Džjeczom a Newuczénym, . . . kiž prjeni mohl k Spowiedzi a k Božemu Blidu hicž zedža . . . wudate wot Matth. Schowty. Löbau, Andr. Fr. Bernhard. (1752.) A—F₁₂. 8°. fr. — Dass. [6. Aufl.?] Löbau, A. Fr. Bernhard. 1780. A—F₁₂. 8°. fr. [Titel u. Text auch in deutscher Sprache:] Martini Grünwalds Erste Buchstaben der christl. Lehre.
3584. Zyrkwine Kluczje, aby nusne Roswuczenja. I. Wot tych kscheszijanskich zyrkwinych Waschnjow, a II. Menow tych Nedželow, a Bwjatykh Dnjow pschełożene wot Adam Gottlob Schiracha. W Budyschini, Kryst. Schowta. 1752. 64 S. 8°. fr.
3585. [Treviranus, N.?] Roßryczenje teje Dusche s Jesušom, aby Postilla, w kotrejž jedyn . . . Troscht sa tu wutwu Duschu namaka . . . pschewożena a wudata wot Matth. Schowty. Budeschini, David Rychtar. 1756. [XX,] 355 S. 8°. fr.
3586. Schwarz. Swěru zjewjena puć k njebjesam přełožene wot jeneho evan Geli Skeho Prēdarja [Adam Gottlob Schērach]. 1759. [Siehe: Č. M. S. XXVIII (1875), 36.]
3587. Krótke TżaBa-Pżetžińeňo. To jo: Nékotre Woßobiische Pojedana z toho Starowo ha Nowoho Zakońa tém Horni-Wužiškim Serbam . . . wopišane. o. O. 1759. 400 S. 8°. fr.
3588. Niekotre do Berskeho pschestajene Ryczie kotrež we tym lieczi 1756. jenej Lutherskej Gmejni dżerżane bychu. Berlin, J. J. Boss. 1766. 176 S. 8°. fr.
3589. Bogatzky, Carl Heinrich. Sloty Schaz-Kasczęzik tych Božich Džeczi, kotrychž Schaz wnebessach je: kiž wobsteji we wuswolenych Schpruchach teho Bwjateho Pišma, . . . snoweho wohn daty a pschisporeny we njemskej reczi 1764 a do Sserskej recze pschełożeny wot Gottfrieda Leske. Halle 1767. 366 S. quer 8°.
3590. [Gędan, Handrij.] Rjeki teho Žiwenja, snjekotrych woßebnych Schpruchow Sswjateho Pišma wuwedżene. o. O. 1770. 60 S. 8°. fr.
3591. Ta wuczba wot Sapocžatka Kscheszianskeho Žiwěnja, wobsteji we schtyrjoch Thelach: . . . Do Berskeje recze pschełożene wot Handrija Gedana. W Budischini 1770. 80 S. 8°. fr.

3592. **Jakub, Ernst Bohuwjer.** Druha predyrycež k druhemu wudawkej tych knižkow: Spocžatki kscheszijanskeje wucžby, jako pschinusowane samolwenje pschecžiwo prósnym porukam we predyryczi k schestemu wudawkej Porstoweho Katechismuša, . . . o. O. u. J. (W Budyschini 1851.) XVI S. 8°.
3593. **Wilcock, Thomasch.** Medowe Krepki stej Skały Krystuša Jesuša; aby krotke Ssłowa teho Napominanja, schitkim Sswiatym a Rjeschnikam . . . napišane [přełož. wot Handrija Gedana]. o. O. 1771. 48 S. 8°. fr.
3594. **Wilcock, Thomasch.** Medowe Krepki stej Skały Krystuša Jesuša, aby krotke Ssłowa teho Napominanja . . . napišane. Budyschini, F. A. Reichel. 1846. 64 S. 8°. fr.
3595. **Werner, Fridrich.** Prawy a wjesty Nebeski Pucž jeneho Kscheszijana, kotryž sjawnje pokaza, kak kójždy temu wjecnemu Satamanstu czeknycž . . . može. Do ſerskej Ryczje pschełoženy wot Jana Böhmarja. W Budyschini, J. E. Schołczina. 1777. [XIV,] 1016 S. 8°. fr. — Dass. We Budyschini, J. E. Schołczina. 1785. [XVI,] 1016 S. 8°. fr.—Dass. 2. Thel . . . njetk do ſerskeje Reczje pschełoženy. We Budyschini, Jan Ditrich Helmerß. 1785. 720 S. 8°. fr.
3596. Krotke **Wopomnenje** tej Sbožnosze jeneho Wjerjazeho we kotrehož Wutrobi Jesus bydli. Snjemskeho do ſerskej Reczje pschełožene wot A. G. W Budyschini, Joh. Eleon. Schołczina. 1777. 32 S. 8°. fr.
3597. [Pannaech?] Mojim Krajomnikam we hornych Łužizach, kak Bo pschi Jitrach sadžeržecž maja s-njemskeje Ryczje pschełožene 1778. We Budeschini a Sorlezu, Dejnzeř a Fickelschereř. (1778.) 14 S. 8°. fr.
3598. Wot teje džiwnieje **Mozy** teje Krwje Jesom Krysta, teho Ssyna Božeho a dwoje Praschenje; dale njekotre Stały steho wjerneho Kscheszijanstwa teho Jana Arndta . . . a Ranische a Wečzorne Modlitwy. We Budyschini, J. E. Schołczina. 1780. 323 S. 8°. fr.
3599. **Böhmar, Ernst Immanuel.** Ta wjesta a we Božim Ssłowi gruntowana Wucžba kscheszianskeje Wjery, k Rosjaſnenju teho Rosoma . . . temu młodemu a newotroszenemu Ludu . . . prjotkneñena. We Budyschini, J. E. Schołczina. 1782. 94 S. 8°.
3600. **Bengel, Jan Albrecht.** Schjeszdžeňat wutrobne Ryczje, we kotrychž to Sjewjenje Jana, aby welewjazy Jesom Krysta wułożene budže . . . do Sserskeje Ryczje pschełožene wot M[ichała] H[aupta]. We Budyschini, J. E. Schołczina. 1783. 1150 S. 8°. fr.

3601. Krotke roswuczenje kprawej Sbožnoszi sa koiźdeho čłoweka, kiž ju ſebi szyłei wutrobu žada tym lubym Berbam kwužitku wohndate . . . W Budyschini, Winkleř. 1785. 193 S. 8°. fr.
3602. Pech, Jan. Njekotre nusne Napominanja. Kſcheszianskemu sadžerženju we nadžiju dobreho wužitka wondate. o. O. 1786. 48 S. 8°. fr.
3603. (Liebusch, J. G.) Troschtne a k Natwarenju wužitne Rosryczenie jeneje wjerjazeje Dusche sjenym Sbožnikom JesuBom . . . Sniemskeho pschełožene wot . . . W Budeschini, J. D. Helmerß. 1787. 42 S. 8°. fr.
3604. Döring, Friedrich Christlieb. So to Evangelion wot Jesom Krysta po I. Staw: k Romsk. 16. Stuczzy hjeshcze pschezo Moz Boža je . . . wopokaže psches to Snamjo Bwojeho hegen Bratra Augusta Salomona Dörinka. — Görlitz, Joh. Friedr. Fickelscherer. [1788.] 70 S. 8°. fr.
3605. To evangelske Sadžerženje jeneje Bwjerneje Dusche, kotraž Czuczu Bwojeho Skaženja k temu Sbožnikej kwata a tejsch ta Saczucza połna lubosna Myßl JesuBowa pschečz wojtakim kudym Rjeschnikam w krotkim Rosreczowanju prjotkstajene. Görlitz, Jan. Friedr. Fickelscherer. 1788. 47 S. 8°. fr.
3606. Rosenmüller, Jan Jurij. Prjensche Roswuczenje we Kſcheszianſtwi sa Dżezzji. 4., zylje pschedźjełane a pschisporene Wohndaw. Do Berskeje Ryczje pschełožene wot Christian Gottlob Hänicha. W Budischini, Breitkopf. 1790. 108 S. 8°. fr.
3607. Böhmer, Ernst Immanuel. Krotke Roswuczenje, sa tych, kotsiž we Bwojich młodych Ljetach to Bwjate Wotkasanje nascheho Knesa Jesom Krysta k prjenemu molej wužiwacz chzedža. W Budyschini, Jurij Gotth. Monse. 1791. 27 S. 8°. fr.
3608. Contiuß, Jan Gottlob. Kraſny Pucž Bohži stymi Čłowekami na Semi, predy KrystuBowego Naroda . . . sjenym Pschi-dałkom: Wjernych Kſcheszianow hodowne, postne, jutrowne a Bwjatkowne Weſelja . . . Do Berskeje Ryczje pschełožene wot Jurja Wannacka. Budyschini, Matthiä. 1797. VIII, 447 S. 8°. fr.
3609. Mjerkowanja hodne Powesze wot Wobroczenja zjoch Ssotrow wot Židowstwa 8. 10. a 12. Ljet stare chcžene wo . . . Barlini 1798. o. O. u. J. [1798.] [14 S.] 8°. — Dass. 2. wudawka wobstarař K. E. Stanga. Hoyerswerda, J. Kulman. 1869. 8 S. 8°. fr.

3610. Dobra rada sa kojžeho, so by k spokinoszi a k sbožu pschi-schoł. W Brodach, Brückner. 1798. 16 S. 8°. fr.
3611. Spangenberg, August Gottlieb. August Gottlieb Spangenberga Wułożenie tych Błowow St. Pawoła: To Błowo wot kschiža je łuposz tym, kiž subeni budža, nam pak, kiž my sbožni budžemy, je wono Boża mów. o. O. 1798. 68 S. 8°. fr.
3612. Lösek, Krystoph Albrecht. Wustajenje teje Sbožnoszje, to je Krotke Wopisimo schitkich najwośebnischich Artikelow teje Kscheszijanskeje Wuežby a Wjery . . . njetko pak Sserbam . . . pschełožene wot C. T. K. P. M. B. W Budy-schini, J. G. Monse. 1803. 16 S. 8°. fr.
3613. Sserski Cheženski Sslub kroswuczenju sa moje lube schulerske Dziecži. o. O. 1803. [8 S.] 8°. fr.
3614. (Kramsch, Jan Gottlob.) Ta wuteptana Wandrowska-Droha na tu Hohru Zion temu Mjestu teho žiweho Boha, a nebeskemu Jerusalemu, dzejž tym Duscham Schelake Kamenje teho Nastorka . . . s Pucža srumowane . . . do Berskei recze pschełoženy [wot Jurja Łahody]. Görlitz, Gotth. Heinze. 1809. XXX, 128 S. 8°. fr.
3615. Stübner, Jan. [Kniha napisana wokoło lěta 1812 a čiščana pola Monsy w Budyšinje. Wobsah je na přikl.: Napomianje teho Kscheszijana k wjecznemu Žiwenju; Napomianje jeneho Kscheszijana k Česzi a Kwalbi Bożej; Sbudženje k Džacej naschemu Sbožnikoj a.t.d.] o.O.u.J. [W Budyšinje, Monse. 1812.] 160 S. 4°. fr. [Dieses Werk blieb wegen Geldmangel Stübners unvollendet beim Drucker liegen.]
3616. Bogatzky, Carl Heinrich. Sloty Schaz-Kaschežik tych Božich Džjecži, kotrychž Schaz w nebessach je: . . . a do Sserskej recze pschełoženy wot Gottfrieda Leske. Weißenberg, Adolph Ahnert. 1816. 366 S. quer 4°. fr. — Dass. . . . do Berskeje Ryczje pschełoženy . . . wot Jana Kiliana. W Budyschini, F. A. Reichel. 1847. XXIV, 381 S. 8°. fr. — Dass. o. O. u. J. 300 S. quer 8°. fr.
3617. [Stübner, Jan.] Philosophiske, aby: Mudroslubowaze Wopomnenja wot zyłeho widomneho a newidomneho, duchomneho a Bwjetneho Bycza. o. O. u. J. (W Budyschini, J. G. Deuka. 1818.) 16 S. 8°. fr.
3618. Wjerisch ty, so Rjeschnik By? Jene Rosryczowanje, s njemskeje do Berskeje Ryczje pschełožene. Görlitz 1820. 28 S. 8°. fr.
3619. Schtuž to lasuje, ton jo wopomn, Bwoje a druhich dla. S Njemskeho do Sserskeho pschełožene. 2. Sałožk. W Budeschini, E. G. Monse. 1831. 24 S. 8°. fr.

- 3620. [Nowak, Andreas.] Jene je nusne! Luk. 10, 42. o.O.u.J. (Löbau, J. Fr. Hohlfeld. 1838.) 8 S. 8°. fr.
- 3621. Prjene Roswucżowanje wot Boha sa te lube Molcžke. Berlin, Jahnck u. Kopf. 1839. 24 S. 8°. fr.
- 3622. Zizeczi nusne Napominanja k'dostojnemu Sswecżenju teho Bwjateho Dnja. Berlin, Jahnck u. Kopf. 1840. 8°. fr.
- 3623. Freseniuß, [J. Ph.] Sbudženje a Wobrocženje... njetk pak sa Sserbow pschełožene a wohndate wot Jana Kiliana. W Budyschini, Monse. o.J. (1842) 32 S. 8°. fr.
- 3624. [Kopf, David Traugott.] Joseph ton Wowežer. Powesz wot jeneho wjerneho Podawka. Wohndate wot teho Towarstwa k' Wupschestrjewanju kscheszjanskich wužitnych Pißmow we Bramborskich Krajach. Nr. 23. (Oberlaus.-wendisch.) Berlin, Jahncke u. Kopf. 1843. 20 S. 8°. fr.
- 3625. Porst, Jan a Jan Jak. Rambach. Trepena k Heli a Pucz do Paradisa. Dwoje nusne Wopomnenje sa Kscheszjanow ...na Berbski pschełožene... wot Jana Kiliana. W Budyschini, E. M. Monse. 1844. 35 S. 8°. fr.—Dass. 2. Aufl. W Budyschini, F. A. Reicnel. (1845.) 64 S. 8°. fr.
- 3626. Domascha Kempenskeho Schtware Knihy wot Khodženja sa Khrystußom. S Łacžonskeho do Sserskeho pschełoži J. E. Wanak a predyspomnenje pschistaji E. T. Jakub. W Budyschini, G. Schlüssel. 1845. X, 259 S. 8°. fr.—Dass. Dresden, Jul. Blochmann. o.J. [1852.] 144 S. 8°. fr.—Dass. [Přełożeř Bartko.] Budeschini, F. A. Reichel. o.J. 32 S. 8°. fr.
- 3627. Knižki pschi Wužiwanju Božeho Wotkasanja k Lasowanju. Lubosny dar sa młodych Kscheszjanow pschi Blidži nascheho Knesa Jesom Khrista. Hoyerswerda 1846. [Buch nicht gesehen.]
- 3628. Wukupeče Bebi sprawny Czaß, pschetož ton Czaß je sły. Ephes. 5, 16. Jene jary ważne a Wopomnenja dostoje Wjeschčenje jeneho Muža Božeho. Najpredy we njemskej Ryczi čjiszczež. 1681, njetk pak wot jeneho Sserba pschełožene [wot Merwy]... Hoyerswerda, W. Erbe. 1848. 9 S. 8°. fr.
- 3629. Luther, Mjerczin. Džiwne Wjehczenja na naschisch Krajow pschichodne Podendženja. Wucžawk s 1557... čjiszczežaneho pißma: 120 Wjehczenjow... [Přełožeř Bartko.] Budeschini, F. A. Reichel. [1848.] 16 S. 8°. fr.
- 3630. Jencž, Karl August. Dobroty, Džiwy ha Ssudy Bože na israelskimi Džjecžimi. Historiske Podendženja Židow, geografiske Wopiſanje jich wótznego Kraja Kanaana a woſebite Podawki jich hłownnego Mjesta Jerusalema... (Macžiežnych Spibow 7.) W Budyschini, Macžiza Berbska. 1849. 135 S. 8°. fr.

3631. Jakub, Ernst Bohuwjer. Kak młodženz póndže po ežistym puczu? Ssobudar na pucž psches Bwjet do nebja. W Budyschini, K. B. Hika. 1852. 36 S. 8°.
3632. Gossnar, Jan. Pucž k sbóžnoszi. W praschenjach a wotmolwenjach po nawedowanju Bwjateho pišma, a s napominanemi...[Přełož. J. Kulman.] Wojerezach, J. Kulman. 1854. 45 S. 8°. fr.
3633. Sehto je to wjerne kscheszijanstwo po tej wucžbi Jesom Krysta a jeho japoschtołow? S njemskeho pschełožene wot K[ruschwizy] B[orsczečanskeho]. W Budyschini, K. B. Hika. o. J. [1854.] 22 S. 8°. fr.
3634. Luther, Merten. Dr. Merten Lutherowe roswucženje k kscheszijanskemu džjecži wocžehnenju, s njemskeho pschełožene wot K[ruschwizy] we B[orsczeči]. Hoyerswerda, J. Kulman. o. J. [1854.] 31 S. 8°. fr.
3635. Kscheszijanske wopomnenje smjercze. S njemskeho pschełožene wot K[ruschwizy] w B[orsczeči]. W Budyschini, K. B. Hika. o. J. [1854.] 12 S. 8°.
3636. Cžlowecža wutroba tempel Boži aby sydło teho sledo we džežacžich snamenjach prjodkstajena...[Najprjedy přełožil Kanig, potom Domaška]. Löbau, Durold. 1854. 48 S. 8°. fr.
3637. Schwerin, Bedrich. Nedžela. Krónowany piš. Do Berbskeje rycze pschełoženy (Macžicžnych spišow 25). W Budyschini, Macžiza Berbska. 1855. 93 S. 8°. fr.
3638. Poj k Jesußej! [Přełožil Krušwica w Boršći.] Barmen, J. F. Steinhausen. 1857. 56 S. 8°. fr.
3639. [Kulman, K.] Powjesze s božeho kralestwa. Nr. 1—8. Nr. 1: 1. Ssmercž małego džjeszja. 2. Mjej kedžbu twojeje duschje. Nr. 2: 1. Celio Secondo Curio. 2. Jan Craig. Nr. 3: Jan Gutenberg. Nr. 4: Franz Anton Egetmajer. Nr. 5: Invalida Majer. Nr. 6: Hanß Tropmań. Nr. 7: Duchomny Süßenbach. Nr. 8: Namkanz. Hoyerswerda, J. Kulman. 1858. 16 S. 8°. fr.
3640. Ssy ty herba? Kwjerjazemu pschepominanju wukładžene Błowo k Romskim 8, 14—17. [Přeł. Krušwica.] Barmen, J. F. Steinhausen. 1859. 28 S. 8°. fr.
3641. J[encz], K. A. Njeschto za tajkich, kiž rady lestruja. W Budyschinje, Bedrich Hika. 1859. 15 S. 8°. fr.
3642. Gossnar, [Jan]. Ton Klapar. (Pschełožil Domaschka.) o.O.u.J. (Hoyerswerda, J. Kulman.) [1862.] 34 S. 8°. fr.
3643. Wobrocženy mur, aby: Moj sbožnik je troscht hrieschnika. Barmen, J. F. Steinhaus. 1862. 23 S. 8°. fr.

3644. Bibliski pucžnik sa wschitke dny ljeta 1863 ff. Sestajany wot K. B. Kaniga a wudaty wot Berbsk. luth. knihownego towarstwa. Hoyerswerda 1863 ff.
3645. [Riesch, Amalija hrabina z.] Wěrjazy kschescijan, wotsnamjenjeny po Bwiatym pišmje. S franzowskeje do Berbskeje rycze pschełožene. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1863. 61 S. 8°. fr.
3646. (Woltersdorf, Ernst Bohumil.) Leczazy list evangelskich Błowow na młodzinu wo sbožomnoszi tajkich džjeczi a młodych ludzi, kiž bo sahje wobrocza... Na Berbski pschełoženy wot H. Imischa. [Mit Bild.] (Towařstwown. pišmow Nr. 2.) W Budyschini, E. M. Monse. 1863. 208 S. 8°. fr.
3647. Sswaty advent. I. Wopominanja najwožebnischich wjeszczenjow stareho sakonja na Khrystuša... Na Berbski pschełožil A. Ssykora. II. Adventska harfa. Serbam Berbsku podał M. Domaschka. (Towařstwowych pišmow Nr. 6.) W Budyschini, E. M. Monse. 1864. XVI, 176 S. 8°. fr.
3648. Adventska harfa. Sserbam Berbsku podał M. Domaschka. (Swjaty Advent 2.) W Budyschini, E. M. Monse. 1864. 16 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. W Budyschini, E. M. Monse. 1865. 16 S. 8°.
3649. Cuvier, Charles. Pschełožk s franzowskich knihow (Troscht a rada se shonenja sa srudnych a czerpjacych) do Berbskeje rycze wot grofiny Amalie Riesch. (Hoyerswerda, J. Kulman.) [ca. 1864.] 40 S. 8°. fr.
3650. Póstna harfa. Sserbam Berbsku podał M. Domaschka. W Budyschini, E. M. Monse. 1865. 39 S. 8°. fr.
3651. Swjaty post. Khrystušowe czerpenje, we wschjech dnjach póstnego cžaža s khjerluschemi, wopomnenemi a modlitwami Bwecžene. Na Berbski pschełožene wot M. Domaschki. (Towařstwowych pišmow Nr. 7.) W Budyšinje, E. M. Monse. 1865. 188 S. 8°. fr.
3652. Kulman, Křesčan. Bože džěćo. Hodowne rosrycžowanje Božeho džescža s njebjeskimi wobydlerjemi. Hoyerswerda, Kulman. 1866.
3653. Wobstajnosć. Berlin, Hłowne tow. sa kschescž. natwar. pišma... 1867. 7 S. 8°.
3654. Ssykora, A. Džen Knjesoweho pschichoda. Hoyerswerda, J. Kulman. 1870. 32 S. 8°. fr.
3655. Balsamina abo Błowa sbudženja a troschtowanja we wjeſelu a srudobje. [Přełožk wot Domaški w Nosaćicach.; předſłowo wot H. Imiša.] (Towařstwowych spišow Nr. 29.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1871. XXIV, 63 S. 8°. fr.

3656. Jencž, K. A. Benzion. Wěrna powjescz̄, do Berbskeje rycze pschełožena. (Towařstw. pišmow Nr. 41.) W Budyschinje, Sserbsk. luther. knih. tow. 1875. 19 S. 8⁰. fr. (S.-A. aus „Porst Boži“.)
3657. Rosprajenje, kotrež ma Bo na porucnosc̄ evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa wschitkim evangelsko-lutherskim wošadam 1. a 2. dźeň hodow 1875 po shromadnej spowiedzi a hrěchiwodaću s klětkow na sjawne dacz. [Přełožk wot Imiša.] 1875. 4⁰.
3658. Ssykora, A. Porst Boži. Wažne powjescze s Božeho kralestwa. Teil 1—3. (Towařstwowych pišmow Nr. 35 u. 50.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 247 S. 8⁰. fr. Teil 2 unter d. Titel: Mróčzel Bwědkow wěrnoscze. X, 290 S. Teil 3 u. d. T.: Kschiž a mjecž. VIII, 309 S.
3659. Ssykora, A. Wudowa Linatowa abo shubjene wopišmo. S.-A. aus: Porst Boži. (Towařstwowych pišmow Nr. 42.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 33 S. 8⁰. fr.
3660. Ssykora, A. Tsoje sornjatka sa bohate płody. S.-A. aus: Porst Boži. (Towařstwowych pišmow Nr. 43.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 23 S. 8⁰. fr.
3661. Ssykora, A. Kwětki s mišionskeje sahrodky. S.-A. aus: Porst Boži. (Towařstwowych pišmow Nr. 54.) W Budyschinje, Smoleř. 1877. 12 S. 8⁰. fr.
3662. Ssykora, A. Powjedancžka se žiwjenja. S.-A. aus Teil II des Porst Boži. (Towařstwowych pišmow Nr. 53.) W Budyschinje, Smoleř. 1877. 59 S. 8⁰. fr.
3663. Ssykora, A. Evangeliska zyrkej pod kschižom. S.-A. aus: Porst Boži. (Towařstwowych pišmow Nr. 52.) W Budyschinje, Smoleř. 1877. 26 S. 8⁰. fr.
3664. Teutscheř, Jan. Wjeczorne sera. Wužitne knižki sa kóždy dom. W Budyschinje, Smoleř. 1877. 64 S. 8⁰. fr.
3665. Ssykora, A. Jedyn dźeň w Kapernaumje. Po knisy Franza Delitzscha. S.-A. aus: Porst Boži, T. 3. (Towařstwowych pišmow Nr. 59.) W Budyschinje, Smoleř. 1878. 31 S. 8⁰.
3666. Ssykora, A. Łopjeschka a kwětki. Wěncžk powjesczow s Božeho kralestwa. S.-A. aus: Porst Boži, T. 3. (Towařstwowych pišmow Nr. 61.) W Budyschinje, Smoleř. 1879. 45 S. 8⁰. fr.
3667. Zieth, W. Boži wodžeř sa młodych kschesčíjanow po wobnowjenju kschečeńskeho sluba. Na Berbski pschełožili Jan Rencž, Herman Wjazka a Pawoł Wjazka. (Towařstwowych pišmow Nr. 60.) W Budysinje, E. M. Monse. 1879. 39 S. 8⁰. fr.
3668. D[omaška], Morie. Měr na zemi!: Łužica II (1883), 45 f; 54 f.

3669. Ssykora, A. Bože džćzo. Tsi wobrasy s młodoscze na-scheho Sbóžnika. 2. Aufl. (Towařstwowych spišow Nr. 70.) W Budyschinje, Smoleř. 1883. VI, 91 S. 8⁰. fr.
3670. Dambrawski, Samuel. Lěkařstwo sa duschu we khorosczi. Na Berbski pschełožil J. Wjelan. (Towařstw. spišow Nr. 86.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1886. VIII, 126 S. 8⁰. fr.
3671. Kschižan, J[an]. Sswětłe pruhi z Božeho kralestwa. Budyšin, E. M. Monsa. 1887. 115 S. 8⁰. fr.
3672. Kschižan, J[an]. Swony méra. Sswědečenja Bwjateho pišma a khěrluschowne schtucžki... W Budyschinje, Ssmoleř. 1887. 11 S. 8⁰. fr.
3673. Domaschka, M[ichael]. Ssymjeschka na Božu rolu. S psched-Błowom J[urja] Jakuba. (Towařstw. spišow Nr. 93.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1889. XII, 56 S. 8⁰. fr.
3674. Beck, H. Na zyłe lěto wschědny Boži khlěb. Kniha sa kóždžicžki kschescžijanski dom. Na Berbski pschełožil A. Ssykora. (Towařstwowych spišow Nr. 95.) W Budyschinje, Ssmoleř. 1890. VIII, 902 S. 8⁰. fr.
3675. Seħħarri profetojo Kafferskeho kraja. Berlin, Missionshaus. 1890. 20 S. 8⁰. fr.
3676. Kschižan, J[an]. Zyrkwiny wodźer. Krótka wucžba wo zyrkwinyh pschisluschnosečzach. Sa pruske Berbske evangelsko-lutherske woħady pschehladał a wudał F. Selle. Tohorunja: sa sakske Berbske evang.-luth. woħady sestajena wot J[ana] Kschižana. (Towařstw. spišow Nr. 98.) W Budyschinje, Ssmoleř. 1892. 84 S. 8⁰. fr.
3677. Wschelake hloħby s Božeho Błowa. Wudało Berb. luth. knih. towarzstwo. W Budyschinje, Ssmoleř. 1897. 187 S. 8⁰. fr.
3678. Ssykora, A. Wschelkori Bwědzy. (Towařstw. spišow Nr. 106.) W Budyschinje, M. Ssmoleř. 1897. IV, 166 S. fr.
3679. Urban, M. Sswětleschka. Łacžanske njedželske mijena njedželow Invocavit hač do Exaudi a jutrowne a Bwjatkowne hróncžko s akrostichiskimi spěwami wukładzene a sa kschescžianske žiwjenje nałożene. W Budyschinje. 1906. 15 S. 8⁰.
3680. Ssykora, A. Kłoby a sornjatka. (Towařstwowych spišow Nr. 126.) W Budyšinje, Ssmoleř. 1908. 219 S. 8⁰. fr.
3681. White, E. G. Pucž ke Khrystušej. o. O. (W Budyšinje, Smoleř.) 1909. 174 S. 8⁰. fr.
3682. Mikela. Kschescžijanska wěra a žiwjenje. Wodźer psches pacžeřsku wucžbu. W Budyšinje, Smoleř. 1910. 22 S. 8⁰.
3683. Luther, Marćin. Wo Bwobodže kschescžana. D. Marcžina Lutherowy 3. reformatorski spiš abo roskład s lěta 1520 seßerbsežil a s njeho 12 duchownych khěrluschow jako pschidawk sestajawschi wudał M. Urban. W Budyschinje, M. Ssmoleř. 1917. 48 S. 8⁰. fr.

3684. Der kurtzgefaßte Größere Himmels-Weg. Deutsch u. Wendisch. Budibin . . . 342 S. 8°. [Vorliegendes Exemplar ohne Titel.]
3685. Jakub, Ernst Bohuwjer. Ssobudar na pucz pschez Bwjet do nebja. [Näheres nicht zu ermitteln!]
3686. Luciuß, Samuel. Wotre Roswuczenje sawschjech, kiž lutherszy Kscheszijenjo bycz checedza. Jena njemska Predryrcz, na Berski pschełozena a wondata wot Jana Kiliana. W Budyschini, Monse. o. J. 67 S. 8°. fr.
3687. Nedželu dopołnja a też popołnju wot K. we B. W Budyschini, K. B. Hika. o. J. 48 S. 8°. fr.
3688. Pojdanečka kwóbudzenju a kpoljepschenju wutroby sa Sserbow. Budyschini, F. A. Reichel. o. J. 101 S. 8°. fr.
3689. Pótzinki Bóhskich Póczeciwosćow. o. O. u. J. [4 S.] 8°. fr.
3690. Prushi s Božeho Bwětla. o. O. u. J. 95 Bl.
3691. To Evangelske Sadžerženje jeneje Sswjerneje Dusche, kotraž we Czuczu Bwojeho Skaženja k temu Sbožnikę kwata a tejsch ta Saczucza połno lubosna Myßl Jesušowa . . . we krotkim Rosreczowanju prjotkstajene. W Budyschini, F. A. Reichel. o. J. 77 S. 8°. fr.
3692. Na wschjech evangelsko-lutherskich Sserbow. (W Budyschini, K. B. Hika. o. J. [4 S.] 8°. fr.)
3693. Wopomnenje tych Błowow: Ach sapschimn je w' wjeri, schak twoje Bu, a wužij je w mjeri teži k dobremu, schak Jesus je tehodla droho je kupiſ... Steho kyrilischa: Bydž weſeła w Knesu ty Bweczena etc. v. 4. o. O. u. J. [8 S.] 8°.
3694. Spraune Swutroby Wusnaczie wot teho sbožnego Wopomnenja teho morenega Jehnjatka a jeho Martry a Smertnego Sehtalta steho liesta k Ebr. 12, 2. W Budeschini, Aug. Heinr. Winkler. o. J. 40 S. 8°. fr.

In niederlaus.-wendischer Sprache.

3695. Kneschkius, Abraham. Compendium theologico-Vandalicum per quaestiones et responsiones in usum rudiorum ita concessionatum et venerab. Senat. Eccles. Lusat. Infer. permissu vulgatum. In calce habentur tres appendices, quarum I. exhibet LX dicta scripturae sacrae. II. sistit capita catecheseos. III. continet precatioñes apud aegrotos et moribundos adhibendas. Lubenae 1727. 186 S. 8°. [In der Bibliothek Ponich zu Bautzen, Michaeliskirche.] [Nach Knauth. Kirchengesch. d. Oberl. Wenden S. 410 soll von diesem Werke bereits 1709 eine Aufl. erschienen sein.]

3696. **Wustajenje togo Sboža we koteremž:** 1. Jedno zeiste Mloko sa male dzjeczi we 24 Praschenjach, 2. Jedna moznischa jedž sa weezich ludzi we 237 Praschenjach, 3. Spjewanske Knigli, 4. Modlerske Knigli a 5. Ten maly Katechismus Martina Luthera... wopschimnene ſu. [Titel u. Text auch in deutsch. Sprache.] (Löbau, Christ. Wilh. Reimers.) 1745. 276 S. 8⁰.
3697. **Fuhrmann, George Gottlieb.** Die Ordnung des Heils und der Seligkeit, ... in deutsch- u. wendischer Sprache hrsg. von Gotthilf Christlieb Fritz. 1. Aufl. o. O. (Cottbus,) J. M. Kühn. 1774. 89 + 31 S. 8⁰. fr. — Dass. Spremberg, C. Fr. Säbisch. 1833. 127 S. 8⁰. fr. — Dass. Spremberg 1846. 127 S. — Dass. Spremberg 1854. 127 S.
3698. **Fuhrmann, George Gottlieb.** Ta Hordnunga togo Strowá a teje Sbožnosći s Bohžego Blowa pokasana wot G. G. Fuhrmanna ... do nascheje Běrßkeje rézi pschestawóna ... wot G. C. Fritza. K 7. rahsu schischcz. Cottbus, Koizak. 1808. 123 S. 8⁰. fr.
3699. [Guda, Gottl. Friedr.] Unterscheid jadnogo wernego Kschesčiana a jadnogo Herrnhutara wot jadnogo wo tom wédobnego pokazani... [Přeł. G. C. Fritza?] 1778. 30 S. 8⁰. fr.
3700. [Schindler, Johann Sigismund Friedrich.] Wendisches Noth- und Hülfsbüchlein. Te Knigli sa Běrßkě Luže sa Stare a Mlobe hužitné k'lasowanu s'kotarich nahuknusch mogu wášolé ſe žuwisch ... Cottbus, Kühn. 1792. [12 Bl.,] 103 S. 8⁰. fr.
3701. Až snamy žedneje Starosći ūma, to hordujo ako jadna trožtna Wéz proetkňaſone. Brodach, Brückner. 1797. 14 S. 8⁰. fr.
3702. **Fritza, Gotthilf Christlieb.** Te Bluschnosći togo kschesčiana pscheschiwo Bohgu; pscheschiwo ſebe ſamemu, a pscheschiwo tomu blischemu, se žpruchami, historijami a heksemplami stogo Bohžego Blowa... powdane. Cottbus, Kühn. 1802. 254 S. 8⁰. fr.
3703. Te huſoke ſweženje togo Kneza sa Berske Žeschi hopiſane, a wot ſekotarich Kschescianow Bárlińu, ... powdane. Berlin, Trowitzsch. 1837. 32 S. 8⁰. fr.
3704. **Goßnar, Jan.** Droga k'Sbožnosći. Wö Pschaschaňach a Wotgróneňach sa Rownosću togo Bwétego Pißma se Blowami togo Napominańa ... (Hauptverein f. christl. Erbauungsschriften in Berlin. Nr. 89.) Berlin, Jahnck u. Kopf. 1841. 55 S. 8⁰. fr.
3705. [Albin.] Warnowańe na ten Lutherski Líd Běrßkeje Rézi psched Sawohžením psches Džu. Cottbus, G. W. Tornow. 1850. 70 S. 8⁰. fr.

3706. Böttcher, U. Stogo letoskego Ssobuzéleńa togo na tom Statku togo Tatanow Hobroschéná (pomeñoni Mission) pomogajuzego Towaristwa sa to Mesto Pinne a ten hokolni Kray. 1850. o. O. (Cottbus, G.W.Tornow. 1850.) 8 S. 8°. fr.
3707. (Lehmann, M.) Ta Chwalba togo Knesa, kenž jo, kenž béscho a kenž pschižo! Offenb.Joh. 1, 4—8. Abo: Psalmi teje sboźneziñezeje Weri k Sbużeniu teje Bameje, wóndane wot Jadnogo, kotaremuž jo Be Smilnoscz dostanula. Cottbus, (G.W.Tornow.) 1850. 47 S. 8°.
3708. Lehmann, M. Ten weliki Gloß togo Janżela k'Sbużenu kscheszjanskego Žueweńa. Cottbus, G.W.Tornow. 1850. 16 S. 8°. fr.
3709. Pank. To Poþolstwo. Schiknim Berskim Hutschobam, kénž Jesuþa lubo maju, k'Roshuzowanu, zo to Bame na Be ma, a k'Rospominańu, ze woni so na no ziñisch deje, s'Nimskégo grommadu sestajane. Cottbus, G.W.Tornow. 1852. 16 S. 8°. fr. — Dass. 2. verb. Aufl. (Towařstw. kniglow Nr. 27.) Hoyerswerda, A. Lapstich. 1898. 16 S. 8°. fr.
3710. S'Kjarchoba domoj, abo Chtož to lasujo, ten hobmyblíj jo, Bem sa Be a sa Druge. Barmen, J.F.Steinhausen. 1858. 55 S. 8°. fr.
3711. Pojž k'Jesuþu! abo: Ta droga, ta wérnoscz a to žyweńe sa kuždego. Barmen, J. F. Steinhausen. 1860. 65 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. (Towařstw. kniglow Nr. 31.) Wořejzach, A. Lapstich. 1901. 66 S. 8°. fr.
3712. Pobožne głoþy s'bratschojskeje gmejny. Nr. 1—16. Sgromażone s'pißmow togo groby Zinzendorfa. Cottbus, F. W. Brandt. [1865—66.] 8°.
3713. Jórdan, H. Ze šestych a sedmych knihi Mójzasowych: Łužičan XV (1874), 37—39.
3714. Žo bužosch Ty Twoju Niémrnoſcz pschéporasch? [Přełożer wučeř Dahl.] o.O.u.J. (Cottbus, F.W.Brandt. 1880. 10 S. 8°. fr.
3715. Geißler, M. To bjatowańe togo Knésa hukłażone psches roshuzowaná a hulizowaná. Do Berskogo pschełožył Ch. Schwela. o. O. u. J. (Cottbus, Wilh. Thiele. 1882.) 37 S. 8°. fr.
3716. Ta pastyńska luboscž Jesom Kristuþa. Jadna pschirownoscž. Do Berskogo pschestawił Ch.Schwela. Neuruppin, F.W.Bergemann. [1882.] 14 S. 8°. fr.
3717. Jordan, H[ajno]. Kužde sto lét — nowy Bwět, ale ta Boža gnada wostańo niínerńe. (Towařstw.knigl.Nr.29.) Hoyerswerda, Aug. Lapstich. 1900. 16 S. 8°. fr.

3718. Hubrig, J. Wérny snańk Chinajskego missioństwa s měním „Li-tshyung-yin“ abo: „Li-Tschungin“. Pschestawił a hukładał B. Kruschwiza. (Niederwendische Missions-schriften Nr. 4.) (Berlin, Evangel. Missionsgesellschaft.) 1901. 20 S. 8°. fr.
3719. Trošcht chorym a tužnym. Na ſerbski pschestawił Broniſch. (Towaŕſtw. knigl. Nr. 30.) Hoyerswerda, A. Lapſtich. 1901. [20 S.] 8°. fr.
3720. Schwela, K. Pschirownoscž. Silvo, kak Bo wot Jesuſa dajo hugojsch, ale ſaſej do Bwěta Be ſaßlapńo a naßlědku do niſerneg ſkaseńa pschižo. (Towaŕſtw. kniglow Nr. 33.) Hoyerswerda, A. Lapſtich. [1903.] 8 S. 8°. fr.
3721. Schwela, G. S Bóžego krajeſtwa. Sjawéna Bóžeje mózy zescí mjasy Sſerbami. S Bramborskego Zaſnika. Cottbus, Maſchiza Serbska. 1906. 76 S. 8°. fr.
3722. Schwela, G. Nemějachu ruma. Waldensaře. Jan Huß. [Se Zaſnika wotschishež.] (Serbska kniglowña. H. 1.) Cottbus, Maſchiza Serbska. 1921. 16 S. 8°. fr.
3723. Jordan, H[ajno]. To Bom zynił ſa tebe! Zo zyniſch ty? (Towaŕſtw. knigl. Nr. 6.) (Hoyerswerda, G. Wenzel.) 10 S. 8°. fr.
3724. Roskładanie tich Błow: Och pschim jo wó Wére, ti ga jo dejsch měſch, nedaj jo ſech ſebé, a zuse buſch; ſchak jo ſchi jo Jesuſ tak žurne ſwarbował, ak won na tej Kſchizi ſa tebē jo humreł. o. O. u. J. 4 Bll. 8°.

§ 4. Katholische Theologie.

A. Bibeln, Evangelien, Episteln, Psalmen,
Perikopen und ähnliches.

3725. Šolta, Beno. Prěni hornjoserbski přełožk biblije wot J. H. Swětlika [Die erste oberlaus.-wend. Übersetzg. d. Bibel von Swětlik]: Č. M. S. LXXIV (1921), 3—34.
3726. Nowy Zakoń naſeho Knjeza Jězusa Chrystusa. Do hornjo-ļužiskeje ſerbskeje ryče přełožił Jakub Buk. Teil I. H. 1. Sćenje swj. Mateja I—XXVIII a swj. Marka I—III, 8. W Budyšinje, (E. M. Monse.) 1862. 48 S. 8°.
3727. Nowy Zakoń. Do hornjoserbščiny po rjedże Vulgaty pře-łožiſtaj Jurij Łusčanski a Michał Hórnik. Budyšin, Tow. ss. Cyrilla a Methodija. 1896. LII, 470 S. 8°.
3728. [Swětlik.] Swate Zečeńa, Lekciyone ha Epistle Na te Nédžeze, ha Swate Dné toho čewohoho Léta. Po dawnostarom Miſchanßkom Miſſału, ha Waschniu, po tom Six-

- tušowom S. Pišma Wondacžu . . . na Serbšku hořeňo-Wužiczkou Rétz přewožene. Mit 37 Bild. o.O. [We Budyšinje.] 1690. X, 408 S. 8°.
3729. [Swětlik?] Ordo Evangeliorum et Epistolarum pro Concione serbice praelegendarum de voluntate Venerabilis Consistorii Budissinensis ad Ordinem Missalis Rom. conform. o. O. u. J. [We Budyšinje ca. 1694] [Diese erste Ausgabe ist nirgends genannt]. — Dass. [2. Ausg.] . . . reimpressus. Budissinae 1720. 32 S. 8°.
3730. Swjate Sczeńa, Lectioné, ha Epistle na te Nedźele, ha Swjate Dnē toho czewoho Léta. Po tém Waschniu, ha Rjadu, toho Romskoho Mißala. Na Poßletku jo mamó Pžidawk . . . z mawóm Khatéchißm. Buduschńe 1750. 304 S. 8°. — Dass. Nowy wudawk wobstarany wot M. Haški.] W Buduschńe, C. G. Hiecka. 1848. 283 S. fr.
3731. Perikopy. Epistle, lekcije a scěna na njedźele a swjate dny cyrkwienskoho lěta po rjedźe Romskoho Missala [wud. wot Jakuba Skale]. W Budyšinje, Smoleń. 1909. 208 S. 8°.
-
3732. Laras, Jan. Pokazka z noweho přełožka psalmow: Č. M. S. XXIII (1870), 83—96.
3733. Martiniowe pokutne psalmy z l. 1627. Podawa M. Hórnik: Č. M. S. XXIV (1871), 3—15.
3734. Psalmy z hebrejskeje ryče přełožil Jan Laras. Budyšin, M. Hórnik. 1872. 176 S. 8°.

B. Biblische Geschichten und ähnliches.

3735. Historske Knihe, habó Staroho naybóle ha nohowo Zakońca wonwusbehane Historie. W Létu 1659. [Dč. I, 6.]
3736. JJ JW de BEPAEDB [Jak. Joan. Jos. Wosky de Baerenstamm]. Krótke Tžaša-Pzetzinieño, to jo: Nékotre Woßobniſche Pojedana z toho Starowo ha Nowoho Zakońca, Tém Horni-Wužiškim Serbam... wopisane. W Budyšinje 1759. 400 S. 8°. [Dč. I, 6.]
3737. Tecelin. Stawizné nowoho Zakońca wo kotrýchž wopisane jo Te Žiweńo ha ta Wutžba naschoh' Kneza Jézusa Kréstusa, ha téch joho prénskich Wutžownikow. W Buduschńe, Christian Gotth. Matthiä. 1814. 569 + 7 S. 8°. [Dč. I, 6.]
3738. Biblijiske stawisny staroho a nowoho zakonja. Za katholske wuczernje wobdzělał Michał Hórnik. Budyschin, Tachantstwo. 1870. IV, 187 S. 8°. fr.
3739. Kurrenda wo nowych biblijskich stawiznach [wudata w l. 1870 wot Tachantsk.konsistorija.]: Č. M. S. XXIV (1871), 14f.

3740. Krótke biblijiske stawizny staroho a nowoho zakonja za mjeńše dźěci katholskich šulow. [Spisałoj a wudałoj Filip Rězak a Mikławš Haša.] Budyšin, (Spisaćelaj). 1887. 76 S. 8°.
3741. Biblijiske stawizny staroho a nowoho zakonja. Po zrijadowanju J. Schustera a G. Meya serbsey wudał Michał Hórnik. Budyšin, M. Hórnik. 1891. X, 242 S. 8°.

C. Katechismen.

3742. Hórnik, M. Katechismus Jakuba Ticina z l. 1685: Č. M. S. XXXVI (1883), 115—119.
3743. Hórnik, M. Prěni serbskokatholski katechismus: Č. M. S. XLIII (1890), 112—115.
-
3744. Canisius, Petrus. Christlicher Catholischer Catechismus Teutsch und Wendisch . . . Petra Canisia Kssestiansky Kath. Catechismus . . . Prag, Acad. Druckerey. 1685. A—B12. 8°. fr.
3745. Tón Mawé Kžestijanški Khatólški Khatechißmus Pétra KanißiyuBa z tóho Towarstwa Yézušowoho, . . . Za téh Wólbornéch, ha za te Dzéczi Wopißené. Na serbšku Rétz tak přewožené [wot Swětlika?]. o.O.u.J. [W Budyšinje 1690?] [Dč. III, 2.]
3746. KaniziuB, Pétér. Tón Mawó Kžescziyanski Khatolski Khatechismus . . . Romadže z témi Khatolskimi Prascheňami ha z krotkimi Pacčeřami za tu Kžescziyansku Modosęc wopißené ha na Sersku Rétz přewožené. o. O. 1735. 104 S. 8°. — Dass. [2. Ausg.] o. O. 1765. 102 S. 8°. fr.
3747. [Tecelin.] Khatechismus teje kžesczianskeje khathólskeje Wutžbé za měnsche Dzéczi. W Buduschné, Chr. Gotth. Matthiä. 1809. 277 S. 8°. fr.
3748. Khatechismus teje kžesczianskeje khathólskeje Wutžbé ca. 1809. fr.
3749. Jadro teje kž. kh. Wutžbé po Nómerach. Kern der chr. k. Lehre nach Zahlen. [Text auch in deutscher Sprache.] o.O.u.J. (Bautzen, J. G. Lehmann.) [1829.] 64 S. 8°. fr.
3750. Khatechismus teje kžesczianskeje khatólskeje Wutžbé. W Buduschné, C. G. Hiecke. 1846. 206 S. 8°. fr.
3751. Katholski katechismus z krótkimi stawiznami nabožnistwa. Po Deharbe'owym pschełožil Jurij Łuscžanski. Budyschin, Tachantstwo. 1874. VIII, 232 S. 8°. fr.
3752. Katholski katechismus za šulske dźěci. [Zestajał kapłan Wowčerk.] Budyšin, Spisaćel. 1878. VIII, 96 S. 8°.

3753. Krótki Katechismus za mjeńše džěci katholskich šulow.
[Wot Filipa Rězaka.] Budyšin, F[ilip] R[ězak]. 1888.
36 S. 8⁰.
3754. Katolski Katechismus za wjetše džěci serbskich šulow Budyšskeje diecesy. 2. přeporjedzany nakład,...wudał Filip Rězak. Budyšin, Tachantstwo. 1919. 251 S. 8⁰.

D. Gebetbücher und kirchliche Gesangbücher.

3755. Dučman, H. Koklony rukopis khěrlušow: Č. M. S. XXIII (1870), 97—112.
3756. Š[ołta], J. B. Słowežko wo naschim cyrkwienskim spěwje [Über das Kirchenlied]: Posoł XX (1882), 61—65.
3757. H[órnik], M[ichał]. Serbske modleške a spěwaške knihi a knižki: Krajan 1884. S. 30—32.
3758. Hórnik, M. Prěnje serbskokatholske kěrluše: Č. M. S. XLIII (1890), 115—120.
3759. Skala, Jakub. Pobožny Wosadnik (druhe rozmnožene wudaczo): Posoł XXXVIII (1900), 105—107; 113—117.
3760. Skala, [Jakub]. Pobožny Wosadnik: Posoł LVI (1918), 182.
3761. Skala, [Jakub]. Psallite sapienter — Spěvajće mudrje [wo Pobožnym Wosadniku]: Posoł LVI (1918), 202 f.
3762. Najrjeńši serbski kěrluš [Marijanski kěrluš]: Posoł LI (1913), 321—322.
3763. Symank, Jan. Serbski cyrkwienski spěv: Č. M. S. LXVI (1913), 3—17.
-
3764. Pobožnoscz toho Kwalbnoho Arcz-Bratstwa Śwatoho Rzarija, Jézuša, ha Marije. W Létu 1672. [2 Bl.] 8⁰.
3765. [Swětlik?] Serbſke Khatolske Khérlusche kiž bo na te SS. Róczne Tžaſe habo též hěwak Wschédné, ha přez Cžewe Léto spěwayu. o. O. 1696. 192 S. 8⁰. fr.
3766. [Swětlik?] O Schwere Gottes Hand. To yo Khudeye Dusche tóm Tžiscžu Žawoscž z Němczkoho, na Serbsku Rětz přewožena. o. O. u. J. (1700.) 8 S. 8⁰. fr.
3767. [Swětlik?] Ton SSuMbróza ha Haužtěna Kwalbne Kherlusch Te Deum laudamus z Wacženskoho na Serbsku Rětz přewožené, ha won daté. Létu 1700. [4 Bl.] 8⁰. fr.
3768. [Swětlik.] Toho S. Kazimirušowoho Khérluscha wot S. Mariye Maczere Božeye, II. ha III. Tél. o. O. 1705. 8 S. [Dě. IV, 6.]
3769. [Swětlik.] Dorunaňo tóho Khérluscha: Hdož Yéžuša hódź wopomni. o. O. 1705. 4 S. [Dě. IV, 5.]

3770. Parochiale Misnense, seu ordo administrandi sacramenta, aliásque functiones ecclesiasticas rité obeundi... authoritate & iusu Martini Bernardi Just a Friedenfels... In usum ecclesiarum eidem administraturae eccles. per utrumque Lusatiam commiss. edit. o.O. 1716. 256 S. 4°. fr.
3771. [Śwētlik.] Serbiske Katholiske Khērlusche, kiž Bu na te SS. Roczne Tzače habo hewak wschédnie... spéwayu. Nayprz z' Authoritoscu Mérczina Nanduša Brücknera wot Brückensteinya... w Létu 1696 czicczane... Ha nětko wot mnohich Zmulkow wuředzéne... z Nowoho hwon dahte. o.O. 1720. 224 S. 8°. fr.
3772. Cze, Božo, khwalimy. Te — Deum. (W Budyšinje, K. B. Hika.) o.J. 2 Bl. 4°.
3773. Te wetze Serbiske Paczeřacze ha Khērluschacze Knihi, wo kotréchž Bu k namakanu Pobožne Ranische, wetzornische, Kemschacze, Spoyedne, ha druhe Strowém ha Khorém yara wužitne Paczere, Modlitbę ha Litaniye, Zewschimi Staremi ha Nowemi Khērluschemi, kazy Bu wone wo téch SS. Róczných ha Druhich Tżasach přez te czéwo Léto Bpewane... o.O. 1742. VIII, 368 S. 8°. fr. [Dč. IV, 10.]
-
3774. Wincza Yéuzušowa to yo Ponižne stare Waschnio kaž Bu pobožni Kzesczyeno zańdzeném w starém Tzažu pomhali tu Winczu toho Kneza džewacž habé kaž Bu woňi při Božeyi Mschi zawschiczkich Ludži Boha proßeli. Na Sersku Rétz přewožena, ha tém dženezisichim Kzesczyanam k Pžikwadey ha k pobožnomu Sezéhuwaňu won data, z témi XV. pobožnémi Modlitwami S. Brigitté wot teye hórkeye Matré Kréstušoweye ha Paczerařami za Neschporé... o.O. 1737. 144 S. [Dč. IV. 9.]
3775. Wincza Jezušowa. To yo te Nowe Paczeřacze ha Khērluschacze Knihi, wo kotréchž Bu knamakanu Pobožne Ranische, Wetzornische, Kemschacze, Spoyedne,... Paczere, Modlitbę... Staremi ha Nowemi Khērluschemi... o.O. 1747. [8 Bl.] + 460 S. 8°. fr.
3776. Wineza Jezušowa, To yo Te Nowe Paczeřacze ha Khērluschacze Knihi, wo kotréchž Bu k namakanu Pobožne Ranische, Wetzornische, Kemschacze, Spoyedne, ha druhe Strowém ha Khorém yara wužitne Paczere, Modlitbę ha Litaniye, Zewschimi Starémi ha Nowemi Khērluschemi, kaz Bu tesame wo téch SS. Róczných ha druhich Tżasach... Bpewane. o.O. 1768. VIII, 566 S. 8°. fr. — Dass. o.O. 1807. [Čornakowa abo Ralbičanska mjenowana.] 343 S. 8°. fr.

3777. Jézušowa Wineza habé Wutžbé — ha Modlitwow — Knihi za těch horňo-Wužiskich Khatolských Serbow wo kotréch Bu k Namakaňu Rańsche. Wetžorne, ... Modlitwé, ha Litanije ... W Budeschiňe, A. H. Winkleř. 1785. 793 S. 8°. fr.
3778. Wawda, Michaw. Spewawa Jézušowa Wincza to jo duchowne ha powne Kherluschove Knihi ..., nawschitke wróczne, ha druhe Tžařé ... do schterjoch Džélow zwozene ... W Budischine, Winkleř. 1787. XIX, 704+[72] S. 8°. fr.
3779. Jézusowa Wineza, to jo: Modlitarske ha spěwarske Knihe, wo kotréchž su k namakaňu rańsche, wětzorne, kemschacze ha zpoředne Pacžéře, ... Z nowa wondata ... W Buduschíne, J. G. Lehmann. 1836. XIV, 416 S. 8°. fr.
3780. Jézusowa Wineza to jo: pacžerace ha khérlichacze Knihe, wo kotréchž su k namakaňu pobožne rańsche, wětzorne, kemschacze, spόwodne ... Pacžéře, Modlitwé ha Litanije, ... W Budéšchině, K. B. Hika. 1853. 517 S. 8°. fr.
3781. Luscžanski, Jurij. Nowa Jézusowa winica, to je kniha z najtrěbnischim nabožnym powuczenjom a z powschitkownymi a wosebitymi pobožnosćem za wschitke časy, ... katholskoho kschesčzana. Po rjedže Wałdoweje winicy ... Budyschin, Nakładowař. 1877. 644, XII S. 8°. fr.
3782. Schula Jez[uša?] To yo Krotke Kžesčiyanske Rozwutženja, tych naywołobnischich Kžesčiyanskich Stucžkow ... za tu Kžesčiyanskú Modoscz, za těch Wotrosczených Strowých ha Khoréch ... o. O. 1747. 576 S. 8°. fr.
3783. [Hančka.] Pacžerske Knihi Duchowna Bróneria nienuwane hako kotrež Bu se schelakej duchownej Broňu těch Pažerjow..., napělne wondate wo Kložtere Nowej Czalli... nětko pak po čistze Berbskeje Récze přewožene. o. O. 1765. 345, [76] S. 8°. [Vergl. Dč. XIII.]
3784. [Walda.] Khérlich za Žohnuwaňo ha Zwarnuwaňo teje Zemje-Pwodow. o. O. u. J. (1765.) 16 S. 8°. fr. [Vergl. Dč. XIII.]
3785. Božje Mschē Pobožne Swóscheno; habé Khérlich Na wschicze Téle teje Božje Mschē zwedžené ha z toho Némškoho Kommt lasset uns Gott ehren Na Serbšku Rétz přewožené wot M[ichała] W[ałdy]. W Budyšinje, Winkler. 1766. [20 S.] 8°. [Dč. IV, 16.]
3786. [Walda?] Khérlich kotrež při Božei Mschi móže spéwané, habé pobožne modlené bódž. o.O.u.J. [ca.1767.] [8S.] 8°. fr.
3787. Wawda, Michaw. Pobožne Bratstwo těch Wumřaczéch ha Wotwumřetech pod téma Napišom teje smertneje Stěsknosče Jézuša Kréstuša na Kžižu z témi toho Bratstwa Reglami, habé Pžikaznami... Wo tey Farbkey Czérkwi

- w Radwořu... w Lětu 1768. Hořewedžene; z Raňschimi, Wetžornémi... Modlitwami... o. O. (W Budeschne, Aug. H. Winkler.) 1770. LXI [+] 34] + 328 S. 8°. fr.
3788. **W[ałda], M[ichał].** K Swatey Wowtařa-Pótainoszci. Kommet, lobet ohne End. Ma ſwóí wób. Duscha méj to w Žadoseči. 1777. 1 S. 8°.
3789. **[Tecelin?]** Pobožnoszcz na tém swátém Zkhodže w Starej Krupečé. o. O. u. J. (Budissinae, J. A. Lehmann. 1816.) 24 S. 8°. fr. — Dass. z nowa wudate. W Budéſchini, K. B. Hika. 1850. 29 S. 8°. fr. — Dass. 3. Wud. W Budeschne, Kath. Posoł. 1870. 32 S. 8°. fr. — Dass. 4. wud. [Wudał Michał Hórnik.] Budyšin, M. Hórnik. 1881. 24 S. 8°. fr.
3790. **Tecelin.** Pobožnoszcz toho kžižowoho Pucža. W Buduschne, T. G. Lehmann. 1822. 47 S. 8°. [Dč. IV, 26.] — Dass. 2. njepřeměnjeny wudawk wobstaral J. Wornač. W Buduschne, K. B. Hika. 1849. 47 S. 8°. fr. — Dass. . . . Porjedženy wudawk z nowym pschidawkom wobstaral M[ichał] Hórnik. Budyšin, (L. A. Donnerhak.) 1874. 28 S. 8°. fr.
3791. **Wawda, Michaw Jan.** Póbožne Tžesczuwaňo těch tzjóch naiwetžich Czerpejow . . . 2., předželanej prjedyrycžu a porjedženym tekſtom wot J. Kućanka wobstarany wudawk pod mjenom: Pobožnoszcz kžižowoho Pucža. W Budéſchne, K. B. Hika. 1852. 40 S. 8°. fr. [Dč. IV, 17 b.]
3792. **[Werner, Arnold Jurij.]** [Pſalter žiwoho Rozarija. 1852. [15 mał. ſopjenjow.]
3793. **[Kuežank, J.]** Dobre séíno na pwódnú rolu. Powutžacze ha modlerske hnihe za kathólskich Serbow. W Budéſchne, (K. B. Hika). 1852. VIII, 320 S. 8°. fr.
3794. **Lazarus.** Pokhěrlušk z luda, sobudželeny wot M. Hórnika: Č. M. S. XIII (1860), 6—9.
3795. **Dučman, H[andrij].** Khwalée Knjezowe mjeno! Modlitna knižka za kathólskich křesčanow. W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1862. 346 S. 8°. fr.
3796. **Pokhěrluškaj z luda.** [I. Wo swjatej Khatrnje, II. Wo nječistej knježnje a varianty k nimaj]: Č. M. S. XV (1862), 3—9.
3797. **Hórnik, Michał.** Pokhěrlušk, dotal njewočiščany: Č. M. S. XVII (1864), 195—198. A: Nalětaško so přibliž' waše. B: Póšla běše Marija swojeho synka pytači.
3798. **Mejska pobožnoszcz.** Měſac, swjatej Mariji, najzbozniszej knježnje a macžeri Božej poswjeczeny. Po někotrych němskich knihach zložene. (Teil 1—2.) [Wud. Mikl. Wojnař.] W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1864—66. 211 S. 8°. fr.

3799. [Wojnař.] Najswjecžischa wutroba Jězusowa, žórło luboscze, poklad wschitkich hnadow, schpihel kóždeje pósćiwosče, nasch tróscht w žiwjenju a wumrjeczu. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1864. 12 S. [Dě. IV, 33.]
3800. [Pjetaš.] Pohrjebne khěrlusche, wosebje zrjadowane za khróscžansku wosadu. Budyschin, L. A. Donnerhak. 1865. 16 S. 8°. fr.
3801. Hórnik, M. Pokhěrluškaj z luda I. Wo s. Augustinje II. Jězus-dzéatko: Č. M. S. XIX (1866), 388—391.
3802. Boži narod. Pokhěrlušk z luda, napisany wot M. Hórniaka: Č. M. S. XIX (1866), 407—409.
3803. [Wojnař, Mikł.] Japoschtołstwo modlenja, zjenosczene z po-božnoscu k najswjecžiszej, bójskej wutrobje Jězusa Khrystusa założene k zakitanju swjateje cyrkwe... W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1866. 16 S. 8°. fr.
3804. [Wojnař, Mikł.] Žiwy rózarij najzbóžnischeje knjezny Marije we japoschtołstwie modlenja. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1866. [16 Bl.] 8°. — Dass. Druhi wudawk ze serbskim a němskim (Rosenkranz-Geheimnisse des Apostolates) tekstem. W Budyschinje, Donnerhak. 1866. 32 S. 8°.
3805. [Nowy wudawk žiwoho rózarija. 1887. 15 Bll.]
3806. Pokhěrluškaj, dotal njewoćišanaj [A. We runom polu stoji rjana khěžka. B. Wěm ja, wěm ja spěwančko]. Zdželił M. Hórnik: Č. M. S. XXI (1868), 73—75.
3807. Ducžman, Handrij. Rózowc najzbóžnischeje knjezny z roz-pominanjemi a modlitwami. Za domjacu pobožnoſež. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1869. 40 S. 8°. fr.
3808. D[učman], H[andrij]. Wschědne wotpustkowne modlitwy. W Budyschinje, Donnerhak. 1869. 8 S. 8°.
3809. D[učman], H[andrij]. Spěw na Bože horde Czělo, na naj-swjecžisu wutrobu Jězusowu a pschidawk khěrluschej: „Tzi Krótž Śwäté.“ W Budyschinje, Donnerhak. 1869. 4 S. [Mit Noten.] — Dass. 2. Ausg. [Im Text anders geordnet.] W Budyschinje, Donnerhak. 1869.
3810. Kwasnaj khěrlušej z luda. Podawa M. Hórnik: Č. M. S. XXII (1869), 6—8.
3811. [Tři kěrluše z notami a to I. spěw na Bože horde Czělo II. Spěw na najswjecžisu wutrobu Jězusowu III. Přidawek ke khěrlušej „Tři króć swjaty prajmy Bohu“, [Wobdzělany wot Handrija Dučmana.] o.O.u.J. (W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1869.) 4 S. 8°. fr.
-
3812. Jutrowne khěrlusche [z Khróscžanskich spěwařskich wuwzate]. o.O.u.J. (W Budyschinje, Donnerhak. 1869.) 20 S. 8°. fr.

3813. Jutrowne khērlusche... o.O.u.J. (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1871.) 20 S.
3814. Jutrowne kērlusche. o.O.u.J. (W Budyschinje, E. M. Monse.) 16 S. 8°. fr.
3815. Jutrowne kērluše. (Nowe rozmnožene wudaćo.) (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1919. 16 S. 8°.
-
3816. Litanija wo najswjecžischim mjenje Jězus. Z īaćonskeho přełožiļ H[andrij] D[učman]. We Budyschinje, Donnerhak. 1869. 4 S. 8°.
3817. [Wowčerk.] Spowjedny schpihel. o.O.u.J. (W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1870.) 4 S. 8°. fr.
3818. [Dučman, Handrij.] Hwězda. Modlitna knižka za kathol-skich křesčanow. W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1871. 180 S. 8°. fr. — Dass. 2. Ausg. W Budyšinje, Spisačel. 1880. 104 S. 8°.
3819. [Dučman, Handrij.] Duchowna Róžownja swjateje Marije maćerje božeje a přecy čisteje knježny. W Budyšinje, E. M. Monse. 1872. 517 S. 8°.
3820. D[učman], H[andrij]. Wobrady a modlitwy pschi nutswjedzenju, drasczenju a stajenju knježnow cisterskoho rjada: Posoł X (1872), 145—149.
3821. Walda, Michał. Novena, t. j. džewjeć dnjow pobožnosć k česći zbóžnogo naroda našego zbóžnika Jězusa Khrystusa a tež k česći najswjecišće knježny Marije a jeje džewjeć měsacow... Wot 16.—24. dec. rano po Jutnjach w Radworju džerž. 1764. Wudał H. Dučman. o. O. (W Budyšinje, E. M. Monse.) 1872. 10 S. 8°.
3822. Dučman, Handrij. Smjertnička. Zběrka modlitwów za wotemrjetych křesčanow. W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1873. 119 S. 8°. fr.
3823. Knižka za pobožne česczowanjo sydom bolosezőw swjateje Marije, maczerje Božeje. Wosebje spisana za hnadowne město Nowa Krupka. Budyschin, 1874. 39 S. 8°.
3824. Łuscžanski, J[urij]. Rozwuczenjo a modlitwy za jubilejski čzas. Budyschin, J. Łuscžanski. 1875. 36 S. 8°. fr.
3825. [Hórník, Michał.] Nascha luba Knjeni wobstajneje pomocy. [3 versch. Gebete.] o.O.u.J. (W Budyšinje, 1877.) 8°.
3826. Hórník, Michał. Mjeńsche spěwařske knihi za katholskich Serbow. Pschidawk k Nowej Jězusowej Winicy. Budyschin, Wudawař. 1878. 95 S. 8°. fr.
3827. Hórník, Michał. Pobožny Spěvař. Mjeńsche spěwařske knihi z modlitwami. Za kath. Serbow wobdžělał a wudał. Budyschin, M. Hórník. 1879. VIII, 196 S. 8°. fr.

3828. D[učman], H[andrij]. Pobožnosće bratrstwa mrějacych a wotemrjetych pod mjenom smjertneje stysknosće Jězusa Khrystusa na křižu k dobyēu zbóžneje smjerće. Nowy wudawk. Budyšin, Wudawař. 1881. 59 S. 8°.
3829. Dučman, Handrij. Róčna Swyatnica katholskoho křesćana. Modlitna kniha. Budyšin, Spisačel. 1883. VIII, 1250 S. 8°.
3830. Marija, Macčeř dobreje rady. Knižka za sobustawy Pobožneje Jednoty k česczenju Macčeře dobreje rady... Budyschin, Cyrill a Method. 1883. VIII, 96 S. 8°. fr.
3831. Cyž, Jan. Pobožny křižeř abo spěwanja při jutrownym jěchanju w Radworju. o.O. (W Budyšinje,) Smoleř. 1884. 27 S. 8°. fr.
3832. Dučman, Handrij. Wěnašk ze zymskich róžičekow lubemu Jězusdžěatkej do ručekow podawa. Lipsk, Spisačel. 1886. 40 S. 8°.
3833. Kěrluše. o.O.u.J. (W Budyšinje, M. Smoleř. 1886.) 8 S. 8°. fr.
3834. Pobožny Wosadnik. Modlitwy a kěrlusche za katholskich Serbow. Zrjadował a wudał Michał Hórnik. Budyšin, M. Hórnik. 1889. XIV, 300 + 256 S. 8°. fr. — Dass. 2. rozm̄. wudaczo (wudate wot Jakuba Skale.) Budyšin, (Jakub Skala). 1900. XIV, 310 + 272 S. 8°. fr. — Dass. 3. z nowa rozmnožene wudaéo (wudate wot Jakuba Skale.) Budyšin, Wudawař. 1919. XXII, 330 + 288 S. 8°.
3835. Kěrluše Pobožnoho Wosadnika. Z nowa wudał Jakub Skala. Budyšin, Wudawař. 1918. V, 295 S. 8°.
3836. S[kala], J[jakub]. Pobožna Jednota swjateje Swójby. Za-stupna knižka do Jednoty kschesčanskich swójbow ... k česczí swjateje Swójby w Nazarecze wobjimaca ... W Budyschinje, Tow. Cyrill a Method. [1893.] 27 S. 8°. fr.
3837. Koneberg, H. Pražske Jězusdžěatko a joho česćowanjo. Přeserbšćił F[ilip] R[ězak]. Prag, Gräfin Monika in Räckelwitz. 1894. 104 S. 8°.
3838. Šewčik, Jakub. Hnadowne Pražske Jězus-džěatko a joho česćowanjo. Krótki stawizniski wopis ze 14 wobrazkami a wobšérna pačerjaca knižka. Budyšin, Spisačel. 1896. VIII, 136 S. 8°.
3839. Novenje abo džewyatnicy k s. Antonej Padowjanskemu a k s. Francej Xaverskemu. Napisał česćowař wobeju. Budyšin, Spisačel. 1915. 47 S. 8°.
3840. Křižowy puć a někotre modlitwy w času wójny. W Budyšinje, Donnerhak. 1915. 32 S. 8°.
3841. Pobožnosć k Maćeri dobreje rady. o.O.u.J. (W Budyšinje. Tow. ss. Cyrill a Method. ca. 1920.) 8 S. 8°.

3842. Skala, Jakub. Pój, Knježe Jězuso! Modlitna knižka za časčíše swjate woprawjenjo. Budyšin, Wudawař. 1923. XIV, 304 S. 8°.
3843. [Hórnik, Michał.] Wotpuskne modlitwy pschi khorych a mrějacych. o. O. u. J.
3844. [Kućank, J.] Poboźnoscze ha rozpominaña při wužiwaňu sw. sakramenta pokuté. [S.-A. aus: Kućank, J. Dobre sémo.] W Budéschinie, K. B. Hika. o. J. 24 S. 8°. fr.
3845. (Pius IX.) Hodowna modlitwa bamža Piusa IX. za Ksches-čanstwo. o. O. u. J. 1 Bl. 8°.
3846. Pjseň k blahoslawené Panně Marii, zpjwána w Marie Záři u Teplic, od wendických pautnjku od Budisina. Loblied zur seligsten Jungfrau Maria, gesungen zu Maria Schein, bei Teplitz, von wendischen Wallfahrtern von Bautzen, aus der sächsischen Lausitz. [Dazu Noten.] (Prag, Erzbisch. Druckerei. o. J. 8°. fr.
3847. Pžidawk: Nékotrých staréch Khatólßkich Khérluschow na Serbßku Rétz tak-to, nět přestawénéch. o.O.u.J. [24 S.] 8°. fr.

E. Predigten und Hirtenbriefe.

3848. Memoriale celebrati jubilaei suscepti rigiminis a Friederico Augusto... nunc rege Saxoniae. Dwé Prēduwańczczé za kh. newutžených wesných Ludži, džeržanei w Róžeńcze w hornich Wužiczach, 19. Nedželu po Śwatkach... 1818. Zwey kleine Predigten... Budišin, J. G. Lehmann. o. J. (1818.) 31 S. 8°. fr.
3849. Ducžman, Pětr. Jězus, nasch wucžek, schkit a tróscht we smjerečži. Prēdowanjo, džerž. 5. njedž. posta w l. 1778. ... we Radworju. W Budyschinje, Wudaczer. 1867. VIII, 15 S. 8°. fr.
3850. Kubaš, G. Tu je macže, z rohomaj a z wopuschu, abo Prēdowanjo w Njebjelčicach na 4. njedželu po jutrach 1880. W Budyšinje, Smoleř. (1880.) 8 S. 8°. fr.
3851. Leo XIII. Wokolny list bamža Leona XIII., wot 30. sept. 1880, ze spočatkem „Grande munus“. Přeložil Michał Hórnik. o. O. u. J. (W Budyšinje, Smoleř. 1881.) 8 S. 8°.
3852. Leo XIII. List Joho Swjatoscze Bamža Leona XIII. na hodownym swjedženju 1888 wudaty. Wo kschesčanskim žiwenju. Z īačanskoho pschełožil M[ichał] H[órnik]. Budyschin, E. M. Monse. 1889. 16 S. 8°. fr.
3853. Skala, [Jakub]. Prēdowanjo wo jubilejnym swjedženju towarstwa ss. Cyrilla a Methoda w Khrósćicach 1. sept. 1912: Posoł L (1912), 297—298.

3854. Skala, Jakub. Prědowanjo... při skladnosći processiona serbskich džéci do Rózanta: Posoł LIV (1916), 283 f.

F. Christ-katholische Belehrung und Erbauung.

3855. [Golian?] Krótke Rozrétzeňo. Béz yeném Luterskim Mandželskim z Ménom Pétér, ha z yoho Khatolskey Mandželskey Hannu toho S Spaltera [Psaltera] ha Rozariya dla. o. O. u. J. [ca. 1752?] 16 S. 8°. fr.
3856. [Golian?] Krótke Rožrétzeňo Béz dwémay Susodomay, yeném Khatolskim z Ménom Pétér, ha yeném Luterskim z Ménom Mértén. Dež woney wotem Msche romadže wot Budeschna Domóy džeschtay. o. O. u. J. [ca. 1752?] 16 S. 8°.
3857. [Golian?] Krótke Rozretzeňo. Béz yenem Budeskim Birgarom, ha bék yenem malicžkim Holtžeczom ha yoho Maczeřu. o. O. u. J. [ca. 1752.] 16 S. 8°.
3858. [Golian?] Posleňe Rozrétzeňo. Jenoho Khoroho ha swoyu Zbóžnosć praye potaczoho Kzescziyana ze swoym Pfarařom. o. O. u. J. [vor 1752?] [16 S.] 8°. fr.
3859. [Golian?] Tón Prawé Khatolski Spihel, to yo te Wuznaczo teye Romskeye Khatolskeye Wérę zyenem Krotkim wuwoženom teye samneye ztoho Swowa Božoho... na Sersku Rétz won daté. o. O. 1752. 150 S. 8°. fr.
3860. [Golian?] Tón Kzescziyanski Spihel. To yo Krotke Rozrétzeňa ha Rozwtuzeňa bék yenem Nanom ha Séhnom wot teye praweye Kzescziyanskeye Wérę. o. O. 1758. 16 S. 8°. [Dč. IV, 8.]
3861. [Golian?] Spihel teye Wécznoscze. To ye Krotke Rozrétzeňo bék yeném Vromném Nanom, ha yoho pobožném Séhnom wot teye Smércke ha Suda Božoho, hako tež wot teye Hele, ha Nébékoho Kralestwa. o. O. 1758. 16 S. 8°. [Dč. IV, 9.]
3862. [Golian?] Tón Duchówne Burski Spihel. To yo Dwanacze krotke Kzescziyanske Rozwtuzeňa za schitkón Kzescziyanski Burski Lud wosobne za tón kiž lazuwacž nemože, tak deře za Modéch hakó za Staréch, Bohatéch ha Khudéch, za Muskich ha za Žonskich... o. O. u. J. [ca. 1758?] 16 S. 8°.
3863. [Golian?] Kzescziyanske Rozrétzeňo. Béz yeném Duchowinem Pastérom, ha yoho kžescziyanské Wowtžicžku, wot teye Hele, ha yeye weczných helškých Matrow. o. O. u. J. 16 S. 8°.

3864. [Walda, Mich. Jan.] Pobozne Tzesczuwano téch tzjóch najwetžich Czerpeńow Jezuša Kréstuša, kotrež jo Wón měw wot toho Tžaša, déz Wón bě popaňené... ha potom tohosamoho Bolosezciwoho Kžizowoho Pucža,... z Němskoho na Serbsku Rétz přewožene... o. O. u. J. (W Budeschne, A. H. Winkler. 1767.) 100 S. [Dč. 14.]
3865. [Čornak?] Cur mundus militat... O přetžo teiž tón Swět za Tžestžu prázney stoy? [Zu finden in der Wineza von 1807 zwischen den Seiten 218 u. 219.] [1807?] 2 S. 8°.
3866. [Tecelin, J.] Kžesčianske Khathólske Rozwtuženja, kotrež czi Wutzeřo w Schuli ha czi Starschi w Domach tém meňschim Džécžom... prédklazuwačž maja. W Buduschne, Chr. Gotth. Matthiä. 1809. 280 S. 8°. fr.
3867. Duchomne Recži a Podacža w Božim a Jesušowym Kralestwi pschewožene a wohndate wot Handrija Palmana. 1817.
3868. [Thomas a Kempis.] Wot Krotženja za Kréstusom. Žtwore Knije z watžonskoho na serbsku Rétz přewožene. W Buduschne, J. A. Lehmann. 1823. 420, XVI S. 8°. fr.
3869. Domaš Kempenski. Štwore knihi wo kročenju za Khristušom. Z nowa do serbskeje rěče přeložil Jurij Libš. W Budyšinje, Tow. ss. Cyrilla a Methoda. 1921. XVI, 369 + 32 S. 8°.
3870. [Tecelin, J.] Dulia et Hyperdulia catholice proposita. Tzesczeňo téch Svatých ha Zczewa wosebnite Tzesczeňo S. Maře po khatólskim prédkpowožene. Verehrung der Heiligen... Budissae, J. A. Lehmann. 1834. 373 S. 8°. fr.
3871. Duchomných 7 zankow. o.O.u.J. (W Budéschiňe, K. B. Hika. 1854.) 2 Bl. 8°.
3872. Buk, A. M. M. Wosobné Dar za Kžesczianow, móliczkich ha wotroſczených wudaté. W Budéschiňe, Maćica Serbska. 1856. 69 S. 8°.
3873. Dobra Rada sa jeneho kojždeho Cžlowjeka kiž ze jow cžaňnje a tam wjecźnje sbožomny bycž. Pschełožene a wudate wot J. Z[yža] w Budyschinje 1861. W Budyschinje, K. B. Hika. o. J. (1861.) 16 S. 8°. fr.
3874. Angermann, L. F. Katholik a joho cyrkzej. Rozwucžace knihi za kathólskich Serbow a wschitkich, kotsiž chcedža katholsku cyrkzej pschisluschnje rozsudžeć. W Budyšinje, J. E. Smoleř. 1863. IV, 219 S. 8°. fr.
3875. Dučman, Handrij. Žiwjenja Swjatyh w prěnich 13 lětstotkach Jězusoweje cyrkwy. Po rjedże cyrkwinskih stawiznow. W Budyšinje, Tow. Cyril a Method. 1864—1904. XXIII, 1092 S. 8°.

3876. [Wojnař, Mikl.] Najswjecžischa wutroba Jězusowa, žorlo luboscze, poklad wschitkich hnadow, schpihel kóždeje pőccžiwoscze... W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1864. 12 S. 8°. fr.
3877. K[rall], J[akub]. Hnadowny wopyt swjateje Marije we Philippdorfje. W Budyschinje, Smoleř a Pjeh. 1868. 64 S. 8°. fr.
3878. [Jawork, Innocenc.] Słowo k rozpomnjenju za Serbow: Posoł VII (1869), 177—179. Dazu: Hischeče něshto k rozpomnjenju za Serbow: Posoł VII (1869), 190—193.
3879. [Jawork, Innocenc.] Słowo katholskim krajanam a Serbam: Posoł VII (1869), 147—148.
3880. [Wowěrk, J.] Najswjecžischi sakrament wołtarja. o.O.u.J. (W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1871.) 12 S. 8°. fr.
3881. Dučman, Handrij. Czesczowanjo najswjecžischeje wutroby Jězusoweje a najswjecžischoho sakramenta wołtarja. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1872. 14 S. 8°. fr.
3882. Dučman, Handrij. Wěnc Knježnow abo wobrjady a modlitwy pschi nutswjedženju, drasczenju a stajenju knježnow cisterciskoho rjada. Pomnješka na 10. džeň sept. 1872. W Budyschinje, L. A. Donnerhak. 1872. 22 S. 8°. fr.
3883. Dučman, Handrij. Jězusowe swjate rany su kłoki, kotrež so pschez najtwjerdsche wutroby pschedobywaja a najzymnische dusche zahorjeja. W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1873. 16 S. 8°. fr.
3884. Werner, Arnold. Krótke rozwuczenjo wo někotrych bratstwach swjatoho skapulira. Budyschin, (L.A. Donnerhak). 1873. 35 S. 8°. fr.
3885. [Kubaš, J. G.] Wo swjatych kschižach: Posoł XXII (1884), 61 f.
3886. [Libš, Jurij.] Něshsto wo swjatych kschižach: Posoł XXII (1884), 181—184.
3887. [Skala, Jakub.] Mejska pobožnosć w Serbach: Posoł XXII (1884), 98—100; 106 f.
3888. Bjedrich, Miklawš. Róžowa zahroda. Stawizny ze žiwjenja swjatyh džéci. Budyšin, Smoleř. 1889. 123 S. 8°. fr.
3889. Cramer, W. Křesćanska młodosć. Přewodny list za młodosć a přez nju. Po 5. wudawku... přeserbšćił Jakub Šewčik. Budyšin, Přeserbšćeř. 1896. VIII, 182 S. 8°.
3890. Potajny kluež do njebjes. Kschescžanske wucžby wo mđlenju: Posoł XXXVII (1899), 171—172; 179—182; 187 bis 189; 196—199; 205—206; 211—212; 219—220; 229 bis 230; 236—238; 245—246; 253—254; 261—262.
3891. Cyž, [Jan]. Křesćanska młodosć, najlepši zaklad serbskoho přichoda: Posoł LVII (1919), 266.

3892. jl. [Libš, Jurij.] Serbski lud — křesčanski lud: Posoł LVII (1919), 143; 149.
3893. Symank, [Jan]. Mać wutroba serbskeje swójby: Posoł LVII (1919), 263.
3894. Kak ma Bo sprawny Kschesczian jako Bwěrny staw Bwojeje zyrkwje sadźeržecz. o. O. u. J. [W Budyšinje, Smoleń.] 1 Blatt. 8°.

Teil X.

Unterrichtswesen.

Kap. 1. Volksschulen.

§ 1. Allgemeines.

3895. M. Czista wěrnoscz wo wuczenju w Berbskich schulach. Die reine Wahrheit über den Unterricht in den wendischen Schulen [Text wendisch u. deutsch]: Serbske Nowiny 1869. Nr. 53.
3896. N. Schulská wucžba w pruskich Berbskich schulach [Schulunterricht in den preußisch-wendischen Schulen]: Serbske Nowiny 1872. Nr. 8 ff.
3897. Kubasch, J. G. Nasche serbske schule [Unsere wend. Schulen]: Posoł XVII (1879), 89—92.
3898. K. Serbska šula. I: Wučeńska konferenca. II: Serbski spěv [Die wend. Schule]: Łužica V (1886), 24 f; 68 f.
3899. Něschto schule dla [Etwas d. Schule wegen]: Posoł XXV (1887), 41—43.
3900. Černý, Adolf. Lužická škola [D. wend. Schule]: Dess. Různé listy o Lužice. 1894. S. 7—16.
3901. Goląbek, Józef. Szkolnictwo łużyckie [Das wend. Schulwesen]: Museum. Lemberg 1924. S. 168—172.
3902. Lužicko-srbské školství [Laus.-wend. Schulwesen]: Stručný Slovník Paedagogický. Redaktori: Josef Klika a Josef Sokol. Prag, nákl. Odbooru liter.-paedag. při ústřed. spolku jednot učitelských v Čechách.

§ 2. Einzelnes.

3903. S[kala], J[akub]. Słowo wo čehnidbje [Ein Wort über Erziehung]: Łužičan XIV (1873), 6—12; 23—26; 38—43; 55—60; 76—79; 89—94; 122—125; 138—142; 151—156; 166—173; 180—189.
3904. Hórnik, M. Serbske knižki w katholskich šulach [Wendische Bücher in kathol. Schulen]: Łužičan XV (1874), 121 bis 123; 141—143.

3905. [Hórník, Michal.] W kotrej ryczi ma so w serbskich wucefnjach čítanjo zapocžecz [In welcher Sprache soll in wend. Schulen d. Lesen beginnen]: Posoł XIV (1876), 60 bis 63. — Dass. Serbske Nowiny 1876. Nr. 16.
3906. [Skala, Jakub.] Wocžehnjenjo w serbskim duchu [Erziehung im wendisch. Geiste]: Posoł XXI (1883), 109—112; 118 bis 120; 129—131; 137—139. — Dass. (wud. Jurij Delan): Posoł LXVI (1928), 265 f; 272 f.
3907. Girenas, J. Kak móže šula w Serbach swój nadawk jako wojowařka přečiwo socialismej dopjelnić? [Auf welche Weise kann die Schule ihre Aufgabe als Kämpferin gegen den Sozialismus erfüllen?]: Łužica XI (1892), 42—45.
3908. Hajna, [Mikl.] Schtwory temperament pola džěčí [Das vierfache Temperament bei d. Kindern]: Posoł XLIII (1905), 88—92; 96—99; 105—107; 113—115; 126; 136 f; 157—159; 166—168.
3909. Handrik-Slepjanski, Matej. Rjeniš-Wjelanowy wustaw za serbske šulske džěčí w Slepjanskej wosadze [Reinisch-Wehlans Institut. f. wend. Kinder . . .]: Č. M. S. LX (1907), 84—87.
3910. Wo našej šulskej peticji [Über unsere Schulpetition]: Posoł L (1912), 103—104.
3911. § 20 naćiska k šulskomu zakonjej [Über das Recht des Gebrauches d. wendisch. Sprache i. d. Schule]: Posoł L (1912), 425.
3912. L. Wo serbskim [šulskim] hubjenstwje [Über unser wend. Schulelend]: Łužica XXXII (1913), 63.

§ 3. Schul- und Erbauungsbücher.

A. Religiöse.

(Biblische Geschichten siehe Teil IX, § 3, B. und § 4, B.)

3913. Langhans. Langhansowa džěćaca postilla přełožena wot Jurja Dumiša [Kinderpostille]. (Budybin, Gottfr. Gottl. Rychtař. 1717.) 1617 S. 8°. fr.
3914. Kraßna Wobrada Božeho Džjeszca, we rjanem . rosrecžowanju bes wucžerom a džjecžimi wot Naroda teho lubeho Džjeezatka Jesuša . . . pokasana wot jeneho lubowarja tych džjecži. W Budeschini, Gottfr. Gottl. Rychtař. 1725. 59 S. 8°. fr.
3915. [Schirach, Adam Gottlob.] Horne Łužic̄ke Berbke Schul-Knischki, to je: Krotke Roswuczenje sa Berbke Džjecži, kak móže wóne te najnusnische Wucžby nascheho Kscheszianstwa etc. . . . nawuknycz [rozmnožene a přełožene

- wot Adama Gottloba Schiracha]. We Budeschini, Jakub Deinzeř. 1778. 286 S. 8°. fr. — Dass. W Budyschini, J. G. Monse. 1803. XVI, 288 S. 8°. fr.
3916. [Kopf, David Traugott.] Te woške Sswjedženje sa ſerbske Džječi wopisane [Hohe Feste für wend. Kinder beschr]. Berlin, Trowitzsch u. Sohn. 1837. 32 S. 8°. fr.
3917. [Kopf, David Traugott.] Modlerske Knischki sa ſerske Džjecí wohndate wot teho Towarſtwa k' Wupschestrjewanju kscheszianskich natwarjazych Piſmow wo Bramborskich Krajach [Gebetbücher f. wend. Kinder]. Berlin, Trowitzsch u. Sohn. 1837. 32 S. 8°. fr.
3918. Bibliske wobrasy sa ſchulu a dom. Do drewa wurjesane w H. Naumanowej drewowurjesowarni w Dreždānach. 1. Heft [Přełožef Imiš]. [Biblische Bilder für Schule u. Haus.] (Leipzig, Teubner. 1867.)
3919. Teutscher, Jan. Dar sa moje lube džjeczi [Geschenk für meine l. Kinder]. 1868. 4 S. 4°.
3920. Jakub, Jurij. Wuknjenja s biblije, s katechiſma a se spěwařskich, wot kralowsk. minist. wschitkim sakſkim ſchulam poruczene ... ſerbske podał Jurij Jakub. [Lernstoff a. d. Bibel...]. W Budyschinje, Smoleř. 1878. 51 S. 8°. fr. — Dass. 2. durchg. Ausg. W Budyschinje, Smoleř. 1881. 51 S. 8°.
3921. Wuknjenja, sa evangelske ludowe ſchule po wukasach kralowskich knježefſtrow Schlesynskeje provinzy lěta 1893 ſestajane. Memorier-Stoff (Lernstoff) für den evang. Religionsunterricht in den Volksschulen . . . Bautzen, Schmaler. 1894. 8°. — Dass. [2. Ausg.] [Lernstoff für evang. Volksschulen.] Bautzen, Schmaler. 1894. 8°. fr.
3922. Ž[ur], M[iklawš]. Spowědna pobožnosć za džěci. (2. porjedź. wud.) [Beichtandacht.] Budyšin, Smoleř. 1901. 35 S. 8°.
3923. Žur, M. Jandžel pěſton. Modlitna knižka za katolske ſerbske džěci. Božeſ mši po G. Meyowej knižcy, wobrazy po L. Glötzle wudał. 1. wud. [Der Schutzengel.] Budyšin, Spisačel. 1917. VIII, 136 S. 8°.
3924. Žur, Miklawš. Dobry křesčan. Modlitna knižka za katolske džěci a młodosć. (Wobrazy po L. Glötzle...) 1. wudawk. Budyšin, Spisačel. 1919. 336 S. 8°.
3925. Gļowanus, David. Modlařske knigły za kscheszijańske žischi. 2. hud. [Gebetbücher für christl. Kinder] (Serbska knigłowna. H. 5). Cottbus, Maschiza Sserbska. 1923. 32 S. 8°. fr.
3926. Buchstabir- u. Lese-Büchlein nebst dem kleinen Catechismo Lutheri u. Schul-Gebeten, einer kurzgefassten Kirchen-

- Geschichte . . . wie auch C. A. Löseken's Erklärung der
Ordnung des Heils. 19. verb. Aufl. Görlitz, J. S. Bühne.
o. J. 128 S. 8⁰. fr.
3927. **Harfa** sa džěčíkemschenja. Wudata wot Berbskeje pře-
dařskeje konferenzy w Budyšinje. (Harfe für Kinder-
gottesdienste. Hrsg. von der wendischen Predigergesell-
schaft in Bautzen.) W Budyschinje, Smoleř. o.J. 45 S. 8⁰.
3928. **Mikela.** Kschesczijana wěra a žiwjenje. Wodzeř psches
paczérsku wucžbu [Christl. Glaube u. d. Leben]. o.O.u.J.
22 S. 8⁰. fr.
3929. Lubosne Napominanje jeneho Džjecich pschecžela, sa džjecži
k wobstaranju jich žiwota [Ermahnungen eines Kinder-
freundes]. Löbau, J. Christ. Schlenker. o.J. 24 S. 8⁰. fr.

B. Gesang- und Choralbücher.

3930. [Kopf.] Kárlize k Spiwaiu gaž te Žischi k'prednemu Rasu
k'božemu Blidu du [Choräle f. Kinder]. o. O. u. J. [ca.
1815—17.] 5 Bl. 8⁰.
3931. Seileř, Handrij. Krótke Khyrluschje a Spjewanečka sa Berbske
Schulje [Kurze Choräle]. Budyschini, Weller. 1842.
35 S. 8⁰. fr.
3932. Spěwy za pěkne džěci. (Hłosy k nim su wot kantora Wólfa.)
[Kinderlieder.] W Budyšinje, K B. Hika. o. J. [1850.]
2 Bll. 8⁰. fr.
3933. Sahrodka kwjetkojta. To je dwójcy dwazecži Berbskich
spjewow sa pjekne džjezi. W Wojerezach, J. Kulman.
1850. 35 S. 8⁰. fr. — Dass. 3. wudawk [s wulkim pschidawkom]. We Wojerezach, J. Kulman. 1859. 68 S. 8⁰. fr.
3934. Druha wetscha Sahrodka kwjetkojta. To je trojzy dwazycži
Berbskich spjewow za džjecži a tež sa wotroszonych.
W Wojerezach, J. Kulman. 1854. 69 S. 8⁰. fr. — Dass.
3. wudawk s pschidawkom nowych spjewow. W Wojerezach,
J. Kulman. 1862. 69 S. 8⁰. fr. — Dass. 5. přispor.
wud. We Wojerezach, J. Kulman. 1868.
3935. Pekař, K[arl] E[rnst]. Spjewy sa Berbske schulje. Seschiwk
1—2. Gesänge für wendische Schulen. H. 1—2. (Ma-
cžicžnych spišow 29 u. 36.) W Budyschini, Macžiza
Berbska. 1856—1860. 8⁰. fr. — Dass. Gesänge für
wendische Schulen. H. 1. 3. Ausg. (Macžicžnych spišow 29.)
W Budyschinje, Macžiza Sserbska. 1873. 8⁰. fr. — Dass.
Gesänge für wendische Schulen. H. 2. 2. Aufl. (Macžicž-
nych spišow 36.) W Budyschinje, Macžiza Sserbska.
1875. 8⁰. fr.

3936. [Teschnar, J. F.] Kjarliže k'Spiwaiu, gaž Žischi k'prédnemu Rasu k'Bozemu Blidu du. Cottbus, G. W. Tornow. o. J. [ca. 1860.] [4 S.] 8°. fr.
3937. Pekař, K[arl] E[rnst]. Spěwy za serbske šule. (Wudawk za katholske schule.) Gesänge für wend. Schulen. (Ausg. für kathol. Schulen.) (Maczicznich spisow 29.) W Budyšinje, Maczica Serbska. 1873. 48 S. 8°. fr.
3938. Spěwna radosć. Zběrka šulskich spěwow. Sangeslust. Sammlung von Schul-Gesängen. (Macičnych spišow Nr. 70.) Bautzen, Mačica Serbska. 1880. 132 S. 8°. fr. — Dass. 2. Ausg. (Macičnych spisow Nr. 70.) Bautzen, Mačica Serbska. 1891. 108 + 23 S. 8°. fr. — Dass. 4. Ausg. Bautzen, Mač. Serbska. 1910. XIII, 154 S. 8°. fr.
3939. Fiedler, K[arl] A[ugust]. Dodawk k „spěwnej radosći“, originalne spěwy woprijacy. (W Budyšinje, Smoleř. o. J. [1880.]) 20 S. 8°.
3940. 50 duchownych kjarližow sa schulske hukňeňe a domaznu Božu blužbu [Kinder-Choräle]. (Towařstwowych knigłów Nr. 5.) We Worejzach, G. Wenzel. 1883. 43 S. 8°. fr.
3941. Jordan, H[ajno]. Wěnašchk godownych spiwaňow Berbskim žischam k bogoju hobražone. (Towařstw. knigl. Nr. 16.) Budyschyňe. M. Ssmolař. 1887. 16 S. 8°. fr. — Dass. 2. Ausg. (Towařstwowych knigłów Nr. 16.) Budyschiňe, M. Ssmoleř. 1909. 16 S. 8°. fr.

C. Fibeln und Lesebücher.

3942. Kilian, Ant. Serbske Katholske A. B. C. Knischki. o. O. 1735. [Č. M. S. III (1862), 17.]
3943. Serbske Khatholske ABC Knischki [2. Ausg.] W Budéschňe, A. H. Winkler. 1780. [24 S.] 8°. fr.
3944. Körníg, J. Ch. Lasowarske Knischki sa Bersku Młodźinu wohndate [Lesebüchlein]. W Budyschini, F. A. Reichel. 1842. 48 S. 8°. fr.
3945. Knížki k prénom' Lazuwaňu w serskim, némskim ha waczon-skim Pisme [Erstes Lesebüchlein]. W Buduchňe, C. G. Hiecke. 1847. 16 S. 8°. fr.
3946. Hórník, Mich[ał]. Čitanka. Mały wubjerk z narodneho a nowišeho pismowstwa hornjołužiskich Serbow [Lesebuch]. W Budyšinje, J. E. Smoleř. 1863. 98 + 58 S. 8°.
3947. Erstes Lesebüchlein für wendisch-deutsche Schulen. Prjenja Čitanka sa Berbske a njemske schulje. Budissin, E. M. Monse. 1864. 74 S. 8°. fr.

3948. Serbsko-němski A-B-C, z wobrazami za elementaršule. Das wendisch-deutsche A-B-C, . . . Wojerezach, J. Kulman. 1865. 32 S. 8°. fr.
3949. [Jórdan.] Sserbsko-němska čítanka sa tych lubych małych. Wendisch - deutsches Lesebuch für die lieben Kleinen. Wojerezach, J. Kulman. 1865. 79 S. 8°. fr.
3950. [Wanak.] Prjenja Czítanka sa ſerbske a njemske Schulje. Erstes Lesebüchlein für wendisch - deutsche Schulen. W Budyschinje, Monse. 1865.
3951. Das wendisch-deutsche A-B-C, mit Bildern für Elementar-Schulen. Serbsko - němski A-B-C, z wobrazami za elementaršule. 2., ganz umgearb. Aufl. Wojerezach, J. Kulman. 1866. 40 S. 8°. fr.
3952. Hórnik, M[ichał]. Prěnja čítanka za serbske katholske wuczeźnje w Hornjej Lužicy. Fibel u. erstes Lesebuch für . . . W Budyschinje, E. M. Monse. 1866. 128 S. 8°. fr.
3953. Boit, F. Schreiblese-Fibel für deutsch-wendische Schulen, mit einem Vorwort über den Gebrauch derselben. Cottbus, F. W. Brandt. 1867. IV, 28 S. fr.
3954. Serbsko-němska čítanka. 2. pschisporjeny wudawk. Wendisch-deutsches Lesebuch . . . We Wojerezach, J. Kulman. 1867. 86 S. 8°. fr.
3955. [Jordan, J. W. H.] Wjetscha čítanka sa młodych a starych. Lesebuch für Jung und Alt. W Budyschinje, Smoleń a Pjeh. 1870. VIII, 275 S. 8°. fr.
3956. Bartko, Jan. Prěnja čítanka sa ſerbske schule. Erstes Lesebuch für den vereinigten Sprech-, Schreib- u. Leseunterricht in wendisch-deutschen Schulen von J. Bartko. Budyschin (Bautzen), Mać. Serbska. 1872. 40 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. Budyschin (Bautzen), Mać. Serbska. 1882. 40 S. 8°. fr. — Dass. 3. Aufl. Budyschin (Bautzen), Mać. Serbska. 1883. 40 S. 8°. fr. — Dass. Teil 1—2. 4. Aufl. Budyschin - Bautzen, Mać. Serbska. 1887. 8°. fr.
3957. Hórnik, M. Naležnosć serbskeje katholskeje čítanki za wyschsche klassy [Angelegenheit d. wend. kath. Fibel]: Posoł XVIII (1880), 97—99.
3958. Brauner, Hermann. Prěnja čítanka za serbske katholske wuczeźnje. Fibel u. erstes Lesebuch . . . Budyšin, Tachantwo. 1883. 134 S. 8°. fr.
3959. Zytańka, to jo pomoz sa takich, kenž kschě bžes schulskeje huzby ſerbske zytańe (lasowańe) nahuknusch [Lesefibel]. Budyschin, A. J. Parčewski (Smoleń). 1883. 82 S. 8°. fr.

3960. Bartko, J[an]. Kollegiales Geschenk für das Inventar jeder wendischen resp. wendisch-deutschen Schule im Kgr. Sachsen als Einführung in das Erste Lesebuch in wendisch-deutschen Schulen. o. O. (Bautzen, Schmaler. 1887.) 9 S. 8°. fr.
3961. Symank, Jan. Prěnja čitanka za serbske šule. Fibel für wendische Schulen . . . Bearb. J. Symank. W Budyšinje, M. Smoleř. 1900. 121 S. 8°.
3962. Schwela, G. Zytanka sa Serbske žischi [Lesefibel]. Cottbus, Verfasser. 1907. 40 S. 8°. fr.
3963. Páta, Josef. Serbska čitanka. Lužickosrbská čítanka. Výbor z písemnictví hornolužického s ukázkami dolnolužickými, s výkladem o slovesnosti, s poznámkami a seznamem spisovatelů [Wend. Lesebuch]. Prag, Verein „Adolf Černý“. 1920. X, 426 S. 8°.
3964. Kwětki. Serbska čitanka za horni skhodzeňk ludowych šulow. Wudali zjednočeni serbscy wučerjo [Wend. Lesebuch]. W Budyšinje, Maćica Serbska. 1921. VIII, 296 S. 8°.
3965. Nawka, Michał. Na wsy. Knižka z wobrazkami. Kreslil Mérain Nowak [Auf dem Dorfanger]. Budyšin, Nakład Serbskich wučerjow. 1925. 88 S. 8°.
3966. Zahrodka. Čitanka za srěni skhodzeňk ludowych šulow. Spisało a wudało Zjednočenstwo Serbskich Wučerjow [Lesebuch]. W Budyšinje, Maćica Serbska. 1925. VII, 240 S. 8°.

D. Deutscher Sprachunterricht.

3967. Praktischer Lehrgang zum Erlernen der deutschen Sprache in wendischen Schulen. Nach dem französischen Werkchen des Ahn bearb. Bdch. 1. Bautzen, C. G. Hiecke. 24 S. 8°. fr.
3968. Ludwig, Johann. Der Sprachunterricht in wendischen Schulen u. die methodische Behandlung desselben. Bautzen, L. A. Donnerhak. o. J. 8 S. 8°. fr.
3969. Deutsche Sprechübungen für wendische Schulen der Oberlausitz. Hoyerswerda, J. Kulman. 1865. 42 S. 8°. fr.
3970. a. Serbska šula a němčina. Někotre nahlady a pokipy serbskeho wučerja [Wend. Schule u. d. deutsche Sprache]: Lužica XV (1896), 69—70; 79—80; 88.

Kap. 2. Lehrerschaft.

3971. Šala, H. Džen ze žiwjenja jeneho wučerja [Ein Tag aus d. Leben eines Lehrers]: Lužičan IX (1868), 163—170.

3972. Hórnik, M. Pschećzela rada za Kulowsku wosadu [sebi serbskich wucžeri wukubłować]: Posoł XXIII (1885), 221—223.
3973. 40 lětne wobstać „Swobodn. Zjednoćenstwa kat. wučerjow serb. Łužicy [40 Jahre Freie Vereinig. kath. Lehrer i. d. wend. Lausitz]: Posoł LXIII (1925), 360—361.
3974. Kaergel, Hans Christoph. Bei einem Schulmeister in der Wendei: Heimatwarte. Bautzner Nachrichten 1927. Nr. 1. S. 2—3.

Kap. 3. Mittelschulen, Hochschulen, Studentenvereine, Unterstützungsvereine.

§ 1. Allgemeines über Hoch- und Mittelschulen und über das Studium.

3975. Serbske powitanje wrótsławskeje university. Podał K. A. Jenč: Č. M. S. XXVI (1873), 130 f.
3976. [Lusežanski, Jurij.] Katholskim Serbam [dla studowanja swojich synow] [Mahnung an d. wend. Eltern, ihre Söhne studieren zu lassen]: Posoł XV (1877), 46—48.
3977. Žur, Mikławš. Serbski lud a studentstwo [Das wend. Volk u. d. Studententum]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadżowanki . . . 1884. S. 11—17.
3978. [Hórnik, M.] Katholskim Serbam w Sakskej [napominanjo, wobdarjenym serbskim hólcam studować dać] [Mahnung a. d. kath. Wenden, ihre begabten Söhne studieren zu lassen]: Posoł XXIV (1886), 9—10.
3979. Šewčik, Jakub. Wostajmy, štož škodzi, čińmy, štož so hodži. [Wo njepřezjednosći w serbskim studentstwje] [Über d. Uneinigkeit unter d. wend. Studenten]: Łužica VIII (1889), 14 f; 20 f.
3980. Černý, Adolf. Serbski studenta. Přeložil Mikl. Zarjeńk [Der wend. Student]: Łužica X (1891), 12—14.
3981. Šewčik, Michał. Stawizny serbskeho studentstwa [Geschichte d. wend. Studententums]: Łužica XI (1892), 4 f; 9 f; 17 bis 19; 26—28; 33 f; 41 f; 49—50; 57—59; 65 f; 73—75; 81 f; 89 f. XII (1893), 2—4; 9 f; 17 f; 25 f; 33—35; 59 f; 67 f; 76 f; 84. XIII (1894), 2 f; 11 f; 52—55; 61 f; 67 f.
3982. Tajrych, J. a E. Muka. Serbsey studení w Jindrichowym Hradeu w Čechach z lět 1600—1617 [Wend. Studenten i. Neuhaus (Böhmen) i. d. J. 1600—1617]: Č. M. S. XLIX (1896), 13—19.

3983. [Hálek, Więsław.] Listy k našemu studentstwu. Přełožuje Waš přečel [Briefe an d. wend. Studenten]: Łužica XVI (1897), 93—94; 102—103; 112—113. XVII (1898), 103; 113 f.
3984. [Delan], Jurij. Ze sakskeje kolonije w biskopskim seminaru w Mohucżu [Aus d. Sachsenkolonie i. Mainz]: Posoł XXXVII (1899), 355—357.
3985. Parćewski, Alfons J. Łužičenjo a Mišnjenjo na Krakowskej universiće w 15. a 16. lětstotkomaj (Lausitzer u. Meißner auf d. Krakauer Univers. i. 15. u. 16. Jhrh.): Č. M. S. LIV (1901), 71—108. LV (1902), 22—46.
3986. Vařeka a Jakubaš. Serbske študentstwo w swětle statistiki [D. wend. Studenten i. Lichte d. Statistik]: Łužica XXX (1911). Nr. 7. Sonder-Beil.
3987. Serbja a němske srjedźne šule [Wenden u. d. deutschen Mittelschulen]: Serbski student VIII (1927). Nr. 11/12.

§ 2. Einzelnes.

A. Skhadżowanka.

3988. K stawiznam „Lipy Serbskeje“ [Prěnja skhadżowanka studowacych Serbow] [Zur Geschichte d. „Lipa Serbska“]: Łužica II (1883), 22 f.
3989. Libš, Jurij. Přehlad a rozhlad po skhadżowankach serbskeje studowaceje młodosće [Überblick ü. d. Skhadżowanka]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadżowanki... 1884. S. 70—86.
3990. Š., M. Lipa Serbska [Vereinigung wendischer Studentenvereine]: Łužica X (1891), 6 f.
3991. Černý, Adolf. „Skradžowanki“ lužického studentstva: Dess. Různé listy o Lužice 1894. S. 16—23.
3992. Bryl-Serbin, Jan. Skhadżowanka. Refleksy a reminiscency pod lipami a po puću: Łužica XXVIII (1909), 4—5; 11 bis 12; 19—21; 29—31; 37—38; 45—46; 52—54.
3993. Hłowne skhadżowanki serbskeje studowaceje młodosće [Džen a lěto — městno — hłowny starší]: Łužica XL (1925), 66.

B. Einzelne Institute und Studentenvereine.

3994. S[kala], J[akub]. Pražski student na prózdninach [Der Prager Student i. d. Ferien]: Łužičan XIII (1872), 34 bis 42; 49—58.
3995. Łusčanski, Jurij. Serbski seminar s. Pětra w Prazy [Das wend. Seminar zu St. Peter in Prag]: Č. M. S. XLV (1892), 3—24.

3996. Sporuschk [Holka, Mikławš]. Seminar—Universitet [betrifft d. Wend. Seminar zu Prag]: Posoł XXXVI (1898), 299 bis 300.
3997. Serbski seminar w Prazy [Das wend. Seminar zu Prag]: Posoł LIX (1921), 134 f; 140; 145 f; 168 f; 174 f; 188; 195; 210.
3998. Křižank, Jurij. Kak do założenja Serbskoho seminara na duchownstwo studowachu [Wie studierte man vor der Gründung d. Wend. Seminars Theologie]: Posoł LX (1922), 153—155; 172 f.
-
3999. Hórnik, M. „Serbowka“ w Prazy wot lěta 1846—1871. Po jeje 25-lětnym, w Budyšinje swjećenym jubileju [25 Jahre d. wend. Studentenver. „Serbowka“ in Prag]: Č. M. S. XXV (1872), 29—50.
4000. Rězak, Filip. Serbowka, studentske towařstvo serbskeho seminara w Prazy [Serbowka, Studentenver. d. Wend. Seminars zu Prag]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadzowanki . . . 1884. 28—35.
4001. Šewčik, Michał. Stawizny [„Serbowki“] (Jubilejne spisy „Serbowki“ Bd. 4.) [Geschichte d. Serbowka]. W Budyšinje, Smoleř. 1905. 117 S. 8°.
4002. Černý, Adolf. Jubilej serbskeho studentstwa [Serbowka] (Přeložil Mikławš Andricki) [Jubil. d. wend. Studententums]: Lužica XXV (1906), 58—60.
4003. Swjedzeń 60 lětnoho wobstaća „Serbowki“ [Die Feier des 60 jähr. Bestehens d. „Serbowka“]: Posoł XLIV (1906), 175—177.
4004. Swjedzeńske Iopjeno k 75 lětnemu jubilejej „Serbowki“, towařstwa studowacych Serbow Serbskeho seminara w Prazy [Festblatt z. 75 jähr. Jubil. d. „Serbowka“]. (W Budyšinje, Towařstwo Cyrilla a Methoda. 1921.) 8 S. 4°.
4005. Páta, Józef. Ze stawiznow Pražskeje „Serbowki“ [Aus d. Geschichte d. Prager „Serbowka“]: Č. M. S. XXX (1927), 47—54.
-
4006. Handrik a Gólc. Serbske towařstwo „Sorabicum“ w Lipsku wot lěta 1716—1884 [Wendisch. Verein „Sorabicum“ in Leipzig . . .]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadzowanki . . . 1884. S. 53—59.
-
4007. Křižan, Jan. Serbski seminar w Hodžízu [Wend. Seminar i. Göda]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadzowanki . . . 1884. S. 47—48.

4008. Křižan-Hodžijski, Jan. Stawizny serbskeho homiletiskeho seminara Lipsčanskeje university w Hodžiju [Geschichte d. wend. homilet. Seminars d. Univers. Leipzig zu Göda]: Č. M. S. LXI (1908), 65—76.
4009. Müller, Georg. Die ersten wendischen Seminaristen des 18. Jahrhunderts [Seminar in Klix]: Beiträge zur Sächs. Kirchengeschichte XXIV (1911), 8—14.
4010. Wićaz, Ota. Klukšanscy seminarisća [Klixer Seminaristen]: Łužica XXXI (1912), 19—20; 28.
-
4011. Jenč, K. A. Serbske gymnasjalne towařstwo w Budyšinje wot 1839—1864. K 25-lětn. jubileju jeho wobstaća wopisal [Wend. Gymnasial-Verein i. Bautzen]: Č. M. S. XVIII (1865), 253—310.
4012. Gólc, Jan. Serbske gymnasjalne towařstwo w Budyšinje [Wend. Gymnasial-Ver. i. Bautzen]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadżowanki... 1884. S. 37—43.
4013. Wendischer Verein auf dem Gymnasium [zu Bautzen]: N. Laus. Mag. XVII (1839), Nachr. S. 68. XVIII (1840), 291. XIX (1841), 199.
-
4014. Knjez, H. „Swoboda“, towařstwo Serbow krajnostawskeho evangelskeho seminara w Budyšinje [„Swoboda“, Verein d. Wenden auf d. landständ. Seminar]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadżowanki... 1884. S. 59—70.
4015. Melda, Jan. Serbstwo na Budyšinskim krajnostawskim seminaru we starym času [Das Wendentum a.d. Bautzener landständ. Seminar i. alten Zeiten]: Łužica XII (1893), 29.
4016. Krawe, E. 50 lět „Swoboda“ [tow. studowacych na krajnostawskim seminarje w Budyšinje] [50 Jahre „Swoboda“]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 100; 106; 118.
-
4017. Rachel, Bjarnat. Stawizny Włady towařstwa serbskich studowacych katolskeho seminara a natwarneje šule w Budyšinje [Geschichte d. Włada, d. Vereins d. wend. Studierenden d. kath. Seminars zu Bautzen]: Serbski Student VIII (1926). Nr. 3.
- C. Studentenunterstützungsvereine und Freistellen.
4018. Hórnik, M. Towařstwo Pomocy za studowacych Serbow a jeho wustawki [Verein d. Studentenhilfe f. stud. Wenden...]: Č. M. S. XXXIII (1880), 52—62.

4019. Towařstwo Pomocy za studowacych Serbow a jeho wobtwierdžene wustawki [Verein Studentenhilfe]. Budyšin, Towařstwo Pomocy. 1880. 14 S. 8°.
4020. SapiB rjadnych a w Němzach bydlazych wurjadnych Bobustawow towařstwa Pomozy studowacych Serbow [Verzeichn. d. ordentl. u. im Deutschen wohnenden Mitglieder d. Ver. d. Studentenhilfe]. (W Budyschinje, Smoleř. 1883.) 2 Bl. 8°.
4021. N[owak], Jakub. Prěnje 20 lět Towařstwa Pomocy za studowacych Serbow [D. ersten 20 Jahre d. Studentenhilfe]. W Budyšinje, E. M. Monse. o. J. [1900.] 16 S. 8°. — Dass.: Č. M. S. LV (1902), 86—99.
-
4022. Renč, M. Swobodne městno za syna serbskeho duchowneho na krajnej šuli w Mišnje. K 300 lětnemu jubileju [Eine freie Stelle f. d. Sohn eines wend. Geistlichen a. d. Fürstenschule zu Meißen]: Č. M. S. XLI (1888), 25—32.
4023. Jenč, K. A. Přidawk k nastawkej wo swobodnym městnje za Serbow na krajnej šuli w Mišnje [Anhang zum Aufsatz über d. Freistelle f. Wenden a. d. Fürstenschule in Meißen]: Č. M. S. XLI (1888), 101—103.

Teil XI. Biographien.

Kap. 1. Sammelbiographien.

4024. Hórník, M. Žiwjenjopisne listki [Biographische Briefe]: Č. M. S. XI (1858), 47 f. XII (1859), 31—34. XIII (1860), 43—49.
4025. D. Spomjenka na někotrych wažnych Serbow staršeho časa [Erinnerungen an einige berühmte Wenden der alten Zeit]: Lužičan III (1862), 10 f.
4026. Jenč, K. A. Zemrjeći spisowarjo hornjołužiskich evangel-skich Serbow wot 1800—1877 [Verstorbene Schriftsteller d. oberlaus. evang. Wenden]: Č. M. S. XXX (1877), 41—68.
4027. Pful. Psched poł sta a wjazy lětami [über verschiedene Bautzener Persönlichkeiten]: Serbske Nowiny XLIV (1885). Nr. 52.
4028. Sonderlinge aus dem Volke der Wenden: Gebirgsfreund XVIII (1906), 50 ff; 70 ff.
4029. Wojeŕske jubileje m. Bildn. [Militärjubiläen einiger Wenden]: Krajan XLVII (1914), 53.

4030. Libš, Juri]. Dodawk k zapiskej serbskich veteranow [Nachtrag zum Verzeichn. wend. Veteranen]: Krajan XLVIII (1915), 54.
4031. Zapis našich rjekow [Verzeich. uns. Helden]: Krajan XLIX (1916), 53—57. L (1917), 65—71. LI (1918), 68—72. LII (1919), 57—63.
4032. Naši wótočojo a jich duchowne žiwjenjo [Unsere Väter und ihr geistig. Leben]: Předženak LXXI (1925), 23—27.
4033. [Wičaz, Ota.] Duchowni Serbja [Wend. Geisteshelden]: Předženak LXXI (1925), 35.

Kap. 2. Einzelbiographien.

4034. K wustupjenju kn. kapł. M. Andrickeho [Nikolaus Andricki] z redakcije „Łužicy“ mit Bildn.: Łužica XXIII (1904), 48.
4035. Kapłan Mikławš Andricki †: Posoł XLVI (1908), 485—487.
4036. Bryl-Serbin, J. Wěne bratrowskeje lubosće na row † přečela knj. kapł. Mikławša Andrickeho: Łužica XXVIII (1909), 9—10; 18—19.
4037. Malý, František. Za Mikławšem Andrickým: Nový Věk. Neodvislý kulturní týdenník. Prag 1909 v. 31. Dez.
4038. Wingeř, Jurij. Mikławš Andricki, kapłan w Žitawje... * 30. meje 1871, † 18. decembra 1908 (Nekrolog LIX): Č. M. S. LXIII (1910), 127—134. Mit Bildn.
4039. Andricki, Mikławš. Listy z Prahi z let 1886 do 95. Wudał Michał Nawka. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serb. Tichoński. Nr. 21.) Budyšin, Smoleř. 1925. 128 S. 8°.
4040. Róla, Michał. Měrczín Bałcař [Martin Balzer] [far. w Grunawje * 9. 11. 1711 w Baćonju, † 10. 3. 1785]: Posoł XIV (1876), 85—88; 93—96; 101—104.
4041. Žiwjenjo Měrczína Bałcarja, fararja w Grunawje [* 9. 9. 1711 w Baczonju]: Posoł XXXVII (1899), 339—342; 363—366; 371—374; 379—382; 391—392.
4042. Delan, Jurij. Měrcín Bałcař [Martin Balzer]: Č. M. S. LXXXI (1928), 9—21.
4043. Slodeńk, Jurij. Zapósłane Ernst Bart m. Bildn.: Łužica XXX (1911), 49.
4044. Andricki, Mikl. Jakub Bart-Ćišinski z wobraz.: Łužica XIX (1900), 86—91.
4045. Andricki, Mikławš. Jakub Ćišinski. Žiwjenjopis. (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serbom. Tichoński. Nr. 4.) W Budyšinje, Smoleř. 1906. 19 S. 8°.
4046. Andricki, Mikławš. Jakub Ćišinski. K 50. basnikowym narodninam: Č. M. S. LIX (1906), 107—125.

4047. [Andriekji, Mikl.] Czischinski [50 lětnym narodninam]: Posoł XLIV (1906), 279.
4048. Serbin [Bryl, Jan]. Swjatočnosće na počešćowanje Abrahamowinow Jakuba Ćišinskeho: Łužica XXV (1906), 74—75.
4049. Bryl, Jan. Slovo o literatuře lužických Srbů a jejich básníku Jakubu Ćišinském: Zvičina. Königinhof II (1906). Nr. 7.
4050. Bryl, Jan. Básník Ćišinský: Zvičina. Königinhof II (1906). Nr. 8.
4051. Jírka, Jan Evang. Jakub Ćišinský: Záboj, Věstník Královédvorský 1906. Nr. 19—22.
4052. Černý, Adolf. Jubilej Jakuba Ćišinskeho: Łužica XXVII (1908), 59—61.
4053. Jakub Ćišinski †: Łužica XXVIII (1909), 73—74.
4054. Farski administrator em. Jakub Bart-Ćišinski †: Posoł XLVII (1909), 329—330.
4055. Karafiát, Ferd. Za Jakubem Ćišinskim: Hlasy z Haně 1909. Nr. 117.
4056. Páta, Jos. Nad rovem lužickosrbského básníka Jakuba Ćišinského: Den. Prag 1909. Nr. 300.
4057. Vařeka, J. Jakub Bart-Ćišinski zemřel: Hlasy z Haně 1909. Nr. 117.
4058. Cyž, Jan. Jakub Bart-Ćišinski m. Bildn.: Łužica XXIX (1910), 2—3.
4059. Ljibš, J[urij]. K wopomnjeęu Ćišinskoho: Posoł XLVIII (1910), 354.
4060. Delan, Jurij. Jakub Bart-Ćišinski. * 20.VIII.1856, † 16.X. 1909 (Nekrolog LXII): Č. M. S. LXIV (1911), 137—144. Mit Bildn.
4061. Milaković, Josip. Jakub Bart Ćišinski. Prilog poznavanju novije lužičko - srpske književnosti. Serajevo, Zemaljska štamparija. 1914. 32 S. 8°. Mit Bildnis.
4062. Sedláček, Karel. Jakub Bart-Ćišinski: Mladoboleslavské Listy 1924. Nr. 84.
4063. K 70. narodnomu dnjej † Jakuba Barta-Ćišinskoho (21. augusta): Posoł LXIV (1926), 277—278.
4064. Páta, Josef. Ve znamení Jakuba Ćišinského mit Bildn.: Česko-lužic. Věstník VII (1926), 1 f.
4065. Jakub Bart-Ćišinski. K jeho 70. narodninam z wobraz.: Krajan LX (1927), 56—58.
4066. Krječmař, Mikl. Ćišinského abrahamowiny 1906: Č. M. S. LXXX (1927), 55—68.
4067. H[órnik], M[ichał]. Połstalętny měschniski jubilej k. kan. fararja Jakuba Barta: Posoł X (1872), 163—165.
4068. [Hórník, M.] P. Jakub Barth [can. a farař w Khrósczieach. * 27.febr.1796, † 7.sept.1881]: Posoł XIX (1881), 157—159.

4069. Kocor, K. A. Jan Bartko†: Łužica XIX (1900), 46.
4070. Domaška. Za njeboh' Janom Bartkom. Posmjertna spomnjeňka: Łužica XX (1901), 44 f.
4071. W., J. Jan Bartko. * 16. nov. 1821. — † 18. meje 1900 m. Bildn.: Pschedzenak 1901. S. 35 f.
4072. Wjela, Jan. Jan Bartko, bywši cyrkwy. wučeř... * 16. nov. 1821, † 18. meje 1900 (Nekrolog XL): Č. M. S. LIV (1901), 57 f.
4073. [Skala, Jakub.] Połstalętny měschniski jubilej k. kanonikusa fararja Jakuba Benscha [Jakob Bensch]: Posoł XXI (1883), 204—206.
4074. Dobrucki, Jan. Bžedrich August Bergan, bywši farař we Wulkich Ždžarach. * 15. sept. 1824, † 16. febr. 1901. (Nekrolog XLII): Č. M. S. LIV (1901), 137—138.
4075. H[órník, M.] Robert Berger [klóštyrski duchowny w Frau-stadt w Póznańskiej * 23. 10. 1790 w Pančicach]: Posoł XVII (1879), 59—60.
4076. Hórník, M. Zacharias Bierling a jeho knižka z l. 1689: Č. M. S. XXXVI (1883), 119—127.
4077. Jenč, K. A. Jan Hendrich Bjar, stud. theol & phil. Nar. 22. okt. 1837, † 26. meje 1859: Č. M. S. XII (1859), 82—87.
4078. Miklawš Bžedrich — 60 lět. Miklawš Bžedrich-Radlubin [Nikolaus Bedrich] m. Bildn.: Krajan LIII (1920), 56.
4079. [Wiéaz, Ota.] Jurij Brósk-Křišowski a jeho nan Handrij (Serbske hłowy 1): Łužica XLI (1927), 76—78.
4080. Jakub Bryl [Jakob Brühl]: Posoł III (1865), 46 f.
4081. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Wopomjenki — dopomjenki. Hišće někotre listy ze zawostajeństwa njeboh nana [Jakuba Bryla]: Łužica XL (1925), 115 ff.
4082. Serbin-Moskwič [Bryl, Jan]. Dwoje hody w Moskwje: Posoł XLVI (1908), 61 f; 69 f; 85 f; 94 f; 101 f.
4083. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Pućowańskie wobrazki ze žiwjenja za žiwjenjo: Krajan LVI (1923), 45—49.
4084. Jenč, K. A. Jan Michał Budar [Michael Buder] a jeho wotkazanje: Č. M. S. XI (1858), 23—44.
4085. Wehla, H. F. Jan Michał Budar: Č. M. S. XII (1859), 76 bis 82. XIII (1860), 13—17; 66—77. XV (1862), 30 f; 93—95.
4086. Duežman, Handrij. Jan Michał Budar, jeho žiwjenje a wotkasanie, kaž tež wobstaranje a poßwiećenje jeho pomnika w Budestecach. (Macziczn. spišow Nr. 52.) W Budyschinje, Macziza Sserbska. 1869. 26 S. 8°. fr.
4087. Imisch, H. Jan Michał Budar, dobroćel Sserbow. Dopomjenki se Bwjedzenja snutskowneho mißionstwa w Budescžanskim Božim domje na stolětnym pohrjebnym dnju njebo Jana Michała Budarja. 2. Aufl. W Budyschinje, Ssmoleř. 1889. 29 S. 8°. fr.

4088. **Hórnik, Michał.** Serbski dobroćel J. M. Budarík: Kwětki. Serbska Čitanka. W Budyšinje 1921. S. 137—139.
4089. [Wičaz, Ota.] Čestny wěnc za našu basnjeŕku Hańžu Budarjowu z wobraz.: Předženak LXXIII (1927), 60—61.
4090. **Skala, Jakub.** Praelat Jakub Buk [Jakob Buck], přeni kralowski dwórski kapłan ... bywši redaktor Čas. Mać. Serbsk. * 6. měrca 1825, † 15. aug. 1895: Č. M. S. L (1897), 68—72.
4091. **Michał Buk** [Michael Buck]: Posoł III (1865), 44—46.
4092. **H[órnik], M[ichał].** Michał Buk [* 24. meje 1804 w Zywięcach, † 8. měrca 1865]: Łužičan VI (1865), 47 f.
4093. **Hórnik, Michał.** Michał Buk, kapitular a scholastik tachantstwa S. Pětra w Budyšinje. Nar. 24. meje 1804, † 8. měrca 1865: Č. M. S. XVIII (1865), 311—313.
4094. **Hórnik, M.** Jan Chojnan, jeho rukopis a delnjoserbske słowa w nim: Č. M. S. XXIX (1876), 21—49.
4095. **Černý, Adolf.** Dr. med. Jan Česla, wokrjesny lěkař w Neveklowje * 16. dec. 1840, † 11. okt. 1915 (Nekrolog LXXV): Č. M. S. LXVIII (1915), 152 f. Mit Bildn.
4096. **Černý, Adolf.** Zajimawe słowa k wopomnjeću na dweju Serbow [lěkař Jan Handrij Česla a Franc Kral]: Posoł LIV (1916), 3 f.
4097. **Pful.** Jan Dejka [Joh. Deuke]: Łužica I (1882), 15 f.
4098. **Muka, Ernst.** Žałosé a wěšćenje Jana Dejki [Trauer und Prophezeihungen J. Deukes]: Łužica I (1882), 52 f.
4099. **C[yž], J[an].** Farař Jurij Delan [Georg Delan] m. Bildn.: Krajan LXI (1928), 49—51.
4100. **Farař Jurij Delan.** (K joho pjećdžesaćinam . . .): Posoł LXVI (1928), 250 f.
4101. **Farař Jurij Delan** — pjećdžesaćnik (m. Bildn.): Łužica XLIII (1928), 42—44.
4102. **Delan, Jurij.** Za † Jurjom Deleňkom, bywšim serbskim kapłanom w Budyšinje a zaslužbnym redaktorom „Katolskoho Pósła“ [Nach † Georg Deleñk, gew. wendisch. Kaplan in Bautzen]: Posoł LVI (1918), 123 f.
4103. **Delan, Jurij.** Jurij Deleňk, bywši kapłan w Budyšinje. * 22. apryla 1882, † 11. apryla 1918: Č. M. S. LXXI (1918), 106—110.
4104. **D[elan], J[urij].** Jurij Deleňk: Krajan LII (1919), 38.
4105. **Dobrucký, Božidar.** Jan Emanuel Dobrucký, archidiaconus we Wojerecach. * 13. wulk. róžka 1854, † 19. mat. róžka 1921: Č. M. S. LXXIV (1921), 57—58.
4106. **Serbska farařka** z 18. lětstotka [Mila Doňha]: Łužica XLIII (1928), 44 f.

4107. Imiš, [H. J.] Michał Domaška †: Łužica XVI (1897), 77—78.
4108. [Domaška, M[oric].] Michał Domaška [Michael Domaschke], farař em. Nosačičanskeje wosady... půdny serbski basník a spisovačel. * 23. junija 1820, † 7. junija 1897 (Nekrolog XXXIV). Mit Bildn.: Č. M. S. LI (1898), 53—58.
4109. Wyrgač, Karl. Handrij Dučman - Wólšinski (Andreas Deutschmann]: Łužica XXVI (1907), 43—45.
4110. Pohrjeb njeboh Dučmana [fararja]: Posoł XLVII (1909), 121.
4111. Kral, Jurij. Handrij Dučman: Posoł XLVII (1909), 129 bis 130.
4112. Kral, Jurij. Handrij Dučman, farař na wotp. w Dubinje... * 27. mał. rózka 1836, † 7. hapryla 1909 (Nekrolog LVIII): Č. M. S. LXIII (1910), 76—79. Mit Bildn.
4113. Handrij Dučman. Z hólčich lět: Łužica XXXI (1927), 52—53.
4114. Dučman, Handrij. Dr. med. Pětr Dučman [Peter Deutschmann], ... * 13. měrca 1839, † 6. Febr. 1907 (Nekrolog LVI). Mit Bildn.: Č. M. S. LXII (1909), 150 f.
4115. Budysko-čornokhołmčanski Łužičan. Časopis za kwasnu zábawu. Zamolw. redakt.: Šibakec Pětr. Čo? 10. okt. 1869. [Wudate wot J. E. Smolerja, Hórnička, Krala a. t. d.] [Ke kwasej knj. K. A. Fiedlerja z Mathildu Stangec.] (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1869.) 8 S. 8⁰.
4116. Slodeňk, Jurij. 80 lětne narodniny [K. A. Fiedlerja, wyšš. wučerja]: Posoł LIII (1915), 322.
4117. Černý, Adolf. Korla August Fiedler, wyšší seminarski wučeř. n. wotp. * 15. nov. 1835, † 16. meje 1917: Č. M. S. LXX (1917), 58—65. Mit Bildn.
4118. K. A. Fiedleř †: Posoł LV (1917), 133 f.
4119. Wićaz, Ota. Wutrobine nalečo Mathildy Stangec a Khorle A. Fiedlerja: Č. M. S. LXXV (1922), 3—20.
4120. Wićaz, Ota. Wutrobine nalečo Mathildy Stangec a Khorle A. Fiedlerja. Wopisał a pěsňe zezběral. (Serbska ludowa knihownja. Wud.Serb.Tuchoński. Nr.14.) W Budyšinje, Wudawař. 1922. 56 S. 8⁰.
4121. Wićaz, Ota. Mathilda Stangec a Khorla August Fiedleř: Łužica XXXVII (1922), 4—10.
4122. Fiedleř, K. A. Při rowje njezapomniteje mandželskeje [Mathildy Fiedlerjec, rodž. Stangec]: Łužičan XII (1871), 123—126.
4123. Wićaz, Ota. Moric August Flanderka — čestny braška Budyšskeje Bjesady: Łužica XL (1925), 112—114.
4124. Hausdorff, Salomon. Přispěv Abrahamej Brancelej. Podař M. Hórnik: Č. M. S. XIX (1866), 402 f.

4125. **Muka, Ernst.** Frenceliana [Abraham Frenzel] I—VIII
 (I: Serbske pěsnje Frenclec swójby. II: Abraham Frenzel
 jako serbski rěčnicař. III: Abraham Frenzel jako serbski
 topograf. IV: Powjesće Abrahama Frencla wo serbskich
 wašnjach a nałožkach. V: Abraham Frenzel jako serbski
 historiograf. VI: Abrahama Frencla Historia naturalis
 Lusatiae Superioris. VII: Ryčespytne doškrabanki ze
 Žitawskich foliantow Abrahama Frencla. VIII: M. Abra-
 hama Frencla žiwjenje a spisy): Č. M. S. XXXIII (1880),
 36—44. XXXIV (1881), 69—78; 117—121. XXXV (1882),
 22—52. XLIII (1890), 97—111.
4126. **Hórník, Michał.** Ryč a prawopis Michała Frencla [Michael Frenzel] před runje 200 lětami: Č. M. S. XXIII (1870), 55—61.
4127. **Jenč, K. A.** Michał Frenzel a jeho zašlužby wo serbske
 pismowstwo: Č. M. S. XXIV (1871), 73—92.
4128. **Störzner, Fr. Bernh.** Der „Beförderer des Glaubens“ unter
 den Wenden [Michael Frenzel]: Oberlaus. Heimatztg.
 III (1922), 282.
4129. **Jenč-Drježdžanski.** Handrij Zahrodnik [Andreas Gärtner],
 serbski Archimedes, přeł. M. Č.: Łužica XV (1896), 11 f; 21.
4130. **Jenč, K. A.** Jan Gelanski, wučeny serbski bur: Łužičan
 XI (1870), 38—41.
4131. **L.** Jan Gelanski, hocony serbski bur: Łužica VII
 (1888), 20 f.
4132. **A[ndricki], M[ikl].** Bjesada [über Johann Gelanski]: Łužica
 XVII (1898), 92 f.
4133. **Haufe, Ewald.** Johann Gelansky, das Sprachgenie von
 Goeda: Lpz. Ztg. Wissensch. Beil. 1898. Nr. 14.
4134. **Jan Gelansky** w Hodžiju: Pschedženak 1921. S. 35.
4135. [Hájek, Dismas.] Kapucin fr. Pankrac (Handrij) Glawsch
 [Pankrazius (Andreas) Glausch] † [* 1833 Sinkwitz,
 † 16. IV. 1898]: Posoł XXXVI (1898), 177—179; 187—188.
4136. **Jenč, K. A.** Rycer David Bohuwér Glowā [† 2. nov. 1865]:
 Łužičan VII (1866), 44—46; 60.
4137. **Křižan, Jan.** Jan Gólc [Johann Goltzsch], farař w Rake-
 cach. * 4. meje 1864, † 16. okt. 1916: Č. M. S. LXIX
 (1916), 113—115.
4138. **Gólc, Jan.** Julius Hermann Gólc, farař em. w Rakecach.
 * 5. jul. 1831, † 2. apr. 1906 (Nekrolog LIV): Č. M. S.
 LIX (1906), 146 f.
4139. **A[ndricki], J[an].** Dr. Jan Grólmus [Grollmus], šulski
 direktor na wotp. w Radworju, něduši předsyda „Serb-
 skeje Bjesady“ w Budyšinje. * 23. XII. 1851, † 17. I. 1924:
 Č. M. S. LXXVII (1924), 140—141.

4140. Jan Haješ njeboh: Posoł LII (1914), 167 f.
4141. Słodeńk, Jurij. Jan Haješ †: Łužica XXXIII (1914), 41—42.
4142. Fidus [Wičaz, Ota]. Schiller a Goetha w Njeswačidle [z Jana Hajncoweho žiwjenja episoda [Johann Heinze]: Łužica XXXIX (1924). H. 2. S. 11—14. H. 4. S. 3 f.
4143. Hajnza, Jan. Jan Hajnza a khodojta. Wěrny podawk: Předženak LXXII (1925), 42—43.
4144. Hajnca, Jan. Za jedyn dźeň pěši z Hródka do Drježdžan: Předženak LXXII (1926), 73—75.
4145. Hajnca, Jan. W Kobańskiem młyńce: Łužica XLI (1926), 19. — Dass.: Předženak LXXXIII (1927), 94 f.
4146. Z listow Jana Hajney. Wot Oty Wičaza: Łužica XLI (1926), 54—56.
4147. [Wičaz, Ota.] Jan Hajnca njebohi: Łužica XLI (1926), 18.
4148. Sch. Pohrjeb Jana Hajncy: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 79.
4149. Jan Hajnca a wroble: Předženak LXXXIII (1927), 93.
4150. [Wičaz, Ota.] Spodźiwny són Jana Hajncy: Předženak LXXXIII (1927), 93.
4151. Tscherney, Anton. Melchior Matej Handrijec [farař w Krima w Čechach * wokoło 1675 w Nowej Wsy pola Kulowa, † 27. 11. 1743]: Posoł XIII (1875), 23—25.
4152. Krječmař, P. Jejkowy Handrij [Der Eierjockel]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 294. Beil. 2.
4153. Třo wulecy zaslužbni serbscy duchowni [fararjo: Jan Handrik, Pawoł Rjeda, Jan Arnošt Matek]: Předženak LXXIV (1928), 39—40.
4154. Schäfer, [Emil]. Oberlehrer Kantor Ernst Hantschke m. Bildn.: Zur Erinnerung an das Schuljubiläum und Heimatfest in Purschwitz am 28. u. 29. aug. 1926. (Bautzen, Schmaler. 1926.) S. 12—15.
4155. Synodala Arnošt Hančka [Ernst Hantschke] m. Bildn.: Łužica XLIII (1928), 17.
4156. Schulenburg, Willibald v. Jan Hantšo-Hano ze Slepeho. Wobraz serbskeho bura. Přełožil G. Śwela: Łužica XXXI (1912), 68—70; 78—80; 86—87; 94—96. Mit Abb.
4157. Keřk, J. A. Serbski rěznik Pomhajbóh Hendrich Hantuš [Heinrich Hantusch] w Pirnje: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 194. Beil. Nr. 199. Beil.
4158. Haša, Handrij [Andreas Hasche]. Z wojeřskoho dženika: Krajan XLVII (1914), 54—64.

4159. **Buk, Jakub.** Michał Haška [Michael Haschke], canonicus cap. cant. ad st. Petrum Bud. . . . nar. 13. sept. 1778, † 27. jan. 1854: Č. M. S. VI/VII (1853/54), 55—63.
4160. **Gusta Hatas** [August Hattas] † [12. dec. 1901 w Hornim Wujězdźe]: Łužica XXI (1902), 15.
4161. **H[órnik], M[ichał].** August Bernhard Hauffa [wučeř w Róžeńce * 13. 10. 1819, † w haprylu 1874]: Posoł XII (1874), 63 f.
4162. **Helas, Bžedrich.** Mój džěd Arnošt Helas m. Bildn.: Předženak LXXII (1926), 60—62.
4163. **[Wićaz, Ota.]** Dr. iur. Arnošt Hermann [Ernst Herrmann], justicny radžícel, bywši předsyda Budyšskeje měščanskeje rady, nowy předsyda Maćicy Serbskeje m. Bildn.: Předženak LXXII (1926), 64.
4164. **Ž., M.** Jurij Herrmann [Georg Herrmann] z Khrósćic a mandželska Hana m. Bildn.: Krajan LII (1919), 40—42.
4165. **A[ndricki], M[ikławš].** Jakub Herrmann [Jakob Herrmann]: Łužica XVIII (1899), 102—105. Mit Bildn.
4166. **Libš, Jurij.** Najdostojnišemu knjezej Jakubej Herrmannej k jeho 40 lětn. měšnískemu jubilej, džen 9. nov. 1899: Łužica XVIII (1899), 105—107.
4167. **S[kala], J[akub].** Knjez a jeho „hólčk“. [Skala jako hólčk pola Jakuba Herrmanna w Budyšinje]: Łužica XVIII (1899), 107 f; 112.
4168. **Libš, Jurij.** Najdostojniši knjez kanonik Herrmann, jako swěrny pastyř dušow. Krótke wopominanje swěrnemu bratrej a lubościwemu přečelej při docpěcu sedomdžesatého lěta: Łužica XXV (1906), 36—37.
4169. **[Cy]ž, [Jan].** Třoji jubilej we Wotrowje [50 lětny měšnicki jub. Jakuba Herrmanna atd.]: Posoł XLVII (1909), 353—354.
4170. **Křižan, J[an].** Farař kanonik Herrmann we Wotrowje, serbski mecen: Łužica XXVIII (1909), 84.
4171. **Libš, Jurij.** „Našemu“ Herrmannej k złotemu měšnickemu jubilej: Łužica XXVIII (1909), 87—90.
4172. **Muka, E.** Jakub Herrmann a Łužica: Łužica XXVIII (1909), 83—84.
4173. **Mukowa, Loska.** Wopyt pola našeho patriarchi Jakuba Herrmanna: Łužica XXVIII (1909), 82.
4174. **Wingeř, Jurij.** 50 lět měšnickwa [Jakuba Herrmanna]: Łužica XXVIII (1909), 85.
4175. **Mukova, Loska.** Lužičtí vlasteni [Jakub Herrmann a F. Rězak]: Světozor 1910. Nr. 12.

4176. Wysokodostojny knjez Jakub Herrmann 25 lět kanonikus [Jakob Herrmann 25 Jahre Kanonikus]: Posoł LII (1914), 365 f.
4177. Knjez kanonikus Herrmann 80 lět dozpěl: Posoł LIV (1916), 125.
4178. Kanonikus farař Jakub Herrmann †: Posoł LIV (1916), 134.
4179. Libš, Jurij. Jakub Herrmann †. Kanonikus a farař: Łužica XXXV (1916), 17—19.
4180. Muko, Ernst. Jakub Herrmann, bywši farař we Wotrowje, kanonik. * 6. meje 1836, † 10. meje 1916 (Nekrolog LXXVI): Č. M. S. LXIX (1916), 107—110. Mit Bildn.
4181. Pohrjeb † kanonika Jakuba Herrmanna: Posoł LIV (1916), 142—144.
4182. L[ibš], J[urij]. † Jakub Herrmann, kanonik a farař mit Bildn.: Krajan L (1917), 60—62.
4183. Měšníské jubilej [Bjarnata Hicki a Jurja Křižanka] [Bernh. Hitzke und Georg Zieschank]: Posoł LV (1917), 306 f.
4184. Libš, Jurij. Mikławsch Hicka † [Nikolaus Hitzke] wusluž. cyrkw. wučeř * 13. 1. 1821 w Hórkach, † 14. 12. 1899 w Kamjeńcu]: Posoł XXXVII (1899), 404—407.
4185. Šewčík, Jurij. Mikławš Hicka †: Łužičan XVIII (1899), 111.
4186. Sl[odeńk], J[urij]. Naši wottwarjeni šulscy veteranojo [Symanek, Hila, Rězak, Šewčík] [Simank, Hille, Resak, Schewtschik]: Krajan LVIII (1925), 58 f.
4187. Serbin [Bryl, Jan]. Česć, komuž česć šluša [knjezej Janej Ernstej Holanej w Revalu] [Joh. Ernst Holan]: Łužica XXXI (1912), 20.
4188. Bryl-Serbin, Jan. Jan Arnošt Holan. * 26. měrca 1853, † 1. febr. 1921: Č. M. S. LXXIV (1921), 54—57.
4189. Bryl, Jan. Njeboh Jan Arnošt Holan jako skhadzowankař, wučeř, Serb a Slowjan: Posoł LIX (1921), 207—209.
4190. Serbin, Jan [Bryl]. Dopomněnki na serbskeho krajana w Ruskej, njeboh Jana Arnošta Holana-Drječinskeho: Łužica XXXVI (1921), 26—27.
4191. Z. Nekrolog njeboh Jana Arnošta Holana-Drječinskeho... Z ruskeho studentsk. wěstnika „Apofeoř“ přeł. B[Bryl] m. Bildn.: Łužica XXXVI (1921), 25—26.
4192. [Hálek, V.] Michał Hórnik [Michael Hornig]. Žiwjenjopis m. Bildn.: Květy IV (1869), 41 u. 46.
4193. Hórnikowy 25 lětny zastojniski jubilej: Łužica I (1882), 18 f.
4194. Libš, Jurij. Michał Hórnik: Krajan 1892. S. 34.
4195. Černý, Adolf. Michał Hórnik: Łužica XII (1893), 57 f; 65—67; 73—75; 81 f.

4196. Bandonin de Courtenay, J. Spomnjenje wo Mich. Hórniku
(Z pólšiny přeł. E. Muka): Łužica XIII (1894), 29.
4197. Baudouinowa de Courtenay, Romualda. Spomnjenka [na Michała Hórnika]. Z pólšiny přeł. E. Muka: Łužica XIII (1894), 27—29.
4198. Boguslawski, Wilhelm. Spomnjenje wo česé. knjezu Michału Hórniku z l. 1858: Łužica XIII (1894), 29 f.
4199. Černý, Adolf. Wopomnjeću Michała Hórnika: Łužica XIII (1894), 25—27.
4200. Černý, Adolf. Za Michałom Hórnikom. Dopomjeńki: Łužica XIII (1894), 33 f.
4201. Grot, Konstantin. Něsto słowow wopomnjeća na Michała Hórnika: Łužica XIII (1894), 34—36.
4202. Michał Hórnik †: Serbske Nowiny LIII (1894), 81—83.
4203. —i. Posledni króć [pola Michała Hórnika]: Łužica XIII (1894), 50 f.
4204. Imiš, H. Wopomjeńska rěč po minjenju njeboh kanonika scholastika ryčerja Michała Hórnika, předsydy Maćicy Serbskeje. Na jejnej hłownej zhromadźiznje...: Č. M. S. XLVII (1894), 70—72.
4205. Kundratický, F. H. Michal Hórník †: Vlast. Praha X (1893/94), 568.
4206. Karásek, Josef. Spomnjenka na Michała Hórnika: Łužica XIII (1894), 43 f.
4207. Kramattova, Filomena. Michał Hórník: Posel z Budče 1894. Nr. 21—22.
4208. Libš, Jurij. Dopomjenka na Michała Hórnika: Łužica XIII (1894), 49 f.
4209. M[uka], E[rnst]. Michał Hórník †. * 1. sept. 1833, † 22. febr. 1894: Łužica XIII (1894), 18—20.
4210. R., J. Mój wučeř [Michał Hórník]: Łužica XIII (1894), 57 f.
4211. Symank, [Jan]. Michał Hórník a serbacy wučeřo: Łužica XIII (1894), 91 f.
4212. Šewčik, Michał. Naš ideal, naš wulkí dobroćeř, naš wěrny přečel, naš Hórník je nam wumrěl!: Łužica XIII (1894), 45 f.
4213. Černý, Adolf. Přehlad spisow Michała Hórnika: Č. M. S. XLVIII (1895), 51—69.
4214. Muka, Ernst. Michał Hórník, předsyda Maćicy Serbskeje... * 1. sept. 1833, † 22. febr. 1894 (Nekrolog XXXI): Č. M. S. XLVIII (1895), 145—157.
4215. Žundálek, Fr. H. Michał Hórník a jeho doba. Příspěvek k dějinám literatury hornolužické tohoto století: Vlast XII (1895/96), 321; 417; 513; 617; 721; 825; 931; 1033; 1130.
4216. Libš, J[urij]. Dwě rjekowské wutrobje [Tadej Kosečiuszko a Michał Hórník]: Posoł XXXVI (1898), 69—72; 85—88.

4217. L[ibš], J[urij]. Wopomnjecžu Michała Hórnika: Posoł XXXVII (1899), 57—58.
4218. L[ibš], J[urij]. Wopomnjecžu wótcžinskeju měschnikow [Michała Hórnika a Tadeja Natuša]: Posoł XXXVIII (1900), 49—51; 58—60; 65—66.
4219. Libš, J. Wopomnjeću Hórnikowomu: Posoł XLII (1904), 73—75.
4220. Cyž, J. Wotkryće wopomnjeńskeje tafle na ródnym domje Hórnikowym we Worklecah: Łužica XXV (1906), 84—85.
4221. L[ibš], J[urij]. Wotkryće wopomnjeńskeje tafle na narodnym statoku Michała Hórnika we Worklecah: Posoł XLIV (1906), 301—304; 309—310; 317—320; 326—327.
4222. Na Michałowym [Hórnikowym] rowje: Posoł XLIX (1911), 81—83.
4223. L[ibš], J[urij]. Michałej Hórnikej. Drobnostki a myslički k 22. małomu róžkej: Posoł L (1912), 66; 74—75.
4224. Michał Hórnik: Posoł LVII (1919), 41 f; 49 f.
4225. K[okla], M[ichał]. Michał Hórnik [Michael Hornig], překupo a sławny serbski husleř († 1873) [w Khrósćieach]: Łužica XIII (1894), 65 f.
4226. Pful. Přečelníwy dar do mandželstwa knjezej Jaroměřej Hjendrichjej Imišej [Friedrich Heinrich Immisch]... a knjeni Hanje Madlenje Imišowej, rodź. Pfulownje. W Budyšinje, K. B. Hika. (1851.) 2 Bl. 8°.
4227. Lange, T. H. Ein Besuch beim Wendenpfarrer Immisch in Göda: Prager „Politik“ 1893. Nr. 348.
4228. Friedrich Heinrich Immisch, weil. Pfarrer zu Göda. Blätter der Erinnerung an sein Leben und seinen Heimgang. 1819—1897. D. Jaroměr Hendrich Imisch, ... lopjena dopomnjenja na jeho žiwjenje a wotbalenje. 1819—1897. Bautzen, M. Schmaler. (1897.) 26 S. 8°. fr.
4229. Jaroměr Hendrich Imiš: Łužica XVI (1897), 129—130.
4230. Lange, Theod. Herm. Der Wendenpfarrer Fr. H. Immisch mit 1 Bildn.: Leipzig. Illustr. Zeitung CIX (1897), 917.
4231. Andricki, Mikl. Jaroměr Hendrich Imiš † m. Bildn.: Łužica XVII (1898), 1—2; 14 f.
4232. Černý, Adolf. Wopomnjeću H. J. Imiša: Łužica XVII (1898), 5 f.
4233. Fiedleř, K. A. Wopomnjeńska rěč po zbóžnym minjenju njeboh fararja ryčerja D. Jaroměra Hendricha Imiša, ... čestneho předsydy Maćicy Serbskeje: Č. M. S. LI (1898), 109—117.

4234. Libš, Jurij. Hospodliwosć. Dopomnjeńka na Imiša: Łužica XVII (1898), 17 f.
4235. Muka, E. Jaroměr Hendrich Imiš, D. theol. farař Hodžíjskej wosady . . . * 16. decembra 1819, † 12. decembra 1898, m. Bildn.: Č. M. S. LI (1898), 117—121.
4236. Jakub. D. Jaroměr Hendrich Imisch. * 16. dez. 1819. † 12. dez. 1897 m. Bildn.: Pschedzenak 1899. S. 30—34.
4237. Pjech, J. B. Spomjenka na njeboh' k. fararja D. Imiša: Łužica XVIII (1899), 11 f.
4238. Z wótcem Hendrichom Imišom pola fararja Jakuba: Předzénak LXXIV (1928), 51—55.
4239. Černý, Adolf. Mila Imišova a K. A. Jenč. (Z feuilletona „Narodnych Listow“ Nr. 108 z dnja 20. hapryla): Łužica XIV (1895), 34 f.
4240. Więaz, Ota. Mila Imišowa [Ludmilla Immisch]. Hodžíjska farařka a wótčinka, jandžel našeho luda: Předzénak LXXII (1926), 59 f.
4241. Wjaesławek, Jakub. Dr. iur. Marćin Imiš [Martin Immisch], knježerški rada. * 25. julija 1869, † 1. dec. 1921: Č. M. S. LXXV (1922), 91—93.
4242. Mikławš Jaceławek [Nikolaus Jatzwauk]: Łužičan III (1862), 125 f.
4243. Więaz, Ota. Z pomjatnikow Jakubec [Jacob] swójby: Č. M. S. LXXVII (1924), 92—110.
4244. Jene kscheszijanske Dżakowanje je čzinicž sa jenu kscheszijansku Knenju Mandželsku we jejerowej Haſy, kotrejz je Boh Schtworthk Tydzen . . . młodeho Ssynka wobradził, kiz dženba tu Kupel Bwjatehe Cheženzy dostał je. Na tem bo sweſeli ton Kollega we Michałskiej Woſadži. [Jacob.] W Budyschini, Monse. 1839. 2 Bl. 8°. fr.
4245. Dopomnjecze na požohnowane žiwjenje a sbózne skónčenje nascheje mamiki, knjenje A. Jakubowej eje rodž. Fischerjec, njebo E. B. Jakuba, fararja pschi Michałskiej cyrkwi w Budyschinje, sawostajeneje wudowy, kotař... čízische wuſny 21. julija 1897. (W Budyschinje,) Ssmoleř. 1897. 15 S. 8°.
4246. Jakub, J[urij]. Naša mamika [Jakubowa]: Łužica XVI (1897), 121—122; 133—134.
4247. Möhn, A. T. R. Pscheczelny Ssobudar do hamta Knesej E. T. Jakubej [Ernst Traugott Jacob], jako won sa druheho Duchomneho w Neßwadžidli postajeny by. 1824.
4248. Jene kscheszijanske Dżakowanje je čzinicž sa Jana Jurja a jeho lubeho Nana Ernst Traugott Jakuba derjestojneho . . . Dochomneho we michałskiej Woſadži

- w Budeschini kotrajz wobaj ljetsa ton 15^{ty} Džen małego Roschka ... wele strowischaj wobendžetaj ... (W Budyschinje), Monse. 1841. 8°. fr.
4249. Imiš, Jaroměr Hjendrich. Ernst Bohuwěr Jakub, farař při cyrkwi swj. Michała w Budyš.... Nar. 16. mał. rožka 1800, † 4. mał. rožka 1854: Č. M. S. VIII (1855), 14—57.
4250. Muka, E. Dr. phil. Jan Bohuwěr Jakub, dívčí radžičel a gymn. prof. * 28. 7. 1849, † 28. 4. 1913 (Nekrolog LXVIII): Č. M. S. LXVI (1913), 136—139. Mit Bildn.
4251. Duchowne dopomjenki na 25 lětny jubilej knjesa fararja Jakuba w Njeswačidlskim Božim domje... 27. nov. 1898 Bwjeczeny. (W Budyschinje, Ssmoleř. 1898.) 14 S. 8°. fr.
4252. Ehre sei Gott in der Höhe. Erinnerungsblätter an den Festgottesdienst in der Kirche zu Neschwitz beim 25 jährigen Ortsjubiläum des Pfarrers Georg Jacob ... 27. nov. 1898. 14 S. 8°. fr.
4253. Wałtař, Kh. J. Jesuš Bam. Czélne předowanje, pschi pohrjebje knjeza Ernsta Jana Jurja Jakuba. W Njeswačidle, na farje. 1913. 10 S. 8°.
4254. Mrózak. Lic. theol. h. c. Jurij Jakub, bywši farař w Njeswačidle. * 24. okt. 1839, † 12. nov. 1913 (Nekrolog LXIX): Č. M. S. LXVII (1914), 80—82. Mit Bildn.
4255. Wałtař, Jan. † Farař Jurij Jakub. Džěle z pohrjebneho předowanja: Łužica XXXIII (1914), 2—3. Mit 1 Bildn.
4256. Žiwjenjopis njebo fararja Jurja Jakuba z podob.: Łužica XXXVI (1927), 37—39.
4257. Schneider. Jan Hawschtyň Jakubec [Johann August Jakubetz] a kulowski schpital: Posoł II (1864), 45.
4258. Muka, Ernst. Miklawš Jakubica [Nikolaus Jakubitz] a jeho podrěč: Č. M. S. LXII (1909), 97—111.
4259. Pilk, Georg. Die schwarze Marie von Doberschau (Dobrušanska čorna Marja) [eine große Wohltäterin im Kriege 1866, Marie Salome Jannasch, * 26. Aug. 1824 in Doberschau]: Unsere Heimat. Sächs. Erzähler 1925. Nr. 15.
4260. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Na přewodženju. Memento po njeboh Jaurichec čeče w Jědlicy [Jaurich]: Serbske Nowiny LXXXVII (1928). Nr. 199.
4261. Muka, Ernst. August Jenč [August Jentzsch], měščanski wučeř na wotp. * 10. 3. 1836, † 22. 12. 1918: Č. M. S. LXXI (1918), 112 f.
4262. Fiedler, K. A. Karl August Jenč [Karl Aug. Jentzsch], farař w Palowje, * 3. okt. 1828, † 15. měrca 1895 (Nekrolog XXXII): Č. M. S. XLIX (1896), 53—62.

4263. Schneider. Lukasch Ławrjenc Jochomec [Lukas Laurenz Jochometz] a khapałka w Sulschecach: Posoł II (1864), 44 f.
4264. Handrik, M. Hajno Jordan, cyrkw. wučeř a kantor w Slepom. * 24. nov. 1882, † 28. meje 1917: Č. M. S. LXX (1917), 65—67. Mit Bildn.
4265. Rachlowe [Kral, Frane]. Hendrich Jordan: Posoł XLVIII (1910), 83.
4266. Š. Hendrich Jordan. * 20. 2. 1841, † 3. 3. 1910: Łužica XXIX (1910), 19—20.
4267. Šwjela, G. Hendrich Jordan, kantor a cyrkwiński wučeř, ... * 20. II. 1841 w Třělnom, † 3. III. 1910 w Popojcach (Nekrolog LXIII): Č. M. S. LXIV (1911), 144—147. Mit Bildn.
4268. † Kantor Jordan [† 1910 w Popojzach] m. Bildn.: Pschedzenak 1912. S. 39.
4269. Šwjela, Bogumił. Hendrich Jórdan. * 20. II. 1841, † 3. III. 1910: Łužica XXXVI (1921), 21—22.
4270. Hórnik, M. Dr. J. Pětr Jordan a jeho słowa z l. 1842: Č. M. S. XLVI (1893), 67—72.
4271. Šleca, Herman. Dr. Jan Pětr Jordan, jeho žiwjenje a skutkowanje. Přinošk k stawiznam serbskeho narodneho wozrodzenja, tež wozrodzenja Słowjanstwa a słowjanskeje wzajomnosće: Č. M. S. LXXVII (1924), 3—91. LXXVIII (1925), 3—63. — Dass. S.-A. Bautzen 1924—25.
4272. Wučeř Herman Jurk †: Posoł XLIX (1911), 132—133.
4273. R. † Wučeř em. Herman Jurk. Posmjertna dopomnjeňka m. Bildn.: Łužica XXX (1911), 69.
4274. Slěborny měšnicki jubilej w Ralbicach [far. Jana Justa] [Johann Just]: Posoł LVI (1918), 232 f.
4275. Farař Jan Just †: Posoł LX (1922), 193.
4276. K. Jan Just, farař w Ralbicach †: Krajan LVI (1923), 57—59.
4277. Křižan, Jan. Dr. phil. Khorla August Kalich, superintendent a far. w Ošaeu ... * 10. jul. 1844, † 12. sept. 1900 (Nekrolog XLI): Č. M. S. LIV (1901), 59f.
4278. Rostok, M. Jan Khróst [ein Lehrer]: Łužičan XIII (1872), 1—8; 17—23.
4279. Knjez Jakub Kilank S. J. †: Posoł LIV (1916), 328.
4280. Kr[awc], B[jarn.] Jan Kilian, serbski hymnista: Škowronč ze serbskich honow I (1926), 21—22.
4281. Serbin, Lee County, Texas. Pastor Jan Kilian: Der Texas. Distriktsbote XII (1927). Nr. 1. S. 5—8.

4282. [Wičaz, Ota.] Jan Kilian m. Bildn.: Předženak LXXIII (1927), 36—41.
4283. Jan Kilian we wěncu swojeje swójby z wobraz.: Předženak LXXIV (1928), 65—66.
4284. Michała Kliemanta [Michael Kliemant] s Truppina žiwenje. o. O. u. J. [ca. 1810.] 32 S. 8°. fr.
4285. zD. Serbska swójba Klinow [Familie Klien]: Łužica IX (1890), 48.
4286. Žarowace božemje njeboh knjezej Dr. Klinej [Klien], radnemu knjezej... w Budyšinje... zemrjetemu 4. džeň novembra 1855, prajene wot wubjerka Maćiey Serbskeje. W Budyšinje, K. B. Hika. (1855.) 2 Bl. 4°.
4287. Wanak, J. E. Bjedrich Adolf Klin, budyski měščanski radžícel... předsyda Tow. Mać. Serb. Narodž. 23. okt. 1792, † 4. nov. 1855: Č. M. S. IX/X (1856/57), 65—75.
4288. Hórnik, Michał. Hanuš Knjez, wučeř w Móšecach. * 22. febr. 1863, † 14. febr. 1887 (Nekrolog XXIV): Č. M. S. XL (1887), 82—84.
4289. L[ibš], J[urij]. Rjekowski skutk serbskeje žony [Wórše Koberoweje, rodź Hajnec z Wětrowa, † 1911 w Kukowje]: Krajan XLVIII (1915), 64.
4290. Libš, Jurij. Korla August Kocor [Karl Aug. Katzer] [Mit Bild]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadžowanki... 1884. S. 23—27.
4291. Kocor, K. A. Něšto z nětčišeho a prjedawšeho časa [Über Katzers eigene Kompositionen, die gedruckt werden sollen]: Łužica XII (1893), 93.
4292. Tajrych, Frant. K. A. Kocor, slavný skladatel lužicko-serbský: Ohlas od Nežárky. Neuhaus (Böhmen) XXVI (1896), 158 f.
4293. Krawe, Bjarnat. K. A. Kocor. Rodženy 3. dec. 1822 w Zahorju. K jeho 80. narodninam napisał: Łužica XXI (1902), 85—87. Mit Bildn.
4294. Karlej Augustej Kocorej posmjertny postrow!: Posoł XLII (1904), 189—191.
4295. Karlej Augustej Kocorej posmjertny postrow! Mit Bildn.: Łužica XXIII (1904), 10 f.
4296. Sauerwein, Georg. Zur Erinnerung an K. A. Kocor, den großen wendischen Komponisten. Bautzen, Schmäler. 1904. 12 S. 8°.
4297. Fiedlér, K. A. Karl August Kocor, bywši kantor Ketličanskeje wosady... wulecy zaslužbny hudźbnik serbskeho luda. * 3. dec. 1822, † 19. meje 1904 (Nekrolog XLIX): Č. M. S. LVIII (1905), 138—162. Mit Bildn.

4298. Krawe, Bjarnat. Karl August Kocor. K jeho 100 lětnym narodninam 3. dec. 1822: Łužica XXXVII (1922), 98–103.
4299. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Swjedźeń stolętnych narodninow hudźbnika K. A. Kocora: Łužica XXXVII (1922), 121–124.
4300. Muka, Arnošt. Serbskaj dioskuraj abo zbóžnaj dwójnikaj słowjanskoho Parnasa Handrij Zejleř. (K jeho 50. posmjertninam — 15. winowca 1922) a K. A. Kocor. (K jeho 100. narodninam — 3. hodownika 1922.) (Serbska ludowa knihownja. Wud. Serb. Tuchoński. Nr. 16.) W Budyšinje, Smoleř. 1923. 168 S. 8°.
4301. Serbin, Jan [Jan Bryl]. Njezapomnička za Karlovem Augustem Kocorem. K jeho stolętnym narodninam: Krajan LVI (1923), 59 f.
4302. Krawz, Bjarnat. Kozorowy narodny dom w Sahorju m. Bildn.: Předženak 1924. S. 44 f.
4303. Schneider, Bernh. K. A. Kocor, der wend. Komponist: Prager Presse 1924 v. 20. II.
4304. Krawe, Bjarnat. K. A. Kocor: Věstník pěvecký a hudební XXXI (1927). Nr. 5.
4305. [Hórnik, Michał] Michał Kokla [Michael Kockel, Pfarrer i. Ostritz, † 6. 12. 1869]: Posoł VII (1869), 193 f.
4306. Hórnik, M. Michał Kokla, farař w Ostritzu, sob. Mać. Serbs. * 20. sept. 1819, † 6. dec. 1869: Č. M. S. XXIII (1870), 112 f.
4307. Naš Michał Kokla-Lisak [Michael Kockel-Lisak]: Posoł XLVIII (1910), 338–339.
4308. Delan, Jurij. Serbski autodidakt [Michał Kokla-Lisak]: Łužica XXIX (1910), 82–84; 90–91.
4309. Křižan, Jan. Michał Kokla: Łužica XXIX (1910), 84.
4310. Libš, Jurij. Naju prěnje zeznaće. Swojemu lubowanemu přečeley Michałej Kokli-Liskej: Łužica XXIX (1910), 82. — Dass.: Posoł XLVIII (1910), 401 f.
4311. Muka, E. Kokla-Lisak při kolebcey skhadžowanki: Łužica XXIX (1910), 84–85.
4312. Parlamentariski jubilej knjeza zapósłanca Michała Kokle w Khrósćicach: Posoł L (1912), 308–309.
4313. Rjenč. Rěč sejmsk. zapósłanca Rjenča z Kamjenca na Koklowym swjedźenju w Khrósćicach njedželu 8. sept. 1912: Posoł L (1912), 315–316; 335–336.
4314. Delan, Jurij. Michał Kokla-Lisak † m. Bildn.: Posoł LX (1922), 215–217.
4315. Delan, Jurij. Michał Kokla, kubleř w Khrósćicach, dołholętny serbski zapósłanc w sakskim sejmje, * 25. 10. 1840, † 29. 8. 1922: Č. M. S. LXXVI (1923), 206 f.

4316. M. Mato Kósyk [Matthäus Kosyk], naš delnjoserbski basnik. (Krótki žiwjenjorys.): Łužica III (1884), 26.
4317. Mato Kósyk jako basnik serbskeho kwasa [M. K. als Dichter d. „wendisch. Hochzeit“]: Łužica XLIII (1928), 38 f.
4318. Kósyk, Mato. Z autobiografije: Łužica XLIII (1928), 40 f.
4319. Černý, Ad. † Franc Kral po rozprawje... tydzenika „Zlata Praha“ w čisle 6. 1915 str. 70.: Posoł LIII (1915), 352.
4320. Slodeńk, Jurij. Franc Kral †: Posoł LIII (1915), 290 f.
4321. Slodeńk, Jurij. Franca Kralowe posmjerne wopomnjećo w Kamjencu: Posoł LIII (1915), 302 f.
4322. Slodeńk, Jurij. Franc Kral, wučeř w Kamjencu. * 26. 11. 1886, † 25. 9. 1915 (Nekrolog LXXIV): Č. M. S. LXVIII (1915), 146—151. Mit Bildn.
4323. —I—. Franz Kral m. Bild.: Łužica XXXV (1916), 4—5; 9.
4324. Slodeńk, Jurij. Francej Králej posmjerntny postrow mit Bildn.: Krajan XLIX (1916), 50—52.
4325. Serbin, J[an] [Bryl, Jan]. Dopisy a dopomnjeńki. Z Franca Kraloweho listowanja něšto łopjeńkow ze posledních lět serbskej zjawnosti podava: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 274.
4326. Dopomnjeńki [mjez druhimi na far. Krala w Dubinje] [Georg Kral]: Posoł LII (1914), 368—370; 375 f.
4327. Wučeř Jakub Kral †: Posoł XLIX (1911), 142.
4328. Kral, Jakub. Z mojeho žiwjenja m. Abb.: Łužica XXX (1911), 61—63; 72—73; 79; 88—89; 96.
4329. Nawka, M. Jakub Kral, bywši hłowny wučeř w Radworju ... * 23. 7. 1828, † 22. 4. 1911 (Nekrolog LXV): Č. M. S. LXV (1912), 73—75. Mit Bildn.
4330. Kral, Marćin. Michał August Kral, wučeř na Sokolej. * 27. sept. 1836, † 17. meje 1905 (Nekrolog LI): Č. M. S. LIX (1906), 66—68.
4331. Farař emer. Pětr Kreczmař † [Peter Kretzscher] [* 23. 2. 1814 w Delnich Sulšecach]: Posoł XXXIX (1901), 389—391.
4332. Nowy, W. Bjarnat Krušwica [Bernh. Kruschwitz], farař we Wjerbnje. * 14. 5. 1845. — † 13. 10. 1919: Č. M. S. LXXXIII (1920), 49 f.
4333. Jan Krušwica [Joh. Kruschwitz] a jeho syn Bjarnat (Serbske hłowy 6): Łužica XLIII (1928), 3 f.
4334. Wićaz, Ota. Arnošt Krygař, Poršiski farař em. w Budysinje, dožolētny sobustaw M. S. * 18. VIII. 1847, † 24. XII. 1923: Č. M. S. LXXVII (1924), 138—140.
4335. [Wićaz, Ota.] Porschiski farař Arnoscht Krygař [Ernst Krüger] poſledni staw Bławneje duchowneje Serbskeje Bwójby. (Mit Abb.): Předženak LXXI (1925), 27—31.

4336. Klien, Friedr. Adolf. Worte bei der feierlichen Einführung H. Heinrich August Krügers i. d. Pfarramt zu Purschwitz in wend. Sprache gesprochen. Bautzen, G. Hieke. (1840.)
4337. Kwaśne Rosrycżowanie pschi Wjerowanju Knesa Heinrich August Krügarja . . . s Knežnu Marju Wilhelminu Christianu Siebelis na 15tym Dnju Juniusa 1840 dżerżane bes czjomi Berskimi Holežkami... w Budeschini. W Budeschini, Monse. (1840.) 2 Bl. 8°. fr.
4338. Jakub, Ernst Trangott. Swojemu wutrobnje lubowanemu Pscheczelej Knesej Heinrich August Krügarej... we Porschizy pscheje k Jeho narodnemu Sswedżenju ton 7my Dżen małego Roschka 1842... wscho Sboźje a poda pschi tem... Bwoju pschi Jeho Nuzwedżenju w Porschizy na 16. Nedż. po Bwj. Trojizy 1840 dżerżanu duchomnu Rycz. (W Budyschinje,) C. G. Hiecke. (1842.) 12 S. 8°. fr.
4339. S. Knjez farař G. Kubáš 50 lét měšnik: Posoł LVIII (1920), 309.
4340. Mič, [Michał]. Gustav Kubáš, farař em. w Njebjelčicach, prěni a doholětny redaktor „Serbskeho Hospodarja“ *15. XI. 1845, † 2. VIII. 1924: Č. M. S. LXXVII (1924), 143 bis 146.
4341. † Gustav Kubáš farař em. w Njebjelčicach. Mit Bildn.: Łužica XL (1925), 54 f.
4342. Mič, Michał. Wopomnjeńka na fararja Kubáša w Njebjelčicach: Łužica XLII (1927), 61 f.
4343. [Więzaz, Ota.] Marja Kubásec a jejnej basni: Łužica XCI (1926), 14 f.
4344. Farař Kubica † [Kubitz] m. Bildn.: Łužica XXXIV (1915), 5.
4345. Mjeŕwa. Karl August Kubica, bywši farař w Bukecach. * 23. meje 1842, † 13. 4. 1914 (Nekrolog LXXI): Č. M. S. LXVIII (1915), 68—70. Mit Bildn.
4346. Libš, Jurij. Jakub Kućank [Kutschank]: Łužica XII (1893), 1 f.
4347. Andricki, Mikł. Jakub Kućank †: Łužica XVII (1898), 73 f.
4348. Černý, Ad. Dva lužické rovy [Joh. Frdr. Teschner und Jakob Kutschank]: Světozor. Prag 1898. S. 452 f.
4349. Monsignore Jakub Kućank †: Posoł XXXVI (1898), 217 bis 218; 225—228; 233—235.
4350. Žundalek, Fr. H. J. Kućank: Vlast. Prag 1898. S. 1093 f.
4351. Skala, J. Monsignore Jakub Kućank, senior kapitla swj. Pětra w Budyšinje... * 26. julija 1818, † 28. junija 1898: Č. M. S. LII (1899), 57—60.

4352. jl. [Libš, Jurij.] Rozpominanjo k wopomnjeću horliwoho měšnika [Jakub Kućank, senior tachantstwa]: Posoł LVI (1918), 155; 161 f; 168 f.
4353. Praelat Jurij Kummer: Posoł LVI (1918), 195 f.
4354. Skala, [Jakub]. Praelat Jurij Kummer (Komor), * 4. dec. 1855, † 18. augusta 1918: Č. M. S. LXXI (1918), 110—112.
4355. Skala, J[akub]. † Praelat Jurij Kummer m. Bildn.: Krajan LII (1919), 37.
4356. Pětr Lebza [Peter Lebsa] 85 lět stary [w Ralbicach]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 193. S. 3.
4357. Wicžas, August [August Lehmann]. Schto Bym psched 30 lětami w franzowskej wójnje nashonił. Po Bwojich dnjowych knihach spišał. W Budyschinje, Smoleř. 1901. 43 S. 8°.
4358. Černý, [Adolf]. Herta Wićazec [Gertrud Lehmann]. Přinošk k serbskemu basnistwu: Č. M. S. LIII (1900), 105—128.
4359. Černý, Adolf. Herta Wićazec. Žiwjenje a pisma prěnjeje serbskeje basnjerki. Budyšin, E. Muka. 1901. 24 S. 8°.
4360. Wićazec, Herta. Z listow Herty Wićazec w lět. 1843 hač 1855 pisanych. Dodawk k žiwjenjopisu basnjerki. Z wurézkow † Jana Bohuwěra Mučinka wotpisał a podał Jan Cyž: Č. M. S. LIX (1906), 14—41.
4361. Czerny, Adolf. Herta [Wićazec]: Předzenak 1924. S. 36 bis 40.
4362. Jan Wićaz [Johann Lehmann], serbski kěrlušeř we Wulkim Dažinje: Předzenak LXXIV (1928), 66. Mit Bildn.
4363. Krawc, Bjarnat. Prof. Ota Wićaz [Otto Lehmann], stud. rada w Stollberku: Łužica XXXIX (1924). H. 2. S. 6—10.
4364. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Ota Wićaz — Abraham: Łužica XXXIX (1924). H. 2. S. 4—6.
4365. [Wićaz, Ota.] Mój wopyt pola wnučkow Jana Kollára: Łužica XLII (1927), 36—40.
4366. [Wićaz, Ota.] Hribarjowe wjesele [autobiogr.]: Łužica XLIII (1928), 57 f.
4367. Knjez Jurij Libš, farař na wotpočinku [Pfarr. Georg Liebsch]: Posoł LV (1917), 281.
4368. Wićaz, Ota. Jurij Libš a jeho přełožk knihi: De imitatione Christi: Łužica XXXVII (1922), 71—74.
4369. Delan, Jurij. Jurij Libš, farař na wotpočinku ... horliwy serbski wótčinec, plódny serbski spisowačel... * so 17. nov. 1857... † 29. měrca 1927: Č. M. S. LXXX (1927), 113—116.
4370. Farař Jurij Libš — njeboh': Katolski Posoł LXV (1927), 106—107.

4371. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Pohrjebanje njeboh wjeledostojneho knjeza fararja Jurja Libša w Baćonju, pjatk 1. jutrownika 1927: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 78. Beil.
4372. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Za njeboh fararjom Jurjom Libšom. Wěnčk wosobinskich njezapomničkow: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 269 f.
4373. Delan, J[urij]. † Farař Jurij Libš m. Bildn.: Krajan LXI (1928), 45—47.
4374. H[órnik], [M.]. Pětr Lipicž [Peter Lippitsch] [kapłan w Kulowje. * 28. jun. 1844, † 3. sept. 1882]: Posoł XX (1882), 161 f.
4375. Spomnjeńka z naschich stawiznow. 50 lětny měschniski jubilej biskopa Franca Jurija Loka [Franz Georg Lock], Budyschkoho tachanta psched 76 lětami: Posoł XL (1902), 389—391.
4376. (Lorenec, Khata.) Serbowka w czubje [Katharina Lorenz]: Posoł XXXVII (1899), 139—141; 147—149; 155—158.
4377. Jenč, K. A. Hermann Lótza [Herm. Lotzel], Dr. phil. a privatny wučeny w Lipsku. * 4. dec. 1829, † 27. apr. 1875: Č. M. S. XXVIII (1875), 117—121.
4378. Jakub, Ernst Trangott. Džakorinne Dopomnenje na Handrija Lubenskeho, pschi jeho Porebi na 23ym Mjerza 1840. W Budeschini, Monse. o. J. (1840.) 16 S. 8°. fr.
4379. [Wičaz, Ota.] Handrij Lubjeński [Andreas Lubenski], pastor primarius Budyski (Serbske hłowy 7): Łužica XLIII (1928), 26—28.
4380. J., K. Jan Łahoda [Joh. Lahode], farař w Khołmje pola Nizkeje. * 25. aug. 1801, † 16. aug. 1871: Č. M. S. XXIV (1871), 127 f.
4381. Kubica, K. A. Pětr Łahoda † [Peter Lahode] [farař w Bukecach]: Łužica XIX (1900), 60.
4382. K[ubasch, J. G.] Njebjelcžan Marec [Familie Mahr] swójba po Serbach: Posoł XIX (1881), 13—17.
4383. Hórnik, Michał. Jan Mahr a jeho wotkazanje: Č. M. S. XV (1862), 89—93.
4384. [Hórnik, Michał] Dr. Jan Mahr a jeho wotkazanje [Dr. Johann Mahr u. seine Stiftung]: Posoł XI (1873), 63—66.
4385. Wehla, H. F. Dr. Jan Mahr a jeho wotkazanje: Č. M. S. XXVIII (1875), 98—107.
4386. Kubaš, J. G. Dr. Jan Mar z Njebjelcžic, joho wotkazanjo a krejne pschečzelstwo: Posoł XVIII (1880), 182—184.
4387. Pod Mnišoncom [wo starym Mnišonskim Marćinku a Karaseku] [Über den alten Mönchswalder Martschink u. Karasek]: Posoł XLIX (1911), 74.

4388. Kanonika Mecnarjowe wotkazanjo [Metzner]: Posoł XLV (1907), 193—194.
4389. Hórník, M. Hieronym Megiser a jeho słownik: Č. M. S. XII (1859), 90—92.
4390. Mućink, Jan B. Jan Jurij Melda [Johann Georg Melde]: Łužica XIII (1894), 1 f.
4391. H[órník], M. Wotkryczo pomnika njeboh P. Tecelina Měta w Kukowje [Tecelin Mieth]: Posoł XXIII (1885), 156—158.
4392. Hórník, M. Něschto wo P. Tecelinu [Mětu]: Posoł XXIII (1885), 147 ff.
4393. [Hórník, M.] Wo Tecelinowym [Mětowym] pomniku: Posoł XXIII (1885), 139.
4394. Hórník, Michał. Dopomnjeczo na njeboh P. Tecelina [Měta]: Posoł XXIII (1885), 107.
4395. Blidowy spěw, na kwasnym dnju knjeza Ernsta Miesnarja [Miesner], překupca w Lubiju, a knježnje Marje Biebrachec z Lejna pola Khrōscic wot wjesełych serbskich kwasarjow džeń 18. novembra 1862 w Smječkecach spěwany. (W Budyšinje, L. A. Donnerhak. 1862.) 2 Bl. 8°.
4396. [Imiš, B. H.] Čorneho-Boha nawalnosć w sudženju a pokornosć w zjednanju. Kwasnym hosćam... Mikanjec swójby wupowjedał Bukojnjanski khětro daloki wuj. W Budyšinje, K. B. Hika. 1849. 19 S. 8°.
4397. [Wiéaz, Ota.] Šesć dnjow jastwa za Njeswačidlskeho fararja Jurja Mjenja [Georg Möhn]: Łužica XLI (1926), 61—62.
4398. Jan Młynek † [Johann Müller] [† 30. nov. 1892 w Zarycu — swérny serbski wótčinec]: Łužica XII (1893), 6 f.
4399. Lužicko-srbské rovy [žiwjenjopis Jana Młyńka w Zarěču, Arnošta Müttlerleina a Michała Rostoka]: „Vlast.” Prag XI (1895), 285 f.
4400. Pětr Mlónk † [Peter Müller]: Serbske Nowiny XLVI (1887). Nr. 7.
4401. K. Serbski ludowy basník Pětr Mlónk. (Krótki žiwjenjobjeb): Łužica VI (1887), 24 f.
4402. K. Něsto z Pětr Mlónkoweho žiwjenja: Łužica VII (1888), 6 f.
4403. Křižan, Jan. Pětr Mlónk m. Bildn.: Łužica XXX (1911), 34—36; 43—44; 51—52.
4404. Křižan, Jan. Posmjertna wopomnjenka k wobrazej Pětra Mlónka, serbskeho basnika z ludu. * 19. měrca 1805, † 6. febr. 1887. Mit Bildn.: Č. M. S. LXIV (1911), 88.
4405. Pětr Mlónk m. Bildn.: Pschedženak 1912. S. 28—32.
4406. Muka, E. Mjertyn Món (Moyn), prof. při realey w Eislebenje. * 24. jan. 1848, † 4. sept. 1905 (Nekrolog LII): Č. M. S. LIX (1906), 68—70.

4407. Černý, Adolf. Spomnjeňka na Mósaka - Kłosopólskeho [Mosig von Ahrenfeld]: Łužica XVII (1898), 106 f.
4408. Lužičan. Mósak - Kłosopólski: Łužica XVII (1898), 119.
4409. Renč - Ketliski, J. Karl August Mosak - Kłosopólski, rěčnik a justiceny radžícel w Lubiju . . . * 7. meje 1820, † 31. julija 1898: Č. M. S. LIII (1900), 65—69.
4410. [Hórník, Michał.] Jakub Philipp Mróz [Mros] [farař em. w Grunawje. * 31. 5. 1807, † 21. 7. 1873]: Posoł XI (1873), 120 f.
4411. Johann Hermann Mrosack, weil. Pfarrer zu Grosspostwitz. Blätter der Erinnerung an sein Leben und seinen Heimgang. 1841—1902. Jan Herman Mrózak, bywši farař w Budestecach . . . (W Budyschinje, Ssmoleř. 1902.) 26 S. 8°. fr.
4412. Wopomnjeću Jana Hermana Mrózaka: Elegija Jana Wałtarja — Jeho žiwjenjo a wotkhad. Napisał Mikł. Andricki: Łužica XXI (1902), 38 f.
4413. Handrik, Matej. Jan Herman Mrózak, farař w Budestecach . . . * 18. okt. 1841, † 19. meje 1902 (Nekrolog XLIV): Č. M. S. LVI (1903), 71—74.
4414. Miliduch. K 50. narodninam prof. dra. Ernsta Muk i [Ernst Mucke] 10. měrca 1904 mit Bildn.: Łužica XXIII (1904), 30 f.
4415. Bryl-Serbin, J. Ja. Dr. Ernest Muka. Opyt izslědovanija serbo-lužickago naroda w Saksonii i Prussii. Mit Bildn. Moskau 1914. 34 S. 8°.
4416. Jubilat Łużycki [E. Muka]: Świat Słowiański 1914. Nr. 7.
4417. Križan-Hodžijski, J[an]. Wobraz z młodosće. K 60. narodninam k. stud. rad. konrektora prof. dr. Muk i w Freiberku: Łužica XXXIII (1914), 22—23.
4418. Libš, Jurij. Karl Arnošt Muka. K šesdžesatym narodninam m. Bildn.: Łužica XXXIII (1914), 19—22.
4419. Milaković, Josip. Dr. Arnošt Muka. 10. III. 1854 — 10. III. 1914. Prilog poznavanju novije lužičko-srbske književnosti. Drugo prošireno izdanje. Serajevo, Zemaljska štamparija. 1914. 8°. 23 S. [Mit Bildn.]
4420. Páta, Jos. Významné lužicko-srbské literárni a národní jubileum [Muk i]: Národopisný Věstník Českoslovanský IX (1914), 19—22.
4421. R[achlowe] [Kral, Franc]. Naš Muka. K joho 60. narodninam: Posoł LII (1914), 72.
4422. Dr. Arnošt Muka, lužicko-srbský vůdce a slovanský učenec. Oslava jeho sedmdesátin v Budyšíně, Praze a v Plzni: Hlas, Red. Hynek Dostal. St. Louis 1924. Nr. 3550.

4423. Bobčev, Nik. Duchovnijat vožd na naj-malkija slavjanski narod: dr. Arnošt Muka: Slavjanski Glas. Red. Nik. Bobčev. Sofija XVIII (1924). Buch 2. S. 28—30.
4424. Bryl-Serbin, Jan. Swjatočnosće k počesćowanju dra. Arnošta Muki a jeho 70. narodninam w Budyšinje, Prazy a Plzni: Łužica XXXIX (1924). H. 2. S. 26—32.
4425. Kuba, Ludvík, Mik. Krječmař, Jos. Páta. Arnošt Muka. K sedmdesátinám velikého vudec lužických Srbů. Mit Bildn. (Českolužická knihovnička. Nr. 8.) Prag, Spolek „Adolf Černý“. 1924. 30 S. 8⁰.
4426. Kuzel, A. Dr. Arnošt Muka: Litopis. Berlin II (1924), 171.
4427. Więzaz, Ota. Arnošt Muka. (Z 5 wobrazami.) Swojemu čestnemu předsydze stud. radže dr. Arnoštej Mucy k 70. narodninam džakowna Maćica Serbska, 10. měrca 1924. W Budyšinje, Maćica Serbska. 1924. 84 S. 8⁰.
4428. Dostal, Ad. B. Dr. Arnošt Muka: Kultura słowiańska. Warszawa 1925. Nr. 1. S. 5.
4429. Schneider, Georg. Joh. Traug. Mutschink, Lebenslauf eines Lehrers u. Schriftstellers. Nebst einem Anhang: Der Oywin u. sein Schatz von J. T. Mutschink. Bischofswerda 1901.
4430. M[uka], E[rnst]. Rěčnik Ernst Mütterlein †: Łužica XII (1893), 62 f.
4431. Hórnik, M. Ernst Mütterlein. * 18. sept. 1850, † 9. julija 1893 (Nekrolog XXIX): Č. M. S. XLVII (1894), 57 f.
4432. [Andriek]i, [Mikl]. P. Thaddäus Franc Natusch [* 4. 10. 1834 w Kukowje]: Posoł XXXVIII (1900), 9—11; 17—19.
4433. Nawka, Michał. Ja a moje husle: Škowronček ze serbskich honow I (1926), 17—18.
4434. H., M. Hans Nepila-Rowniski: Łužica XV (1896), 96—97.
4435. [Skala, Jakub.] P. Jurij Nowak † [farař w Radworju, * 23. IV. 1853, † 13. III. 1887]: Posoł XXV (1887), 49—51.
4436. [Skala, Jakub.] Khowanjo njeboh knjeza [Jurja] Nowaka: Posoł XXV (1887), 58—60.
4437. Hórnik, Michał. Jurij Nowak, administrator w Radworju. * 23. IV. 1853, † 13. III. 1887 (Nekrolog XXV): Č. M. S. XL (1887), 84 f.
4438. D[učman], H[andrij]. Wysokodostojny knyez farař Jakub Nowak [farař w Radworju † 20. jun. 1875]: Posoł XIII (1875), 103.
4439. Hórnik, M. Jakub Nowak, farař w Radworju. * 3. aug. 1821, † 20. jun. 1875: Č. M. S. XXVIII (1875), 54—57.
4440. Pjećadwaceći lětny měšnicki jubilej [Jakuba Nowaka-Kaščanskoho]: Posoł LIII (1915), 311.

4441. Kanonikus Jakub Nowak †, direktor tachantskeje šule: Posoł LVIII (1920), 214 f.
4442. Kanonikus Jakub Nowak †, direktor tachantskeje šule m. Bildn.: Krajan LIV (1921), 55 f.
4443. Žur, Miklawš. Kanonikus Jakub Nowak, direktor tachantskeje šule w Budyšinje. * 6. jan. 1864, † 22. aug. 1920: Č. M. S. LXXIV (1921), 52 f.
4444. Šolta, Jan B. Serb [wučeř Nyčka w Essenje] jako spomóżnik Polakow [Nitzschke]: Łužica I (1882), 101 f.
4445. Nowy, W. Jan Bohumił Nyčka: * 18. II. 1825, † 26. II. 1904 (Nekrolog XLVIII): Č. M. S. LVII (1904), 148—152.
4446. Hórnik, M[ichał]. Jan Khrystof Pannich, serbski konvertit: Posoł XIII (1875), 165—171.
4447. Hórnik, M. Tadej Pacák a jeho słownik [rukopisny němsko-serbski w knihowni administratury w Różeńcę] [Patzak]: Č. M. S. XIII (1860), 49 f.
4448. [Hórnik, Michał.] Jakub Pjech [Jakob Pech] [can. cap. sen. * 5. I. 1797, † 19. V. 1870]: Posoł VIII (1870), 85.
4449. Hórnik, M. Jakub Pjech, kap. a sen. na tachantstwje w Budyšinje... * 5. I. 1797, † 19. V. 1870: Č. M. S. XXIII (1870), 113 f.
4450. Polan, Arnošt. Jan Gusta Pjech [Joh. Aug. Pech], wučeř we Wujezdze pola Ketlic. * 29. V. 1871, † 27. XII. 1914 (Nekrolog LXXII): Č. M. S. LXVIII (1915), 139 f.
4451. Muka, E. Jan Karl Bohuwěr Pjech † [Joh. Karl Traug. Pech] m. 1 Bildn.: Łužica XXXII (1913), 25—26.
4452. Muka, E. Jan Karl Bohuwěr Pjech, słowjanski knihikupe w Lipsku. * 23. VI. 1838, † 28. I. 1913 (Nekrolog LXVII): Č. M. S. LXVI (1913), 69—71. Mit Bildn.
4453. Skala, Jakub. Dr. med. Michał Pětranc [Michael Petrenz], sanit. radžíčel w Budyšinje. * 30. XII. 1849, † 4. XII. 1915 (Nekrolog LXXVII): Č. M. S. LXIX (1916), 110 f.
4454. Tscherney, A. Matej Pětrka [Matthäus Petrka], farař w Schwadenje... [* wokoło 1690 w Kulowje]: Posoł XVII (1879), 117—119.
4455. [Tři basnje jako dar do mandželstwa knjezej Dr. Křesćijanej Bohuwěrej Pfulej [Christian Traugott Pfuhl] a knjeni Hanje Ernestinje Hedwiji Pfulowej rodź. Jakubec]. W Budyšinje, K. B. Hika. (1856.) 8⁰ u. 2⁰.
4456. Wjesele rónčka k młodych Pfulec kwasej zpraskane a zañoſene wot Křidlješkee Swonki. 11. nazymnika 1856. W Budyšinje, K. B. Hika. (1856.) 2 Bl. 8⁰.
4457. Professor dr. Křesćan Bohuwěr Pfūl †: Serbske Nowiny XLVIII (1889). Nr. 52.

4458. **Hórník, M.** Professor dr. Křesćan Bohuwěr Pfūl †: Łužica IX (1890), 6 f.
4459. **Muka, Ernst.** Džakne wopominanje knjeza professora dra. Křesćana Bohuwěra Pfula: Łužica IX (1890), 9 f.
4460. **Imiš, H.** Professor ryčeř dr. Křesćian Bohuwěr Pfūl. * 28. III. 1825. — † 21. XII. 1889: Č. M. S. XLV (1892), 47—53.
4461. **Andricki, Mikławš.** Jurij Pilk [Georg Pilk]. Wěnčk datow, dopomjenkow a myslow: Łužica XX (1901), 81—85.
4462. **Impiger.** Dr. Jurij Pilk w Radworju: Posoł XLI (1903), 65—68.
4463. **Henkner, Herbert.** Dr. Pilk zum Andenken: Oberlaus. Heimatztg. VIII (1926), 119.
4464. **Khówanje Pawoła Hodžijskeho** [dra Jurja Pilka]: Serbske Nowiny LXXXV (1926). Nr. 95. Beil.
4465. **Krawe, Bjarnat.** Dr. Jurij Pilk †. Mit Abb.: Škowronč ze serbskich honow I (1926), 9—11; 13 f.
4466. **Krawe, Bjarnat.** Dr. Jurij Pilk. * 22. V. 1858, † 21. IV. 1926: Č. M. S. LXXIX (1926), 73—79.
4467. **[Więcاز, Ota.]** Dr. Jurij Pilk m. Bildn.: Předženak LXXXIII (1927), 46.
4468. **[Więcاز, Ota.]** Handrij Pjenk jako studenta w Lipsku (Serbske hłowy 5): Łužica XLII (1927), 66—68; 74—76.
4469. **Więcاز, Ota.** Jan August Pohonč, bywši šulski direktor we Tharanće... * 13. VII. 1841, † 16. VI. 1909 (Nekrolog LX): Č. M. S. LXIII (1910), 135—137. Mit Bildn.
4470. Kak so murjeř Jakub Rachlowe před 75 lětami w Hućinje žiweše: Předženak 1924. S. 48—52.
4471. **[Więcاز, Ota.]** Serbski poeta laureatus [Johannes Rhagius Aesticampianus = Rak ze Sommerfelda]: Łužica XLI (1926), 42—44.
4472. **Mrózak, O.** Karl Herman Robert Rejda (Räda), Bartski farař em.... * 4. VIII. 1816, † 14. I. 1900. [Mit Bildn.] (Nekrolog XXXIX): Č. M. S. LIII (1900), 130—133.
4473. **Mrózak, O.** Karl Herman Robert Rejda (Räda) z wobraz. * 4. VIII. 1816, † 14. I. 1900: Łužica XIX (1900), 100—101.
4474. Khorla Hermann Robert Räda, Bartski wußluženy farař... † 14. jan. 1900 w Budyschinje m. Bildn.: Pschedženak 1901. S. 34 f.
4475. **Křižan, Jan.** Lic. theol. Jan Renč [Joh. Rentsch], farař w Ketlicach. * 29. I. 1856, † 24. V. 1916: Č. M. S. LXIX (1916), 111—113. Mit Bildn.
4476. **Jakub Rjenč** [Jacob Rentsch]: Posoł XLVI (1908), 293—294.
4477. **L[ibš], J[urij].** Wjeledostojnomu knjezej Jakubej Rjeńčej, wojeřskemu fararjej, posmjertry postrow: Posoł XLVI (1908), 313—314.

4478. **Rusticus.** Wopomnjeńka na smjeré a pohreb... wojersk. far. Jakuba Rjenča w Drježdžanach...: Posoł XLVIII (1910), 258.
4479. **Serbin, Jan [Bryl, Jan].** Před dwacećimi lětami. Za njeboh wojskim fararjom Jakubom Rjenčom [Militärfarrer Jakob Rentsch]: Serbske Nowiny LXXXVII (1928). Nr. 203. Beil.
4480. **Domaška, [Moric].** K wopomnjeću † dr. phil. Marćina Renča [Martin Rentsch], fararja we Wjelečinje: Łužica XXXI (1912), 9—11.
4481. **Křížan, J[an].** Dr. phil. Marćin Renč, farař Wjelečanski... * 11. XI. 1853, † 28. X. 1911 (Nekrolog LXVI): Č. M. S. LXV (1912), 75—80.
4482. **Dr. theolog. Filip Rězak [Philipp Resak]** — 60 lět z wobraz.: Krajan LIII (1920), 57.
4483. **Libš, Jurij.** Dr. theolog. Filip Rězak, dwórski kapłan a koncist. radzićel w Drježdžanach. * 22. IV. 1859, † 17. IX. 1921: Č. M. S. LXXIV (1921), 61—64.
4484. **Libš, Jurij.** Dr. theolog. Filip Rězak † m. Bildn.: Łužica XXXVI (1921), 33—35.
4485. **Libš, Jurij.** Dr. theolog. Filip Rězak † m. Bildn.: Posoł LIX (1921), 243 f.
4486. **Libš, Jurij.** Dr. theolog. Filip Rězak † m. Bildn.: Krajan LV (1922), 39—41.
4487. **Hórnik, M.** Ernst Rychtař [Ernst Richter], ryčník a sudniski direktor w Budyš., předsyda M. S. * 3. VIII. 1810, † 9. IX. 1872: Č. M. S. XXV (1872), 50—53.
4488. **Hórnik, M.** Ernst Rychtař (ryčník a předsyda Maćicy Serbskeje † 9. IX. 1872): Łužičan XIII (1872), 142—144.
4489. **Hórnik, M[ichał].** Frane Riedel [wend. Pfarrer i. Luk bei Karlsbad, * 2. V. 1832, † 16. VIII. 1872]: Posoł X (1872), 133.
4490. **Śwela, Bogumił.** Heinrich Rizo [Riesel], farař w Bórkowach. * 20. VI. 1873, † 16. XII. 1917 m. Bildn.: Č. M. S. LXX (1917), 67—69.
4491. **[Andrickji, [Mikl.]]** Na row cérpjerzej a pschečezej [Mikl. Rjebišeř (Nik. Rebisch) z Baćona]: Posoł XLIII (1905), 367—370.
4492. **Hórnik, M.** Michał Róla [Michael Rolle] [kapłan w Budyšinie], zemrjeł 23. meje 1881: Posoł XIX (1881), 93—95.
4493. **Hórnik, M.** Michał Róla. * 25. IX. 1841, † 23. V. 1881 (Nekrolog XXII): Č. M. S. XXXIV (1881), 126 f.
4494. **Naš Rječka** — padnył [Unser Rötschke — gefallen]: Posoł LIII (1915), 255.
4495. **Wjerab, Michał.** Jan Rječka, tachantski a cyrkwiny wučeř w Budyšinje. * 4. II. 1878, † 13. VIII. 1915 (Nekrolog LXXIII) m. Bildn.: Č. M. S. LXVIII (1915), 141—146.

4496. L[ibš], J[urij]. Janej Rječcy posmjertny postrow m. Bildn.: Krajan XLIX (1916), 48—50.
4497. Muka, [Ernst]. Michał Rostok, serbski přirodospytñik †. (Po rozprawach Mućinka, Meldy a Domaški): Łužica XII (1893), 85 f.
4498. Mutschink, Johann Tr. Notizen zu Rostock's Biographie: Gebirgsfreund V (1893), 281 f.
4499. Steudtner, Herm. Nekrolog zum Gedächtnisse Michael Rostocks: Gebirgsfreund V (1893), 256 f.
4500. Hórník, M. Michał Rostok. * 21. IV. 1821, † 17. IX. 1893 (Nekrolog XXX): Č. M. S. XLVII (1894), 58—61.
4501. Jenč-Drježdžanski. Michał Rostok. Wopomnjeńki na Rostokowy row: Łužica XIV (1895), 58 f; 69 f.
4502. Zahrjeńk, Gustav. Kantor Jurij Zahrjeńk [Georg Säring], cyrkw. wučeř w Hrodźišeu. * 18. IV. 1842, † 17. III. 1918: Č. M. S. LXXI (1918), 104 f.
4503. Knjez farař Mikławš Zarjenk [Nikolaus Sareng]: Posoł LIV (1916), 327.
4504. Młodzeniec, kaž w starem času [Jurij Žur, * w Židženje 1787 Georg Sauer]: Łužica XLIII (1928), 5.
4505. Hórník, M. P. Jakub Žur [Sauer] [farař w Schěrachowje, * 9. IX. 1821 na Horje, † 5. VII. 1887]: Posoł XXV (1886), 126—128.
4506. R[ösler], F[ranz]. Jacob Sauer, Pfarrer von Schirgiswalde: Unsere Heimat. Allgem. Anzgr. Schirgiswalde 1927. Nr. 13.
4507. Wysocydostojny knjez scholastik Mikł. Žur — 60 lět [Nikol. Sauer]: Posoł LVII (1919), 71.
4508. Najdostojniši knjez prälat Mikławš Žur, senior Budyšskoho biskopskoho kapitla, 40 lět měšnik: Posoł LXIII (1925), 390—391.
4509. Praelat Mikławš Žur m. Bildn.: Krajan LX (1927), 50.
4510. [Więzaz, Ota]. Prälat Mikławš Žur, senior Budyšskeho kapitla swj. Pětra m. Bildn.: Předženak LXXXIII (1927), 44.
4511. [Więzaz, Ota.] Handrij Šała (Serbske hłowy 2): Łužica XLI (1927), 98 f.
4512. Šewčik, Jakub. Božemje [z Budyšina do Kamjenicy] [Lebwohl von Jakob Schewtschik]: Posoł XLVI (1908), 141 bis 142.
4513. Slěborny měšnicki jubilej [Jakuba Šewčika] w Kamjenicy: Posoł LV (1917), 315.
4514. S., J. Jakub Šewčik — 60 lět: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 206.
4515. Jakub Šewčik k jeho 60. narodninam: Łužica XLII (1927), 42—43.

4516. Khróséanski farař Jakub Šewčík z podobiz.: Předženak LXXIV (1928), 64.
4517. Slodeňk, Jurij. Farař Jakub Šewčík — 60 lét z wobr. [Pfarr. Jacob Schewtschick — 60 Jahre]: Krajan LXI (1928), 48—49.
4518. Farař Michał Schewečík † [Michael Schewtschik]: Posoł XLI (1903), 73—74.
4519. Khowanjo knjeza fararja Michała Schewečíka: Posoł XLI (1903), 102—103.
4520. Za Michałom Šewčíkom. Spomnjeńku scele přečel: Łužica XXII (1903), 21—23. Mit Bildn.
4521. Šewčík, Jakub. Michał Šewčík, farař w Lubiju... * 7. III. 1870, † 26. II. 1903 (Nekrolog XLV). Mit Bildn.: Č. M. S. LVII (1904), 55—57.
4522. [Więaz, Ota.] Budyšinski pčołař, farař Hadam Šérach [Adam Schirach] a jeho swójba m. Bildn.: Předženak LXXII (1926), 46—51.
4523. Parczewska, Melanja. Knjeni Ernestina Smolerjowa [Ernestine Schmaler]: Łužica XXII (1903), 33 f.
4524. Hórnik, M. Jan Arnošt Smoleř [Johann Ernst Schmaler]. Žiwjenjopis z podobiznu: Květy III (1868), 145 u. 150.
4525. Hór[nik], [M.]. Jan Arnošt Smoleř: Slovnik Naučný VIII (1869), 706—707.
4526. List Jana Kollára na Jana E. Smolerja: Łužičan XVI (1875), 183—187.
4527. Pareczewski, Alf. J. Jan Ernest Smoler. Ustęp z historyi narodowego odrodzenia Górných Łužyc. Odbitka z Kłosów Tomu XXXII, r. 1881. Warszawa, J. Berger. 1883. 67 S. 8°.
4528. F[iedleř, K. A.] † Jan Ernst Smoleř: Serbske Nowiny XLIII (1884). Nr. 25.
4529. (Jenč, K. A.) Jan Ernst Smoleř (Nekrolog XXIII): Č. M. S. XXXVII (1884), 172—185.
4530. Kalich, Khorla. Žiwjenjoběh njebo komthura Jana Ernsta Smolerja, redaktora Serbskich Nowin . . . kaž tež khěrlusche a rěcze pschi jeho khowanju na Hrodžischku 16. junija 1884 . . . (W Budyschinje, Ssmoleř. 1884.) 16 S. 8°. fr.
4531. M[uka], E[rnst]. † Jan Ernst Smoleř (Krótki žiwjenjorys): Łužica III (1884), 66 f.
4532. † Jan Ernst Smoleř: Łužica III (1884), 56 f.
4533. (Schmaler, J[oh.] E[rnst]). Aus J. E. Schmaler's eigener Biographie: Immisch, H. Deutsche Antwort eines sächsischen Wenden. Der Panslavismus unter den sächsischen Wenden 1884 . . . Anhang II. S. 135—156.

4534. Smoleř, Jan Ernst. Wschelake se žiwjenja berbskeho wótčinza njebo Jana Ernsta Smolerja, redaktora Serbskich Nowin, po jeho Bamßnych sapiskach m. Bildn.: Pschedźenak 1885. S. 22—27.
4535. Vasiljev, V. Jan Smoleř a duchowne wozrodzenie lužisko-serbskeho naroda [in russ. Sprache]: Blagověst 1893. Nr. 47.
4536. Radyserb, [Jan]. Naš sławny wótčinc Jan Smoleř w Hućinje w korćmje. Wujimka z Radyserbowych knižkow „Moje pomnjenki“: Łužica XIX (1900), 69—71.
4537. Černý, Adolf. Vlastní životopis Jana Arnošta Smoleřa: Slovanský přehled XII (1910), 6—11; 62—69; 204—212. — Dass. Original: Č. M. S. LXX (1917), 3 ff.
4538. Libš, Jurij. Jan Ernst Smoleř. Narodži so 3. měrca 1816. K stolětnym narodninam m. Bildn.: Łužica XXXV (1916), 1—3.
4539. Muka, E. K stolětnym narodninam Jana Ernsta Smolerja: Č. M. S. LXIX (1916), 3—9. Mit Bildn.
4540. Smoleř, J. E. Autobiografija. Wudał Adolf Černý: Č. M. S. LXX (1917), 3—23.
4541. Páta, Josef. Z českého listowanja Jana Arnošta Smolerja. Přinošk k stawiznam česko-serbskich počahow. W Budysinje, Tow. „Adolf Černý“. 1919. 172 S. 8°.
4542. Knjez Marko Smoleř [Marko Schmaler]: Posoł LV (1917), 315.
4543. K 70. narodninam Marka Smolerja, hłowneho redaktora „Serbskich Nowin“: Łužica XLII (1927), 58 f.
4544. Skala, Jan. Marko Smoleř a hólc ze wsys. Horstka spomjeńkow k 70. narodninam serbskeho nowinarja: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 296.
4545. Słodeňk, Jurij. K sydomdžesatnim veterana serbskeho nowinařstwa. Čestny jubilejny džén zaslužbneho wótčinca z wobr. [Marko Smoleř]: Serbske Nowiny LXXXVI (1927). Nr. 296.
4546. Sedymdžesačiny redaktora Marka Smolerja: Posoł LXIV (1927), 423 ff.
4547. B[uk], J. Miklawš Smola [Nikolaus Schmoler], can. cap. sen. ad sc̄t. Petrum Bud. * 20. XII. 1789, † 2. IX. 1856: Č. M. S. IX/X (1856/57), 75—78.
4548. a. Krawcowe džělo [Bernhard Schneiders Werk]: Łužica XXII (1903), 49 f. — Desgl.: A hišće: Bjarnat Krawc: Łužica XXII (1903), 61 f.
4549. Impiger. Bjarnat Krawc-Jitrowski. Łopjeno ze žiwjenja a dželjanja našeho wumjełca. Mit Bildn.: Łužica XXII (1903), 9 f; 28 f.

4550. H[órnik], M. P. Franc Schneider [farař w Kulowje, * 18. XII. 1817, † 7. IV. 1883]: Posoł XXI (1883), 73—75.
4551. Šewčík, J. a M. Holka. † Jakub Schołta [Jakob Scholze], kapłan [w Khróscicach. * 28. III. 1848 we Wotrowje]: Posoł XXXVII (1899), 195—196.
4552. Jenč, K. Jan August Šołta [Joh. Aug. Scholze], cand. rev. min. a šulski rektar we Wósporku. * 4. IX. 1826, † 30. V. 1858: Č. M. S. XII (1859), 23—27.
4553. Nowak, Józef. Kak młody wojak [stud. Jurij Šołta ze Smječkec] [Georg Scholze] swoje žiwjenjo wudycha: Posoł LIV (1916), 150.
4554. Andricki, Jan. Beno Pětr Šołta [Peter Scholzel], cyrkw. wučeř w Radworju... * 29. IV. 1851, † 25. I. 1908 (Nekrolog LVII): Č. M. S. LXII (1909), 151—153.
4555. [Więzaz, Ota.] Přirodospytňik a narodny wučeř Korla Bohuwěr Šěca m. Bildn. [Karl Traugott Schütze]: Předženak LXXIII (1927), 45—46.
4556. D[u]cž[man]. Swjatočne woswjećenie 70. narodninow sławneho serbskeho přirodospytnika a wótčince Korla Bohuwěra Šěcy z podob. [70. Geburtstagsfeier Karl Traugott Schützes]: Serbske Nowiny LXXXVII (1928). Nr. 201.
4557. Krawe, Jan. Korla Bohuwěr Šěca jako přirodospytňik: Łužica XLIII (1928), 50—53.
4558. Nowy, W. Kito Śwela [Christian Schwele], Skjarbošański kantor em. * 21. II. 1836, † 26. I. 1922: Č. M. S. LXXVI (1923), 204 f.
4559. Christian Schwela, Berbski Zaßnikař. Jogo žyweńe, wót ñogo Bamego hopiſane [Chr. Schwela, der wend. Journalist. Sein Leben, von ihm selbst beschr.] (Serbska ludowa knigłownia. H. 10.) Cottbus, Maschiza Sserbska. 1927. 34 S. 8°. fr.
4560. Žiwjenje Kita Śwjele: Łužica XLII (1927), 20.
4561. Kantor Kito Śwjela m. Bildn.: [Předženak LXXIV (1928), 69—70.
4562. Śwjela, Kito. Žiwjenje kantora Kita Śwjele w Skjarboscu. Wot njeho sameho powědane: Předženak LXXIV (1928), 71—74.
4563. Radyserb. Seiler — Zeleř [Andreas Seiler]. Basnjeřscy wułožili: Č. M. S. XXIII (1870), 20—24.
4564. Smoleř, J. E. Handrij Seiler (sławny serbski pěsnjeř. * 1. II. 1804, † 15. X. 1872): Łužičan XIII (1872), 173 bis 175; 182—187.
4565. Hórnik, M. Handrij Seileř, farař we Łazu. * 1. II. 1804, † 15. X. 1872: Č. M. S. XXVII (1874), 63 f.
4566. Jenč, K. A. Přehlad spisow H. Seilerja: Č. M. S. XXVII (1874), 58—62.

4567. K dopomnjeću na Handrija Sejlerja: Łužičan XVI (1875), 138—141; 150—155.
4568. Horisław-Mučink. K dopomnjenju na njebo Zejlerja: Łužičan XVI (1875), 171—173.
4569. Libš, Jurij. Handrij Zejleř [Mit Bild]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadżowanki. 1884. S. 18—23.
4570. Jordan, H. Drobnostki wo H. Zejlerju: Łužica IX (1890), 62.
4571. Zejleř, Handrij. Listy. Podawa jako přinošk za žiwjenjoběh basnika Ernst Muka: Łužica IX (1890), 37 f; 51; 59—61.
4572. Kocor, K. A. Spomnjeńki na H. Zejlerja: Łužica XI (1892), 20 f.
4573. Póndželu [1. febr.] budže tomu 100 lět [zo je so Handrij Zejleř narodžil]: Posoł XLII (1904), 41—42.
4574. Rachlowc [Kral, Franc]. Narodny swjedzeń Handrija Zejlerja: Posoł XLIII (1905), 285—287.
4575. Serbin [Bryl, Jan]. Handrija Zejlerjowy swjedzeń we Łazu: Łužica XXIV (1905), 74—76.
4576. Serbin [Bryl, Jan]. Handrij Zejleř, jeho žiwjenje a basnjenje k wopominanju stolětnych narodninow. Studija jeho džěławosće: Łužica XXIV (1905), 61 f; 67—69.
4577. Serbin, J. B. [Bryl, J.] Památce Handrija Zejlerja, národního pěvce a buditele lužických Srbů. Mit Bildn.: Světozor. Prag 1906. H. 30. S. 705—707.
4578. Bryl, J. Handrij Zejleř: Nové Illustrov. Listy. Brünn-Prag 1906. Nr. 13.
4579. Mučink, Jan Bohuwěr. K dopomnjenju na našeho slawneho pěsnjerja Handrija Zejlerja: Łužica XXV (1906), 5.
4580. Černý, Adolf. O Andrzeju Zejlerze, znakomitym poěcíe lužickým: Kurjer Polski 1922. Nr. 279.
4581. Páta, Josef. Básník, který žije v srdeci svého lidu [Zum 50. Todestage d. wendisch. Nationaldichters Andr. Seiler]: Národní Listy 1922. Nr. 274.
4582. Páta, Jos. Handrij Zejleř. K 50. výročí úmrti lužického básníka-buditele. S úvodní básní Jos. Pelfška a s ukázkami veršů Zejlerových. (S obrdz. básníka.) (Českouluž. knihovnička. Nr. 3.) Prag, Českouluž. Spolek „Adolf Černý. 1922. 23 S. 8°.
4583. Wj. K dopomnjeću na swjedzeń 50 lětnych posmjertninow Handrija Zejlerja we Łazu 15. oktobra 1922: Łužica XXXVII (1922), 120 f.
4584. Muka, Arnost. Serbskaj dioskuraj abo zbóžnaj dwójnikaj słowjanskeho Parnasa Handrij Zejleř. (K jeho 50. posmjertninam — 15. winowca 1922) a K. A. Kocor. (K jeho 100. narodninam — 3. hodownika 1922.) (Serbska ludowa

- knihownja. Wud. Serb. Tuchorski. Nr. 16.) Budyšin, Smoleř. 1923. 168 S. 8°.
4585. Páta, Josef. Handrij Zejler a jeho styky s Čechy a Slováky. Prag, Páta. 1923. 16 S. 8°. S.-A. aus: Časopis Národního Musea 1923. S. 143—158.
4586. Duchowny J. J. Serbin a kulowske bratstwo: Posoł II (1864), 4—6 a 27—28.
4587. Wilhelm, Bruno. Aus dem Wendenlande (Über die wendische Familie Simank): Unterhaltungsbeilage der Bautzner Nachrichten. 1906. Nr. 82.
4588. Libš, Jurij. Jakub Skala. Žiwjenjopisny nasczin k jeho 25 lětn. měschniskomu jubilejej: Krajan XXXIV (1901), 22—24.
4589. Libš, Jurij. Jakub Skala. Žiwjenjepisny nasczin k jeho 25 lětnemu měšniskemu jubilejej: Łužica XX (1901), 29—32.
4590. Skala, Jakub. Mój jubilej [25 lětny měšniski jubilej]: Posoł XXXIX (1901), 137—140.
4591. 40 lětny měšniski jubilej [praelata Jakuba Skale]: Posoł LIV (1916), 125.
4592. L[ibš], J[urij]. Praelat Jakub Skala, k jeho 70. narodninam z podobiznu: Łužica XXXVI (1921), 5—6.
4593. L[ibš], J[urij]. Praelat Jakub Skala, k jeho 70. narodninam: Posoł LIX (1921), 44.
4594. Serbin, Jan [Bryl, Jan]. Swérny swójbny přečel. K wopomnjeću njeboh tachanta Jakuba Skale: Łužica XL (1925), 33—41; 68—80; 97—101.
4595. Za njeboh' tachantom Jakubom Skalu k jeho 74. narodninam 18. februara: Posoł LXIII (1925), 51—52.
4596. Tachant Jakub Skala m. Bildn.: Posoł LXIII (1925), 25—26.
4597. js. [Symank, Jan.] Tachant Jakub Skala a Baćońska cyrkej: Posoł LXIII (1925), 35—36.
4598. [Więcza, Ota.] Tachant Jakub Skala, japoštołski prototyp, bamżowy domjacy praelat, ryčeř najwysszych rjadow m. Bildn.: Předzenak LXXII (1926), 63.
4599. Wjacławek, Jakub. Jakub Skala, inful. tachant kapitla swj. Pětra w Budyšinje, . . . * 18. II. 1851, † 17. I. 1925: Č. M. S. LXXIX (1926), 70—73.
4600. Wjacławek, Jakub. Najdostojniši knjez tachant Jakub Skala † m. Bildn.: Krajan LIX (1926), 38—40.
4601. Rs. Jan August Zoba [Sobel], kubleř a gmejnski předstojeř w Čornjowje a sejmski zapóslanc . . . † 7. I. 1911: Posoł XLIX (1911), 18—19.
4602. Slodeňk, Jurij. Jan August Zoba †: Łužica XXX (1911), 9—10.

4603. Jan August Zoba, kubleř a sejmski zapósłane . . . * 29. X. 1869, † 7. I. 1911 (Nekrolog LXIV). Mit Bildn.: Č. M. S. LXV (1912), 71 f.
4604. R. Adolf Sommer, měščanski wučeř a wučeř serbščiny na gymn. w Budyšinje, * 25. II. 1862, † 3. IX. 1909 (Nekrolog LXI). Mit Bildn.: Č. M. S. LXIV (1911), 134—137.
4605. Slěborny měšniški jubilej [superiora Jakuba Stranca w Lipsku] [Jakob Stranz]: Posoł LVI (1918), 225.
4606. Handrij Keřk † [Andreas Strauch] [wendisch. Abgeordn. der 2. Kammer] [† 13. VIII. 1894]: Łužica XIII (1894), 69 f.
4607. Mjeřwa. Kantor Jan K. Keřk † [Joh. K. Strauch]: Łužica XXXI (1912), 75—76. Mit Abb.
4608. [Hórník, Michał]. P. Marian Suchi [administrator, emer. w Różenczce]: Posoł V (1867), 123 f.
4609. Holan, Arnošt. Žiwjenjoběh seminarskeho wučerja Handrija Suški [Andreas Suschke]: Łužica XXXII (1913), 51—53.
4610. Jurij Hawštin Swětlik (něhdy též Swotlik): Slovnik Naučny VIII (1869), 1177.
4611. H[antschke], E. Lehrer Johann August Tempel m. Bildn.: Zur Erinnerung an das Schuljubiläum u. Heimatfest in Purschwitz am 28. u. 29. Aug. 1926. (Bautzen, Schmaler. 1926.) S. 10—12.
4612. Jan Bedřich Tešnař [Joh. Frdr. Teschner]. [Biographie mit Bild]: Květy IV (1869), 265 u. 270.
4613. Nowy, Th. C.W. J. F. Tešnař †: Łužica XVII (1898), 73 f. Mit Bildn.
4614. Pastor Johann Friedrich Teschner: N. Laus. Mag. LXXIV (1898), 321.
4615. Jordan, H. Jan Bjedrich Tešnař, farař Nidański . . . * 18. X. 1829, † 14. VI. 1898: Č. M. S. LII (1899), 130—135. Mit Bildn.
4616. Hórník, Michał. W kotrej podryći pisaše Thareus w lěće 1610?: Č. M. S. XXII (1869), 108—119.
4617. H[órník], M[ichał]. Jan Jurij Themler, posledni katholski farař w Hodžiju: Posoł IV (1866), 97—100.
4618. Trutz, N[ikolaus]. Vom Wanderstab zum Automobil. Eines deutschen Handwerkers Streben und Erfolg. [Trutz war Wende, geb. zu Kuckau.] Paderborn, Bonifacius-Druckerei. 1914. 184 S. 8°. [Mit Abb.]
4619. Fidus. Wótc Matej Urban [Matthäus Urban]. Idylla: Łužica XXXVII (1922), 38—40. Mit Bildn.
4620. Urban, Matej. Skrótšeny žiwjenjopis. Autobiografija: Łužica XL (1925), 45—49.
4621. [Wičaz, Ota.] Serbska Ilijada k 80. narodninam Mateja Urbana: Łužica XLI (1926), 25—27.

4622. Jenč, K. A. Jurij Ernst Wanak [Georg Ernst Wanak], farař em. z Wóslinka. * 7. V. 1817, † 27. V. 1887 (Nekrolog XXVI): Č. M. S. XLI (1888), 97—101.
4623. Jan August Wařko [Joh. Aug. Warko]: Łužičan III (1862), 124.
4624. [Więzaz, Ota.] Wučeř Jan Wařko a jeho štyrjo synojo (Serbske hłowy 3): Łužica XLII (1927), 13—15. Mit Bildn.
4625. D[učman]. Jakub Wornaež [Jakob Warnatsch]: Posoł III (1865), 43 f.
4626. † Abbatissa Michaela Marija Wawrik [Michaela Maria Waurick]: Posoł LIII (1915), 46.
4627. Jenč. Serbski moleř Wehla: Łužičan IV (1863), 110.
4628. Krušwica, J. Hišće wo molerju Wehlí: Łužičan IV (1863), 141 f.
4629. Jenč, K. A. Hermann Ferdinand Wehla, sudniski assessor em. w Budyšinie. * 10. XI. 1823, † 3. V. 1877: Č. M. S. XXX (1877), 68—72.
4630. Andricki, Miklawš. Jan Radyserb-Wjela [Johann Wehle]. Nestorej našich spisowačelov k 80. narodninam: Łužica XXI (1902), 3 f.
4631. Muka, E. Jan Radyserb-Wjela, wyšsi wučeř em. w Budyšinie. * 8. I. 1822, † 19. I. 1907 (Nekrolog LV). Mit Bildn.: Č. M. S. LX (1907), 138—141.
4632. Farař Eduard Wjelan † [Julius Eduard Wehlan]: Serbske Nowiny LI (1892). Nr. 15.
4633. Julius Eduard Wjelan †: Łužica XI (1892), 37 f.
4634. Jenč, K. A. Julius Eduard Wjelan, farař w Slepom. (* 1817 in Schleife, † 7. IV. 1892.) (Nekrolog XXVIII): Č. M. S. XLVII (1894), 52—57.
4635. B. Farař Jakub Wels [em. farař Wotrowski, * 26. 11. 1829, † 25. 3. 1874]: Posoł XII (1874), 55 f.
4636. Hórnik, M. Jakub Wels, farař em. we Wotrowje, * 26. XI. 1829, † 25. III. 1874: Č. M. S. XXVII (1874), 117—119.
4637. Möhn, J. Palaty Szczepołz na kotrymž Hans Wenk s Lubjenza ton 3. April 1772 pola Wahowa spaljeny by k Napolinjanu. W Budyschini, Winkler. o.J. (1772.) 16 S. 8°. fr.
4638. Jenč. Hans Wenk [zapali 2. sept. 1770 korčmu we Łahowje]: Łužičan III (1862), 102—104.
4639. † Jakub Wjeńka [Jakob Wenke] [zwóńk w tachantskej cyrkwi w Budyšinje]: Posoł XLVIII (1910), 13—14.
4640. Jurij Arnold Werner [měschnik cisterciskoho rjadu w Osseku. * 17. II. 1824 w Dubrjenku, † 14. 7. 1875]: Posoł XIII (1875), 120 f.
4641. 50 lětny měschniski jubilej wysokodostojnoho knjeza fararja kanonika Msgr. Jakuba Wornarja [Jakob Werner] w Khróscžicach: Posoł XLII (1904), 423—426.

4642. L[ibš], J[urij]. K zlotomu jubileju wysocydostojnemu knježa Mons. kanonika Jakuba Wornarja, fararja w Khróscziach (Wobraz z jeho skutkowanja): Posoł XLII (1904), 411—413.
4643. Rusticus. Kanonik Jakub Wornař — stary Serb: Łužica XXIX (1910), 27—28.
4644. Monsignore Jakub Wornař †: Posoł XLVIII (1910), 130 bis 131; 138—139.
4645. jl. [Libš, Jurij.] Wo Wingerjowym žiwjenju [Georg Winger]: Posoł LXI (1918), 57 f.
4646. Jurij Winger †: Posoł LXI (1918), 56—58.
4647. Jurij Winger, farař w Lubiju. * 26. 6. 1872, † 27. 2. 1918: Č. M. S. LXXI (1918), 101—104.
4648. jl. [Libš, Jurij.] † Jurij Winger m. Bildn.: Krajan LII (1919), 33—35.
4649. Wičaz, Ota. Mina Witkojc, delnjoserbska spisowačelka a pěsnjeřka: Łužica XL (1925), 86—88.
4650. [Wičaz, Ota.] Biskop Jakub Jan Józef Wóski [Jakob Joh. Jos. Woski] (Serbske Hłowy 4): Łužica XLII (1927), 26—27.
4651. Kopf, D[avid] T[raugott]. Das Leben der sorbischen Lehrer Christian und David Wowanus, oder: der Sieg des Glaubens. Eine Geschichte unserer Zeit. Berlin, (Wagenführ). 1830. XVI, 424 S. 8°.
4652. Bischof Dr. Georg Wuschanski, Apostolischer Vikar im Königr. Sachsen u. Administrator eccles. der Königl. Sächs. Oberlausitz: Benno-Kalender LV (1905), 84—86.
4653. Bur, Miklawš. Dozwuki k Wróclawskej biskopskej swjeticznej [Łusčanskeho]: Posoł XLII (1904), 115.
4654. Konsekracija a witanja [biskopa Jurja Łuscžanskoho]: Posoł XLII (1904), 105—107.
4655. Knjez biskop [Łuscžanski] w Budyschinje: Posoł XLII (1904), 113—114.
4656. Biskop a tachant Dr. theol. Jurij Łuscžanski †: Posoł XLIII (1905), 441—444.
4657. Pohrjeb biskopa a tachanta Dr. theol. Jurija Łuscžanskoho: Posoł XLIV (1906), 2—3; 9—13.
4658. Skala, Jakub. Dr. theol. Jurij Łuscžanski, biskop a tachant... předsyda Mać. Serb. * 8. XI. 1839, † 29. XII. 1905 (Nekrolog LIII). Mit Bildn.: Č. M. S. LIX (1906), 139—146.
4659. Hórnik, M. Jurij Cyž [Georg Ziesch], kand. theol. * 18.VIII. 1848, † 9. IV. 1874: Č. M. S. XXVII (1874), 119 f.
4660. R., M. Jurij Cyž [cand. theol. * 18. 8. 1848, † 9. 4. 1874]: Posoł XII (1874), 72 f.

4661. Hórník, M. Michał Cyž [Michael Ziesch], ryčník w Kamjencu. * 28. X. 1825, † 4. VII. 1860: Č. M. S. XV (1862), 50—55.
4662. Justiceny rada, notar a prawiznik Michał Cyž [Michael Ziesch] m. Bildn.: Posoł LXVI (1928), 147.
4663. Justiceny rada Michał Cyž. K jeho 70. narodninam [Justizrat M. Ziesch] m. Bildn.: Łužica XLIII (1928), 14 f.
4664. Buk, Jakub. Mikławš Cyž [Nikolaus Ziesch], vikar na tachantstwie swj. Pětra w Budyšinie. * 4. XII. 1825, † 1. IV. 1853: Č. M. S. VI/VII (1853/54), 52—55.
4665. Domaška, M[orie]. Jan Pawoł Křižan [Johann Paul Zieschang], farař w Hodžíju, 6. předsyda M. Serbsk. * 12. XII. 1854, † 22. II. 1923: Č. M. S. LXXVI (1923), 207—210.
4666. Křižan, Jan. Korla Křižan [Karl Zieschang], farař w Rakecach a pokladník serb. ev. knihown. towarzystwa. * 15. VIII. 1886, † 27. III. 1924: Č. M. S. LXXVII (1924), 141—143.

Kap. 3. Wendische Schriften und Aufsätze
über Nichtwenden.

4667. Wićaz, Ota. Humanista Jurij Agricola a cyrillske nápisimo w Cwikawje: Łužica XLI (1927), 82—83.
4668. Fiedleř, K. A. Franziskuš Alarduš, reformator olden-burgski. W Budyschinje, (L.A. Donnerhak.) 1862. 16S. 8⁰. fr.
4669. [Smoleř, J. E.] Jeho Kralowskej Wysokosći pryncej Albertej, wojvodze Saskemu a Jeje Kralowskej Wysokosći pryncesynje Karoli Wasownje džen 18. junija 1853 k swjedzjenjej lubosće a swěry swěrni Serbja najpokornišo zbožo přeja. (Prazy, Boh. Haase. 1853.) 8 S. 8⁰.
4670. Jeho Majestosći swojemu... Kralej Albertej k Jeho we wulkim smjertnym straše... dostatemu zakitanju podaře... zjenoćeństwa... swěrnych Serbow. (W Budyšinje, Smoleř. 1883.) 3 Bl. 4⁰.
4671. Jeho majestosći kralej Albertej Saksemu... wobswědčeju při 800 lětnym jubileju... domu Wettinskeho svoju džaknu lubosć... Mišniscy a Hornolužisci Serbjo. (W Budyšinje, Smoleř. 1889.) 3 Bl. 4⁰.
4672. Gölč, J. Kral Albert. Sserbski jubilejski spiš k 70. narodnemu dnjej a 25 lětnemu kralowanskemu jubilej na-scheho... krala 23. džen hapr. 1898... W Budyschinje, Verfasser. 1898. 11 S. 8⁰. fr.
4673. Jeju Majestosćomaj kralej Janej a kralowej Amaliji k zlotemu kwasej 10. novembra 1872 strowje a zbože přeja swěrni sakscy Serbja. [Titel auch i. deutsch. Sprache.] (Bautzen, L. A. Donnerhak. 1872.) 12 Bll. 8⁰.

4674. Swjaty Benno, Mischnjanski biskop a japoschtow Serbow: Posoł XLIV (1906), 201—202.
4675. [Žur, Mikl.] Swj. Benno 800 lětny wopomnjeński džen smjerće: Posoł XLIV (1906), 218—219.
4676. Jakubaš, Józef. Swjaty Beno, japoštoł lužiskich Serbow: Č. M. S. LXXI (1918), 12—27.
4677. Parczewski, Alfons. Wilhelm Józef Bogusławski, ... serbski historiograf... * 1825, † 12. XII. 1901 (Nekrolog XLIII). Mit Bildn.: Č. M. S. LV (1902), 145—148.
4678. Krotka Powiesz wot teho Žiwenja a Ssmerecze Knesa Jana Gottlob Contiuſa, Wuczerja teho Evangeliona we Wojerezach... Pschełožena wot Jurja Wannacka. Budyschini 1797. 49 S. 8⁰. fr.
4679. Sedláček, K., Fr. Tichý, M. Krječmař, Jos. Páta. Adolf Černý. K šedesát. nadšeného šíritele slovansk. uvědomení. Mit 4 Abb. (Českoluž. knihovnička Nr. 9.) Prag, Spolek „Adolf Černý“. 1914. 38 S. 8⁰.
4680. Hórnik, M. Karl Jaroměr Erben: Łužičan XI (1870), 172—174.
4681. Ssykora, A. A. H. Franka. Wobras jeho žiwjenja a skutkowanja. (Towařstw. pišmow Nr. 38.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 16 S. 8⁰. fr. (S.-A. aus: Porst Boži.)
4682. W[łjela], H. F. Sakski kurwejch B jedrich August I. [Friedrich August] abo Sylny: Łužičan IV (1863), 187—190.
4683. Hulizowańa stogo Žueweńa a stogo Zańa Friedrich Wilhelm III., Bramborskego Krala. Do Szerskiego pschestawóne... wot Joh. Worrack. Choschebusu, G.W. Tornow. 1851. 27 S. 8⁰. fr.
4684. Ssykora, A. Tsi dny s Gellertoweho žiwjenja. (Towařstw. pišmow Nr. 39.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 38 S. 8⁰. fr. (Aus: Porst Boži.)
4685. Kral Jurij † [König Georg]: Posoł XLII (1904), 351 bis 354; 360.
4686. Ssykora, A. Ludwig Harmß, duchomny w Hermansburku. Wobras jeho žiwjenja a skutkowanja. (Towařstw. pišmow Nr. 10.) W Budyschinje, E. M. Monse. 1875. 38 S. 8⁰. fr. (Aus: Porst Boži.)
4687. Nawka, Michał. Konstantin Wulki a Napoleon Mały, kejžoraj dwojeho razu. 313 a 1813. (Rajowa knihownja. Nr. 2.) Budyšin, Swob. Zjednočenstwo kat. wučerjow w sakskej Łužicy. 1913. 24 S. 8⁰. Mit 8 Bild. u. 2 Skizzen.
4688. Hórnik, Michał. Porjedźene hwězdaŕstwo a Mikławsch Kopernik. K 400 lětn. narodn. dnju M. Kopernika. Budyšin, M. Hórnik. 1873. 16 S. 8⁰. fr.

4689. [Wićaz, Ota.] Mištr Jurij Koerner, farař w Bukowje, přeni zakitaf Serbowstwa m. Bildn.: Łužica XLI (1926), 27—30.
4690. Mištr Ludwik Kuba, moleř našeho serbskeho ludu m. Bild.: Předzenak 1924. S. 45—48.
4691. [Hórnik, M.] Leuther z Hoyndorfa, hodžijski farař wot 1366 hač 1434: Posoł XVII (1879), 153—156.
4692. Kanig, Korla Bohuwjer. Nebo Dr. Merten Lutherowe Žiwjenje, s jeho w Bwojim času na durje hrodowsk. zyrkwje Wittenberku pschibitymi 95 pschedložkami. [Mit Bildn.] Wojerezach, J. Kulman. 1855. IV, 65 S. 8°. fr.
4693. Ssykora, A. Dr. Marczin Luther. Wobrasy s jeho žiwjenja. Wosebity wotecžschež s II. džela „Porsta Božeho“. (Towařstw. pišmow Nr. 51.) W Budyschinje, Smoler. 1877. 55 S. 8°. fr.
4694. Jakub, Jurij. Dr. Marczin Luther. Jeho žiwjenje a jeho skutki. W Budyschinje, Sserbske luth. knih. tow. o. J. (1883.) 179 S. 8°. fr. — Dass. 2. Aufl. (Towařstw. spišow Nr. 78.) W Budyschinje, Serb. luth. knih. tow. 1884. VI, 179 S. 8°. fr.
4695. Teschnar, J. Fr. Mertin Lutheruša zyweńe a statki. Sserbskemu ludoju na 10. Novembeře 1883 pôdařone. (Towařstw. knigl. Nr. 8.) We Wórejzach, G. Wenzel. 1883. 57 S. 8°. fr.
4696. Hulizeńe wot teje tužneje Bmerschi Maksimiliana, kejžora wot Meksiki kaž tež wot teje bludnosći Charlotty, žony togo kejžora. (S zaňnika wotschischcězane.) (Pschełzene wot Chr. Schwela.) Cottbus, F. W. Brandt. 1867. 16 S. 8°. fr.
4697. Parczewska, Melanija. Wjerch Adam Sapieha, dobročeř... Mać. Serbsk. * 1828, † 22. VII. 1903 (Nekrolog XLVI): Č. M. S. LVII (1904), 57—59.
4698. Ćišinski, Jakub. Posmrertny postrow za drom Jurjom Sauerweinom: Łužica XXIV (1905), 19.
4699. Nowy, W. In piam memoriam [Georgii Sauerwein]: Łužica XXIV (1905), 19 f.
4700. Muka, E. Dr. Jurij Sauerwein, privatny wučenc... * 15. I. 1831, † 16. XII. 1904 (Nekrolog L): Č. M. S. LIX (1906), 61—66.
4701. Sedláček, Karel. Dva němečtí přátelé Lužičanů. (Dr. Jurij Surowin-Sauerwein a fař. Jan Wałtař-Njeswačidlski): Mladoboleslavské Listy 1924. Nr. 72 v. 10. IX. 1924.
4702. Hórnik, M. Egon H. Gustav baron ze Schönberg-Bibran a Modlau, ryčerkubleř nad Łuhom... čestny sobust. Mać. Serb. * 5. VIII. 1800, † 1. II. 1870: Č. M. S. XXIII (1870), 50—52.

4703. **Trauerlied geweiht dem Andenken des... Herren... Ernst von Schönfeldt, auf Werben am Spreewalde (Niederl.). A Sserski Kjarliž na togo ssamego ... Knésa. Ragnit, Kr. Woska.** 1889. 7 S. 8°.
4704. **Hrabina Monika Stollberg ze Stollberg [Gräfin Monika von Stollberg zu Stollberg] [nad Worklecami]: Posoł XLII (1904), 76—78.**
4705. **Za Moniku. (Nad rowom hrabinki Moniki): Posoł XLII (1904), 82—83; 91—92.**
4706. **Smoleř, J. E. Biskop Thietmar Merseburgski jako slo-wjanski ryčespytnik [Th. v. M. als slav. Sprachforscher]: Č. M. S. XV (1862), 86—88.**
4707. —i. Jarosławej Vrchlickemu k jeho abrahamowinam, Łužiskich Serbow wothłós: Łužica XXII (1903), 29 f.
4708. **Wałtař, Jan. Kak je so stało, zo sym serbski nawuknył [Joh. Walther]: Almanach k wopomnjeću džesateje hłowneje skhadżowanki ... 1884. S. 2—5.**
4709. **Domaška, Moric, Korla Jan Wałtař, farař w Njeswačidle. * 2. I. 1860, † 5. XII. 1921: Č. M. S. LXXV (1922), 93—96.**
4710. **Páta, Józef. Z galerije českých přečelov Łužiskich Serbow. M. U. Dr. Józef Winařík: Łužica XXXV (1916), 22—23.**
4711. **Teschnař. Kejžora Wylema I. žyweńe a statki kralowér-nemu Berbskemu ludoju hulizowane. (Towařstw. knigl. Nr. 17.) Wórejzach, O. Hentschel. 1888. 98 S. 8°. fr.**
4712. **Jakub, Jurij. Bartroň Zigenbalk, přeni lutherski mißionar. K jeho 200 lětn. narodnemu dnjej ... [m. Bildn.] (Towařstw. spíšow Nr. 73.) W Budyschinje, Smoleř. 1883. IV, 60 S. 8°. fr.**
4713. **Hórnik, M[ichael]. Józef Žrout [prof. w Krupey, přečel Serbow]: Posoł XV (1877), 64—66.**

Register.

1. Verfasserregister.

- Adam, Georg 1526.
Albin, Th. 1592, 3556, 3705.
Albrecht, Christoph 992, 2438, 2442, 2515.
Albrecht, G. 23, 2645.
Allain, Paul 410.
Altendorff, H. 2449.
Anders, O. 926.
Andree, Richard 43, 87, 161, 181, 357, 2393, 2538, 2633.
Andricki s. Andritzki.
Andrić, J. 2574.
Andritzki, Nik. 174, 206, 247, 330, 541, 1470, 1477, 1793, 2056—57, 2165 bis 2170, 2748, 2750, 2752, 3187, 4039, 4044, 4045, 4046, 4047, 4139, 4165.
Angermann, L. F. 3874.
Anton, Karl Gottlob 1030, 2416, 2630.
Arandt, Bertram 2671.
Aristarch 531.
Arndt, Joh. 3357, 3358, 3578—3579.
Asselmann, G. 690.
Auerhan, Jan 598.
Auerswald, O. Th. 3513.
Augustin (Bischof), 399.
d'Avril, Adolfe 377.
Bachmann, E. 2529.
Bachmann, Margarete 2609.
Bader, Fritz, 343.
Bahr, Marcin 2872.
Balcke, Martin 835.
Ball, Ernst Friedr. 3508.
Bałucki, Mich. 2223.
Bart, Ernst (Arnošt) 296, 297.
Bart-Čišinski, Jakob 1477, 1531, 1533, 1636—1655, 2171—2174, 2711, 2753, 4065.
Bartko, Joh. 1656, 1794, 2224, 2747, 3956, 3960.
Batiensiensis s. Delan, Gg.
Baudouin de Courtenay, J. 4196.
Baudouin de Courtenay, Romualda 4197.
Beck, H. 3674.
Becker, Felix 2468.
Becker, Karl Ernst 3935, 3937.
Becker, Richard 2925.
Bedrich, Nikol. 508, 781, 1795—1825, 2297, 3888.
Behla, R. 2425.
Behrnauer, K. Fr. E. 2575.
Beneš-Třebízsky, Wjacsl. 2058.
Bengel, Joh. Albr. 3600.
Beringer, Frdr. 2131.
Berndt, Heinr. 857—858.
Berneck, Karl Gustav von 2141.
Bernet, Franz 2891.
Bethusy-Huc, Valeska 473, 875, 905.
Beyer, C. 2132.
Bianchi de Médicis 2373.
Bierbaum, Georg 934, 2444.
Biereye, W. 2690.
Bierling, Zacharias 1157.
Birnbaum, Paul 710.
Bittrich, Max 67, 169, 190, 927, 2133.
Bjedrich s. Bedrich.
Bjerka, Handrij 3424.
Blumschein, G. 2638.
Bobčev, Nik. 4423.
Boborič 391.
Boeckh, Rich. 2942.
Böhmer, Ernst Imman. 3599, 3607.
Böhmer, Joh. 3396, 3397, 3570.
Bönhoff, Leo 1280, 2592 bis 2593.
Böttcher, U. 3706.
Böttger, Heinrich 88.
Bogatzky, Carl Heinr. 3589, 3616.
Bogusławski, W. 2391, 2394, 2681, 4198.
Bohuwěr 1043.
Boit, Frdr. 1827, 3953.
Bolle, Carl 709.
Bolte, G. 1316.
Böschen-Fidus s. Fidus.
Bose, Curt 1352, 2545.
Brandt, R. 1433.
Braun, H. 2524.
Brauner, Hermann 3958.
Braunsdorf, Wilh. 187, 736, 737, 757, 843, 855, 898.
Breska, Herm. von 2350.
Breßlau, Harry 3103.
Brodt, Gotthard 580.
Bronisch, Christ. Wilh. 1173, 1232, 1298, 1328, 1380.
Boniš, P. 1298, 1300.
Bronisch, W. 2790, 3074.
Brosk, Andreas (Handrij) 3487, 3488, 3499.
Broske, G. M. 1273.
Brósk, Jurij 1359, 3428.
Brühl, Joh. 253, 255, 261, 262, 299, 300, 302, 414, 536, 589, 590, 762, 1477, 1485, 1536, 1831 — 1833.

- 2410, 2757, 3179, 3181,
3198, 3992, 4036, 4049,
4050, 4081, 4082, 4083,
4187, 4188, 4190, 4299,
4301.
 Bryl, Jan s. Brühl, Joh.
 Buch, M. von 2134.
 Buchholz 984.
 Buck, A. M. Mich. 2253,
3872.
 Buck, J. Jakob 1134, 1136,
1387, 1390, 1391, 1392,
1459. 4159.
 Bünzow, F. 2842.
 Büsching, Johannes 554.
 Buhr, Nikol. 4653.
 Bukowski 703.
 Busch, Otto 2596.
 Buschan, Georg 2564.
 Buschick, R. 2603.
 Buttmann, Alex. 1235.
 Canisius, Petrus 3744,
3746.
 Canzler, R. 2778.
 Carmesin, Werner 2412.
 Chardon, C. 2064.
 Chocholouschek 2065.
 Chociszewski, J. 2066,
3101.
 Contiuß, Joh. Gottl. 3608.
 Corvus, M. s. Schramm,
Marie.
 Cramer, W. 3889.
 Crüger, Georg 2377.
 Crüger, Johannes Christ.
3568.
 Cuvier, Charles 3649.
 Cybulski 1236.
 Cyž s. Ziesch.
 Ćesla, Jan 1657--1664,
1835--1837.
 Čech, Swjatopółk 2067.
 Čelakowski, Fr. Lad.
1780.
 Černy, Adolf 45, 71, 211
bis 217, 243, 369, 370,
386, 462, 464, 466, 476,
526, 542, 582, 585, 586,
645, 654, 691, 702, 756,
828, 854, 896, 922, 939,
947--948, 987, 1260,
1516, 1517, 1521, 1524,
1537, 1604, 2068--2070,
2157, 2323--2326, 2366,
2459, 2739, 2940, 3068,
3900, 3980, 3991, 4002,
4052, 4095, 4096, 4117,
 4195, 4199, 4200, 4213,
4232, 4239.
 Čornak s. Zschornack.
 Dachselt, Martin 2946.
 Dahle, C. Ch. 1117.
 Dambrawski, Samuel
3670.
 David 3244—3246, 3268
bis 3270.
 Degner 446.
 Degner, E. 2365.
 Deharb, Jos. 3082.
 Deichmüller, J. 2463,
2492, 2499.
 Delan, Georg (Jurij) 250,
533, 544, 556, 562, 564,
568, 1841, 2175, 2225,
2908, 3984, 4042, 4060,
4102, 4103, 4308, 4314
4315.
 Delenk, Georg (Jurij) 252,
309, 551, 584, 1444,
1470, 1498.
 Demosthenes s. Delan, Gg.
 Deuke, Joh. Gottl. 2701.
 Deutschmann, Andreas, 3,
4, 5, 98, 126, 293, 341,
953, 1041, 1083, 1164,
1361, 1364, 1489, 1574,
1665, 1851--1854, 2071,
2177--2180, 2254, 2957,
3161, 3164, 3165, 3182,
3755, 3795, 3807, 3808,
3809, 3818, 3819, 3820,
3822, 3828, 3829, 3832,
3875, 3881, 3882, 3883,
4086, 4114.
 Deutschmann, P. 103, 3849.
 Diksteinowna, Julja 415.
 Dinter, Joh. Gottl. 486,
2604--2605, 2642, 2683.
 Dobenecker, O. 2675.
 Dobritzsch, Alfr. 2679.
 Dobrovsky, Jos. 2419.
 Dobruky, Joh. 1842 bis
1846, 4074.
 Döring, Frdr. Christlieb
3604.
 Döring, H. 990, 2491,
2531--2532, 2537, 2541,
2547, 2548.
 Doerschlag, Siegfr. 623.
 Domaš 2857.
 Domaš Kempenski s. Tho-
mas a Kempis.
 Domaš, Pawoł 545, 1847
bis 1848.
 Domaschke, Mich. 1469,
2744, 3377, 3673.
 Domaschke, Moritz 1849,
2226, 3541, 3668, 4070,
4108.
 Domaschke, Romuald
2176, 3203, 3204, 3207,
3209, 3211, 3212.
 Dostal, Ad. B. 4428.
 Droop, Fritz 195.
 Dućman s. Deutschmann.
 Djuczman] 2795, 2835.
 Džěžničan=Zarjenk, Mikl.
 Ebell, Max 2136.
 Ebert, A. 3283.
 Eccardus, Jo. Georgius
1027.
 Eckhard, Paul Jacob
3091.
 Eglinger, Schiman 3369.
 Eilenberger, Emil 3125.
 Einfeldt, W. 392.
 Elteste, Frdr. Gottfr. 2378.
 Encia 3202.
 Engelhardt, Karl Aug. 39.
 Erbstein, K. F. 2779.
 Erwin, F. Th. 2137.
 Esche, F. A. 432, 480.
 Espe, Karl Aug. 2530.
 Ettmüller, Ludwig 3075.
 Fabriciuß, Christoph Ga-
briel 3360.
 Fädrus 1781.
 Fahlisch, P. 68, 69, 75, 188,
459, 472, 693, 822, 863,
873, 878, 993, 1629.
 Fanghanel, Paul 2138.
 Fencl, Květ. 394, 646, 811,
2399, 2714, 2783.
 Ferno, M. 846.
 Feyerabend 2487, 2509,
2552--2553.
 Fidus, R. 2062, 2072, 2139.
 Fiedler, K. A. 124, 179, 226,
1160, 1393, 1473, 1859
bis 1861, 2228, 2292,
2313, 2989, 3939, 4122,
4233, 4262, 4297.
 Fischer, C. Ed. 2520.
 Fischer, Edm. 478.
 Flössel, Otto 433, 881 bis
882, 914, 1024, 2411.
 Florinskij, T. 1051.
 Fobo, Meto 836.
 Fontane, Theod. 193, 209.
 Foss, R. 397.
 Francesco, Frieda 2140.

- Francew. Wl. 1522, 1523,
     1530.
 Frank, Fritz 2361.
 Franke, August Herm.
     3485.
 Freder, J. 2227.
 Frenzel 2455.
 Frenzel, Abraham 793,
     1064, 1066, 3041.
 Frenzel, J. 488.
 Frenzel, Michael 2797,
     3478.
 Frenzel, W. 435, 601, 2435,
     2439, 2464, 2469, 2471,
     2472—2374, 2494, 2518,
     2555—2556, 2612.
 Fresenius, Joh. Philipp
     3371, 3489, 3623.
 Friedel 2458.
 Fritz, Gotth. Christ. 3477,
     3546, 3547, 3702.
 Fröhlich, Kurt 403.
 Fromm 2392.
 Frommel, Emil 1782.
 Fuhrmann, George Gottlieb
     3697.
 Gabelentz, H. C. v. d. 85.
 Gallus, C. S. G. 924, 2676.
 Gampe, Th. 372.
 Gautsch, C. 1086.
 Gebhardi, L. A. 2382.
 Geih 569.
 Geissler, M. 3715.
 Gercken, Philipp Wilh.
     2414.
 Gerlach, Kurt 726.
 Gedan, Handrij 3590.
 Giertych, J. 434.
 Giesebricht, Ludwig 982.
 Girenas, J. 3907.
 Giusti, Wolfg. 411.
 Glätte, A. 53, 158, 1875.
 Glasewald, A. E. 1025.
 Gley, Werner 2606.
 Gloger 3008.
 Głownanus, David 3925.
 Gogol, N. 2229.
 Golian 3855, 3856, 3857,
     3858, 3859, 3860, 3861,
     3862, 3863.
 Goltsch, Joh. 80, 804,
     3146, 4006, 4012, 4138.
 Golabek, Józef 3901.
 Gossner, J. 3083, 3632,
     3642, 3704.
 Gólcz s. Goltsch.
 Graenicher, Samuel 997.
 Gräve, H. Gottlob 998.
 Green, Georg 344.
 Gresko, Jan Nepomuk
     461, 2871.
 Gretschel, C. 2387.
 Gretschel, Herm. 2525.
 Grigorowic 2073.
 Grot, Konstantin 4201.
 Grünwald, Martin 3583.
 Grüß, Martin 1571, 1666.
     3474.
 Grupp, Rudolf 1272.
 Grys s. Grüß.
 Guda, Gottl. Friedr. 3699.
 Guseck, Bernd v. s. Berneck, Karl Gustav von.
 Gutmann, C. A. 1487.
 Guttmann, Bernh. 2611.
 Haag, G. 2353.
 Haas, Nikol. 2384.
 Habermann, Joh. 3378.
 Haenich, Christian Gottl.
     3484.
 Hänsch, F. 2629.
 Härtung, R. 1474.
 Hahnewald, Gerhard 58.
 Hájek, Dismas 4135.
 Hajna s. Heine.
 Hajnca s. Heinze.
 Hálek, W. 1783, 3983, 4192.
 Halke, Nikol. 517, 530,
     2745, 3996.
 Hall, Renate 763.
 Hammer, Wilh. 1261.
 Hammerdörfer, Karl 2653.
 Hanč s. Hantsch.
 Hančka s. Hantschke.
 Handrick, Georg 1018.
 Handrick, Georg [II] 2190.
 Handrick, Joh. s. Česla,
     Jan.
 Handrik 1975.
 Handrik 2208.
 Handrik, Matej 286, 529,
     809, 900, 949, 1219, 1400,
     1401, 1427—1429, 2511,
     2912, 3345, 3435, 3909,
     4006, 4264.
 Hanka, Wjac. 1784.
 Hantsch, Bernh. 2074.
 Hantschke 3783.
 Hantschke, E. 387, 423, 778,
     782, 1062, 1865, 2189,
     2601, 2699, 2846.
 Hantscho, H. 34.
 Harless, C. G. A. 3497.
 Hart, Julius 447.
 Hasche 2362.
 Hasche, Andr. 4158.
 Hasche, J. 1870.
 Haschke, M. 1871.
 Hatass, Karl 742.
 Hatass 1668.
 Hattaß, K. 3486.
 Haufe, Ewald 4133.
 Haupt 1385.
 Haupt 3362.
 Haupt, Joachim Leopold
     672, 673, 1556, 1557,
     1561, 1562.
 Haupt, Karl 676.
 Hauptmann, Joh. Gottlieb
     1109, 3454.
 Hausch, Gg. 765.
 Hausdorff, Sal. 4124.
 Haußig, K. 3558.
 Hawš s. Hausch.
 Heftter 82.
 Heftter, M. W. 2390.
 Heidrich, O. 1548.
 Heiduschke, Georg 314.
 Heine, Felix 2181—2183,
     2188.
 Heine, Nikol. 1864, 2184
     bis 2188, 2250, 2300,
     3908.
 Heineken, Carl Frdr. von
     2927.
 Heinemann, Heinr. 2611.
 Heino, A. 2557.
 Heinze, Joh. 1667, 1865,
     4143—4145.
 Hejduška s. Heiduschke.
 Hejlas s. Helas.
 Helas, Ernst 734, 768,
     1873—1874, 2833.
 Helas, Friedr. (Bjedrich)
     32, 4162.
 Heller, Wilh. Rob. 2142.
 Helmold 2346—2348.
 Henkner, Herb. 4463.
 Hennig, Alfr. 2621.
 Henning, Georg 2550.
 Henschel, Horst 2614.
 Herberch, J. Gottl. 3415.
 Hermann, Walter 608.
 Hermann, Ernst 1296,
     2443, 2800, 2860.
 Herrmann, Jakob 2837,
     3194.
 Herschel 2513.
 Hertzberg, C. 3361.
 Hertzberg, H. 537.
 Herzog, Joh. Gotth. 2963.

- Hetman, Mich. 3413.
 Hey, Gust. 1246, 1248,
 1258, 1263, 1269, 2617.
 Hila s. Hille.
 Hille, Peter 3020.
 Hillig, Joh. Ambros. 2540.
 Hirsekorn, Carl 2349.
 Hlădki s. Glätte.
 Hobian Max 2697--2698,
 2808.
 Hobjan-Bukęczanski
 s. Hobian, Max.
 Hoffmann, Luise 1525,
 1615.
 Holan, August 301, 725.
 Holan, Ernst 4609.
 Holan, Joh. 233, 235, 238,
 1042.
 Holan, J. M. 239, 242.
 Holka s. Halke.
 Holtzmann, R. 1223.
 Homer 1785--1786.
 Honigsheim, Paul 93.
 Horisław s. Mutschink.
 Hornig, Mich. 42, 227, 228,
 236, 269, 271, 273, 326,
 328, 329, 366, 650, 850,
 869, 871, 887, 890, 956,
 961, 1037, 1075, 1082,
 1084, 1085, 1087--1091,
 1106, 1121, 1122, 1137,
 1140, 1144, 1145, 1146,
 1147, 1150, 1151, 1152,
 1165, 1167, 1168, 1174,
 1182, 1188, 1189, 1198,
 1202, 1209, 1217, 1239,
 1299, 1307, 1308, 1339,
 1342, 1344, 1366, 1382,
 1423, 1432, 1459, 1470,
 1475, 1503, 1505, 1507,
 1513, 1572, 1575, 1582,
 1586, 1590, 1596, 1598,
 1599, 1670 bis 1671,
 2266, 2394, 2635, 2708,
 2746, 2759, 2763, 2777,
 2801--2803, 2817, 2822,
 2875--2876, 2878, 2881
 bis 2884, 2886--2887,
 2892, 2895, 2899, 2916,
 3087, 3119, 3162, 3163,
 3167, 3168, 3173, 3222,
 3297, 3298, 3329, 3346,
 3742, 3743, 3757, 3797,
 3825, 3826, 3827, 3843,
 3904, 3905, 3946, 3952,
 3957, 3972, 3978, 3999,
 4018, 4024, 4067, 4068,
 4075, 4076, 4088, 4092
 bis 4094, 4126, 4161,
 4270, 4288, 4305, 4306.
 Hortl, Hans 610.
 Hortzschansky, Joh. 493,
 795, 1031.
 Hottenroth, J. 2579.
 Hörnlik s. Hornig.
 Hubrig, J. 3718.
 Hulakovsky, J. M. 1237.
 Ilisan 1883--1884.
 Imisch, J. H. 3509.
 Immisch, Carl Frdr. Rob.
 1240, 1244.
 Immisch, H. 513, 798, 1195,
 1200, 1346, 1371, 1468,
 2820, 3133, 3145, 3153,
 3154, 3221, 3375, 3376,
 3512, 3514, 3518, 3534,
 3536, 4087, 4107, 4204,
 4249.
 Immisch, Johannes 800.
 Impiger 4549.
 Ivanović, Bog. 359.
 Jacob, Ernst Traug. 266,
 1469, 3116, 3130, 3373,
 3393, 3490, 3492, 3496,
 3500, 3503, 3592, 3631,
 3685.
 Jacob, Georg A. 230, 231,
 1257, 1268, 1460, 2728,
 3135, 3150, 3151, 3223,
 3224, 3282, 3520, 3523,
 3526, 3528, 3529, 3530,
 3535, 3437, 3543--3545,
 3920, 4236, 4246.
 Jacob, K. 2489, 2512.
 Jacobi, Victor Frdr. Leop.
 496, 1238.
 Jahn, C. A. 3097.
 Jahn, Herm. Eduard 2143.
 Jakobus (Apostel) 3253.
 Jakub s. Jacob.
 Jakubasch, Jos. 49, 116,
 547, 1489, 1885, 3986.
 Jannak, Rud. 860, 2659.
 Jatzwauk, Jacob 16, 17, 18,
 424, 859, 1059, 1447, 2248
 bis 2249, 2406--2408,
 2585--2487, 2768, 4241.
 Jatzwauk (Jacsławek) Ni-
 kol. 1673.
 Jawork, Innocenc 499,
 3878.
 Jelinek, Ed. 382.
 Jelski, Wilh. 375.
 Jenč s. Jentsch.
- Jenke, Paul 695, 815.
 Jentsch 983.
 Jentsch, Karl Aug. 1, 2, 7,
 8, 10, 19, 24, 79, 119, 120,
 155, 801, 1070, 1356,
 1438, 1439, 1440, 1455,
 1504, 1508, 1512, 1674,
 1675, 2456, 2654, 2742,
 2806, 3050--3051, 3077,
 3100, 3148, 3149, 3448
 bis 3449, 3630, 3641,
 3656, 4011, 4023, 4026,
 4077, 4084, 4127, 4130,
 4136.
 Jentsch, Hugo 487, 840,
 2465, 2480--2483, 2493,
 2502--2503, 2581.
 Jentsch, J. A. 84.
 Jentsch-Dresden, Johann
 August 96, 105--106,
 122, 1218, 1250--1251,
 1262, 1264, 1265, 2354,
 2451, 2460--2461, 2507
 bis 2508, 2663, 2738,
 2764, 3057, 4129.
 Jesus Sirach 3251, 3252,
 3271, 3272.
 Jetmar, Jos. Bernh. 1234.
 Jirásek, Alois 2077--2078,
 2230.
 Jírka, J. Ev. 4051.
 John, Otakar 638.
 Jordan, H. 12, 145, 196, 197,
 338, 339, 675, 678, 716,
 731, 1001, 1199, 1279,
 1309, 1410, 1412, 1464,
 1581, 1583, 1625, 1676,
 1890--1892, 1987, 2329,
 2422, 2569, 2658, 2669,
 2700, 2727, 2863, 2911,
 3291, 3292, 3713, 3717,
 3723, 3941.
 Jordan, J. P. 1111, 1450,
 1451.
 Jordan, J. W. H. 3025,
 3949, 3955.
 Juhre, Alfr. 451.
 Julien, Rose 1010.
 Jung, W. 817.
 Just, Nikol. (Mikl.) 61,
 1341, 1470, 2231.
 Kähler 1032.
 Kaergel, Hans Christoph
 3974.
 Kahl, J. G. 482.
 Kalich, Karl 3086, 3517,
 3527, 3533.

- Kanig, Karl Trg. 4692.
 Kaniziyuss, Petér s. Canisius.
 Kapler, Aug. (Gusta) 743.
 Kapler, Joh. Andreas 3484.
 Kapras, Jan 2941, 2947.
 Karafiat, Jan 2080, 4055.
 Karásek, Jos. 1514, 4206.
 Kaspari, K. H. 2081.
 Katzer, K. A. 1677, 1678,
     2269, 2271, 2293, 2306,
     2308, 2309, 2312, 2314,
     2318—2319, 2811, 3007,
     4069, 4291.
 Katzer, Khrysta 689.
 Kaune, Ewald 976.
 Keller, Paul 2144.
 Kemwozyk 1404.
 Keřk s. Strauch.
 Kerner, Robert Joseph 15.
 Kettan, Mich. 1470, 1900.
 Kétan s. Kettan.
 Kiekebusch, A. 977.
 Kilank, J. 3190.
 Kilian, Ant. 3942.
 Kilian, Joh. 3418, 3423,
     3493.
 Kitzler, Georg Eug. 1011,
     1014.
 Klausnitzer, Erich 438.
 Klein, Eberhard 3111.
 Klein, Karl 2356.
 Kleinpaul, B. 3112.
 Klemm, G. 2522.
 Klicpera, W. K. 2232—2233.
 Klien, Frdr. Adolph 427,
     428.
 Klöden, K. F. 3065.
 Klötzel, C. Z. 76.
 Knauth, Paul 1292.
 Knauth, Christian 3043,
     3095.
 Kneschkius, Abraham
     3695.
 Knjez, H. 4014.
 Knocha 3225.
 Knöbel, J. F. 2484.
 Knorr, Al. v. 1245.
 Knothe, Herm. 1163, 2634,
     2928.
 Koblischke, Julius 583,
     1061.
 Kockel, Michael 2191,
     2781, 4225.
 Kocor s. Katzer.
 Köhler, Joh. Aug. Ernst
     355.
- Körner, Georg 1029, 1297.
 Körner, Theodor 2234.
 Körníg, J. Ch. 3944.
 Kötzschke, Paul Richard
     2986.
 Kötzschke, Rud. 1290.
 Kohl, J. G. 353.
 Kokla s. Kockel.
 Kokuschka, Wladimir 570.
 Koneberg, H. 3837.
 Konrád, K. 2270.
 Kopf, David Traug. 3624,
     3916, 3917, 3930.
 Kopf, H. 3461, 3469.
 Kordina, J. P. 3511, 3521.
 Korizelka, J. 417.
 Korn, Wilh. Gottlob 1034.
 Korolenko, Wlad. 2083.
 Korschelt, G. 2527.
 Kosmák, Václ. 2084.
 Kósyk, Mato 363, 921,
     1411, 1464, 1610, 1679
     bis 1684, 1903.
 Krabbo 2398.
 Krahl - Saritsch, Martin
     63, 669, 2692, 2776, 2862,
     2929, 3016.
 Kral 952.
 Kral 3040.
 Kral, Franz 552, 1493,
     1539, 2159, 2192, 2220,
     2235—2236, 4265.
 Kral, Georg 1123, 1377,
     4111, 4112.
 Kral, Jakob 467, 745, 2519,
     2533, 2551, 2774, 2780,
     2847, 2849, 3877.
 Kral - Zarčan s. Krahl-Saritsch.
 Kral, M. A. 783, 784, 1904
     bis 1906, 3009—3010.
 Kramatova, Filomena
     4207.
 Kramsch, Joh. Gottlob
     3614.
 Krause, Bruno 2597, 2788.
 Krawc s. Schneider.
 Kretzschmar, Christian
     Gottlieb 3092.
 Kretzschmer, Nikol. 643,
     1544, 4066.
 Kretzschmer, Paul 4152.
 Kreusch, E. 3107.
 Kreußler, Heinrich Gottl.
     2385—2386, 2448, 2571,
     3047, 3098—3099.
 Krječmař s. Kretzschmar.
- Kröber, Paul 1285.
 Krolmus, Wenzel 1230.
 Krüger, E. 1469.
 Krüger, Georg 345.
 Krüger, Heinr. Aug. 3393,
     3504, 3505.
 Krüger, Karl 2950.
 Kruschwitz 2255—2256.
 Kruschwitz, J. B. 2915.
 Křížan s. Zieschang.
 Kuba, Ludw. 221, 223,
     1019—1020, 1022, 1603,
     2267, 2268, 2279, 2286,
     2287, 2317, 2322.
 Kubasch, J. G. 505, 514, 719,
     1475, 2829, 2930—2932,
     2953, 2990—2991, 2994,
     3175, 3850, 3885, 3897.
 Kubasch, Maria 1907, 2194
     bis 2196, 3023—3024.
 Kubitz, K. A. 2275.
 Kubsčan, Jurij 742, 1908
     bis 1909.
 Kučank s. Kutschank.
 Kühn, Engelh. 444.
 Kühne, Curt 175.
 Kühnel, P. 1254.
 Kukowski, Jan s. Skala,
     Joh.
 Kulmann, Christ. 1685,
     1687, 1911—1919, 2257
     bis 2258, 3917, 3639,
     3652.
 Kudraticky, F. H. 1515,
     4205.
 Kunzendorf 186.
 Kupsch, W. 1283, 1322.
 Kutschank, Jakob 1449,
     1462, 3793, 3844.
 Kuzel, A. 4426.
 Kvapil, Jarosl. 2237.
 Kyas, Karel 641.
 Lahode, Joh. 3370.
 Lajnert s. Leinert.
 Lange, Joh. 1028.
 Lange, Theod. 2476.
 Lange, Theod. H. 4227,
     4230.
 Langer 97.
 Langer, J. 2374.
 Langhans 3913.
 Lapstich, A. 1921, 2197,
     2678.
 Laras, Joh. 1175, 1922,
     3732.
 Laverrenz, Vict. 2145.
 Lazarus 3794.

- Ledebur, Leopold v. 41,
2357, 2445.
- Lehmann, Gertrud 4361.
- Lehmann, M. 937.
- Lehmann, M. 3707, 3708.
- Lehmann, Mart. 1787.
- Lehmann, Otto 29, 30, 107,
256, 295, 477, 792, 946,
1477, 1540, 1897, 1937,
2291, 2670, 2765, 2773,
2789, 2812, 3056, 3090,
3139, 3434, 4010, 4033,
4079, 4089, 4119—4121,
4123, 4142, 4147, 4150,
4163, 4240, 4243, 4282.
- Lehmann, Peter 1559.
- Lehmann, Sebast. Mich.
1553.
- Lehnert, Georg 3042.
- Lehr-Spławiński, T. 1437.
- Leinert, J. 135.
- Lenik, Paul 1095.
- Leo XIII. 3851, 3852.
- Leonhardt, C. G. 3128.
- Leske, Gottfried 3406.
- Leskien, A. 1425, 3231.
- Libš s. Liebsch.
- Liebsch, G. 162, 307, 502,
518, 524, 802, 999, 1050,
1054, 1166, 1345, 1372,
1441, 1477, 1490, 1527,
1924, 1925, 2298, 2731,
2896, 3030, 3886, 3892,
3989, 4030, 4059, 4168,
4171, 4179, 4182, 4184,
4194, 4208, 4216, 4217
bis 4219, 4223, 4234,
4289, 4310.
- Liebusch, Georg 1036,
3048.
- Liebusch, J. G. 3603.
- Liersch, Carl 1000.
- Lilie, C. 805.
- Lindenberg, Paul 986.
- Lindner, Paul 1281.
- Lingke, A. 166, 874,
1616.
- Lippert, Wold. 421, 612.
- Lisch, G. C. F. 2578.
- Lischka, P. 2791.
- Lodni, Erich 418.
- Löscher, Valentin Ernst
3582.
- Lösek, Christ. Albrecht
3612.
- Lorenčk, Emil 1940.
- Lorenz, A. M. 1304.
- Lorenz, Jakob 597, 1550,
1926—1936, 1938—1939,
2367.
- Lorenz, Katharina 4377.
- Loučensky 2238.
- Lubenow, Hubert 2404.
- Lubenski (Lubjenski), An-
dreas 1687, 3414, 3494.
- Lucia, Ellen s. Weyer-
gang, W.
- Luciuš, Samuel 3686.
- Ludovicus, Joh. Petr. 671.
- Ludwig, Johann 3968.
- Lücke, Gust. 3079.
- Lütkemann, Joach. 3572.
- Luther, Martin 3255, 3256,
3299—3317, 3327, 3330,
3332, 3333, 3629, 3634,
3683.
- Lahoda s. Lahode.
- Ławrowskij, Pětr Aleks.
1196.
- Łuscianski (Łuscžanski)
s. Wuschanski.
- Łužan 721.
- Maciejowski, W. Alex.
2937, 2938.
- Malinski, K. 2239—2240.
- Maly, František 4037.
- Mannel, Bruno 74.
- Marby, A. 2147.
- Markus, B. 1589, 1688.
- Marperger, Bernh. Walth.
3356.
- Marschalleck, Karl-Heinr.
2475.
- Masaryk, Tomaš G. 54,
2717.
- Masch, Andreas Gottl. 37.
- Maštálko, Jos. 412.
- Matthaeus, Georgius 1107.
- Mattick, Mich. 880.
- Maurer, Franz 441.
- May, Emil 376, 378, 2794.
- Mechela, Georg 2718.
- Mechow, Max 78.
- Megiser, Hieronymus
1350.
- Mehner, Hans 2873.
- Meiche, Alfred 90, 133,
1435, 2370.
- Meißner, Walter 475, 553,
2433, 2924, 3055.
- Meitzen, Aug. 2616, 2636.
- Melcher, E. E. 2397.
- Melde, J. 157, 495, 841,
2796, 2913, 4015.
- Melzer, Geo. 176, 208, 315,
400, 883, 916, 2002, 2212,
2432, 2784, 2786, 2787,
2841, 2864, 2867, 2943,
3208, 3210, 4043, 4116,
4141, 4186.
- Mensing, Karl 2677, 3108.
- Merbach, H. 2401.
- Merwa s. Mürbe.
- Meško, Franz Xav. 1945.
- Meyer, Karl H. 1541, 1545.
- Mérčín 700.
- Mickel, J. 1469, 3682, 3928.
- Mič, Mich. s. Mitsch.
- Mičan, Vlad. 419, 624,
3140, 3141.
- Mikanja, Jan 2706.
- Milaković, Josip 383, 401,
1528, 4061.
- Milčan 1948.
- Milčanin 89.
- Mili, Jan 1949.
- Miliuduch 4414.
- Mitsch, Michael 2830.
- Mjechela s. Mechela.
- Mjerwa s. Mürbe.
- Mlónk s. Müller.
- Möhn, A. Th. Rudolph
3516, 4247.
- Möhn, Georg 1690—1694,
3363, 3364, 3481.
- Möhn, J. 4637.
- Möhn, Rudolf 2832.
- Mollerus, Albinus 3324,
3452.
- Mollerus, Samuel 2413.
- Moschkau, A. 2450.
- Moser, Hans 388.
- Món, Mjertyn 131, 1619.
- Mros, Jan 3126.
- Mrosack 4252.
- Mrosak, J. 1469.
- Mrosak, O. 3532.
- Mucke, Ernst 44, 46, 47, 91,
163, 164, 165, 182, 184,
185, 189, 234, 274, 275 bis
277, 282, 284, 331, 334,
335, 470, 471, 483, 515,
565, 644, 667, 684, 685,
687, 707, 729, 733, 749,
1076, 1092, 1094, 1099,
1101, 1102, 1120, 1149,
1153, 1181, 1192, 1222,
1225, 1270, 1271, 1276,
1277, 1278, 1284, 1286,
1287, 1288, 1294, 1305,
1313, 1318, 1323, 1325,

- 1326, 1330, 1333, 1365,
1368, 1373, 1384, 1405,
1430, 1443, 1445, 1459,
1460, 1477, 1485, 1577,
1578, 1584, 1585, 1591,
1593—1595, 1605, 1606,
1608, 1611—1612, 1955
bis 1957, 2221, 2241,
2259, 2265, 2277, 2315,
2355, 2423, 2437, 2441,
2590, 2647, 2656, 2682,
2712, 2734, 2749, 2775,
2813, 3104, 3124, 3325,
3334, 3347, 3451, 3982,
4098, 4125, 4172, 4180,
4209, 4214, 4235, 4250,
4258, 4261, 43 0, 4311.
Mucžink s. Mutschink.
Müldener, R. 86.
Müller 280.
Müller-Koßwiggk 1080.
Müller, Curt 639.
Müller, Ewald 73, 448,
454, 463, 469, 485, 666,
668, 738, 739—741, 758
bis 760, 806—807, 810,
812, 813, 816, 827, 829,
831, 832, 844, 848, 864,
867, 899, 906, 907, 911
bis 912, 928—930, 932,
940—942, 958—959, 965,
967, 972, 974, 978, 10 03,
1015, 1026, 1518, 2148
bis 2149, 2274, 2396,
2462, 2599, 2665—2666,
2955, 2987, 3069—3070,
3106.
Müller, Georg 2974, 3136,
4009.
Müller, Gg. H. 94, 595.
Müller, Moritz 2539.
Müller, Peter 1044, 1689,
3430, 3431.
Mülverstedt, G. A. v. 2667.
Mürbe 4345.
Mürbe, Joh. 3510.
Müschnner, M. 365, 373,
445, 891, 1306.
Muka s. Mucke.
Mukowa, Loska 4173,
4175.
Mut, Joh. Tr. 1077.
Mutschink, J. Tr. 136, 546,
830, 1877, 1951—1954,
3102.
Mužick, Joh. 2389.
Näbe, Max 991, 2490, 2542.
Natusch, A. 849.
Natuš, Tadej 2876.
Nauke, Mich. 147, 694, 902,
904, 938, 955, 1056 bis
1057, 1126, 1132, 1224,
1347, 1376, 1551, 1627,
1695, 1960—1961, 2198
bis 2199, 2978, 3965.
Naumann, J. W. 40, 1555.
Naumann, Rich. 2526.
Nawka s. Nauke.
Nawuka s. Nauke.
Neander s. Nowak, Jacob.
Needon, Rich. 653, 935,
1252, 2510, 2514, 2517,
2558, 2562, 2565, 2568,
2588, 2613, 2855.
Neukomm, Ed. 379.
Neumann 1068.
Neumann, E. 2150.
Neumann, J. W. 2572, 2623.
Neumann, Martin 260, 263,
264, 572, 994, 2652, 2680.
Neupert, A. sen. 2844.
Němcova, Božena 2086 bis
2088.
Niederle, L. 2434.
Niemeyer, J. 2689, 3049.
Niklas, Stanisl. 404, 558.
Niklasson, Nils 2504.
Nikodemus 3281, 3289,
3290.
Nitzschke, J. B. 130, 160,
198, 199, 200, 954, 1360,
1381, 1426.
Nordhausen, Rich. 821.
Nostitz u. Jänkendorf, von
2485.
Nottrott, L. 3105.
Novikov, E. 1422.
Nowak, Andreas 3620.
Nowak-Horjanski, Jacob
31, 113, 2201—2204, 2853
bis 2854, 3052, 3159,
3197.
Nowak - Kaščan, Jakob
1965—1968, 4021.
Nowak, Josef 1470, 1477,
1696, 2205, 2206.
Nowak-Njechorński,
Marc. siehe: Neumann,
Martin.
Nowka 1464.
Nowy, F. W. 3293.
Nowy, Th. C. W. 4613.
Nyčka s. Nitzschke.
Obermüller, Wilh. 2421.
Oelrichs, Joanni. Car. Conr.
1227.
Oertel, Georg 59, 1607,
1609, 2358.
Otto, Julius 825.
Palatré 2089.
Pank Oskar 337, 443, 1464,
3709.
Pannach 3597.
Pannach, Samuel Tr. 2960,
3046.
Parastensian 244.
Parczewska, Melanja 4697.
Parczewski, A. J. 21, 210,
219, 283, 333, 1220, 3267,
3985.
Páta, Josef 52, 55, 342, 395,
398, 425, 632, 635, 636,
647, 648, 652, 658, 1374,
1484, 1501, 1543, 1546,
1971, 2976, 3963, 4005,
4056, 4064.
Patera, A. 2737.
Pech 1975.
Pech, A. 2208.
Pech, J. Traug. 6, 11, 1534,
4237.
Pech, Joh. 3366, 3573, 3575,
3576, 3602.
Peisker, J. 2447, 2956.
Pekář s. Becker.
Pescheck 2577.
Pescheck, C. A. 2736.
Peter, Ubald 2824.
Petrow, Aleksander 1143.
Petschick 64.
Pfau, Clem. 2570.
Pfeifer 2648.
Pfleger 2242.
Pfuhl, C. T. 267, 744, 786,
979, 1038, 1039, 1045,
1048, 1118—1119, 1135,
1148, 1159, 1161, 1162,
1176, 1177, 1180, 1183 bis
1187, 1203—1207, 1210
bis 1213, 1215, 1216,
1221, 1249, 1302, 1303,
1329, 1343, 1354, 1355,
1357, 1363, 1434, 1602,
1697—1701, 1973, 1974,
2424, 2426—2428, 2971,
3078, 3080, 3134, 3195,
4027, 4097, 4226.
Phaedrus 674.
Philipp, Oskar 2375.
Pilk, Georg (Jurij) 532,
722, 724, 727, 787, 1098,

- 1275, 1312, 2272, 2342,
2528, 2643, 2691, 2696,
2949, 3121, 4259.
Pirchegger, S. 1155.
Pius IX. 3845.
Pjech s. Pech.
Pjetřka s. Pötschke.
Pjetřka 1975.
Pjetuchow, E. W. 218.
Pleščejev, Alex. 2090,
2243.
Podred 3117.
Pötschke 2208.
Pohl, Robert 1628.
Pohlandt, Max 2624.
Pohonč, Joh. Aug. 2724,
2983.
Pojezdny, J. K. 431.
Polan, Ernst 4450.
Polan, K. A. 2566.
Pomtow, P. 2732.
Porst, Johann 3318 bis
3320, 3625.
Post, J. C. 3473.
Preusker, Karl 1229, 2388,
2418, 2563, 2631, 2845,
2861, 2910.
Přikryl, Franz 980.
Pypin, A. N. 1509—1511.
Raab, M. 943, 2944.
Raatz, Gust. 3053.
Rachel, B. 4017.
Rachlowc s. Kral, Franz.
Radestock 1274.
Radig, W. 2544.
Radlubin s. Bedrich, Nikol.
Radyserb s. Wehle, Joh.
Räde, Georg 2804.
Rätze, Daniel Ehregott
3405.
Rambach, Joh. Jac. 3625.
Rauter, G. 1282.
Reichel, F. A. 1560.
Reichl, Eduard 1247.
Reiner, J. 48.
Reinhard, Franz Volk. 3548.
Reinhardt, Rud. 2576.
Renč s. Rentsch.
Rentsch (Geometer, Ka-
menz) 4313.
Rentsch, Joh. 430, 522,
1016, 3480.
Rentsch, Mart. 808, 1259,
2359—2360, 2430, 3524,
4022.
Resák, Joh. 167.
- Resak, Philipp 1375, 1442,
1489, 1986, 4000.
Resch, Franz Volk. 1233.
Rězak s. Resak.
Rheinisch, Matthaeus
1065.
Richter 489, 538, 1469.
Richter, A. D. 346, 2672.
Richter, B. 1266.
Richter, Frdr. Gotth. 1035.
Richter, Paul Emil 50.
Rieger, Georg Conr. 3479.
Riesch, Amalia Gräfin v.
3645.
Riese, M. 1987.
Rječka s. Rötzschke.
Rjeda, Jur. s. Räde.
Robl 1988.
Rocha-Tułański, F. 1703,
1704.
Rösler, Franz 4506.
Roeßler, Vict. 625.
Rötzschke, Joh. 1620, 2827.
Rolle, Mich. 1201, 1470,
1576, 1587, 4040.
Rosemann, F. 868.
Rosenmüller, Joh. Georg
3606.
Rostok, M. 100, 101, 102,
108—112, 114, 121, 123,
125, 137, 139, 140, 142
bis 144, 149—151, 153,
799, 1208, 1214, 1253,
2972, 4278.
Rozwadowski, J. 1058.
Roy, Christine 2093—2099.
Róla s. Rolle.
Rüling, L. B. 3525.
Rusticus 1007.
Rychtař s. Richter.
Rytarowska, Marja 1156.
Saalborn 2457.
Sachsse, Hans 2771.
Säring 3541.
Salow, W. 2688.
Samota 2446.
Sarenk, Nik. 460, 2546 bis
2049, 2250.
Sauer, Nikol. 548, 1470,
2221—2222, 2251, 2252,
3922, 3923, 3924.
Sauerwein, Georg (Jurij)
510, 519—520, 527, 1705,
4296.
Sauppe 1079.
S = Sch.
Šachmatov, A. A. 1154.
- Schäfer, Emil 4154.
Schäfer, Gustav 2303.
Schaffarik, Paul Joseph
1502.
Šala, H. 3971.
Šamberk, F. 2244.
Schaufuß, L. W. 2477 bis
2478.
Šćepan s. Stephan.
Šcerba, L. V. 1431.
Schelz, Theod. 2420, 3073.
Sewčík s. Schewtschik.
Schewtschik, Geo. 220,
4185.
Schewtschik, Jakob 692,
1470, 2933, 3109, 3979.
Schewtschik, Michael
1706, 1994, 2888, 2897,
3981, 4001, 4212.
Šěca s. Schütze.
Schiller, Frdr. 1788—1790.
Schiman 1993.
Schindler, Joh. Sig. F.
1378, 3287, 3288, 3445,
3470, 3549—3553, 3700.
Schirach, Adam Gottlob
3397, 3399, 3404, 3915.
Schlaegel, Marie v. 2151.
Slejhar, Josef K. 2101.
Schlencker, Christoph
3569.
Schletze, Herm. 1558, 2345,
2975, 2977, 2979, 2982,
4271.
Schlintzgk 347, 796, 3045.
Schlobach, Otto 468, 1096.
Schlonka, Klemens 1063.
Schmaler, J. E. 138, 498,
503, 933, 1047, 1049, 1072,
1073, 1112—1113, 1115,
1116, 1130, 1133, 1138,
1139, 1142, 1138, 1179,
1194, 1197, 1241, 1301,
1327, 1353, 1453, 1454,
1459, 1473, 1557, 3066.
Schmaler, Marko 1454.
Schmeidler, Bernh. 2351.
Schmeltz, Amadeus 3061.
Schmid, Christoph 2102
bis 2107.
Schmid, Heinrich Felix
2926, 3113, 3114.
Schmidt, Ferdinand 2152,
2720.
Schmidt, H. 2479.
Schmidt, K. 973.
Schmidt, L. 2644.

Register

- Schmidt, M. 2627.
 Schmidt, Max 626.
 Schmidt, Otto Edu. 420,
     615, 616.
 Schmolka, Benjamin 3365,
     3372.
 Schneider, Andreas 775.
 Schneider, Bernh. 575, 656,
     657, 823, 903, 919, 923,
     1551, 1552, 1624, 1626,
     2273, 2276, 2278, 2280,
     2282–2285, 2288–2290,
     2320–2321, 2330–2341,
     2343–2344, 4280, 4293,
     4298, 4302–4304.
 Schneider, E. 4016.
 Schneider, Franz 1114,
     2917–2920, 3186, 3213
     3215, 4257, 4263.
 Schneider, Georg 4429.
 Schneider, Joh. 3506.
 Schneider, Joh. 156, 981,
     1291, 1293, 2814.
 Schneider, S. 2673.
 Schön, Karl Frdr. 350.
 Schöne, O. 65, 573, 705,
     833.
 Schöttgen, Christian 35, 36,
     2380.
 Scholze, Benno 3725.
 Scholze, Georg 1131.
 Scholze, J. B. 3756.
 Scholze, Jakob 2889.
 Scholze, Joh. B. 700, 711,
     717–718, 730, 755, 769.
 Scholze, Matthäus 3355.
 Scholze, Mich. 204, 207.
 Scholze, Paul 81, 2839,
     2840, 2907, 3189.
 Šolta s. Scholze.
 Schottin, Reinh. 2395.
 Schramm, Marie 2135.
 Schreiber (Prälat) 2936.
 Schreiter, Christoph 2383,
     2417.
 Schruth, A. 2488.
 Schütze, K. Tr. 117, 134,
     148, 152, 154, 3011.
 Schütze, Theod. 2153.
 Schütze, Wl. 866.
 Schulenburg, W. v. 281,
     362, 683, 701, 713, 735,
     1002, 1621, 2516, 2664,
     2933, 3012, 4156.
 Schulze, Ed.O. 2619, 2639,
     2640.
 Schulze, Theod. 453.
- Schurtz, Heinr. 2364, 3029,
     3081.
 Schussen, Wilh. 2628.
 Schuster, Gotthard 3359,
     3368.
 Schuster, Oskar 2505, 2534,
     2546.
 Schwahn, Ottilie 450.
 Schwarz 3586.
 Schwarz, Ernst 95, 1295.
 Schwela, Christian (Kito)
     1464, 1465, 1987, 3720.
 Schwela, Gottl. 13, 285, 688,
     820, 839, 893–894, 1103
     bis 1104, 1125, 1127, 1128,
     1169–1172, 1321, 1383,
     1417, 1465, 1467, 1622,
     1996, 2368, 2713, 2874,
     3137, 3138, 3721, 3722,
     3962, 4267, 4269.
 Schwerin, Frdr. (Bjedrich)
     3637.
 Śwjela s. Schwela.
 Syman 1707–1708.
 Schymko, J. 3433.
 Sebicht, Rich. 2646.
 Sedláček, Kar. 4062.
 Seidel, Hugo 2369.
 Seidemann, F. K. 2922.
 Seidemann, J. K. 3027.
 Seiler, Andreas 1110,
     1386, 1391, 1394, 1458,
     1740–1773, 1775–1776,
     2050–2051, 3491, 3931.
 Seiler, Georg Frdr. 3127.
 Selle, Frdr. (Bjedrich) 3542.
 Senf, F. 2573.
 Serbin, Joh. s. Brühl, Joh.
 Sévaux, de 490, 491.
 Seyffert, Osk. 192, 402,
     861, 908, 909, 917, 1005.
 Shakespeare 2245.
 Sickor 2009.
 Sickor, A. 3088, 3429,
     3654, 3658, 3659, 3660,
     3661–3663, 3665, 3666,
     3669, 3678, 3680.
 Sieber, Frdr. 696.
 Sienkiewicz, Henr. 2108
     bis 2112.
 Sigismund, B. 354.
 Simank, Joh. 202, 306,
     1409, 1477, 1893, 3763,
     3893, 3961, 4211.
 Simpich, Fred. 452.
 Sintenis, Joh. Gottfr.
     Theod. 481.
- Skala, Jacob 104, 240,
     511, 895, 1446, 1470,
     1472, 1489, 1999, 2299,
     2755, 2760, 2762, 2890,
     2893, 2894, 2898, 2900
     bis 2903, 2905, 2992 bis
     2993, 3032, 3176, 3218,
     3759, 3760, 3761, 3836,
     3842, 3853, 3854, 3887,
     3903, 3906, 3994, 4073,
     4090, 4167.
 Skala, Jan 596, 617–620,
     1709–1710, 1910.
 Slepjanski 2703.
 Słodeńk s. Melzer.
 Smoleř s. Schmaier.
 Smolka s. Schmolke.
 Soeden, N. Günth. v. 455.
 Somer 2003.
 Sommer, Adolf 245, 704,
     2004, 2214.
 Sommer, Friedrich 2625.
 Sorabus 563, 851, 1358.
 Spangenberg, August
     Gottlieb 3611.
 Sperling 2543.
 Sporos, J. M. 507, 2114.
 Sporuš, Bohusl. s. Halke,
     Nikol.
 Spurgeon, C.H. 3554, 3560,
     3561, 3563.
 Słodeńk s. Słodeńk.
 Standke, Herm. 407, 2649.
 Stange, Carl Emil 3417,
     3421, 3495, 3498.
 Stark, J. F. 3464.
 Stein 2684.
 Steinhofer, Fr. Christ. 3482.
 Štekl, A. 439.
 Štencl, Karel 291.
 Stephan, J. 788.
 Stern, Adolf 2116.
 Steudtner, Herm. 4499.
 Störzner, Fr. Bernh. 1023,
     2798, 4128.
 Strauch, E. 773, 1899.
 Strauch, J. A. 4157.
 Strunzius, Frideric. 2594
     bis 2595, 2607.
 Struva, Christ. Aug. 2964.
 Stübler, Hans 1320.
 Stübner, Joh. 3615, 3617.
 Süßmilch, F.A. 1228, 1421.
 Swélik (Swótki), Georg
     Aug. 1351, 3728, 3729,
     3765, 3766, 3767, 3768,
     3769, 3771.

- Swótklik s. Swětlik.
 Sykora s. Sickor.
 Symank s. Simank.
 Szeberényi, L. Z. 224.
 Tajrych, Frant. 4292.
 Tajrych, J. 3982.
 Tangl, M. 2687.
 Taszycki, Wit. 222, 560.
 Tecelin, J. 3737, 3866, 3870.
 Teschner, J. F. 3463, 3475
     bis 3476, 3555, 3557, 3936.
 Tetzner, Franz 384, 385,
     1529, 1532.
 Teutscher, J. 3664, 3919.
 Thaden, Oskar 3054.
 Tharaeus, Andreas 3326.
 Theile, Fr. 2496—2497,
     2500—2501.
 Thieme, Carl 825.
 Thieme, Moritz 3501.
 Thierfelder 2486.
 Thomas a Kempis 3626,
     3868, 3869.
 Thomson 3427.
 Ticinus, J. X. 1105, 3201.
 Tischer, Wilh. 3110.
 Tittel 2549, 2610.
 Tolstoi, Leo 2119—2120,
     2246.
 Tomek, Ferd. 2247.
 Trautmann, O. 2809.
 Treviranus, N. 3585.
 Tromler, Karl Heinr. 3044,
     3062, 3096.
 Trümper-Bödemann 2561.
 Trutz, Nikolaus 4618.
 Tscherney, Anton 4151.
 Tuchoński, Serbomil s.
     Mucke, Ernst.
 Turgenjev, J. S. 2122 bis
     2126.
 Tyschef s. Tischer.
 Tzschirner 1040.
 Uhland, Ludw. 1791.
 Uhle, E. 936.
 Ulbricht, H. 2603.
 Ungar, Paul 975.
 Urban, F. 2602.
 Urban, Matej 1055, 1714
     bis 1717, 3286, 3436 bis
     3438, 3679.
 Urban, Reinh. 389.
 Ursinus 3063.
 Vařeka, J. 72, 168, 3986,
     4057.
 Vašátko, Sigmund 1597,
     1600.
- Vasiljevová, Tatána 642.
 Vaux-Phalipau, M. de 77,
     2741, 2959.
 Veckenstedt, Edm. 680,
     682, 764, 776.
 Vierset, Aug. 408.
 Virchow, R. 2498, 2521.
 Vočadlo, O. 574, 602.
 Voigt, D. 2668.
 Volf, Jos. 1129.
 Vrchlický, Jarosl. 2127.
 Wagner, J. B. 180, 232.
 Wagner, Nikol. 3804,
     3876.
 Wagner, Susi 57, 178.
 Walde, Michael 3778, 3784,
     3786—3788, 3791, 3821,
     3864.
 Waldhorst, Paul 847.
 Walther 393.
 Walther, Joh. 1053, 1469,
     1718, 3089, 3380, 3539,
     3540, 4253, 4255.
 Wanak 3950.
 Wanak, J. E. 1519, 4287.
 Warichius, Wencesl. 3295,
     3296.
 Warko 2017—2018.
 Wasiljew, W. 4535.
 Wattenbach, Wilh. 2632.
 Waurick, Anna 714.
 Wawrikowa, Hana s. Wau-
     rick, Anna.
 Weber, Rob. 3071.
 Weer, Reinhard 51.
 Wehle, Georg 1477, 2799,
     2951.
 Wehle, H. F. 20, 99, 141,
     2019, 2869, 3076, 4085.
 Wehle, Joh. 115, 128, 129,
     132, 146, 677, 679, 708,
     771, 1124, 1178, 1191,
     1310, 1311, 1314, 1315,
     1319, 1331, 1332, 1334,
     1335, 1336—1338, 1340,
     1367, 1370, 1395 1399,
     1402, 1406—1408, 1414
     bis 1416, 1418—1420,
     1436, 1613, 1721—1736,
     2025—2035, 2219, 4071,
     4072.
 Weigel, M. 985.
 Weinart, B. G. 2363.
 Weinhold 1255.
 Weise, Christian 3367.
 Weise, Oskar 2622.
 Weiß, Heinr. von 194.
- Weiße, Christ. Heinr. 2379,
     2381.
 Welan-Slepjanski 229, 504,
     1141.
 Welte, M. 2608.
 Wendt 64.
 Wendt, Geo 2637.
 Werab, Mich. 2409, 3060.
 Werner, Arnold G. 3792,
     3884.
 Werner, Frdr. 3595.
 Werner, Jakob 2954.
 Werner, Willy 70.
 Weyergang, W. 2146.
 White, E. G. 3681.
 Wičaz s. Lehmann.
 Wiencke, Erwin 2453 bis
     2454, 3059.
 Wiesner, Gerhard 777, 834.
 Wigger, F. 2352.
 Wildenradt, Joh. v. 2154.
 Wilhelm, Bruno 4587.
 Wilhelm, F. 2466—2467.
 Wilke, G. 2580.
 Wilcock, Thomas 3594.
 Will, Johann Ludw. 3331.
 Wilsdorf, O. 2523.
 Winger, G. 170, 173, 248,
     251, 254, 2020—2023,
     2215—2218, 2431, 2785,
     4038, 4174.
 Wirth von Weydenberg-
     Bernau 910.
 Wirtz, Frits 604.
 Witke, Mina 1017, 1465.
 Witkoj, M. s. Witke.
 Wjacławski s. Jatzwauk.
 Wjela s. Wehle.
 Wjelan, Jul. Edw. 361, 484,
     1424, 1711, 1737.
 Wjelémér 1738.
 Wjelow, H. Andrzejewič
     2723, 2834.
 Wjerab s. Werab.
 Wójnaf s. Wagner.
 Woltersdorff, Ernst Gott-
     lieb 3407, 3507, 3646.
 Worbs 3072.
 Wornat, J. s. Werner, J.
 Wowcerk s. Schäfer.
 Wowcerk, J. 3817, 3880.
 Würgatsch, Karl 1100,
     4109.
 Würzburger, Eug. 289.
 Wurmová, Jindřiška 1549.
 Wuschanski, Georg 1470,
     3781, 3824, 3976, 3995.

Wuttke, Robert 2618.	Ziesch, Michael 1462.	Zmeškal, Vlad. 257, 310, 1500, 2980—2981.
Wyrgač s. Würgatsch.	Ziesch, Nikolaus 3067.	Zöller-Lionheart, C. 2156.
Zaleški s. Lorenz, Jakob.	Zieschang, Karl Traug. 3522.	Zschornack 3865.
Zapf, Ludwig 2567.	Zieschang, Joh. 290, 996, 1469, 3284, 3531, 3538, 3671, 3672, 3676, 4007, 4008, 4137, 4170, 4277, 4309,	Zwahr, J. G. 1379.
Zarjenk s. Sarenk.	Zieschang, Joh. 2400.	Žarin 1777—1779.
Zeibig, Max 436, 437, 440.	Zieschank, Georg 2436, 2440, 2770, 2838, 3172, 3998.	Želibor 249.
Zejler s. Seiler.	Ziesche, Ad. s. Esche, F. A.	Žemr, A. s. Sommer, Adolf.
Zelenka 512.	Ziebeth, W. 3667.	Žrout, Józef 3192, 3193.
Zemmrich, J. 2598, 2620.	Zimmermann, Otto 62.	Žundálek, Fr. H. 1520, 3158, 4215.
Zerna, H. 818.	Zinck, P. 2372.	Žunkovič, Martin 2584.
Zibrt, Čen. 374.		Žur s. Sauer.
Ziehen, Eduard 2155.		
Ziesch, J. G. 747, 748, 791, 1834, 2823.		
Ziesch, Joh. 606, 607, 1489, 2716, 3831, 3891, 4058, 4099, 4169, 4220.		

2. Personenregister.

Agricola, Georg 4667.	Bjedrich s. Friedrich.	Delenk, Georg 4102-4104.
Alarduß, Franz. 4668.	Bjedrich, Mikl. s. Bedrich, Nikol.	Deuke, Joh. Gottl. 1363, 4097—4098.
Albert (König) 4669 bis 4672.	Blöbel, Christ. 1432.	Deutschmann, Andreas 4109—4113.
Albrecht d. Bär 2686.	Bobrowskij, Michael K. 366.	Deutschmann, Peter 4114.
Amalia (Königin) 4673.	Boguphal II., Bischof 41.	Dietrich von Landsberg, Markgraf 2690.
Andricki, Nik. 4034 bis 4039.	Boguślawski, Wilh. Jos. 4677.	Dobrovsky, Josef 645, 1074, 1111, 1129.
Anton, Carl 1382.	Bohořič, A. 1089.	Dobrucky, J. E. 4105.
Anton, Karl Gottlob von 2419.	Boleslav Kroby 2682.	Doňa, Mila 4106.
Antonius v. Padua 3839.	Bonifacius, hl. 3122.	Domaška, Michał 3423.
Arno von Würzburg, Bi- schof 2672, 2673.	Brancel s. Frenzel.	Domaschke, Mich. 4107 bis 4108.
August d. Starke 2691.	Brósk, Andr. 4079.	Domaškojc, Marjana 1719.
Baar, Heinr. Simon 643.	Brühl, Joh. 4080—4083.	Dučman s. Deutschmann.
Balzer, Mart. 4040—4042.	Bryl, J. s. Brühl, Joh.	Ekkhard I., Markgraf 2685.
Balcař s. Balzer.	Buck, Jakob 4090.	Erben, Karl Jaroměr 4680.
Bart, Ernst — Abgeordn. 588, 4043.	Buck, Michael 4091 bis 4093.	Ernst, sächs. Prinz (ge- raubt) 2720.
Bart-Čišinski, Jakob 1547, 4044—4066.	Budaf, M. s. Buder, M.	Faber 19.
Barth, Jakob 4067—4068.	Buder, Agnes 4089.	Fiedler, K. A. 4115—4121.
Bartko, J. 4069—4072.	Buder, Mich. 4084—4088.	Fiedler, Mathilde 4115, 4119—4122.
Bedrich, Nikol. 4078.	Buk s. Buck.	Flanderka, Mor. Aug. 4123.
Benno, Bischof 3111, 4674 bis 4676.	Choinanus, Jo. 1040, 4094.	Frank 119—122.
Bensch, Jak. 4073.	Contiuß, Joh. Gottl. 4678.	Franke, A. H. 4681.
Bergan, Frdr. Aug. 4074.	Cybulski, Dr. 1238.	Franz Xaver, hl. 3839.
Berger, Robert 4075.	Cyž s. Ziesch.	Frentzel s. Frenzel.
Biebrach, Maria 4395.	Čěsla, Jan 4095—4096.	Frenzel, Abraham 1529, 4124, 4125.
Bierling, Zacharias 4076.	Černý, Adolf 644, 4679.	
Bjar, J. 1611, 4077.	Deharb, Jos. 3751.	
	Dejka s. Deuke, Joh. Gottl.	
	Delan, Georg 4099—4101.	

- Frenzel, Mich. 1529, 4126
bis 4128.
- Friedrich August I. (König), 4682.
- Friedrich August III., König v. Sachsen 2711, 2712, 2715.
- Friedrich August II., König v. Sachsen 3412.
- Friedrich d. Große 2700.
- Friedrich Wilhelm III. 4683.
- Fritz, Der alte — s. Friedrich d. Große.
- Fritz, J. F. Geistlicher 1074.
- Fryca s. Fritz.
- Gabelsberger 1442.
- Gärtner, Andreas 4129.
- Gellert (Dichter) 4684.
- Georg (König) 4685.
- Gero I., Markgraf 1681, 2676, 2677.
- Gelanski, Joh. 4130—4134.
- Glausch, Pankraz (Andr.) 4135.
- Glowa, Dav. Traug. 4136.
- Golč s. Goltsch.
- Goltsch, Joh. 4137.
- Goltsch, Jul. Herm. 4138.
- Gradnauer, Dr. Gesandter 620.
- Grollmus, Joh. 4139.
- Grólmus s. Grollmus.
- Hajesch, Joh. 4140—4141.
- Halke, Witwe 3510.
- Handriec, Melchior Mat. 4151.
- Hantschke, Ernst 4154 bis 4155.
- Hantšo-Hano, Joh. 4156.
- Hantusch, Helfgott H. 4157.
- Harmß, Ludwig 4686.
- Hasche, Andreas 4158.
- Haschke, Michael 4159.
- Hatas, Gustas. Hattas. Aug. 4160.
- Hattas, Aug. 4160.
- Hauffe, Aug. Bernh. 4161.
- Hauptmann, Gottl. 3506.
- Havliček, K. 648.
- Heinrich I., König 2674.
- Heinrich II., deutscher Kaiser 2682.
- Heinrich IV., Kaiser 2684.
- Heinrich von Brandenburg 2668.
- Heinrich der Löwe 2689, 2690.
- Heinze, Joh. 4142—4150.
- Helas, Ernst 4162.
- Helmold, Presbyter 2349 bis 2351.
- Handrick, Joh. (Pfarrer) 4153.
- Herrmann, Ernst 4163.
- Herrmann, Georg 4164.
- Herrmann, Jakob (Kanonikus) 219, 4165—4182.
- Hey, Gustav 1285.
- Hicka s. Hitzke.
- Hille, Peter 4186.
- Hitzke, Bernh. 4183.
- Hitzke, Nikol. 4184—4185.
- Holan, Joh. Ernst 4187 bis 4191.
- Homer 1717.
- Hornig, Michael (Kaufm.) 4225.
- Hornig, Michael 1614, 4192—4224.
- Hornik s. Hornig.
- Hradswill, Sorbenhäuptling 2138.
- Ibrahim ibn Jakub 2352 bis 2354.
- Immissch, Anna Magdal. geb. Pfuhl 4226.
- Immissch, Frdr. H. 4226 bis 4238.
- Immissch, Martin 4241.
- Immissch, Mila 1718, 4239 bis 4240.
- Jacko s. Jaco.
- Jaco, Fürst 2669.
- Jacob (Familie) 4243.
- Jacob, A. geb. Fischer 4245 bis 4246.
- Jacob, Ernst Traug. 3505, 4247—4249.
- Jacob, Joh. Traug. 4250.
- Jacob, Georg 4251—4256.
- Jakubetz, Joh. Aug. 4257.
- Jakubitza, Nikol. 1368, 4258.
- Jan (König) s. Johann.
- Jannasch, Marie Salome 4259.
- Jatzwauk, Nikol. (Kaplan) 4242.
- Jaurich 4260.
- Jejkowy Handrij 4152.
- Jenč s. Jentzsch.
- Jentzsch, Aug. (Lehrer) 4261.
- Jentzsch, K. A. 4262.
- Jochometz, Lukas Laur. 4263.
- Johann (König) 4673.
- Johann Georg IV. 2694.
- Jordan, Hajno (Lehrer in Schleife) 4264.
- Jordan, Heinr. 4265—4269.
- Jordan, Joh. Peter 4271.
- Junghänel, J. B. 1091.
- Jurij (König) s. Georg.
- Jurk, Herm. 4272—4273.
- Just, Ferdin. Adolf, Senator 2732.
- Just, Joh. (Pfarrer) 4274 bis 4276.
- Kalich, Karl Aug. 4277.
- Karasek 4387.
- Karl XII. 2695.
- Katzer, Karl Aug. 4290 bis 4304.
- Kefk s. Strauch.
- Khróst, Joh. (Lehrer) 4278.
- Kilank, Jakob 4279.
- Kilian, Joh. 4280—4283.
- Kliemant, Mich. 4284.
- Klien (Familie) 4285.
- Klien, Adolf 4286—4287.
- Kober, Ursula geb. Heine 4289.
- Knjez, Hanuš 4288.
- Kockel-Lisak, Mich. 588, 4307—4315.
- Kockel, Michael (Pfarrer) 4305—4306.
- Kocor s. Katzer.
- Koerner, Georg 4689.
- Kokla s. Kockel.
- Kollár, Jan 649—651.
- Kolumbus, Christoph 2003.
- Komor s. Kummer.
- Konstantin d. Große 4687.
- Kopernick, Nikolaus 4688.
- Kościuszko, Tadej 4216.
- Kosyk, Matth. 1719, 4316 bis 4318.
- Kowař, P. F. 1364.
- Kral, Franz 4096, 4320 bis 4326.
- Kral, Georg 1373, 4328 bis 4330.
- Kral, Mich. Aug. 4330.
- Krawc s. Schneider.
- Krečmař s. Kretzschmer.
- Kretzschmer, Peter 4331.
- Krüger, Ernst 4334—4335.

R e g i s t e r

- Krüger, Heinrich Aug. 4336—4338.
 Kruschwitz, Bernh. 4332.
 Kruschwitz, J. 4333.
 Krygař s. Krüger.
 Křížan s. Zieschang.
 Kuba, Ludwig 4690.
 Kubasch, G. 4339—4342.
 Kubasch, Maria 4343.
 Kubitz, Karl Aug. 4344 bis 4345.
 Kucharski 1421, 1598.
 Kučank s. Kutschank.
 Kummer, Georg 4353 bis 4355.
 Kutschank, Jakob 4346 bis 4352.
 Lahode, Joh. 4380.
 Lahode, Peter 4381.
 Lambi 649.
 Lebsa, Peter 4356.
 Lebza s. Lebsa.
 Ledžbor, Jakob 1088.
 Lehmann, Aug. 4357.
 Lehmann, Gertrud 4358 bis 4361.
 Lehmann, Johann 4362.
 Lehmann, Otto 4363—4366.
 Leo XIII., Papst 3167.
 Leuther von Hoyndorf 4691.
 Libš s. Liebsch.
 Liebsch, Georg 4367—4373.
 Lipič s. Lippitsch.
 Lippitsch, Peter 4374.
 Lock, Franz Georg 4375.
 Loka s. Lock.
 Lorenz, Katharina 4376.
 Lothar III. 2688.
 Lotze, Herm. 4377.
 Lubenski, Andr. 4378 bis 4379.
 Lukaš, Jan 762.
 Luther, Martin 1507, 3126, 3127, 4692—4695.
 Lahoda s. Lahode.
 Łuszczański s. Wuschanski.
 Máchal, Dr. Hanuš 647.
 Mahr (Familie) 4382.
 Mahr, Joh. 4383—4386.
 Mar s. Mahr.
 Marcink s. Martschink.
 Martschink 4387.
 Masaryk, T. G. 652.
 Matteck, Joh. Ernst 4153.
 Matthäus, G. 1108.
 Matthaeus, Georg 1362.
- Mauke, Robert 3515.
 Maximilian von Mexiko (König) 4696.
 Mecnař s. Metzner.
 Megiser, H. 1202, 4389.
 Melanchthon, Philipp 653.
 Melde, Joh. Georg 4390.
 Metzner 4388.
 Mět s. Mieth.
 Miesner, Ernst 4395.
 Mieth, Tecelin 4391—4394.
 Mikán (Familie) 4396.
 Mistwoi, Fürst 2131.
 Mjen s. Möhn.
 Mlynk s. Müller.
 Möhn, Georg 4397.
 Moises 3713.
 Moller, Albin 1438.
 Mosig von Ährenfeld, K. A. 4407—4409.
 Món s. Moyn.
 Mósak-Kłosopolski s. Mosisig von Ährenfeld.
 Moyn, Martin (Prof.) 4406.
 Mros, Jak. Phil. 4410.
 Mrosack, Joh. Herm. 4411 bis 4413.
 Mróz s. Mros.
 Mrózak s. Mrosack.
 Mucke, Ernst 1121, 1285, 4414—4428.
 Müller, Joh. 4398—4399.
 Müller, Peter 4400—4405.
 Müttlerlein, Ernst 4399, 4430, 4431.
 Muka s. Mucke.
 Mutschink, Joh. Tr. 4429.
 Napoleon I. 2702, 2724, 4687.
 Natusch, Tadáüs 4218, 4432.
 Nauke, Mich. 4433.
 Nawka s. Nauke.
 Nepila, Hans 529, 4434.
 Nitzschke, Joh. Gottl. 4444 bis 4445.
 Nowak, Georg 4435—4437.
 Nowak-Horjanski, Jakob 4438 4439.
 Nowak-Kaščanski, Jakob 4440—4443.
 Nyčka s. Nitzschke.
 Oberlin 1794.
 Pacák s. Patzak.
 Pacelli, Eugen, Nuntius 3178.
 Palacky 654.
- Pannich, Joh. Christ. 4446.
 Patzak, Tad. 4447.
 Pech 20.
 Pech, Jakob 4448—4449.
 Pech, Joh. Aug. 4450.
 Pech, Joh. Karl Tr. 4451 bis 4452.
 Petrenz, Mich. 4453.
 Petrka, Matth. 4454.
 Pětranc s. Petrenz.
 Pfuhl, Anna Ernest. Hedw. 4455.
 Pfuhl, Chr. Traug. 1373, 4455—4460.
 Pful s. Pfuhl.
 Pilk, Georg 4462—4467.
 Pius VI., Papst 3165.
 Pius VII., Papst 3165.
 Pius IX., Papst 3161—3163.
 Pjech s. Pech.
 Pjenk, Andr. 4468.
 Pohonč, Joh. Aug. 4469.
 Popo, Markgraf 2675.
 Preusker, Carl 649.
 Pribislík von Brandenburg s. Heinrich von Brandenburg.
 Přemysl 2447.
 Přibyšlaw, König 1660.
 Raabe, Wilh. 655.
 Rachlowc s. Kral, Franz.
 Rachlowc, Jakob 4470.
 Radlubin s. Bedrich, Nikol.
 Radyserb s. Wehle, Joh.
 Ráde, Karl Herm. Rob. 4472 bis 4474.
 Ráde, Paul (Pfarrer) 4153.
 Rak s. Rhagius.
 Rebisch, Nik. 4491.
 Reichenasperger, Dr. Abgeordn. 511.
 Reinisch 3909.
 Rejda s. Ráde.
 Renč s. Rentsch.
 Rentsch, Jakob 4476—4479.
 Rentsch, Joh. 4475.
 Rentsch, Martin 4480—4481.
 Resak, Joh. 4186.
 Resak, Phil. 1376, 4482 bis 4486.
 Rhagius Aesticampianus, Joh. 4471.
 Richter, Ernst 4487—4488.
 Riedel, Franz 4489.
 Riese, Heinr. 4490.
 Rizo s. Riese.
 Rjebiš s. Rebisch.

- Rječka s. Rötschke.
 Rjeda, Pawoł s. Räde, P.
 Rocha, Fritz 1719.
 Rötschke, Joh. 4494—4496.
 Rolle, Mich. 4492—4493.
 Rostok, Michael 132, 4399,
 4497—4501.
 Róla s. Rolle.
 Rychtař s. Richter.
 Säring, Georg 4502.
 Samo 2446—2447.
 Sapieha, Adam Fürst 4697.
 Sarenk, Nikolaus 4503.
 Sauer, Georg 4504.
 Sauer, Jacob 4505—4506.
 Sauer, Nikol. 4507—4510.
 Sauerwein, Georg 4698
 bis 4701.
 Šafa, Andr. 4511.
 Šewčík s. Schewtschick.
 Schewtschick, Georg
 4186.
 Schewtschick, Jakob 4512
 bis 4517.
 Schewtschick, Mich. 4518
 bis 4521.
 Šěca s. Schütze.
 Šérach s. Schirach.
 Schiller, Fr. 1534.
 Schirach, Adam 4522.
 Schirack, Peter 1028.
 Schmaler, Ernestina 4523.
 Schmaler, Joh. Ernst 635,
 1558, 4524—4541.
 Schmaler, Marko 4542 bis
 4546.
 Schmidt, Otto Eduard 421.
 Schmole, Nikol. 4547.
 Schneider-Krawc, Bernh.
 1616, 4548—4549.
 Schneider, Franz 4550.
 Schönberg - Bibran und
 Modlau, Egon H. Gustav
 Baron von 4702.
 Scholze, Benno Peter
 4554.
 Scholze, Georg (stud.
 theolog.) 4553.
 Scholze, Jakob 4551.
 Scholze, Joh. Aug. 4552.
 Scholze, Maria geb. Kosch-
 nik 236.
 Šołta s. Scholze.
 Schreiber, Dr. Abgeordn.
 620.
 Schröter, Oberamtskanz-
 ler 1079.
- Schütze, Karl Traug. 4555
 bis 4557.
 Śwela s. Schwele.
 Schwele, Christian 4558
 4562.
 Šwjela s. Schwele.
 Sczepan s. Stephanus, hl.
 Seiler, Andreas 1366, 1547,
 1678, 4563—4585.
 Serb, Węsław 1719.
 Serbin, J. s. Brühl, Joh.
 Serbin, J. J. 4586.
 Simank (Familie) 4587.
 Simank, Joh. 4186.
 Skala, Jakob 4167, 4588
 bis 4600.
 Smetana, Frdr. 656—657.
 Smolef s. Schmaler.
 Smola s. Schmole.
 Sobe, Joh. Aug. 4601—4603.
 Sommer, Adolf 4604.
 Sreznewskij, Izmail J. 366.
 Stange, Mathilde
 s. Fiedler, Math.
 Stephanus, hl. 3573.
 Stollberg zu Stollberg,
 Monika Gräfin 4704 bis
 4705.
 Stosch, Schmiedemeister
 327, 498.
 Stranz, Jakob 4605.
 Strauch, Andreas 4606.
 Strauch, Joh. K. 4607.
 Suchi, Marian 4608.
 Suschke, Andr. 4609.
 Swiętlik 1082, 3725, 4610.
 Swójtlik s. Swiętlik.
 Tempel, Joh. Aug. 4611.
 Tešnář s. Teschner.
 Teschner, Joh. Frdr. 4612
 bis 4615.
 Tharaeus 4616.
 Themler, Joh. Georg 4617.
 Thiethmar v. Merseburg
 2355, 4706.
 Ticinus, Jakob 1106, 1108,
 3742.
 Trutz, Nikol. 4618.
 Urban, Matthäus 4619—
 4621.
 Vašátko 1620.
 Vinař, Jos. 4710.
 Vrchlický, Jarosl. 658,
 4707.
 Waldau, Eduard 2948.
 Walther, K. Joh. 4701,
 4708—4709.
- Wanak, Georg Ernst 4622.
 Warichius 1100.
 Warko, Joh. Aug. 4623—
 4624.
 Warnatsch, Jakob 4625.
 Waurick, Maria 4626.
 Wawrik s. Waurick.
 Wehlan 3909.
 Wehlan, Julius Eduard
 4632—4633.
 Wehle (Maler) 4627—4628.
 Wehle, Herm. Ferd. 4629.
 Wehle, Johann 4630—
 4631.
 Wels, Jakob 4635—4636.
 Wenk, Hans 4637—4638.
 Wenke, Jakob 4639.
 Werner, Georg Arnold
 4640.
 Werner, Jakob 4641—4644.
 Werner, Michael (Wernaf,
 Michał) 3486.
 Wičaz s. Lehmann.
 Wilhelm I (Kaiser) 4711.
 Winař, Józ. s. Vinař, Jos.
 Winger, Georg 4645—
 4648.
 Witkojc, Mina 1719, 4649.
 Wjelan s. Wehlan.
 Wjele-Radyserb, Joh. s.
 Wehle, Joh.
 Wjeńka s. Wenke.
 Wornacż s. Warnatsch.
 Wornaf s. Werner.
 Woski de Bärenstamm,
 Jak. Joh. Jos. 4650.
 Woski, Jak. J. J. s. Woski
 de Bärenstamm.
 Wowanus, Christian 4651.
 Wowanus, David 4651.
 Wuschanski, Georg 4652—
 4658.
 Wysław IV 2670.
 Zarjenk s. Sarenk.
 Zahrjeňk, Jurij s. Säring,
 Georg.
 Zahrodnik s. Gärtner.
 Zejlef s. Seiler.
 Ziegenbalk, Bartol. 4712.
 Ziesch, Georg 4659—4660.
 Ziesch, Michael 4661—4663.
 Ziesch, Nikolaus 4664.
 Zieschang, Joh. Paul 4665.
 Zieschang, Karl 4666.
 Zieschank, Georg 4183.
 Zieschank, Karl Traug.
 3522.

Zoba s. Sobe.
Zwahr, J. G. 1383.

Žrout, Jos. 4713.
Žur s. Sauer.

3. Ortsregister.

Altenburg 496, 1215. Alt-Liebel 3510. Altschatz s. Oschatz. Amtitz 2465. Atterwasch (Wółšowaš), Kr. Guben 1101. Bamberg 3058. Barkenhagen 1078, 1108. Barnim 193. Baruth 2736. Bautzen (Budyšin) 19, 20, 27, 103, 287, 303, 305, 309, 314, 319, 323, 325, 329, 440, 497, 550, 1237, 1313, 1325, 1438, 1564, 1565, 1569, 1768, 1769, 1989, 1991, 2004, 2030, 2295—2296, 2300, 2301, 2427, 2466—2469, 2576, 2723, 2725, 2737—2773 3014, 3016, 3039, 3040, 3121, 3171—3172, 3179, 3181, 3394, 3505, 3525, 3527, 3534, 4011—4017, 4422. Bautzen, Umgebung 2575. Beeskow (Běžkow) 185, 193. Belgrad 229, 252, 575, 576, 577, 578, 579, 1538. Berlin 23, 76, 201, 361, 371, 590, 1439, 3157. Běčicy s. Pietschwitz. Bělograd s. Belgrad. Běžkow s. Beeskow. Bielplatz s. Georgewitz. Bischofswerda (Biskopicy) 83. Bischofswerda, Ephorie 1069. Bitterfeld 1278. Bloischdorf 2774. Bluno 130, 954, 1426.* Brahma 2516. Brandenburg 209. Breslau (Wrótław) 21, 2968.	Briesen, Kirchspiel 1316. Brösa 2577. Brohna 2517—2518. Budestecy s. Großpostwitz. Budyšin s. Bautzen. Burg (Spreewald) 837, 2775, 3556. Camina (Kamjena) b./Radibor) 2519. Caminau b.Königswartha 2470. Canitz-Christina 2776. Cannewitz b./Ostro 2471. Castrum Vogastense 2445. Cazow s. Zahsow. Chemnitz 4513—4514. Chemnitz, Amtsh. 1255. Chwalim 2777. Coblenz 2472—2474. Colditz 2778. Colici s. Colici. Commerau 3486. Coschütz 2520—2526. Cottbus (Kočebus) 541, 3471, 3555. Cottbus, Kirchspiel 1321. Cottbus, Kreis 3142. Creba 1028, 3542. Crostwitz (Krósćicy) 176, 308, 315, 340, 2780-2787, 3183, 3853. 4068. Culhot s. 2779. Częstochowa (Polen) 3189. Czorneboh 134, 300. Czorne Noslicy siehe Schwarznaußblitz. Daubitz 3510. Deetz (Havel) 2475. Delitzsch 1278. Delitzsch, Kreis 2369. Deuben b./Dresden 3182. Diehmen 2450. Diehsa 1231, 2789.	Doberschau b./Bautzen 4259. Dohna 2476. Dorla, Vogtei 2596. Drachhausen, Kr. Cottbus 733, 897. Dresden (Drježdany—Draždžany) 26, 32, 311, 312, 313, 465, 524, 540, 987, 1148, 2300, 2788, 2985, 3115—3117, 3496, 3501, 3520, 3529, 3535, 3544. Dretschken (Drječin) 233, 235. Drjenow s. Thräna. Drježdany s. Dresden. Dubrau 467, 1699. Dubz s. Daubitz. Duisburg 199. Eichlerberg 2527. Eichstädt 203. Eilau 2721. Erfurt 2790. Finsterwalde 468, 1096. Fraustadt i. Posen 4075. Fröschweiler 2356. Galgenberg b./Crostwitz 2780. Gamig 1265. Gamighübel 1265. Gamrich 1265. Gandewitz Kr. Templin 977. Gauernitz 2477—2478. Gaußig 727. Geierswalde, Kirchspiel 975. Genf 606, 607. Georgewitz 2479. Gera 206. Gickelsberg b./Neukirch 2528. Göda (Hodžíj) 290, 1090, 2791-2795, 3143-3145, 3511, 3531, 4007-4008. Gorisch 2418.

- Gottleuba 3191.
 Grillenburg 2074.
 Grimma 2529.
 Grobi (Burgward) 2550.
 Groz-a, slav. Feste 2530.
 Großenhain, Pflege 2362.
 Großer Stein b./Groß-dehsa 2796.
 Groß-Pötzschau 2542.
 Großpostwitz 2797—2798,
     3478, 3488, 3536, 4086,
     4087.
 Großsärchen (Wulke
     Żdżary) 4074.
 Grunau 4040, 4041.
 Guben 2482.
 Guben (Kreis) 2480, 2481.
 Guhra Amtsh. Bautzen
     2798.
 Guttau 783—784, 1296,
     2800.
 Haaso, Kr. Guben 373,
     2483.
 Hainitz Amtsh. Bautzen
     2801—2805.
 Heinersbrück 373, 836.
 Helwigsdorf 2642.
 Hochkirch (Bukocy) 300,
     343, 2025, 2806—2808.
 Höchstadt a. d. A. 2384.
 Höfchen 2570.
 Höflein (Wudwoř) 176.
 Hohburg 2449.
 Horka, Amtsh. Kamenz
     3024.
 Horni Wujesd s. Uhyst a.
     Taucher.
 Hornja Hórka s. Ober-
     gurig.
 Hoyerswerda (Wojerecy)
     64, 489, 796, 3001, 3545.
 Hoyerswerda, Kreis 1289.
 Hródk s. Spremberg.
 Hućina s. Guttau.
 Huska s. Gaußig.
 Jekaterinoslaw 233, 235.
 Jerusalem 230, 3630.
 Jindrichowy Hradec s.
     Neuhaus i. B.
 Johannesbad b.Schmeck-
     witz 2864—2867.
 Jüterbog, Provinz 3091.
 Kaditz b. Dresden 2809.
 Kamenz (Kamjeńc) 176,
     1262, 3034—3038.
 Kamjena s. Camina.
 Kaphernaum 3665.
- Keppmühle b./Dresden
     2810.
 Ketlicy s. Kittlitz.
 Khoczebusz s. Cottbus.
 Khróscicy s. Crostwitz.
 Kittlitz Amtsh.Löbau 2811,
     3524.
 Klaffenbacher Höhe 2672.
 Kleinbautzen, Amtsh.
     Bautzen 2812.
 Kleinböhlä b.Oschatz 2531
 Klein-Prag 715.
 Klein-Saubernitz 2532.
 Kleinwelka 3003.
 Klétno s. Klitten.
 Klitten 3539.
 Klix 2051, 2961, 4009.
 Klonowka b. Schmölln
     2452.
 Klukš s. Klix.
 Kobanmühle b.Neschwitz
     4145.
 Kobański Młyn s. Koban-
     mühle.
 Kočin s. Kotten.
 Königgrätz 2727.
 Königshof 1784.
 Königsmühle b./Bautzen
     2773.
 Königswartha (Rakecy)
     156, 2484—2487, 2578,
     2815, 3146, 3182.
 Kötzschenbroda 2488.
 Komorow s. Commerau.
 Komorow, Kr. Kalau s.
     Senftenberg.
 Kopschin 2533—2534.
 Koschenberg 684, 687,
     2678, 2813.
 Kotitz,Amtsh.Löbau 2816.
 Kotten 1736.
 Krakau 227. 3985.
 Kralo-Dwór s. Königshof.
 Kriebstein 2570.
 Krjebja s. Creba.
 Kuckau (Kukow) 176,
     2535, 4391.
 Kupjele s. Bad Schmeck-
     witz.
 Landskrone 1952.
 Langula, Vogtei 2596.
 Lauta 1087.
 Lawalde 2536, 3506.
 Leckwitz 990, 2537.
 Leipzig (Lipsk) 159, 341,
     342, 2427, 2490, 3149,
     3150, 4006.
- Leipzig, Gegend 2371,
     2489, 2512, 2538.
 Leisnig 2539.
 Lenin (Kloster) i. Bran-
     denburg 2817.
 Lěčkety s. Sommerfeldt.
 Liebenwerda 3187.
 Lieberosa (Luboraz) 1099.
 Lipsk s. Leipzig.
 Ljewald s. Lawalde.
 Lockwitz 990.
 Löbau (Lubij) 173, 430.
 Löbauer Berg 789.
 Löbsal 990.
 Loga b./Neschwitz (La-
     how) 4637—4638.
 Lößnig 2580.
 Lohsa (Łaz) 946.
 Lommatzsch 155, 2540,
     2579, 2818.
 Lourdes 3190.
 Lubin s. Thronberg.
 Lubnjow s. Lübbenu.
 Lubolň, Stare s.Alt-Liebel.
 Luboraz s. Lieberosa.
 Luckau 446, 1430, 2425.
 Luckau, Kreis 2365.
 Lübben, Spreewald 2819.
 Lübbena (Lubnjow) 28,
     30, 189.
 Lüneburg 496.
 Lüptitz 2491, 2541.
 Luppa Amtsh. Bautzen
     746, 2820—2821.
 Lužek 3125.
 Łahow s. Loga.
 Łaz s. Lohsa.
 Lupoj s. Luppa.
 Mainz 3984.
 Malberg 2542.
 Maleschezy s.Malschwitz.
 Malschwitz 3517.
 Mała Praha s. Klein-Prag.
 Mariaschein, Böhmen
     3192—3195, 3846.
 Marienborn 1564.
 Marienstern, Kloster
     Amtsh. Kamenz 881,
     883, 2822—2825.
 Marijina Studnja s. Ma-
     riienborn.
 Markersdorf 373.
 Mazocha, Mähren 247.
 Meissen 1636, 2418, 4022,
     4023.
 Merseburg 2012.
 Milkel 3515, 3521.

R e g i s t e r

- Miltitz 792, 2826.
 Miłocicy s. Miltitz.
 Minakal s. Milkel.
 Mnichow s. München.
 Mochholz Kr. Rothenburg 3510.
 Mochołza s. Mochholz.
 Mönchswalde Amtsh. Bautzen 2827.
 Mönchswalder Berg 2828.
 Mohuč s. Mainz.
 Moskau (Moskwa) 255.
 Mückenberg 3155—3156.
 München (Mnichow) 207.
 Muskaу 526, 1423, 1424.
 Napadz s. Nappatsch.
 Nappatsch, Kr. Rothenburg 3510.
 Nebelschütz (Njebjelčicy) b./Kamenz 176, 791, 2829—2830, 3175, 3850.
 Neida b./Lohsa 1699.
 Neschwitz (Njeswačidlo) 63, 316, 747—750, 2692, 2831—2832, 3523, 3526, 3528, 3530, 4142, 4251 —4252.
 Neuhaus (Böhmen) 3982.
 Neuoppitz,
  Amtsh. Bautzen 2833.
 Niedersedlitz b./Dresden 2492.
 Niedergurig,
  Amtsh. Bautzen 2543.
 Niemitzsch, Kr. Guben 2493.
 Nimbschen, Kloster 2529.
 Nižni Nowgorod, Rußland 239.
 Nochten (Wochozy) Kr. Rothenburg 1104.
 Nürnberg (Norim) 29.
 Nydej s. Neida b./Lohsa.
 Obergurig, Amtsh. Bautzen 2834, 2835, 3487.
 Ochoza s. Drachhausen.
 Oelschütz a.d.Mulde 2544.
 Oppitz, Amtsh. Bautzen 3515.
 Oschatz 990, 2545—2549.
 Ossling (Wosleńk) b./Kamenz 798, 841, 2837.
 Ostchutizi 2550.
 Ostro b./Kamenz 2551—2556, 2837—2841, 4169.
- Panschwitz (Pančicy),
  Amtsh. Kamenz 176, 2302, 2303.
 Pansin b./Stargard 2842.
 Paris 611.
 Petersburg (Pětrohród) 233, 235.
 Philippsdorf (Böhmen) 3196—3199, 3877.
 Pieletz 1296, 2800.
 Pietschwitz, Amtsh. Bautzen 715.
 Pilsen 4422.
 Piskowitz (Pěškecy) 996, 2843.
 Plzn s. Pilsen.
 Podol (Böhmen) 2726.
 Ponickau 3513.
 Potsdam 209, 1236.
 Prag (Praha) 226, 232, 241, 244, 249, 310, 1637, 3994—3997, 3999—4000, 4005, 4424?
 Priemen, Kr. Osterburg 2611.
 Prietitz, Amtsh. Kamenz 2494, 2612.
 Protschenberg b./Bautzen 2557—2558, 2613, 2845, 4530.
 Pöbowie s. Oppitz.
 Purschwitz, Amtsh. Bautzen 2846, 3504, 3512, 4154, 4336.
 Raddusch, Kr. Kalau 474.
 Radibor, Amtsh. Bautzen 31, 2847—2854, 3033—3038, 3216—3217, 3219, 3821, 3849.
 Radisch b./Klein-Saubernitz, Amtsh. Bautzen 2855.
 Räckelwitz, Amtsh. Kamenz 4220.
 Ragow, Bez.Frankf.a.d.O. 2856.
 Ralbitz, Amtsh. Kamenz 2857—2858.
 Raschau, Grund 2614.
 Repten 2559.
 Rodewitz, Amtsh.Bautzen 2859.
 Rom 228, 3160, 3200.
 Rosenhain, Amtsh.Löbau 2860.
 Rosenthal,Amtsh.Kamenz 1803, 3201—3212, 3854.
- Rothenburg O.-L., Kreis 1628.
 Rotstein b./Sohland 2560, 2861.
 Róžant s. Rosenthal.
 Rüdenberg b./Neukirch 2528.
 Sachsenburg 2561.
 Sadersdorf, Kr.Gubin 373.
 Saalau, Kr. Hoyerswerda 1986.
 Saarbrücken 199.
 Samosty s. Zweibrücken.
 Saritsch, Amtsh. Bautzen 2862—2863.
 Schaddel 2529.
 Schlagsdorf, Kr. Guben 373.
 Schleife (Slepo), Kr. Rothenburg 809, 900, 1153, 1400, 1401, 1428, 1429, 2008.
 Schmeckwitz, Amtsh. Kamenz 176, 2864—2867.
 Schmerlitz, Amtsh. Kamenz 2843.
 Schmölln (Smělna),
  Amtsh. Bautzen 787.
 Schmoritz 2562.
 Schneekoppe(Sněžka) 196
 Schönau, Amtsh. Kamenz 2843.
 Schönfeld b./Dresden 1013
 Schtyri Duby s.Viereichen
 Schwarzkollm,Kr.Hoyerswerda 2868.
 Schwarznaublitz, Amtsh. Bautzen 3487.
 Śwjerčohród s. Grillenburg.
 Sdier, Amtsh. Bautzen 3188.
 Sebnitz 1251.
 Sehlis, Bez. Leipzig 2495.
 Seidau b./Bautzen 1237, 2870.
 Seidauer Schanze 2869.
 Selpoli 2623—2624.
 Senftenberg (Zły Komorow) 189, 489, 1103.
 Serbske Pazlicy s. Wendisch Baselitz.
 Sespoli s. Selpoli.
 Seußlitz 2563.
 Siebeneichen b./Meißen 2871.
 Sinsli, Gau 2624.

Slepō s. Schleife.	Thronberg 710.	Wittenberg 3148.
Smjelna s. Schmölln.	Tolkewitz 1264.	Wittichenau 838, 884, 2916 bis 2920, 3184 – 3186, 3213 – 3215.
Sněžka s. Schneekoppe.	Trautenau, Böhmen 2726.	Wochozy s. Nochten.
Sobrigau 2496 – 2501.	Treben, Kr. Weißenfels 2504.	Wojerecy s. Hoyerswerda.
Söbriegen (Zabělogora) 2461.	Triebes i. Thüringen 206.	Wolfenbüttel 3572.
Sommerfeld 2081, 2564.	Trommelberg b./Groß- dehsa 2913.	Wolmsdorf, Böhmen 2921.
Sorno 685.	Turnow, Kr. Kalau 1619.	Worklecy s. Räckelwitz.
Spandau 209.	Uhyst a. Taucher 3509.	Wóspork s. Weissenberg.
Spittwitz 2565.	Valtenberg b./Neukirch 2528.	Wosleňk s. Ossling.
Spremberg (Hródk) 457, 888, 4144.	Viereichen 3510.	Wudwoř s. Höflein.
Sprey, Preuß. Oberlaus. 2872 – 2873.	Wahow s. Loga.	Wukrančicy s. Weigers- dorf.
Sprucke, Kr. Guben 2502.	Waldstein i. Fichtelge- birge 2567.	Wulke Ždżary s. Groß- särchen.
Stārgardt, Kr. Guben 2503.	Warschau 227.	Wurschen 2367.
Steinitz, Kr. Hoyerswerda 2874.	Weida i. Thür. 206.	Wurzen 1276.
Stöbritz (Stoborsk), Kr. Kalau 1102.	Weigersdorf, Kr. Rothen- burg 2914.	Wusmužowa hora siehe Stromberg.
Storcha, Amtsh. Bautzen 2875 – 2909, 3218, 4371.	Weissenberg (Wóspork) 1668, 3033.	Zabělogora s. Söbriegen.
Storkow 185, 193.	Weiβig 2568.	Zahsow (Cazow) 2569.
Strehla b./Bautzen 2469.	Weiβwasser (Běla Woda) 457.	Zakopane, Polen 248.
Ströbitz b./Cottbus 3547.	Welehrad 246.	Zeitz, Kreis 1277.
Strobizy s. Ströbitz.	Wendisch Baselitz (Serb- ske Pazlicy), Amtsh. Kamenz 176.	Zerna, Amtsh. Kamenz 3169.
Stromberg b./Weißenberg 789, 2044, 2910.	Werben b./Cottbus 2915, 3451.	Zescha, Amtsh. Bautzen 734.
Surinam 256, 1540.	Wien 2027.	Ziegra b./Waldheim 2570.
Šešow s. Zescha.	Wierigsdorf b./Luckau 2425.	Zittau 1295, 4038.
Teltow 193.	Wirchenblatt, Kr. Guben 2581.	Zły Komorow s. Senften- berg.
Tempelberg 2566.		Zörbig 2378.
Thräna, Kr. Hoyerswerda 1619.		Zweibrücken 3510.
Thromberg b./Bautzen 2911 – 2912.		Zwickau, Gegend 2629.
		Zwickau, Landschaft 2374.

4. Sachregister.

A-B-C-Bücher 3943 ff.	Alterskunde, wen- dische 2346 ff.	Aschenkrüge s. Urnen.
Aberglaube 659 – 660, 662 bis 665, 670, 806 – 809.	Altsorbisches 1061.	Ausbreitung d. Deutschen 2636.
Abgott s. Götze.	Amis de la Lusace 612.	Ausbreitung d. Slawen 2633.
Agende 2310, 3335 – 3348.	Ansiedelungen 2601, 2613, 2622.	Ausdrücke, chemische 100
Akzent 1433, 1437.	Anstandspflege 2983.	Ausdrücke, kirchliche 2393.
Alarm, wendischer 576.	Anten 347.	Ausfälle gegen Wenden 506.
Alkohol 2970.	Anwesen, bäuerliche 2993.	Ausgrabungen 2484, 2486.
Alliteration 1415.	Arbeiterverein 3004.	Ausstellung, Dresdner 465.
Altertümer 2418, 2427, 2434, 3100.	Arien 2311, 2329.	
	Armenvereine 2961, 2962.	

Register

- Autofahrten 176.
 Backofen 2466—2467.
 Bauernberuf 2999, 3000.
 Bauer-Bräutigam, wendischer 2694.
 Bauerngüter 2992.
 Bauernhaustorschung 2621.
 Bauernorganisation 3006.
 Bauernpsychologie 471.
 Bauer-Richter, meißnischer 2694.
 Bauerverein 3001—3003.
 Baumnamen 119.
 Begräbnisse 2455.
 Begräbnisstätten 2456, 2457.
 Bekennnis, Augsburger 3129.
 Belehrungsbücher, evang. 3568 ff.
 Belehrungsbücher, kathol. 3855 ff.
 Bergbau 2383, 2417.
 Berge 157—158.
 Besiedlung 2435, 2598, 2601, 2603, 2606, 2610, 2616—2621, 2627, 2629, 2636, 2646, 2998.
 Bestattung 924—937.
 Bestrebungen, wendische 495, 1506.
 Bethania (Institut) 2968.
 Bewohner der Lausitz 2430, 2599, 2600.
 Beziehungen, wendische — zu Persönlichkeiten 643—658.
 — zu anderen Nationen 635—642.
 Bezirkskandidatenverein 3151.
 Bibel 3222—3230, 3257, 3725.
 Bilderbibel 3294.
 Bibel-Gesellschaft 3155—3157.
 Bibliographien, wend. 6, 11, 15, 18, 21.
 Bibliotheken 16, 17, 19, 20, 21, 22.
 Bieleboh (Götze) 3057, 3059.
 Bienenfeinde 3019.
 Bienenkrankheiten 3012.
 Bienenzucht 3020.
 Bildwerke 985.
 Biographien 4024 ff.
 Bischöfe, Magdeburger 2687.
 Bischofsgeschichte 3103.
 Bistum (Meißen) 3124.
 Bjesada, Bautzener 303.
 Bodenstempel 991.
 Boschawostsch 701—702, 776.
 Bosnien 81.
 Brandgräber 2494.
 Brandwälle 2521.
 Braut 505.
 Bronzeschale 2482.
 Brunnen 2475.
 Buchstabir-Büchlein 3926.
 Buchwesen 1438, 1440, 1447.
 Bücherkataloge 16—17.
 Bücherverleihung 22.
 Bücherverein, evangel. 3152—3154.
 Bürgereid 2950.
 Burganlage 2542.
 Burgbezirksverfassung 2926.
 Burgwälle s. Wälle.
 Burgwarde 2550, 2925.
 Choräle, Noten 3237.
 Choralbücher 3392 ff.
 Choralmelodien 2307.
 Christeneinigung 3084.
 Christengemeinden 3142.
 Christenglaube 3083.
 Christengräber 2500.
 Christentum 2396, 2650, 3123.
 Christianisierung 2393, 2648, 3101, 3106, 3109, 3125.
 Chronologie 3103.
 Chutici, Gau 2591, 2592, 2593.
 Civil-Strafgesetze 2937.
 Colonisation, ostdeutsche 2986.
 Cyril u. Method. Verein 304—309.
 Čechoslowakei 2590.
 Adolf Černý-Verein 310.
 Čorneboh (Götze) 3057—3060.
 Čornoboh (Verein) 311—312.
 Dämone 709.
 Daleminzi, Gau 2592, 2594, 2595.
 Dekanat (Bautzen) 3171 bis 3172.
 Deklination 1173—1178.
 Deputation, wend. 2709.
 Deutschtum 496, 2602, 2650, 3123.
 Dialekt, Berliner 1093.
 Dialekt, deutscher 2630.
 Dialektologie 1421—1431.
 Dienstvermietungen 2985.
 Diözesen 88.
 Dörfer 2583, 2729—2732.
 Dolmetscher, wend. 2949.
 Domowina 298—299.
 Doppelflügler 144.
 Dorfformen 2621.
 Dorfgeschichte 496.
 Dorfsängerinnen 949.
 Dorfwahlverein 2934.
 Drawehnisches 1061.
 Drucke, sloven. 1541.
 Duettinen 2338.
 Ebrach-Flüßchen 2384.
 Eid, wendischer 1085.
 Einwanderung 2599.
 Eisenbahn 3030—3038.
 Eisfahrt 186.
 Eismeer, wend. s. Spreewald.
 Eisvogel 154.
 Elbslawen 2652, 2680.
 Elementarereignisse 292 bis 295.
 Episteln 3239—3243, 3728, 3729, 3730, 3731.
 Erbauungsbücher 3568 ff.
 Erbauungsbücher, kathol. 3855 ff.
 Erbauungsbücher für Schulen 3913 ff.
 Erdfrüchte 2989.
 Erdgebilde 108.
 Erntefest 940—942.
 Erzählungen 1792 ff.
 Erzgebirge 3029.
 Erziehung 3903, 3906.
 Erziehungs-Institute 3909.
 Europa, neues 54.
 Evangelien 3239—3243, 3728, 3729—3731.
 Fabeln 674.
 Fahnenweihe 2302.
 Falter 151.
 Familien, wend.-kath. 535.
 Familienleben 944.
 Familiennamen 1297—1298, 1300—1303, 1305

- bis 1314, 1316—1321,
1323—1326.
Familienverhältnisse 2955
Fastnachtsbräuche 840—
849, 856, 863.
Fauna 136—154.
Federschleifen 955.
Feiertagsaufhebung 3174
bis 3176.
Feldbriefe 2716.
Feldgötter 3046.
Feuerdrachen 669.
Fibeln 3942 ff.
Flinz (Götz) 3072—3080.
Flora 108—135.
Flurbilder 97.
Flurnamen s. Ortsnamen.
Flüsse 2441.
Flußnamen 1271.
Flyns s. Flinz.
Formenlehre 1173—1341.
Frage, lausitzer s. Wen-
denfrage.
Frage, soziale 2958, 2959.
Frage, wendische s. Wen-
denfrage.
Frauen im Spreewald 469.
Frauen, wendische 461,
476.
Frauenschmuck 2468.
Freistellen für Studierende
4022, 4023.
Freunde, landwirtsch. 3008
Friedhof s. Kirchhof.
Frohdienst 2776.
Funde 2457 ff, 2462, 2473,
2476, 2480, 2489, 2490,
2503.
Fürsten, wendische 2667,
2676.
Gärtnerei 3010.
Gasthaus, wend. 464.
Gau 88, 2441.
Gauenkunde 82.
Gaugeographie s. Geo-
graphie.
Gebetbücher 3352—3391,
3755 ff.
Gebiete, germanisierte
2647.
Gebirge 157—158.
Gebräuche 39, 793—820,
2416, 2448.
Gebrauch der Sprache
3911.
Gedichtsammlungen 1636
bis 1791.
- Gedichtsammlungen,
Übersetzungen 1780—
1791.
Gefallenengedenken 2718.
Gegenwart, wendische
2405, 2410.
Geigen, wendische 2286,
2287.
Geigenliederbücher 2266.
Geistlichkeit 3121.
Geistlichkeit, deutsche
3132.
Gemeindebezirke 2952.
Gemeindeverhältnisse
2955.
Gemeindevorstände 2953.
Geographie des Wenden-
landes 35, 36, 40, 41.
Geologie 103, 105.
Gerichtsakten 2951.
Gerichtsfolge 2937.
Germanen in Sachsen
2644.
Germanen im Vogtlande
355.
Germaniaversicherung
3040.
Germanisierung 504, 526,
2632—2635, 2637—2639,
2641—2642, 2646, 2648,
2649, 2652.
Gesang 810, 967, 2274.
Gesang in Sprichwörtern
2284.
Gesangbücher 2307, 3392
bis 3477, 3755 ff, 3930 ff.
Gesangfeste 2292—2296,
2300—2301.
Gesangvereine 2298—2299,
2302—2303.
Geschichte, Biblische 3273
bis 3280, 3287—3288,
3291—3292, 3735—3741.
Geschichte, slavische 2656.
Geschichte, wendische
2346 ff, 2658.
Geschichtsquellen 2346—
2362.
Geschlechterstaat 2924.
Gesetze 2939.
Gesinnung, nationale 556
bis 557.
Gesprächbücher 1130—
1132.
Gesundheitspflege 2983.
Gewässer 155—156.
Gewerbe 3022.
- Gewichte 3025—3026.
Glaube, evangel. 3138.
Glocken 2850, 2874.
Glossen 1432.
Gnadenorte 2921.
Götter 3041, 3065.
Götterberge 65, 3071.
Götterbildnisse 3056, 3057,
3063.
Götzen 3067.
Götzenbilder 2450.
Göstendienst 3061.
Götzentempel 3045.
Gottesdienst 3053.
Gottesdienstordnung 3350.
Gottheiten 2448, 3064.
Gräber 2460, 2481, 2488,
2496, 2497, 2498, 2501.
Gräberfelder 2470, 2477,
2499.
Gräberstätte s. Gräber.
Grammatiken 1105—1129.
Grausamkeit, wendische
796.
Grenzen, wendische 83
bis 84, 89, 91.
Grenzkämpfe 2679.
Grenzmarken 85, 2632.
Grenzzone 95.
Grönland (Zelenska) 79.
Gruben, spätgermanisch
2474.
Güter, wendische 2994.
Gustav-Adolf-Fest 3135.
Guts-Herrschaft, Neschi-
witzer 2692.
Gutsverkäufe 2996.
Gymnasial-Verein, wen-
disch. 4011—4013.
Haarhändler 472.
Haine 133.
Handfertigkeit 993.
Handschrift, Königshofe-
ner 1784.
Handschriften 529, 1439,
1445.
Hantscho-Hanos Sagen
713.
Haus, spätslavisch 2464,
2556.
Hausbau 970—978.
Hausgewerbe 3023.
Hausgötter 3046.
Hausmittel, medizin. 2972.
Hauspostille (Luthers)
3255.
Hauptstücke 3321.

- Hebammenunterricht 2963.
 Heer, französ. 2868.
 Heide 135, 484.
 Heide, Musikalisches 2273, 2277.
 Heidebewohner 479.
 Heidekraut 122.
 Heidenbekehrung 3102.
 Heidenelend 3131.
 Heidenschanzen s. Schanzen.
 Heidentum 3044, 3054, 3062, 3095.
 Heimatkunde s. Geographie.
 Heiratsgebräuche s. Hochzeitsgebräuche.
 Herbstlandschaft, wend. 57, 178.
 Hexenbrennen 945.
 Hermunduren 2379, 2413.
 Hexenglaube 666.
 Himmelsgegenden 98.
 Hirtenbriefe 3851, 3852.
 Hirtenleben 954.
 Hochzeitsbitter 890, 892, 902—903, 919.
 Hochzeitsgebräuche 885 bis 921.
 Hörigkeit 2927—2936.
 Holzkirche 2872.
 Hortus Lusatiae 118-122.
 Hügelland, Oschatzer 2610
 Huldigungseid, niederwendl. 2696.
 Hunde-Tollwut 2966.
 Hunger 2988.
 Hymnologie 2270.
 Imkerei 3017.
 Instrumentalmusik 2267.
 Intonationen 2310.
 Jahresfeste 814.
 Jakobusbrief 3253.
 Jednota, Bautzen 314.
 Jednota, Crostwitz 315.
 Jednota, Dresden 313.
 Jesus, Geburtsgeschichte 3282.
 Jesus, Leidensgeschichte 3283, 3293.
 Jesus, Sterbensgeschichte 3283.—3285, 3293.
 Jesus, Verherrlichung 3286.
 Jesus-Sirach (Buch) 3250 bis 3252, 3271, 3272.
- Johannistag 947.
 Jubiläumsjahr 3184.
 Jubiläumsjahrpilger 3200.
 Jubelfeieren 3003.
 Jubiläumsablass 3218.
 Jugendschriften 2253 — 2263.
 Jutrznica, Neschwitz 316.
 Käfer 150.
 Kaiser, deutsche 2397.
 Karfreitag 3284.
 Karten 33—34, 42.
 Katechismen 3295—3320, 3324—3334, 3742—3754.
 Katholiken 3158.
 Katholikenkampf 3179 — 3181.
 Keramik 992.
 Kinderpostille 3913.
 Kindtaufe 959.
 Kirche 3118, 3127, 3140 bis 3141.
 Kirchen 2759—2762, 2774, 2786, 2791—2793, 2797, 2801—2804, 2806, 2820, 2821, 2831, 2837, 2848, 2857, 2858, 2872, 2873, 2875—2908, 2915, 3177.
 Kirchen-Agende siehe Agende.
 Kirchenausstattung 3113.
 Kirchengeschichte 3042, 3091, 3095, 3104, 3107, 3159.
 Kirchengründung 3113.
 Kirchenjubiläen 2791 — 2793, 2795, 2918.
 Kirchenkampf 2849.
 Kirchenmuseum 31.
 Kirchenvermögen 3185, 3186.
 Kirchenvisitationen 3136.
 Kirchgang 951.
 Kirchhof 2459, 2461, 2504.
 Kirchspiele 3095, 3132, 3188.
 Kirmus 950.
 Klöster 2758, 2817, 2822 bis 2825.
 Königsbesuche 2708, 2715.
 Kohlengebiet, Zwickau-Chemnitzer 2629.
 Kolonisation s. Kolonialisierung.
 Kolonialisierung 2639—2640.
 Kimmersbuch 2265.
 Könige, böhmische 2399.
- Könige, preußische 2397.
 Königsgeschichte 2446.
 Konjugation 1179—1192.
 Konzerte 2298, 2301.
 Körper, tierische 139.
 Krabat 719—726.
 Kräutergarten 120.
 Kräuternamen 119.
 Kreis wend. Schriftsteller 317.
 Kreuz, heidnisches 2429.
 Kreuze 979—981.
 Kreuzzüge 2719.
 Kriechtiere 143.
 Krieg, 7 jähr. 2699.
 Kriege 2396, 2724, 2726, 2846.
 Kriegerdenkmale 2851.
 Kriegerhain 2865.
 Kriegsanleihe 3013.
 Kriegsbilder 2726.
 Kriegschronik, Fröschweiler 2356.
 Kriegserinnerungen 2705, 2706.
 Kriegsschäden 2862.
 Kriegswesen, wendisches 794.
 Kristallformen 101.
 Krodo 3081.
 Kugelblitz 107.
 Kuhjungen 952—953.
 Kult, slavisch. 2453—2454.
 Kultobjekte 2454.
 Kultstätten 2448, 2451.
 Kultur 488, 565.
 Kulturallianz 554.
 Kulturangelegenheiten 503.
 Kulturfortschritt 553.
 Kulturgeschichte, wendische 481—634.
 Kulturleben, wendisches 561.
 Kulturzustand 486.
 Kunstgesänge 2330.
 Kunstgewerbe 987—996.
 Kunstsinn 993.
 Kursachsen 2640.
 Länder, fremde 79—81.
 Landesbau 2645.
 Landtag 2930 ff.
 Landtagswahlen siehe Wahlen.
 Landverlust 2995.
 Landvolk, lausitzer 2403.
 Landwirtschaft 496, 2991.

- Langwälle s. Wälle.
 Lausitz, wendische 43, 52,
     55, 60, 357, 375, 404,
     419, 2399.
 Lautlehre 1133—1156.
 Lehrer 3971 ff.
 Lehrervereinigung 3973.
 Leichenbehandlung 2964.
 Leichenbrand s. Urnen,
 Lektionen 3728.
 Lernstoff 3921.
 Lesebücher 3926, 3942 ff.
 Lexikographie 1349-1384.
 Lexikon, geograph. 46—
     47.
 Liebe 912.
 Lied 2275, 2279, 2297.
 Lieder 2308, 2309, 2317,
     2323, 2336, 2341.
 Limes Sorabicus 85, 93.
 Literatur, wendische 1514,
     1515, 1516, 1518, 1520,
     1525, 1529, 1531, 1532,
     1533, 1535, 1544—1546.
 Literaturbriefe 1519, 1520,
     1522, 1523, 1530.
 Literaturgeschichte 1502
     bis 1550.
 Liturgie 3351.
 Lutchen sagen 733—741.
 Lutherbibel s. Bibel.
 Maćica Serbska 318-335.
 Maćica Serbska, Nieder-
     lausitz 336—339.
 Maćičny Dom s. Wen-
     disches Haus.
 Mädchen, spreewälder
     469.
 Männerchor 2318-2319.
 Märchen 673, 679, 681,
     682, 692, 693, 694.
 Märtyrer-Jubiläum 3160.
 Maikäfer 3009.
 Mark, (Gebiet) 2641, 2661.
 Markengeographie 40.
 Maße 3025—3027.
 Meißen, Markgrafschaft
     2608.
 Melodien 2322, 2324, 2328.
 Melodien, Entstehung
     2269.
 Memorier-Stoff 3921.
 Mensch 117.
 Merowinger 2412.
 Meteorologie 98.
 Milzener 486, 2604, 2642,
     2683.
- Milsca (Gau) 90.
 Minderheit, nationale 2947.
 Minderheitenrecht 2942,
     2946.
 Mischehen 2954.
 Mißbildungen 111.
 Mission, evangel. 3128.
 Mission, innere 3133.
 Mittagsgöttin 757—763.
 Mitteldeutschland 2515.
 Mittelmark 2606.
 Mittelschulen 3987.
 Müllgrube 2473.
 Münzen 2457.
 Mundartliches s. Dialek-
     tologie.
 Museen 23—32.
 Musik 810, 967, 2264—
     2345.
 Musik, praktische 2304—
     2345.
 Musik in Sprichwörtern
     2284.
 Musik, theoretische 2264
     bis 2303.
 Musikinstrumente 2269.
 Musikkunst 2268.
 Musikzeitschrift 2264.
 Muttersprache 510.
 Mythologie 3049, 3052,
     3066, 3068, 3069.
 Nahrung 1026.
 Nahrungsmittelnamen
     1436.
 Namen, naturkundl. 115.
 Namenforschung 1290.
 Nationalhymne 2289.
 Nationalität 2944.
 Nationalität, wendische
     489, 502, 538, 548, 551.
 Nationalkampf 555.
 Nationalleben 549, 552.
 Nationallieder 2280, 2312,
     2337, 2342.
 Nationalmusik 2300.
 Nationalmuseum, wen-
     disch. 25.
 Natur 109—110.
 Naturbilder 113.
 Naturkräfte 3055.
 Naturwissenschaften 98
     bis 107, 112.
 Neuwendentum 1519, 1523
 Niederlassungen, wend.
     2735, 2779.
 Niederlausitz 39, 179—
     184, 192, 542, 2647.
- Niederwendisches 487.
 Nikodemus-Bücher 3281,
     3289, 3290.
 Nisan, Gau 90, 2607—2608.
 Nisaner 486, 2604, 2642,
     2683.
 Nonnenplage 152.
 Nordostbahn 3031—3038.
 Nordslaven 488.
 Not, kirchliche 3130.
 Novellen 1792 ff.
 Novellen, Übersetzungen
     2055 ff.
 Oberlausitz 39, 431, 2600.
 Oberlausitz, preußische
     626.
 Oberspree 75, 434.
 Obst 129.
 Obstbüchlein 3007.
 Opferfeste 3071.
 Opferplätze 2449, 2452.
 Oratorium 2271.
 Ortsgeschichte 2729 ff.
 Ortsnamen 1226—1296,
     1303, 1305, 1308, 1316,
     1319, 2734.
 Ortsverzeichnisse 38, 44,
     50.
 Osterbräuche 850—884.
 Osterlieder 3812—3815.
 Osterreiten 869—884.
 Ostmarkenpolitik 2646.
 Päpste 3161—3170.
 Panslavismus 482, 497,
     513, 519, 521.
 Parochialgeschichte,
     evangel. 3142—3146.
 Patriotismus, wendischer
     562.
 Perikopen 3254, 3731.
 Personennamen 1299,
     1304, 1315, 1319, 1322,
     1323.
 Pfahlbauten 2457.
 Pfarrorganisation 3114.
 Pfarrsprengel 2925.
 Pflanzen 125.
 Pflanzenkunde 123.
 Pflanzennamen 126, 131
     bis 132.
 Photographieren 470.
 Phraseologie 1417.
 Polenherrschaft 2681.
 Polenkämpfe 2682—2683.
 Polen-Pastorisation 3187.
 Popjelnička 754—755.

Predigten 3478 — 3567, 3848 ff. Priester, wendische 2448. Priestermangel 3173. Prinzenraub 2720. Problem, wendisches s. Wendenfrage. Protestantismus 3137. Prozessionen 3191, 3194, 3197, 3204—3206. Připořdnica s. Mittags- göttin. Psalmen 3244—3249, 3267 bis 3270, 3732 — 3734. Psalter s. Psalmen. Pschespolnica s. Mittags- göttin. Pumphut 764. Punktierbüchlein 661. Rätsel 1413, 1416. Raiffeisen-Organisation 3016. Raschauer Grund 2614. Rasse, slavische 559. Rechtlosigkeit 2393. Rechtsgeschichte 2938, 2941. Rechtschreibung 523, 1157 bis 1172. Redensarten 1402, 1415. Reime 1434. Reime, metaphorische 1399, 1406, 1407. Reformation 3095, 3125. Reisen 159 — 209, 2708. Religion 502, 3047, 3048, 3070, 3095. Religionssausbreitung 3099. Religionsgeschichte 3042, 3082, 3092. Religionskrieg 3110. Religionssätze 3043. Reliquien 3046. Reptilien 143. Reste, slavische 97, 2491. Reste, slavisch-wendische 2358, 2370, 2371. Revolution(1848/49) 2704. Richterrecht, wend. 2940. Ringornamente 990. Ring-Rennen 2694. Ringwälle s. Wälle. Römerbrief 3256. Romane 1792 ff. Romane, Übersetzungen 2055 ff.	Rosen 127. Rosenkranzablass 3219. Rosenkranzbruderschaft 3215. Rundwälle s. Wälle. Runen 982. Russen in Oßling 2836. Sachsen-Altenburg 2622. Sackpfeifen 2287, 2290. Sängertum 2281. Säugetiere. Sagen 671, 672, 675 — 792. Sammelschriften 1494 — 1501. Satzlehre 1342 — 1348. Satzungen 2961, 2962. Saxoniaversicherung 3039. Schanzen 2467, 2505 — 2508, 2510 — 2511, 2513, 2517, 2518 — 2520, 2522 bis 2523, 2525 — 2526, 2533, 2535, 2545 — 2547, 2551, 2554, 2565, 2566, 2569. Wendenschicksal 493. Schillerfeier 1534. Schimpfworte 1414. Schlachten 2721, 2723, 2725. Schlachtfeld 2727. Schmähsschrift 498. Schnapstrinken 2969. Schreiber wendisch. Handschriften 1508. Schriften, symbolische 3322 — 3323. Schriftsprache, altgerma- nische 1068. Schriftsprache, wendische 1068, 1075. Schriftsteller, wend. 7, 8, 10. Schrifttum, wendisches 1 — 5, 10, 12, 1503, 1505, 1511, 1521, 1522, 1527, 1528, 1539, 1542, 1543. Schriftwesen 1441, 1443, 1444, 1446. Schulbücher 3913 ff. Schul-Bücher, wendische 3904. Schule 3118. Schulelend 3912. Schulen 2782, 2805, 2807, 2815, 2835, 2854, 2870, 2909, 2914, 2916.	Schulen, wendische 3897 bis 3902. Schulpetition 3910. Schulvisitationen 3136. Schulwesen s. Schulen. Schulzenstäbe, wend. 2923 Schutzschrift für Wenden 492. Schwarzwasser (Čornica) 63. Schwestern, barmherz. 2973. Schwurgericht 2948. Sedleško, Bože 702. Seen 155 — 156. Selpoli 2623 — 2625. Seminar, wendisches — homilet. 4007 — 4010. Seminar, wendisch. Prager 3995 — 3998. Semnonen 2426. Serben, lausitzer s. Wen- den. Serbentum s. Wendentum. Serbowka 3999 — 4005. Serbowsław, Crostwitz 340. Sespoli s. Selpoli. Siedlungen 89, 1263, 1273, 1284, 2582 ff, 2609, 2611. Siedlungsfund 2612. Siedlungsgeschichte 2582 ff, 2614. Siedlungswesen 2588. Silberfiligranarbeit 2468. Sinsli, pagus 2626. Sitten 39, 793 — 820, 2416, 2448. Skapulierbruderschaft 3213, 3214. Skelettgräber 2463, 2471 bis 2472, 2474, 2483, 2492, 2493, 2495, 2499. Skhadżowanka 3988 ff. Slaven nach d. Kriege 2717. Slaven, lausitzers. Wenden Slaven im Vogtlande 355. Slavengeschichte Helmolds 2346 — 2351. Slavengebiete 2636. Slavengrenzen 86. Slaven-Kriege 2396, 2401, 2404. Slavenland 2689. Slavenpolitik 2412, Slavenspuren 2369.

- Slavenstämme 2433, 2605.
 Slaventheorien 2444.
 Slaventum 496.
 Slavenvölker in Sachsen
     66.
 Slavenzeit 2361, 2629, 2644.
 Slavisches a. d. Lausitz
     356, 433.
 Slawomanie 2614.
 Sokolgesangbuch 2345.
 Sokolwesen 2975 — 2982.
 Soldaten 2693.
 Soldatenaushebung,
     wend. 2698.
 Sommer 102.
 Sonnenuhren 99.
 Sorabicum 4006.
 Sorben s. Wenden.
 Sorbenländer 40, 82, 2689.
 Sorbenmark 2671, 2675,
     2684.
 Sorbenschanzen 2778.
 Sorbenwenden s. Wenden.
 Sorbenzeit 2679.
 Sorbisches i. Westsachsen
     2375.
 Sozialgeschichte, slavische
     2956.
 Sparkassen 3016.
 Spiele 812, 958.
 Spinnen 153.
 Spinnstuben 824 — 839.
 Spinte s. Spinnstuben.
 Spottnamen 2734.
 Sprachbücher 3095.
 Sprachdenkmäler 1081 —
     1104.
 Sprache, wendische 39,
     523, 1027 — 1063, 1518,
     1525, 3095.
 Sprachen-Recht 2943, 2944
 Sprachgebiet, wend. 62,
     87, 91, 92, 94.
 Sprachgeschichte 1064 —
     1080, 3095.
 Sprachunterricht, deutscher
     3967 — 3970.
 Spreewald 67 — 78, 188, 193 —
     195, 442 — 444, 447, 450
     bis 451, 454.
 Spreewaldfahrten 187.
 Sprichwörter 1385 — 1412.
 Sprichwörter (Salomons)
     3250.
 Spuckgestalten 668.
 Spuren, slavische 2363 —
     2376.
- Stadtnamen 1285.
 Städte, wend. 2733.
 Städteursprung 2729 —
     2730.
 Stände, lausitzer 573.
 Statistik 265 — 291.
 Steinbrüche 3024.
 Steinkreuze s. Kreuze.
 Steinwälle s. Wälle.
 Steinzeitreste 2478.
 Stenographie 1442.
 Stiftungen 2960.
 Stimmen, nächtliche 148.
 Stimmkultur 2278, 2283.
 Störnitze 3027.
 Stollenreiten s. Osterreiten
 Storch 149.
 Straßen 96.
 Streifzüge 161, 181.
 Studenten 3980, 3982,
     3994.
 Studentenhilfe 4018 — 4021.
 Studententum 3977, 3979,
     3981, 3983, 3986.
 Studium, wendisches
     3976 ff.
 Sturnise 3027.
 Supane 2922.
 Supanien 2922, 2925.
 Svantevit 3051.
 Swoboda, Verein 4014 —
     4016.
 Synonymik 1346.
 Syntax s. Satzlehre.
 Tanz 810, 922 — 923, 967,
     1011, 2274.
 Tanz (Musik) 2314.
 Tanzboden 540.
 Teiche 156.
 Temperament 3908.
 Testament, Altes 3226 —
     3229, 3258, 3259.
 Testament, Neues 3226 —
     3229, 3231 — 3238, 3260 —
     3726, 3727.
 Teuerung 2988.
 Theaterstücke 2161 — 2252.
 Theaterstücke, Original-
     stücke 2161 — 2222.
 Theaterstücke, Übersetz-
     ungen 2223 — 2252.
 Theaterwesen 2157 — 2252.
 Theaterwesen, Geschichte
     2157 — 2160.
 Thüringen 2412.
 Tieflandgebiet, Oschatzer
     2610.
- Tieflandsbucht, Leipziger
     2603.
 Tiere 140.
 Tiernamen 147.
 Tod s. Bestattung.
 Tod, nationaler 501.
 Todesprophete 501.
 Töpferscheibe 984.
 Totenkeule 2940.
 Totentanz 534.
 Totenurnen s. Urnen.
 Tracht 997 — 1025.
 Treulosigkeit 492.
 Triglav 3050.
 Trinkerregeln 2967.
 Tyrannei i. d. Niederlau-
     sitz 2703.
 Überreste, wendische
     2365, 2455 ff., 2478.
 Ungebührlichkeiten, wen-
     dische 2984.
 Unterdrückung d. Wen-
     den 2643.
 Unterhaltungsschriften
     1792 ff.
 Unterjochung, wendische
     2630, 2686.
 Unternehmertum 2986.
 Unterricht, wendischer
     3895, 3896.
 Unterrichtssprache 3905.
 Urbarien 2799.
 Ureinwohner, lausitzer
     2420.
 Urgeschichte 2421 — 2424,
     2428, 2432.
 Urnen 2457, 2571 — 2581.
 Urnenfelder 2573, 2576.
 Ursitze, wendische 2437.
 Urzeit, laus. 2440.
 Utraquismus 3120.
 Vandali 348.
 Vaterunser, niederwen-
     disch 1089.
 Verband wend. Vereine
     296 — 302.
 Verdingen 530.
 Vereine 296 — 343, 569,
     3147 — 3157.
 Vereinsliederbuch 2313.
 Verfassungsgeschichte
     2922 — 2926.
 Vergangenheit, wendische
     2400, 2405, 2410, 2411.
 Verkehrswege 3029.
 Vlinc s. Flinz.
 Vögel 142, 146.

Register

- Völkertafel St. Emmeram 2357.
 Vogelhochzeit 961—963.
 Vogelnamen 138, 145.
 Vogtland 2627, 3062.
 Volksbank, wendische 3014.
 Volksbelustigungen 813, 816.
 Volksbilder, wendische 437.
 Volkscharakter 796, 799, 802, 811, 943.
 Volksdichter 1517.
 Volksdichtung 1053, 1540.
 Volksgesang 2272.
 Volkskunde 296 ff.
 Volkskunst 970 ff.
 Volksleben, wendisches 365, 373, 393.
 Volkslieder 1551—1635, 2315—2316, 2322, 2324, 2326, 2333—2335, 2337, 2339, 2344.
 Volksmedizin 2971, 2974.
 Volksmuseum, wendisch. 26.
 Volksseele 817.
 Volksstämme, wendische 37.
 Volkstum, wendisches 362, 374, 396, 436, 477.
 Volksverein, deutscher 539.
 Volksversprechungen 667.
 Volksweisen 2330.
 Vorgeschichte, wendische 2413—2447.
 Vorsängerinnen 948.
 Wälle 2457, 2506, 2509, 2512, 2514, 2515, 2517, 2524, 2527, 2528, 2529, 2531—2532, 2534, 2536 bis 2541, 2544, 2548—2549, 2552—2553, 2555, 2558, 2560—2564, 2567, 2568, 2570.
 Wahlen 2930—2936.
 Wald 116.
 Waldbienenzucht 3021.
 Waldgötter 3046.
 Waldschädlinge 3011.
 Wallfahrten 3193, 3195, 3198, 3199.
 Wallfahrtsorte 3189, 3190, 3196, 3199, 3200, 3201 bis 3212.
- Walpurgisnacht 964—965.
 Wandalen 348.
 Wandererinnerungen 185.
 Wanderstudien 43.
 Wanderungen, ostgerman. 2433.
 Wanderungen durchs Wendenland 159—195.
 Wassergötter 3046.
 Wassermann 783—788.
 Weihnachtsgesbräuche 821—823.
 Wendei s. Wendenland.
 Wenden 48, 64, 344—346, 348—350, 352—353, 359 bis 361, 363, 367, 368, 371, 377—382, 385—392, 394—395, 397—401, 405, 406, 408—418, 420—424, 426—429, 435, 439, 441, 442, 444, 445, 452, 455, 478, 490, 491, 515, 521, 522, 553, 560, 563, 598, 599, 603, 604, 611, 618, 620, 637—641, 2596, 2597, 2651, 2653, 2655, 2674, 2686, 2710, 2712, 2936
 Wenden im Ausland 225 bis 264.
 Wendenbekehrung 3093, 3096—3098, 3102, 3108.
 Wendenbewegung 585, 587, 591, 593, 601, 609.
 Wendendorfer 161, 2628.
 Wendeneinfälle 2690.
 Wendenfahrten 575—580.
 Wendenfrage 581—634.
 Wendengefahr 605, 608, 617, 621, 622,
 Wendengottesdienst 3115 bis 3117.
 Wendenhügel 2559.
 Wendenkönige 776—778, 2661—2666.
 Wendenkriege 2390, 2396 bis 2398.
 Wendenland 49, 51, 54, 56, 58, 59, 82, 354, 358, 370, 372, 376, 383, 387, 402, 416, 423, 424, 425, 429, 434, 438, 451, 589, 623, 2645, 2688, 2695.
 Wendenland, niederlaus. s. Spreewald.
 Wendenmission 8105, 3111, 3112, 3134.
- Wendennäpfe s. Wenden töpfe.
 Wendenpfennige 2458.
 Wendenschlacht 2678.
 Wendenspuren 2363.
 Wendentöpfe 983, 2465.
 Wendenstämme 37.
 Wendentum 351, 407, 430, 448, 449, 458, 459, 463, 468, 474, 480, 483, 532, 543, 550, 568, 571, 573, 597, 1519, 2367, 2389, 2411, 2602, 2643, 2659, 2691, 2707, 2713.
 Wendenverhetzung 610.
 Wendinnen 473.
 Wendischer Tisch (Leipzig) 341—342.
 Wendisches Haus (Bautzen) 2743 ff.
 Wetter 106.
 Wettinjubiläum 2728.
 Wiedereindeutschung s. Germanisierung.
 Wiedergeburt, wendische 636.
 Wilzen 347, 2426.
 Winica, Jézusowa 3774—3781.
 Winter 104.
 Winterleben 966.
 Winterwege 177.
 Wirtschaft, nationale 2997.
 Wirtschaftsgeschichte, slavische 2956.
 Wirtschaftsverhältnisse 2987.
 Wirtshausleben 967.
 Włada 4017.
 Wörter, onomatopoetische 1398.
 Wörterbücher 1349—1384.
 Wódny muž s. Wassermann.
 Wohnreste 2502.
 Wohnsitze 2585.
 Wohnung 971—972, 974 bis 978.
 Wortbildung 1327—1341.
 Wortfolge 1347.
 Wortforschung 1193 ff.
 Wosadnik, Pobožny 3834 bis 3835.
 Wunden, nationale 2714.
 Zahlungsmittel 3012.
 Zaubereien 667.
 Zeitschriften 1448—1493.

Zeitungsanzeigen 3028.
Zelenska s. Grönland.

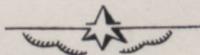
Zentrum 2936.
Zutrinken 956.

Zweisprachigkeit 1062.
Zwiegesänge 2331, 2343.

Corrigenda.

- Unter Nr. 43 lies: Wanderstudien.
Vor " 96 " Straßen und Flurbilder.
Unter " 170 " Wingeř.
" " 173 " "
" " 529 kommt hinter Nr. 1518.
Unter " 1693 lies: o. J. für s. a.
" " 2914 " Weigersdorf für Weigsdorf.
" " 3010 " Kral, M. A. für M. K.
" " 3103 " Märk. Forsch. VI,² für VI.
" " 3853 " towarzwa.
" " 3916 " beschr.
" " 4013 kommt vor Nr. 4011.
" " 4503 lies: Sarenk für Sareng.

Biblioteka Główna UMK

300052021772